SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Ja a Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjeźkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 27 — Pudyšin — Pjatk 1. februara 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Dr. Goerdeler wo płaćiznach za ratarske wupłody

Statny komnišar za dohladowanje płaćišnow, dr. Goerdeler, je němskim ratarskim nowinam žiwoje stejišćo k dohladowanju płaćišnow za ratarske wupłody rozpisał. Dr. Goerdeler piša, so njeje dozwla žane prašenje, so je nazionalnopolitiske pśiwcze němskeho ratarstwa wopravnjene, so bychu žo płaćišny dospike, kotrež wudawki we ratarstwje narunaja a też mźdu za staroźa a cźeśe dźelo wospśihotuja. Runje tak pak to njeje žane prašenje, so je so wulke němske žywnišne napołdenje, z kotrymi możeśe žo dowos z wukraja pomjeńśiśiś, jenicźny z postajenymi płaćišnami za ratarske wupłody smóžnilo. S rjadowanjom płaćišnow bźiše dokladnišne hospodarjenje możne, žadasche žo wjazy wšikupneho hnoja a dźelawich mozow.

S tuteho rozpominanja, piša dr. Goerdeler, bźiše pśihi pśewesłacu statneho kommišariata za dohladowanje płaćišnow sa nieho wośte, so sašadnje na snižanje ratarskich wupłodźerskich płaćišnow nodze tłóćiś. Wón pśihipśimawa, so je so pśihi wutworjenju płaćišnow sa ratarske wupłody powschitkownje na wobśěrne waschnje dźiwajo na poźłednje žně na sajmy pśichertjebarstwa hladało, dalokož to produkcijowa wěstosć nětkaŕ dowola. Njeby-li žo produkcija sešyknika, by nasch lud dźenża pśihi pśeměnjenym žiwotowym hospodarstwje a dewisowej nuzy pśiched seźiwjenjejšej katastrofu stejał, kotraž žo njehodźi dowumyślić.

Statny kommišar rjekny, so ma sacźišćej so je žo tuto póinacje mjes pśichertjebarjemi hižo seźiwniło, a pśihipomnja, so je jemu sdawa, jako by njesłóžna a njeźmylna napśeciwnosć mjes měśěchańskim a wjeźnym ludom dźenża była wotstronjena. Pśihi dokładnym pruhowanju je wón sacźišćeca nabył, so sachcža dróbnowikowarstwa, pjekarjow a rěźnikow, powschitkownje žaneje pśihiceiny k sakroczenju njedawa. Stónčnje statny kommišar napomnja, so we hłownych wotdźelach ludoweho seźiwjenja, snajmjeńśicha pśihi dźenźnišnej kupnej mozy, bźes wicźneho porjada njewuwidźemy. Pśihi žiwobodnym wuwiću wiwow bychu dźenża płaćišny sa chlěb, mloko a butru, žnadź też sa mjaso, bjes dwěla wjetśiche byli; hač. pak by wot teho bur žam lepśichu měł, žo prašcha.

Wo protesu pśeciwo memelskim Němcam

Pśiheźlyśchowanje žiwdźelow w prozeźu pśeciwo Memelskim schtwórtk žanych wjetśichi wunoskow njeměješe. Jenož memelźiy wuczerjo žo pśiheźlyśchowachu, kotliž žo wo wudawanym nazionalsozialiskim wliwje Neumannoweje stronu w schulach w Memelskej wuwoprašchowachu.

Pśiheźlyśchowanje njepśichinjeźe naźnadniśicheje sepjeny sa wudawanja wobdźěrźby, so žu wuczerjo w memelskich schulach sa nazionalsozialiskimus dźěłali. Dźeł winowanych a sajatych wuczerjow žo žamo z wuprajenjemi pśeśeśowaznych žiwdźelow, wobźebje litewskich wuczerjow w Memelskej, wołožichu.

Wołóženje dawkow też za rjemjesło

W towaŕstwje Barlinskich pśechcećelow němskeje akademije schtwórtk pśihipołdnju statny sekretar w němskim finanzowym ministerstwje Reinhardt wo nazionalsozialistiskej finanznej a dawkowej politiźy rěčeśeše. Wón pśihipowědź, so so w blišśichi dnjach wšem pśechwjedźenjeli wulos k nowemu zakonjej wo dodhodnym dawku wosjewi. W tutym wukazu žo pśichedpišmo, kotrež wjetśiche wotpšašanja sa krótkotrajne hospodarske kubła zakoženo samoženja, też na tajkich pśichemuślnikow wupśechetrźwa, kotliž drje w smužle wikowanskeho zakonja njeźišu połni pśechkupsy, kotliž pak njedźiwajo teho porjadnje knihi wjedu. S tym so na dawkowe sajimy małych pśichemuślnikow a rjemjeślnikow dźiwa. Pśichewjedźeńśi wukas budźe hišćeze pśichedpišmo wo tym wopśichijeć, šchto ma so na dodhodny dawk sa 1934 žedu wobliśiś.

Jara wažna naprawa we wojowanju wo snižanju bjezdźěłośćoje je zakoń k pśechowanju mandźelstwow z 1. junija 1933. Po tutym zakonju je so hač do 31. dezembra 1934 365591 mandźelskich požčzonkow pśichiwolilo, kotrež 200 miliionow hriwnow wučźinjeja. Sy podawanjom mandźelskich požčzonkow je so liczba njeźaśtrźerjow snajmjeńśicha wo 500 000 a finanzna potrjeba pomocy sa njeźaśtrźerjow wo nětkaŕ 250 miliionow hriwnow snižiła. Tutón zakoń je naprawa na dołbi cźaś. Měźaczinje so porjadnje snajmjeńśicha 20 000 mandźelskich požčzonkow wuda, wob lěto nětkaŕ 250 000.

Hišćeze jako naprawy we wojowanju wo pomjeńśenje bjezdźěłośćoje nałpomni statny sekretar Reinhardt zakoń k wobstaranju dźěła z 1. junija 1933, zakoń wo wuźiwobdźenje wot dawkow sa nowe małe bydlenja a žywótšiwe domy, zakoń wo wobrotnym dawku, pśihimérjenje dochodneho dawka, samoźeńskeho dawka a herbśtwoweho dawka k zaźadanym wobdźeleńskeje politiki. Naprawy w dawkowej politiźy žu w lětomaj 1933 a 1934 dawkiwlaczerjow wo nětkaŕ 1 milijardu hriwnow mjenje pocźeźe.

W liczeńśim lěcze 1934 budźa statne dochody z dawkow nětkaŕ 11 milijonow hriwnow wjetśiche, hač w liczeńśim lěcze 1933. Tute wjetśiche dochody žu nužne, k wotpłacźenju docźaśnych pocźeźenjow z programma za wobstaranje dźěła a njedostatkow prjedawšich lět. Tak dołho hač tuta wjetśicha potrjeba traje, dyrbi so wschitkich wjetśich dawkowy wunoski zaźadnje jenoź k wotpłacźenju tuteje wjetśeje potrjeby wužiwać. Tak rucze hač so wudawki sa tute potrjeby śniža, ź mjenšenjom wuměnjenje sa powschitkowne snižienje dawkow. Potom budźe so na prěnim městnje dyrbjeć na sniženje dołhodneho dawka a pśemyślowego dawka myślić.

Lord Lothian wo Němskej powěda

Londonśe nowiny „Times" žu dołši nastawk Lorda Lothiana wozjewile, kiž je so žrjedu z Barlina do Londona wrócźił. W nastawku so němski pomjer k prašenjam měra rospomina. Lord Lothian piša, so śebi po žiwotich dołhich rozměrjowanjach z knjesom Hitlerom a nětkotrymi nowiednymi žodnjerskimi nazionalsozialistiskeje strony kaž też z nawiednymi muźemi zwonkowneho hanita a němskeho wójska myśli, so žu wuhladu na měr wiele lepśiche, hač śebi muzy ludźo myślą, jenoź so by jendźelske knjeźerstwo z wobstajnosću położenje rospominało. Spśiwacel nastawka bjes tó'beho worjeńśenia francozske a němske słejišćeco rospomina. W tutym zwiśku won rjekuje, so je nazionalsozialismus też hibanje wožobinskeje a nazionalneje dostojnosće. Wón je z wjetśeho dźěła tohodla do žiwjenja zastupił, so by poniženju Němskeje kóńz sćinił. Stónčnje Lord Lothian na dźenźnišnje strachi pokala. Němska wjeźa pśeciwo śrěźenju bróni, a Francozska pyta še žiwojim bróneńjom a z wojeńskimi swjazkami a dorozumjenjemi napśeciwnu frontu stajiś. Lord Lothian je sa pjatk druhi nastawk pśichilubił, w kotrymž chce žiwoje myślne wo pśichodnym wuwiću pomérow wozjewiś.

Lord Lothian pśeheźwědźenje zastupuje, so chże Němska jenoź wójsko měś, kotrež by wulke dosć było, so by němski lud a wobźebje nazionalsozialismus pśeciwo kommunistej zakitało, jeli by so tutón hdy w formje nazionalneho nadpadowazeho wójska pokazał. Lord Lothian nieje prěni wobkedźbowaŕ w Němskej, kiž je so pśeheźwědźił, so śebi Němska z prénja žaneje wójny njepśeje, a z druha se staroźu bóle k ranju hač k wjeczoru chiladuje.

Drježdźańske měšćanske zastupjeństwo so rozrušiło

Sakske šmutšokowne ministerstwo je z wukazom z 30. januara 1935 Drježdźańske měšćańske zastupjeństwo rospušćiło. Tuta naprawa ma žiwoj prawny zakład w § 177 zakźeho gmejnskeho porjada, po kotrymž może šmutšokowne ministerstwo k zachowanju wožiwjenych zajimow zjednoczeństwa zamožarjadniśiwa rospušćeńśi. Rospušćeńśenje słuži pśihitowowanju nowozarjadowanja w měšćańskim zarjadnistwje, kaźež wono po nowym němskim gmejnskim porjedže budźe, kiž 1. haprcleje 1935 do mocy stupi. W tu chwilu wyšeńśi měšćańskanośta w pśiheźenośći z wokrjejnym wjednikom nazionalsozialistiskeje strony wustawine prawa měšćańskich zastupjerjow zastupuje.

Goering pola maršalla Pilsudskeho

Pruski ministerski president general Goering je žo schtwórtk pśihipołdnju z hołdowy pola pólskeho statneho prezidenta w Białowiežskich sćežach do Warschawy wrócźił. Wón bźeše pśihipołdnju pola němskeho póstlanza z Moltki z hoseźom. Pśihi hotcźinje žo nimo pólskeho ministerskeho prezidenta Kosłowskeho, zwonkowneho ministra Becka a mandźelskeje a šmutšokowneho ministra Kozjalkowskeho z mandźelskej žo bišćeze druhe znamjenite wožobiny wobdźelichu. Popołdnju je ministerski president general Goering marschalla Pilsudskeho w hrodze Belvedere wopytał a pśeches połdra hodźiny pola njeho pśebywał.

Flandin a Laval do Londona wotśełoj

Francozski ministerski president Flandin a zwonkowny minister Laval stoj schtwórtk pśihipołdnju z Parisa do Londona wotśełoj. Jeju pśechwodźeja generalny sekretar pśihi ministerskim pśedsydstwje a wuwótšanz w Prahy Nocl, generalny sekretar pśihi zwonkownym ministerstwje Léger a wjednik francozskeho wotdźelenja pola Swjatka ludow Massigli.

Parišśe nowiny „Intransigeant" piśaju, so žu z wešteho žórła zhoniśe, so žu jendźelske knjeźerstwo njeje mohło rozsudźiś k pśechowaczu nowych swjatkanjow w nastupanju europiskeho bjeśtrocha. W Londonje pak žu pjeza zwólnivi k wobkrućenju swjatkanjow, kotrež je jendźelske knjeźerstwo z Locarnoskim śrěźenjom pśechwaliło. Nowiny pśihipomnjeja, so je njeźmě samjelecźeś, so taźe stejišćeco franzowskimaj ministrowaj njedokaha, so bychtaj mohloj wojeńske postajenja Versaillesskeho śrěźenja spušćeźiś.

Rooseveltowa mandźelska do politiki zaprimnyła

So žu Sjednoczene staty polnózneje Ameriki **zastup do internazionalneho žuda w Haagu wotpokałe,** žo mjes Washingtonskimi politikarjemi wjšo žiwje rospomina. Wozjowanje wo tutón rošćud njebźeše žo jenoź w senace wjedł, ale też nowiny a radio žo na nim na wótre waschnje wobdźelichu. **Ssamo knjeni Rooseveltowa bźeše k mikrofonej schła, so by sa pśichistup k internazionalnemu žudej rěčała.** Wona dźiwsche amerikanskemu ludej rozsełajeca, so zastup do internazionalneho žuda njewosmanjenja zastupa do Swjatka ludow abo zajchmjatanje do europiskeje politiki.

Mnohi politikarjo někto powědaju, so hač do njedźele njeje snate było, kak wólby w senacje wupadnu. So je knjeni Rooseveltowa do tuteje swadneje a cźistopolitiskeje naležnosće ze žiwoj radiowej rěcźu k amerikanskemu ludej zapśichinnyła, je dotal hišćeze nierozsudnych senatow rozhorilo a jich pohnuło, so pśeciwo pśichistupej hłosowachu. Měšći ludźo politiku dźěławosći knjenje Rooseveltoweje jara njepśichódnu wosnamjenjeja, haj powěda žo žamo, so je žo Roosevelt pod jeje wliwom za pśichistup k internazionalnemu žudej prózowak, a to jemu strach wunjeźe, so žo jeho nahladnosć žołnje zatchadźe.

W Ameriźy hinak njemóža twrśiś, cźehodla je žo president Roosevelt tak jara wo kroczel prózowak, kotrejež lépśiny bychu za Sjednoczene staty jara dwólomne byle. Za Atlantiskim morjom bźeše tola też znate, so internazionalny žud pod wěstym politiskim cźišćecom stejí. Wo pśichistupje Ameriki k internazionalnemu žudej abo Swjatkej ludow po tutym wothłosowanju w senacje bźeše cźaś wjazy niczo njepraja.

Namjezny pśiwad mjez Paraguayskej a Argentiniskej

Na argentinisko-paraguayskich njeźach je k nanjesnemu pśichipadej dóšchło. Wobkrućenej paraguayšy wojazy žo pola Elderadoskeje kolonije pśeches nanjesnu rěku Paranu, kotraž argentinsku provinzu Misjonowe wot Paraguayskeje

dżeli, nawalichu a smozowachu ſo w Dolezialiſkim pſchiſtawiſe 150 mĕchow mate-czaja, kiž bĕchu argentinſke zlowne wyſchnuſcje febrale. Argentinſke ſwonkowne miniſterſtwo je ſwojeho wupóſłanza nanowiwile, ſo by w Aſunſionje pola paraguayſkeho ſwonkowneho hanita ſakrocžił. Powĕſćej, ſo ſu paraguayſke wojazy teſ argentinſkeho zlowneho ſaſtojnika ſe ſwojźu wotwjedli, njeje ſo dotal wobkruczíła. Provinza Miſionoe leži w dolhoranſchim rózku Argentinſkeje mjes Braſiliſkej a Paraguayſkej.

Nowe woſowan'e na mongolsko-mandżuskich m'ezach

Miſto Halſo pola Buirnorſkeho jĕzora ſu mandżuſzy wojazy ſnowa do Mongolow ſrafyli. Powĕſćeſe ſ Hſinkhinga praja, ſo ſu mandżuſzy wojazy po dĕſchich wojowanjach mongoliſkich nadpadnikow tak ſhili, ſo ſu cžełacz dyrbjeli. Kelko woporow je wojowanje ſchĕi žadało, hiſchcže njeje ſnate. Japanſke Kwantungſke wójſko wojſtwja, ſo Mongolojo ſo njejſu ſwojeho ſlubjenja dźerželi, ſo wotkolmu Buirnorſkeho jĕzora wopuſchcža. Hłowny kwartĕr tuteho japanſkeho wójſka pſchiſporuĕża, ſo ſo wopuſchczenje tuteje krajiny wunuſuje, jeli Mongolojo dobrowólnje njewuczahnu. Japanzy w tu kwilu ſwoje nowe ſepjeranſchcža w cžachariſkej provinzy wobtwjerdźeja. Woni ſu njedawno wojſewili, ſo nĕkotre wſy bliſko mjeſow mjes Cžacharom a Dżeholom k dżeholſkej provinzy ſłuſcheja.

Puji je znutŕkownej Mongolskej autonomi'u spożčił

S Hſinkhinga ſo powĕ, ſo je mandżuſki khĕjor ſrjedu wukaz wo poměrje Mandżuſkeje k ſmutkownej Mongoliſkej podpiſał. S tutym jakonjom ſo ſmutkownej Mongoliſkej autonomija ſ wumĕnjenjom ſpožĕzi, ſo ſtatne nawjedowanje w rukach mandżuſkeho khĕjeſtwa woſtanje. Nimo teho ma ſo 2. měrza na ſĕtnym dnju wutworjenja mandżuſkeho ſtata w Hſinkhingu parlament mongoliſkich ſyłłahow wotewrić, kiž budże poczahi ſ mandżuſkim khĕjorſtwom rjadowacj.

Krótke politiske powĕsće

Kyſſhäuſerſki ſwjaſk je hižo na ſónzu ſandżeneho lĕta 10 000 hriwnow ſkutkej ſymiſeje **ſpomoży** datił, nĕſto je jemu ſnowa 10 000 hriwnow pſchepokałał.

Němſki póſłanz w Romje ſ Haſſell je ſo ſ Barlina do Roma wróćił. Na to je jeho ſchtwórtk popołdnju ſchef italiſkeho khĕjeſtwa Muſſolini pſchijał.

Dźĕlaczerjo w franzowſkich arſenalach a wojeſſich dźĕłarńjach ſu wot ſwojaſka ſtatnych dźĕlaczerjow pſchikas doſtali, ſo bychu pjatk jenu hodźinu ſtraſkowali. Se ſtrajkom ſo pſchecziwo wotmyſlenemu ſmjenju uſdow wo 4 procenty proteſtuje.

Nimale wſchitzy lĕkarſzy ſtuk.utojo na franzowſkich univerſitach ſu ſchtwórk do 24hodźinſkeho ſtrajka ſtupili, ſo bychu pſchecziwo pſchepokojenju kraja ſ wukrajnymi lĕkarjemi proteſtowali. Strajkowe bibanje wuthadźeſche wot ſtudentow w Montpellieru.

W Alžeru ſu kommuniſtiſzy ſmyſleni pſchiſłuſchnych dźĕlaczeſkich ſwjazkow ſrjedu pſchecziwo miniſtrej ſa roſwucžowanje Malarnéeje, kiž w Alžeru pſchebywa, wuſtupili. Dwaj tyſazaj ludźi ſ proteſtowazym wołanjom nimo hotela cžehnjeſchtaj, w kotrymž miniſter bydli. Polizija dyrbjeſche ſakrocžić a 15 wołobow ſaja.

27. januara w Radworju

Porjedźeńka k rozprawje ſrjedy: Duettaj: „Wusni luby jandźolko" bĕſtaj wot B. Krawcaa „Domoj, domoj, k lubym drohim", wot J. Hajncy z G. Wowčerkowej melodiju (dur). Narodnaj ſpĕwaj: „Aj pisane ſu ſanje" a „Hdĕž ta ſwĕtła woda bĕži" je M. Nawka za mĕſany khór wobdźĕłał. Mĕſany khór ſpĕwaſe pjechłoſnej narodnej ſpĕwaj, wot dr. Pilka wobdźĕłanaj: „Pak naš nan pak ja ſo dyrbju woženić!" a „Dźĕłał je ſej luby ćołmik".

*

Nanajrjeńšo je ſo wšĕm wopytowarjam koncerta žort, „Zaječa zhromadźizna", ſpodobał. Cehodła? Tutón kuplej ſam na ſebi tak jara žortny njeje, kaž je ſo wón w Radworju wšĕm ſpodobał, zo ſu ſo wótře ſmjeli! Tu ſu hrajerjo ſami dźĕłali! Jim je ſo wſchitko tak dospołnje žortnje prewjedło, zo je to ſkutkowało z hłubokim wuſpĕchom. Hubak, prĕni zajac, kiž wustupi, je wšudźe ſmĕch wukuzał. Jeho drasła prinjeſe wuſpĕch. Brunc kapuca z wulkimaj wušomaj, wulke wuſy, woči błyſćeštej ſo prjez čorne wulke nawoči, roztorhane a zapłatane kholowy — to wſo našomu zajacej wulkotnje ſtoješe. Tutu ſmĕſnu woſobu prĕtriechi Wuchač. Kak wulkotnje mĕješe wón bruch natykany, to ſo tu tak wopiſać njehodźi. Kholowy ſo cyle krótke a hładcy přez jeho brjuſk ſpinachu. Wyſoka poſtawa a khĕtro ſuche njezwoćo — kaž to pola zajacow je! Na wulki hrib, kiž jemu za blido ſłuži, leža̍chu pred Wuchačom. ſkładże ſej z wozyſka wulke kałowe hłóčki, morcheje a wšelaku zeleninu. Z wotudu abo, hdyž njenuźeše w ſwojej rĕči dale, hrymzaše Wuchač tutón kał a też morchej. Tón wulku kałowu hłóčku hrymzaše wot boka, při tym z wočomaj mikaše, zo ſo nawoči trjeſechu, ale zrudy dale cyle njemyſleni ſkok horje a dele po kale jĕzdżeše. Nós při tutym wulkim dźĕle też njemĕješe změrom woſtać. — Potom přepoda Wuchač ſwojej žonje a holey rólu. Drypotajo přihĕžeštej brunej zaječkaj nutŕ, hłowu ſpodźiwnje mjetajo, zo ſo jeju wuſi kolsaštej. Woči wuwalejo předſtaji jeju Wuchač: „Nĕtko ſpĕwajeſ!"

Do kału łaž, do kału.
Ale bjeſ ſo na kedžbu,
:,: bjeſ ſo na kedžbu! :,:

Klinčeše dwuhłósnje z nĕžneju, ale tróſku dyhaweju hubkow, ale čiſće. Wothlós lĕſa po kóždej ſtučey prastaru pĕſeń hiſće porjeńši:

Ludźo du nam na kožu,
Pſyſka na nas ſčuwaju,
:,: na nas ſčuwaju! :,:

Naše prawo woſtanje,
Namoc je nam njewozmje.
:,: Je nam njewozmje! :,:

Falša namóc čłowjekow
Njezatraši zajacow.
:,: Traši zajacow! :,:

Ale ſpĕw njebĕ to jeničke, jeju zadžerženje při ſpĕwanju, owjejowjeſ! Na jenej nozy ſo kolebaja, ſtorkaštej ſo do ſo, hładaštej na ſo, kaž zajacaj, ſłabale ale mudrje ſo ſmĕještej. Woſławienej ſynyštej ſo potom do zady a mudrje — hordźe poſkaštej na Wuchačowe ſłowa: „Njemóže moja ſwójba derje ſpĕwać?"

Ale hórzy ſo jimaj žwentorjenje zajaców wiſtnadĕ, tak wonej ſamej za ſo bjeſadowaštej a při tym hrymzaštej. To bĕchu ſmĕchi!

Hdyž bě Tulak ſwoje wulkotne nahłady přednjeſł, přiđahny ſo hiſće ſpĕšna noha. To bě typa ſama za ſo: Dołha ſuknja, wulkej wuſi atd. Wuchača dóſtojnje poſtrowi, před tamunymi ſo z wulka pokłoni a potom ſkoči do prědka, zo bychu też připoſłucharjo wĕdźeli, što wón chce. Při ſwojich namjetach ſo wón ſam za ſo derje poſtara. Jeho hłupikoſto waſuje bĕše jeho najkłmaniſa póćiwoſć. Wjeſći wjeſele dopjĕ zajeći ſpĕwać; jeho ſpĕw: „Dobre ranje mójenička", z hłoſom na ſpĕw: „Dobry wječer maćerka", w tutym ramiku tajki wulkotny wuraz dóſtał. Tu ſo to jara derje přihodźeſe. Zrudny kóne zhromadźizny wubudźi we připoſłucharjach ſołwaželoſć. Splóšeny mjetaſe ſo jedyn přez druheho, tak zo by za nĕšto wokomikow mĕſtno prózdne. Tak-

Hermann Goering jako hoſtiwinſki hóſćej pólſkeho ſtatneho preſidenta.
Pólſki ſtatny preſident Moſzicki a pruſki miniſterſki preſident pſchi wujĕjdże na hoſtiwu we wulkich lĕſach pola Białowicz.

Wjaczław Sieroſzewſki:

Zamórſcy djaboljo

23] (Pokračowanje.)

S iwograwjenjom wotwobroćeſi Brjeſki wobliczo wot tutych ſ krwju wopanzanych, wobſtrjelenych wobliczow, w kotrychž hižo wocži bludnje ſapaſchtej. Tola napohlad mokrſiny też jeho hnuſeſche.

„Dale, dale!" ſpochi namołwjeſche ſcžerpliwy a mużny Tan Lo.

„Dale!" wołpjetowaſhu ſylniſchi, ale ſłabſchi ſo hnydom pſchi puczu lehnychu a hałe, hdyž bě karawana ſo ſhubiła ſa hórkami, ſaſy połkocžichu a ſo dale wlecžechu, pſchetož ſamota ſhaſche ſo jim być wjele ſtraſchniſcha dyžli cžwile lacžnoſcže. Wopuſchczene brĕmjenja a ſcžerbiny ſkoſtatow wojnanjenichu nĕtko pucž karawany.

Sćmĕrki padachu, purpurne ſerſa haſnychu, błĕdy žerjo mĕžacžka nad puſcžinu łhadźeſche. Karawana ſo laſtaji a ſo do koła ſhromadźi. Po cžmje ſtorcžatom brĕmjenja wotewſachu, po cžmje ludźo ſ pohłednim ſdyłkom wody wuſuſchenej hubje namacžachu a potom ſo ſpróſtni lehnychu mjes kaſchcženi. Kuſzata ſuma ſaſnieje naſmiſteje nozy krjudowaſche mucžnych ludźi a ſwĕrjata. Ani wobeń njeſapaſchu, podarmo bychu w tutym morju njepkódneho pĕſka pytali palwo.

Jenoż we wjednikowym ſtanje ſo hiſchcže ſwdcžeſche. Tam, na kaſchcžu, pſchikrytym ſ pſcheſtrjeſenjow ſtejeſchtaj w ſwĕcžnikomaj dwĕ ſwĕcy. Mjeſ nimaj pjero, cžornidło a wał papjeru. Baron ſedźeſche ſe ſtym, nadutym wobliczom ſrjedź ſtana, pódła njeho lĕkař, topograf a fotograf na wſchelakich mĕchach a brĕmjenjach. Małych, Siuj a Tan Lo ſadu ſtejachu.

„Pſchiwjedź jeho, Małycho!" pſchikaja baron.

„Je to hódno, knjeſ barono, njebudże-li lĕpje, wĕz wotſtorcžicz do Pekinga?" proſcheſchtaj lĕkař a topograf.

„Juſtje bychmy móhli wumrĕć! Prawo na ſo dopjelnicz . . . Poſłuſchnoſcz dyrbi być! . . . Dyrbi ſo pſchikład pokaſacź! To njeje moja ſabawa, ale moja winowatoſcź! Njech jeho pſchiwjedu . . ."

Małych woteſtupe a ſpjaſcho młodźenja ſdźi. Wón ſnĕwnje hłowu ſpody cžołheho pſchikrywa wutykny. „Schto je?"

„Sdźenje!"

„Kajſe ſdźenje?"

„To teſ njewĕm . . . Sſu nje połłaſt . . . wĕſcže ſdźenje puſty. Baron je tola hižo dawno wo tym rĕcžał. Sſałcže, wſchak tola nicžo njepomha."

Brjeſki ſtany, ſ nóſnej ſynu a rozſudźenjom tſchepotaſche, dokelž pak njechaſche, ſo ſmĕje Małych jeho ſa bojeczka, ſhrabny ſo a pſchewinu tſchepotanje.

„Njeſmyſł! Ja ſo nikoho njeboju . . . Mje dźe do Pekinga dowjedu . . . Wuj puczowanje ſaplaci . . ." rjekny rańje.

„Schto wuj! Wuj je dałoki! Budże tak, kaž baron pſchikaſa. Wón ma Khinjanow. Njepjecžujcže ſo, hewak budże hſchcže hórje . . . Hlejcže, woni hižo ſtawaju!"

Małych pokaſa na poſtawy, kiž ſo nadobo pokaſachu mjes brĕmjenjemi. Brjeſki ſo prózowaſche, pſchi ſłabym mĕžacžku wuſłĕbji wuras Małychoweho wobliczo, ſcžo wſchak na njeho njehladaſche . . .

Po krótkim kombdźenju woteſtupe tak ruczje, ſo Małych ſkoro ani ſobu njemóžeſche, ſkilniſchi ſo ſaſtupi do ſtana a wołta pſched baronom ſtejo.

Baron ſacžełej woczi wotwali mjeſcžo na druheho połhlada. Brjeſki woczi ſłoji na tych, kiž bĕchu hakle njedawno jeho towaršchojo.

„Wobſkorženy, kak rĕkaſch?"

„Njeſžym wobſkorženy . . . Njeſžym nicžo ſtucžił . . ."

„Kak rĕkaſch?"

„Čonmu ſo mje praſchecže, wſchak wĕſcže . . ."

„Potaſim: Jan Brjeſki . . . Dwacžeſći lĕt?"

Brjeſki mjelcžeſche.

„Ty njechaſch wotmołwicź? Wopomń, ſo to twoju winu połwjetſchi!"

Młodźenz pohładny na lĕkarja a topografa.

„Winuju cže ſbožkarſtwa a pſcheſtupjenja pſchiſłuſcheje diſziplíny w karawanje. Po zbyhm puczu ſo ſpjecžił a był njepohłuſchny, ſtóncžnje ſy hiſchcže wutwobdźił wjedniſkow a pohnuł k cžekanjenju . . ."

„Ně, njeſžym jeju pohnuł. Njeſžym wĕdźał . . ."

„Ty potaſſim rĕcžiſch pſchecžiwo ſdacžu! Wdaj ſo jeju puta wotſtronił, ſtaj cžekkoj, dokelž móžeſchtaj wuſtej ſwojej noſy."

„Ja wam wotpósnawam prawo mje ſudźicź. Wſchitcy ſud njech mje ſudźi . . ."

„To njeſmy wobſkorženeho, ſchtó jeho ſudźi. Sa to ſu druhy ſamołwicźi . . ."

„Tamuaj dwaj mrĕjeſchtaj . . . Ba-ge mĕjeſche hubu pohnu pĕſka a bě bjes wědomja . . ."

„To wobſkorženeho nicžo njeſtaraſche! Motmołwi, ſmjaſech ho, ſo ſy jeju wuſmołwłodźił abo niž?"

„Wuſnawam ſo . . ."

„A . . . wobſarujeſch?"

Sſuche wobliczo młodźenza ho ſacžerwjeni, wón woczi ſłoji, potom pomałku ſaſy jej pohlĕdny.

„Ně", wotmołwi mjelcžo, „njewobſaruju . . . Njemóžach hinak . . ."

Baron bě khwilku we wuſkoſcjach, ſ woczomaj mikaſche, bórſy pak ho ſaſy roſſłobi.

„Derje! Wotwjeſcź!" wujachi.

Hdyž bĕſche Brjeſki ſaſo wonka, najprjedy ſ ruku ho wačow dótkny, ſo by ho pſchepſwědčił, ſo njeſpi, ſo runje naſhonjeny podawk njebĕ widźenje. Ale bohužeł to njebĕſche błub! Kołko wokoło njeho woprawdowje ho ſcherjeſche bjeſkónčny pĕſk, wot błyſchcža młodeho mĕžacžka ſłabje wobſwĕtleny.

„Cžehodła njeſcže rjekł, ſo wobžarujeſcže?" puſoleſche ho Małych. „Potom by waž jako pſchikład dał pſched wſchitkimi morſkacź . . . A ſchto budże nĕtko? Bóh wé, ſchto ſ teho budże!"

Se ſtana wudobywachu ho roſkorjaze błoſy.

(Pokračowanje ſcžĕhuje.)

ke nešto načini psyk a jedyn wuhel z kliny. Tu ležeše wšo prěki a po dołhosći.

O wy wbozy! Wbohi Bojazniko, kiž chcyše do Ameriki wućahnyć, wbohi Hrymzako, kiž chcyše hłubje do hole, wbohi Měšawka, kiž sebi dominu khwalješe — kak was wšitcy wobžarowachu. Škoda wšeje prócy, wupikanych drastow. Hdy so zas zeńdźeće? A hdźe?

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 1. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Najrjeńše wjesele je to, druhim k wjeselu słužić.
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wjeźera wječor w 7 hodź. barometer 737, thygrometer plus 5, najwyšša dnjowa temperatura 0 stop. po Celsiju. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer plus 3, najnišša temperatura w nozy 1 stop. cypoluty. — Nižina z dołheho wjeźera je so hač do naših kónčin wupiśestrěła. Wona je nam jara njewobstajne a wětrowe wjedro pśinjasła, so žebi nětko cypły jutrowy **wyšoko** ważiny. S nižimi je mały mócźi powěsć pśichiłkawił, so je syna popuscźikła a śneh taje. Wjedrowe wobčakuja, so by pśichiłkawje mileho a włožnego powětra dźe na khwili wunjakpnje, podpśicho pak sabo khětre njewobstajne wjedro se znowom a dźe tej z dešćowym dostanjeny. Nižina je jara wobšćerna a zjuła a ko wšźe se nětkare dny wukutkuje. — Jutśje žobotu źiśnicko 7,37 hodź. khadźa a so 4,52 hodź. khowa. Měśacź khadźa jutśje rano 6,55 hodź. a khowa so popołdnju 3,16 hodź.

— **Wuhlady na wjedro za jutśiśnu žobotu: Hišcźe njewobstajne a njespodobne wjedro.**

*

— **Samolwjenje. k dobrowólnej dźěłowej słužbje.** 1. haprleje 1935 so do dźěłoweje słužby dobrowólniźy pśichistajeja, kotśiž su 1. januara 1935 20. lěto žiwjenja dopjelnili a 25. lěto žiwjenja hišcźe njejsu pśekśekrośili. Z. wo pśichistajenja so pozdźeji kšóž se pozjasanjom na tśěśej měrjazym stanu. Schtóž chce žebi so dobrowólnym dnjom cźełnjeje słužby za lud a wótrźnu **paž** dźěłoweje słužby zasłužył, njech so sbory za dobrowólnu dźěłowu słužbu pola najbliśišcźeje samolwjeńnje wobšobinišy samolwi a so sapśijaca da, so by so na jeho samolwjenje hišcźe dźiwało. Waschnje saménjenja dźěłanśiśnja so toho njedótka. Runje tak so toho postajenja wo zastupjenju wottharnikow do dźěłoweje słužby njedótaju.

— **Za krajneho mlynśkeho mischtra so pomjenowa.** Wobhedźerja měśćańskeho mlyna w Nowym Měsće pola Pirny, Edmunda Kahlerja, so za krajneho mlynśkeho mischtra za zakśi swobodny stat pomjenowali.

— **25 létny słužobny jubilej.** 1. februara 1935 wobjwjeśi prěni dźěłaćeer August Ljśak pola garnisonskeho sarjadnistwa, we wotdźělenju za zastaranje se žiwnošćju, **hdyž** Běrny khorcźny **prócy**. Ljśak je se stajnej zwércu a dopjelnjenjom winowatośćow swoju słužbu zastawał a **žebi** dyrbnosć swojich pśichdstajenych dobył. Jako so husarski polk do Budyšyna pśichepokoji, pśichidźe wón 1. februara 1910 do powjetśeneho proviantneho hamta. Wot 21. 11. 1914 hač do 24. 12. 1918 je wón pola połneho artillerišeho polka 28 w polu wótznemu krajej źwérnje słužił. Pola tuteho polka je so na podoffizjera powyšił. Hdyž běśche so z pola wrośćił, wón sajo swoje zastojnstwo pola garnisonskeho sarjadnistwa nastupi, hdyž so 16. 6. 1929 za prěnjeho dźěłaćeerja ponjenowa. K jeho cźełnemu dnjej běchu jeho sobudźěłaćerjo jeho mětno bódnje wuppyšili a jeho z nahladnym darom swojeje łicźby. Pśichodźiwša garnisonskeho sarjadnistwa pśichepoda jubilarej pśichi małej swjatoćnosći, w kotrejž Ljśakowu źiwernu słužbu za wótzny kraj wusłyšeć wosaše, nahladnu pjenjes pśichepoda, też cźełnu łicźbu za frontišich wojowarjow, kiž je zemrěty němski president generalny półny marschall z Hindenburg wuktał. **M**jenje města Budyšyna so jemu w mjenje wyšśiśeho měśćańskeho cźełna liśicźna pśichepoda.

S **Bukez.** Druhi dźeń nawróśa dnja, na kotrymž je knjezerstwowa mša na Adolfa Hitlera pśichećha, je so tej pola nas wobžywjeśił. Wšuchdźe khorhoje we wětśiku wjesele smahowachu a na tauny ważny dźeń pśiched dwěmaj lětomaj dopominachu. Wjeśor so Bukeczanska a Trjebjenčanska měšna skupina NSDAP. a wulka licźba towaršiwow se žiwojimi khorhojomi k shromadnemu kemšichodej sejsmachu, so bychu so pśichi dobroprošeńskej a dźakowańskej Bożej słužbje wobdźělili. Boža słužba so je **bobuškkowanjom** Bukeczańskeho mužśkeho śpěwańskeho towarstwa, zwrkniwšeho thora a posawnišeho khora zwjeselowała. **Tak** je so dźeń też tu wobžywjeśił, kaž **so** to **z**cźełsko a sacźišćeja potrjebne njeje mohło stacź.

S **Rodeź** pola Pomorc. Sćiwdźeju **s**woje **k**hwaja je sandźenu njedźelu Korla August Schlamaf se swojej manželskej Marju rodź. Měrcźinkej w Śrjedźinje swojich **dź**ěśi a dźeźidźeźi wobžywjeźił. Jubilejnej mandźelskaj staj so pśiched 50 lětami 25. januara 1885 w Bartšej zwrkwi swěrowałoj. Pjatk wjeczor hižo Bukeczański posawnišći thór jimaj sastaničźko zapiśka. Njedźelu popołdnju po 4 hodźinach so swjedźeńskeju wobdźělnicy w domje jubilejskeju mandźelskeju shromadźichu a po shromadnym wuspěwanju thórlušcha „Hač ženi je mój Bóh dowjedł mje“ knjes farař Mjerwa-Bukeczański jeju pożobnowa. Sobotu so jimaj wopomnjeńśe kopjeno evangelisko-lutherskeho krajneho zorkwinšeho hamta pśichepoda. Lětdźeśatki ze jubilejšk mandźelski na Rodeczanšći knjeji dwór dźěłaćej **h**odźi. Dźeśći cźak pak nětko dwanaćnjuźemy wotpocźuj

wuźije. S njesłojownymi pobalwkami njeśtaj so jubilejaj mandźelskaj w běhu cźasa pśichepuścźiłoj; pśichetoj też thorośće do doma pśichthadźachu. Kśiwoćć starowby so też zaćuwa. Nadźejmy so, so budźa hišcźe cźopte krajne ljónčne pruhi jubilejskeju mandźelskeju dołho wohrěwacź a so budźe jimaj wjeśoły a spokojny wjeczor žiwjenja spodźeny.

S **Minakata.** We wjeźerawšnej rozprawje wo wojeśim towarstwje ma prawje rěkacź, so je so 6 jenorětnych towaršiwow wopominało, jako schetyr hrabja z Holnsteln. Towarsch Schołta pomjenowa so za cźełnego pśichedźyddu a niz za cźełnego **ž**obuštawa.

S **Cźiśicach.** Swoje 80. narodniny mózejśe tu 28. januara w połnej cźełnej a duchownej cźiłośći wumenkar August Langa, wobdaty je žwojimi dźěśimi a wnukami, wobžwjeśićź. Sa jeho wjeleśetnu dźěławość a gmejnje je so jemu na jeho cźeknym dnju wjele pozcźeśowanjow dostało. Wón je 227 lět z gmejnskim starschim a 12 lět z gmejnskim pśichedstejećerjom był. Mjes žobjopschejerjemi bě też Prěcźejcanjke wojerste towarstwo, kotrejž jemu sajtaničźko saspěwa a jeho za cźełnego **ž**obuštawa pomjenowa. Też posawnšti thór z Hodźija z kujeżom fararjom Mehśarjom jeho tehorunja se sastaniczkom jako žwérnemu kemšerja pozcźeśi, kotryž kóždu njedźelu po dalokim puću do Hodźija pěšchi pśichthadźa. Knjes Langa je jedyn z posledních, kotrejž je wutki wojeń 11. januara 1872 w Cźešćežach widźał. Póbła wjele wjeśełych dnjow, jemu też horjo a tnjchnosćź njejstej salutowanej wostałej. Pśiched śtami je jemu jeho žwérna mandźelska wumrěła a we žwétowej wójnje je wón jeneho žyna žhubił. Njech je jemu dale pscheźełnu wjeczor žiwjenja spodźeny.

Najnowišće z cyłeho swěta

Jendźelsko-franzowske jednanja.

Wšitke žwětowe nowiny so z djenžnišchim franzowsko-jendźelskim jednanjom zaběraja. Wobsebje wažna je powěsć, kotruž Londonske nowiny „Times“ wo wopschijeczu jednanjow minjenje žriedy rozšěrjeja. Schto je so wujednało, njeje so hamtšy wosjewiło. Nowiny „Times“ pak pišaju, so Jendźelska franzowsko-italšti protokoli podpjera, w kotrymž so jenostronske postupowanje Němskeje w nastupanju brónjenja jako njedowolene wuhraja. Potom so namjetuje, so by so 5. djel měrowego śrěźenja je zhromadnym wosjewjenjom z mozu stajił. Też so powschitkowne europiske měrowe śrěźenje namjetuje. Němska dyrbi so pjecza do Genfa wrośćiś, so by so wot wobmjesowanjow śrěźenja wuzwobodźiła.

Towarstwowski powěstnik.

Barlin. Barlinska skupina zeńdźe so sobotu popołdnju w 4 hodź. c. t. zaso w domje Hotel Adria na Bjedrichowej hasy 134.

Drježdźany. „Hromadnik“ změje swoju nječasnu posedźenje hakle 14. 2. a nic 7. t. m. Na zhromadźiznje poda so referat wo k. Wukerjowym dźele: „Wo narodnej swérnosći Serbow k němskej wótčinje“. Wo bohaty wopyt prosy

předsyda dr. Wjaclawk.

Rěcespytny wotrjad Maćicy Serbskeje zeńdźe so pónđźelu, 4. februara popołdnju w 5 hodź. posedźenje we Serbskim Domje.

Njebjelčicy. Domowina zarjaduje njedźelu, 3. februara popołdnju po nyšporje w Njebjelčicach zjawnu serbsku zhromadźiznu. Přednošuje wjednik Domowiny, P. Nejdo. Wšitcy Serbja tamnych stron so z tutym lubje přeprošuja.

Zarjadnistwo Domowiny.

Sowrjeźy. Sserbske towarstwo „Pod Cźornobohom“ změje njedźelu 3. maleho rožka popołdnju w 3 hodź. měšańzu shromadźiznu pola žobuštawa Valerja we Sowrjeźach. Dokelž su nowowólby, njech wšitcy žobuštawy zgłe wěsće pśichidu. Pśichedność je pśichsubjeny. Pśichedžydźiwo.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smoleť a za nowšitki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. XII. 1934: 2298.
W tu khwilu tarifna liśicna číslo 3 płaći.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 1. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,507	100 pólsk. złotych	46,90
1 jendźelski punt	12,205	100 českosł. krónow	10,40
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,41

Barlinska burša dnja 31. januara 1935. Wobchod na dźensnišnej buršy běše powschitkownje měrnišći hač w pschedchadźajucych dnjach, pschi cźimž kursy wo 1 proz. a wjazy powyschichu. Na kursy tkóreschе powěsći, so firma Oreńštejn a Koppel też kśiwu dividendu wjeplaći. Też na **r e n t o w y c h w i k a c h** běchu kursy poczuo pschedwjecźerawschemu wo něschto žabsche.

Barlinske žitne wulkowiki dnja 31. januara. Pschekhod do nowego měsaca njeje na wikach wocakowane wojżiwjenje pschinjesło. Napraschowanja mlynkow su dale sdźerżitwe, wobsebje dokelž su so wumlkwanjske kontingenty za februar sujśiłe. Licźi so z wosjiwjenjom poschicźenjow w nožy. Sa pschenżu drje budże w pschichodnych dnjach nješchto malo wjazy napraschowanja, dokelž su mlyny w pozdźednim cźasu malo kupowale. Nastorkow z mukowych wikow njepschedchežachu. We saslanju z wotrubami też w nowym měsazu wołożenja njenastanje. Też we wowżu a jeczmjenju je pschiwoš z prěnjeje ruki jara žlaby. Wukrajnu wowż so w dobžadnym cźasu njewocakuje. Sa jeczmjenje sa indusfriju a piwarnje je dale napraschowanje.

Wežera płacźišće w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 9,95 hr., W 9: 10,05 hr., rožźi R 8: 7,95 hr., R 11: 8,15 hr., — jeczmjenja G 7: 7,95 hr., G 9: 8,20 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.,

Wiki w Lubiju.

Pschenica 9,95 hr., rožźa 7,95 hr., nałetni jeczmjeń 7,95 hr., nasymiki jeczmjeń 9,50—10 hr., wowż 7,70 hacź 8,05 hr., běrny 3—3,20 hr., žyno 5,25—5,50 hr., žłoma, i maschtnu mtócź. 2,25—2,80 hr., pschećicźna muka 17 hr., rżana muka 12,25 hr., pschećicźne wotruby 6,15—6,45 hr., rżane wotruby 5,15—5,65 hr. butra ½ punta 75 pj., jeja 12—13 pj., twaroh, punt 20 pj., kał, běły 8—10 pj., kał, cźežwjeny 13—15 pj., karoty 12 hacź 13 pj., koboda, jędźna 25—30 pj., kał, žydrožty, schtuka 30—50 pj., kolrabi 6—10 pj., porej 30 pj., kał, cźarna ryba 12 pj., žyhła, punt 10—12 pj., jabłuka 6—20 pj., měrnit 10—15 pj.

Wiki w Kamjenju.

Pscheniza 9,95 hr., rožźa 7,95 hr., jeczmjeń, nałetni 7,95 hr., jeczmjeń, nasymiki 9—10 hr., wowż 7,70 hacź 8,05 hr., pschećicźna muka 18—22 hr., rżana muka 12 hr., pschećicźne wotruby 5,90—6,75 hr., rżane wotruby 5,15—6 hr., žyno 6—6,25 hr., žłoma słotna 3 hr., žłoma k saslanju 2,90 hr., butra 76 pj., prošata 12—18 hr., kał, běły, punt 12 pj., kał, cźežwjeny 15 pj., kał, žydrožty 40—60 pj., koboda, jędźna 25—30 pj., žyhła 12 pj., jelerij (měrnit), buła 20 pj., krěn, punt 60 pj., morchej 8 pj.

Wiki w Khocźebuzu.

Mjaso, howjaze 60—80 pj., mjaso, cźelaze 60—80 pj., mjaso, khojaze 90—1 hr., mjaso, žwinjaze 70—90 pj., jeja 12—13 pj., butra 1,30—1,35 hr., twaroh 20 hacź 23 pj., łany wołtj, litr 1,40 hr., łiny, punt 1,20 hr., schćuki 1 hr., karpy 85 pj., hołbje, młode, schtuka 40—80 pj., kury, žywe 60—90 pj., thapony, žywe 40 hacź 60 pj., kolrabi 15—20 pj., morchej, punt 10 pj., koboda, jędźna 40 pj., kał, žydrožty, schtuka 30—60 pj., kał, cźežwjeny 15 pj., kał, běły 13 pj., kał, wirśinowy 15 pj., žyołotej, kerćał 30 pj., měrnik 15 pj., krěn 25—30 pj., žybła 10—15 pj., kulrepa 5—8 pj., běrny, zentnar 3,50—3,70 hr., běrny, punt 4 pj., jabłuka, punt 15—30 pj., worjechi 35—45 pj., worjechi, łeźne 40—50 pj.

Swinjaze wiki w Khocźebuzu.

Pschiwjeśli běchu 331 prošatow a 71 běhatow. — Mjarźiny běchu ześehowaze: **P r o ś a t a**: małe 10—14 hr., žrěnje 14—17 hr., wulke 16—22 hr. — **B ě h a t i**: małe 22—32 hr., žrěnje 32—42 hr. — Wiki běchu žrěnje.

Płaćiny ręznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

31. januara 1935 Płaćiny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 506

Najlěpše korm̀jene ćelata wot cyca	42—45
Srěńe kormjene ćelata wot cyca	35—42
Snadnje wuwite	32—35
Najšpatniše	28 - 31

Swinje: 397

Tučne swinje, přez 3 centnarje cźežke	—
Połnomjasne swinje wot 240 hač 300 puntow cźežke	49—52
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 puntow cźežke	45—50
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 puntow cźežke	43—47
Mjasne swinje wot 80 hač 100 puntow cźežke	—
Rancy	—

Płaćiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg Płaćiny po złotej hriwnje.

	31. 1.	30. 1.		31. 1	30. 1.
Pšenca	207.0	207.0	łany	15,2-16,0	15,2-16,0
rožka	168.0	169.0	woka	12,2-13,0	12,2-13,0
jećmjeń now.	217-222	217-222	módre lupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
jećmjeń, nat.	207-211	198-202	žołte lupiny	14,5-15,0	14,5-15,0
wows	—	—	žeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,25	27,25	łany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	22 50	22 50	such. truhanč.	4,41	4,41
pš. wotruby	11,15	11,15	běrni. kruški	—	—
rżane „	9,65	9,65	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana sloma		
hróch, Viktor.	34,0-35,0	34,0-35,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	—	—	ečna „		

Płaćizna za pšenicy za wupłodźerja 8: 19.90 9: 201.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 19.05 11: 163.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 159.0 9: 164.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: —, 13: 162.0

Dalše rukowanje stata za twar małych sydliščow

S pschiwšćiwschnje stromy zhonimy, so žu namjety na pschewsjace statnebo rukowanja za twar małych sydliščow we swjetu z połěpschenjom hospodarskich pomérow pschibérate. Hacź dotal je jich pschewsjace nowych rukowanjow do 50 milijonow hriwnow za 2. hypotheku pschijmjachu. Liczi so z tym, so może so w małem za to 150 hacź 160 milijonow hriwnow twarow wuwjeźe. To lubi nowe dźeło za małich twarskich dźěłacerjow!

Inventurske předawanje

wot 28. januara
hač do 9. februara
pola firmy

Wosebje płačizny hódne poskićenje
we wšěch zymskich potriebach!

Kurt Loewenstamm

nětko w Serbskim Domje na Lawskich hriebjach 4

Žonjace črije, jenotl. wulk. wot **1.95** hr. počinaja
mužace črije . . . . . wot **4.90** hr. počina o

Njeskomdźće
moje
inventurske
předawanje
wot 28. januara
do 9. februara

Schaaf

Wašu wolu k dźěu
sta'nje powisi
sa'ka Sachsec kofeja

Dobry sylny kofei ſšt,
wočerstwi stajn c ćěło a du-
wubudźa nowu radosć
k čerstwemu skutkej.

Wienske měšenje
1/4 punta 85 pj.
wopir.a móc a aroma

Dom'ace měšenje
1/4 pl. 75, 70 a 60 pj.
Najtuńši . 1/4 pl. 50 pj.

Pječene jerje
„Meerkrone" 1/2 tyzk. 65 pj.
Pječene zawalene jerje,
„Meerkrone" 1/2 tyzk. 50 pj.

Otto Sachse

dom za dobre zeźiwadła

Kackerbräu

Specialna točenja
w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 19a
měj. Jan Lehmann

Zjawne parkowaniščo
je nam znapřeča
Towařšne jstwy
Telefon 2366

Městnosć
přećelneho přebytka a
dobre'e towařšnosće

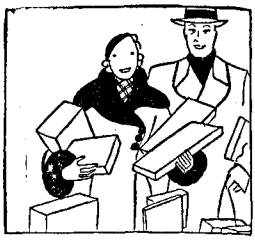

Takle z pakćikami poćeženy a wjesely přińdźeš z

inventurskeho předawan'a
Bokelmannec naslědnika

Kóždy namaka w bohatym wubjerku wołmjanych
tworow, mužacych a žonjacych wěcach cyle wěše
něšto za sebje a to za płačiznu, zo budźe so Wam
wóčko błyšćeć!

A. Bokelmann

nasl. w Budyšin'e

Jsraelec
rěznistwo
w Budyšinje poskića
howjaze, ćelace a swini, mjaso
po tuniej postajenej płačizne w
dobrej kajkosći, **kołbasu** w do-
brej kajkosći, **słabje selene swi-
njace mjaso,** punt 70—80 pf.,
**rubane howjaze a swinjace
mjaso,** pf. 65 pj., **mjasoza sylcu,**
punty 1.— hr., **łój, nołć a tuk**
w znamohosći.

Wozjewjam, zo skazanki přez
3.— hr. sobotu hač do Budyšina
rad wobstaram.

Tunio
kupujeće
w inventurskim
předawanju
wše črije
pola firmy

Willy Sommer

na Serbskich hriebjach 8

Korjenje za rěznje
koruški za pječwo
tunjo a přecy čerstwe!
Popjef . . 1/4 pta. 45 pj.
Nowe koruški 1/4 pt. 35 pj.
Mejdúška . punt 99 pf.
Wolije k pječenju
wulka bleša 10 pj.
a wše druhe korjeniny
korjen. stan na hł. torkosćn
(znapřeča policajskeje straže)
(korjeninowa rozpósłarnja
Thauer), klamowy
na Sukelnskej hasy 30

Hosćenc we Worklecach

Sobotu 2. 2. a njedźelu 3. 2. točimy

kózłopiwo

a poskićamy pječenu kołbasu a
kózłowu kołbasu

škot hraće wo myto
Hłowne dobyće: Cyle pleco

Njedźelu reje!

Wutrobnje přeprošuje P. Petaš a mandźelska.

Meble

w znatym solidnym wuwjedźenju
najtuńšo **Desnang** nětko na Molt-
kowej dr. 17

Mały nawěštk
w našich NOWINACH
je tuni a so přecy wuplaći

W Radworju na dwórnišću

so sobotu, njedźelu a póndźelu, 2., 3. a 4. februara

kózłopiwo točí

Poskićamoj: kołbaski, pječenu kołbasu, pampuchi a dobre napoje

Lubje Was wšěch přeprošuje
Michał Měrćka a mandźelska.

W inventurskim předawanju

wot 28. 1. hač 9. 2. 1935 přinjesemy

klobuki . . . . . wot hr. **2.90**
sportne čapki . wot hr. **0.75**
samowłazaki . wot hr. **0.49**
wołmjane šawle wot hr. **0.50**

Hugo Lehmann

w Budyšinje
na Bohatej hasy 25

Hosćenc w Pančicach

sobotu a njedźelu, 2 a 3. februara

kózłopiwo točí

Njedźelu wot 8 hodźin

reje

K tomu wutrobnje přeprošuje
M. Suchi a mandźelska

Žonjace mantle

najnowše wudźěłki: 46.—, 38.—, 33.—, 27.—, 20.— hr.

mužace ulstry najl. sedźace, 65.—, 55.—, 45.—, 36.—, 30.—, 27.—

dźěćace a kosmičkate mantle
cleg. wobleki a čorne sukn'e
kupujeće w Budyšinje za sylne zniżene płačizny we

inventurskim předawanju wot

König w Budyšinje na Žitnej hasy

Najdležši puć k nam so dźensa započ
Skónčenje předawanja 9. 2.

Tu kupujće wosebje
wětko płačizny hódne
a dorje w

Inventurskim
předawanju
wot 28. januara hač do
9. februara 1935

zymske mantle
wot 18.—, 25.—,
29.—, 35.— hr.

nadróżne wobleki
wot 15.—, 25.—,
29.—, 35.— hr.

dźěćace mantle
a wobleki
cyle wosebje
płačizny hódne

Drastowy dom Hugo Pachaly w Budyšinje Telefon 3444

Pruhujće Waš wobstatk
w čišćowych wěcach!

Nječakajće, doniž njeje posledńje łopješko přeč
bane, ale zapodajće w prawym času swoju skazanku

W čišćerni „Serbskich Nowin" budźeće derje
płačizny hódnu posłuženi.

Přesadźowanje paln. drjewa

Sobotu, 2. februara 1935, pop. 1/4 4 hodźin
maja so w farskim lěsu w Njebjelčicach přez

20 rm sylnych khojnowych kuluchow

na přesadźowanje předawać.
W Njebjelčicach. Farske zarjadnistwo

Přesadźowanje
palneho drjewa

Sobotu, 2. februara 1935, popołdnju w 2 hodźinomaj
so w Pěskečanskim hosćeńcu za najwyšu
sadźbu a hotowe pjenjezy přesadźuja:

24 rm sylnych khójnowych (3 m) wužitnych kuluchow,
30 rm khójnowych palnych kuluchow,
200 rm khólnowych halozow.

Drjewo leži při Němsko-Pazlićanskej—Šunowskej dróze. G. Kral.

Stupnje

zbytkne a jednotliwe pozy
w inventurskim předawanju
wot 28. januara do 2. februara
jara zniżene w płačiznje

Črijowy dom **Pech** w Budyšinje
na Bohatej hasy 19

Moje
Inventurske předawanje
poskića Wam přihódnu trajnu možnosć.

Franz Mrstny

w Budyšinje na Bohatej hasy 4

K swjedźenjam našich
serbskich towarstwow
poruča znamješka, khorhojčki, zastupne liščki,
programy, plakaty do pletwow, wěncow atd.

Serbska knihařnja w Budyšinje

Inventurske předawanje

wot 28. januara — 9. februara

žonjace rukajcy, podšite . . wot	85 pj.	žonj. nohajcy z wum. płoč. židy wot	85 pj.
žonjace rukajcy, štrykowane wot	95 pj.	židźanoflorowe w.	25 pj.
žonj. Nappa-rukajcy podšite wot hr.	3,30	čistowołmjane w. hr.	1.40
žonj. glazej. rukajcy wot hr.	1,95	žonjace nohajcy čista wołma w.	40 pj.
mužace rukajcy, štrykowane wot	70 pj.	dźěć. nohajcy, wołma z wum. židu wot	45 pj.
muž. Nappa-rukajcy wot hr.	2,50	dźěćace wołmj. flor. nohajcy wot	60 pj.
		mužace zoćki, čistowołmjane w.	68 pj.

Alfred Vogel

při Kronpryncowym mosće
nohajcowy a rukajcowy rěźk.

Přiloha k čisłu 27

SERBSKE NOWINY

Piatk 1. februara 1935

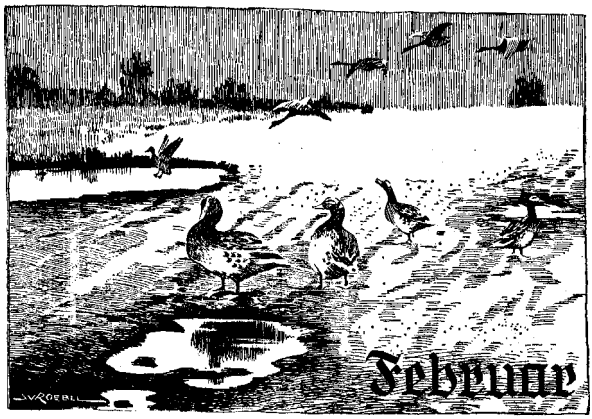

Februar abo mały rózk

S wětrojtym a włóžnym wjedrom je mały rózk lětka zastupił. Wón je žněhowy ptaščej jako poślednji słuk wulkeho rózka pschewsak. Tola hižo na žwojim prěnim dnju runje kahodnje ſ tutym herbstwom njeſakhadza. To hižo na wschěm spočatku žwój prawy charakter pokasuje. S nahonjenja wětrow, ſo na mały rózk woſsebje ſa wuschemaj. Wón dokonja, ſo naſ ſyma wótrischo pschima hacj we wulkim rózku, wón pak móže žo też pschecejelnje na ſtóncznych dnjach ſmjeſkotaſ, ſo ſaczuje bliſkeho naleſca wotucza. Natarſ žebi wěſo pschece, ſo by mały rózk bliſchcje thětro ſymny a žněhowy był, ſo bychu pola hiſchcje mohłe wotpocžowaſ. Mały rózk je w ludźe měſaj wjeſoſeje ſabawy a zortowanja. Póſnižy wſchak lětka halle w měrzu ſjwjeſcimy. Wot maleho rózka pak wocžakujemy, ſo naſ njeby pschejara ſ krutej ſymu traſchił, ale ſo by radſcho hižo trochu naſetneje nadźije pschinjeſł.

Cyrkwinske powěsće

4. njedźela po Tſioch kralach, 3. mat. rózka 1935.

S **Budyſchina.** W Michalſkej zyrkwi rano ⅛8 hodź. Boże wotkasanje (němſke): farař Kapler, dop. ½9 hodź. němſka a ¾10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba: farař Fiſcher, ¼12 hodź. Boża ſłužba ſa dźěći. — Wutoru ſchcheſćanſka jónſka ſłužba w Societecje.

*

S **Budyſchina.** Krajnozyrkwinſke ſjednoczenſtwo pschi Pólnym hrodźiku 6. Shromadźiſny w Budyſchinje: Njedźelu dop. ¼11 hodź. ſwjaſk dźěći; pop. w 3 hodź. evangeliſlazija, thema „twoja Boża hodźina". Sſrjedu wječor we 8 hodź. ſwjaſk młodźiny ſa młode holzo. Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblíſka hodźina. Ssobotu wječor we 8 hodź. ſwjaſk młodźiny ſa młodźenzow. — Shromadźiſny ſwonka Budyſchina: Njedźelu wječor ⅛8 hodź. na Židowje, póndźelu wječor ⅛8 hodź. w Rachlowje, ſrjedu wječor we 8 hodź. we Biſkopizach, pjatk wječor ⅛8 hodź. w Horniej Hórzy. — Shromadźiſna ſa žonu wutoru pop. w 4 hodź. w Budyſchinje. — Kóždy je wutrobnje witany!

S **Barta.** Dop. w 9 hodź. němſka a ¼11 hodź. ſerbſka Bo.a ſłužba. Sběrka Pop. w 2 hodź. dźěćiſkemſchenje. — Wutoru pop. ½3 h. ſónſke towaſſtwo ſ pſchednoſchtom ſaſarja Groſe ſ Budyſchina. Wječor we 8 h. tow. młodnych holzow w pacžeřſkej ſtwi.

S **Budeſtež.** Rano ⅛8 hodź. ſmje duchowny Böttner ſerbſku ſpowědź, dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Dop. ¼12 hodź. ſmje duchowny Böttner kemſchenje ſa dźěći 1. hać 4. ſchulſkeho lěta. — Póndźelu wječor we 8 hodź. młodźinſka ſłužba ſa 14- hać 18lětne holzo na ſarje. — Schtwórtk pop. ¼4 hodź. khadźowanje ſchcheſćanſkeje jónſkeje ſłužby we Kernichez hoſcinzu.

S **Budyſchinka.** Dop. w 10 hodź. němſke kemſchenje (farař Handrik-Poſchiſki), dop. ¼12 hodź. dźěćiſkemſchenje ſa mjeńſche dźěći.

S **Bukez.** Dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje, kotremuž ſo ſerbſka ſpowědź pschiſamknje. Pop. w 3 hodź. ſchcheſćenſke kemſchenje. — Wutoru pop. w 3 hodź. jónſke towaſſtwo we wožadnej ſali. — Wumrěł: Jan Wojnar, wumieńtař w Koporach, 91 lět 9 m. 27 dnjow ſtary.

S **Hodźija.** Rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź dop ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. — Wutoru popołdnju w 3 hodź. ſchcheſćanſka jónſka ſłužba pola Mróſez. Knjeni Grünerowa ſ Budyſchina ſmje biblíſku hodźinu. Winowatoſcź je, ſo wſchitke pſchińdu. Bibliju a ſpěwańſke žołu pſchiniješcź.

S **Hrodźiſchcza.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź ſe ſwjatym Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němſka, ¼11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. dźěćiſke kemſchenje. — Schtwórtk 7 febr. wječor we 8 hodź. ſerbſka biblíſka hodźina w pacžeřſkej ſtwje

S **Huczinu.** Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka, ¼11 hodź. němſka Boża ſłužba. Nowołonju w 2 hodź. kemſchenje ſa dźěći

S **Khwaczu.** Rano ⅛8 hodź. němſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje. ¼12 hodź. dźěćiſkemſchenje. — Wumrěła: Hana Khrystiana rodź. Henſelez, Jana Auguſta Hadama Dommeſa, wumjeńkarja w Lutobczu, mandźelſka, 75 lět, 7 mšź. a 20 dnjow ſtara.

S **Kluſcha.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź ſ Boſim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němſke a ¼11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka. Pop. w 3 hodź. ſerbſke kemſchenje ſe ſpowědźu w Komorowſkej ſchuli.

S **Klětnoho.** Dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje, na to dźěćiſkemſchenje.

S **Kotez.** Dop. w 11 hodź. němſke předowanje (ſar. Konik-Ketliczanſki).

S **Lupoje.** Dop. w 9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. — Sběrka ſa naſchu zyrkej.

S **Maleſchez.** Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ¼11 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa naſchu zyrkej. — Semrěła: Maria Marſcha, Oskara Haſera, piekařſkeho mſchtra a bura w Dolnjej Hórzy, mandźelſka, 58 l. 7 m. 8 dnjow. — Sſrjedu wječor ⅛8 hodź. ſerbſka biblíſka hodźina na ſarje. — Schtwórtk pop. w 3 hodź. tohorunja w Delnjohórczanſkej ſchuli.

S **Minakala.** Rano ⅛8 hodź. němſka ſpowědź ſe Božim wotkasanjom, dop. ½9 hodź. němſka a w 10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. — Koletta ſa naſch Božidom. — Sſrjedu, 6. februara, pop. w 4 hodź. ſhromadźina jónſkeho towaſſtwa w Adolfſkej Sěcze a wječor we 8 hodź pola Robſchinez w Minakale. — Pohrowani: Emma Klara Überſchärowa rodź. Frömberger, mandźelſka Reinholda Überſchära, knježeſkeho ſchofěra w Minakale, 46 lět, 9 mšź. a 29 dnjow ſtara. — Hildegard Leńka Knoczia, bjawčičkła Khorle Hermanna Knothy, rataria we Wiesjelu, 4 mšź. a 25 dnjow ſtara — Guſtan Martin König, ſtakař w Kamjenej, 38 lět, 2 mšź. a 25 dnjow ſtaro. — Marja Mikelowa rodź. Schwejkez, mandźelſka Khorle Guſtn Mikele, ſimnoſcerja we Minakale, 54 lět, 10 mšź. a 22 dnjow ſtara.

S **Nieżwačidła.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke, ¼11 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Bajki z dalokeho juha

Přełožuje J. S.

Kozorózk.

Na podhorje Marijneje hory, při puću, kiž do wsy Pěrniče wjedźe, je hišće dſensa hromada rozpadankow, kiž su bjez dwěla powostanki starodawneho hrodu. Wo tutych rozpadankach sej tamniši ludźo słědowacu bajku powědaja:

Na městnje, naspomnjenych rozpadankow pozběhowaše so před mnoho lětami krasny hród, kiž bě wobsedźenstwo zamožiteho, ale njesmilneho knjeza. Najwjetše wjesele měješe surowe tehdy, hdyž móžeše swojich robočanow prawje po skoćacym draćować. Bjerješe jim nic jenož dźesaćinu jich žnjow, ale zwjetša hnydom cyłu połoju. Dokelž běchu we swojim času knjezykožo njewobmjezowani wobknježerjo swojich burow, so wbohi robočan nihdźe wobćežować njemóžeše. Hdyž štó kusk přewótře přećiwo swojemu hordoznemu knjezej mórčeše, šwihaše hižo krut po jeho khribjeće.

Tola knjez, wo kotrymž tale bajka powěda, sebi hišće druhu čwilu za robočanow wumysli, a bjezwutrobity złostnik měješe na tym swoje wokřewjenje. Měješe mjenujcy sylneho kozola, kotrehož jeho wuraćnje wulkich rohow dla kozorózk mjenowanše. A hdyž so knjezej spodobaše, zawoła jeneho z robočanow, zo dyrbi z kozorózkom wojować, a kak wojować! Wbohi dyrbješe klečo abo po wšěch štyrjoch přećiwo kózlej lězć. Kózlej so zdaše, zo wón jeho z tym na dwubój woła, tuž so ze wšej mocu přećiwo njebožatku zaleći a jeho z wulkimaj mócnymaj rohomaj wobdźěłaše. Kónc tuteje hrozneje hry bě přeco tón, zo njezbožowny robočan z krwawej hłown podleža, smjerć ćwilowany.

Knjezej narodźi so hólčk, spodźiwnje rjane dźěćo. Jenož na jeho čole bě mały wurostk spóznać. W spočatku nichtó na to njedźiwaše. Ale hdyž bywaše wurostk dźeń a wjetši, poča knjeza starosć jimać, a wón zawoła lěkarjow, kotřiž dyrbjachu wurostk na lubowanym synku wotstronić. Ale dźiwno! Žadyn z njeličomnych slawnych lěkarjow jemu pomhać njewědźiše. Wurostk na dźesćowym čole bu njedźiwajcy na nanowu starosćiwosć přeco wjetši, a jako bě synk dwacyće lět stary, měješe na čole dospołnje tak sylny a dołhi róh kaž knjezowy kozorózk. Z lětami pak přidobywaše syn přeco bóle kózłowskeho razu. Wućeknu husto na Marijnu horu a přižra tam wjeński młodeho drjewa. Ludźom z puća dźěše z často tak zrudnje a wótře płakaše, zo bě daloko wokoło słyšeć.

Stary knjez djabolscy njemdrješe a sej ze zadwělowanjom włosy torhaše. Robočenjo wězo njemějachu smilnosć a ze starym hrěšnikom, čim bóle pak wobžarowachu wboheho syna — Kozorózka — tak mjenujcy počachu jeho roha a dźiwjeho zadźerženja dla mjenować —, kiž njewinowaty za hrěchi swojeho nana ćerpješe.

Sta so pak něhdy, zo njewinojta hólčka z mjenom Maćicz Milka ze Zahorja na Marijnej horje jahody šćipaše. Tuž zasłyša zrudne płakanje pod wjeršom Marineje hory. Ruče wza košik z jahodami a dźěše za płaćom. A woprawdźe, hórzy nadeńdźe za skału sedźaceho Kozorózka, hórke sylzy płakajo. Milka so jeho nic kuska njeboješe, ale stupi khrobje před njeho a prašeše so jeho, čehodal tak zrudnje płaće. Kozorózk mjelčo na nju pohladny, sej myslo, wšak mi pomhać njemóžeš, a zapłakny hišće hórje. Milka njezbožowneho Kozorózka wutrobnje wobžarowaše. Znowa so jeho prašeše, z čim móže jemu posłužić a změrować jeho bół.

„Dobra hólčka", poča Kozorózk ze zrudnym hłosom, „přeslabe su twoje mocy, zo by mi mohła pomhać a mje wumožić z nětčišeho zadwělneho stawa. Hlej, hdy by chcyła, zo bych ja był kaž druzy Ludźo, by sej dyrbjała tam delka při swjećeću Maćerje Božeje swoje złote włosy wotčihać a je Marij wokoło nohow zwić. Na to by so dyrbała swoje črije wunuć a je darić prěnjemu prošerjej, kotrehož zetkaš. Potom by dyrbjała hić do cyrkwje w Pěrniči a wzać z krjepjelnicy horstku poswjećeneje wody a ju tu horje přinjesć a na moju hłowu rozlać. Widźiš, dobra hólčka, zo tole wšo njedokonješ!"

„Ničo dale hać to!" zawoła Milka radostnje, a kaž by miknył, běžeše do dola dele a powosta hakle při swjećeću Maćerje Božeje, kiž hišće dźensa při podhorje Marijneje hory steji. Ruče wućahny nožik z kapsy a bjez přemyslowanja wotrěza sej dołhej złotej wopuši a wobwi jej wokoło Marijneje postawy.

Nadobo pak so zjewi wohołi prošeł, kiž bě za swjećećom wotpočował a prošeše wo miły dar. Hnydom wuzu so dobra Milka swoje črije a da je prošerjej. Na to pak hnydom khwataše bosy přez pěsk a kamjenje runu smuhu k Pěrniskej cyrkwi.

Cyrkwička bě wotewrjena, a Milka běžeše hnydom ke krjepjelnicy, wobpřimny połnu horstku wody — hajdi wróćo k Marijnej horje!

Tola puć na horu njebě tak lohki kaž prjedy z hory dele. Bosy nóžcy ji hižo krwawještej, ale wona so wo to njestaraše. Twjerdže piastku hrjebje dźerješe, napjelnjeni ze swjećenej wodu, a khwataše, khwataše.

Po dołhim skoro njećłowjeskim napinanju, do smjerće wustata dospě skónčnje tola ke Kozorózkej. Lědy měješe hišće telko mocy, zo swjećenu wodu na Kozorózkowu hłowu rozpuści, potom pak dyrbješe so sprócnosće dla posydnyć...

Ale lědom bě Kozorózk z poswjećenej wodu womačany, wotpadny jemu hižo wohidny róh z čoła a zdobom z rohom zhubi też wšě druhe kózłowske wosebitosće. Wšóń prewzaty z wjeselom a dźakownosću puści so před Milku na kolena a so ji ze sylzami we wočomaj — a to běchu sylzy najhorćyšeho zboža — z cyłej wutrobu dźakowaše.

Hdyž bě Milka powotpočnyła, dźěštaj pomału ruku w rucy do kola dele k nanowemu hrodej. Před hrodom rjekny rjany zemjanowy syn, nětčiši Kozorózk, k Milcy: „Moja droha, začinwam tak wulku dźakownosć k tebi, zo chcu wšo swoje hołbrske zamoženje z tobu dźělić. Hlej, tutón sylny hród budźe mój a twój! Milka, chceš pak moja žona być?"

Milka z wjeselom do toho zwoli, a tři njedźele pozdźišo swjećachu na hrodźe tak błyšćaty a bohaty kwas, zo podobneho nje prjedy nje pozdźišo nichtó widźał njeje. Młody knjez bě na kwas też wšěch robočanow přeprosył a pokoza z tym, zo budźe jim do bry a smilny knjez.

Sbarka ja wołaḥnu diakoniju. Pop. w 3 hodź. němſke, w 4 hodź. ſerbſke kemſchenje we Sarẽczu. ¼4 hodź. biblíſka hodźina na kaplanſtwje.

S **Rosacźiz.** Dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba, po njej němſka ſpowědź (farař Eckelmann). — Pjatk 8. feſtiwara wieczor we 8 hodź. ſhromadźina ſa zyku wokadna [illegible]u.

S **Porſchin.** Rano ⅛8 hodź. němſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. němſke kemſchenje, w 10 hodź. dźẽczikemſchenje ſo mjeńſche, ¼12 hodź. ſa wjetſche dźẽći. Pop. w 2 hodź. evangelſka młodźinſka ſłužba ſa ſonſku młodźinu. — Schlwórtk pop. ⅛8 hodź. wołaḥna ſonſka ſłužba pola Dittrichez w Kubſchizach, wieczor ⅛8 hodź. ſerbſka biblíſka hodźina w Porſchijach (nowa ſchulſka ſtwa).

S **Rakez.** Soabſtupjẽczenje ſwjedźenja Jẽſuſoweho pródźitajenja (Swẽcźi Marije)? Rano we 8 hodź. ſerbſke ſwj. wotkasanje, dop. w 9 hodź. ſerbſta a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. — Pónđźelu rano ⅛8 hodź. ranſcha nutrnosć.

S **Wéhlinka.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Kollekta. Pop. w 2 hodź. kemſchenje ſa dźẽći.

S **Wósporka.** Dop. ½10 hodź. prědowanje (farař Konik-Ketliczanſki).

S **Wulkich Sdźarow.** Dop. w 9 hodź. ſerbſke, ¼11 hodź. němſke kemſchenje a ½12 hodź. dźẽczikemſchenje we Wulkich Sdźarach.

Přilopk

We wyſokej ſtarobje wumrěł.

W Bilkopjach je jich najſtarſchi wobydleŕ, ſukelnik Hauskeller, 93 lět ſtary wumrěł.

Wobrazjewaza błeſcha rosbuchła.

W jenej tkẽźi w Drježdźanach-Nowym měſcźe je wóſtwje w 2. poſchodźe w kachlowej tóli ſkedźaza wobrazjeza błeſcha rosbuchła. S mozu rosbuchnjenja zyłe kachle rosleczachu. Mokrjowa wobora dorbjeſche rospadanki wotnjeſcź. Na ſkoźo ludźo njeſźu do ſchłoby pſchiſchli.

Dźẽſćzowa żałoſtna ſmjerć.

Sſobotu 5¼ětnu hólź w Glẽſtenje pola Frankenberga (w Sakſku) na płokaſći kotoł ſaléſy, pod ktorymž ſo woheń paleſche. Měſo ſo roſtama a hólź ſo kropa padźe. Żałoſtnje woparjene dźẽćo ſu do jeneje Lipſczanſkeje hojeŕnje dowjeſli, hdźež je naſajtra wumrěło.

W Mecklenburſkej ſu ſo ſchule khrypy dla ſamkle.

Khripa je ſo po wſej Mecklenburſkej roſchěrita. Tohodla ſu ſo tam ſchule ſamkle. Najſtrózniſcho khripa we hłownym měſcźe Ẅerinje (Schwerinje) wuſtupuje, hdźež ſu dyrbjeli wſẽ ſchule ſamknyć. Tam je wjazy dyžli 50 prozentow ſchulſkich dźẽći a wucźerjow na khripu ſkorikło. Runje tak je w Pſchedpomorſkej.

Puczowanje ſ Zeppelinom wokoło ſemje ſa 14 dnjow.

Po němſko-japanſkich powẽźcźach jedna ſo tukhwilu wo powětrowu ſłužbu mjes Tokiom a Batawiu, dale mjes Tokiom a San Franzíſkom. Na ſakładźe wobſteizanych a hiſchće wutwarjonych ſwilkow Němſkeje ſ Nizozemſkej—Indiji atd. by potom porjadny powětrowny wobkhad wokoło ſemje naſtał a to ſa 14 dnjow, mjes tym ſo priedy ſ najpſchiſłuſchnischimi ſrědkami tuto puczowanje pſchez hiſchće jedyn měſaz traiſche.

Waiſka ryba pod ſchłikom.

Dotal je ſo létnje wokoło 40 000 waiſkich hobrſkich rybow ſpotrjebiało. Wulkutk teho bě, ſo hroſy jim wołud wotemrěźa. Swojat ludow je ſe 17 jenotliwymi ſtatami dojednał, ſo ma ſo tutym rybam — rosmnożenja dla — tež każ druhej ſwěrinje — wěſty cźaſ ſchkita wobradźicź. Nahle wotemrěźa chżedźa pſches to ſaſtajicź.

Wojeŕſke lẽtadło w Cźechach ſo ſwróciło.

Pola Prahi je ſo wojeŕſke lẽtadło, kotrejž lẽtaŕſki kapitan Boruſik wjedźeſche, ſwróciło. Njeſbožo ſo ſta, hdyž ſo pſchi ſylnym wětrje ſwuczowaſche. Wiedniſej ſo njeporaďi, lẽtadło do wyſoka ſwjeſcź. Maſchina ſo do cźiſta rosbi. Kapitan Boruſik bě na měſcźe morwy.

Wulke powodźenja w Botharſej.

We wulkich dźelach połodniſcheje Botharſeje je ſ tajeſom ſněha wulka woda naſtała. Tež měſto Hoſſowo pod powodźenjom cźerpi. Tam je wulka woda rękotre twarjenja ſwotrchała a wjele druhich tkẽźow tak cźęſko wobſchkodźiła, ſo dyrbjachu wobydlerjo ſ nich wucźahnyć. Sſẽ ſeźdźe ſo wulkim tobakowym ſkładowniam we hłubſchich měſtowych dźẽlach. Woda je wjele tobaka wotnjeſła. Dotal njeje ſnate, ſo by žeby powodźenje tej ſmjertne woporу żadało.

Połdra miliona frankow kradnyli.

Póſtſki měch ſ połdra milijonom frankow papjerjanych pjenjez, kotrejž bě prefektura Seineſkeho departementa do provinzy póſtała, je ſo po puczu kradło. Dotalne ſlẽdźenje ſa paduchom je bjes ſlẽda woſtało.

Franzowſke bombownoſchaze lẽtadło ſo ſwróciło.

W Chartres (w Franzowſkej) je ſo cźęſke njeſbožo wojeŕſkeho lẽtadła ſtało. Hdyž bombownoſchaze lẽtadło 22. lẽtaŕſteje eſkadry nad měſtom ſo ſwuczujo lẽtaſche, nadobo jedyn ſ dweju motorow pſcheſta dźẽłacź. Lẽtadło kotrejž khětro niſko leczeſche, ſo najpriedy ſchtoma ſchmórny a ſo potom na dwě khẽźi ſwróciło. **Jedyn ſ motorow do tuchinje jeneje tuteju khẽźow padźe a jenu tam dźẽłazu żonu ſaraſy.** Jedyn podoffiźer maſchinſkeje ſłužby bě ſ njewulkeje wyſokoſcje ſ lẽtadła ſkocźił a ſo cźęſko ſranił. Dokelž benzinowy kotoł roſbuchny, ſo lẽtadłowy wjednik a jedyn ſeldwebel ſpalichtaj, mjes tym ſo ſchkrieżkowaŕſkeho podoffiźera cźężło wopaleneho ſ khěže wunjeſechu. Lẽtaŕſtwowy miniſter general Dénain je ſo ſ automobilom k měſtnu njeſboża podał a je morwym pożlednju cźeſcź wopokaſał.

Schto dźẽła franzowſki general Weygand na wotpocźinku.

Schto je žebi dotalny wjednik franzowſkeho wójſka general Weygand ſa pſchichod pſchedewſał: ſ prénja je hiżo pſches Schpaniſku do Marokkowſkeje dojẽł, ſ druha dhże dalſche franzowſke kolonije woppytacź, ſ tſeźa napiſża żiwjenjopiſ marſchalla Focha, ſe ſchtwórta ſpiża ſtawiſny franzowſkeho wójſka a potom dhże hiſchcźe powſchitkowne wojeŕſke ſtawiſny napiſacź!

Wokoło 100 000 jendźelſkich ſchilingow ſa khorownje.

Wuſtajeńca kwažnych darow, kotrejž jendźelſki prynz a jeho mandźelſka, hrabja a hrabinka ſ Kent, dóſtaſchtaj, je dotal 100 600 wopytowarjow pſchiwabiła. Dokelž pak ſaſtup ſ ſchilingi płacźi, narośche pſches to khětro wyſoka liczba, kotraž ſo naloži k lẽpſchemu jendźelſkich ſchpitalow.

Sa 100 000 dolarow.

S Waſhingtona ſo powě: Wjednikaj ſjednocźeńſtwa ſa lẽtaŕſtwo a ſdobom lẽtarjej, nětcźiſcheho amerikanſkeho preſidentowy ſynu Elliot Rooſevelt a Hugh Johnſon wojeſwitaj plan a myto ſa lẽt ſ Waſhingtona do Waſhingtona, potajkim ſe ſewjerneje Ameriki (ſ Waſhingtona) pſches Floridu do braſilſkeje ſtoliżu Rio de Janeiro, wot tam do hłowneho měſta Uruguajſkeje Montevideo, dale do Buenos Aires, reſidenzu argentinſkeje republiki. Potom wjedźe cźaſa pſchi brjoſy paziſiſkeho ozeana, do Lima, najwjetſcheho měſta republiki Peru, do Mexika, Kalifornſkej — do Waſhingtona wrócźo. Wokoło 30 000 tilomitr. dołha cźaſa ma bycź najwjetſchi napſchjeſcźk w powěſći, trochu konkurrenzy k jendźelſkemu lẽtej London-Awſtraſika. 100 000 dolarow je amerikanſka induſtrija hiżo wupiſała ſa dobycźerjow. Wſchitzy lẽtarjo w privatnych abo wobkhodnych lẽtadłach — niż pak ſ wójnſkimi lẽtadłami — ſu k tomu pſcheproſcheni.

49 ſmjertnych woporow methyloweho alkohola.

Methylowy alkohol, jědojty drjewowy ſpiritus, kotryž ſu pſchepſmykarjo w newyorkſkim ſtacje pſchedawali, je nowe ſmjertne woporу żadał. Tak je w Utica 17, w Gloverſbilli dotal 32 ludźi wumrjeło. Druhich 20 wożbohow, **we** kotrychž ſo ſmaŋjenja „ſo pſchiſlacźajeże ſmjerzeże“ pokaſuja, ſu we wożebitych barakach ſamẽcźene, hdźež lẽkarjo prózuja, ſo bychu khorym żiwjenje ſałwowali.

Woporу ſmyk w Schpaniſkej.

W Schpaniſkej trokte mjerſnjenje hiſchcźe njeje puſchczíło. Syma je žebi hiżo wjele ſmjertnych woporow żadała. Bliſko Jerrola ſtaj ſtaraj cźłowjekaj w ſnědnom njeſelu na dróży ſmjerſnyłoj. Ssamžiwy wożud potrjechi nana a żona bliſko Logrona a ſłytnoſchcźerja ſ wokolina Santandera. W Madrideje a druhdźe ſu proſchenjo ſmjerſnjenych namakali. Hiżo je ſtrach, ſo ſchtomy ſlotowe jabłukow ſmjerſnu. S wulkim ſnědnom ſu wobkhad na żeleſnicach haczí.

Sswětowa wuſtajeńca w Mandźuſkej.

Każ ſo ſ Mandźuſkeje reſidenzy Hſinkinga wojeſwitaja ma ſo w měſcźe Shangtu-Lu wot 5. żnjeńca hacź 25. póžnjeńca 1936 jarjadowacź ſwětowa wuſtajeńca. Knjeſerſtwo je ſa tutón ſamér 2 milijonaj yenow pſchiſwoliło. Na wuſtajeniſchcźu natwarja ſo 20 twarow, to: 1. narodna hala ſałożenja; 2. wobthod a induſtrija; 3. wědomoſcź; 4. domownińſtwo; 5. milina; 6 wobkhod; 7. maſchiny; 8. ſozialne ſawěſcźenje; 9. ſanitetne a ſtrowotniſke naležnoſcźe; 10. wměłſtwo induſtrije; 11. narodne wobtronjenje; 12. powſchitkowne induſtrije; 13. mandźuſko-mongolſke pſchirodne pomozne żórła; 14. Japanſka; 15. China; 16. zuſe kraje; 17. pſchijimanje; 18. ſabawa; 19. architektura a inżenérſtwo; 20. ratarſtwo.

Raſchin Wladiwoſtok.

Połkupa Korea ſłuſchu Japanjam. Japanzy ſu połkupu derje wuzíli. Żeleſnizy, dobre pſchiſtawy atd. tam natwarichu. Pożledni ſběžk Koreanow w lẽcźe 1919 ſu rowje potłocźichu. Pſchezo bóle póczną ſo nětko wupiſracź. Krażny pſchiſtaw Raſchin cźini ruſkemu pſchiſtawej Wladiwoſtokej kołkocźiwu konkurrenzu. Amſterdamſka nowina „Allgemeen Handelsblad“, kotraž je wo japanſkich naležnoſcźach pſchezo jara derje wobhonjena, piſa, ſo Korea njeje hiżo wjazy ſa Japanzanjenoż ſ trajom, na kotryž móhli ſe ſwojich kupow ſtacźicź, ale ſo je to hiżo móſt Japanſkeje na aſiſki kontinent. Wobkhod, wumẽnjenje tworow mjeſy Koreu a Japanſkej ſtajnje roſcźe, wutrajna a hobrjaż wuſchikna politika w ſozialnych a ſariadniſkich naſtupanjach je jim wudobyła to, ſa cźimž Japanzy ſtajnje ſedźachu: wobydleŕſtwo ſo tuli, to rěka, hiżo wjazy njeczuja Japanzow jako namożnych napadnikow. Tſeźina wſchěmněſtnow w ſarjadniſtwach na Koreji je w japanſkich rukach.

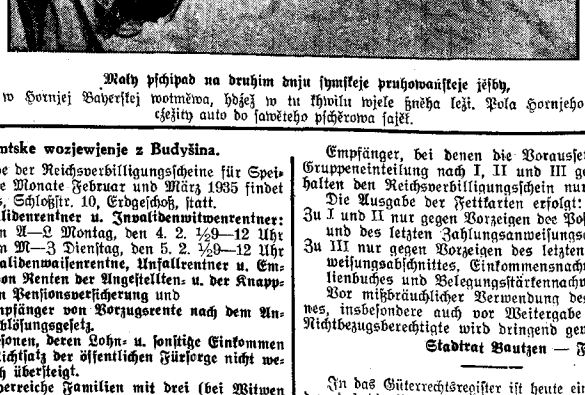

Mały pſchipad na druhim dnju ſymſkeje pruhowanſkeje jẽdźby,

kotraž ſo w Hornjej Baherſkej wotmẽwa, hdźež w tu khwilu wjele ſněha leži. Pola Hornjeho Unzenawa je cźežiły auto do ſawětreho pſcherowa ſajẽł.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Ausgabe der Reichsverbilligungsſcheine für Speiſefette für die Monate Februar und März 1935 findet im Landhaus, Schloßſtr. 10, Erdgeſchoß, ſtatt.

I. **Für Invalidenrentner u. Invalidenwitwenrentner:** Buchſtaben A—L Montag, den 4. 2. ½9—12 Uhr Buchſtaben M—Z Dienſtag, den 5. 2. ½9—12 Uhr

II. **Für Invalidenwaiſenrentne, Unfallrentner u. Empfänger von Renten der Angeſtellten- u. der Knappſchaftlichen Penſionsverſicherung** und

IIIa. **für Empfänger von Vorzugsrente nach dem Anleiheablöſungsgeſetz.**

b. **für Perſonen, deren Lohn- u. ſonſtige Einkommen den Richtſatz der öffentlichen Fürſorge nicht weſentlich überſteigt.**

c. **für kinderreiche Familien mit drei (bei Witwen mit zwei) oder mehr unterhaltsberechtigten minderjährigen Kindern.**

d. **für Anſtalten der öffentlichen u. der freien Wohlfahrtspflege für die in ihnen in geſchloſſener Fürſorge untergebrachten Perſonen.**

e. **für Anſtalten und Einrichtungen der öffentlichen und der freien Wohlfahrtspflege, die in halboffener oder offener Fürſorge Minderbemittelte beköſtigen:**

Mittwoch, den 6. 2. ½9—12 Uhr.

Vorausſetzung für den Bezug des Reichsverbilligungsſcheines iſt, daß die beſtehenden Beſtimmungen erfüllt ſind, insbeſondere Bedürftigkeit vorliegt.

Empfänger, bei denen die Vorausſetzung für die Gruppeneinteilung nach I, II und III gegeben iſt, erhalten den Reichsverbilligungsſchein nur einmal.

Die Ausgabe der Fettkarten erfolgt:

Zu I und II nur gegen Vorzeigen des Poſtausweiskarte und des letzten Zahlungsanweiſungsabſchnittes.

Zu III nur gegen Vorzeigen des letzten Zahlungsanweiſungsabſchnittes, Einkommensnachweiſes, Familienbuches und Belegungsſtärkennachweiſes.

Vor mißbräuchlicher Verwendung des Bezugsſcheines, insbeſondere auch vor Weitergabe desſelben an Nichtbezugsberechtigte wird dringend gewarnt.

Stadtrat Bautzen — Fürſorgeamt.

In das Güterrechtsregiſter iſt heute eingetragen worden, daß die Verwaltung und Nutznießung des Bauern **Paul Pöſchke in Daranitz** an dem Vermögen ſeiner Ehefrau Agnes Emilie geb. Kubaſch durch Ehevertrag vom 19. Januar 1935 **ausgeſchloſſen** worden iſt.

Amtsgericht Bautzen, den 24. Januar 1935.

Listowanʼe

M. D. Saſtup do domu hodźi ſo ſakoužy hatle ſataſacź, hdyž ſtrach wobſteji, ſo mohła ſnużodźinka domjaſmẽr a pokoj kaſpcź. S nalpomnjeneje pſchicźiny by ſo ſcźełka hodźała, pſcherzíwo ji dła kaźenja domjazeho ra ſakroczicź. Jenoż w horjeka napomnjenym padźe możecźe **ſe** pſchiſtup do Waſcheho domu ſakaſacź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na póšće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swěrne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 28 — Budyšin — Sobotu 2. februara 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Francowsko-jendźelske jednanje

Jendźelšzy ministrojo a jich franzowskaj kollegaj wječera zhromadnje dźeń mjes sobu jednachu, jenož dźiwanje, kiž Baldwin franzowskimaj hosćomaj wukotowa, jednanja pschetorhny. Po Macdonaldowej powitańskej rěči a Flandinowej wotmołwje, kij franzowske stejišćo powschitkownje rozłoži, so konferenca hnydom z jadrom jednanjow zabrasche. Pschi tutych jednanjach běchu wězmužlojni na woběmaj stronomaj wjelo wažne wobzoby, wuznoży šatłowanjo jendźelskeho twonkowneho ministerstwa dyrbjachu so šatnje do rozrěčowanjow wołać.

Renterej telegrafowańša zhoni, so je so w jendźelsko-franzowskich rozrěčowanjach z franzowskeje strony jednanje wo wotbrońenskim sprjećenju za lětadła započało. Tež liczba w Němskej wojerźy wutwurjenych je so najpowólniła. We wobhonjenych politiskich worschtach pat měnja, so jendźelsko-franzowske rozrěčowanja zanych hotowych wusledkow njesměja. Schadźowanje stawa so jenicžy z rozpominanju měnjenjow a nieje so šwokało, so by někajke wěste namjety pruhowało. Flandin a Laval chcetaj pječa we wozobinskim jednanju z Macdonaldom, Simonom a druhimi jendźelskimi statnikami jich mysle wo mnohich europiskich praschenjach zhonić. Po hamtiskim wosjewjenju su so statnizy pjatk w dospołnje swobodnym rozrěčowanju schadźowali. S Londona so powě, so su sastupjerjo wobeju krajow w sadźednych myslach nimale jeneho nahlada. Franzowskaj ministraj mjenatej něšto rozłoženja swojich jendźelskich kollegow zhromadnje, dokelž staj wonaj pjatk jako hosćej zhromadnje wjedłoj.

K tomu so hišće powě, so so pschi schadźowanju pózuja, so by so pschi krótkim czasu po możnosći wjele rozrěčowanjow wotmě. Kaž so pišče, so wočakuje, so Macdonald a druhi jendźelscy ministrojo franzowskeju sastupjerjow na to pokaža, so ma jendźelske knježerstwo sa najwažnjischo, so so hrěchi namakaju, so by so pschipołnacze němčkeje runoprawnosće z Genfskim wosjewjenjom w dezembru 1932 praktiski wutwukowało. Jendźelscy ministrojo chcedža pječa Franzowsow na sbližanje k němskemu knježerstwu pohonjeć. Dotal je hebi Franzowska zadata, so dyrbi so Němska najprjedy do Genfa wróćić a so měło so potom wo runym prawje a hjesstrasche jednać.

Jendźelske wječorne nowiny su stejišćo němskich nowin k Londonskim rozrěčowanjam hyšnje wobkedźowate. Mjes napisnami nadeńdu so husto słowa: „Němska wobstawa na swojim stejišću".

Laval je pschecze wuprajił, so chce so njedźelu dopołdnja do Parisa wróćić. Tohodla so wočakuje, so so Londonske jednanja hač do njedźele skónča.

Khlěbowa płačizna so njepřemčni

Mzdy za wumłóće so znowa rjaduja

Krute płačišny sa žito su so w swojim czasu tak postajiłe, so so khlěbowe płačišny w zyłym hospodarskim lěsu njetrjebaja powschitkownje pscheměnić. Wšak może so tohodla njedźiwajcy postajenych mězačnych pschirazkow pschi žitnych płačišnach powschitkownje wot pjekarjow žadarć, so nětčišchu khlěbowu płačišnu wobkhowaja, su pak z wěstych městnych pschicinjanow w někotrych krajinach tola wobkedźe pomózne naprawy mišne, so buchu so mukowe płačišny za pjekarjow w słotnych mězačach lěta žitoweho hospodarstwa na pschiměrjenej swschinje dźerżałe. Sču pak tež kónczinu, w kotrychž su mjdy za wumłěwanje tak niske, so hy so pschi mězačnych pschirazkach k žitowym płačišnam někotrym mknyam polěpschenje pschiwołicć dyrbjało. So by tajkim krajinam trěbnu pomoc policicć mohło, je hłowne sjednoczeństwo žitoweho hospodarstwa z dowolnoscu němskeho zeźiwjeńskeho ministra a němskeho kommikara za dohladowanje płačišnow w polnej pschebjenosći se sastupjerjemi młynow a pjekarjow mjdy za wumłěwanje znowa postajiło. Stodom je wobłamko, so ma so pola hlowneho sjednoczeństwa wurunanska płkadnja za pjekarjow pschiprawicć, z kotrejež dyrbja so wot 1. februara 1935 po dokładnje widźełanych sadźachach pschipomozu płačicć. Sčrědki sa tutu wurunanšku pokładnju so z njeježlinym poczeżenjom pschenjcy pschi wumłěcu swjedu.

Statna městnosć za žito a hlowne sjednoczeństwo žitoweho hospodarstwa so za trěbne wobznawy postaratej, so so pschenja njeby dwójzy poczeżiła. Nětčišchi wurunanški dawk na tunu 3,50 hr. abo 2,50 hr. wuczinja. Nimo teho wot 1. februara 1935 dawk wo 1,50 hr. abo 0,50 hr. na tunu wotpadnje, kotryž je wurunanska pokładnja statneje městnosće za žito sberała. Wot 1. februara so postajenje mukowych płačišnow na město sadźowanja na wulkowikach po postajenjach swialkow žitoweho hospodarstwa słonje. **Potakim we wschitkich dźelach Němskeje tež w pschichodże dotalna khlěbowa płačizna niepschemčenena wostanje.** Sa krótki czas so porjad sa khlěbowe wiki wuda, z kotrymž so wschitke poměry na khlěbowych wikach dosrjaduja.

Němski zeźiwjacy staw a dźěłowa służba

Němski dźěłowy wjednik statny sekretar Hierl a němski burski wjednik němski minister Darré staj so wo pomérje mjes dźěłowej službu a němskim zeźiwjenym stawje dojednałoj. **Němski burski wjednik sa to dźěła, so by kóždy němski burski syn a knn katastrałeho dźěłacerja schulu dźěłoweje służby pscheschoł.**

Němski burski wjednik postaja, so może wjednike zastoinstwo w němskim zeźiwjenym stawje a městno jako pschikładaćel a dźěłacer jenoh tón dostacj, kiž je w dźěłowej službje pobył, jeli je so podźěłsko hač 31. dezembra 1914 narodźił. Pschisłuchnizy němskeho zeźiwjeneho stawa, kotrž su so w czasu wot 1. januara 1911 hač do 31. dezembra 1914 narodźili, maju hišćenje dźěłowu službu nakwatrować. Sčerpjenja czas wuczinja sakodnje jene lěto, sa tych, kotrž su so do 1. januara 1915 narodźili, pol lěta.

Překwapjenje při šwedskim kralowskim dworje

Njeslubu należnosć pschekichiwjenja so pola dwórskeho sarjadnistwa prynza Karle, bratra schwedskeho krala wotkryli. Prynzowemu komorneho knjesa, zwobudneho knjesa je Stjernfeldta, je kriminalna policija w nozu z piatkei banki sa dowos a wuwos dyrbjerej rosšudźicj, hacj ma tuta banka bozyla hischcze prawo, dale wobstacj.

Ruski sastupjeć Trojanowski po swojim krótkim rozrěčowanju swonkowne ministerstwo widźomnje překwapi wopuschczi a nowinarjam kóždu rosmołwu wotpokasa.

Zwonkowne wikowaństwo a brón'enja na sowjetskim kongresu

Na sowjetskim kongresu, kiž so w tutych dnjach w Moskwje skhadźuje, ludowy kommikar za wukrajne wikowaństwo Rosengolz tajke wikowańske požadki k wukrajej wopisowasche a na nětčišche wobsežnosće pokaza a krótki namjetowasche, kotrejž su po mysli knježerstwa k wostrożenju wobsežnosćow mušne. Někhdże pokreja jeho pschedkłoschka nakoji so na dopokas, so je so sowjetska unija pschi pschewjedźenju programma industrialisowanja we wschelakim nastupanju wot bowosa njewotwisna sčinila a sdźela hižo sama industrijowe twory do wukraja wuwożuje.

Pschi wikowańskich požadach k wukrajej Rosengolz wušna, so su sa wikowanje se Sjednoczenymi statami njejapzy wobsežnosće nastałe. Schtož wikowańske požadki sukkeje k Franzowskej nastupa, Rosengolz do pschichoda pokafowasche. Wikowański protokoll, kiž je so niedawno pschiprawił, po jeho słowach dobry sakład sa rjadowanje finanzowanja wobtkowdow a sa stajne wikowańske sréczenje posłicza. Němski mjenowasche won pionirku w pschihotowanju wikowańskich požadow z wukrajom. Němski wupraji nadźiju, so Němska też w pschichodże w namakanju nowich, sa nětčišche wobstejnosće so pschihotowanych wikowańskich formow postupuje. Stónczinje won wuzběhny, so budże sowjetska unija pschescziwo njepschihódnym pokazenjam wumělenjam wótrje wojowacz a budże w mnohich radach z hotowymi pjenjesami płaczicj, so by wulku dań salutowała.

Posłańsko němšeny kommikar za krajne sakitanje Tuchaczeński wo sylnym wutwarjenju sowjetskeje woborneje mozy w posledźnich schtyrjoch létach rěčeše. Wo jeho rosprawje je so letarstwo w tutym czasu wo 330 proz. pschisporito, liczba krónich tankow je wo 792 proz. pschiběrała, liczba lohkich tankow wo 760 proz., we wójnskim łódźiwje pak je so wobeje liczba podmórskich čołmow wo 535 proz. wschitkoriła. Tohodla je so wobstatk mužstwow we wójsku wot 562 000 na 949 000 a wojeńske rozliczenje léta 1934 pornio namjetowanym 1665 milijonam na wopraudźe 5 milijardow rublow powyschiło.

Molotow Hiroće wotmołwi

Schtwórtkowe dopoldnjske pohrjebenje sowjetskeho kongresa so z Molotowej rěču skónči. Molotow sabrasche so z wojewjenjemi japanskeho swonkowneho ministra Hirotu w japanskim fjezmje. Hirota běše wojewił, so sréczenje wo njenadpadnjenju njeje tkmane, so pak je nicžy za měr na Dalokim ranit rukuje, so by wójsko z krajiny pschi sowjetsko-mandźuskich mjescach wotmje. Hirota w tutym swisku na Portsmouthskje sréczenje pokaza, w kotrymž so poskaji, so so wojazy z rusko-korejanskich mjesow a z rusko-japanskich mjesow na kuje Sachalinje wzachu. Molotow w swojej rěči wojewi, so Japanska so druheho postajenja Portsmouthskeho sréczenja njeje dźerżała, dokelž njeje chinejske knježerstwo wobkedźowała. Hirota ma pječa prawje, hdyž praji, so sréczenje wo njenadpadnjenju žadne za rukowanje měra njedosłuża. Hdyž pak so tajke sréczenje wotpokasuje, so z tym dowěrjenje do dobreje wole k měrej teho kraja njepospožnja, kiž sréczenje wotpokasuje.

Posledźenje słónceži so z jenohłósnym pschijeczom Molotoweje rospravy. W rezolucji so praji, so kongresz swonkownej a znutskownej knježerstwowej politiji dospołnje pschihłosuje.

Ruskich přesuwar'ow czyroby zatřělili

S Tjumena w Uralskej krajinje so powě, so su tam schtyrjoch pschibudźenych družstwa, kotrež běchu w lěče 1934 zyrobu pschesunyli a běchu z tym sabarane dźěłacerstwa w słotowych pol'ach z khlěbom a druhej zyrobu wobrowili, k čimjerch je satklenjom sadźudźili. Sabudźeni su so hižo wotprawili.

Jednan'a dla dolha mjez Ameriku a Ruskel b'ez wusběcha

Amerikanski statny sekretar Hull je schtwórtk wjeczor wojewił, so pschi nětčišchim sadźerżenju sowjetskeho knježerstwa sadźawa, so so Amerićanjo njemóža nadźijeć, so so někotre někak z Ruskej dojednaja. Won to wobzamrje, dokelž je amerikanskim fabrikantam a tež ratarjam pschihilenj, kotrejž žebi pschedja, so buchu w sowjetskej unji wiki sa swoje twory namakali; runje tak Hull z amerikanskimi kupcami sadźiwa, kotrychž wobsteježeństwo je so w sowjetskej unji sebrało. Někto pak njeje zaneje pschičiny, so so njeby dwołowało, so maju so jednanja, kotrejž z wopředka telko lubjachu, jako skónczene wobkładowacj. Po zyłym wumjezu położenja budźe někto pschedbudźiwo

Grichojo přeciwo italskej niepřećelscy wustupuja

Italsko je pśched někotrymi lětami dwanacže kupow, bliśto makcimalśiśeho brjoha leżaze, wobstadśita a gwojemu knježśiwu pśichiłamkła. Pśejedy tele kupy, kotrejž ju ł Grichami wobsdlene, Turkowśtej zkuśchadu. Pod turkowśkim knježśitwom mějachu jo Grichojo pomérnje lźeppje dużli nětkole pod italśkim knježeśtwom. Turkojo jim znajmjeńśicha grichiśku rěcź wostajichu, kotruj pak italcźenjo potłóczeja. W Grichitej ju powěźe wo powstańu Grichow na dwanacže kupach wulke rozhorjenje budźiłe. W Athenie je ju do korcźmy, w kotrejž hóźu Italcźenjo shromadjeni, bomba cźiśka, kotraj je rozbuchnuwśi, twarjenje cźeźo wobłakłodźiła. Teź we druhich grichiśitich městach ju ko niepřećelśelśe wu- tupy pśećeśiwo Italśtej wotměte. W Patraju lud wśched italśku śchulu a konsulat pśichcźeże. Do doma „Fascio" ju kamjenje mjetali. Někotre wośoby ju ju frankle. We Soolunu (Saloniti) je italiśki konsul tamnśeho gouverněra wopytał. Wón je pjeza żabał, so by wośchnośći Italcźanow pśched wotmyślenymi niepřećelśelśimi demonstrazijemi śchikała.

Krótke politiske powěśće

Ministerśti presidenť Goering je ju pjatk rano 8,04 hodź. ł porjadnym cźahom ł Warschawy do „Berlina wrócźił.

Němśkeho komunistiśkeho emigranta Pawoła Otu Korlu Raulloffa ju w Schwedśkej śajeli a do Linköpingskeho polizajśkeho jastwa dowjedli. Raulloff bźeśche w Schwedśkej pśichcźeja za kommunismus dźełał.

W **namórśniśtwowym arsenalu w Toulonje** ju pjatk dźełacźerjo śapercźeli strajkowacź. Dźeł dźełacźerjow pyta ł hewrjekamom po dwóchach cźahach. Mobilna garda pśećiwo demonstrantam pośtupowaśche a spyta jich rozbijacź. Pśi traśenjach ju nětkotśi strajkowarjow ljoko franichu.

Ze Serbow

W **Budyśchinje**, 2. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Dušny susod ma pomocnu ruku.

Přistawo.

— **Wo wjećerje.** Wćera wjećor we 7 hodź. barometer 734, hygrometer plus 6, najwyśchśicha dnjowa temperatura 4 stop. cźopłotu. Dźensa rano we 8 hodź barometer 729, hygrometer plus 8, najnižśicha temperatura w nozu 2 stop. cźopłotu pó Celśiju. — Dźensa pyšna nižina dospołnje wjedro pola naš wobkrużenja. Pśenja nižina bźeśche nam śchiwórtk wjele nowego znjeńa pśchinjeśła. Sa njej je ju ł morja ł pśećiwnje druha nižina ł mjeńśichim powótrom a ćmjawnym deśchćemi pśichibłiźita. Sněh ł mozu taje a śtrach powodźenjow pśichibźa. Wón pak we wśchelakich kónćinach njeje, dokeľ ju ko rěkł śmjeł. Nětcźiśke wjedro hiśćeje wokłohowanu. Teź w nowym tydźenju śmjeńmy wośće njewobśtajne a njeluboźne wjedro. — Jutśje njedźelu śtónćko 7,36 hodź. śtwdźa a ju 4,53 hodź. thowa. Měśacź śtwdźa jutśje rano 7,24 hodź a thowa ju po- łodnju 4,49 hodź. Jutśje śmjeńmy młody měśacź.

— **Wuhłady na wiedro za jutśiśchu njedźelu: Njewobwótrośe a ma- źałe.**

— **Jutśe dopołdnja w 9 hodź.** śwjećeja w Serbskej cyrkwi wysokodostojny knjez dr. Pawoł Hórnik z Hornjeje Kiny pśeni wopor Bożeje mśe. Serbska wosada je cyrkej rjenje wupyśiła. Wosadny serbski cyrkwinski khór pod nawjedowanjom k. kantora Śołty spéwa łaćonsku misu. Pśedowaś budźe wysokodostojny k. śołustikus Hejduśka. Posledniu primicu mějeśe w našej wosadźe brat nowoměśnika pśed 13 lětami, wysokodostojny k. Jurij Hórnik, wótko faraŕ w Auc. Cyła serbska wosada pśewodźa nowoměśnika do swojeho Bohu spodobneho zastojnstwa z najwutrobniśimi pśećemi Bożeho žohnowanja. Serbske Nowiny jemu z wosebitej pěsnju swoje pśeća wuperaja.

Dr. Hórnikej

na śwjećenju młodomu serbskemu duśepastyrjej k pśiwjazanu swjatkownu wobroźej Bożeje mśe w cyrkwi „Našeje lubeje knjenje" w Budyśinje njedźelu 3. 2. 1935

Budź witany, ty młody duśepastyrjo
do Bożej swjatej winicy.
Dźens cyły serbski lud so z tobu raduje
hdyž swjećiśi pśeni wopor Bożej mśe

O wjedź naš lud ze swojim pśikładom
do Bożej swjatnicy,
Zo swjećił by z Wšehomócnoh knadu
nad zemskoh bycá časnosću,
wěčne dobyće!

Božo žohnowanje z hłubin duse wuprošamy
na puć ći twojoh' žiwjenja.
Dźak horcy twojom' ródnom' domej wuprajamy,
hdźeź serbska kolebka éi z pśenim łóžkom bź!

P. Krječmaŕ.

Swjedźeń „Swěcźk abo Cistoćenia Marie"

Symboliske swěcy hraja we wšěch nabožinach wulku rólu. Mjena za Boha du w indogermanskich rěcach, kotrež so łacanskemu Deus abo greckemu Theos bliža, na sanskritski korjeń wrócźo, śtoż „swěcaty" woznamjenja. W Bożej wučbje Stareho a Noweho Zakonja ma swéca wuznam Boha, kiž kroči „wobdaty ze swětłom kaž w płaśću" (psalm 17), „jeho swětłosć so błyśći kaž dźeńska swéca, płomjenja z njeho wukhadźeja" (Habakuk 3, 4). „Bóh je swětłosć a nicó njeje na nim cmowe" (Jana 1, 5). Dźéći Bożo su „dźéći swětła". Khrystus je „žiwjenje a swětłosć", kaž sam wo sebi praji. Tohodla so dźiwać njemóžemy, hdyž kśesćanska poesija w symbolicy swětła pśiuwa. Hižo swjatemu Hawśtwnej je to napadło (Confess. 10, 52). Je drje pśi tym na hymny swj. Ambrozija myślił, kotrež pśi jeho pśebywanju w Milanje wosada najpjódcy spéwaśe, śtoż wosta za tehdy hiśće njekśeśćeneho. Hawśtwna njezapomnite. Swěca, ważiwa so bižo w najstarśich časach za wosebitu pśikład za rozjasnjenje potajnosće tśoch bójskich wosobow w jenej bójskej naturje.

Zo so swéca k symbolicy za bójske a Bože skutki derje hodźi, njeje ćežko wopśimnyć. Što woznamjenja swětłosć za cłowjeśki zmysł? Jasne mjenujemy njebjo, hdyž słónco so błyśći, mhłowe, hdyž je z mróćelemi pśikryte. Pśirunowanjo swětłosće ze žiwjenjom wopśimnjemy hiśće jasniśo, hdyž wémy, kajku ważnu rólu swětłosć w žiwjenju rostlinow a zwěŕjatow hraje.

Teź wumjeńka swéca, njech so wšędnje trjeba abo pśi Božich śłužbach, wuźiwa so za symbolisku swětłosć. „Lumen Christi" — Khrystusowa swéca — njespéwaśe so jenoź pśi zaswěcźenju triangla jutrownu sobotu, ale teź wjećor, hdyž so pśinjese do klóśtra a wótpołdnja hyšći a w žywojej wutrobje sawoła: „Macźi . . . macźi . . . macźi!"

„A ta cźo to wšchitko? Baronej dyrbjało tola być kheźtro njespśijomne, hdy bychu wjednitkow nadeśchli śaduchenju . . . Ale taj tej njebéśchtaj prawje jednakoj: śtrótka béśchtaj cźełnyloj, njembźło na to, śchtoj jeho tu wocźaka!"

Spominaśche na rańny hłóś barona, na jeho śe a wobśidne pohladnjenje, a pytaśche, kej pśchedstajićej jutśiśchi dźeń: hdyž je kwitanjom pélź ko zaćpjerjowi, w kśiwje nałanje gwjaotcźne, śrudne hibanje . . . Śtužowanjow, pohonjerjo, wozaju, wśchitśi ju hromadźa, ko śejtupaja do rjada . . . Mjes Bohu budźa śchepotacź a jeho wobžarowacź, pśchetoj wśchitśi jeho radu mějachu a śtajnje jo na njeho gnjećłotachu. A potom lékaŕ pśichińdże je śtana ł błędnym wobliczkom a wot naśdala wobhładninje na njeho kiwny . . . A fotograf pśichińdże a tola ju njeśmérći, pohladnyć jemu do wocźow, ale wón, Brjeśki, tola ł njemu rjekńje: „Wódam wam, hacźrunjej je to wśchitko waścha wina!" A topograf, nětko teź śputany, wot naśdala budźe wołacź: „Śtóśtnizy!" . . . Sćamo barona budźe nětkaŕ kwdemje hrjebacź, ale . . . nětko je pśchepodźe! Potom Małych k njemu pśichitupi, ł revolwerom ju mérjo na jeho śpanje . . . Pśched ńamnymaj wocźomaj śacźu, jaźnje widźeć hymny revolwer . . . Ale wón njeśatśhepoge . . . Né! Jenoź jeniczki wokomik śmužitośće . . . błyk, łuk . . . a hižo ju wali, ł błowu tśchajo, kaž tamna wboha antilopa, kotruj hnydom na śpocźatku pućowanja potśélichu . . . A potom karavana dale pocźejhnje, a wón . . . ł wupśchetrénymaj rukomaj, ł wobliczkom w pélźu ležo wośtanje . . .

Wětŕ budźe jeho po něcźim, po nécźim jaśnypowacź . . .

Nadośo jaźnje śacźu, kaž tutónš wobidnų, śłuchi, pśchecźiwnų, łmyśkotaty pśéź jeho wobdawa, daji, dych dujų — a kaž ńam ju ani hmucź njemóže. Pśéź jemu ćłupa do wuchow, hubow a pélźa hacź do nutrinow, wobśépi a śpali śacźełky śajśk, mori wutrobu a pluca, żerje muśśle . . . donjź ńam njebźwa łokśowų, ł kotrejž próśdnejų wocźinzow a cźełeśnow ł dobywacźeśćimi łmykotom cźełke śo by śakaził śłyśłu a w žywojej wutrobje sawoła: „Macźi . . . macźi . . . macźi!"

„A ta cźo to wśchitko? Baronej dyrbjało tola być kheźtro njespśijomne, hdy bychu wjednitkow nadeśchli śaduchenju . . . Ale taj tej njebéśchtaj prawje jednakoj: śtrótka béśchtaj cźełnyloj, njembźło na to, śchtoj jeho tu wocźaka!"

Spominaśche na rańny hłóś barona, na jeho śe a wobśidne pohladnjenje, a pytaśche, kej pśchedstajićej jutśiśchi dźeń: hdyž je kwitanjom pélź ko zaćpjerjowi, w kśiwje nałanje gwjaotcźne, śrudne hibanje . . . Śtužowanjow, pohonjerjo, wozaju, wśchitśi ju hromadźa, ko śejtupaja do rjada . . . Mjes Bohu budźa śchepotacź a jeho wobžarowacź, pśchetoj wśchitśi jeho radu mějachu a śtajnje jo na njeho gnjećłotachu. A potom lékaŕ pśichińdże je śtana ł błędnym wobliczkom a wot naśdala wobhładninje na njeho kiwny . . . A fotograf pśichińdże a tola ju njeśmérći, pohladnyć jemu do wocźow, ale wón, Brjeśki, tola ł njemu rjekńje: „Wódam wam, hacźrunjej je to wśchitko waścha wina!" A topograf, nětko teź śputany, wot naśdala budźe wołacź: „Śtóśtnizy!" . . . Sćamo barona budźe nětkaŕ kwdemje hrjebacź, ale . . . nětko je pśchepodźe! Potom Małych k njemu pśichitupi, ł revolwerom ju mérjo na jeho śpanje . . . Pśched ńamnymaj wocźomaj śacźu, jaźnje widźeć hymny revolwer . . . Ale wón njeśatśhepoge . . . Né! Jenoź jeniczki wokomik śmužitośće . . . błyk, łuk . . . a hižo ju wali, ł błowu tśchajo, kaž tamna wboha antilopa, kotruj hnydom na śpocźatku pućowanja potśélichu . . . A potom karavana dale pocźejhnje, a wón . . . ł wupśchetrénymaj rukomaj, ł wobliczkom w pélźu ležo wośtanje . . .

Wětŕ budźe jeho po něcźim, po nécźim jaśnypowacź . . .

Nadośo jaźnje śacźu, kaž tutónš wobidnų, śłuchi, pśchecźiwnų, łmyśkotaty pśéź jeho wobdawa, daji, dych dujų — a kaž ńam ju ani hmucź njemóže. Pśéź jemu ćłupa do wuchow, hubow a pélźa hacź do nutrinow, wobśépi a śpali śacźełky śajśk, mori wutrobu a pluca, żerje muśśle . . . donjź ńam njebźwa łokśowų, ł kotrejž próśdnejų wocźinzow a cźełeśnow ł dobywacźeśćimi łmykotom cźełke

— **Kino für Jedermann"**, „Nježnje prosća moje śpéwy", Leise flehen meine Lieder . . .) abo „Zaćmjerzene, njedokóńcźene śimfonija" njemuje ko wulkowny Willi Forkfilm, kiž ko hacź dotal ł najwjelśichim wuśpěchom po ześej Europie pokaza — ńamo w Budyśchinje ł druhemaj raśej. Jednanje je tak lubośne a rjane, ale śhodnom tak tragiśne, to je ńamo najjednorśiśchi wupraw hacź be kónza. Franz Schubert je wulki mjes komponistami — ale hałke po śmjerći, jenož lud je ł radośću a śaharjenjom hudźbu kraśne śpéwy wuźiwał, kiž ju dźensa śwjećitwo zlyého śwéta we domje wjerchu Esterhaśi we Wuherkej je śpójnał, to je kuśoś górko naimyślśicheho hoźa ale śhodnom teź najwjeśicheje hórkośće. Sćhyśłóśich na kónzu jeho „Ave Maria", śpéwane wot śławnych śpéwnych hółow w Stephanowym domje we Winje. — Pódlańśi program naš wjedźe k hrobam Dunaje a do Paźawy.

Wjaźisław Sierośzewśki:

Zamóźcy diabolјo

24]

(Pokraćowanje.)

„Raścha wuprawa je kaž wójśko . . . Wśchitkjy móża kohinyć . . . Wśch pśichitaśał, pohonjerjow ła to mółóźeć. Hdyž nětko jeho niepotopśtom, Kśinjenjo hiźo jutśje budźa na njeho bóle pośtpacź hacź na nutśe . . . Słónćnje, je tu jemaŕ wjele hkokow a ja śym pśchedbźhda."

„Śchto chcźeże potajśim cźinicź?"

„To je druhe praśchenje. Najprjedy prośchu wotmołcźe: Je wón winowaty abo niź?"

„Protestujemy pśchećiwo zyłej wéży. Brjeśki je dobrocźiwe dźěcźo a dale nicźo", śareji topograf.

„Protokół niepodpiśamoj". Lékaŕ śmérom pśichiśponni.

„Śśmém kóždeho pokhkoitacź na śwoju ruku. Jenoź ł dwórliwośće śmy waś śkakaŕ. Ja bez tutu niepoźkuśhnośćj łubićj njedam . . . To by był kónz wuprawy!"

Hłośy wonjeśłnychu. Po płatowych ścźénach śtana ju śćiny kołebaćht. Samećht ju śpśhnu, topograf wuśtupi.

„Njeśkutk . . . Bludnośćj . . . Njećham pśchi tym być!" śawoła roshorjeny. „Och, wo tu śeśe . . . Ścźe potajśim wścho śłuhśćat?" ju wopraścha, pytniwśchi Brźeśkeho pśched śtanom.

Młodźenj hubje hibaśche, tola ani głowa rěcźacj njemóżeśche, jenoź ju pośmewkny.

„Njeboj ju! Nicźo cźi njecźinja . . ."

„Maćucho, wopiża, cźehodła jeho njeśtu dale wotwjedźeć? Dowjedź jeho śaśo wrócźo a pśchińdź hnydom śaśy śem! A daj jeho ńuntacź! Knjes topegaŕo, prośchu do śtana . . .", śareji baron śe śtana. Po khwiłu bź Brźeśki śaśy, hdźeź je śał. Małych cźakaśche, dónźj khintyy wojazy jeho njebźchu śputali, śchtoj thétro łahodnje cźinjaśchi. Pśeni krócź w žywojim žiwjenju śacźu młodźenj taźke puta a śacźuje njeśmérneje njepraxidy a żałośnje łśchiwdy jeho duśchu ł hórkośći napjelni. Wón ju łehny na wobśicźo, a maśane pruhi pélźa cźełu . . . A daloko, daloko tam w puśćinje, hiśćeje druhi taśki kośćowy . . . a wobaj ńamłtkaj, ńamłinkaj po hieśłóńcźnym pélźu. Nicźo ju wjazy njeśtanje . . . To je śamér bycźe!

Śtuna jeho wołeja . . . cźemu to takke béśche? Cźemu? S niezmérnej śpéśchnośću wobraśł ł jeho žiwjenja nime cźekachu: wjećerne ńudźenje; wuźiwobźenje Sodoma a Bagoe; morwe wiźu; njećwiźenja po haźach thinśkeho mśta; Ti-Du . . . thinjcy wojazy, śtany wrota; puśta, tuna a módrozta łaj jéśor . . . cźśche jurty, wobdate wótmérnych wjelśtudow; śpéśchni kirgiśy a mongoliśy jéchanje . . . hory we wójenju; dwór ł napowéśchanymi śchatami . . . Dor . . . pohrjebniśchcźo ł wuźokimi kheźijemi . . . thézta kjedź śahrady a . . . macź! Macź, kiž cźaka na jeho wot njeho . . . morwy! . . . Morwy!

Tajka hrośba jeho wobja, jo łaśtona . . . Ale nadobo śacźu, jo ruźy jeho ihrabnjetej, jo jemu puta ł nohow śtorhnjetej, hižo jeho wóeku . . .

Śapacźa tichepotacź kaj wojnyca . . . njerwuśchćibny, pśchetoj je łapśchinamył: to je kónz! A cźyśche tola być śmuśity! Śaśchepnje: „Bożo, budź mitły!"

Tu jeho na nośy śtaja, teź ruźy śtej naraś žywobudnej — ł horźowny łokmani krej śo wała do śprośtnjenych śtawow, won śo śwjeśe ł nahlej bośućku, śhubi wódomje . . . Wułke, niejakne łcźiny wokoło njeho śchuśkaju — śady je śchćrke, hwéźdate njebjo . . . cźuje wótru wón ł wjelśtudow. Śaśy łyźnej ruźy jeho pśchimatej a cźśśnjetej na twjerche łcźdło, wón śaśtona; kolebaju runośtajnje łcźdło śaśtnje, dale dźe, do łymneje doliny.

Brźeśki śaśy naby wódomja, śacźu śady śo cźłowjeka, kiž jeho ła ramjo dźerźeśche.

„Wśćśće je to topograf", myślejche, tola rosbudźenośći a bółośći, pśchedwśchém wśchak wók a kołebanje wjelśtudow, śłowa jeho myślé śamućichu. Bź jemu, jako by wołojanu wobrućej méł wokoło głowy; łcźdło hiśćeje wutrobu cźerpjeśche we tyśchnej hrudźi. Śamjerej śda śo jemu być łćpścha dyźi tute błeśkońcźne, krjudźaze cźerpjenje!

(Pokraćowanje śćehuje.)

S **Bórka.** Do tudomneho hoscenza žu žo poždlednje šćta wospjet paduchi bohdzli. W nozy k pjatkej žu we nim sako tajzy njeprochenej hoscjo pobyli. S woknom, kotrej je jabywschi najžerje wocžinjene wostało, žu do tale salešli a tam na šuschenje spowešchane schaty ferbrall. W hoscjowni žu zigary, zigarety, thetru šumu pjenjes a wschelake druhe žobuwjacza hnbne wezu shrabali. Automat sa pjenjesne hry žu je scjeny wottorhnyli a ſ njeho pjenjesy wupróšdniwschi, jón w šahrodze lejo wostajili. Wschu, schtož je paducham do rukow pašo, je nehdže sto hriwnow hodne.

S **Budeštez.** (Stawnische powěsće.) Narodźili žu so: Arnoschtej Richardej Michalšej, šamkarskemu mišchrej w Budeštezach, fynk. — Franzej Edwardej Pawolej Johnej, rešnikej w Budeštezach, fynk. — Pawolej Jurjej Lejo, šamkarjej w Malych Debšezach, fynk. — Wunmrčej sej: Hana Marja Urbanowa rodź. Jakubej, makowentnarka. — Marja Madlena Zyžowa rodź. Nowakej, inwalidna ventnarka.

S **Jeschig.** Pjatk 8. měrza 1935 dopoldnja ½10 hodźin maja žo w Jeschizach na městnym šamym šlědowaze leschowiscje, na mjeno pschekupza Korle Schuppana w Budyschinje sapišane, na nuczene waschnje na pschesadowanje pschedawacź: 1. kopjeno cžišło 12, 14, 17, 18, 19, 32, 33, 34, 38, 39, 42, 43, 72, 37, 108, 108a, 118a, 120, 121, 129, 134, po šahonskich knihach 30 hektarow, 77,2 ara wulke a po wobthadnej hódnoscji ſ inventarom a skladami na 49 017 hriwnow pohódnoscjene. Wowalna sawěscjaza kaža 48 200 hr. wucžinja. Sahon cžišło 12 je potwarjeny ſ domskim, ſ kuwarnju, šypanišej a šynowej lubju, wosowniu, brózniu, hródźu, lubju ja pizu, plokarnju, mlokownju a kólnju sa motorsi pluh a kólnju sa maschiny. Druhe horta mjenowane sahonu žu 24 hektarow, 56,3 ara wulke a po wobthadnej hódnoscji na 25 150 hr. pohódnoscjene. Termija dopoldnja 40 minutow po 10 hodźinach. Wobej lejownoscji hospodarschtu jednosć tworitej. Do lejownoscjnych knihow a do pohódnoscjenja pohladacź, je kóždemu wótjiwe 128 na šundnitwje dowolene.

S **Bukej.** Pózdlednja hobustawska shromadźizna Bukecjanskeje městneje skupiny NSDAP. je žo w Stangej Hoscjenju wotmčla. Nanešiny wjednik městneje skupiny Wjedrich-Kolajowski jara derje wobpytanu shromadźiznu wotewri, shladowasche na pózdlednje wopomnjenja hódne podawki, na wulke wustupy teź w naschej wšy pschi študnoscji nawróta Posaarskeje do Nemskeje spomni a na džšo w nowym lěcže pohladacź ha. Hdyž běchu žo towarschowje wobkhodne nalešnoscje wotbyte a žo pschenki a wokolniki wojsewite, žo še saspěwanjom wojowanšeho spěwa k pschehonschej propagandneho rěcznika dr. Dratha pschenžže, kotryž pschitomnych še žwětkowymi wobrasami do prjedy wobžadženeho kraja wjedesche. Dr. Dratha, kotryž je w taunich krajach še zahrodnikom byl, powedasche, kaše ponižnja je wobydlkeršwo w Posaarskej še strony swjich knježi dyrbjako snjesej. Njedźiwajuc toho žu tam nischi wobydlerjo nemšej wotčzinje šwérni wostali. Wo wschelakich strašnych nathonjenjach towarschi Dratha tak žwjes.a, žinawje rěczesche, so ža jenm se žylnym klekanjom džakowachu. S druhim wojowanšim spěwom žo shromadźizna skónči.

Se **Suborniczki.** Cželo schtyrilětneho hólza, kotryž je žo psched nědźe tšjomi njedźelemi w jenej jamje „Olbu" w Suborniczy zatepił, dotal hischcze njeje namakali. Dźerżo běsche wotešchło, schtož wocžekujerickaj starschej njeklischtaj pytnyhoj, a bě žo na lódze jamy pschekamalo. W pjetnim tydženju wohnjowa wobora straže wustawesche, so by žo městno njeboža štajnje wobkedžowało. Dokelž je městno 12 metrow hlubokje, žebi myšla, so je dźerżo do . . . . dna zapadło a so je woda wjazy njemóže sběhnyć.

Minakala. NS-ludowe spomoženstwo je 30. ja- . . . tudomnym wobwodže ſ pschileženoscju nawróta . . . je je wjednik a němski kanzler Adolf Hitler knježtwo nastupił, 230 wuhlowych kharkow a 360 druhich kharkow po 1 hrivnje twudalo. W jenotlivych wšach pschedbydlaj NS-ludowego spomoženstwa stron. tow. Marcžin Kalich a bkónkowym nawjednik stron. tow. Jan Tischer kharki wobželichtal.

S **Minakala.** Pschi skladnoscji nawróta historiskeho dnja 30. januara stejesche teź nascha wjeź hižo wot ranja w pyšche thorhojow. Wjecžor w 7 hodź. běsche džakna Boža služba w zyrkwi. Na njej žo Hitlerska mlodźina, swjasć němskich holzow, SA, nasionalsoz. swjasć frontiskich wojowarjow, Minakalske a Lomscjanske wojerske towarstwo, wohnjowa wobora ſ Khršta-Adolfskeje Ležy, kichescjanska šonska služba kaž teź wschitke mužitwa tudomneho lěhwa džěloweje služby 6/152 wobdželichu. Formacije běchu ſ khorjowej pischischle. Knjez farař Rösler šafoži žiwoje hlubole předowanje na psalm 60, 14. Wón spominasche na naschego ludowego kanzlera Adolfa Hitlera a na semrětkeho němskeho presidenta generalneho pólneho marschalla ſ Hindenburga, kiž psched dwěmaj lětomaj dóšti němskeho ludu do rukow wjednika połoži. Sdobom předać nutrnym kemscherjam winowatosći džaka k Bohu a wjednikej rosestaja.

Z **Khrósćie.** Rada maćerjam podawa so srjedu 6. februara popoldnja w 2 hodź. w Khrósćicach w hosćenu, popoldnju w ¼4 hodź. we Worklecach w šuli.

Z **Pančic.** Maćerjam podawa so rada w Pančicach pjatk 8. februara popoldnja w 2 hodź. w młodźinowni.

Z **Marijneje Hwězdy.** Pjatk dopoldnja nam kachu dźiwaćerio w klóštrskej zahrodze póstowku (Brieftaube), kiž bě so wešce štwórtk popoldnja při njemdrym wětře a sylnych mjećelach zabludźila a mučna so k zemi puščila. Bě dróha tam hižo cyla nóc přebywała, štož ničo wosobiteho njeje. Wona ma ryn-

ku wokolo praweje nóžki a na lěwej aluminiowu duzku. Jedna so tu wo młody eksemplar z l. 1934. Wotedachu ju přistejnej žandarmeriji. Tam přinjesechu teź rynku jeneje druheje morweje, kotruž běchu šulsko dźeći na puću wot Maleho Wosyka do Horneho Wujezda na puću přejězdženu namakale. Po rynecy pokhadźeše z Barlina, hdźež so teź namakanje zdźeli. Hakle před někotrymi dnjemi přilećechu tři póstowki do Pančic. Dokelž pak je jedyn skeahole přesećhaše, pytachu swój waćek w blizkim holdjerscu, hdźež so zasy wotsalichu, hdyž bě strach nimo. Njedawno nadeńdźe jedyn Pančan rano na zemi sedźacu póstowku mjez Wudworjom a Kukerwom. Leni wosta jena na štyri njedźele w jenym statoku w Kanecach, hdźež z domjacymi hołbjemi so znjesliwje žiwješe a potom zasy wotleća.

Z **Worklec.** 50 lět je so minyło, zo staj Wincarce nan a mać před woltaž stupiłoj, zo byštaj zwjazałoj so w mandźelstwje. 3. 2. 1885 to běše. W duchownej a čełnej čiłosći je woběmaj spožčene, złoty jubilej woswječić. Daloko a šěroko staj čescenaj jubilaraj znataj, běše tola złoty mandźelski dołhe lěta z wustojnym brašku a jeho złota njewěsta pak z njesprócniwej a wustojnej kuchařku na kwasach, křižnach a druhich swjedźenjach; haj samo dźensa hišće tu a tam při khachlach ju nadeńdźeš, hdźež słodne jědže pječe a wari. Hdyž staj jubilaraj teź přez khorosć a zrudne podeńdźenja ćežko domapytanaj byłoj, tak njech jimaj Bóh luby Knjez nětko hišće prawje strowy, zbožowny a wjesoły wječor žiwjeński spožći! Tuž teź na tutym městnje hišće wutrobne zbožopřeća a zbožowny přichod!

Wulku zjawnu serbsku zhromadźiznu

zarjaduje Domowina, zwjazk łužiskich Serbow jutře njedźelu, 3. februara 1935 popoldnju ¼4 hodź. w Herbskej grychće

w Njebjelčicach

Rěčeć budźe wjednik Domowiny, knjez Nejdo wo ważnym dźěłu Domowiny w serbskim ludźe. Kóždy Serb, kóždа Serbowka, tam budź, kaž je to było na wšěch hač dotal wot Domowiny zarjadowanych serbskich zhromadźiznach w Serbach.

Z **Wotrowa.** Zańdźenu njedźelu woswječištaj mandźelskaj — žiwnosćeŕ a murjeŕ Jurij Rychtař a Hańža rodź. Brylec z Pančic — swój sléborny kwas w njewšědnej čiłosći a strowosći w kruhu swojich přiwuznych a nětkotrych hosći. Wosadny knjez farař spominaše při tym na zańdźenosć a rysowaše žiwjenje jubilarow. Je było polne dźěła a prócy. Wo tym swědči hižo zo staj prjedawšeho nimale dodźerżaneho statoka sebi nowu rjanu a wulku žiwnosć natwarilo. Njedźiwajo teho pak staj přecy wotewrjenje ruki za cyrkej a khudych měloj. Tak staj mjez druhim loni jene kinde měšćanske dźěćo z Kamjenic, kotrež tydźenjo dołho pola nich na wocerstwjenju přebywaše, dospołnje zadrasćiłoj, byrnjež samoj rjanu črjódku dźěći měloj. Kaž staj samoj kóždemu k pomocy byłoj, tak teź druzy jimaj, wosebje při wutwarjenju noweho statoka. Póndźelu a wutoru zeńdźechu so dalši wjesnjenjo w hospodliwym domje. Mnohe zbožopřeća we wjazanej a njewjazanej rěći kaž teź bohate dary luboscе a přećelstwa swědčachu, kak woblubowanaj jubilaraj we wsy staj. Jubilar je nimale cyły wójnski čas we hrjebjach tčał, tola so zbožownje strowy domoj wróćił. Z mandźelstwa wuńdźe 6 dźěći. 5 hólcow a 1 holca. Tute wunošuja hižo lěta dołho Serbske Nowiny we wsy. Tuž teź hišće na tutym městnje wjesne zboža a dalšeho Božeho žołmowanja do přichoda!

Z **Delan.** Zańdźenu njedźelu w nocy so wobydlerjo našeje hewak čicheje wjeski wustróžichu, hdyž słyšachu wo pomoc wołać. Hdyž za tym słědźachu, pytnychu, zo bě sebi nócny hawron abo lěpje prajene, horjanski nawoženi do našeje wjesneje łuže zalézł, tak do smjertneho stracha přišoł, hdyž so sam wjacy wudrapać njemóžeše a tohodla bojaznije wołaše. Najskerje běše wón někajki slub abo nješto podobneho w luhach Delanach swjećił a při tym jeneho maleho rawska słapnył, mjenjo, zo so jeho dwajnohaty konik sam domoj namaka. Njemało pak so nuzowi dźělaćerjo rano dźiwachu, kiž hatk wuporjedźeja, zo bě žabjacy kantor wob nóc tak wokhromił. Zo bě pak so to přez tutón případ stało, sebi nichtó njemysleše. Tohodla přejemy žabjacemu kantorej bórzomne polěpšenje. Tamnemu knjezej pak, zo bychu jomu stróželo njezeškodźeli, přetož dróha w Delanach njeje hieje hišće tak šěroka natwarjena, kaž su ju wottykali.

S **Wojerej.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, duchowny Hamann; dop. w 9 hodź. němske kemschenje, duchowny Hamann; ½11 hodź. serbske kemschenje, wikar Krózin; na to serbska spowědź, duchowny Wowcžer; pschip. w 12 hodź. serbske tschcjenja, duchowny Wowcžer; pop. w 2 hodź. němske tschcjenja, duchowny Wowcžer.

S **Klětneho.** Tudomna wumjeitarka Marja šwudowjena Polankowa pschichodnu njedźelu swoje 83. narodniny woswjeći. Jako praprawowka wona hischcze njewuskutkowajo w hospodarstwje swojeho syna džěłaćej pomha.

S **Klětneho.** Pjatk so kolijowy wuhibać Jan Zyž ſ Jamneho k pózdlednjemu wotpočinkej pokhowa. Senurěł je starobu 73 lět dožił. Wojerske towarstwo, želesnjarske towarstwo a wulka hyła je wšy a wokolinu jeho k rowu pschewodźesche.

S **Khorjebuja.** Khorjebuja khłostaca komora je schtwórtk 25kětneho Jana Pecha dla spytaneho wumožowanja k jastwu na 1 lěto 9 měsazow a k šhubjenju cžestnych prawow na 5 lět sajudźiła. Pódla teho je žo wobsudźe, wobšporjenego wotmuwjeć. Pech bě na dróhy pola Slepo Komerowa 28. nowembra 1934 na jemu kokolejsnu helju wołano „Ruky hore abo tšelu!" tuta nutsnał, sadacź. Potom bě ju nadpadnył. Dokelž je holza ſ wuježdženym wobcarowache a jej ludźo na pomoc pschidźechu, dyrbjesche słošank cžekować. Tale je Khorjebujska khłostaca komora zdźiwjenje Pawoła Pecherta ſ Hrjdka k khłostanci na 5 lět a ſ šhubenym cžestnych prawow na 10 lět sajudźiła, dokelž je spytał, ſ swěmaj schulerjomaj njekasańsku wobthadźenej.

Přihoty za wulki serbski kulturny wječor

17. maleho rožka w Rakezach.

Młodši a stari, wulcy a mali horliwi Serbja Rakezanskeje wošady žu žo hižo wot někotrych njedźel ſ wjelkim dźělom dali, so by žo wulki serbski kulturny wječor, kiž ma žo — da-li Bóh — jutře sa dwě njedźeli w Rakezach wotmčć, hač nanajlepje pradźił. Zyrkwinski měšchanu spěwny khór pod nawjedowanjom ſ. kantora Kramża wjazore nasche kraśne serbske schtorihłožne spěwy wuknje. Serbšla młodźina šmuzuje pilnje do dźěła

Měšćanske dźiwadło
w Budyšinie

Telefon 3263 Telefon 3263

Wjednistwo:
Intendant Hanns Heinz Kämpff

Hrajeński program
wot 3. hač 10. februara 1935

Njedźelu, 3 februara, popołdnju w 15 hodź. Zastup pisći 20 pj. hač 1,00 hr.

Till Eulenspiegel
Hósćna hra samsneho mjena ze samsnym personalom

Njedźelu 3. februara wječor 19.30

Woniaca zerlica
(Waldmeister)
Operetta w 3 jednanjach wot Jana Straussa. Zastup płaći 30 pj. hač 2.20 hr.

Póndźelu, 4. februara, popołdnju w 16 hodź. — Zastup 20 pj. hač 1. hr.

Till Eulenspiegel
Jewšćowy wobraz za dźećí a dorosćenych w 12 wobrazach wot H. Dietricha.

Póndźelu wječor 19.30 hodźin, zawrjene předstajenje:

Tři khude małe holćki
Operetta wot Waltera Kollowa

Wutoru 5. februara, wječor 20,15 (Koło A)

Holćka zboža
Ludowa hra w 3 jednanjach wot Oty Schwarza

Srjedu, 6. februara, wječor 20,15 Prěnje předstajenje. (Koło C)

Rockewanzel
Ludowa hra w 3 jednanjach wot Chr. Kaergela

Štwórtk, 7. februara, wječor 20,15 (Koło B)

Rockewanzel

Pjatk 8. februara wječor 20,15 (Koło D)

Woniaca zerlica
(Waldmeister)
Operetta w 3 jednanjach wot Jana Straussa

Sobotu 9. februara wječor 20,15 předstajenje NSzjednoćenstwa „Móc z radosće"

Tři khude małe holćki
Operetta wot Waltera Kollowa

Njedźelu, 10. febr., pop. 15,30 předstajenje NSzjednoćenstwa „Móc z radosće"

Tři khude małe holćki
Operetta wot Waltera Kollowa

Njedźelu wječor 19,30 hodźin.

Woniaca zerlica
Operetta w 3 jednanjach wot Jana Straussa
Zastup 30 pj. hač 2,20 hr.

Njeskomdźe moje
inventurske předawanje
wot 28. januara do 9. februara

Schaaf

Žiwotowe wobwiazki, dźeržaki nrědkow, šałćiki
za kóždu postawu
Wulki wubjerk w kóždej płaćiznje
Hedwig Kaden
Korsetty, šaty a sanitetne twory na Žitnych wikach 2
Zhotowjenje poměrje a renaraturv

A. Kasper nasł.
měšćer T. Bilopo
na Jerjowej hasy 3
(Heringstraße)
Snate dobre wubjerki Bamiane tworu

Swušćomna holca
do ratafstwa so hnydom pyta
w Bórku čo. 10

Młódša holca,
kiž ma zajim za ratafstwo so pyta
w Hrubjelčicach čo. 10

Dybzačnu skótnu wahu
hłosnorožnje wažacu, za howiadła 1,20 hr., za swinje 1,50 hr., poskića
Hans Böhm, Gelenau (Erzgebirge)
Porto wosebje. Zastupjerje so pytaja

Sobotu a njedźelu, 2. a 3. februara, pódźemy na
kózlopiwowu biesadu
k Šoićicam we Wotrowie
Sobotu wot 1/27 hodźin
turnêr za hrnčkow
(dwójna wowša hlowa)
Wšitcy su wutr. přeprošeni

Stepowane Mołkowe Wolmjane Wjelbłud. Bilkowe
wulki wubjerk, jara tunjo
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w domje khorobnjeje pokładnje

Mały nawěštk
w našich NOWINACH
je tuni a so płacy wuplaći

Kekwasam

Kwasne přednoški
Wubjerna knižka, kotraž kóždy kwas porieńši 0.50 hr.

Kwasne plakaty
z rjanymi hrónčkami, do wěncow a na scénu

Kwasne dary
Wšě družiny knihow, serbske a němske spěwarske, biblije atd.
dóstanjeće
w Serbskej knihařni

Hdźe? daće swoje
filmy, platy atd.
ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja
Ericha Lenza
w Budyšinje na Hošic hasy 21
Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kašća při mojim wobkhodźe. / Telefon 2134

W inventurskim předawanje
wot 28. 1. hač 9. 2. 1935 přinjesemy

klobuki	wot hr.	**2.90**
sportne čapki .	wot hr.	**0.75**
samowjazaki .	wot hr.	**0.40**
wolmjane šawle	wot hr.	**0.50**

Hugo Lehmann w Budyšinje na Bohatej hasy 25

Hackerbräu
Specialna točerńia
w Budyšinje na Kamjentn. hasy 19a
měj: Jan Lehmann
Měsnosć
přećelneho přebytka a dobreje towaršnosće
Towaršne jstwy
Zjawne parkowaniščo je nam znapřeća. Telefon 2366

W Radworju na dwórnišću
so sobotu, njedźelu a póndźelu, 2., 3. a 4. februara
kózlopiwo toći
Poskića moje kołbaski, pječenu kołbasu, pampuchi a dobre napoje
Lubje Was wšěch přeprošujetaj
Michał Riečka a mandźelska

Hosćenc w Zdźěri
Sobotu, 2. februara, a dalše dny
kózlopiwowu swiedźeń
Najlěpše kózlopiwowe kołbaski a pampuchi
Retkej darmo!
Wutrobnje přeprošujetaj M. Ziege a mandźelska

Hosćenc w Haslowie
Njedźelu, 3 februara 1935
rjana rejwańska hudźba
(Hudźi Budyska kapela)
Wutrobnje přeprošuje Měrćink, hosćenčar

Hosćenc w Pančicach
sobotu a njedźelu, 2 a 3. februara

kózlopiwo toći

Njedźelu wot 8 hodźin
reje
K tomu wutrobnje přeprošujetaj
M. Suchi a mandźelska

Hosćenc we Worklecach
Sobotu 2. a njedźelu 3. februara točimoj
kózlopiwo
a poskićamy njećenu kołbasu a kózlowu kołbasu
škot hraće wo myto
Hłowne dobyće: Cyle pleco
Njedźelu reje!
Wutrobnje přeprošujetaj P. Pjetaš a mandźelska

Serbja, rěćće ze swojimi dźěćimi serbscy
a přepodajće jim tutón drohotny pokład našich prjedownikow njeskaženy. Čitajće z nimi naše
Serbske Nowiny,
wosebje dźěćacy kućik, kotryž so z wulkej lubosću kóždy tydźeń za našich najmjeńšich pisa

---

Wot dźensa, 2. februara, steji nowy transport najlěpšich rańsopr.-hollandskich
kruwow a jałowcow
płaćizny hódno na předań.
Maks a Theodor Ruchtař,
skótna wikowarnja w Niedźelčicach
Telefon Kamjenc 895

Wulki wubjerk młodych a srěnjołětnych sylnych
dźěłańskich koni
stej na předań abo na zamjenjenje pola firmy
Heinrich Mühle, Dittmannsdorf O.-L.
Telefon 305 Reichenbach O.-L.

◀ Kupujće pola našich inserentow! ▶

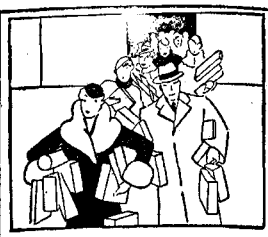

Za kóždeho jenotliwca přinjese
inventurske předawanje
Bokelmannec naslědnika
kaž w płaćiznje tak też we kajkosći poskićenych tkaninow, nohajcow, rukajcow, mužacych gamašow, žonjacych a mužacych pulowrow něšto. Pohladajće raz do našich wukładnych woknow a pójce nuź, zo njeby twora prjedy pr,eč była.

A. Bokelmann
nasl. w Budyšinje

Sommerec piekarnja na Jerjowej hasy čo. 9
poskića sylny, sylny a sirowy **komisowu khlěb** kóždy dźeń čerstwy!

Fotowe . . . . . projekcijowe . . powjetšeńske . . domjace kinowe **aparaty**
a wše wěcy za amatérske fotografowanje
FOTOWY DOM
Richarda Hurth
mějićel Arno Lehn
w Budyšin
na Serbskej hasy
Wuwiwanje filmow a platow wotčahi wčeywustojnje a n

Za zymne dny!

Sportske čr je
Połšćornje / Dołhe šćórne
Wulka dźělba wo'eřsk. štrykowanych jakow **3.00**
Pjasćowe rukajcy, nawušnik
Wo'eřske mantle
Kožuchi za autowych wjednikow
Kožuchi za pohončow

G. Jilgen
na Kotołskej hasy 4
Wojeńske wěcy / wuhotowanja

Waš wobraz dostanje hnydom wobtuk pola
Rudolfa Wilhelma
w Budyšinje na Serbskej hasy 16
Telefon čo. 2187
Marmor, porcelin, šklenčcu, špihele, podołhojte wobtuki, domjace a kuchińska nadoba, woknowe šklenčcy, šklenčerńja, šwěčniki a Bože matry, wobrazy a postawy swjatych. Dopomnjejće a darv za wšě čestne dny.

Nawěštki w „Serbskich Nowinach" ma'a za kóždeho přecy wuspěch!

Chcemy wurumowć
zo bychmy městna dostali za lěčne twory. Tohodla tuto wulke zniženje płaćiznow za
inventurske předawanje
tón raz dowolenych tworowych družinow.
Słož chce lutować, budźe nětko kupować!
Konc inventurskeho předawanja 9. 2. wječor
Wustajenja we wšěch wukładnych woknach.
Otto Hauffe

Přiloha k čisłu 28

SERBSKE NOWINY

Sobotu 2. februara 1935

Witajće k nam! Witajće k nam!

Podał O. W.

Wot nimale 100 lět sem, wot časa stawanja našeje serbskeje ludnosće w štyrjoch lětach zańdźeneho 19. lětstotka, my Serbja při hołdowanju wunjesemy tři-króćnu hrimotacu sławu. Rjenje to je, a zawěsće też po duchu našich serbskich prawótcow, kiž běchu sławułubowacy narod. Hewak wšak njebychu swoje mjeno tak radźi zestajeli ze słowom sława: — Bronisław (= Bronisch), Radysław (= Rašik), Bolesław (= Buhl), Bogusław (= Busch, Pusch), Borisław (= Borisch), Ladisław (= Laduš), Miłosław (= Milisch), Přibysław (= Preibsch), Swětosław (= Swětoš) a tak dale do wjele stow.

Hdyž pak něchtó k nam přikhadźa do našeho staroka, jemu zawdawši ruku, jeho prostrowimy z wutrobnym postrowom: „Witajće k nam!"

Tak je to też přeco hižo było.

Čitamy w stawiznach wo wulkich witanjach našeho luda, hdyž žadyn kral abo wosebny knjez do našeje domizny přićahny. We 19. lětstotku so tute witanja nadrobnje wopisowachu. Z tutych wopisanjow pak móžemy sudźić, kak su so we starších časach wotměwałe. Cyle wěsće nic hinak.

Najstarše witanje, wo kotrymž wěmy, sta so 3. maleho rózka lěta 1018. Potajkim skoro před tysac lětami. Tehdy přijěde pólski kral Bolesław Khrobły, kotremuž naša Łužica słušeše do Žičenka, a swjeće-še tu swój kwas z dźowku Mišnjanskeho markhrabje Ekharda. Kwas wotměwaše so w nocy. Serbja přićahnychu po tysacach. Po puću kwasneho ćaha zestajeni, z palacymi smólnicami w rucy kralowskimaj młodymaj mandźelskimaj přiwyskachu. Witajće k nam! Witajće k nam! — Tak kresnje to běše, zo kronista sej to swědomliwje zapisowaše.

Wulkotne witanje sta so 6. meje lěta 1577 w Budyšinje. Podobneho drje tuto stare město wjacy wohladało njeje. Do Budyšina přićahny němski kěžor Rudolf II. z přewodom bamžowskeho legata, kurwjeřcha Sakskeje a Braniborskeje, pósłanca republiki Benatkow (Venediga) a swjeju kěžorskeju bratrow Mateja a Maximiliana.

Na tón wulkotny swjedźeń dopomina hišće dźensa pomnik nad bohatymi wrotami w Budyšinje, kotryž je jedyn Zhorjelski mištr Marćin Michael hižo we lěće 1577 wudźěłał. Khěžor, sedźo na swojim trónje z krónu na hłowje a ze sceptarjom a krajskim jabłukom w rucy, zhladuje dele na Serbow, hdyž z wrotami zańdu do města Budyšina. — Přez tři lětstotki je trało, doniž njeje zasy jedyn bamžowski pósłanc — do Łužicy přišoł. Po wobnowjenju Mišnjanskeho biskopstwa w lěće 1921 poby w Budyšinje sławny bamžowski nuntius Pacelli. Jako jemu katolscy Serbja w Khróšćicach hołdowachu, stupichu wysokemu knjezej, kiž běše zawěsće hižo wjele rianeho a dobreho na swěće widźał, sylzy do wočow. Tak jeho hnuješe nadobna drasta a dostojne njesenje našeho luda.

Hišće dwójcy přebywaštaj kěžoraj w Budyšinje, 5. 9. lěta 1611 Maćij II a 6. 10. 1617 Ferdinand II. Potom nic wjacy. — Łužica dźěleše so wot Češkeje a z tym wot Habsburgskeho wobsedźeństwa. Za to přikhadźachu saksey kurwjeřchojo a pozdźiši kralojo. Prěni běše Jan Jurij, kotremuž běše kněžor Ferdinand, hdyž běchu jemu pjenjezy we wójnje wušle, Łužicu za 70 tunow złota zastajił. — Kurwjeřch Jan Jurij da sebi 13. 10. lěta 1620 w Budyšinje wot łužiskich stawow hołdować. — A to jako zastupjerjej kněžora.

Nasta wašnje, zo kóždy kurwjeřch abo kral, hdyž běše swoje knježeństwo nastupił, też našu Łužicu ze swojim nastupnym wopytom pocešći. — Potom dostachu přeco też Serbja składnosć, jako wosebita ludnosć nowemu knježerjej swoju swěru a přikhilenosć wuprajić!

Posledni sakski kurwjeřch běše Bjedrich August III., kiž je rjane přimjeno „Sprawny" dostał a kotrehož je Napoleon za krala pomjenował.

Bjedrich August nastupi swoje knježstwo 1768, woženi so 1769 z młodej princesnu Marju Amaliju z domu Pfalz-Zweibrücken. — Bórzy po swojim kwasu pućowaše ze swojej młodej mandźelskej přez Łužicu. Wulkotne powitanja wotměwachu so w Budyšinje, Złym Komorowje, Lubinje a w druhich městach, wězo też we wšitkich wsach, přez kotrež mandźelskaj přińdźeštaj. — Pućowanje sta so ze wšitkej kralowskej pychu, z wulkotnym přewodnistwom, gardźinymi jězdnymi, z ministrami, maršalemi, wšitkimi dwórskimi zastojnikami, komornikami a kornicami, z panošemi a kuchařskimi. Běše wjele widźeć. Lud so zběża ze wšěch kónčin. — Wšudźom we serbskim kraju też Serbja swojeho młodeho knježićela witachu. Přeco wězo we swojej narodnej drasće, ze swojej narodnej hudźbu a zwjetša też ze swjedźeńskim kwasnym ćahom.

Budyšcy Serbja běchu so zestupali pola hosćenca „Troch lipow". — Wšitcy w swjedźeńskej drasće! — Z wulkej zahoritosću přiwyskachu přijěždźacymaj mandźelskimaj: „Witajće k nam! Witajće k nam!"

Młody kurwjeřch z wozom pozasta. Přećelniwje přija wutrobne přeća. Mandźelska z radosću zhładowaše na pyšnu a luboznu serbsku niewěstu. Serbskah wuźba, wězo też z dudami a husličkami, piskaše — Wšitcy wosadni knježa mějachu swoje nutrne wjesele nad lubym serbskim ludom. Potom jěchachu dale do města nutř.

Popołdnju přebywaše kurwjeřch we Smochćicach pola swojeho wosebiteho přećela zemjana Schoenburka. Też tam powitachu Serbja swojeho knježeřia. Předwjeřchemu jemu kwasny ćah a pokazowachu jemu narodnee reje, kotrež so mandźelskimaj wulkotnje spodobachu. Na wječor so kurwjeřchowskej mandźelskaj wróćištaj do Budyšina.

Tu so jim poskićeše krasny pohlad. Cyle město běše swjedźeńscy wobswětlene. Tachantstwo běše 2000 swěcow zestajało, Ani khěžki njeběše bjez wobswětlenja. Zwjetša běchu ludźo też napisma, hrónčka, hołdowanja wurězali a je nětko ze swěcami wobswětlichu. Běchu wulkotne tajke transparenty widźeć we łaćanskej a němskej, haj też w serbskej rěči. Tehdomny farař při Michalskej cyrkwi Broda běše na Jerjowej hasy wokna swojeho wobydlenja wobswětlił a připrawił transparenty (přewidno pismo!) Wulkotnje so do ćmoweje nocy swěćeše serbske powitanje: „Witajće k nam!" A spody njeho běše čitać němske hrono:

Der Sorben Lehner singt mit seiner Nation:
Herr! Segne Sachsens Haupt, krön' unsres
Fürstens Kron! —

Pódla njeho běše w druhim woknje ze swěćatymi pismikami widźeć:

Naschego Kurfirschtu a Kurfirschezinu chayl Bóh tón Knež i mozu i wožołesnje hnadnje požynicz a pschi dothim žiwenju wótzowisce fderjecz. —

Tak wulkotnje běše so wobswětlenje města poradźiło, zo su jo nadrobnje wopisowali a wo tym wosebity ćišć wudali. Z njeho moju powěsć mam. — Też farař Broda mjenowaše nas Serbow „Sorben". Tuž dźensa po 166 lětach ničo noweho njećinimy.

Podobnje witachu Serbja swojeho kurwjeřcha też w druhich stronach. Zahyć pak njecham, zo młody kurwjeřch też přija witanje łužiskeho pčelarskeho towarstwa, kotrež běše so nětko lět prjedy 12. maleho rózka 1766 w Budyšinku wot slawneho serbskeho pčelarja fararja Hadama Šěracha założiło.

Předsydstwu towarstwa dowoli so audienca na Budyskim hrodźe hnydom po swjedźeńskej hosćinje. Do předsydstwa słušachu Šěrach, Jan Wilhelm, farař w Dźěžach a Jan Jurij Vogel, duchowny w Mužakowje, wšitcy tři Serbja. Sakski komornik knjez ze Goetz, kiž běše też ze sobustawom towarstwa, přepoda kurwjeřchej němscy spěsnjenu hołdowańsku pósleń wot Wilhelmija, kotraž běše do módreje židy krasnje zwjazana. Kurwjeřch wupraji předsydstwu swoju miłosć a słubi dale spěchowanje towarstwa. Potom smědźachu wšitcy tři přećeljo swojemu kurwjeřchej ruku kosić, štož běše za nich z wulkej česću.

W tym samsnym lěće sta so hišće druhe rjane witanje našeho serbskeho luda, kiž je tohodla wosebje zajimawe, dokelž sta so skoro wot samych Serbow. Sta so też na wulkotne wašnje.

(Kóne sćěhuje.)

Handrij dźe do lěsa

(Wobras je wjes.)

„Nó haj, žona, cjažnik ztoro na pol schejcjitch", stona a tepta Handrij ſ lěwej schtrónju po ijtwi, dokelž pat saso ras do njeje njemóje.

„Dyrbjał hižo hotowy być a nětko hicź, dokelž mam dobru hodźinu běžeć bjeńa pschi ſnežy. Khóts bracź, cjiń tola, ſo masch młóju wóſmuż hotowu!"

„Ach, njestaraj ſo hižo saso wo młóju wóſmuż. Prjedy hacź budźeſch do twojich schtórni, budźe dawno hotowa."

„Nó haj, je woprawdźe hotowa dracjeřnja ſe schtórnjomaj. Njepschijńdu a njepschijńdu hacź dele. Caplazana schtórnja!"

Ale Kata hižo jeho snaje. Ma nastajnje tajku kordźiju ſe ſwojimaj schtórnjomaj. Rano njemóje ſo jei wobucź a mjecjor jej ſ tkechom niedostanje.

Stawizny serbskich wsow

Podał wyšši wučeř K r a l.

Pokračowanje: **M i n a k a ł.**

Prěnjotny Minakał by po tutym měnjenju ležany był na woběmaj stronomaj puća wot hrodu, před kotrymž měli sebi hnydom też knježi dwór myslić, k wulkemu hatej wjedźacy, dźěl při Budyskim puću mamy za wutwał po wulkim wohnju.

Hdy je wjes do rukow němskeho knježeństwa přišła, abo hač je so tam serbski lěch z wopřědka jako knježk zdźeržał a přenjemčił, kaž je so to tu a tam stało, njeje znate. W započatku 14. lětstotka su wobsedźerjo Minakała a wokolnych wsow delnjo-rynscy knježa z Metzradt. Tući su Minakalsku cyrkej założili. Z najmjeńša připóznawaja dźesaćo z Metzradt w lisćinje z lěta 1353, zo su winoji ći nahladnemu knježej Siffridej, Minakalskemu fararjej, lětnje marku danje za Budyske tachantstwo, za to, zo je tuto dowolił, zo so w Minakale nowa cyrkej twari, a za to, zo je so wzdało wšěch swojich prawow nad Lipičom, Wjeselom, Łomskom, Bukowku, Khróstom Psowjemi a Drobami. Nowa wosada bě prjedy wěsće do Budyšina zafarowana. Założena je Minakalska wosada najskerje hižom 1322; někotři (far. Knot w cyrk. stawiznach Serbow po nim a druzy) su tutu ličbu 1327 čitali, a tuž su w lěće 1827 w Minakale 500lětne wobstaće cyrkwinskeje wosady swjećili, čemuž běchu cyrkej rjenje ponowili.

W lětach 1450—72 je z Minakałskim knjezom był Bjedrich z Metzradt. Lěto nastupjenja knježeństwa a wotstupjenja znate njeje. Snadno je žiwy był hač do 1482; tehdy bu z knjezom Hans z Metzradt, kiž też Dubrawu (drje Wulku D.) wobsedźeše. 1412 a 14 so mjenujetaj Mikławš a Jakub a druzy njerozwjazani (ungesonderte) bratřa z Metzradt nad Minakałom a Kupoju. 1531 staj mjenowanaj bratraj samoj knjezaj nad Minakałom a Kupoju. Potom so mjenuje Mikławš z Metzradt nad Minakałom a Lipičom. 1542 předadźa sedmjo njerozwazani bratřa a wujojo z Metzradt nad Minakałom, Lipičom a Kupoju Budyskemu tachantstwu 10 kop danje wot swojeho kubła w Hermanecach. 1551 rěči krajna ryćerska lisćina wo bratrach a wujach z Metzradt nad Minakałom, Lipičom, Kupoju a (Deln.) Wujezdom. 1586 předaštaj bratraj Mikławš a Jurij z Metzradt ryćerske sydło Lipič ze wsu Wjeslom a třećinu farskeho lena Hansej z Gersdorff. 1598 předachu bratřa David, Jakub a Jurij z Metzradt swoje Minakałske kubło ze wsu Jurijej z Loeben. Metzradtojo nětko druhe wsy wobsedźachu. 1627 kupi Minakał z połojcu farskeho lena a Droby z Hatkowskim młynom, kiž měješe dwě dospołnej młějidle, a z uyuařstwom wot Jatřobjan Pincla bróžnje hač k Hatkowskemu młynej a z ręku Łomsčanku Karl von Krahe, rozkazowař Drježdźańskeje twjerdźizny. Po smjerći tuteho knjeza w l. 1630 wobstara kubło jeho wudowa Otilia rodź. ze Schreibersdorf za swojeho syna Haleksandra von Krahe. Posledniši předa Minakał a Droby krajnemu hejtmanej Jurijej z Loeben (młódšemu, synej horjeka mjenowaneho Jurija z Loeben). Tutón přikupi 1646 kubło a wjes Hatk. Wón prošeše leńskeho knjeza a saskseho wolerskeho wjerća, zo by jemu wobsydstwo z mužaceho leństwa do dźědźičneho přepisać dał; dokelž pak temu prawa Loebenowych přiwuznych napřećiwo stejachu, přizwoli woleński wjerch přepisanje do mužaceho a žonjaceho leństwa, zo móžachu so dźowki hakle potom zwićeżnić, hdy by mužskich leńskich naslědnikow wjacy njebyło. W lěće 1649 přikupi Jurij z Loeben Khróst wot Hansa Khrystofa z Metzradt. W lěće 1651 kupi Minakał z Drobami, Hatkom a Khróstom sobuwobsedźeř Wojerowskeho knježeństwa Karl von Ponickau. Tutón přikupi w přichodnym lěće też Lawaldec „kubleško" w Khróšće. Wón bě najprjedy z dwěmaj třećinomaj cyrkwinskeho a farskeho lena zwićeżnjeny, potom z cyłym tutym lenom. Wón přikupi sebi mnohe wsy, tak 1655 Wulku Dubrawu a 1669 Łomsk. Wón dari cyrkwi nowy woltař. (Jeho bratr Jurij Rudolf bě knjez nad Njeswačidłom a dobroćeř tamnišeje cyrkwje a wosady.) W lěće 1686 namrě Minakał a wokolne kubła jeho starši syn, appellaciski rada a pozdźiši krajny hejtman Jan Adolf von Ponikau, najprjedy po połojcy, pozdźišo měješe je sam. 1721 namrě Minakał z wokolnymi kubłami jeho syn ze samsnym mjenom, sakskopólski krajny a komorny rada Jan Adolf von Ponikau (młódši). Z jeho časa znajemy zapisk knježich a poddanow, prawow a přisłušnosćow; ćeře robońanow Minakalskeho knježstwa běchu khětro wulke, wjetše z najmjeńša hač Holešowske abo Horjanske a Jaseńcanske. To pokaza na to, zo je tudy powjetšenje knježeho dwora hižom hotowe było. J. P. je też kruty wjesny a wosadny porjad wudał. W jeho času skutkowaše w Minakale jako farař Jan Dolhi (Lange), sobupřełožer serbskeje biblije. Po jeho smjerći w lěće 1759 namrěštej Minakałske knježstwo jeho sotře Eleonora Henrietta hrabinka z Gersdorff-Bartska a Karolina Awgusta z Loeben-Rychwaldska. 1761 předaštej tutej sotře Minakalske knježstwo mandźelskemu prěnjeje sotry, hrabi Mikławšej Willibaldej z Gersdorf, sakskemu pósłancej w Ruskej, Bayerskej, tajnemu radźe a skónčnje ministrej, knjezej Bartskemu. Po nim namrě tute kubła 1765 zaso jeho wudowa, horka mjenowana sotra Eleonora Henrietta. 1769 přewostaji tuta wobsydstwo swojemu druhemu mandźelskemu hrabi Janej Jurijej Bjedrichej z Einsiedel, nehdušemu sakskemu ministrej, kotrehož bě woleński wjerch 1766 „hnadnje" ze służby puścił, dokelž so hubjenych wobstejnosćow kraja dla (po sydomlětnej wójnje) powjetšenju wójska spjećowaše. Wón 1782 Wokhranowskej bratrowskej wosadźe přistupi a wumrě 1811 w 82. lěće.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Cyrkwinske powěsće

4. njedźela po Tśoch kralach, 3. małeho róžka 1935.

S **Budyšćina.** W Pětrowskej zyrkwi rano ½8 hodź. farar Schneider pśeduje (Bachowa zyrkw. hudźba). Dop. ¼12 hodź. smějo farar lic. theol. Ludwig Dźěćikemšćenje. Wjeczor we 6 hodź. 110. duchowna wjeczorna hudźba. Programmu pśichi zyrkwinych burjach. — W Marijnej a Marcijnej zyrkwi smějo rano we 8 hodź. farar Paul spowědź a Bože wotkazanje, dop. we 9 hodź. farar Paul pśeduje (Bachowa zyrkw. hudźba). Dop. we 11 hodź. smějo farar Große Dźěćikemšćenje. Pop. we 3 hodź. smějo farar Schneider Dźěćejenja a wjeczor we 6 hodź. šemšćenje i pśedowanjom. — Sběrka za wobitaranje drastwa za najtšudnjejšich konfirmandow nalcheje wosady. — Sobuźěłny wjeczor we 8 hodź. smějo sup. Berg bibliski wjeczor.

S **Hulki.** Rano we 8 hodź. smějo farar Niedner n[illegible]ku spowědź, farski vikar Schädlich dop. w 9 hodź. němske šemšćenje, dop. ¼11 hodź. farar Niedner [illegible]šćemšćenje. — Wutoru wjeczor we 8 h. smějo farar Niedner [illegible] hodźinu pola [illegible]

S **Kulowa.** Rano we 8 hodź. serbšćina spowědź, dop. we 9 hodź. serbšće a ¼11 hodź. němšće šemšćenje: farar [illegible] — Pśichodny wjeczor we 8 hodź. słužba mjo[illegible] [illegible]

S **Wjelečina.** Dop. w 9 hodź. němšće. ¼11 hodź. serbšće šemšćenje. Pop. w 3 hodź. Dźěćejenja. — Wutoru pop. w 2 hodź. tamaršćowo wowkow. — Sobuźěłny wjeczor w Herbšćej grodowe šćehowańca jońtšnego [illegible] i pśichodnocnjom Inj. Stoźej i Budyšćina. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina w młodźinowni.

Katolske cyrkwinske powěsće

4. njedźela po 3 kralach 1935.

Tachantska cyrkej: Rano ¾6 hodź. Boža mša z narěču a zhromadnym swjatym woprawjenjom mužskeho a modleŕskeho apostolata, potom požohnowanje swj. Błažija. Popołdnju w 9 hodź. wulka Boža mša z pśedowanjom, potom požohnowanje swj. Błažija. Popołdnju w 2 hodź. nyšpor z požohnowanjom. Pśileżnosć k spowědźi sobotu wot 18—19, wot 19.30—20.30 hodź., njedźelu wot 5,30—6,30 a w 9 hodź. — **Serbska cyrkej:** Njedźelu rano ½7 hodź. pśileżnosć k spowědźi, ½8 hodź. Boža mša z pśedowanjom, požohnowanje swj. Błažija, dop. w 9 hodź. primica wysokodostojneho k. dr. Hórnika, ¼12 hodź. Boža mša, požohnowanje swj. Błažija, w 13 hodź. serbski nyšpor, w 18 hodź. kśesćanska hudźba z požohnowanjom. Bože mše wob tydźeń su wšźedne rano we 7 hodź. Póndźelu 4. februara popołdnju w 4 hodź. póstniski kofej w Elisabetowym towarstwje. Stwórtk 7. februara mužske towarstwo, pśedněoškowa zhromadźizna.

Budyske stawniske powěsće

[dnja 31. januara 1935.

Narodźiše su: 29. 1.: Walterjej Pawołej Uchterjej, maśchinistoj, dźowćicka. — Hermannej Hendrichej Dienemannej, wobsedźerjej fahrodnistwa, dźowćicka. — Njemandźelska dźowćicka.

Wumrěli je: 30. 1.: Achim Harald Gottlebe, synk wyšichego dźěłaŕnika, 3 mjez.

Mandźelstwo pśichodnych pśistajo: 31. 1.: Marcijn Wjaka, pśekupśki pomognik, [illegible]Elsbjetu Johannu Kobelej, domjacej pomognicu, wobaj w Budyšćinje.

Domandźelstwa stupiśo pśistajo: 31. 1.: Korla Bjedrich Arlt, mešćerjanski puczowaŕ w Shorjelu, [illegible]Jadwigu Hilźjetu Gertrudu Sprigadźiz, domjacej pomognicu w Budyšćinje.

Wusudźenja

§ Njepśeśišetawajcy kradnuła běšche botaŕ Hilšće Mina Bährez [illegible]Smilneje. Po biesporočnym wumuknjenju namaka mjenje pola pśekupca w Bilkopjacach, kótaraž bě dostawańce napołdrjek 110 hr. mjeńšaceje mjeny. S nich dawańce haŕ do 20 hr. zwońmaj staršichmaj za bydlenje a jědź. Njedźiwajcy teho běšche zwojeho knjeza pśi pśeraženjach kupzow [illegible] tym wobtradnuła, [illegible] na regišter. kótaryž mjenje štóźi, haŕ [illegible]

„Cha tola tajke tolste łapy wokoło nohow njewt. Někotre tajka łyma njeje a potom też na šewsterny cžop do drjewa njeješ.

„Ach, njeżuj mi naštajnje do wężow, kotrež njerozumiš! Hdyž hy ja so schtórni wobuł, dyrbiš jej teleša wupješnicź, nosy njeśmětej w njeju thodźicź, kaž tackel w butrobaju. A runje taj sczerbaj mje hněwataj. We shibadle stej thětro wuiśej. Ssym tehdy to schewzej prajt, hdyž mi jej pchinješe a ja prěni ras do njeju sajeśdeš. Ale ně, to ja mi wuhmjachu a měnjachu, so ja mi to jenoź tak šda."

„Ach, ty maśch se wschěmi schtórnjemi tajke mjersanje, hacź ju nowe abo stare. hacź krótšche abo dołhe."

Stónčnje je do nich a thodźi nětkore raby na pruhu pó jtwi. „Schto rěka mjersanje. To je tak a niz hinak. Pola lěžarja dyrbja na prěnim městnje schtórnje wotolo nohow w riedże stejcź, hewak je znliczći dże stażeny. Hdże dha maśch nětko w młozy wóśmuž, hejda hej, hdże dha je?"

„Njewidźiśch, so hižo wjerczu? Pichihotuj žej tak dołho nakhribjetnik. Butru do hornczka, sawal žebi thlěb do rubischka a njesabudź na bérny. A tamle na woknje pila, w thěži leža kliny. Nicžo nimasche w porjadku. Nacžeja žej cžapnik a wumyj so! Mjes tym je w młozy wóśmuž dźesać krócź hotowy!"

Tajkele cželo wot žónskeje! Hacź dźe nieje widźała, hdyž so mujach? Nó haj, mózno wschak je, so njeje so dobrała. žedźeschе drje runje pschi khachlowych durckach. Ale ftyschecź je to tola dyrbjała. Mona hewak wscho ftyschi, schtož njetrjeba. Ach haj, stary jesner chanische dźe wcžera ſ huśazym pjerjom wucžiscźicź. Ale teje kusť njedźele bé precź, kaž by ſ cžapku wo scžénu dyrił.

„Chzych wcžera stary klepotak wucžiscźicź, mózesche mje tola na to dopomnicź!"

„Pah, schto mózu ja sa to, hdyž lubu njedźelu na druhe waschnje sabiješ. Po kemschach smy bórzy wobjedowali a potom žy zyle pschipołdnjo hacź do popołdnja pschelpak. A potom žy so do schtórni dak, drapak a rjedźik a maśak a błyschcźit a poł njedźele stejšich tu ſ twojimi pikami a žekerami a tocžišch a wótšich a filusjesch a luby wuhibujesch. A saży wot prědka so ſ tym maśliłch."

„To žej njeżu drjewarja a leżarja bracź śmeła, radicho nětkajkeho barona". „Ach, wo tym žadyn cžłowjek njerecźi, ale jenje njeměrza, so wschitzy drjewarjo tajke mjerwanje cžinja a zyliczku lubu njedźelu ſ tym sabija. Pój jom a tykaj swój wóśmuž!"

„Ale tak jón scźiń, so mózu jón se tžiju jéscź, dyrbju tola precź, khóts cžert a hela!"

„Dyrbju cźi hischcźe kusť mloka pschikidnycź?"

„Sso wě, so wě — pschezd nuts ſ nim, so wóśmuž tróschku studnje!"

A hižo móże so žydnycź a tžizowacź. Ale saży jemu hódź njeje.

„Nó žona, schto dha pak žy cžinika. To tola žadyn wóśmuž njeje, je lute mloko! A žele je pschemako we nim."

„Nó, mój jejderko, maśch tamle hornż stejo, cžiń žebi tola nuts a njedaj žebi nastajnje wot sady a wot prědka poškuźowacź. Njenapanaj žebi brodu a laz! Tu je hišchcze kusť mjaśa wot wcžerawscheho, dyrbju jón šobu nuts tyknycź?"

„Wostaj jenoź, położ tu, nakhribjetnik chzu šam wobstaracź, dha šmajmješicha wěm, schto mam wscho we nim."

„Pžejšlobanezy! Nětko mje wostaj na pokoj! Ja mózu tola tutón kusť mjaśa do nakhribjetnika tyknycź! Pschezy twój nakhribjetnik a saży twój nakhribjetnik. To jeno so ſ nim weśeń. Hdże dha dźenża ješe?"

„Žyle sady na 28. cžiscźinje pola stareho dżewa. Kaž je praju, mam psches hodźinu stupacź, to móżesch nóśtowacź. A wjecžor saży. A woh dżeń po drécź a dracźowacź! Mam hacź do schije žyte tute lěžarske žiwjenje a drjewo rubanje. Budu so wo druhe dżéło staracź. Ssym so dokho dosći dżeń wote dnja dréł!"

Ale Kata so šmeje. Snaje šwojeho stareho. „Njerěcź jeno tajke htuposcze. Do trich tola šam njewěrisch!"

Ale nětko jaku jow a nakhribjetnik. Je mjenujcy najwietschi cžaš!

„Potajkim, měj so rjenje, moja šlota putka! Chzesch šnadź hischcze hubku měcź?"

„Na nó, kak budże to wupadnycź!" Woprawdże, bliži so k njej.

„Sczit šebi najprjódzy wóśmuž ſ brodu!"

„Hdyž cźi prawy njeśym, tak móju hicź".

A hižo je ſ thěže won. Niešnaje luboscziwoscź šwojeho muźika. Hdyž móże póndźelu rano šwój nakhribjetnik šebi powěžnycź a do lěša hicź, cžuje so kaž wokoło mkodźeny. Hacź žu wschitzy lěžarjo a drjewarjo tajcy? Sso wě, je jedyn kaž druhi. Lěž a saży jich lěž!

Jedyn tydźeń milijonar

Kaž nabyte, tak wothyte.

Kowno (w Litwinšte), tónz jan. 1935.

Pšched nětkotrymi njedźelemi dosta khudy muž, kiž bo ſ lumpami wobkhodowaše, telegratiiku powěšcź, so je jeho wuj w Parisu wumrěł. S tutym šrudnym póšelstwom bóndże šobom powěšcź, so je šemrětny jeho sa universaneho dźěkdźinza postajił. To bě hódnje, dokelž samożenje šhobatnjeneho pschiwuineho w Parisu wucžiniesche na 7 milijonow frankow, daloko pšches jedyn milijon hriwnow.

Se wšěch stron namakachu so gratulantoio, šebicźni a njeśebicźni, so šmehu jemu ſ taikemu šhoju ruku potschaśił. S wieśelokeju a radoścźu niewědźeśe, schto sanocźinacź. Xenoż nětchto cźinjeschе jemu wulkich staroscźow — kak budże šel tutu wulku šummu pjenies móz pschihšwoscźicź, hdyž žej ani jšdny liścźik do Parisa kupicź niemóżesche.

Nětcźeschе je šwojim wšheczelemi. Tucźi wědźach za dy. Sariadowachu šběrku. Bórzy měśeschе telko pjenies, so móżesche šej nimo jšdneho liścźika ſ Kowna do Parisa so teź rienie wot hlowy hacź do nohow idracźicź. Jédźeschе wotruhany a wupikany, so wě prěnjeje rjadowanje, kaž so milionarej pschihłuscha.

W Parisu bě jeho prěni mcź ſ notarej, kiž bě jemu powěsći wšelakaź. Tu móżeschе wědźicź, so zadyn šón njebéšche, šchtoš bě jemu do Kowna šdźěłał, ale so bě jeho šhoźo woprawdźitoscź.

Ale Paris je bohužal rjane a šawjedne měšto, wošebje sa tich, kotrymž so nadoba wieśele žiwjenje wotewri. Hižo sa dwaj, ſi dny wotbył mnohimi wšheczelemi a pschesłušnizami mułtki dźěł šwojich pjenjes. Hižo cźe dźenża njewě, kak ke to wšelo

By-lim už šam na šebje połaany był, by wšěch šenicźke rozumne cźinił: šwoje kofry šarakował a domoi idł. Tak wak nabłaka wobmyślam a špotowniam šwojich rjanych pšheczelnizow, kotśi jeho namołwichu, so móże šwoje pšheczkinjene pjenjeju w hrajeśni we Monte Carlo šaco dobycź.

Lumpowny gentlemen daśe so woprawdźe narěcźecź a jébżeschе ſ cźrjódu pschihwišnikow, kotśi kaj pjelaju na nim wišcahu, do Monte Carlo Bě šahorieny sa wobeh nosć a rjanoscź w hraieśkich žurlach a hižo prěni wjecźor mějeschе tam nahladne mjeno, niz iako dobywcźer, ale jako njesnaty milijonar ſ Kowna, kiž ſ tnšazhriwnaśkimi bankowkami wokoło so mjetaschе kaž druhi ſ pjenjeźkami.

Na štecźim dnju bě na tónzu je šwojim bohatstwom. Bě šwoje mjeśeke šamożenje pschi šelenym blidźe pschehrak. Tak derje bě „hospodarił", so ani pjenjes k nawrótej do domiżny njemějeschе.

Sadwělowany wobroczi so na šwojich pschecźelow. Ale šamo Rinetta, jeho woblubowana pschecźelka, kotrejž bě wiele a drohotnych wězow darił, šcźeše ſ ramjenjomaj a so jemu wušmja. S pjenieśami bélche so teź eho pschecźelšetwo šhubiko. Stónčnje wupomha nema šaradniźimo hraieśkeje banki. Nětajke šthrihnarkie bankowki njebraiachu róle pola nuża, wot kotrehož bě milijony šaktużili.

Se špěchnikom pšches Paris a Barlin doiédźe milijonar do Kowna. Kak žyle druhi bé nawrót, hacź bé to vrjedny štonik. Haiúbowaiche so a wlecźeschе so štradaju do šwojeje khubeje bóty šmonka mała. Ale jeho kraienja jeho namakachu. Niebéchu hnémni na njeho ale nawuk w iich wobliczach niemóżesche jim sa ho měcź, hdyž iim stary wo šwojich bordombejach w hréschnym Parisu a tam daloko pschi Rinieri powědasche. — Haj, pschecźiwo hłupoścźi sela nieroście!

Muž, kiž měłeše „posledni wó'nski laty" być

Dopomnicźe šo hischcźe na „Daubmanna"?

Freiburg w Badenskej, w januaru 1935.

Wulka Freiburaśka khłostanska komora šakubši ſ Oberwila pothadaiaeho Korlu Hummelu, kiž bě we šwojim cźaju bo wuschitknje ša „Oskara Daubmanna, wošlednjeho němškeho wójnšeho jateho" wudawaš, schtož w znjej Němskej najwetscheje kedźbnoscże wubudźi a wo cźimž so nimale w zyłym europiskim nowinarstwje pišaśche.

Daubmann alias Hummel, kiž je huschtischo ſ jaśtwom šo šenał jebanitwa, pabuśkitwa, falschowanja licźinow a šamo jebanstwo w mandželstwje dla, powědasche w meii 1932 jenemu němškemu kanitanej w Neamlu šwoju hajźu wo dwadomdeiskej cźeknieźan ſ twierthiinz Konstantiny w Afriży. Potom piśaśche ſ Neamla šnaty list do Endingena, makeho měitacźka w Badenskej, narschimaj Oskara Daubmanna, kiž bé we wójnje vdnył a wudawaśche šo w nim ša jeju šamonamakaneho šyna, a proschelsche, so nušnje šwoje (Oskara Daubmanna) ródne a kchcźeniśke wopišmo trjeba.

Nawrót „Daubmanna" bélsche ša jebaka woprawdźe triumfalny cźah. Hižo w Belli-Zona postrowi jeho jedyn priedawćhi pschiłuschnik regimenta, w Luzernje powitachu jeho němšan nowinarjo, w Baselu šaštunierjo wošerśkeho iwjaka. 29. meje witachu jeho w Freiburau tyšaży a tyšaży krajanow w nogy na błownym dwórnischcźu. W Endingen hrajeśche derje nawrótcźoneho šyna. We wotewrjenej kuchi jédźeschе hromadże je šchédźiwymaj starschimaj, mjes pschiwołkazym ludom, kotryž na wobémaj bokomaj dróhi štejeschе.

Schkoda, kotruž je Hummel še šwojim jebanstwom nacźinił, njeda so wobliczicź. W hotowych pjenjesach bé na 3000 hriwnow nahrabał. Wołżebiteje šchkodu mějeschе kaž bé „Daubmannowe dopomnjeńi" wudał a piches to do konkurša pschiúdże. Ludźo wjazy knihu jebaka njekupowachu.

12. januara šakudši Freiburaśka khłostanska komora Hummelu ſ 2½ létu jaśtwa. Hummel chze pola najwyschšcheho šudnikeho dwora revišiu šapodacź.

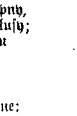

Hdyž so nad radiom wjeselićе plasće nam,
hdyž so na njón hněwaće — plasće nam też.

Statny zwjazk němsk. wobdźělnikow radia (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hošle hasy 21

Jan Radyžerb-Wjela:

Żelezne blido

Cžeschi dobroh' krala mějachu
S mjenom Krok we dawnym sastarsku,
Tón bě ſ rysy cžeskoh' naroda,
Sswojom ludej duscha dobrotna.

Ti 'mu dźowki běchu narosite,
S kraśnotami ſ wulka debjene;
Sšyn pak šadyn šakcźél njebé 'mu;
Schtož bé poddanam se trudobu.

Hdyž wón wumrě, šarowaschе wscho:
„S wotkal dotkacź šaco tajšeho?
Schtó b'dże šaž tak šdobnje kralowacź?
Prawdu hajicź, štóscźam wobaracź?"

„Hódne byle wschak te dźowki tši,
Herbowacź tón šzeptar kralowski;
By pak to šo ſ dobrom' šchlachcźicho
Kónskim dowěricź to kraleśwo?"

Tola žej po dołhim jednanju
Stónczńje wusmolichu knježeńku:
Tšecźa dźowka to bé Krokowa
S mjenom ludej lubom' Libuscha.

Teje runja njebé na šwécźe,
Rjana pschemnoh rózow kcźežeješche;
Slowa jašnjeschе šo ſ mudrosću,
Myšle ša prawdu šo horjachu.

Wona krncźe w kraju kludźeschе
Njeprawdy a kschiwdy šemjanske,
Hinak dyšli wschelcźy kralojo
Trapicź dadźa muża nikeho.

Wona měrjeschе štych šemjanow
S wótrej měru kaž štych khudakow.
Bjes dźiwa, so na nju jédojta
Štobješche šo zwólba šemjanšta.

Bjes dźiwa, so to šo roscźerćji
Tón a wony trapješ šemjanšti;
Jedyn tajki khłostańz ſ wjecźenja
W kraju njeměrza ji naschkara.

„Haiba, so tu ruka žonjaza
W naschim kraju móz a knježeństwo ma!
Cźónske prawjenje nam njemże tyćź!
Jeno muš ma wjetch nad nami byćź!"

Mnohim ludźom tajke schcźuwanje
Sso kaž mudry roššud lubješche.
S wjele štronow knježnu Libuschu
Nucźachu na žeńtwu bórsomnu.

„Hdyž dha to žej ſ wjetscha jadaju,
Ja šo ludej k woli ženicź chzu.
Ale kak by to šo schlachcźiko?
Nawoženju njewědm žaneho!"

„Braschku nihdże póšlacź njemóżu.
Tuž dha wošudej šo poruczu.
Wěscheschka je pjeża wěschcźika:
Wunamkacź b'dże kóń mi ženicha." —

— Pošlucharjo lubi! Wopomnicźe,
To běsche ša cźaju póhanske;
Tehdy kajlomžkuli wěschcźenju
Teź na hrobach hischcźe wěrjachu. —

Jadnoh' konja wona měješche,
Běłeho pjche wschitke bélacźe;
Teho dwórskim panam poruczi:
„Mandżela ſ nim dźiese pytacź mi!"

„Jeho, jakož wěschcźene to je,
Sa żelezným blidłom namakacźe;
Wschi nim běłaj wołaj budźetaj,
K jeho štutkowanju štužobnaj."

„A hdyž jeho wuſsedźili šeše,
Na tym konju mi joh' pschiwjedźcźe;
Njech je ſ niška, njech je ſ wyšoka,
Jenoż so je cźešina wožboka."

S Wyschehrada, hrodu kralowskoh'
Da šo na pucźe to poželstwo;
Myšle wschelako jim pluwachu
Na tu Libuschinu pschikłasnju.

A tón běłoschi, skoro schlachotne,
Se špěchom pšched nimi krocźeschе,
Tóniž blizko města Wusceźina
S jenym bobom štejo njewošta.

Tu bé woral mlodźenz wuropny,
Sedźeschе nět šwazo pschi pluhy;
Khłéb a šydro bé sa štmacźinu
Pokojił na žwétku radlizu.

To běsche to blidło żelezne
Wo kotrymž bé nětdy wěschcźene:
„Cźeškom ludej kral b'dże wolený
Sa żelezným blidłom šwazaty."

S rjehotom tón kóń joh' postrowi,
Pschecźeknje šo k njemu pschikuli.

Libuschini pózli pósnachu:
„Namakany je tón mandżel tu."

Klonjachu šo pšched nim hluboko,
Wuhronichu šwoje pósełstwo,
Krómu jom' a purpur šlecźachu,
Debišnu a pychu kralowsku.

Satorhnjeny na nich hladajcy
Bé wón ša jich powěsć bjes wěry;
Wot pyšha tuž wórcźił wucźeże,
Pšched nimi jón schkłapi do semje.

„Kaž tón kij, mój žuchi léschkowy,
Nieb'dże seleniecź šo nanihdy,
Woprawdźu to ſtacź šo njemóże,
Schtož mi burskom' žynej wěschcźiscźe."

Hlejcźe, kajki dźiw šo hnydom šta!
Liscźe žuchi wórcźił šnamenja;
Wschimmy ſ korjenjemi šemje šo,
Selenjeschе šo hacź najrjeńšcho.

Pschemyšla, toh' schwarnoh' mlodźenza,
Sšadźichu cźi panjo na konja,
Sradni wpikajo ſ nim khwatachu
Roswježelicź šwoju knježeńku.

Libuscha, ta duschu nadobna,
S lubošcźu joh' wobja ša muża. —
Rodźeny pod tšćhu štomjanej
Dostojny bé krónu kralowšku.

Jeho prawotny a mudry ſtud
Cźeščcźowaschе wschitkoh duschny lud;
A dźeńž po nim telko štotkow lét
Hischcźe štawi jeho ſ dźakom šwét.

Hospodařski kučik

Kak měla plódnosć pěskow so powětšić?

IV.

Porjedźenja pěskojčneje brózdy.

Z hlubšim woranjom a wotměnkom w plodach móže so pěskojčna brózda wo wjele porjedźić. Najważniša wěc wostanje: pěskam přihódne hnojenje namakać. Nawoženje dobreje pjerśe — to je skoro prajene, zrědka so to hodźi. Wjele zeleneho za pjeu a wjele hnoja w bróždi nadźěłać, to budźe, kaž wšudźe, tež za pěski prawy puć k nadobnišej plódnosći rolow. Pohladaj na słomjany hnój na dworje; stwjelco je žołte, hdyž je z bróžde zmjetaš, a z kóždym tydźenjom hinje žołtosć do brunosće a naposledku do čornosće so přemeni. Tuta čornosć z přetłateje słomy barbi bróždu samu čornu; rěkamy tutej bróždna pjerśe abo humus. Podobna pjerśe nastawa, hdyž druhe rostliny, jako lisće, moch, pjanku, skoru, rěz, dorny, torf atd. na bromadu čisnješ a z juchu poliwaš. W lěsach, na ladach, w zahrodach twori so tuta bróždna pjerśe sama, kaž dołho so njewotkopa. Naposledku je tučna, wupary so zhubja, a powětra srěba drohi amoniak do so a tež přikupny hnój čini tu swoje.

Bur na pěskach dyrbi potajkim hladać, zo móc-nosć bróźdneje pjerśe abo humusa powjetši. Kak mě-ło so to činić? To rozkłasć by dołhe rozmołwjenje žadało. Praju skrótka tuto:

1. Bur na pěskach dyrbi wšě rostliny do hnoja přewobroćeć, nic jenož słomu, ale hromady twarić z dornow, lisća, mocha, pjankow, błóta z hatow, łužow a pućow, z rěza, a samych tonidłow, w kotrychž je zolizna (torf).

Njeje to spodźiwne, zo je tam, hdźež je wjele pěskow, tež wjele tonidłow a w nich zolizny? Tak je přiroda hłódnemu pěskej cyrobu skićiła, z kotrejž mohł hłód spokojić. Čehodła delansey burja bóle přesušenu zoliznu do bróždow njesełu, hdyž słanje njedosaha?

2. W pěskach njesměš bjez nuzy dźěłać a kopać, hewak so bróždna pjerśe khěrišo spali.

3. Hnojenje z lupinu dyrbi so poručeć. Wusywaj lupinu do rožki, hdyž žito kčeć počina; po wjelkach khodźo, trušej na wosrčdk. Na Jana skhadźeja a po žnjach zapušća, zo móžeš je nazymu zaworać.

4. Je-li mokra a zarosće-li z pyrjom, daj jej khwilu wotpočinka, njech zarosće a dźěłaj zelenc. Njeroda začěri njerodu, a pjanka pjanku. Tak so tež pyrjej wostudźi, po nim změješ rjany dorn, kiž płódnu bróždu dawa.

5. Hajće w pěskach lěsy! Nic jenož słanja a lisća dla, wone škitaja tež waše hona a wobaraja wótrosćimi rańšich wětrow a nałětnich mrózow, kotrejž pěski wězo kručišo přimaja, dyžli hliny. W hlinje zhraba so rožka tež po mrózu, přikupnych hnojow dla pěskam wotrazy dych!

Rozwučowace drobnosće

Za krajinu, hdźež so telko do domu rěza, kaž we **Łužicy**, je wěsće sčěhowaca rozprawa, na rěznisko nazhonjenja so złožowaca, wužitna a ważna:

Na 100 pf. přidźe	při skonach: sałate	sałatne	tučne	čołbaja	ječmjenja a krowjeh: suche	sałatne	tučne	zwitrjenych: suche	tučne
mjaso z tučenemi	4	7	5	60	46	52	6	7	82
tuwe w sadźeću	6	.	.	3	2	3	.	2	3
rjewow	6	.	.	7	11	6	.	11	6
w rjewach	10	1	11	6	20	17	10	7	4
krew	5	.	.	5	5	.	4	7	4
koža, hłowa, noh	.	.	.	1	13	12	10	—	—
rozrubkow	.	.	.	.	.	.	1	.	.
Dr. nomady	100	1.0	10.0	100	100	1.0	0.0	100	100

Kelkoż stow puntow potajkim zarěžane skoćo z kožu čehnje, telko změješ na kóždu rubriku přidźelić. Při połtučnej kruwje, kiž 500 puntow čehnje, přidźe na hłowu, kožu a nohi 5×12=60 punt., na mjaso z jěrchenjemi 5×52=260 puntow atd.

Sól njesmě so konjej, howjadu a skopej do picy dawać, ale wosebje, zo žadosć za njej spokoji. Hdyž tajka přidźe. Ženje njeměła so do wody měšeć — selowa woda łačnosć njezběhnje. — Hdyž dobra sól za skót na předań njeje, čini hospodař kumanšo, zo tajku dawa, kajkaž so w domje trjeba. — Přewjeře sele je za kóžde čěło z jědom, dźerž w dawanju sele měru! — Bjeze wšeje sele njenadźijej so, zo wo skotu něšto změješ.

Pynješ-li, zo je ći **žida** (Tachsseide) do dźećela dyriła, wzmi serp a daj židu kruće přižnjować; daj kupy z gypsom (kalkom) posypać a namjetaj traš cól pjerśe. 5 dnjow pozdźišo powoź kupy z juchu, tuta twori z pjerśu skoru, kotraž židu zadusy, za to pak zapušći so čim kručišo dźećel, z hnojenjom gypsa a juchi podpjerany.

Pčoła w zymje

Zyma je zahubjeńka pčołow; štóž pak nazhonjenja wustojnych pčołarjow kedźbu ma, móže so před škodu wukhować, kotraž njenazhoniteho domapyta. Měj nastupajo pčoły w zymje tuto před wočoma:j 1. Wotmatčeny kołć wozmje kónc, jeli jemu nowu matku njewobstaraš. Njemóžeš-li matki dostać, dyrbiš kołć wubjerać. Pčoły móžeš do słabšeho kołća přesadźić, abo štož prawy pčołaŕ rady nječini, je woswahlować, zo mohł měd wurěžać. Wotmałženosć spóznaješ na tym, zo so w nazymje w kołća truty pokazuja, z toho zo so rubjeżne roje do njeho dobywaja, najwěsćišo, hdyž so z přebladanjom roja wo přitomnosći matki přeswědčiš. 2. Rój, kiž njenoż 3 płasty wobydluje, zymu njepřetraje, dokelž tak mała črjódła k žiwjenju tróbnu ćopłotu njewjedźe. Słaby rój pokazuje tež na to, zo je matka njeplódna a zo k lětu so wjele wot njeho nadźijeć nimaš; přenjes jón do druheho kołća! 3. Kołć, kotryž měł so wotwažić, dyrbi w nazymje wyše swojeje čeže hišće 20 puntow čahnyć, t. r. telko pčołow, mjedu, wóska a wobnoška měć; jeli to nima, dyrbiš telko dołać. 4. Zymnišе wobydlenje za pčoły njesmě wjelke hyć; přewjelke pruwy wosebje hrozy šos, wutykaj z mochom, wšě škalby zamazuj derje z hlinu abo hustym kruwjacym hnojom. 5. Dźerka k wulětej ma wočinjena wostać, zo mohle pčoły z kołća, hdyž potrěbnosć jich ćěri, tola ma so z přihódnym pomjeńšenjom myšam wobarać. 6. Wostanu-li pčoły wonka, dyrbi so z deskami słońcu wobarać a tomu, zo sněh do kołćow šlipa. — Sy-li pčoły z tym na zymu wobarał, pódźeš wšěćiši puć, je-li kołć zwonka [illegible] samém wulět. W nałčcu směš so nadźijeć, zo při tajkim wothładanju žadyn kołć wotemrěł njeje, a staj.na ćopłota, kotraž je rój słomy dła w zymje [illegible] nawabi jón, zo z časom čerwje nas[illegible]

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 2. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,50	100 pólsk. złotych	46,99
1 jendželski punt	12,17	100 čěskosł. krónow	10,40
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,41

Barlinska burša dnja 1. febr. Pod zaćišćejom rjanych liczbow bilanzy Barlinskeho wobchodneho towarstwa (Berliner Handelsgesellschaft) a powyšenje dividendy tuteho instituta wotewri burša w krutym měnjenju. Wosebity zajim běše za dividendowe hódnoty a akzije firmow, kotrejž sahu z płaćenjom dividendy zapoćnu. Strućene běchu wobsebje montanowe hódnoty, kotrejž mjezachu swój kurs połěpšejcy. Maschinowe hódnoty běchu zlabšene, za to hódnoty wumětśeje židy w kursu khětro powišupichu. Na rentowych wikach běše měrny wobtłoh; obligazije industrije mózachu so sčrućiś, stara wójnska požćenka, widobzjenjša komunalna požćenka a danjowe farmanske bony wo něšto mało popušćejchu.

Barlinske žitne wulkowiki dnja 1. febr. Za powyšene płaćišny w februaru běše za kłukowe žita trochu wjazy pohićejcow. Młyny pak maja tej wjetšich łóšch za nakupy, wobsebje za pšenicu žiwišcho wobtłodowadźe, hdyž je jo někto dowozna wurunanska płaćišna snišiła. Za rožki traja napraschowanja dale. Na mukowych wikach njeje hišćeše wobsebiteho wožiwjenja, hačrunjej su někto wotjaunkinjenja hač do hapriseje nóžne. Wobsebjobowadźe so tež, so je žitowy hospodarski swjaśt w kurmarzu płaćišnu rańnje muli powyšchił. We wowsu a pšowanjanu ječmjenju je pohićejcow i prěnje ruki mało, dokelž je ratarjo w gamźnym pschdewzaću trjebcja. Wutrałeho wowsa so něšto mało pschdźěkuje. Ječmjenje za industriju maja njepscheměnjene wiki, ječmjenje za piwarnje so jenož w najlěpšich druźinach samělcja.

Wěcera płaćejcie w Barlinje zentnar

pschenicy W 81 9,95 hr., W 79: 10,05 hr., rožć R 72: 7,95 hr., R 11: 8,15 hr., — ječmjenia G 7: 7,95 hr., G 9: 8,20 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.,

Dźenjnišche wiki w Budyšinje.

Butra 75—78 pj., jeja 12—13 pj., twaroh 20—25 pj., hołotej 15—20 pj., hydrožity kał 20—50 pj., włóšći kał 20 pj., běły kał 10 pj., cjeńwjeny kał 12 pj., morchej 10 hač 15 pj., zybła 12—15 pj., bróšći 40 pj., worjechi 40 pj., boby 15 pj., tomaty 45 pj., běrny, 10 puntow 35 hač 38 pj., jabłuka 6—15 pj.

Wiki w Skorjelju.

Pšenjeza (100 tikogr.) 19.70 hr., rožća 15.70 hr., ječmjeń. nałetni 16.10 hr., ječmjeń, najwuši 15.60 hr., wowsa 15—15,70 hr., běrny, zentnar 2,35—2,55 hr., butra 73—80 pj., jeja 11—15 pj.

Płaćizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

1. februara 1935 Płaćizny po cent. a złot. hrivnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 729.

Połnomjasne, wukormjene, najwětše rězneje hódnosće	
hač do 6 lět	40—41
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	36—38
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	30—35
Mjenje picowane wšěch starobow	22—28

Byki: 424.

Połnomjasne, wurośćene, najwětše rězneje hódnosće	34
Połnomjasne, młódše	31—33
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	27—30
Spatne	23—26

Jałowcy a kruwy: 1527.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětše rězneje	
hódnosće	33
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwětše rězneje	
hódnosće hač do 7 lět	24—31
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy	
a jałowcy	17—23
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	11—16
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 1924.

Najlěpše wukormjene (1. druźiny)	42—43
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	33—40
Spatne (3.)	25—30

Wowcy: 4191.

Młódše a starše wukormjene (5. druźina)	35—35
Starše wukormjene (6.)	31—33
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	21—30

Swinje: 11 414.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět stare	48—50
Wukormjene	46—48
Mjasne	45—46
Spatne	42—44
Raney a kundrosy	43—45

Drobnowikownjske płaćizny w Budyšinje

2. februara 1935 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,40	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1,40	1,80
Skopjace mjaso	1 kg	1,80	2,20
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	2,00	2,20
Pšeńćna muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny nowe	1 kg	0,08	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hróch	1 kg	0,60	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	1,90	2,00
Sušeny połc	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	—	—
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepl.)	1 ctr	—	1,85
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Wične płaćizny w Budyšinje.

2. februara 1935.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrožymja[illegible]

Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet	najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna 50 kg	—	10,62
Rožka, 72-73 kruta płaćizna 50 kg	—	8,02½
Ječmjeń, lěčny 50 kg	9,25	10,25
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty 50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 59-60 kg kr. pł.	—	8,02½
Wows 48—49 kg kruta płać.	—	7,77½
Raps 50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikowu) najr. pł. 50 kg	2,55	2,75
Běrny (w małowikowanju) 50 kg	3,55	3,75
Syno 50 kg	—	5,75
Słoma z mašinu młóć., pras. 50 kg	—	2,75
Słoma z mašinu młóć., k zasł. 50 kg	2,75	3,00
Słoma z cypami młóćena 50 kg	—	—
Butra 1 kg	3,00	3,16
Jeja 1 štk.	—	—
Pšeńć. muka Type 502 50 kg*	—	17,00
Pšeńćna muka Type 790 50 kg*	—	15,40
Rżana muka Type 997 50 kg*	—	12,40
Pšeńć. wotruby wokrjes. młyn 50 kg	—	5,92
Wikowańske pšeńćny wotruby 50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn. 50 kg	—	5,17
Wikowańske rżane wotruby 50 kg	5,85	6,10
Husy 1 štk.	—	—
Prosata 524 štuk 1 štk.	11,10	18,00

Prosace wiki běchu jara słabe.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaćizny po złotej hriwnje.

	1. 2.	31. 1.		1. 2.	31. 1.
Pšenica	208,5	207,0	buny	15,5-16,0	15,2-16,0
rožka	169,5	168,0	woka	11,2-11,7	12,2-13,0
ječmjeń nowy	217-222	217-222	módre lupiny	11,2-11,7	11,0-11,5
ječmjeń, nat.	207—11	207-211	žołte lupiny	14,5-15,0	14,5-15,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rans. wosusk.	—	—
pšeńć. muka	27,25	27,25	lany wosusk.	7,65	7,65
rżana muka	22,50	22,50	such. truhanc.	4,47	4,41
pš. wotruby	11,15	11,15	běrn. kruški	—	—
rżane „	9,65	9,65	syno, 50 kg	—	—
raps	—	—	rżana słoma	—	—
hróch, Viktorlane symjo	31,0-35,0	34,0-35,0	pšeńć. „	—	—
pjeluški	—	—	wowsna „	—	—
			ječna „	—	—

Płaćizna za pšeńcy za wupłodźerja 8: 19.90 9: 201.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 19.05 11: 163.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 159.0 9: 164.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: —, 13: 162.0

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłoge Marko Smolef a za nuwódźki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

D. A. XII 1934: 2298.

W tu khwilu tarifna lisćina čisło 3 płaći.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., we pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. iur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hoćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 29 — Budyšin — Póndźelu 4. februara 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Wobrotowy dawk so njepřemčni

W němskich dawkowych nowinach statny sekretar Reinhardt wo ważnosći wobrotoweho dawka za finanzu, ho'podarku a sozialnu politiku pisa. **Wón wobrotny dawk hłowne žórło dothodow němskeho stata a rjap statneho rozsleženja mjenuje.**

Dothody němskeho stata ſ dawkow, złow a druhich žórłow su so na ličbiske lěto 1934 na něhdźe 8100 milijonow hriwnow wobličili. Wone so něhdźe do 5000 milijonow hriwnow wobsedźeństwowych a wobkhadnych dawkow a do 3100 milijonow hriwnow złow a pśichrjejanskich dawkow rozdźěleja. We wobsedźeństwowych a wobkhadnych dawkach něhdźe 1900 milijonow wobrotneho dawka tśi.

Potajkim wobrotny dawk něhdźe 24 prozentow wšitkich dawkowych, złownych a druhich statnych dothodow wučinja.

W ličbiskim lěcze 1935 dothody wobrotneho dawka najsterje 2000 milijonow hriwnow pśekroča.

Tak ruče hač położenje sjawneho ho'podarstwa sniženje dawkow dowoli, ma so najpriedy na sniženje dothodneho a pśemysłoweho dawka myślić. Powšitkowne sniženje wobrotoweho dawka wo dwaj prozentaj so njeje wotmysliło.

Hóbrski wopyt „Zeleneho tydźenja"

Wulka symfika wustajenja němskeho burstwa je so njedźelu po rekordnym wopyśe zamknyła. Wjacy hač 75 wobźěłbnych cłonow běśe dozrěła na Barlinsku sekeny tydźeń pśichodźo. Někotre wobźěłbne cłonki dorbjachu hyšeho wobdźělenja dla hyšće dwójzy jěź.

Mimo Němskeje je so teź wiele wopytowarjow ſ wukraja na sekenym tydźeniu šesćiło. S Francowskeje, Schwedskeje, Norwegiskeje, Pólskeje a Madźarskeje běchu so burske kommisije na sekeny tydźeń pósłałe. Ssamo ze samódnych krajow běchu ludźo na wustajenju pśichośili.

Wustajerjo ratarskich maschinow a gratow su ſ wunoschkom sekeneho tydźenja jara spokojom. Teź na potrjebu burskich hospodarjow běśe napraschowanje hyšne. Wustajerjo wjaza skałańkow dostachu, hacł běchu po prawom wočakowali. Teź pśichitkune hnojidła fo žiwje skałowachu. W někotrych wustajeńnach běśe cźišćenja tak hyšna, so ludźo jenož krocźałku po krocźału postupowachu. Jara hyšna běśe cźišćenja teź we wobźěłnych wustajeńach němskeho sejwjazeho stawa, kotrejž wuplodźerjsku bitwu nastupachu.

Nowe doréčeń'a pri ſednań'ach wo Posaarskej w Baselu

Pśichi Baselskich jednanjach dla Posaarskeje, kotrejž so pjatk wotměchu, so němšcy a franzowšcy wjezwuslušni wo někotrych nowych dypkach źiwjeho programma dojednachu. Dojednanja pocakaju so na sozialne zawěsćenje, privatne zawěsćenje, zawěsćenjske towarstwa w Posaarskej a na wobkhod tśich pódlanskich cźarow elsaſko-lothringskich żelesnizow w Posaarskej. Zastupjerjo fu so teź dojednali, kak ma so 5%, kiž so wot dothodnych posaarskich frankow wotdźěli, za transfer posaarskeho dołha wuzyć.

Pśched wubjerkom tśich muži budźe so 6. a 7. februara w Italskej wo finanzowych pśašenjach jednacź. Městno jednanjow dotal hyšcze njeje wěste.

Knježeńtwowa komisija za Posaarsku je w hamtskich nowinach wojſewika, so so zakas za rozšěrjenje wšelakich nowin a cźaſopisow, kotrejž w Posaarskej njewukhadźeja, hnydom ſ mozy staji.

Generalny leutnant na wuſł. hrabja ze Schmettow wumrěł

Generalny leutnant na wuſł. Eberhard hrabja ze Schmettow tyrješe rjada Pour le mérite, je w Sforjelju, Jódź-běśe na wotpocźinku žiwy, w 74. lěcze žiwjenja wumrěł. Hrabja Schmettow, kotrehož běśe priedawschi kwor sa kschidłowego adjutanta pontjenotwał, pschi spočzatku wójny w Mackensenowym wójſku 9. kavallerijowu divisiju, poldźiſcho 95. pěschkowku diviziju a na poślędk 65. generalny kommando nawjedowaſche. Hrabja ze Schmettow je fo we wójnje wobźeje w Rumunſkej wujnamjenił.

Awstrisko-česskoslowakske hospodarske ſednanja Madźarskej njemér nać'n'e'a

So je awstriſki wikowańſki minister Stockinger w Prahy jednał, je w Budapeśeśe wulkim nervosnosćej słudźiło. Wobźebje Minſke powěsće, so dyše Cźeſkoslowakska ſ nowym wikowańſkim sćrjeżenjom ſ Awstriſkej do hospodarskeho ſystema romſkich protokollow zastupicź, je žylnje rozbudźejo skutkowało. Nimo teho fo powě, so je Awstriſka ſwólniwa, Cźeſkoslowakiſki wobſchérne pśedpiſy spožcźicź.

Wo tym fu ſ wélkim spodźiwanjom w Budapeśeśe kſyšeli, cźim bóle, dokelž fu so wikowańſke pocźahi mjes Awstriſkej a Madźarſkej w poźěnich mjezach ſłubjeńſchile. Budapeśiſke nowiny „Az Est" fu wo położenju pišaśe, so fu Awstrisćejſo poruchnosć dóstali, so bychu najpriedy ſ Cźeſkoslowakiſkej a potom ſ Jugoslowjanſkej jednali, so by'chtaj tutaj krajej romſkim protokollam pschistuwiłoj. Tute nowiny pschispomnjeja, so fu so jednanja měſchaneje awstriſko-madźarſkeje hospodarſkeje kommisije njedawno w Budapeśeśe ſ wotpohładom pschetorhśe, so by Awstriſka najpriedy ſ Prahu a Beograđom jednała, pryedy hacł by so na ſajiny madźarſkeho hospodarſtwa dźiwało.

Přeciw'en'e přeciwo zwonkownej politicy w Pól'skej

Sańdźeny pjatk je pólſki zwonkowny minister Beck pśched ſejmowym zwonkownym wubjerkom rěrjał. K jeho rěcźi fo wulka politiſka rozmołwa pschiſamknu, w kotrejž so rěcźnicy knježeńſtwoweje opposizije pschećiwo zwonkownej politiſy pólſkeho knježeńſtwa wobroćichu.

Saſtupjeŕ prawicźnych narodnych demokratow, sapósłanc Stroniſki porokowaſche zwonkownemu ministrej jeho politiku ſ Němſkej. Kaž fo Lipſćanſkim nowinam powě, je Stroniſki prajił, so je Hitler wojſewił, so jebi wot Franzowſkeje žadyn kraj wjazy njeźada, wo žiwojim ſtejiſchcźu w ranju pak mjelcźi. Stejiſchcźo Němſkeje a Pólſkeje w praſchenju ſrěcźenja ranſchich ſtatow ſda so pschedy žiwótnej ſjawnosći bycź jenake, ale we wopraſchdźitosći pak fu tu ſajimy pjeźa wſchelake. Teź pomery Pólſkeje k baltiſkim ſtatam a Cźeſkoslowakiſkej fu so pjecźa pohubjeńſchile.

Sozialdemokrat Cźapiński pólſkemu knježeńſtwu porokowaſche, so je k Němſkej pschejara pschećeźelne. Wjednik burſkeje ludoweje ſtrony, sapósłanc Rug, wupraji ſrowje wobmyślenja dla popuſchćenja pocźahow k Franzowſkej.

Mnježnikam opposizije rěcźnik knježeńſtwoweje ſtrony, sapósłanc a prjedawschi minister wyſchi Miedźiński w dlišej rěcźi wotmołwjeſche. Sozialdemokratow wón pjecźa derje rozumi, so žebi mér pscheja, ale bychu najradscho pschećiwo Hitlerej wójnu wjedli, so bychu 2. internazionalu w Němſkej sazo postajili. Knježeńſtwo so taſkeho myślenja ſdaluje. Temu pak nje ſe tak, so by so knježeńſtwowa ſtrona we wſchěch praſchenjach na ſtronu Němſkeje ſtajiła a so na Hitlera ſepjerała.

Zawóſłanc Stronſkeho Miedźiński wotmołwi, so tomu njeje tak, so pólſka politika ſłubjeńſchene położenje ſa Franzowſku wočakuje. Na wopraſchenje, ſchto ma so ſtacź, hdyž so dźeſaca lět ſrěcźenja ſ Němſkej minje, Miedźiński wotmołwi, so so ſrěcźenjom wójnſke myśle podusćha a so myśle měra pśeńdźa. Tjenſta wězy w kóždym padźe lěpje ſteja a njeſłuſi na žane waſchnje ſe ſchkodu ſa Pólſku. Schtož ſrěcźenje ranſchich ſtatow naſtupa, njeje jo Pólſka hišcźe wotpokałała. Teź w praſchenju narodnych mjeńſchinow Miedźiński dobre wuwicźe wočakuje.

Jendźelska a Francowska so dojednatej

Wonej Němskej swo'e poskićen'e wozjewiłatej

Njedźelu popołdnju ſtej so franzowſke a jendźelſke knježeńſtwo dojednałej. Franzowſka jendźelſki namjet pschijima, so pśedawſche ſwjaſarſke mozy Němſkej namjetuja, so by pjaty dźeł Versailleſkeho ſrěcźenja ſpadnył a so bychu so wojeńſke postajenja ſ powſchitkownym ſrěcźenjom k wobmjeſowanju bróninjow narunałe.

So by so ſa bjeſtrach rukowało, by so ſrěcźenje pschibrunaſſich ſtatow k ſwiſcźenju Awſtriſke a njewotwiſnoſće a ſrěcźenje ranſchich ſtatow měło podpiſacź, so by so położenje ſtatow w ranſchej Europje taſke wobkhowało, kaſtej w tuthwilu je.

Němſka by so ſaſo w Genfje měła ſaſtupowacź, ſo by so na wudźeſanju nowehe powſchitkowneho ſrěcźenja k wobmjeſowanju bróninjow we wobluku a pod dohladom Swjaſka ludow wobdźěłała.

Nimo teho Jendźelska a Franzowſka němſkemu, italſkemu a belgiſkemu knježeńſtwu namjetujetej, so bychu so ruče na konwenziju k wobaranju pschećiwo nadpadam ſ létadłami ſjednoćeźe; podpiſane mozy bychu byłe ſwjaſane na to, ſo wſchitke létaſke mozy pschećiwo nadpadnikej ſtaja.

Jendźelſko-franzowſka pokna konferenza so njedźelu popołdnju ½6 hodź. naſcheho cźaſa w niepſchitomnoſći franzowſkeho miniſterſkeho preſidenta Flandina, kiž w Farnhamſkim parku ſ Chamberlainom a Runzimanom wo hospodarſkich a finanzowych praſchenjach jednaſche, so ſaſo ſapoczała a hižo ½7 hodź. ſkónčiła. Laval, kiž je ſ wopredka cźuł njedźelu popołdnju ſ Londona wotjěcź, je žiwój wotjěł na póndźelu rano wotſtorcźił.

Pśichi jednanjach w Londonje so tej italſki pósłanc Grandhi wobdźěli. Laval ſo ſ nim njedźelu popołdnju nimale hodźinu dołho rozmołwjeſche. Jendźelſcejſo žebi myślła, so ſtaj Laval a Grandy ſo wužebje wo ſrěcźenju dla létaſtwa a wo jeho ſkutkowanju na romſke ſrěcźenja rozmołwjałoj.

W hamtſkim wojſewjenju jendźelſkeho knježeńſtwa so praji, so so jendźelſzy a franzowſzy miniſtrojo nadźijeja, so pohoniaju poſtup, kiž je so w Londonie dozpěł, so w pschichodźe je ſobudźełkom Němſkeje pokraczuje. Miniſtrojo wobeju krajow fu w tym pschešeſenje, so ani Němſka ani žana druha móz, kotrejž bróninja fu so ſ nětrownymi ſrěcźenjemi postajiłe, nima prawa, so by ſ jenoſtronſkim postupowanjom tute ſwjaſanja pschemjeńiła. Woni pak fu teź w tym jeneje mnjełe, so niczo druhe njeby dowěrjenje mjes narodami a wuhładu na měr lěpje ſtyłnło, hacł powschitkowne rjadowanje, ke kotremuž měło mjes Němſkej a druhimi mozami ſwobodnje dóńcź.

S dobom a w pschešenjoſći ſ wumjenjenjemi wojſewjenja dnja 11. dezembra 1932, ſchtož runoprawo wſchitkich ſtatow naſtupa, by w bjeſtrachowym ſyſtemje k dorěcźenjam wo powſchitkownym bróninju dóſchło, kotrejž bychu w němſkim padźe postajenja 5. ſtawa Versailleſkeho ſrěcźenja narunałe. Dźeł powſchitkowneho rjadowanja by teź był, ſo by Němſka ſwoje měſtno we Swjaſku ludow jako aktiwny zebuſtaw ſaſo pschijała.

Jendźelſke a franzowſke knježeńſtwo ſo nadźijetej, ſo druhe knježeńſtwa jimaj pschihłoſkuja. Pschi ſwojich ſkhadowanjach ſu jendźelſzy a franzowſzy miniſtrojo pod ſaſcźišćenjom wožebitych ſrachow ſa měr ſtejeli, kotrejž fu ſ wuwicźom létaſtwa naſtałe.

Woni namjetuja, ſo ſo podpiſarjo ſwjaſaju, ſo by ſo hnydom kóždy w ſwjaſku w létaſtwje podvjerał, kiž budźe ſ woporom nadpeda ſ powětra ſ jeneje ſtrony, kotrejž ſo na ſrěcźenju wobdźěli.

Mandźuska Mongolskej ultimatum ſta ła

S Cźangćuna ſo powě, ſo je roſkaſowaŕ mandźuſkich wojakow pola Puirnorſkeho jězora wyſchnoſcźanſ ſwonkowneje Mongolſkeje namołwjenje pótłał, ſo by ſo kraj ſ połnozy rěki Khałki hnydom wopuſcźił. Mandźuſzy

wosrjn Pšesca rekli Wepschekrocja, je wotpohlad so ho wschitke njepschezelstwo fastali, hdyž móža fastajerjo wobeju stronow blisko Czechoarskeje pschiwad, kij je ho pschi jěsoru stal, rjadowacz. Hdyž pak ho to njeprevadzi, dyrbja mandźuszy wosaju pjecza z meju postopowacz.

Swětowa wustajeńca 1937 w Tokiu

Japanske kujezerstwo je wobsamkllo, so by so w lěce 1937 w Japanskej swětowa wustajeńca pschiprawiła. Pschičina k temu je, so Japanske kězerstwo w tutym lěce 2600 lět wobstoji. Pschepruschenja, kotrež ministerski prezident Okada podpisa, so hižom 11. februara wonkownym mozam pschepodadża.

Krótke politiske powěsće

Sswobodny knjes se Seckendorf †. Wopraudźity tajny wójnski rada Wjedrich Korla žwobodny knjes se Seckendorff, kij běsche w Driežďanach na wotpočinku žiwy, je w Benkendorfje pola Halle w 71. lěce žiwjenja wumrěł, jako pola swojej džowki na wopyće pschebywasche.

Sbježli domorodnych w Alžerskej. W alžerskim měste Setifu je pjatk k nažywnoszam dóschło. Czrjoda domorodnych alžerskeho sćežza a francowskeho policijata sbi. Nadpadowny kommando dyrbjesche so psched hrožazej czrjodu do jeneho doma wuthowacz. Domorodni czahachu na to po dróhach a wokna někotrych klamow rossbichu.

Němskeho emigranta z Czěskosłowakiskeje wupokasali. Němskeho statzana a prjedawscheho referendara Moriza Lessinga, kij běsche jako emigrant do Czěskosłowakiskeje pschischoł, so w Kražnej Lipje sasa a so pola Georgswaldy do Němskeje dowjedźe. Lessing chzyschse dźěłacżerjow z Czěskosłowakiskeje nawabicz, so bychu do jeho dźěłarnje wolmi; tuchy tworow w Rosendaalu w Hollandskej saskupili. Wón tež maschiny w Czěskosłowakskej kupowasche. Lessing pak njemóžesche k tomu dowolnosće.

Pomorski krajny biskop wumrěł. W nozy z njedźeli je pomorski krajny biskop Korla Thom po dołhej czežkej chorosći wumrěł. Thom běsche nimale 35 lět starv.

110. duchowna wječorna hudźba

w Pětrowskej zyrkwi, njedźelu 3. februara 1935:

Jan Sebastian Bach.

Nimale schtwórčiła dołho hižo wosrjeńcza organist Pětrowskeje zyrkwje Horst Schneider wopomnjenje na najpłódnischeho a najskławnischeho zyrkwinskeho hudźonika J. S. Bacha. Na wječerawschim wjeczoru słyschachmy „Tżeći dźěł klawěrnych sćiwczorwanjow, we wschelakich pschedehrach a spěwach psched pschicżelenni" (1739). Nadrobnischo mjenuje ho za to: „Protestantiska, misa za pschicżele". Spěw a hudźbu wuwjedźechu „Jnquilinski zyrkwinski chór" a Horst Schneider pschi pschicżelach a jako wjednik chóra.

Sčinano je runje tuta sbórka Bachowy najwjetschi wupłód, hdyž je duch reformacije naježywischo jewi. Jako zawod słuschimy na pschichodach znaty wulki "Es-dur-Präludium" a k wobsamknjenju wjeczora runje tak ważnu „Tripelfugu w Es", kotrejež tři dźele maju žwjatu Trojicu wosmanjenicz. Zyła sbórka tuteje missy wobsteji z 10 spěwow za chór a 10 kerluschow za pschicżele. Technifich pschicżinowo dla njehodźi so w naschich nowinach wschitko nadrobnje wopisacz. Jenož hlowne wotdźěle chcemy tu z napisanymi wosjewicz: 1. Němske Kyrie. 2. Němske Gloria. 3. Dźesacz Božich kasni. 4. Wěra do Boha. 5. Nasch Wótczenasch. 6. Sžwjata tschczenicza. 7. Pokuta. 8. Boże žiwjate wotkasanje. Tu pschisamknu někto knjes farar Paul „Sžwjaty Wótczenasch" a požohnowanje wopytowarjow kónca wjeczora.

Pschisomnicz ma ho hischcze, so bě to sasa jedyn jara ważny a fasinowny kulturny wjeczer na polu zyrkwinskeje hudźby. A so běsche H. Schneider sasa wschitko derje pschihotował a wuwjedł, to je nam wo nim dawno znate Tehodla moh ho tajki wjeczor žylnischo wopytacz. G. W.

Lětne dopomnjeće na lubeho susoda

Kak dźiwnje Bóh tych swojich wodźi
Smy też w našej wjesey zhonili.
Dźens rjany strowy, čefwjeny —
Jutře pak smjertnje ranjeny.

Do klóstra dźe na Božu mšu.
Joh' mysle spěšnje khwataju.
P'la Swinafnje tam na drózy
Joh' awto khótro porazy.

Tón lěkař prěnju pomoc da.
Do khorownje joh' dowjeze.
Bjez wědomnja tam leżeše,
Na swojich lubych čakaše.

Hdyž powěść hrózbna přińdże k nam,
Zo wjesnjan khory leži tam.
Či přiwuzni k njom' khawatachu
A jeho rjenje trošt'wachu.

Mało nadźije na polěpšenje bě,
Tuž dowjezechu joh' do měšćan khorownje.
Tam zrudny swojej wóčcy zandźeli
A swojich drohich wopuści.

Haj, tajkoh' dobroh' susoda
Kóždy jara lubo ma,
Kiž pomocy bě nam w wšelkej nuzy,
Štož njočinjaschu žani druzy.

Tak, luby susodźe, spi derje ty,
Kiž pětral wětru bolosć sy.
Na našim čichim kěrahowje
Spěwamy husto za tebje. J.

Ze Serbow

W Budyšinje, 4. februara 1935.

— **Wo wjedrje.** Dźenża rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer —2, thermometer w nozy —2. — We naschich tónčinach kaž też we wjeczornej Europje cżopke a symne wětry wojuja. Tola tu pak žebi hischcze nadźiju, so nam naše wojowanje mjes symu a nalěsom wuhlicz. Tak daloko hischcze njejsmy. Hischcze knježi zyma, kaž zmy to w poslednich dujach znowa sazuli. S dołhe ho wjeczora honja so k nam z wulkej spěchnoscżu ćopłe wětry a jetkuja po Atlantiskeho morja pschikhodźeja. Nad nodźinskich stron Atlantiskeho morja pschikhodźeja. Wuhlady na wjedro su pschi tajkich wobstejnoscżach tute njewěste. Pschi nětcżischej njewobstajnoscżi niebohdy ka wjedro z wěstoscżu wěscżicz. Nam pak ho zda, so wobthowamy wětrowe wjedro, z khwilemi žudre milčiwo a mózne deschcze a snědi. — Jutřise wuteru ključka 7.33 hodźin sthadża a ho 4.57 hodźin khowa. Měrjacy khodźa jutře tam 8.05 hodźin a khowa ho wjecżor 7.50 hodźin.

— **Wuhlady na wjedro za jutřischu wuteru: Nětko sjasne, hrube a macżaše wjedro.**

Rosdźělenje rybow

skutka symskeje pomocy 1934 35

Budyšcheho měšćanskeho wjednistwa.

We wobłuku skutka symskeje pomocy 1934/35 ho potrěbnym, kotřiž su ho za skutk symskeje pomocy 1934/35 samołowili, powschitkownje rybu (rybowe filet) wudźěla.

Khartki na dostacże wudawaju ho

schtwórtk 7. februara 1935

wot 9 do 2 hodź. bjez pschetorhnjenja

w domje mludźinow na Karolinej dróhi 6.

Kóždemu potrěbnemu a kóždemu hospodarjej jeho žiwiznu wuda ho ½ punta ryboweho fileta.

Pschi wotewiacżu khartkow ma ho za kóždy punt 10 pf. zaplacżicz. Pjenježy maju ho wotliczene hospodarjam njesecz. Też papjeru k zawalenju hospodarskich njesecz, hdyž ho rybu wotebjeru.

Wupokasy, kaž khartka bjezdźěłscżeje, rentowe wustawiczinje a podobne, maju ho na kóždy pad pschedhospodarjej.

Posdźišche pschihotowanje, hacż horjeka naspomnjene, njemóža ho wjazy wobsedźowacz.

Skutk symskeje pomocy 1934 35

Budyšce městne wjednistwo.

*

— **Wobsedźerjo jězdnych kolow ho pytaju.** Budyšle kriminalne woddźělenje je někotre dynama jězdnych kolow swěcżiło, kotrež su ho najskerje kradnyle. Skhodowarjo njech ho w kriminalnym woddźělenju na Ortenburgskim hrodźe samołwja.

— **Khriba ho w połodnischej Hornjej Łužicy dale rossćerja.** Podkrejšnjy lěkař je porucżił, so maju ho w Neugersdorfu, Dürrhennersdorfu, Bischdorfu, Schěrachdorfu, Zitawje a Shorjelcu gmejnske a pomocne schule abo někotre rjadowanje w nich dla khriby, na kotruž je wulki dźěl dźecżi sthorił, zawrjecz. Też wucżba w humanistiskim gymnasiju w Shorjelcu je ho sastajiła.

— **Bacżony w Rósbortskim wokrjesu.** W lěce 1934 su ho wobkedźene bacżonjace hnězda w Rósbortskim wokrjesu z 13 w lěce 1933 na 28 pschiporite. Ludźo su w někotrych wsach na twarjenje a schtomy kola połožili a bacżony su poschiczenu hnězdowicej z džakom pschijate. Bacżonz su ho 15 wótzach hnězdźile, a to mjes druhimi w Dubzu, Jěsorje, Hóidnizy, Schiborczicach, Kwětanezach, Khwalezach, Mikowje, Dźěžach, Turju, Dyrbachu, Koschli

Błažław Zimorowicz:

Zamórscy diabolio

25] (Pokrazowanje.)

Njebyschtezi-li jeho djerzalej žylnej ruzy towaršcha, dawno by padnył. Wjeselnik thětro šafrabowaschke, kaž po pěschojtych hórkach. Brzeški mějesche woczi šandźelenej, cżerjejesche a cżakaschе.

Stónczinje žwitanje so dobywasche k jeho wocżomaj: pěšł so žlubi w pkonej, kamjenjojtej dolinje, sady kotrejež znoiwa ho posoćhachu te žotke, nahe wyschiny. Na tworjenym schczerku wjedlud poża pomałsche bżżerj, Brzeščenom ho lože dychasche a wón zo wohlada. Hischcze pjecz jeńdnych na wjelblubach sa nim jěchaschе, wón sam žedsche pschi Mongolu w žedle. „Djakuju ho", jemu khinski rjekny. Skotował so schczerjesche a poża jemu rucże nětchto powědacz. Se wschehu Brzeški frosuni jenoż žlowo „Sodmuu."

„Haj, Sod-muu! Derje, derje", kiwny Mongol.

Ale žodom, hdyž młodżenz zaczu pschestacże bolenja hlowy, zamyšli ho nad njesaznosżu žiwoseho położenja: bychu-li žnadź jeho towaršchoo sarafyli, a wón by měł zamołwitosć za pschcradu a njesłuśt? . . . Ssu-li to žnadź ruhsežnizy, kij su jeho wuwjedli, so bychu jeho pschedali jako chmanehu njewólnika?

Krasnje, z purpurom žapajo, złonżo sthadżesche. Pusta błędny, ko módrjesche. Dołho parowane mongolske schkowonczki psched hamymi nohami wjelblubow ho pożěrachu a cżikonżo a dźiwżo do njebjesże módrimy šlětowachu. Pschewidny pak wuzkich hór z parjeckojtymi blakami wokżinehu žuchu po wjesichach ho wot wobsora wotsłohowalche. „Lěs", jasowa Mongol a pśches ramjo Brzeškeho z ruku doprědka pokasa.

Daloko, jara daloko, nimale pod žamej horu, ryhowasche ho — każ žadelny brjóh — wutka, cżmowa žmuha. Radły by Brzeški fo pschichižował, žylny mějesche we wocżomaj. Wjelbludy runo dale hanjachu. Bórzy sasy pśches pěšł brodżachu, jedawny wobras bě so thubił. Saży każachu po štroninach pěškow horje a dele, sasy jich kolebanje zamuczi myžle Brzeškeho. Sakle, hdyž sastachu, nabły sażu wódonja. Hory běchu hischcze žedalene, ale psched nimi schumnjesche njeskónczne polo wyżokich žuchich bahnotnych rostlinow. Mongol nahlibiwschi so na bok kedźbnje so wobhlada. Dźeł ludźi, kij běchu wopuschczili karawanu, pschijěchachu a naša harowaze wuradżowanje. Potom je dyn nastupi a towaršchow wiedźesche po kromie huscżinu. Njedaloko pschi wulkim pěškowym kopzu jěsdni z wjelbludow saležechu. Wjednik žez rohodź wobhladowasche, so žadźu něschto pytasche — stónczinje radośtnje wukschikmy. Druhi žo k njemu cżiščacżachu, jenoż z wulkej prózu mózachu ho z njesćerpliwoscżu tschepotaze wjelbludy sadźerżeć. W małej holinje bě widżeć janna a na jeje dnje — žo błyschcżesche jasna woda. Hižo wjednik žrěbasche požadanu mokrinu, so kaž swérjo z wobliczom k njej skhilijwschi.

Napichu žo, potom napojichu wjelbludy, jedneho za druhim, so stocżała w cżischcżerjej njebuchu žórko sażpyłe, potom dachu žwérnym rowarschkam žo pasc, cżitżnychu žo žami na žemju a krucże wuzpnychu.

Stónczo cżhżnche hicż w Boži domcżk, jenoż jeho žwétły wohnjowy błyschcż bě hischcze widżeć za rohodźu po cżistum a jasnym njebju, hdyž Brzeški stónczinje wotcżeżi. Mongolojo wżazy njespachu. Tżo i nich wotewrjenym ke kónzej doliny, druhy žudachu pschi žórke, mjelcżo powědowachu a kedźbnje posthachu. Wot nadbala žwónczki a hłoły žo błyschcżej dachu.

Sacżasche radośce a njemera zdobom Brzeškeho najpjelni. Hacż to běchu wopuschczeni towaršchojo? Dale jasnisch běsche błyschcżej porskanje konjow, hrjebanje schpawow wjelbludow w pěšku a krótke sawołanje pohonjerjow. Něchtó synczesche mongolsku pěsnicżku . . .

Nć, to njejsu naschi! Tam dawno wjazy njeje nichtó, kij by spěwał!

Tżo Mongolojo, kij běchu na schczežeju strażowali, žo thubidu, potom nćchtó sarkchikny, žwonjenje žwónczkow a hara wonjelkny. Kij běchu pschi žurle wotkali, pothżicżku a k tammym běżachu. Też Brzeški bě hżesdżał žamej a wón mjes nimi pytny Sod-muna. Mějesche hischcze tu žamżnu žoltu cżapku a žołty, masany židżany płaschcż, ale jeho towaršchojo jeho jara pocżescżowachu. Pschihże k Brzeškemu a žo pokloni po khinskim waschnjn z pożeżnjenymaj pjatcżomaj.

„Że derje abo niż derje? Ssy-li jedł wużżnuż?" potżrowi Brzeškeho łdivórliwje. Tón bże widżesche, so hischcze to swucżeny khinski postrow, ale zute słowa běchu tak dalene wot wopramdźitoscże, so dyrbjesche žo bolostnje pożnéwknycż.

„Sod-muu!" rjeknu a pokasa tam, hdyž běsche nćhdy wopuschczena karawana.. Lama kiwny, dźesche k žórki, pospomny žo a skasa pschinjesej wodu. Mjes tym jeho towaršchojo žo sabérachu z tym, złoczatam wotewjacż brżnjenja a woheń sapalicż. Bórzy žo warjesche a plapotasche dynjo we wulkich możażnych cżajnjach, a wón je žeku, muku a skopjazym łojom sacżinjeneho cżaja pokotasche pschijomnje nóż Brżeškeho. Jeho łubje, kij běschcż dyrbjałej tak dołho rarowacż cżopku jedź, srżbaschtej z rosnżołnoscżu jenu schalku tuteho horzeho napoja sa drubej. Sdobom połthasche z napjatoscżu na ważne wuradżowanje, kij so wotmé mjes domorodnymi. Jedyn z cżekujcżow, chinski wojak — dałokož Brżeški możesche rozumicż z někotrych znatych wurafow a z pohibow — wobstejesche na tym, niż karawanje na pomoz khwatacż, ale wocżakacż, doniż wschitzy njebychu sahinuli, potom pak sebracż tworu: zuślonit, kij je tu wotżal, wobżwędżcżi, so njesmu pucżowazych sarafyli, so by jenoż wucżekmyli bludnemu karnej, so bychu jónżwjeze wulkowali. Rcżesche hischcze něchto a pokasa pschi tym z ruku, kak ruhi mjecz, hdyž na hłowy padnże.

Brżeški ani wócżka njewotwobroczi wot Sod-muna. Tón wschak ani hłowa njerjekny, na nikoho njehladasche, jenoż žwój pacżerj, pschebérasche. Stónczinje hłowu sdżhy a jeho woczi ho setkachtej z wocżomaj Brżeškeho.

„Sod-muu . . . nij! Sod-muu . . . rosumi . . !" schepłasche młodżenz. Mnich połżeli Brżeškemu žwój budhistiski pacżerj a stżoci ruku na wutrobu. Sdżhły ho rajnjachu młodżenzej po žuchim wobliczu. Wón žo potkowinschi wotschi cżżemnuhrunu ruku afiskeho mnicha.

„Wsmicże mje žobu . . . ake rucże . . . hnydom!" prosżeschе.

„Bórzy . . . bórzy!"

Hnydom na to cżrjoda wubranych wjelbludow, nabrežnjenych z wódnymi měchami poda žo na pucż do puścżiny. Brżeški a lama na konjomaj žechachtaj.

Na pol puża setkachu wopuschczenu karawanu. Ludźo žo pěschi dale wlecżechu, zawołtajiwschi dusy wschcż brżmżenja a seżkabjene złoczata. Baron brodżesche nćhdy na konżu cżaha po pěšku pod dohładom topografa. Njecżhasche dale, lehnu žo a popschi wotpżetowasche, so je žo wschcżho nabył. Błudnje rżecżesche, sżonasche, kasasche nćkoho pokhostacż . . . Hdyž Brżeški pschi nim žo pokłaknu a wodu w błachowej pólnej bleschi łłukotasche, sdżhny cżżekej powschcżi spżeżkłapjenje a wustrożenje . . .

(Pokracżowanje sżżehnje.)

Naše hrono za tutón Božl dżeń

Dobre słowo je klnč do zamknjeneje duše.

Přistowo.

a Zydalni. W tychle hnězdach je so 69 bacsonjatow wuklanyło, 30 wjazy dyżli 1933. S wobkładżenych 28 hnězdow 13 na schtomach a 15 na twarjenjach stejeshe. W sanđenym żuchim a horżym lěcu su bacsony jara żiwnosće tradałe. Zaby a wuże (widomne hady) so jhubichu. Mjeło nich so bacsony z brunnymi łusanjami, kotrej po tyżacach semju wulkbunjenych hatow pschikrywachu, dale z myschemi a knokami żiwjachu. S tkodom su pjecża tej rybu a turjatka nadpadowałe.

— **Tischčhny zuhel holzu na ramio padnył.** Ssobotu wokoło 17.20 hodżin 16letnje holzu, kotraż tu na Kěžorstej dróży pshed leżownosću Centralneho kupneho doma nimo dżesche, kruch padajesho tšeschneho zshela na prawym ramjenju srani. Holzu so myschka (Muskel) smjeże. Haczrunjeż je so loni halle tšechu tutoho twarjenja swporjedżała, je drje żo pod skutkowanjom wjedra pschecziwo wočzakanju kruch tšeschneho zshela puschcził.

— **Podobne njesbożo potrjechi schtwórtk tudomneho wodnderja, jako nimo leżownosće na Hrodowskej haży 2 dżesche. Jemu wjetschi kruch wobmjetka, kiž bésche so puschcił, na hłowu padże a jeho na sbożo jenoż żnadnje srani. Jeho żylna cżapka je po sdaczu dyrjenje schadżiła.**

— **Sacżerjeż, kiž sa pjenjezy dżeła, so njeschkódny sczinił.** Wobschérne pschihoty a sledżenja Budyschkeho kriminalneho wodsdżelenja shromadnje se żandarmstwom dopomnachu w januaru k sajeczu 3Alžneho Sch. w Kamjenzu dla sacżerjenja sa sapłacżenje. Wot léta 1932 je wón pola żony a hotzow w Kamjenzu a wokolinje na sakasane walchnje sapschinował a żebi to dał derje sapłacżiċ. Dotal je so jemu sacżerjenje w 10 padach dopokazało. Pschepyto, wanja pak so hischcże njeszu skónczże. Swjetscha dyrbjachu so jónsle, kiž bésche Sch. wuhladowal, lekarku pomaj pytaċ a so do khorownje podaċ. Tu njech so też na njekonjecznosć a straschnosć sajateho wu naistupanju wobdżelerstwoweje politiki a ludowese strowoty wobżelże kedżbliwe sczini. Hdyż ludżo każ Sch. so njebychu k sakasanemu sapschinowanju dali, so wjese njeszoża njeby stało. Kżdy nemżli ludowy towaršch, kiż khutnje na sapomnatwarjenju stata żohulstkutkuje, so też postaraj, so je tuta druzina cżłowjekow wutrupi. Polizija so ta kżdże wopraunjene wosjewjenje dżakuje, kiż pokiwy k pytanju je sdobyła a nastawarjenju żiwjenja podawa.

S **Hulki.** S wjednistwom hamtskeho heitmanstwa, kotreż knježeschinowy radżeżeł dr. Nater sastupowasche, je so **wobsamkło. Hulku** z pschimjesowanymi Hunczeritami 1. haprcje 1935 do jeneje gmejny sjednoczicż. Nowa gmejna z mésinym dżélom Hunczeritami budże 600 duschow sliczeċ.

S **Mitlec.** (Drjewowa awtjita.) Wutoru 5. februara budża so w Mitkecżanskim knježim lěcu khójnowe palne kuluchi a khójnowe dokhe hromady na pschedpładowanje pschehowacz Shromadżizna dopołdnja w 9 hodż. pschi Schtimrowi horje.

S **Malesches.** Pjatk na wjecżor wuhladachu jeneho zuseho kuana 10letneho hólcża je schulerskej tyschu pisches Malesches bżeżeċ. Podstajcho ketkachu je z nim na puczu do Gusiny. Jako żobotu rano jena halża na dżélo jedżesche, kajtyscha kdże żakoscżenje z pschidrólneho pschérowa. Sdoma so bojesche, ja tym hicż. Tola pschijédże ja njej muschi. Toho na żakoscżenje kedżbliwe sczini. Jako pschérow pschehladatschtaj wuhladachtaj hólcża w nim na ruku sepżeneho, pschemacżaneho, zyle żwrostnjeneho leżo. Runje pschihżeschtaj Malescżanaj po żamknjej dróży na puczu do lěża. Tutaj wsachtaj hólcża a bonjeżeschtaj jeho k Sendżitom, mésczańskeje a bosczenzarjej w Malescheżach. Sendżiż wuśleczeschu jeho pschemacżanu drastu. Hólcżej sasa trochu k sebi pschindże a mójesche sam do loża bżeżeċ, do kotreżaj jeho Sendżiż macż nétko pokoji. Potom knjes Senda na nana, w klóschtrskich stronach bydlażeho, telefonowasche. Tón popołdnju z autom po njeho pschijédże. Hólcż pschebywasche w katolskej bonowni na Dwórnischczowej dróży w Budyschinje. Jemu bé so po donje sesthkało. Ssobotowarićha so wopraschа, kak móhł domoj pschińeċ. Tón jemu radżesche, jo ma „runje won hicż. Sólz pjecża po jeho radże cżinjesche, ale w mésu, so by k wjecżoru do swojeje domiżny bżéżał, nastupi pucż k sewjenu abo k wolnoży. Nadżijcżunje so hólcż cżeżko njeschori. — W synżodnej Bżéżnicy wumrě wcżera popołdnja 12létna schulerka Erna Schneiderez, dżowka nadrólneho dżélacżerja. K lóżschemu skorjenju na żywjenju żołdk a cżerjowa pschida so sahojenje pluzow a mosłoweje kóżki. Rohże tydżeń swjedże pole-sawżichi wcżera popołdnja wudycha

S **Bukojny** pola Barta. Bukojnjanske mésne burstwo je schtwórtk wjecżor w Neumannej hoscżencu shromadżiznu wotmélo. W niej trocżeschtubłowy nałeżk Steinert wo swojich nałhonjenjach pschi sakkanju bórnow récżeshe a łudomu radżesche, schi sakkjanstku jamu sakóżicż. K natwarjenju kikastlich jamow runje tak klow stat pjenjezy pschipomoż dawa. Bórny móża so z pariakom parież. Też te so hiżo pariace kolonna wutworika, kotraż se wsu do wsu jédżi. Radżi so, w nałéċu, hdyż su so hnjilscki swuhórcke, bórny sakkjacż, so bu so schkodowanju wobarało. Na konzu so hischcże nékotre dopiży wo plahowanju wowzow a twarjenju klow wosiewichu.

S **Barta.** Piatk wjecżor so w Bartikim mésnym burstwie kżesa łetuscha mésina burska shromadżizna (wukhodnerska bitwa) wotmé. Sastupodnej wsu Dubrawska a Brézeży béschtej so pschikamkłej a so żyrinje wobdżélischtej. Mésny a wokrejżny burski wjednik Groża mnohe waży wosjewi, kiż bédu dóschłe. Wobżeże pokasa so na wulku rataršku shromadżiznu 6. februara wjecżor we 8 hodż., w kotreż smédże direktor burskeje dżéloweje schule (Werkschule) knjes dr. Paul pschednoschk se świetkowobrazami a knjes stabowy wjednik Winter wo herbskich dworach horéżi. To też łóżdon burstu żenu sajimnje. Na shromadżiznje so tże wotebéranje żerdżow k twarjenju żynawych hłowow rospomnjanjche, tute żerdże so darmo se statnych lésow podawaja. Po wschelakich druhich rozpomnanjach wobkhodny wjednik knjes wyschchi inspektor Vogel wupłodżerstku bitwu je 7. a 8. sechinka rósjaznjesche. Po żiwej rosmołwje a sjakon so drje wopytana shromadżizna z tśikróżnej sławu na wodnika stónczi.

S **Nježwaczidła.** Sdrjedu 6. februara tu Sandrij Mihank swoje 90. narodninty wobmjeczi. Mihankej nan je so 6. februara 1845 w Nježwaczidle w domje cżisła 40 narodżił. Jeho nan bésche żiwnosćeż G. Mihank. Sandrij bésche prénje dżéczo z tuteho mandżelstwa. Wón je w Nježwaczidle do schule khodżesche. Jako bésche schulu wukhodżił, wón w Nježwaczidlitkim Bażim domje swój tśichcżenjeri ślub wobnowi. Bórny na to jemu nan wumrě a Sandrij dyrbjesche hospodarieċ. Dokelż mježesche hischcże mlódżeho bratra a sotru, mózesche Sandrij 18létny do Drjeżdżan na służbu cżahnuċ. Tehdy bésche wałchnje k Drjeżdżanam cżahacż z naiwuknjenju némcżiny, dokelż bésche Nježwaczidło tehdy nimale zyle żerdże. W lécże 1865 sastupi wón w Drjeżdżanach jako kanonér do wojarskeho a wobdżéli so potom na wójnje léta 1866. Wón je pola Ficzina a Kralowskeho Hradża wojował. Po wójnje wón sasa w Drjeżdżanach we wójnitkim dżélacżu. Wójnu léata 1870 je wón zuku sobuczinił, njeje pak so sranił. We wschelakich nasłonjenjach tuteju wójnow wón hischcże dżesnża nadrobnje powdaċ wé. Po lécże 1871 bésche wón dróżkowy pohonc w Drjeżdżanach, wo cżimż hischcże dżesnża wschelake dopomnjeńki powéda. W lécże 1874 wróci so wón sasa do swojeje domitny a natwuknu murjerstwo. W lécże 1875 so wożeni. Bórzy pak staru pohoncż w nim sasa wożiwi a wón kupi żebi w Nježwaczidle leżownosć, hdżeż so jako pózelniti wótnik sasydli. Nékotryżkuli Budyschi wobkhodnik jeho wésche hischcże snaje; dokelż je wón hacż do léta 1920 żiwéru tuteho powołanja hladał. Pschi słónczku a deschczu je wón hacż do léta 1890, jako hischcże żelesnżza do Nježwaczidła njeżeżdżesche, kżdu żrjedu a żobotu w Budyschinje pobył. Też hdyż hižo cżahi jeżdżachu, je hischcże kżdu żobotu do Budyschina jéżdżił, hacż jemu auto wulku konkurrenzu njeczinjesche. Hdyż jemu jeho mandżelska wumrě, wón swoje powołanje spuschcżi. Na to so jako wésmy służobnik w Nježwaczidle pschistaji. Tutu służbu je hacż do wyżokeje starosty żiwéru a srodowacżinje sastawał. Po namoknjenju gmejnskich sastupjerjow je wón tutu służbu z cżeżkej wutrobu se strowotnych pschicżinow psched 2 létomaj spuschcżił. Mihankej nan je hischcże dżesnża dwanadcżonje a cżełnje cżerstwy a so sa wschitke podawki żiwje sajimnje. Sdamo bjes nawcżołow może hischcże nowiny cżitaċ.

Se **Schejschowa.** So by so wupłodżerska bitwa spéchowała, bo schtwórtk w Klimantej hoscżencu tudomni burjo a ratarjo do rosmuczażeho wjecżora seidżechu, kotryż wésmy burscli wjednik Lukasch wodżesche. Réczeshe so wo pschisporjenju wunoschka bérnow. Wo plahowanju lena możesche nékotryżkuli bur swoje nasłonjenja sdżeliċ, dokelż su jón hacż do nowischeho cżasa tu wużywali. Wo plahowanju bérnow mésny burscli wjednik radżesche, so by so nowe symjo huscżiscko wuzikło. Jenoż druzinu, kotreż so z rakom njenakaża, smédża so sawjesċ. To samo też wo nowych druzinach żitow płacżiċ.

Z Khrósćic. Njedżelu wjecżor zeńdże so starše wótdżélenje młodżencow k swojej mésačnej zhromadżiznje pola Wjenkec. Předsyda witaše wšěch nanajwutrobniśo. Po tym předwjedże nam k. kaplan Mónk přednoschaj ze świetłowobrazami wo „Theresiji z Konnersreutha" a wo zbóżnej „Hanje Katharinje Emmerich". Widżachmy z wobrazow jeje żiwjenje a ćerpjenje. Hišće dżonsa sebi wučeni hłowu łamaja wo dżiwach Theresije Konnersreuthskeje. Wot léta 1927 njeje ničo wjacy k sebi brała, ani jédła abo pila. Waži pak tohodla hišće 55 kg. Kżdy pjatk, hdyż wona ćerpi, zhubi wona 9 puntow. Tute pak w pschichodnych dnjach zaso nadobudże. Přednoschaj ze świetłowobrazami zawostajiśaj hłuboki zaćišć pola přitomnych. Wuradżowachmy a jednachmy hišće wo někotrych towaršstwownych wécach. Ze spéwom „Witaj morja hwězda" skónči so zhromadżizna.

Z Khrósćic. Sobotu popołdnju wotmě so pola Wjenkec zjawna burska zhromadżizna wo ważnych hospodarskich prašenjach. Jako réčnik na tutej zhromadżiznje wukupi hospodarski rada dr. Lutcy z Kamjenca. We swojim přednošku réčeše wo hnojenju, wosobje pak wo prawym nałożowanju kalijowych solow. Jeho přednošk dowedże k zajimawej rozmołwje. Łoskoćiwe prašenjo, wo kotrymż so wjele réčeše, bé hródżny hnój. Wężo njebéchu tu wšitcy jenajkeho ménjenja. Je to derje, zo móże při takich réčnych posedżenjach kżdy swoje nahlady zdżělić a prašenja stajeć. Nazhoni při tym zawšeco wjele nowcho. Dokelž w běhu poslednjeho časa je so tola wjele přemaniło a přetworiło. Tohodla njech nichtó w přichodże tute zhromadżizny njeskomdży!

Z Khrósćic. Zaidżeny tydżeń wot wutory hač do pjatka wotmě so pola Wjenkec pawučacy kurzus za maćerjo a knježny, kak maja so khori wothladowaċ. Dopołdnja zeńdżechu so knježny a popołdnju maćerje. Wopyt na nim mohł trochu syliśi być. Knježna Bokišec z Drježdżan kurzus nawjedowaše. Wučeše jich wosebje wo prawym wothladanju khorych při wšelakich khorosach. Jako hłowne zasady płaca: měr wobkhowaċ a z roaumom jednaċ, khoreho nic zoškodżeċ a lnydom lékarsku pomoc pytaċ. Sa to jara ważne zasady wosebje při njezbożach. Hdyż so zasady njewobkedżbuja, móże so khorema wjacy zeškodżeċ hač pomhaċ. Też pokaza jim, kak maju so wobalki a plestry klasaċ a wjazaċ. Wosebje pak kładżeše ważnosć na wšelake zela, dokelż so z tutymi hodżi wjele wulěkowaċ. Ráčeše też hišće wo wšelakich khorosćach a kak maju a móża so tute, jeli so časa dosć pytnu, lékowaċ a zadżéwaċ. Tajke kurzy njemóża so dosć doporučiċ, dokelż znajomnosć najnuzniśich lékarskich padow móżemy přeco a wšudże trjebaċ. Mamy tola dosć njezbożow we wšědnym żiwjenju. A hdyż potom réka ruše pomhaċ, haj potom sebi rady njewědża a hdże najprjedy zapřimnyć. Wjele ludżi mohło so tak wukhowaċ, hdy by hnydom dobreje rady k rukam było. Jo bohužel pola nas hišće tak, zo hdyž so žonam woprawdże nješto dobreho a powučaceho poskiši, zo to kedżbu nimaju abo dale žanu ważnosć na to njekładu. Přichodny taiki kurzus wotmėje so wot póndżele had do pjatka w Panćicach.

S **Klitnoho.** W **kužodnym Zymplu a Turiu** su so po 30. § pólneho a lésarskeho policajskeho sakonja nékotre stare duby a jedyn cżisowy Zymplanskeho knjeseho dwora pod pschtrodny schtit stajiłe. Tute stare duby hacż pjecż metrow we wobhaću mérja. Mone pschi Zymplanskich hatach steja. Cżisowy mért 1,43 metra we wobhaću. Tutón schtom stejt pschi wiejnym sakhodże blizko réki. — Klétnatske mésne wotnoschka młodeho landbunda je njebżelu wjecżor dżiwadłowy wjecżor w „Němskim domje" wuhotowała. Po dżiwadle so **ludowe** rejse reiwachu a namakachu żywne pschipósnacże pola wopytowarjow.

S **Radschowa.** Sdżerjunjaże swuczowanje smėje so tu w tydżenju wot 3.—9. februara. Wono je sakonja schtrikróżnym satrudżenjam wojsewi. Wulki wuspéch posledniego swuczowanja dyrbi wschitkich z nowa k zobudżenju pohnjeċ.

S **Zymplа-Turja.** Pschirodżene pomniki. Na podkładu 30. paragrafa pólneho a hajnistkeho policajskeho sakonja su so někotre stare duby a jedyn cżisy, kotreż Zymplowskemu knježemu dworej słuscheja, pod schtit stajiłe. Duby, kotreż pschi hacże steja, maja 5 metrow wobhaću. Cżisy pschi sakhodże wokoło 1.43 metra wobhaćuje.

Z Łužicy

S **Habrachežiż** pola Lubija. Natakłe wubodżenje je so nad hospodarstwom burа Alfreda Sperlinga w Habrachżizach cżisko 14 wotewrilo.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dżél a přilopk Marko Smoleć a za nawótki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. XII. 1934: 2296.

W tu khwilu tarifna lisćina čisło 8 płaći.

Amerika pod wulkim žněhom.

Přeni wobras w njejmérnej mnohosći žněha, kiž bésche so w Ameriży njedawno naschoł. W Sjednoczenych Statach je so wjacy hač jenoż na wsach, ale też we wulkomėstach jara pod žněhom cżerpjachu. Wobras pokasa dróhu w Bostonje pola Newyorka, hdżeż auta i cżrjódami w žněży trjażu wostawachu.

Wusudźenja

§ S winowatosćemi wjednika auta sabrašche so mała hokastańska komora w jednanju pšecejwo 32 lět staremu Emilej Arnošćej Fischerej z Halšćirowa, kotryž běšche lohkomyslnemu sranjenja cźła a pšestupjenja wukazow wo autowym wobkhadźe dla wobstorjenych, so w Kamjenzu na šudnišćiwje k 25 hriwnam pjenježneho hkłostanja abo 5 dnjam sjatwa sadźudźi, pšecejwo tutomu wukudej pak so powoła. Mała hkłostańska komora dyrbješche w tutym pšihpadźe pozipjelnje rosudźić, dokelž rosudź z wosjewjenjom mezy prawa nabudźe a dalšcheho powołanja mózno njebě. 1. oktobra 1934 běšche Fischer jako wjednik cźežiteho auta jeneje Halšćirowskeje firmy na pšichas dróhowych dźełacerjow z pšechežełstwa pšihpuščćił, so na puću duzy Prěcźej do Thonberga so na jeho wós dróhowa hkłeka nakładze, so by so jako zakt kjeju na druhe městno dowjesła, dokelž so sćerkoscźe a dothosće dla leho wotwisećz njemódasche. Pšihi trasporcje horni dźěl budy tady Prěcźej do Jeseneje hriady pšichi podźěłanje żelesneho moła tuch, pšihi cźišćź buda so z wosa śrpny a dwaj dźełacerjo so cźežko ranjichu. Fischer so jakttowaše z tym, so podźěł nima pšchedpisanu wysokosć 4 metrow, ale pšihi prěnjej hriedźi jenoź 3,59 a pšihi sadn. hriedźe 3,56 mět. Lapiš 3,60 m. běšche jara njejasny, tak so so cźitacź njeje mohło 5,60 m. Najwyšchi dźěl budy měrjeche wot semje měrnjeny 3,55 metra. Nowołanje so šacźišny, też hkłostanjak komora rosudźi kaž hamtski šud, a pšihi tym na to pokasa, so je Fischer winowaty byk, so wot to šatacź, so so z šeho autom njeběžo na žadyn pad niesłanje. Mjched pšchešełdom pod mołom je be dyrbjał sam pšchegwěrdźić, hacź je swoim wosom a nakładźenej budu bjes šchłody pšchešdże.

Morwe cźełO w kurierskim wacoku

Możnosć wo šhubjenju generała Kutjepowa.

W Pariju, tónz januara 1935.

Nowina „Le Jour" wosjewja wutoźk šnateho ruskeho revoluzionara Burzewa, tiž so z potajnym šhubjenjom bywšcheho generała Kutjepowa w Pariju sabéra. Kutjepow njeje, na cźož so wšcze hišcźe mnohy dopomnja, 26. januara 1930 so z jeneho mysteriosneho sreczenja wjacy domoj wrócźił. Po tym je so kózdy śled za nim šhubił.

Burzew je na podłožku wšchelakich pšchepytowanjow wukhódźił, so je so generał Kutjepow na scźehowaze waschnje wotwjedł: GPU (to je boleschewiskitka tajna policija) je Kutjepowa jako šwédka w jenym prozeźu pšecejwo nieśwérnym offiźéram pšcheprokyła. Wotpósłanzy GPU fu Kutjepowej z Papiża tiit napiśał a w nim spźélili, so chcejetej offiźéraj šowietskeho generalneho staba z nim pórěcźeć. Wumeńschtaj śeći, so ma Kutjepow sam k rosmołowje pšchińcź a nikomu nieśměł wo tym seńdźenju nicźo rjeź. To njebě prěni raz, so śej takše nécźto wot Kuttepowa żadachu. Tuż je k tutomu rosrěcźowanju śchoł. W aucźe fu jemu z chloroformom śawdali. Tola dosis bě pschewulka a tak je Kutjepow na wuttobiny spink wumrěł. Njedocźinkaj běschtaj i wulkej nrózu jeho cźełO do šowietskeho pósłanstwa donjeśkoj, tiž pak chcyśche jeho rad wotbyć, so njeby do dalšchich wulkocźow pšchišłko. Na druhej stronje chcychu Moskowjazy wotpósłanzu rady jako dopokas poradźenja stajeneho nadawka, jeli ntz śmeło Kutjepowa, dha tola wapišmo wo jeho śmierći pokasaci. Dokelž bě woboje niemózne, dha fu z diplomatiśtim kurérom dokładnu rosprawu do Moskwy pósłali. CźełO so do pucźowanjeho kócha diplomatiśteho kurěra tnknj. S tym dopokasachu, so běchu swój nadawk wuwjedli.

Prašeńcźa

Z cźim racźki z łubje zahnaś? Z tym je sebi hižo nékotryżkuli hlown łamał — štož sym z ratarskich časopisow nawućźił, změješ tudy: Łubje měła so cźisto khować, šmary z kalkom abo smjerdźerjom (Stinkteer) wumazać — też z khlorka'kom posypować; khorowatu rožku a pluwy pśenjes na druhe městno, zo so njezalahnu; pilnje z łopatu w rožev dźełać, w nałéću a w julinju woknjeśka wocinjeć, zo éehnje. Widźiš-li tu a tam jenotliwe racźki łazyć, pytaj pilnje za cźerwjem po hrjadach a śćénach a połož wowći kožuch, zo do njeho zaléżu. Mjeńše hromady rožki śmědźa so na pśe cźisnyć a hać do 50 stop. C zhrěć. Hdźeż je złe, dyrbi so wša rožka prenjeseć. Łubja derje z łuhom wumyć a na to cyle łéto próżdna wostać. Seyła płaći to: Cźistota je najwjetši njepśećel wšeje njerody!

Jako śrědk pśe racźki so też thymianowy wolij poruča. Tón so do śkliczkow linje, kotreż so po łubi rozestajeja. Racźki jeho wóń njemóża znjesć a pśed njej cźékaju.

Přilopk

Wšchitkim katolikam śwéta.

Zapośchtowśti pósłanz za Merikanśku, arzybiskop Ruizey Flores, je napominanje za wšchitkich katolikow śwéta wudał, w kotrymž pśichcijnu **kulturneho wojowanja w Mexikanśkej,** wopaczne wobstorźby zurkwinych njeyśchećelow, a śćehowki pśichećećhanja wiósł: 1. w hjebźbóżnśkej liberalnej wustawje, kotruž je knjeźerstwo pśichećiwo woli ludoweje wjetšchiny krajej nanuśowało, 2. w demokratiśtim śystemje a 3. w podpjerje, kotruž połnócna Amerika mexikanśkim revolucionaram dawa. Arzybiskop katolikow napomina, so bychu so k Bohu modlili, so by so cźaś pśećećhanja minył.

Směšk

Mots: „Bośćijo, cźełhodla mějeśche Sylwestra wjeczor źwojich śjach śynow śobu w korczmje?"

Bośćij: „Ze mějeśche śwoju dobru winu. Hdyž w nozy trochu śkurjeny z korczmy pśichidu, mje žona najbóle że šuwakom wita. Pśichidźemy-li pak śchtyrjo nabobo, so wuki bóle rosdźěla, a ja dostanu jich mjenje, hacź hdy bych śam pśichćhoł."

Budyske stawniske powěśće

z dnja 1. februara 1935.

Narodźiłoj staj so: 29. 1.: Kurtej Walterjej Andreażej, pśechkupśtwer pśichtajenzej, žynk. — 30. 1. Wilhelmej Janej Hanuśchej, fabrikśtemu dźełacerjej, dźowćźiczka.

Wumrěła: 1. 2. Berta Marja šmud. Nastigowa rodź. Teichez, wotnajerka Bodegi, 53 lět.

Mandźelstwo pśichipowědźichu: 1. 2. Paswt Handrik, pśimikśtajeś, z Margaretu Kunzej, domjazej pśichtajenzu, wobaj w Budyśchinje. — Jurij Antonius Kronž, wucźeś, z Ernu Margaretu Dekankej, domjazej dźowku, wobaj w Budyśchinje.

z dnja 2. februara 1935.

Narodźili su so: 1. 2. Marcźinej Richardej Schulterej, dekorazźitemu molerjej, dźowcźiczka. — 31. 1. Korli Gottfriedej Tiesenseejej, šamkarjej, dźowcźiczka. — 31. 1. Erichej Kurtej Stymankej, šamkarjej, žynk.

Wumrěła je: 2.2. Hana Khrysta Steinowa rodź. Eiseltez, rentudostawatka, 59 lět.

Mandźelstwo pśichipowědźichu: 2. 2. Jan Arnoścht Herbert Kopacź, feldwebl w Altenburgu w Turinśkej, z Johannu Nowotnej, wuhbérarku w Budyśchinje. — Wilhelm Kurt Neumann, metallowy tocźeć w Sebnitzu, z Gertrudu Doru Hanischej, śchatowej śchwalcźu w Budyśchinje.

Do mandźelstwa stupichu: 2. 2. Wilhelm Herbert Grohmann, wikowański šaltupjeć w Kitawje, z Jesemu Ernu Mikanej, domjazej pomocnizu w Budyśchinje. — Herbert Maćiaŕ Kubŕiq, bankowśti šaltupnik z Jilu Gertrudu Hirschej, pśhišitajenzu, wobaj w Budyśchinje. — August Hermann, pólitśi inśpektor, z Amaliju Johannu Fischerej, bjes powołanja, wobaj w Budyśchinje.

Radio

Jutśe bo hižnich:

Königswusterhausen. Nimo šnateho wšchédneho programma: 6.35 wjeśeły rańśchi konzert. 11.40 za burow. 12 pśchipołdnišchi konzert. 13.10 tacźele. 14 wšchelakorecźe. 17.20 šport za młodźinu. 18.35 politiśti pśchehlad nowin. 20.10 rejwanśta hudźba.

Lipsk. Nimo šnateho wšchédneho programma: 6.05 za burow. 6.35 rańśchi konzert. 8.20 tacźele. 9 šakony. 11.45 za burow. 12 pśchipołdnišchi konzert. 13.10 tacźele. 14.15 tacźele. 18.30 paradne połhodn.

Hišcźe wažne z dnjowneho programma. Barlin: 20.10 orchestrowy konzert. Königsberg: 21.15 wjeśeły konzert. Mrótśkaw: 20.10 hudźba z Finnišcźe. Frankfurt: 18.50 šabawna konzert. Warschawa: 18.15 łohka hudźba. Praha: 17.50 Brahmsowe śpéwy.

Towaŕstwowski powěśtnik.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow woswjeći swój lětuši założeński swjedźeń w towaŕstwowym kole wutoru, 12. maleho róžka w towaŕstwowej městnosći „Bayŕśche Krone", Nowe torhošco. Započatk we 8 hodź. Kóždy sobustaw towaŕstwa so na tutym wjećoru z jéžu pohosći. Pśećelio towaŕstwa, kiž chcedźa w našim wjesołym kruhu pśebywać, su stajnje lubje witani. Predsydstwo.

Drježdźany. „Hromadnik" zmjeje swoje měsačne posedźenje hakle **14. 2.** a nie 7. t. m. Na zhromadźenje poda so referat wo k. Wakerjowym dźele: „We narodnej swěrnosći Serbow k němskej wótčinje". Wo bohaty wopyt prosy

předsyda dr. Wjaclawk.

Lipsk. „Serbski blido" w Lipsku ma swoje pśichodne skhadźowanje **wutoru 12. februara (nie tnle wutoru).** Dokelž knjeża studenća potom hnydom swój zymski semester skónča a do próźdninow du, chcemy posledni raz do jutrow mjez sobu być, studowani, wustudowani a njestudowani. Knjez stud. theol. G. Wirt chce nas z přednoškom zwjeselić. Přihódźe we wšitkich! Kóždemu pisać njemóžu. Čitajće „Serbske Nowiny"! Starši.

Maćiza Serbska seńdźe so kśedu 6 februara wjeczor we 8 hodź k hjeńdźe w Seerbskej kofejowni.

Pančicy. „Lipa Serbska" (cyły khór) spéwa śtwórtk 7. februara wjećor we 8 hodź. pola Suchec. Wšitcy śpéwarjo so wócakuja.

Hospodarski rozhlad

Pónjdźelu 4. februara 1935.

Barlinska kursa z dnja 2. februara. Se strony publika pschedešełachu žobotu khoro na wšchich stronach male kupne pschikaju, tak so so kurjy dale korje pohibowachu, wobsebje dokelž tež kulisa wiacy lóšłaše ke kupej jewješche. W poślednich dnjach źiwiśko žadane tódźne atzije mějachu tež sobotu dobre wiki, dokelž su wublady sa němśke tódźnistwo trochu lépśche hacź w pśedawšichich lětach. Tež na rentowych wikach běšche źiwy wobkhod.

Stótne wiki w Drježdźanach.

Na stótne wiki pschihna so dźensa 967 howjadow a to 135 wołow, 179 bykow, 270 kruwow, 32 jałowizow a 62 źrjačkow. Dale hišcźe 95 ćelatow, 769 wowcow a 2975 świni. Pola howjaseho stotu je wobkhod hrěni a płacźiny su trucźiłe a to wobsebje pola bykow. Ćelata maja pomałe wiki, tola płacźiny 1-2 pł. pośtawnja. Wowcy maja hrěni wobkhod a stare płacźiny. Jenoź świnje maja trochu pschecźelniši wobkhod a sa łubjenśke družiny so 1—2 pjenjezkow wyšchiše płacźiny płacźa.

Młódża holca, kiž ma zajim za ratarstwo, so pyta w Hrubjelčicach čo. 10

Spušcomna holca do ratarstwa so hnydom pyta w Bórku čo. 10

Młoda wysokosućelna krowa k ćahanju je na pśedań w Miłočicach čo. 27

Ćelata, do Gdanskeje zapisanskeje knihi howjadow zapisane, 1934 w pśerězu 4600 litrow z 3,98 % tuka wopśijacy, ma stajnje na pśedań Zarjadnistwo ryćerkubła w Rakecach

Meble a półstrowane twory poruća po najnišich płaćiznach Handrij Štrympa w Budyšinje na Rózow. hasy 15 Sym Serbi

Njeskomdźće moje Inventurske predawanje wot 28. januara do 9. februara Schaaf

Rjana wysokosć. płahowańska ałojca na pśedań w Bronju čo. 4

Stepowane Moškowe Wolmjane Wjelbłud. Bildowe wulki wubjerk, jara tunjo prikrywy PAUL KORN na Hošic hasy 21 w domje khorownje pokładnje

Serbska knihićišćerńja a knihaŕnja

mój. dr. J. Cyž

zbotowi wšć serbske a němske čišćerske wěcy

kaž listowa łopjena wšćich wulkosow, kwitowanki, prospekty, wopisma, wokolniki, prospekty, zdźělenske formulary, poskiće a napominace formulary, tabele, listowe wobalki, póstowe karty, plakaty atd. w najl. wuwjedźenju a jara płaćizny hódno.

Hdźe? daće swoje filmy, platy atd. ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?

Pola wosebiteho optikarja Ericha Lenza w Budyšinje na Hošic hasy 21

Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kašća pśi mojim wobkhodze. / Telefon 2134

Ze swjatymi sakramentami derje doma wobstarana je sobotu popołdnju naša luba sotra a śeta,

knježna Lena Mětowskec

ze Słonoje Borśće,

w žohnowanej starobje 75 lět do wěcneho raja wotešła.

W Słonej Borśći, dnja 2. februara 1935.

We hłubokej zrudobje

Winklerec a Kótanec swójba.

Pohrjeb budźe srjedu popołdnju w 2 hodźinomaj na Mikławsku

Přiloha k čisłu 29

SERBSKE NOWINY

Pónd'elu 4. februara 1935

Primica dr. Pawoła Hórnika

Po dołhich lětach bě Budyska serbska katolska wosada zaso jónu ważny dźeń dočakała. Njedźelu 27. januara wuswjeći wysokodost. knjez biskop Legge w tachantskej cyrkwi jeneho z jeje synow, knjeza dr. Pawoła Hórnika za měšnika. Wčera nětko swjeceše młodoměšnik swój prěni wopor Božeje mše we wosadnej cyrkwi Našeje lubeje Knjenje. W swjedźeńskim wočakowanju bě so cyła Budyska wosada na tónle wurjadny dźeń přihotowała. Z nutrnej horliwosću pyšachu pilne rucy cyrkej a faru z wěncami a pletwami.

Hižo rano z časom khwatachu nazajtra njedźelu pobožni kemšerjo do Božeho domu, tak zo bě rumna cyrkej hórzy z wěriwymi přepjelnjena.

W 9 hodź. bu wysokodostojny primiciant w swjatočnym ćahu z fary do cyrkwje přewodźany. Přědku njesešej so wulkej cyrkwinskej khorhoji, jimaj sćěhowachu khorhoje wosadnych towarstwow a za nimi kročeše dwanaće serbskich družkow a cyły rjad ministrantow. Nowoměšnik kročeše mjez mnohimi duchownymi do Božeho domu. Tam jeho zynki piščelow swjatočnje witachu. Khorhoje a družki wobwěncowachu nětko z kwětkami wupyšeny a z njeličomnymi swečkami so zybolacy woltař. A k njemu horje kročeše młody měšnik, zo by přinjesł swój prěni wopor Božeje mše. Assisteneu wukonjachu knjez farař Jurij Hórnik, knjez kapłan dr. Horjeń a knjez wosadny farař Sprentzel. Wosadny serbski khór spěwaše pod nawjedowaniom knjeza kantora Sołty swjedźeńsku misu. Swjedźeńske předowanje měješe wysokodostojny knjez šolastikus Hejduška. We serbskej a němskej rěči rozpominaše předar ważnosć swjedźenja. Wosada ma wšu příčinu so wjeselić na tym, zo je z jeje srjedźizny wusoł měšnik, kiž je wuzwoleny, přinjesć tamny wopor noweho zakonja, kotryž je nam naš Knjez a Zbóžnik zawostajił. Biskop je jeho při swjećiznje wuhotował z třomi nadawkami, wón ma być wučeř, měšnik a pastyř. Wysokodostojny primiciant je so w dołhich lětach studijow a pruhowanjow na tele ważne nadawki přihotował a tak nětko po přeću swojeje wutroby do Knjezoweje winicy nastupi. Wysokodostojny předar jemu za tole jeho přichodne skutkowanje Bohu spodobny wuspěch a Bože žohnowanje přeješe.

Swjedźeńska Boža mša skónči so ze swjatočnym „Te deum". Po Božej mši wudźěleše knjez primiciant wěriwym požohnowanje.

Tak zawostanje ważny dźeń ze swojim hłubokim wróšćom Budyskej serbskej wosadze w trajacym wopomnjeću. Wosebje pak smě so radować nad wčerawšim dnjom Hórnikec swójba. Hižo druhi měšnik je z njeje wušoł. Wysokodostojny k. farař Jurij Hórnik swjeceše před 13 lětami w samsnej cyrkwi swoju primicu. A nětko smědźeše Hórnikec mać w srjedźizny štyrjoch synow znowa jeneho z nich Bohu poswjećić.

Dr. Pawoł Hórnik je so narodźił 20. hodownika 1907 jako třeći syn před lětami zemrěteho kubleria Hórnika w Hornjej Kinje. Budyski gymnazij wukhodźiwši studowaše w Fuldze, Romje a Innsbrucku a přihotowaše so skónčnje na duchownskim seminarje w Smochćicach na měšnisku swjećiznu.

Wjeselimy so, zo je z dr. Hórnikom serbski lud dostał měšnika, kiž może jemu w maćernej rěči Bože słowo připowědać. Wysokodostojnemu primiciantej pak přejemy z wutroby wjele zboža a Božeho žohnowanja za jeho přichodne skutkowanje.

Radwośkej „Meji"

Hlejće nowa wěc so stała
Mjeno je sej namakała
Hudźbna jednota
znata Radwośka
Mjeno „Meje" su jej dali
Mysl dobru namakali
Tak zo njezandźe
Mjeno prjedawše.

Tute hrónčko wuroni so na papjeru staremu sobustawej sławneje něhdy „Meji" při čitanju rozprawy wo njedawnym koncerće młodeje „Meje". Zenje njeje zapřimnyć mohł, zo je před lětami „Meja", kotraž je wšudże po Serbach a też w cuzbje telko nahladnosće dobyła, spać hić dyrbjała, a tohodla so čim bóle wjeseli nad nowym woživjenjom tuteho Radwośkeho spěwneho towarstwa. Njech je „Meja" młódna wotnožka jónu pyšneho kćějaceho štomika a njech rosće a so zeleni, zo bychu spěwarjo a spěwarki w jeje khłódku prawje rjenje spěwali k sławje serbskeho luda.

Přilopk

Sso pschehladawschi swoju samżnu dżowku sastrelił.

Hdyż dżesnje swobodu wjecor jedyn pomozny zrowny sastojnik w Reinhardtsdorfu pola Schandawy se swojeje tśělby wutśel wucżahnuwszy, so tutón na dobo puschcżi, dżewcześetnu dżowku, kotraż nanej pschihladowasche, do delnjeho żiwota trjecżi. Dżecżo je bórzy po tym na cżełe franjenje wumrěło.

Smjerć młodeju cżłowjekom na żelesnizy.

Wutoru rano staj so pola Drjezdżan mjes Pieschenom a Trachauom młodaj cżłowjekaj żelesnitkenu cżahej pschejcżej dakoj. Wonaj staj so na měsće morilaj. Jeju mjenje hischcże njesnaju, runje tak niż pschicżinu, kotrejž su jeju k zamomordarstwu pohnułe.

25 000 hriwnow pschekschiwił.

Wjednik Werdawskeho wokrejżneho burstwa J. ſ Krimiczawa je 25 000 hriwnow jemu dowerjenych pjenjes pschekschiwił. Dale je wón pjenjesy, kotrejž je dyrbjał jako sastupjer jeneho duchatkoreho na żyrotnu wěstosć wupożcżić, sam sa so pschetrjebał. Zwikawski krajny żud je jeho ke khłostarni na 2½ łěta, k 1080 hriwnam pjenjeżneho khłostanje a shubjenju cżestnych prawow na pjeć lět sasudźił.

Cżiwilowarja konjow pokhostali.

Plawenski żud je jeneho wójnika dla cżiwilowanja konjow k sastwu na tři njedźele sasudźił. Tutón bě swojeju konjow, hdyż bě wós pschecżežko naładowany, żurrowje bił, so bystrjej wós dale cżahnyłoj. Na hórschenje nimo khodźazych ludźi bě wón ſ najshórschimi ſkichiwodźazymi słowami wotmołwił.

Königsbersko-Berlinske lětadło sjujeshodźiło.

Porjadne lětadło Königsbergsko-Berlinske cżary němsko-ruskeho wobkhadneho towarstwa „Deruluft" je schtwórtk wjecżor w 7 hodź. pola Schesećzina pschi mlohojtym wjedrje do hórki storcżeńc, jako nusnje pschistojecy spyta.

Wulkowani łódże „Mohawk" żo na kraj nosa.

Wobras wo sujeshoženju łódże, kiż żo njedawno njedaloko Newyorkskeho pschistawa sta. Druha łódź w nogu a pschi žněhowym mjecżelu do łódże „Mohawk" storcży, so żo pożlednischa podnóri. Hacżrunjež sa tróški cżas wjele łódżow na pomoz pschikhwata, żo njeporadźi wschitkich pasażerow wulkowacż.

Slepy a holca

Na tónzu wósomnatehо łětstotka běsche w jenej wožy khudy kobjelař, wudowc, se swojimaj wotrosćenymaj dźowkomaj žiwy. Holzy běschtej jara rjanej bykej; starscha, kotraž Marja rěkasche, na jětra sthori; wona sebo wotkhori, ale jeje mjeswocżo běsche ſ dźerkami a dokkami pożsyte a bě wschu swoju barbu shubiło, wócżay běschtej bjes blyschcża; se wschoje rjanosće běchu jenoj kraśne, cżišowe wlosy swostake, kotrejž ji hacż do koleń hadachu, hdyż sebi je cżesasche, a też jeje rjany hłós njebě so pscheměnił. Młódscha, Hilża, bě swoju rjanosć wobthowała.

Khežża kobjelerja běsche pożlednja we wožy. Jónu wjecżor zusy młody muzikt do duri saktapiwschi wo nóžku prosche. Powědasche, so je pschez létom wożlepił a nětko swoje rjemjeżko, běsche samkał, wjazy wukonjecż njemóżesche. Dokelż ma khudeju starscheju, njecha jimaj k wobcżežnosći bycż, a tak nětko hižo dołho pucżuje, so by pytał, hacż nębudże dźelo namaka, sa kotrejž móża slepeho cżłowjeka trjebacż. Je żo hižo w druhich statokach sa nóžłohom napraschował, wschudże pak jeho wotpokasachu.

Nan žebi wot poniżeneho a pschistojnje cżakajeho młodżenza jeho wuswědcżenje żadasche, so by pschi śwětle tucżażeho tschěłki do nich pohladał. Běchu w porjadku. Marі laneje tschěłki do nich pohladał. Běchu w porjadku. Marі laneje tschěłki do nich pohladał. Běchu w porjadku. Marі rjaneho, skrótneho muża zet, a žobużelniwje mona na nana pohlada, kotryż rjekny: „Sćmy pożledni we wožy, tak drje dyrbimy wam sthow posticzicz. Dyrbicże pak w brózni spacz, druheje rumnosće nimamy." Młody muzikt wutrobicże żo podjakuje swoje brěmjo wotpołoży. Wjeczer běsche hižo pschihotowana: ja kožbeho hornjeż mloka a hódnu kruch cżornebo khlěba; Marja pschinjeże hischcże kołmu ja hosća, wotkra jemu khlěba a dowjedże jeho, kotryż běsche żo pschi durjach na tawku pożbydnył, k jeho mężinu. Nětko żo starý kobjelař pomodli, a takle wjeczerjachu. Po wjeczeri hołzy ſ blida swotnożbyschtej, żydnyschtej żo ja pschajne koleńo a pschehożeschtej. Zusy wo swojim pucżowanju powědasche, wo cżłowjekach kotrychż bě setkał, też wo swojim prjedawschim rjemjeżku. Marja husćiśicho swoje dźeło pschetorhnywschi młodżenzej mjeswocżi pohlada, jeho rosumnym rěcżam se sajimom pschipożłuchajo. Krótko do dźewjeceći nan wschitkim porucżi, żo k měrej podacż; wón sam žlepeho do bróznje pschewodźeschee, pohlada w domje hischcże sa prawym a poda żo potom do swojeje komorki; holzy běschtej jemu hižo prjedy dobru nóż prajiłej.

Nasajtra rano kobjeler k žlepemu rjekny, so żnadź sa njeho dźeło wě. Może kobjeleřstwo pola njeho nawuknyć a wostacż, dołhoż chże; w měsće je nadobo żyżne bopraschowanje sa małymi kochemi, a tohodla móże pomocznika trjebacż. Kobjele a kosche pleśeć je dźelo, kotrejž też žlepi dokonjeja; a dokelż je wón hischcże młody a ma sawěsće hischcże wobrólne porty, móże bórzy drobne dźelo pschewsacż, ſ kotrymż wón, starý, wjazy tak prawje bopředka njepschinidże. Zusy jemu politćene dźeło ſ wulkej dźikownosće pschija. Marijne mjeswocżo żo ſ radoścżu widżomnje zaczerwjeni, a też Hilża żo wjeleschee, se nowo cżłowjek do jich wopuschczenosće pschinidże.

Tak młody muzikt pola žwojiby wosta; sa jara krótki cżaż tżo běsche žebi wesću wustojnosć pschiwojił, a sa nakotre njedźele hižo mógesche jemu starý maku nsidu wupłacżicz. Nędźże léto běchu ludźo takle bromadże żiwi. Marja bě żo ſ pomocznikom pschesżo bóle spschecżelicła, a wobaj běschtaj wotpjet rospominałoj, kak by możno było, so żo wożenitaj. Muż ménjesche, so tola żana holza žlepego lubowacż njemóże; wona wotmołwi: „Jeli nędźo żo lubowacż njemóże; wona wotmołwi: „Jeli nędźo pego lubowacż njemóże; wona wotmołwi: „Jeli nędźo pego cżłowjek a holza ma jeho radu, potom wona to sabudże." Wón žebi ju jako jara rjanu myślesche, pschedstajejo žebi ju po jeje błożu a jeje włokach, a wěcżesche husto wo jeje wocżomaj a barbje jeje koże, a jeho najwjetscha radosć běsche, hdyż žebi wona žiwoje włożby rospiecże a wón hmjedźesche je majtacż. Potom wón dźeżeche: „Hłóż a włożby su twoja jenicżka rjanosć, kotruż mjam!" Wona pschecżiwo jeho pschedstajenjam nicżo njerjekny a žortowaschе jenoż; ale dyrbjesche żo pschi tutych žortach husto mozowacż, so njeby płakała. Nanej wobeju dowěrliwosć sałkowana njewosta. Wón žwoju dźowku žobu na polo wsawschi k njej rjekny, so drje je młody muzikt dobreho waschnja a so pilnje a wustojnje dźełacż rosumi, ale schto pak chże wona ſ běhnikom sapocżecż! Młodosć sandże a prěnja lubosć njemóże wostacż, potom ma žlepeho muża, a pschinidu-li dźeći, je starosć a nusa wulka. Rosumna holza to też sapschija a rjekny, so staj žebi teho wědomaj a staj žebi prajiłoj, so żo wożenicż njemóżetaj, pschetoż nochżetaj żo ſ prosćerstwom žiwicż a zusym k wobcżežnosći bycż; ale druhdy, druhdy chżetaj wschitke to sapomnicż a chżetaj žebi pschedstajacż, so tu taikeho njesłoża njeje. A wona žana dóż też wě, so nochże žebi žadyn muż tajku wohidnu, każ wona nětko jónu je, so żonu wjacż, jenoż žlepy je żo do njeje salubował, dokelż jeje mjeswocżo widżecż njemóże. Pschi tym wona sapłaka. Nan ju pokojesche: „Sso wudacż je derje, žiwobodna wostacż je lépje; nětkole żu trudna, ale mimo-li żo nětkotre lětka, potom wutrobu k měrej pschindże, potom žebi prajiłch: Je tola lépje takle."

Tehdy prěni kroć wócżuj wotmjadrischcżej, njecżinjachu to lékarjo, ale ludźo, kotrychż bychmy dźenża kaseńkow mjenowali. Holzy stajnje žobotu je žwojimi kosćhemi w měsće na wikach stejeschtej a dokelż ludźo wo žlepymi wědżachu, jimaj woni powědachu, so je muż do města pschischoł, kotryż może wócżka wotmjadrić. Marja žwoju kotru prosćeschee, so dyżyła wona na khwilu žana pschedawacż, a poda żo k mużej. Tón żo ju ja ńschěm wuwopraschejo potom rjekny, so może jeje lubowany po jeje wupřasnju widżenje sajo dostacż; a dokelż žu woni khudži, njecha žebi ja wumjadrenje wjele żadacż, ale dwaceści schežnakow dyrbi dostacż. Holza żo dla telko pjenjes narańża. Potom muż rjekny, so jenoż hischcże tydżeń w měsće wostanje, tohodla dyrbi żo slepy bórzy rosžnżacż.

Marja běsche žebi pjatnacże schežnakow nałutowała, a wedżeschee, so jeje lubowany dwoj schežnakaj wobżedży. Powrachowachu wotajkim hischcże tři schežnaki.

W khowanej hajzy města jara żónska bydlesche, kotruż wożelże dwórske knjenje husto wopytowachu. Kupowachu

Pschi njesbožu žo 11 wožobow mori. Morwi žu nimo tši wožoby žylneje wobžadki: žwobodny knjes marschall ſ Bieckerstein ſ Königsberga, dr. Lang ſ Gdanſka-Langfuhra, knježna Gleitzej ſ Gdanſka, Sonntag ſ Gdanſka, ſe Schotta ſ Zopota, Rohde ſ Königsberga, Rudelsdorff ſ Barlina a Vietor ſ Bremena. Létadło běsche schtwórkt popoldnju w 4 hodź. w Gdanſku porjadnje wotleczało. Pschi leczenju do Barlina chyzyše wjednik létadła pokhmurjeneho wjedra dla w Schczeczinje pschistajiczi. Wón dosta telegrafiſki swiſt ſe Schczeczinom. Létadło 18,17 hodź. wosſewi, so 400 metrow wyšoko leczi, 18 minutow poslžiſche telegrafiſt wosſewi, so létadło w nurózečach 220 metrow wyšoko leczi a so antena njerjnje. Poſledniu telegrafiſku powěſeč ſ létadła pólta so 18,38 hodź. Tehdy žo wyšokoſcź létadła ſe 150 metrami naſpowni. Njeſboże ſta žo krótko do 19 hodź. na nětkže 130 metrow wyšokich hórkach pola Podejucha. Tuto njeſboże je prénje cźežke njeſboże, kotreż je němſko-ruſke létaſtwo towarſtwo ſa 13 lét jeho wobſtaca potrjechiło.

Tſi dźěcźi po lodje žo ſmykajo žo tepiše.

Jakožnje njeſboże, kotreż je žebi tſi dźěcźi jako wozor žadało, je žo bliſko Wina ſtało. Na lodje Winiſke-Nowomětſkoweho kanala bliſko wſy Sollinaua w Delnjej Awitrikej žo popoldnju wjele dźěcźi ſe ſmykaceemi wožachu. Nadobo žo na měſtnje, hdźež je woda nětkže dwaj metraj hłuboka, lód ſkama. Pjeć dźěcźi, pjećź hač dwanaceletnych, do wodu padže. Pschipadnje nimo buzu móſeſche jedyn dźěcźaceř dwě dźěcźi wutkowacź. Druhe móžachu žo jenož morwe ſ wody wucźahnyć.

Tſjoč ſchulerjo ſmjerſnyli.

Tſjoč ſchulerjo Winterthurſkeho gymnaſija w Schwajzarſkej, kotſiž běchu žo pschi ſchulſkim wulěcźe do raniſcheſchwajzarſkich horow, na wucźerjowe napominanje njeprokjało, wot ſwojeje rjedawnje wotſtalitej, ſo bychu na wjerſchk horn dóſchli, žu do ſatraiſcheho ſněžnoweho mjeſcźa ſ chjichti. Wutkowaje kolonny, kotreż žo hnydom wotpróſchachu, niemóžachu we wichoratym ſněžnowym mjerſelu a wulkej ſymje ſabłudženych dotal namakacź. Sa ſabłudženymi dale źělđża. Boja žo, ſo žu cźi tijo ſchulerjo ſmjerſnyli.

Też poſledníje ſtote dulki ſo namakaje.

Sobotu ſo poſledníje ſtote dulki w Sommeikim devaſtemencźe namakali, kotreż je jendźelſke wobkhadne létadło ſ Parifa do Londona lećžo ſhubiło.

Cźežke ležeńſtki ſymy w Schpaniſkej.

80 prozentow ſłotych jabłuczkow we Valenciji ſo ſnicźito.

Muriadna ſnma, kotraž wot wošom bnjow po žnkei Schpaniſkej ducha, je po ſwjeſtſchnym wobliczeniu 80 prozentow ſnzeho wunoſcheka ſłotych jabłuczkow ſnicźiła. Schkoda, kotraž też ſeleninu patriechi, ſo na 100 miliionow peſetow wobliča. Dokelž je žo ſchcźatpanie a też ſ tym ſwiſkowaje ſawalenje a wotwajenje ſaſtajiło, 150-hacź 200 000 dźěłaczerjow ſaſtukhu a thlěb ſhubi. Njeſbože je cźim wjetſche, dokelž ſtej hižo poſledníjeſ dwě ſymje ſ njeſwučenej ſkutoſcźu wulku ſchkodu nacźiniłej. — Bliſko Leridy ſu temperatury hacź do 20 ſtopnjow naměriłi. Pola Segovije je žo dla wulkeho ſněha twarowy cźah wrócźił. W Santandrie je žo jedyn dźěłaczeř ſ lawinu pſckekbwatał a žo morił.

Wo ſmjertnych wuſudach w Schpaniſkej.

W tutym tydźenju je žo ſchwaniſkemu knjeſeſtwu 6 ſmjertnych wuſudow pſchedpokłožiło, ſo by wo nich roſſudźiło. Miniſterſka rada je **na to** wobſtamkła, **ſo maju** žo ſchtyri ſmjertne wuſudy wotpokasacź, dwaj ſ ſmjerćźi ſaſudźenaj pak žo wotprawiłaj. Wonaj ſtaj jedyn pschikluſchnik wójſka, kiž běſche pschi revoluziji w oktobru ſ ſbožakarjam pſcheſchoł, a jedyn policaiſki laſtopnik, kiž je tehorunja ſhromadnje ſ revoluzionarami **wojowal.** Wobaj ſtaj cźežke murdarſtwo ſkutſiłoj.

Syma w Marokkowſkej.

Schtyri autobuſy žo ſawěſe, wošom ludźi w nich ſmjerſto.

Do połodnjoſchich krajow, w kotrychž hewak porědko ſněhi na khwilku wobladaju, je žo létſa žolma ſymneho wjedra ſ lodoweho morja nawalika, kotraž tam hižo wjele dnjow ducha. W Schpaniſkej, na ſchpaniſkich kupach a w połnóznej Afrizy ſurrowa ſyma tſchěſkaſche a ſněhowe mjeſcźele zyhnowachu. Po powěſcźach ſ Maraksha w Marokkowſkej žu ſchtyri autobuſy, ſ domoródnymi wobſadźene, w dolinach Tifi Tiſchti wot dweju dnjow ſe ſněhom ſawěte. Se něhdźe 100 jěſdnych hoſcźi ſu pjeza ſedmjo abo wošmjo ſmjerſnyli abo ſ hłodom wumrjeli. Pomoz je pjeza po puću.

Petrolejowaj cźahaj do žo ſraſtkoj.

Bliſko tunnuſkeho měſta Konſtanzy ſtaj petrolejowaj cźahaj do žo ſraſtkoj. Njeſboje je žo najſkerje ſ wopacznym wuhibnjenjom kotijow ſawinowaku. Pschi žylnym ſrażenju ſo někotre woſy ſ kotijow wuſběkhnychu a žo ſwórcźichu. Wołi ſo hnydom ſapali a běżeſche jako wohnjowa rěka po żeleſnizy a w jeje bliškoſcźi. Żeleſniſki wobkhad dyrbjeſche žo ſaſtajicź. Wojazy a wokolni wobydlerjo dyrbjachu pſcherowy wurjeź, ſo žo woheń njeby dale roſcherjał. Jenemu duchapſchitommemu lokomotiwniſkej žo poradiſi njewobſchkodźene tankowe woſy wotpowěźnycź a ſpěſchnje wotwjeſeź.

Wusudźenja

§ Njeporjadnoſcźe we wjedźenju gmejniſkeje kaſny wjedźechu k wobſkórźbje pſcheciwo Mart. Domaſchaj w Lěſkej pola Kamjenza. W lěcźe 1925 wuſwoli ſo ſa měſchcźanoſtu. Jako tajſi měſcheſe też gmejniſku kaſu a k tomu trěbne knihi wjeſcź. Pschi reviſiji, kotruž gmejn ſzy ſaſtupjerjo wukonjachu, ſo małe njeporjadnoſcźe ſwjeſcźichu, jich wotſtronjenje ſo ſadaſche. W měrzu 1931 ſo jenchłóžnje ſnowa ſa měſchcźanoſtu wuſwoli. Gmejniſka rada bě wobjamła, ſo by pokładnju a knihi reviſor pſchepruhował. W pokładni ſo wotbhył we wpſoſoczi 300 hriwnow namaka. To dwai ſaſtupjeriei hamtſkemu hejtmanej do Budy ſchina ſdźěłſchtaj, też ſo ſo knihi njeporjadnje wjedu. Stónežnje ſo woprawdźitu wotbhył ſe 546.8 hr. ſwěſcźi. Domaſchka bě pjeza tute pjenie ſa ſebje pſchetrjebał a to ſ wopacźnymi kwitowanjemi ſaſkrował. Pschi nowoměłbach w lěcźe 1933 bě Domaſchka ſaſtojnſtwo wotpokaſał. — Pschi jednanju Domaſchka rytaſche dopokaſacź, ſo ho na gmejniſkich pjenie ſach niebě pſchepſchimnył. Knihi bě ro najlépſchim wědźenju wjedł. Kal je wotbhił naſtał, žebi ſam wuſaſnicź njemóże. Jonu bě 150 hriwnow na puću ſ Kamjenza do Lěſkeje ſe ſwojeje toſche ſhubił. Ssudźi bě ſlubił, ſo gmejnje ſchkodu bezſelnje ſaruna. Domaſchka njebě pſches ſwoje poměry žiwy był. Druha wukta thlóſtanika komcra niemóżeſche ho jeho wuwjedenjam zyle pſchiſamknyć, njemóżeſche pak winu ſa zyle dopokaſanu a jeho tohodła wuwinowna.

Sport

W Davosu zarjadowachu sebi holandscy, šwicarscy a norwegski Ivar Ballangrud napřemoběli na ledźe na 500 a 3000 metri. Při tym poradźi so Ballangrudej dotalny světowy rekord na 3000 metrow, kotryž jeho krajan Staksrud postaji, zbić. Nowy světowy rekord wunjese: 4 min. 49.6 sek., **stary** rekord bě 54 min. 59.1 sek.

---

pola njeje wodźiczki ſa rjanoſcź, barbiczki, tej lubopitki. Marja ho k ſtarej podawichi je ſwoje rjane włoſy pokaſa a wopraſcha ho, hacź chże ji tſi ſchěſnaki ſa ſłoſy dacź. Stara žebi ruzh nad hłowu lamaſche dla telko pjenjes a a poſticzi ſchěſnak; Marja wotenđże. Hižo na dróſu ho wróczo ſawola. Stara ji w drobnych pjenjesach tſi ſchěſnaki naliczi; Marja pſchiluczijnſchi je nětotre wotpokaſa a žadaſche žebi druhe; ſkónczinje běſchtej pſchejſjeni. Wona ho na tſet ſydnywſchi ſwojej wopuſchi roſpleſe, ſtara je wotſiha. Mari ſyłły do wocźow ſtupichu. Pjenjesły do móschniczki tykhnywſchi wona wotenđże. Jeje ſotra, ju wuhladawſchi, ho wuſtrożą; wona ji mielczejej pſchikaſa a ſhjaſa žebi rubiſchko wokolo hłowy. Doma ſkorzeſche, ſo ju hłowa boli, ſo by rubiſchko ſamolwiſa. Wjec'or ſlepeho na ſtromu wſawſchi k njemu dźěſche: „Dyrbiſch mi twojej ſchěſnakaj dacź.“ Wón k ſwojemu kaſchczikej ſtupiwſchi ſ njeho pjenjesy wza, ſo by je ji dał. Potom jemu rjekny„ ſo dyrbi naſaitra ſ njej ſobu do měſta hić.

Ssotſje ſ nim k kaleńſej dźěſchej. Sślepy dyrbjeſche ho na ſtol ſydnyć, łékał jeho wócźay pruhowaſche, pſchihotowaſche wobwjaſowu ſdźinu a daſche ju Marji ſ poruczeńoſcźu. ſo ſady ſlepeho ſtupicź a jemu po operazji wócźko hnydom ſawjaſacź. Potom ſwój nożik do ruki wſawſchi hłowu młodeho muſkleho i lémizu wobepſchinny a rěſaſche. Sślepy wótſje ſawola, ale Marja jemu hnydom wot ſady wócźko ſe ſdźinu ſawjaſa. „Widźu, widźu“, wón rjeſche, „běſche runja błyſkej, widźach ćje dołpołnje do wóhnja ſawalenu, Marja!“ Běſche Hilża była, kotruž ſe widźał. Wichitzy tju domoj ſo wróczíwſchi nanej powědachu, ſchtoż ſe ſtało. Wón tutu kreczel ſchwalíwſchi ſlepeho ſyna Marijnu ruku tłóczeſche. Marja ſo temu dźiwaſche, njeſlečeſche pak.

Tutu nóż ſwójba mało ſpaſche.

Pſchichodnje dny ſo lubowaſaj wiele hromadźe ſbźeſchtaj. Khory pſchejo ſaſny powědaſche, kak je Marju we wóhnjowym błyſchczu widźał, rjanu kaj ſandźel. Druhdy wona hojaſliwje ſpyta, jeho pſchihotowacź, ſo bidźe njeſlubje pſchejkapjenu, wuhlada-li ju. Wón ſo k jeje rěczam jenož nóſmněwaſche, potom rjekny: „Dyrbjała ſo na wonjeſbneho knjeſa wudacź, njeſkym hódny, ſo mje lubujeſch.“ Wona rěczeſche wo ſwojej khoroſcźi, wo ſ dźěrkant a dołkant pſchikrytym njeſmyczu, wo wocźmał, kotrejž ſtej ſjes błyſchcźa, wo ſanđenej kraſnoſći włoſow. Wón ſo jenož cźiſche poſmněwaſche. Tydźeń poſdźiſho ſmjerđeſche ſo wobwjas wotewjacź. Sałso wón na ſtole ſbźeſche; ſoſje ſtejeſchtej pſched nim; nan běſche pſchi ſwoim dźěle a dźerjeſche na podnoſchki ſbźejo napoł hotowy kojch mjes kolenomaj. Wonaln, ſ ſchepotaznymaj rukomaj młody muſkl ſuk wotſuka, wobwjas padny. Wón wuſtorcźi ah!, ſtany ſ ſchepotaznymaj kolenomaj padny Hilži wokoło ſchije. Njeběſche ſo Marje dezyka dohladak. Hilża jeho wróczo ſtorcźi, Mari boloſcźow polna ſawola; wón ſo wohladny. „To je Marja!“ Hilża ſawola, na ſwoju ſotru pokaſawſchi. Wón pſchewinywſchi ſo k njej pſchiſtupi, ſo by ju wokoſchak. Nětčžo jeho wotdźerżeſche, wón koſcheſche ji cźoko. Wona ſ hłowu tſchażo ſo ſwaha ſ jeho wobjecza wuzwobodźicź prózowaſche.

„Njebudźeſch ſo ſe ſlěpzom nad holzu ſtacź“, jemu nan pſchiwola.

„Nět!“ wón wotmolwiwſchi chżwyſche jeje ruku wjacź, wona pak wuwinywſchi ſo płacźo ſjiwu wopuſcheći. Wjecźor ſwojej ſotſje poroki cźiniſche. „Ty ſy na kózdu ſerjuſchu thodźiła, ja woſtach doma. K njedźeli ſy ho pyſchła, ja pak ſtarach ſo ſa wobjed. Ty ſy włoſy wobthowała, ja je wopruwach. Nětčo wotwjedſejch mi mojeho nawoženja. Na ſrudźe ſaneje ſpralvnoſcźe njeje.“ Hilża płakaſche. „Starach ſo wo tebje ſaj macź wo ſwoje dźěcźo, nětčo mi takle wotrunajſch“, Marji porokowaſche. Nadobo płakaſche też wona. „Ty dźe ſaneje winy nimaſch, też wón je njewinowaty“, wona dźěcźo. Naſajtra naſtaji ſo Marja na puću do měſta. Wědźeſche tam ſwójbu, kotraž ſlužownu pytaſche. Hdyž běſche hnydom ſwój ſawdawk dotała, wróczi ſo domoj, hdźež běchu wſchitzy w ſtaroſći jeje dla, a powědaſche, ſchtoż bě ſo ſtało. Tamni njeſlečachu. Potom wona ruku ſotry do ruki wuſtrewnjeneho ſlepeho położiwſchi rjekny: „Njech je twój. Ja jenož njeſboje pſchinjeſłu, hdyž ſo ſo numu wożenił.“ jk.

Srjedu pokhowachu w Barlinje znjezložene Aksel Holsta w Boeringenje w Swedskej w jeho ródnej wsy. W njenjo Adolfa Hitlera położi wyſoki župny wjednik Sepp Dietrich wěne na row. Też minister Darré pósła wěne.

W St. Moritzu wotměchu so boje wo europske mistrstwo we wumělskim běhu na lodze. Přeni: Karl Schäfer, Awstriska, treći: němski mištr Ernst Baier, štwórty: Jendźelan Jack Dunn; pola žónskich přenja Sonja Henie, Němka Maxi Herber na štwórtym městnje.

Měšćanske dźiwadło

Sbožowna holcźka

abo „Rjemjeſtwo ma ſłote dno“.

Ludowa hra ſe ſpěwami w 3 jgdnanjach

wot Maksa Reimanna a Otty Schwartza.

Hudźba wot Otty Schwartza.

„Sbožowna holcźka“ hrajeſche ſo ſchtwórtk w naſchim měſcheańſkim dźiwadle prěni raz. A wjedniſtwo dźiwadła je ſ wubranjom tuteje hry też wopraſdźe „ſbožownu ruku“ mělo. Hra je ſ cźaſa prjedawſchjeje tworbnje dobu a ma tohodła też w ſwojim ſłożenju kóždeho ſwjeſełeja cźin, ſtrowe jadro. Njelěpi ſo hromadźe ſ njemóžnoſcźemi, ale je wobraz woprawdźiteho ludoweho žiwjenja. To je radujeſch, hdyž widźiſch, kak ſo ſłoty cźaſ rjemjeſła cźeſći a ſo ſchmika nadutoſcź a wulkocźinjerſtwo tych, kotſiž ſebi myſla, druheho wutrjebacź, ſo bychu ſami lohke žiwjenje měli. Pjaſcź a ruka dźěławeho cźłowjeka ſtej ſłoty podłoſć hoſpodarſtwa. To hrajerjo naſcheho dźiwadła tak derje wuſwachu, ſo wobknjeſeſche wjeſele a ſkojenje pſchipoſłuchaſtwo wot ſpoczatka hacź do poſledniejeho ſynka pſchedbſtajenja.

Mano Holtei bě ſwojoraſny jankaſki mijchtr Bollmann, Anni Niegemann lubojna jeho dźowka, hraſerſki a ſpěwnje bohoſnike wſchem zadanjam ſroſcźena; Rudolf Sobota taſki prawy kruty ſajtnjerſki rjemjeſłnik jako ponoſnik Hempel; Inga Langenjraß ſwjeſełeſche ſe ſwojim temperamentnym hraczom ſtužobnje-duſche Marje. Alfred Borchert jako baron ſ Lerchenfeld typ nadutwaka a ſtajnje w pjenjeżnych wuſkoſcźach tcźazeho ſemjana. Korka Sänberlich jako jeho ſyn Woldemar dopokaſa też w tutej róli ſwoju wuſnamnu pſchedſtajeńſku ſamóžnoſcź a ſamo mała Müllerez jako wuczomz Fritza bě zyle w elemencźe a njj najpoſłedny thwakobnje wuſběhujeneho Jurja Pierra jako tuthiwjedniſka Wicźaſa, miſchtra Bollmanna wobkhodna duſcha a Franzijka Hellmuth-Bräm jako wudowa Jehnjatko. Też ſaſtupjerjo „Ležſchete worichty“ kaž Willy Kerran jako attache ſe Storch, Albert Grožer jako komerziſki rada Prätorius a Hana Gäblerez jako jeho mandźelka. Sběhu hódni ſaſtupjerjo ſwojich ſrěnich rólow. Derje pſchihotowanychu bo też dalſche ſobuſtutkowace mózu.

Dobre jemiſchczene wobrazy ſe ſchtwórt wumiſłi poradnik Ullrich.

Orchester wobſeſche kapalmy mijchtr Weber ſ knjez wuſtojnez ruku. Pſchihoſłuchaſtwo wuždaše ſebi jeho na jewiſchczo a dźakowaſche ſo jemu, zyłemu hrajerſtwu a krowemu wuſběhu Alfredez Borchertez ſ bohatym pſchiſleſkom a derje ſaſłużenymi kwětkowymi a pitnymi darami.

„Sbožowna holcźka“ dobu ſebi wutrowky zyłeho pſchipoſłuchaſtwa a budźe tu wěſcźe ſe „ſbožo wuſywaez holeſkin“ ſa naſche měſcheańſke dźiwadło. Njech ho hižcźe huſto wołyjentuje, ſo by kóždemu radoſći pſchinjeſła. Nježemy kóždemu wopyt tuteje hry napałežniſcho radźicź.

č.

Hamtſke woziewjenje z Budyſina.

Auf Antrag

1. des Landwirts Ernst **Kraupner** in **Doberſchütz** Nr. 16 bei Neſchwitz,
2. des Landwirts August Paul **Richter** in **Göda** Nr. 54,
3. der Landwirtin Agnes **Rehork** geb. Krahl in **Caßlau** Nr. 9 bei Neſchwitz,
4. a) der Bäuerin Martha **Beſold** geb. Pech und b) des Bauern Paul **Beſold**, beide in **Neſchwitz** Nr. 30 bei Hochkirch,

iſt über ihre Betriebe am 28. Januar 1935, 16 Uhr, das Entſchuldungsverfahren nach § 4 des Geſetzes vom 1. Juni 1933 eröffnet worden. Zur Entſchuldungsſtelle iſt zu 1. und 2. die Landſtändiſche **Bank** des ehemaligen Sächſiſchen Markgrafiums Oberlauſitz in **Bautzen**, zu 3. der Landwirtſchaftliche Kreditverein Sachſen in Dresden-A. 1, Prager Str. 43, und zu 4. die Sächſiſche Landwirtſchaftsbank, Aktiengeſellſchaft in Dresden-A. 1, Prager Straße 28, ernannt worden. Alle Gläubiger der Betriebsinhaber, die am 28. Januar 1935 gegen ſie perſönlich oder an ihren Grundſtücken ſicherungsſtellte Anſprüche haben, werden aufgefordert, ihre Anſprüche bei der Geſchäftsſtelle des Amtsgerichts — Zimmer 128 — bis zum 28. März 1935 anzumelden und die in ihren Händen befindlichen Schuldurkunden einzureichen. Die Unterlaſſung der rechtzeitigen Anmeldung hat Nachteile hinſichtlich der Beitreibbarkeit der Forderungen zur Folge.

8 L. Entſch. 409; 181; 428; 406; 461.

Amtsgericht Bautzen, 31. Januar 1935.

Der Bauer Herbert Zſchuppe in Wawitz hat um Genehmigung zur Abteilung von Grund- und Queliwaſſer vom Flurſtück Nr. 164a der Flur Wawitz zur Verſorgung ſämtlicher Wohngrundſtücke in Wawitz mit Waſſer nachgeſucht. Waſſerbedarf täglich höchſtens 12 cbm.

Dieſer Antrag wird nach § 33 des Waſſergeſetzes mit der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwendungen gegen die begehrte Waſſerbenutzung binnen 2 Wochen vom Tage des Erſcheinens dieſer Bekanntmachung bei der unterzeichneten Amtshauptmannſchaft, wo auch die Pläne zur Einſicht ausliegen, anzubringen.

Beteiligte, die ſich in dieſer Friſt nicht melden, verlieren das Recht zum Widerſpruche gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, am 31. Januar 1935.

Die Amtshauptmannſchaft.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 30 — Budyšin — Wutoru 5. februara 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Stat wodźi němske hospodarstwo

W Barlinje je towarstwo, kotrež so ſ pschemyślowymi praschenjemi sabéra, na kžož załoženiki zwjedźeni nimo druhich znamjenitych wosobow też presidenta němskotlačneje banki dr. Schachta pschepročžo. W zhromadźizne je dr. Schacht jasnje a ſ mandźelstwie žiwej, kiž njeběsche hischcze ženje dospołne zhoršowane. Pschičina teho je, so hospodarstwo njemóže wschitko dokonjeć, schtož technika pschica. Dokle w powójnskim czasu su w techniku a hospodarstwje napjatosće nastałe, kotrež su k wěstemu rozdwojenju dowjedle.

Po formalnym skónčenju wójny so wupokasa, so mjes tworjenjom kapitala a mjes potrjebu kapitala wulka próstnjenza wobsteješe. S wukrajza žo kapital požčowaše a to we wobłahu, kiž so ſ możnosćemi wotplačowanja njeměrjesche. Sćežkowki teho běchu pschejara nazionalisowane fabriki, kotrež w lěcze 1926 techniske dźiwy pschedstajachu, w lěcze 1931 pak wiele mjenje dźěłachu, hač buchu dźěłać móhle. Wóle roshorjazeho rozdźěła njeje, hač mjes techniskim wudźěłanjenjom maschinow a tradźatym wójskom nje[illegible] Nazionalsozialismus je žebi sa žiwój prěni nadawk stajił, so by tutón njerozumny a njemoralny staw wotstronił a njenaturisku napjatosć mjes techniku a hospodarstwom wotstronił.

Potom dr. Schacht wo krědłach k wotstronjenju tuteje napjatosće rěčesche. Sandźenosć naš wuči, so hospodarstwo njeje žadyn wumyślkeny mechanismus, ale žiwy organismus. „My chcemy hospodarstwo wodźić, ale nochcemy jo wukonjeć". S wjednikom pak móže jenoš stat być. Tehodla je žo nowa organisazija hospodarstwa němskemu hospodarskemu ministrej podstajiła. Němska hospodarska komora a jeje podkład dyrbitej być nastroj, w kotrymž žo hospodarske organisazije sjednorjeja.

Wudawki sarjadnistwa dyrbja žo snižić. Jenož pschi jenotnym hospodarskim wjednistwje a slutnym sarjadnistwje budźe Němsku možno, so nadawki hospodarstwa spěchuje. Wójna je klassiske liberalne hospodarske theorije rosbita. Němska pak njemóže cakać, dónž žo zwět na rosumne rozrižanje dołżneho pražkenja njedojedna. Němska dyrbi žiwoju politiku cžinić, kotraž je ſ wójny a wójnskich sćežkowkow nastała.

350 000 wopytowarjow „Zeleneho tydźenja"

Ničko žu liczby wopytowarjow seleneho tydźenja znate. S Barlina žo powě, so je dozyła nětkle 350 000 ludźi lětuschu wulku ratafiku wustajenzu w Barlinie wopytało. To tuteje liczby wschědnni hosćo wulkeho jěchańskeho turnera njejsu wopschiječi. Seleny tydźeń a jěchańśki turnér stromadnje kaž psches 400 000 wopytowarjow měrjachu.

Wulki wuspěch lětuscheho seleneho tydźenja też ſ teho wulkadža, so žo soni dozyła jenoš nětkle 250 000 wopytowarjow burskeje wustajenzy naliczi. Na pósledninm dnju lětuscheho seleneho tydźenja, sandźenu njedźelu, je wjele psches 70 000 wozobow we wustajenzy pobyło.

Seleny tydźeń je žo ledma skónčił a hižo je žo nowe žiwjenje we wustajeńskich sapocžało. S dźěła hižo w nozy k pónđelskemu dźěłacz sapocžachu, so bychu wulku wustajenzu automobilowy pschiprawili, kotraž smješe žo wot 14. hač do 24. februara.

Před do'ednan'om wo Posaarskej w Baselu

Jednanja w Baselu, kotrež žo ſ pschewjedźenjom romskich rěčezenjow a ſ pschihotowanjom pschehodacza Posaarskeje na Němsku saběraja, psched žiwojim skónčenjom stoja. Jednanja su w póslednich dnjach derje pokračowale, so žu žo jenotliwe dorěčenja hižo sapiłkałe. Jenož jedyn dypk žebi nadrobnischeho wuiašnjenja žada. Franzowska delegazija je so wo nim w Pariżu naprašchowała. Wotmołwa franzowskeho knježerstwa žo bórzy wočakuje, so bychu žo jednanja potom ruče k žiwoiemu kónzej dowjedle.

Jednanja w Baselu wožebje techniske a pjenježne praschenja nastupaju. Kaž hižo pihachmy, so němsky a franzowsky wotwótkanzy po Baselskich jednanjach do Roma bodadža a wunoschi wubjerkej jich mužow pschedpołożu.

Wot 1. měrza 1935 żelesniska direkzija w Saarbrücken.

Hdyž so Posaarska k Němskej wróći, žo 1. měrza 1935 němska żelesniska direkzija w Saarbrücken pschiprawi. Sa presidenta tuteje direkzije je žo president dr. Sarter pschi Trierskej żelesniskej direkziji postajił. W zamknjenym czasu žo Trierska żelesniska direkzija rozpuschći. Některe wyschnosće tuteje direkzije w tuthwilu hischcze w Trieru wostanu, so bychu žiwoje dźěła skónčiłe.

Němski filmowy archiv so wotewrił

Póndźelu wječor je němski minister dr. Goebbels w Harnackowym domje w Barlinje němski filmowy archiw otewrił. Archiw je najwjetschi filmowy archiw zeleho świeta. Pschi pschedwjedźenju někotrych filmow běsche też wjednik a němski kanzler pschitomny. Němski minister dr. Goebbels we žiwojej wotewrjenskej rěcži k wjerczenju dobrych a hódnotnych filmow namołwjesche a załkadu rospominaschе, kotrež filmowa industrija we Němskej dźenża ma.

Němski minister Rust přeč'wo załoženiu nowych muzejow

Němski minister za wocžehnjenje Rust je so ſ wuzasom na knježerstwowych presidentow w Pruskej wobrocžił, wk otrymž so pschecžiwo nietrjebawschemu założowanju nowych muzejow, wožebje domjsniskich muzejow, wobroca. Wón napomina, so bychu so město toho dotalne muzeje wudospołniale. Wukas je žo też kultušowym ministram druhich němskich krajow pósłał.

Jendźe'ski a francowski póstlanc wjednika wopytało

Jendźelski póstlanz w Barlinje, sir Eric Phipps, njedźelu pschipołdnju ſ němskemu swonkownemu ministrej ſ Neurathej pschińdże a jemu detalny telst jendźelsko-franzowskeho dojednanja pschepoda. Němski swonkowny minister na to jendźelskeho póstlanza po jeho pschecžu wjednikej pschipowědź. Też franzowski póstlanz Francois Poncet žebi pschejesche, so by žo ſ wjednikom rosrěčezował. Na to žo swonkowny minister njedźelu wječor ſ jendźelskim a franzowskim póstlanzom k wjednikej poda. Wječor jendźelski póstlanz němskemu swonkownemu ministerej dokónczuje Londonske wojerjewnje pschepoda.

W'ednik je 4 wukazy wudał

Němske sakonje łopjeno wojerja 4 wukazy wjednika a němskeho kanzlera k sakonjej wo němskich bohotach ſ 30. januara 1935 a k sakonjej wo statnej hłowje ſ 1. augusta 1934. We wukazach žo pomjenowanje a pschesenje statnych a krajnych sastojnikow, wukonjenje wobhnadźenskeho prawa a prawa němskeho bohota w Pruskej rjaduja.

Flandin a Laval stal so z Londona do Pariza wróćiło

Franzowski ministerski president Flandin je žo wczera w lětadle ſ Londona do Parisa wrócził. Swonkowny minister Laval je dopołdnja w 11 hodź. ſ cžahom London wopuschcził.

Jako Laval do Parisa pschijědże, jeho sastupjerjej presidenta republiki a ministerskeho presidenta, jendźelski pósłanz, někotři wyschozy sastojnizy a sapósłanzy powitachu. Jako žo Laval do žiwojeho automobila žydasche, jemu lud žiwje holdowasche.

President Franzowskeje republiki Lebrun je póndźelu popołdnju ministerskeho presidenta Flandina pschijał, kotrjž jemu wo žiwojich jednanjach w Londonje rosprawjesche. Statny wjednik žo Flandinej a też swonkownemu ministrej Lavalej ja jeju wuslědki dźakowasche.

Simonowe wozlew'enje w delnim seimie

W jendźelskim delnim žejmje žo póndźelu popołdnju wjednik oppolizije Landsbury za jendźelsko-franzowskimi jednanjem woprasza. Swonkowny minister sir John Simon jemu wotmołwjo rjekny, so je žo wjele wopačnosćezow wo hamtiskim wosjerjewnju rosčěriło. Simon no to pokasa, so je žo tekst tuteho powschitkownego hamtiskeho wosjerjenja, kotrež wunoschi jednanjom mjes jendźelskimi a franzowskimaj ministromaj wopschija, runje w běłej knihy wozžischcżak. Tuta kniha wopschija dospołnu rosprawu wo rosrěčezowanjach a jich wuslědkach, wo nastorkach, wo kotrychž hodźi so podźelsko jednacź. Simon pschipomni, so dyrbi žejm wědżeć, so žu žo krocżele stake, prjedy hač je žo hamtiske wosjerjenje wudało, so bychu žo druhe knježerstwa, kiž žu na Locarnowskich rěczenjach wobdźělene, wo smjerje rospominanjow shonike.

Landsbury žo hischcze woprascha, hač je Simone znate, kak žo Němska namjetam najskerje stajі. Simon wotmołwi, so drje je wschitko, so. smjeła žo dokónczna hamtiska wotmołwa wočakacz.

Pod pschikleskom delnjeho žejma wjednik liberalneje oppolizije sir Herbert Samuel na to swonkownemu ministrej k dotal dogpětym dojednanjam žohjo pschejesche a nadźiju wupraji, so bychu žo k wužitnym kónzam dowjedle.

Wón Simona namołwjesche, so by žludił, so bychu prózowanja jendźelskeho knježerstwa powschitkowne wotrohnjenje rěczenje ſ wočzow njepuschczesće. Simon wotmołwi, so w mjenje knježerstwa tuto pschilubja.

Kak posudźu'a w Parizu a London'e jendźelsko-francowske dojednan'e?

Wschitke franzowske nowiny wunoschi Londonskich jednanjow jako njewschědny podawk w internazionalnej politiju wuthwalują. W nowinach žo wožebje to wuzběhuje, so je žo wěste jenajke stejiščcžo franzowskeje a jendźelskeje politiki w Europje wutworiło, pschi czimž politiske poličenje na Němsku trochu zhubjcžo wustupuje. Wulka wažnosć žo na rěczenje dla wójnskich lětadłow kładże.

Schtož rěczenje rańschich statow nastupa, nowiny jenajke stejiščcžo njesastupuja. Pravizarske nowiny žadaju, so Němska najprjedy ſ rěczenim rańschich statow a k rěczenju pschidunajskich statow pschistupi, potom hakle chcędza ji rune prawo pschipóznacź. Tola ſ Londonskich wobsankjenow wuzhadża, so Jendźelska a Franzowska Němsej wjazy wumóženja njesłajataj, ale so ma Němska žwobodnu wolu k rosdźělenju.

W Londonje je dojednanje sarjišćcej sawostajiło, so je žo jendźelskim diplomatam a politikarjam poradźiło, so jim Franzowsojo wjele pschijhwolichu. Pschi tym pak Jendźelska njeje trjebała někajke rukowanje pschewzacz. Najcežšcže žu hyle jednanja wo rěczenju dla wojerjeskich lětadłow. Franzowsojo su jo bojeli, so žo ſ tuthym rěczenjom mjeliczo pschijpóznaje, so ma žo Němska za powětrownu mózu wobhladowacz.

Pólska a francowsko-jendźelske dorěčen'e

K wunoschkam wopyta farnzowskeju ministrow w Londonje žo pólske nowiny pondźelu hischcze njewuprajachu. Pólska telegrafowarnja je rosponinanja, kotrež běchu ſ Londona bóschle, hischcze jako pschesajne mjenowała. Tola ſ teksta ſ Londonskeho wojerjenja hodża žo wschelake mysle wuczahnyć a rospominacź.

Pólska telegrafowarnja wojerja, so je žo wojerjenje tak sestajało, so njeby Němsku sranilo. Też žadyn wo rěczenju rańschich statow žu jara powschitkowne a žebi we wěstym smyśle pschecžiwiwsa. Na jenej stronje žo we wojerjenju wuslědkuje, so bychu staty, kotrež so na rěczenje sajimnja, bjes nuczenja wo nim rosrěczowale. Na druhej stronje pak žo žwoboda jednanjow ſ tym wobmjerjenje, so žo wunmčnja, so rěczenje rańschich statow wobdźělnikam rukuje, so žo mjes žobu podpjerała.

Jako skucze krestiffchezo pólskeje powólczeknje na naspomnja, so wosjewjenje rjeknje, so jenotlíwe elementy powschitkownego dorosumnjeja, zo mjes sobu spórjetu a jedyn wot druheho wotwituje. Srěčenje wo wojeńskim letakstwje pschepadnje khětro jara Locarnoske srěčenja. So so Němska k tajkemu dorěčenju pscheproschuje, je pjeza po prawom pschipósnatje němskeho brónjenja, dokelž pscheproschenje wumělca, so Němska wojeńske letadła wobsedźi.

S wosjewjenja hišcze wukhadża, so by pschi wotpokazanju zyka mýtł srěčenja wo wojeńskich letadłach spadnyła. S pósledniżeho wotstawka jendźelsko-franzowskeho wosjewjenja wulkhadża, so franzowsko-jendźelske jednanja hišcze njejsu skónczene, a so so po wotpokazanej wotmolwje nowe wuradźowanja postaja a so žnadź nowe namjety pschedpokoja.

Studentske njemĕry w Beogradźe

Na uniwersiteje jubylejnojanskeho hłownego města je k czejkim studentskim njemĕram dóschło. Kommunistiszy studentoju njemĕry nalchkarachu. Tuczi žeby wot rektora žadachu, so by so 30 kommunistiskich studentow puschczilo, kotrjż su we Wyschehradze w Wožnji sabrjeni. Sso wź, so so na tuto žadanje njedźiwasche.

Na to popoldnju nĕkotre sta studentow do uniwersity sacžahnychu a tam **tradanski strajk sapoczachu.** Woni rjeknychu, so uniwersitu njewopuschczeja, dołhoż strajk traje. Sdyżnische wotdźelenje policije na to uniwersitne twarjenje wobstupi

Na wječor so policijotoju do uniwersity dobuchu, so dychu kommunistow z njeje wuwjedli. Tuczi pak do hornich poschodow khwatachu a so tam saraczichu. Tola policijotoju khĕtro rańnje postupowachu a kommunistiskich studentow bórzy pschewinychu. Nĕhdże 150 kommunistiskich studentow sajachu.

Pschi wojowanju z policiju kommunistoju wschĕ możne wězy do sastojnikow njetachu. Nĕkotři też kamjenje njetachu. Jedyn policijit so w njeswačzu czejko rani.

K wojowanju w Beogradzkej univerficze so hischcze powê, so je so jena wosoka morila. Policija je dyrbjała skónczinje je syłnjejshim plunom wustupować. Też tutón frědk kamó kommunistiskich studentow hakle wječzor wokoło 10 hodź. pschewinychu.

Studentow do jastwa wotwjedźechu. 60 studentow je jastwje wobkhowachu. Tammach su sobotu sajo puschczili. Mjes jastwnymi stej też kommunistiskej studentaj. Też druhi znaczi kommunistoju, kotřiž studentoju njejsu, w jastwje wostachu, mjes nimi też Żydźa.

S pschepytowanjom je so dopokazało, so su so kommunistiske njemĕry w mnohi pschikhotowale. Policija tam wobsedźerja pschepyta a kommunistiske spisy sebra. Wona też swědči, so mjezachu studentoju po zyłym kraju swisti z kommunistiskimi agitatorami. Policija mesu sawrě zawrě. Po powěsći z Beograda, su po zyłej Jugoslawjanskej kommunistow jimali.

W Ruskej so jena'ke wólbne prawo wočakuje

Dotal w Ruskej njeje jenaiseho wólbiseho prawa. W tu khwilu pjeć burikich błosow pschi wólbach telko waži kaž błóžk jeneho mĕšchczanskeho wobsedźerja. Pjeć miljonow burow runje telko zastupjerjow do sowjetskeho Jenarose pósla kaž jedyn milion mĕšchczanow.

Na wšelakich kongresach komunistiskich radowu je pschedsyda ludowych komisarjatow Molotow wo pschemĕnjenju tuteho pomĕra rěčał. To je po zyłym kraju wulke pschesmarwiło. Nowiny hižo njeżu, so so nowe wólbne [illegible] pschez wobsamknje.

Wyk žnadź w pschichodze burski hłós pschi wólbach runje telko płacził kaž hłós mĕšchczana abo fmajunjerskeho pokojnu teho, by nowe wólbne prawo wosnamjenjanko, so bowjesće knjezerskemu burskemu ludej wulku pschecželnosć wopokasuje.

Tola lepsche wólbne prawo w Ruskej njesmjeje praktiży wulkeho wusnamna, dokelž póbla kommunistiskeje strony njemóże žana druha politika srona wustupiċ a dokelž so pschi wólbach wolej jenoż pak „haj" pak „ně" k knjezerstwu a stronje tuprają. Knjezerstwo tola potom jenoblóžnje wobsamknje, kaž wono chze.

Krótke politiske powěsće

800 Posaarskich w Barlinje. Póndżelu je 800 ludowych towaršow z Posaarskeje na wopyt do Barlina pschijeło. Mjes nimi je wjele tajkich, kotřiż su njedawno hischcze jenotnej froncze pschinjesli a žu so w rosmużażej hodźinje k swojej domińje a k Němskowstwu wusmali. W błižschim czasu hischcze 1600 ludowych towaršow Barlin wopyta.

Pilsudskeho jenicka hotra wumrěła. W jenej Warschawskej khorownji je póndżelu jenicka hotra marschalka Pilsudskeho, knjeni Kadenazowa, po dlescej khorosczi 70 lět stara wumrěła.

Demonstracija w Lillu. Pschi demonstraczi marxistiskich a kommunistiskich swjazkow frontiskich wojowarjow w Lillu pokuzuje Franzowskej je k srażenjam z policiju dószło. Policija skónczinje doby a demonstrantow rozehna. Dżesacz demonstrantow je so sranilo, mjes nimi nĕkotre jara czejko.

Senatowe wólby w Juhosłowjanskej. Saudżenu njedżelu wotmě so w Juhosłowjanskej dżeł wólbow do senata. Wone so w dospołnym rerjedze pschewjedechu. Knjezerstwowe liscziny nimale wschudże skoro wschitke hłosy dostachu.

Dwaj morjenej a pjeć sranjenych w Alžérskej. We Stifu w Alžérskej, dżesż so domorodni zwilistojo a wojazy do uniformowaneje policije dachu, so pschi njemskich dwě wožobje morischtej a pjeć wožobow so sranj. mjes nimi tśo policajzy saskonjizy. W pjeć kofejownjach, mjes nimi w jenej žiwowitej, su pschi srażenjach wscho do truchow sbili. Policija je schesć domorodnych sajała.

Knjezerstwo w Urugayskej dobyło. W połnóżnym dżelu kraja su urugayscy rebelojo czeżku porażku poczerpili. Pola města Rivery pschi brazilskich miescach su knjezerstwowi wojacy sbežźarjow sbili. Wołajtim je prezident Torra strach, kaž jemu se strony sbežźarjow hrożesche, pschewinył.

Porjad za statny wopyt ministerskeho presidenta Göringa w Dr'eždźanach

Sa statny wopyt ministerskeho presidenta Göringa w sakiskej stolizy je nĕto porjad wosjewił. Ministerski president pschijeńdże sobotu pschihotowniu 12.20 hodźin na hłowne dwórnischczo, kotrež budże jeho sakski bohat Mutschmann na czole sakskeho knjezerstwa powitacz. We dwórnischczu budżetej Hitlerska młodźina a swjatł němscich hołzow sraśer tworicz. Swonka dwórnischcza so czesne wotriadu SA., powětrowneho sbrita a letarjow z kapału sakskeho letarskeho wotriada sešeraju. Tuchu hosća powjedże potom po Prażskej dróze do Heimewiže, kotrež sonemski bohat wopyta a tłónczi so potom w hotelu Bellevue. Powołdniu w 4 hodź. je wulka khromadźizna w hali dwórnischcza radowineho železnitwa na Wattarskej dróze, kiż samóże 24.000 wopytowarjow pschijeczi. Tam budże minister-ki president rěczeć. Wječor je wopyt opery zarjadowany. Też prózuja ko wschi kubi, so by so hischcze wulka wječorna hudźba (Zapfenstreich) w Zwingern smórnicz hodźała. Niedźelu rano pschinjesku jemu SA-kapały psched hotelom sakskeho. Wot 10—11 hodźin je nimocnach SA-formarjow. 1:12 hodź. dże potom hósći statnu wobrazewniu wopuscz. W 12 hodź. powita jeho město w nowej radnizy. Popoldnju dże hósći, kiż je statny kajnikli mischtr, krałowski hrod a dźiwinowny rark w Moritzburgu a znano tež pschische statnu kajnikłu schulu w Tharanče wopytaċ.

Profesor Junkers wumrěł.

3. februara z na swojim 76. narodninym dnju w Mnichowje profesor dr. Hugo Junkers wumrěł. Junkers je znaty spytnik we wědomoścach wo czopkorje a twarjenju metallowych letadłow. Hižo w lěcze 1889 wón w Dessawje sypłatnju sa maschiny sałożi, kotrež so z płunom cżerja. Wot 1897 hacz 1911 běšże wón poriadny profesor pschi Technilkej akademiji w Aachenie. 1915 natwarì wón we Dessawje prenje letadło, kiż bě dże so jenoż z metalla na'warło. W lěcze 1920 natwari prenje wulkoletadło. Jako sałożeż a wiednik swětnaslawnych Junkerskich dźełkarnjow w Dessawje, najwjetschich němskeje letadłoweje fabriki, běše Junkers jedyn z pucż rubaznych spytnikow a konstruktrow, kiż su němsku letadłowu industrijr na jeje wysoki stwdźesk wozběhnyle.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 5. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Dušny muž padnjenych za ruku bjerje.

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 736, hygrometer —2 a thermometer wodnjo +1. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer —2 a thermometer we nozu 0. Symne wětry z dołheho wjeczora hischcze nocu krajinu pschepławile a nan powětr tak wustudźile, so sajo njerisnje. W połodnischej Němskej a w Alpach su wječera jara mile wjedro je zhórnyc tacżom mĕli. Czopły powětr pak so hacz k nam njepschedobudże, dokelž pschipławi symneho powětra z dołheho wjeczora hischcze njepschestał. Nižina mjes Jendźelskej a kupu Islandskej njeje so hischcze twjeł k nam sdźiłała, so by nam hižo zajcu wjedro pschemĕnikła. Tak drje smějemy jutrje nimale samsne wjedro kaž dżensa. Pódpołdnja budże sajo trochu milisce. — Jutrje krjedu zhórnicze 7.31 hodź. schadża a so 4.30 hodź. thowa. Mĕsacżk schadża jutrje rano 8.22 hodź. a thowa so wjeczor 9.17 hodź.

— **Wuhladny na wjedro za jutrischi krjedu: Powschitkownje spodobne, połdżischo sajo trochu milisce, wiedro.**

Bławłow Sawałjewskiż:

Zamórscy diabolio

26] (Pokračowanje.)

Druhi dźeł.

W kraju kwětkow.

XI.

Woja luba, ilota, daloka nadżejka! Słónczinje żywi sak dałako, so mózu mjesez psched swojimi durjemi. A woprawdże mam tu wjele mjesez: podloha drje je pjeza wunjeczena, tola w rózu leji hischcze zyła hromada prochu. Po nĕczim budże to dże hinak. Dołhoż żywy bydliċ na pósłanzstwje, njeżdżym nizjeho paromak, wschitzo běchu jara sdźerżliwi ke mni a pósłanz sam je nĕschto krócz se mnu rěčał, tola ... wschitzy su tam jara bohaczi a z wulka żiwi. Wě to žałośnje wotrudle. A potom pschidżo nĕschto na prĕti, a ja radżcho pósłanstwo wopuschczich. Wo twu mohło so wjele wijaċ, ale Ty dże mi wěriċh, so mjezach prawo. Słónczinje też wujowe pjenjezy mi ani dołhałale niedychu k wobstajnemu bydlenju w pósłanzstwje. Studencza w pósłanzstwje dostawaju wschitzy hobrzku midu: nĕhdże dwajetstaj złotych rublow na lěto, pschi tym pak pschi tłorża, so jim njedżahnje. Wjeczorne šalaŵy, żywjedenje wulkeho na konju a z wosami, to wschitko jara wjele płaczi. Domjace twory su tunje, wschitko europske pak je jara drohe. W pósłanzstwje pak hanu europske zjedżi so hańbnje kupowaċ tudyjsche wěry. Stajnje dyrbjich żej nakupowaċ najšepsche a najdróżsche. Pschi thodźicz so njeżtrucha, dyrbjich żej hnydom najeċ nosschadło. Praja, so je to wschitko talle, so by so wobkhowała dostajnosć pósłanstwa, hewak njeżtu psched dobrziu nĕżtu. Sdaische so mi jako bych w klĕtzu był tam w tym pósłanzstwje. Stajne w hanne: Wopyty wschelakorych narodnosczow.

Wischē pósłanzstwa su pschi żamnej haży a su wobdate z murjenji a sahrodami. Po sahrodach a po haży je stajnje cżicho a puste. Druhdy nĕkajki wikowaċ so sjewja, njewola pak a njeharuje, każ hewak w nĕsecze. Nĕczi jenoż se khużobnikami, kradnje so skot do kuchinje, do wołżeje, hdżej nanaka, kohoż pyta a so sajo słuhi. Hara města so kem bohdźa jenoż słabje jako schumjenje sdaleneho morja. Najwajnische żobustawy pósłanzstwa — pósłanz sam, tajnik, tołmaczerjo, lěkaŕ, duchowni — maja żwoje samżne khěże. Kóżdy z nich ma żwoje waschnicżko; tón sbera wobrazki, tamón knihi, miedżane postawy, wĕzki se płonowinu, emalje abo wuschiwanja. S tym żwoje wobydlenje rjenje wupyschuja. Studenczi spochi farjadża nĕkajke zabawy, so bychu so zadżiwali do diplomatiskeho wobkhada se sastupjerjemi zuljst krajow. Khiństi pak wuża runje telko każ ja. Pater Paolo i katolikeje mĕżtje, tiż hižo dołho tu je a wschc derje znaje, rjekny mi, so tež żenje wjazy njenawuknu, pschetoż hdżej dżesch Khinjanom derje spósnaċ, dyrbjich z nimi hromadże żiwy być a to runje każ woni. To żmu żej tež pschedewsał a żmu so pschedżydlik k nĕkajkemu kat mjenowanemu „Stari-schen". To je nižschi wuczeŕ a znaty patera Paola. Tutón Khinjan hižo dołho w pósłanzstwje wobkhadża, może telko franzowski każ ja a europske rjkowa wotrjekuje każ naschi staty Siui. W pósłanzstwach jemu rěkaju „dżesacżtyżaz wobradow", haczrunjeż po prawom rěka Wań Siu-li, schtož, każ żam praji, wosnamjenja „Knjez nauczerjow wrotow". Wón dale wobstrucża, so je też „trochu kischesżan". W nĕmskim pósłanzstwje żej powědaju, so je dwójny kischesżan, so je so hižo dwójny dał wukischczeż. tola w katolskej mĕżtji praja, so żu to jenoż kiełti. Pater Paolo so nadżija, so khudy ale sprawny Wań hischcze po nĕczim budże horliwy katolik. Wań je żwólniwy mje wuczeż. A to za 10 000 czechow nĕżczenje. Nichoż so, to wjele njeje jenoż dżesacż rublow i wobydlenjom a żeżiwjenjom. Ja tola wot wuża wjele wjazy dostawam, so Tebi bórzy budu pomhaczi móz. Po radże patera mĕżtje nara żym so wobklekaŕ po khinżku. Na to waschnje njeżmeju telko wudawkow sa drastu. Wschitzy mĕżtjonscy tu tak khodża. Sżym so żeinel z krajanom, z duchownym Mjonikim, z młodym, żuchim, samżnjelenym cżłowjekom. Wón so jara dżiwasche, hdy na njeho pólki sorżcżach a Powědach jemu we pschescżach a wotmużkenju wuja. Wón k tomu khwały a rjekny, so żmy my wschitzy, so żmy tu każ żidża po sapuścżenju Jerusalema po zyłym żwjece rospróschili a so po nĕczim hischcze każ woni budżemy narěd bjes kraja. Hacż ho tole jónu stanje? Boh wje, wdyż jenoż na to pomyschlu. Na połajtim hižo bydlu ja z żwojeho wuczerja Wań. Rozmołwimoj so nĕkak z franzowsko-khinifej mĕżcheńzu. Hewak ho derżcżimoj z pomocu żmanżenjom. Mam wulku, tola njeschcżiomcu żiwu, tiż je podobna na katarnju. Jenn żcżenu twori bohate łżzy zale wokno, kalépjene z pschewidnej papjeru ...

Brżeżki pjero wotpołożiwschi żo rosczahowa a żo pschi łydżenju roshlada, so mohł jo lepje wopiżaċ, ale tu njebě nicże k wopiżanju. Blisko, na kotrej żo żeperasche stólcżi na kotrejż będżesche, kofr a nĕschto wesoł schamnych po scżenje — wschitko żo pothubi we wobschernej, tu próschenej „katarni". W rózu bě mały wustup z nisim łożom, we dużhim rózku bě hromada żmjeczow a małe khoscżcżo. Cżerwjene świetło żo tudy thowadżeło żłonja pschedobywajuce, pschez małanu papjern wokna a błede poczerwjeni schĕre scżeny, khuduschku nadobu a błede wobliczo młodżenza.

Rozhlada żo po żtiwje a żwjasche. Tuż żady papjera zowjech durjow nĕschto ko khramoscżesche, wotruhana hłowa cżaja hłowa łżkadny psches powozżinjene durje a cżernej dołhojtej wóczży Khinjana wcżipnje na zużnika bładżesche.

„Wużmuż!" rjeknu skrótka a hłowa żo żaso żkubny. Brżeżki żo żażnja, żotepta i nohu a ztanu. Bě żożmuż, je na pschiżcż k wjeczeri. (Pokračowanje jeżehuje.)

— **Sakska krajna loterija.** Pschi póndźelnišchim cżerpjenju 4. rjadownje 206. sakskeje krajneje loterije (1. dźeń. padże dobyce wo 25 000 hr. na cżišło 43 872; dobyce wo 3000 hr. na cżišło 98 508; dobyce wo 2000 hr. na cżišła 29 505, 54 460, 101 360, 124 301, 132 342; dobyce wo 1000 hr. na cżišła 9233, 20 849, 32 577, 34 416, 92 151, 99 762, 122 427, 124 012, 151 456.

— **Nahła zmjerć.** Wczera dopołdnja wokoło 11,35 ho tu na Sserbšćej haży tudomny 61ětny wyslužbjeny póstowy sekretar na wuńt. Max Wagner z njemezu sja. Pomóznimi ludźo donjeseechu jeho k lekarju kujeni dr. med. Apellowej na Sserbšćej haży. Tam je wón hnydom na to na sajeseje wutroby wumrěł.

S **Kubšcyz.** W nozu k 31. januarej ju jenemu tudomnemu burej z njesamknjeneho kurjenza 15 kur kradnyli. Kurjenzowe durje ju jenoj se sajmuju sawrjene byle. Tohodla je padnch lohke dźěło měł. Dokelž w kurjenzu a zwonka njeho zanych trwawnch kšćeow njeje, ida ho, so je padnch kurp žiwe wotnjesł. Mózno je, so spnta, kury pschedacz. Schtóž znadź něchto wě, schtóž mohło k wuslědženju paducha słužiz, njech to blizschemu žandarmej wosiewi.

S **Lemišchowa.** Po pózledních deschczach a rostaczu zneha ju ho sa dołhi czaj sazo ras tudomne pschitrěczne kuki powodźile. Wobsedze na městnje, hdyž lěwa a prawa Lubaczina wobnoha spławatej, je woda pisches brjohi stupita. Njedawno spuschczane drjewo knjeseho lěza je powodźene.

Z **Khrósćic.** Wysokodostojny knjez kaplan Handrik, kiž je w našej wosadze přez 2 lěce jara spomóznje skutkował a sebi w tutym času přilnkilnosć wšěch wosadnych dobył, je so za farskeho vikara do Zeithaina powołał. Do Khrósćic přindże jako młody kaplan w najbliższich dnjach wysokodostojny k. dr. Pawol Hórnik. Přejemy woběmaj duchownymaj do noweho zastojnstwa wjele zbože a Božeho žohnowanja.

S **Kulowa.** Tu powschitkownje znaty hoschczenjaz Jan Ackermann z Kocżiny, kiž w sandźenym tydźenju do Mullich Dobšez pola Budischina wucżahny, so by tam hoschczenj pschewzał, je na dróży blizko měrina swojeje nowoje dźěławosće z Božej ruczku laiaty wumrěł. — Pónđźelu popołdnju ho na hladkej dróży blizko nowoje schule auto tudomneho lekarja dra. Nitzpona do pschérowa ju. Dokelž wós pschepschinje nježdźelske, pschi njesbožu bjes franienja a wobschkodźenja woteńdże.

S **Kulowa.** 27. januara tudomna dobrowólna wohnjowa wobora swoje 35kětne wobstacze wopomjeli. Po cżerj krajneho radźicżela ho 5 jubilarow za 25kětnu aktivnu słužbu z wohnjowobornym cżestnym znamjenjom wuznamjenji. Běchu to kk. Hühne, Schüch. Glatz, Winter a Jonas. Slowonemu wopalnemu mišchtrej Hahnje ho jako wobzetne pschipósnacze wopomnjenišk pjenes „Wozudowny wobrot Němskeje 1933" pschepodak. Wopalneho mišchtra Schücha za cżestneho jubilanta pomjenowachu.

S **Wójerez.** Krajny radźicżel je wojewił, so je ho pola bura Mateja Maternje w Bórku cżišło 12 cżernowipany, nběhdże 16 mežnazow itarn byk iwonka termize hacz k blizschemu poriadnemu hlownemu wobkanju wubéral. Dale je so pola burowki Madleny Hanikowoje we Mulkich Sdźarach bély dźewjećemjeńacżny pschehowanski kundros, połěpschene krajne žwinjo, iwonka termije hacz k pschichodnemu hlownemu wubkranju wubéral.

S **Wójerez.** Knjezeřiwowy president w Löbnizy je porucżił, so maja ho w hanttlskich (policajskich) podrjeskach pomoz za kontrollu kiwnocże wotebracz a ho hantlskej pschepytowanji pósłacz.

S **Wójerez.** (Zmanzy Wójerowskeho wokrjeska.) Wubjerk Wójerowskeho wokrjeska je 28. januara pożedźowe wolnił, w kotrymż je ho wo wokrjeskowych finanzach jednako. Zuby njedoščatk i leta 1934 513 000 hrivnow wuczinja. W tutym lěče je ho ja pschepotrjebnje Niedźichowsko-Wětmiškeje drohi jako pódpjerja rata 4500, ja wjehifamkowanje jeneje dróhowneje tyčże k wodowodej 2500 hr., ja natwarjenje muża w Sendrichezach 12 667 hr., ja twar muża pola Stuczina 8505, ja twar muża w Bórku 6257 hr., ja powiedźenja fariadnitstwowych domow 36 100 hrivnow wobtczitko. Wudawki za pschepotrjebnje Cżornebo Dalschtrowa lěchu ho je 660 000 hrivnomi wobtczitke. Kola ho wone wo 100 000 hrivnow powietcha. Z tutej lunmy ho wuda ja dźěło w jeni 42 000 hr., ja twarowanje Stódźankeje Cżornizy 30 000 hr., ja wary 18 000 hrivnow a ja kupjenje lesownoseje 10 000 hr.

S **Wójerez.** Na hobotnitske witi bě ho dla deschczowego wiedra jenoż 24 prosilow pschinjesło, kotrejž su ho wschě ruczje pschedale. W pschercżitu so 9—12 hrivnow sa prožo płaczeiche.

*

* Se **Shorjelza.** Wjelichi rěčny dźeń w nalężnosczach **wuschowanoweho wudoleńa** imźe ho **sobotnik 7. februara 1935 wot 9** hodźin dopołdnja we **wokrjesnym domje w Shorjelzu.**

Přilopk

Lokomotiva cżejzity automobil rosrażiła.

Schwórtk dujsche wjednik jeneho Pirnaiskeho cżejzteho automobila pschechód Pirnaisko-Gottleubaiskeje żelesnizy **přjedy** żelesnizkeho cżaha ruczje pschejeżej, kola do lokomotiwinych storkaczow sawadźi. Auto a pschiwěschat ho sawróczejschtaj a ho kruch žiwu wlezejschtaj. Wjednik ho sa**ckužny** a ho cżežko sranj. Wohnjowa wobora je rosbiti **wotsrażiła.** Wobkhad cżahow ho chwilu hacżesche.

Winowe kicże w žnjeju.

Do redakzije „Eichstädter Volkszeitung" pschinješe jedyn bur je žewjerno-bayerskeje wjsy Breitenfurt tute **wuroczejnu** kicż wina, kiž je ju prěnim žnjeju psched **dwěmaj** njedźelomaj z **jolnowoho** pjenka wotrěbał.

Też njetrjebawschе dracżowanje stotu ho chłosta.

Dla dracżowanja stotu ho Wojczech S. w Barlinje z 30 hriwnami na žudnistwje pokhłosta. S. pschinidże z papuchom (Papagei) do jeneho hoscżenza a dracżowasche skocżatko z tymu, so jemu zigarowy kur nastajnje do wocżow žapasche. Zigaru mjesche w žamej ruzy, we kotrejž ptaczka dźerżesche. Po prjedawschich prawidłach bě dracżowanje stotu chłostajomne, hdyž ho to z wotpohladom stawasche. Nětko może ho tež tón chłostacz, kiž njetrjebawschi stót cżiwiuje. Po najnowischich postajenjach smědźa ho tajzy hacż do dweju lět jastawa chłostacz.

Měch słěbornych tolerjow. — Hdyž ho nowiny njecżitaja!

Byrnjež ho husczišcho na to pokasało, so stare štiřiwnarje žiwoju hódnosczi po wěstym cżasu słubja, njeběše burowka w Spessartu nicżo wo tym shonita, dokelž žane nowiny njecżitaschе. Hakle nětko, hdyž pschi rěczach na to pschitrjebżechu, zhoni, so štiřiwnarje žaneje płaczitwosczje wjazo nimaja. Pola jeneje banki w Aschaffenburgu synptasche zyły měschk słěbornych tolerjow w hódnosczi 300 hriwnow sameniczą. Tam zhoni, so je cżaj k samjenjenju dawno nimo. Tute pjenjezy bě žad pschedawschi w sandźenej najmnje wuwikowała. Tuž wsa žiwoje pjenjezy sasze domoj.

Jako dalšu přilohu připołožimy dźensa našim Serbskim Nowinam našu starosławnu

„Łužica",

kotraž z tym swój 48. lětnik započełna. Redakciju je přeċelniwje naš po cyłych Serbach najlěpje znaty spisowaċel a literarny historik knjez stud. direktor prof. O. Wiċaz w Stollberku přewzał. Jeho wosoba nam za to rukuje, zo budże nam naša „Łužica" to najlěpše poskiċeć. Z wudawanjom „Łužicy" a „Naša Domowina" jako přilohow Serbskich Nowin chcemy docpěć, zo so naš lud z dźělami a prócowanjemi našich kulturnych dźěłaċerjow nanajbóle zeznał. Wobej přilozy pak też hromadźe na lěpšej papjerje čiščemy, a poručamy jej wšěm zajimcam za nizku cyłoštwu płaċiznu 3 hriwnow. Wšěċe namaka tuto wudospolnjacu naših Serbskich Nowin w našim čitarstwje połny wothłós.

Nakład Serbskich Nowin.

Swinjo jako wumjeŕ.

W hannoverišej wjsy Bleckede palesche ho na kuble ratarja Mosera hródź. Stót dyrjasche ho z wsé sakurieneje hródże wumjeŕ. W tołstym kurje namaka jedyn pomocnik wuhoń z hródże jenoż z tym, so jene swinjo ja wopuch hrabny a ho dasche wot njeho z durjemi won jetahnyć.

Połsteho radźicżela wyschcheho statneho rěczniſtwa nadpadnyli a wurubili.

Do twarjenja generalneho statneho rěczniſtwa we Lwowje w Galiziſkej žu ho po tłoczenju słužbnych hodźin paduschi dołhyk, so bychu pjenježnu kamor wurubili. Na pschedańi ho z radźicżelom wyschcheho statneho rěczniſtwa Rybařskim setkachu, kotryż bě jam hišcże w pisarni wostał. Nawalnizy jeho k jemi pozwołachu a jeho wuwjasaneho do jeneje wotsedźenje donjesechu a wurubichu, na cżoż cżelnych. Halle pjeć hodźin posdźischo strażnik wumóc'aneho radźicżela nadeńdże.

Němske wojerske pohrjebnischcho pola Loretto-hórki wuhrjebali.

Pschi wutrywanju na bitwischcżu pola Loretto-hórki w Francowskej žu pohrjebnischcho němskich wojakow wuhrjebli, na kotrymż je ho w swětowej wójnje 500 němskich a francowskich wojakow pothowało.

Khrypa w francowskich garnisonach.

W Anguleme w Francowskej je žudom wojakow na khrypu wumrěło. 250 wojakow na khrypu thorch leži. Tež w Dijonje je žudom francowskich wojakow na khrypu wumrěło.

Kemal pascha nechże stoteje kupanskeje wanje.

Na hlownej shromadźiznje turkowiskich lekarjow we Ankaru wobsamknychu, Kemalej paschi stotu kupanskeje wanje jako symbol pschipósnacża jeho sastupkow za hygienu a strowotnu kraja darież. Tuta wania dyrbjesche z pschekwapjenku hnyć a tuj mjesche ho wobsamknjenje tałanje, doniż njebě iberka mjes lekarjemi telko wunjesła, so mózachu trěbne stoto kupicż. Kemal pascha dóha wanju, tola wotpokasa, tuhu drohotnu wěz wobdźiwacz wužiwacz. Da tu rosschérěcż, stoto pschedna a pschespoda wunoichi strowotnemu ministerstwu za wurjadne postrjeby.

Spi wot 24 lět ńem.

We fantastiſtim dołhim śparje pisaja južnoafrikanske nowiny. We wustawje za khroniske khorosce w Tietfonteinje spi 43lětna Hana Swanepoolez hižo 24 lět dołhoraj morwa. Jenoż z cżajami wrócżi ho ji wědomje. Wona padny 1910 do womory, hdyž shoni, so je žebi jeje nawożenja ńam žiwjenje wjak. Spar trajesche najprjedy 11 lět nimale njepschestawajuc. W lěcże 1921 wotuczi prěni ras. Wot toho cżasa ju ho doby, w kotrychż sasze na chwilu wotucżi, dźeń a bóle strózżite, w nowischim cżasu jenoż nekotre tydźenje wot lěta njespi.

Kokoški japanskeho lětacża pisches Aziju a Europu.

Japanski lětać leutnant Ishikawa pschihotuje kokoški po Aziji a Europe. Budże žwój pisches 350 000 kilometrow dołhi lět pisches Moskwu, Leningrad, Barlin, Parts, Rom, Maku Aziju, Indiſku, Siamsku wukonjeczy.

Chinejzy sastonizy njeńmědźa ho z wukrajnizami wożenjeć.

Chinejske knjeżerstwo je wschitkim sastojnikam sakasało, žebi wukrajnizy sa žonu bracz. Schtóž ho z wukrajnizu wożeni, ho hnydom ze žłužby puschczi.

Sněhowe miećele po cyłej Europie

Ssobotu wjeczor a njedźelu ju nimale pisches zyłu polnóznu, hrjeżdźinu a połodnišchu Němsku wichorojte wetry howrile. W sakiſkich Rudnych horach je sněhowy mjeczel wschě dróhi zawěł. Automobile w nětkotre metry hłubokim sněhu tczaze wostachu, z kotrehoż žu je dyrbjałe połdźischo wuńzypacz. W lěżach je ho wulka schkoda nacżinika.

Lawiny w Krkonoschach.

W Krkonoschach je ho nětkotre metry wyschoki sněch naschoł, kotryż je ho z lawinami do dołow walał. Někotši ludźo žu w lawinach zżiwenje wostajili. Ssobotu wjeczor ho dwaj offizarej cżeschkowakskeho wójska z Marcżinskeje budy na sněhałach na stronu k Lobjowej budźe nastajschtaj, njeležbjuju na warnowanja a wotradźenja ludźi w Marcżinskej budźe. Dokelž běschtaj telefonizy hospodu we Lobjowej budźe skałałoj a w połnoc hischcże tam njedóńdźeschtaj, z wobeju budow idobom wukhowaju expedizju wupósłachu, kotrejž ho bjes wuspěcha wróczichtej. Na to ju wukhowanjku słužbu we Schindlerskej budźe alarmowali, kotraž je hromadźe z žandarmami znyu njedźelu sa kubjenował rodorno pusała. Póndźelu ju dale sa offizěromaj słědźili. Boja ho, so staj so sabkudźiwschi pak do bjesdna padnyłoj pak ho z lawinu sasnynyłoj.

W Awpa'kim dołe bě sastojnik Cżerwinskeho knjeżstwa, Renner, ze swojej dźowku a z jenej Praskej knjeninu na pschekhodnjenje wuschoł. Wo prózu ho wo nich lawina wali. Renner a jeho dźowka ho w niej sadusnyschtaj. Prasku tnjeniu ju do Marschendorfskeje thorownje pschinjeschli. Wona je snutska cżěła cżežku schkodu pocżerpiła. —

Sněhowe mjeczele w horatej Bayerskej a pod Arlbergom.

Wot pjatka je w allgäuskim kraju wuriadnje žnjeny sněhowy mjeczel sakhodził. Na dróhach a żelesnizach je ho wobkhad i dwaj abo tři metry wyschkimi benkemi łasłajił. Ssobotu rano je skoro wschě póstne autobusy we knjeh tczaze wostałe. Mjes tmi je ho knjeh do tacża dał cżisch Arlbergu je lawina żelesnizu hłubeko sasypnyła. W Bayerskim leżu ho knjeh i niepschemjenjenej žyłnosczu dże. —

Hornjobayerska hórska hospoda ho z wiktrom wuńzhnyła a ho rosbita.

S Tölzskich dnjelow w Horniej Bayerskej je powdźiekeju rano wołoło 1 hodźinu je ho Pernawika hórska hospoda pola Lenggrieza z wichorojtym wětrom thrake a ho něhdże 100 metrow dałeko do Hirschbachskeho doka wjerhła. Mašinna driewjana hospoda je so pschi tym do cżista rosbiła. Wósom šuchakarjom šuchakarskeje stuba w Tölzu, kotříž w hospodźe pschenocżowachu a dźiwjo we łožu spachu, ho pod rozpadankami wohrjebacz. Samochu pak ho je šuchka wudebyła. Sdźela jenoż kołsku wobleczeni a bjes chrjsow do Lenggrieza dójdźe. Dwaj šuchakarjej, Khrystof Lemmer a Konrad Rauch, stej po pucżu sinjerunku. Druhich šuchakarow ješći dnja žu ho lóže šranili, tola niedźopołnje łwobelekanj pschemjerjeli a wustali, žu do thorownje Tölzskich kupjelow dowjedli.

Lawina šćěrej šuchakarjow sajmyła.

W Alpach k Wětrnu rótkej horje trupajo, je ho šćěrje wosobow z lawinu sajmapiła. Pjeczej wosobow je ho je šuchom wohrjebało, jena wosoba je ho wuchowała.

60 šuchakarjow z lawinu sawrjenych.

W Planenskej hospodźe w Gnastalskich horach we Schtarkej je ho 40 šuchakarjow z Wina a Hradza a 20 wojakow w nozu wot sobotu k njedźeli z wotwalenymi lawinami sawrjeło. Niedźelu popołdnju wotsamkrjenj pod wjednistwom wobšćěrjeho leutnanta Antona Hofbauera z Minikeho přišeho regimenta cżiłko 3. kotrejž poskałowarjam wulku zu wschitkim dobrowólnj wobsitl pastachu, so do dola pschedźechu. Nowe wotwalenja lawinow tomule wotmerseniu sadźewachu.

Jenoż wyschcheniu leutnantej a jenemu wojakej ho wczadźi, z jeho na žiwjenje a smjerć do dola dźicż a akniim wutkowanjam stazijam powěsć wo podomku dacż.

S radiom je ho žwóžiwnym sawrjenych zdźěliło, so je w Planenskej hospodźe sawrjeni wschitcy strowi a so je tam hischcże dosć žiwnosce.

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłoh Marko Smolerja za nowańtki dr. J. Cyž, wšitko w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D A I. 1935: 2283 W tu khwilu cżarina Lecżna čo. 3 płaći.

Pohełdnje knyz so wjele njesbožejow stałe.

W tirolskich Alpach je žebi snaty khrobły smrokar Fritz Weinzettel z wonkotich horow po sněhu do dwora cele jědzo, wobej nosy štamak a je w sněhowym mjeczelu smjerśnył. Jeho cźeło ku njedźelu namakali.

Snaty sněhakat so chubik.

Snaty sněhakarik wuczeř Sepp Niederbirger je sobotu wječor, dokelž cźahi po železnizu dla sněhowych zrjepjow wjazu njeźeźdźachu, so rozhubźił, po nahtych wotwisach do Reichenhallskich kupielow dele śiecź. Dokelž tu wječor njedoseźe, jeho alpiska wukhowaza organizazija, němkostatna wobora a hórska straza hischcze w nozy pytacź wundźechu. Niederberger, kotryž je wjazorym ludźom žiwjenje wuthował, je so bjes dwěla ł wichorom abo ł lawinu wotnjeśł. Jeho cźeło njeźu hischcze namakali.

Dwaj burśtaj dworaj ł lawinu sawrjenaj.

Skoro se wschěch stron Awstrijskeje powěsće wo lawinowych katastrofach pschihadźeja. W Lasfinaenach we Salzburgskej stej so dwaj burśtaj dworaj ł lawinu wot wjeheho wobkhoda wotkamkloj. Wusmwanke dźěło k nimaj je so łapocakało. Minsko-Salzburgska železniza je so pola Böckelbrucka ł lawinu sašypła. Pola Wagrejna we Salzburgskej je so jedyn hólz ł lawinu sašypnył.

Srażenje w sněhowym mjeczelu.

Pola Malmöa w Schwedskej je sobotu wječor na železnitskim khižnišcu w Arlövu ł Lunda vschijeźdźaze elektriski cźah wot sady do wosoboweho cźaha srasył. S tym je so posledni wós sawadźenego cźaha cźeśko wobschodził. Sa cźaš smjelboženja cźekźi sněhowym mjeczel sathadźeschе. Mysla źebi, so je wjednik Lundskeho cźaha swoju zylu kebdlowosć elektriskemu powodej pschiwobroczał a so njeje signalow dohladał.

21 schpaniskich rybakow so topiło.

Kaž so ł Jerrola powě, je so rybałki cźołm we wětrach posledních dnjow potopił. Jeho wobžadka, 21 rybakow, je w žołmach smjerćź namakała.

Najnowiše z cyłeho swěta

*** W Neumarku pola Zwikowa cźah železniskeho wupomhazeho dźěłaćerja śhrabny a mori. Dźěłaćeł běsche na słužbnym puću, kiž sa pschekhodneho strażnika wukonjesche, kotryž běsche na dowolu.**

*** W jastwje mětiacźa Stocźka ł krótkeho ranja Marschawy pónđelu rano w jastwje woheń wudyri. Jako jastwowi sałtojnizy pschikhwatachu, hižo plomjenja ł twarjenja kapachu. Dwaj jataj so pschi žiwym cźele špalichtaj, tśeśi bórzy na swoje cźełe wopalenja pschi žałostnych bolesćach wumrě. Woheń běsche ł prjeź:śiknjenej zigaretowej dopaleńku nastał, kiž běsche na złomowu padnyła.**

Budyske stawniske powěsće

ł dnja 4. februara 1935.

Narodźili su: 27. 1. njemandźelski žynk. — 31. 1. Gustawej Franzej Ocźe Mennizy, wobkhodnemu wjednikej, žynk. — 2. 2. Gotthelfej Arnoschtej Erichej Teichertej, klampnarjej a instalaterej, dźowcźiczka. — Alfredej Marej Rudolfej Breitkopfej, šamkarśkemu mišćirjej, dwaj žynkaj.

Wumrěli su: 2. 2. Augusta Jda Strohmeyerowa rodź. Henniges, widowa po wyschšim faktorje, 74 lět. — 3. 2. Mina Augusta Bětmarjowa rodź. Greflmannez, mandźelska invalidneho rentnarja, 79 lět. — Bawołej Bjedrichej Günstherej, cźešći we Wulkej Dubrawje, morwonarodźeny žynk. — Jan August Kolpa, składowník na wotp., 90 lět. — Helena Johanna Grohmannez, knesledźeśarka, 75 lět. — Hana Marta Jrygeburg Hobjanez, 10 dnjow. — Emil Reinhold Hanspach, wyschši justizny sekretar, 45 lět. — 4. 2. Max Jurij Wagner, wyschši pólski sekretar na wotp., 61 lět.

Mandźelstwo pschipowědźichu: Waklař Gerhard Albert Wehšach, pschehkupli pschisłušejenz w Budyschinje, ł Ernu Jadwiju Schlettigez, kucharku w Njeśwaczidle. — Korla Bjedrich Rost, kenzlijowy pschisłušejenz, ł Jabnnu Ernu Selmu Kellerez, kojeźku listnow, wobaj w Budyschinje.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. „Hromadnik" zmėje swoje měsačne posedźenje hakle **14. 2.** a nie 7. t. m. Na zhromadźiznje poda so referat wo k. Wakerjowym dźěle: „Wo narodnej swěrnosći Serbow k němskej wótčinje". Wo bohaty wopyt prosy

předsyda dr. Wjacsław.

Pančicy. „Lipa Serbska" spěwa štwórtk 7. februara wječor we 8 hodź. pola Suchec. Wšitcy spěwarjo so wočakuja.

Maćica Serbska ľeńdźe so pjatku 6. februara wječor we 8 hodź ł hiešćadźe w Serbskej kokelowni.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 5. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,505	100 pólsk. złotych	46,99
1 engelski punt	12,20	100 českosk. krónow	10,40
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,41

Barlinska bursa ł dnja 4. februara. Bursa sapocza na počatku tydźenja poražnje słabšo, dokelž mjeńšche wotpschedacźa je strony publika a też kulišy pschi njedostatku kupzow na wahu padachu. Kursy wo jaty prozent hacź 2 proz. špadnychu. Teź w dalschim běhu bě wobthod žłaby. Wumiće je pschirodna reakzija na prjedawše wulke postupowanje, kotrež bě wobeje we wocźakowanju na wuńmanje wjetschich dividendow nastała. Na rentowych wikach běchu wobstajenja mjeńšche, tola teź tu powschitkownje kursy wo něschto malo popuschčeschu.

Barlinske žitne wulkowiki. Na žitnych wulkowikach wuźadaju nětkole pozdźejše wukaze wo postajenju muczných płaćiznow kaž teź wo wobthodach ł ječmjenjom hłownu sajim. Wobrot běsche mérny. Rožki a pschenicu so něschto malo wiazy podawasche, dokelž su młynny we provinzu w dosahanej mérje ł mlětkowm sastarane a wjetsche składy kedźbuju na februarske konty nakupowacj nochzedźa. Pschenicźna muka mjeńšche mérny wobkhod, tón w rźanej muzy pak so jenoź pomału wuwiwa. Wobrot we womježu je małych poskitkenjow dla žłabn. We ječmjenju sa piwarnje a industriju so bórze druźiny žadaju, hewak pak je tu wěsta sdźerźliwosć pozledních pschedpisow dla.

Wjeźera płaćicźe w Barlinje zentnar

pschenicźy W 8: 7,95 hr., W 9: 10,05 hr., rožki R 8: 7,95 hr., R 11: 8,15 hr., — ječmjenie G 7: 7,95 hr., G 9: 8,20 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	4 2	1 2		1 2	1. 2.
Pšenica	208.5	208.5	hrochi	15,5-16.0	15 5-16.0
rožka	168.5	169.5	wowka	11,2-11,7	11,2-11,7
ječmień now.	217-222	217-222	módre łubiny	11.75	11,2-11 7
ječmień, nat.	207-211	207-211	žołte łubiny	16,0	14,5-15,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica			rapsowe symo	—	—
pšeńc. muka	27,25	27,25	lany wosusk	7,65	7,65
rźana muka	22 80	22.50	synch. truhanc	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,15	běrtni, kruski	—	—
rźane „	10.03	9,65	syno, 50 kg		
raps „	12,25	—	rźana słoma		
hróch, Viktor.	34,0-35 0	34,0-35,0	pšeńc. „		
lane symjo	12,25	—	wowsna „		
pieluški	20,0-22,0	—	cźna „		

Płaćizna za pšońcy za wupłodźenja 8: 19,90 9: 201,0
Płaćizna za rožku za wupłodźenja 8: 19,05 11: 163,0
Płaćizna za ječmień za wupłodźenja 7: 159,0 9: 164,0
Płaćizna za wows za wupłodźenja 9: — 13: 162,0

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

4. februara 1935 — Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 135

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	35–37
Starše	31–34
Hewak połnomjasne, młode	25–30
Starše	18–24
Mjasne	—

Byki: 179

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	35–38
Hewak połnomjasne abo wukormjene	32–34
Mjasne	29–31
Snadnje wuwite	26–28

Jałowicy a kruwy: 303

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	33–35
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	25–32
Mjasne kruwy	20–24
Snadnje wuwite kruwy	12–18
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosći	34–36
Hewak mjasne jałojcy	30–33

Wowcy: 769

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	36–38
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	30–35
Mjasne wowcy	27–28
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	—

Celata: 935

Najlěpše kormjene celata wot cyca	45–46
Srěn e kormjene ćelata wot cyca	37–44
Snadnje wuwite	32–36
Najspatniše	25 31

Swinje: 2975

Tučne swinje, přez 3 centnarje cźežke	52–53
Połnomjasne swinje wot 240 hač 300 puntow cźežke	50–52
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 puntow cźežke	47–51
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 puntow cźežke	45–46
Mjasne swinje wot 80 hač 100 puntow cźežke	—
Rance	—

Radio

Srjedu 6. februara žitnjich ho:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6.35 wjeźeły rańšchi konzert. 11 40 ła hurow. 12 pschipołdnišchi konzert. 15.40 rusce spěwy. 20.45 konzert. —

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6.35 buleščkaŭ udźba. 8.20 tacźele. 11 45 ła hurow. 13.10 pschipołdnišchi konzert. 19 ł operettow. 20.45 wjeźeły wječork.

Hišcźe ważne ł dnjowoho programma. Barlin: 20.45 orchestrowy konzert. Königsberg: 20.45 wječorny konzert. Hamburg: 20.45 Albert Lortzing. Stuttgart. 20.45 konzert. Mün: 20.05 symfoništi konzert.

Dybzačne sćótnu wahu
biegnorodźaj w žacu, za bowjadła 1,30 hr., za swinje 1,50 hr., poskića **Hans Böhme, Celenau** (Erzgebirge)
Porto wosebje. Zastupjerio so pytała

Kuchinje lěhańe
wopraudźite a barbjene krasny wub erk
Fr tz Schulze
před Sulešk. wrotami 2
Mnodźelsko požčonki rěšimam ja o pšac.nje

Stóž
swo'e twory w nowinach njeposkića, nima kupcow. Tohodla nemóže nichtó, kiž ma něšto na předaŋ, to bjez nawěšća činić!

Netzschkauska mešiuska towarnja
Franz Stark a synojo
w Netzschkawje w Sakskej
Wupósćelemy skazanki wot sklada w Budyšinje hnydom
Zastupjeŕ Maks Meißner
Münchenbernsdorf w Thüringskej

Žiwotowe wobwjazki, dźeržaki prědkow, štaličiki
za kóždu postawu
Wulki wubjerk w kóždej płaćizny
Hedwig Kaden
Korsety, šaty a sanitetne twory na Zitnych wikach 2
Zhotowjenje po měrje a reparatury

„Kapuzinerbräu"
na Dźiwadłowej hasy 4
Dźensa a jutře **swinjorčzan'e**

Wutoru wot 11 hodźin
połčik
rubane mjaso
hobrska pječena kołbasa
połčikowa kołbasa
pječene jatra

Srjedu wot 8 hodźin
hejdušne a jatrowe kołbasy
wot 17 hodźin
čerstwa kołbasa a škla z połčikom a mjasom

K tomu „prawy bayerski Enzian" a
slawne Kulmbachske Mönchshof-piwo

Wo přećelny wopyt prosytaj **Jan Zydek a mandźelska**
Rěči so serbsce

Hokec hoscźenc w Budyšin'e
Srjedu, 6. februara:
swinjorčzanje
Dopołdnja w 8 hodźinach:
połčik, hejdušne a jatrowe kołbasy.
Wutrobnje přeprošujetaj
Michał Hoka a mandźelska

Pruhujće Waš wobstatk w čišćowych wěcach!
Njeńkajće, doniž njeje poslědnje łopješko přetrjebane, ale zapodajće w prawym času swoju skazanku
W čišćerni „Serbskich Nowin" budźeće derje a płaćizny hódno posłuženi.

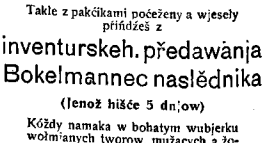

Takle z pakćikami poćeżeny a wjesely přińdźeš z
inventurskeh. předawanja
Bokelmannec naslědnika
(ienoź hišće 5 dnjow)
Kóždy namaka w bohatym wubjerku wołmjanych tworow, mužacych a žonjacych wěcach cyle wěsće něšto za sebje a to za płaćizny, co budźe so Wam wóčko błyšćeć!

A. **Bokelmann**
nasl. w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čp. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 31 | Budyšin — Sr'edu 6. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Prěnje posedźenje němskeho čestneho suda

Po sakonju k rjadowanju nazionalneho dźěła je žo němski statny žud wutworił. Tutón je žo wjeźera we wupyšenej hlownej posedźeńni wyschiskeho sarjadnikeho žuda we wjeźornym dźělu Barlina k žiwjenju prěnjenu posedźenju ješchoł. Na posedźenju žo tež sastupjerjo wschelkich ministerstwow a němskeje dźěkoweje fronty wobdźělchu.

Senat němskeho čestneho žuda twori žo z dweju žobustawow němskeho čestneho žuda, radźićela němskostatneho žuda dr. Schradera a radźićela němskostatneho žuda Bosza. Sa pschisyndnika je němske dźěkowe ministerstwo württembergskeho hospodarskeho ministra Lehnicha powolało. Do senata sluschetaj hischcze jedyn sastupjeŕ wjednikow dźěłarnjow a jedyn sastupjeŕ dźěkaćerjow.

Prjedy hač žo jednanja sapoczachu, porěča němski dźělowy minister Franz Seldte wo wulkej wažnosći sozialneho čestneho žuda za nowe wutworjenje naschego sozialneho žiwjenja. Hinak hač prjedy je žo někto hlownu sajim dźěkoweho prawa na jenotliwe dźěłarnje położił. Swjatki dźěłodawarjow a dźěłaćerjow někto wjazy pschećiwo žebi njewotsija. Wone dźěkaju za shromadne kěpsche jenotliwych dźěłarnjow. Se sakonjemi ma žo dźěłarnske sjednoćenstwo wutworjcź a wobkrućiś. K jeje schkitej je žo sozialny čestny žud postajił.

W dźěle jenož tón čestnje jedna, kiž na swojim městnie w dźěłarnikej shromadnosći swoje winowatosće swjedomicze dopjelnja a se swojim sadźerźenjom dopokazuje, so je cześće hódny, kotraž jeho k dźěłu žłuscha. Jenotliwy dyrbi žo swoje samolwjenje wopomnjejo dźěłarnskej služžbje a shromadnemu kěpschemu podrjadowaś. S tym je nowe nazionalsozialistiske sapschijecze wo cześći nastało.

Dźiwajo na wuzku wažnosć sozialneje cześće žu nadawki cześtnych žudow tehorunja wulku wažne. Wone maju wschitkich khłostaś a se shromadnosće dźěłazych wusamknyś, kotriž sakonje cześće pschestupja. Cześtne žudy dyrbja pak sobom wažne wocźehnjeńske dźěło dokonjeź. Němski dźěkowy minister němskemu cześtnemu žudej pschejesche, so by wuzkoku sozialnu mižiju po smužle a duchu nazionalnych a sozialnych idejow dopjelnił, na kotrychž nowy stat wotpocźuje.

Po němskim dźěkowym ministru pschedstyda němskeho cześtneho žuda radźićel němskostatneho žuda dr. Schrader porěča. Wón wusdźěwny, so budże wosebje nadawk cześtneho žuda, so by pschi pruhowanju a khłostanju pschestupjenjow sozialneje cześće nimo swonkownych podmerkow też snutrikowne smyslenje wobdźělenych a swisku wuslědźił, so by z derje pschemyślenym žudźenjom pschejo sajo na puć pokazował, kiž jenož psches wérne shromadnostne smyslenje k prawej dźěłarnskej shromadnosći wjedźe.

Cześtny žud žo na to do praktiskeho dźěła poda a jednasche wo prěnich tśich powokańskich padach.

Flandinowe wozjewjenje w francowskej komorje

W komorje je ministerski president Flandin na praschenje marxistiskeho wjednika Leona Bluma wo jendźelsko-francowskich jednanjach wotmołwił, z cźimż je žwoju pónđźelnischu radiowu rěć z dźěła wudospołnił, z dźěła wospjetował. Flandin rjekny, so žu praschenja, kotrež dyrbja žo w sajimje měra rozbrěwaś. Němska je pjeća k bróninju stupiła, kiž postajenja 5. dźěła Versailleskeho sprjećenja pschekrocźeja. S wustupjenjom Němskeje se Swjatki ludow je nowe położenje nastało, dokelž žu žo dźěła konferency sa wotbronjenje z tym poćźešće. So by žo tomu wotpomhało, staj franzowskaj ministraj do Londona dojełoj.

Tam žu w tym jeneje mynje byli, so žo prózowanja wo wobmjesowanje bróninja nješkmědźa pschetorhnyć, a so dyrbi žo wschitko staś, so by k powschitkownemu wotbronjenskemu sprjećenju dóschło.

Flandin rjekny, so nochze sańdźenosć poćźahowaś, ale so pak kajsnje wusběhuje, **so žo tradizionalna politika Francowskeje njepschemény.** To rěka, so žo njemóże wo tym rěcźeć, so by žo Swjatej ludow pruhowanje praschenja njemóžniło, kiž wschitke ludy, w Swjatku ludow sjednośene, nastupa. Flandin rjekny, so budże jedyn z najwažnischich samerow tón, **so žo bjesstrachowe rukowanja Iwesća.** Francowske knježerstwo nochze dowolicź, so žo bjesstrach wothrosy. Tuta politika je žo w sajimje cźenosći w mnohich sprjećenjach pokazała.

K dospołnemu bjesstrachej je po Flandinowym wuprajenju nuzne, **so žo ludy wo wojetskim lětarstwje dorěcźa.**

To pjeća njerěka, so žo jenož jendźelske a francowske knježerstwo na sprjećenju wobdźělitej. Wonej cźim bóle wocźakujetej, so žo zyła wjeczorna Europa, wschitke měrlubowace ludy pschisamknu, so by žo strach nadpada z lětadłami wotwobroćił. S tuteje pschicźiny stej žo wobej knježerstwje rosšudźiłej, so Němsku, Belgisku a Italisku namolwiła, so bychu žo na jednanjach wo tutym praschenju wobdźělile.

Francowska ministerska rada

Wutoru popołdnju je žo pod pschedsydstwom presidenta republiki Lebruna francowska ministerska rada sešła. Wona trajesche psches tři hodźiny. Ministerski president Flandin a swonkowny minister Laval rosprawjeschtaj wo žwojich jednanjach w Londonje. Président republiki a ministerska rada jimaj k jeju wuspěchom žbožo pschejećelstwo.

Knježerstwo wobsamkny, so sakas wschitkich demonstracijow, shromadźenjow a sběrjenjow na dróhach a naměstach 6. februara w mozy wostanje.

Połny wuspěch při zniženju danje

Konwersija sastawnych listow žmě pschemóžaju wusběch sapisaś. S wczerawschim dnjom běsche žo po sakońskich pschedpisach cźas k sawodaczu pschećiwjenjom pschećiwo konwersiji sastawnych listow, kommunalnych obligacijow a někotrych dołžnych lisćinow, stonźit, kotrychž dań 6 a wjazy prozentow wucźinia. Kaž je žo hnydom wocźakowało, žu protesty zyle žnadne. Wschi wustawach, kotrež maju šelny wobrot sastawnych listow a kommunalnych obligacijow, wucźinjeja protesty 0,2 hač 0,3 proz. najtupazeho pjenjesa.

Też hdyž žo wobkedźbuje, so hischcze někotre protesty dóšdu, drje žo mjesa 0,3 proz. pola jenotliweho wustawa sćežka pschekrocźi.

Hypothekowe banki hischcze wjetschi wusběch sapisachu, dokelž protesty hischcze 1 na tyšaz njewucźinjeja. Po sakonju traje cźas k protestowanju sa měźicźelowu, kotrež we wukraju bydla, hischcze 10 a 30 dnjow. Toła dokelž je podsél wukrajnych měźicźelow jenož žnadny, drje žo na někotrych spokojazym wunoschku wjele njepschemény.

22 němskich kommunistow w Hollandskej zajeli

Amsterdamskej policiji je žo pondźelu wjeczor poradźiło, tajnu shromadźiznu pschedawschich němskich kommunistow pschestrapicź a rozpuschcźiś. Pschi tym policija 10 němskich kommunistow zaja, mjes nimi priedawolschego zapóstanz němskeho reima. Wschitcy zaje zi bjes dowolnosće w Hollandskej pschebywachu.

Po zajeću policija wobhladnja kommunistow pschepytowasche. Pschi tym žo swěźi, so je žo po zylej Hollandskej wulke kommunistiske pschihotowanjastwo rozschěriło.

Swjetscha kommunistojo w Amsterdamje a w Limburgskej wulkowej krajinje pschebywachu. Wo pónđźelnischim policajskim zakrocźenju žo z wopórdka wiedźeche wjele wuznamjenitych cźłonkow komunistiskeje partije. Wosebje wjele wjesnych wobydlerjow a dźěłaćerjow je žo na to pschihotowało, so by žo druhi wobdźěleni njebychu kedźbliwi sejimili. Tak je žo porađźiło, wutoru hischcze 12 druhich němskich kommunistow zajeć. Też pola tutych kaž pola prěnjschich pocźešowaze spisy namakachu.

Hollandskim justizniym wyschnoscźam běsche hižo dźěschi cźaš znate, so w Hollandskej nekotre sta němskich kommunistow pschebywachu, kotriž sechu pola hollandskich towarschow wuceź namakali. Zyle tajnje woni shromadnje na pschihotowanjeje tajnych kommunistiskich organizazijow w Němskej dźěłachu.

Kommunistiske demonstraciie

We wjeczornym dźělu Amsterdama, hdźež wjele kommunistow bydli, tuchi wutoru popołdnju někotre demonstrazije wotměchu a žebi žadachu, so bychu žo němskej kommunistoju z jatby puschczili. Policiji pak žo bórzy poradźi, kommunistow rozehnaś.

Kaž žo z Amsterdama powě, je sajaty sapósłanz němskeho žejma kommunistiski agitator Kreutzburg.

W Rom'e so wo Posaarske' do'edna'u

Wubjerk stjoch muzow, kotryž je Swjatk ludow za naleźnosć Posaarskeje postajił, je žo wutoru wjeczor w Romje k žiwjenju pożeźenemu sthadźowanju shromadźił. Tśjo němšzy wèzywukstojni, kotriž žu žo k tutym pożeźenim wuradźowanjam pósłali, žu w nozu k žrjedźe do Roma dojeli. Ssrjedu dopołdnja woni shromadne rosrěcźowanje z franzowskimi wèzywuśtojnymi a wubjerkom stjoch muzow sapoczachu. Dokelž žo sloro jenicźym wo redakcionalne praschenja jedna, wocźakuja, so žo dośónczna rosprawa hižo pschi spocźatku noweho tydźenja w Genfje pschedpoloži.

Pólska so wjacy na europskim kołoléće njewobdźěli

Pólśe sjednoćenstwo lětarjow je sekretarej internazionalneho swjatka lětarskeho sporta sdźěliło, so žo Pólska pschichodnje wjazy na europskim kołoléće njewobdźěli, so by žwoju zylu kedźbnosć lětarskemu sportej wěnowacź móhła, kiž žo pschi europskim kołoléće njewobkedźbuje.

Tuto wotmołwjenje je mjes lětarjemi njeńmérne žpodźiwanje sbudźiło. Pschedsydża pólskeje ligi za powětrowy schkit general Berbezki je pólhamtskej powěsćerni „Pfkre" wotmołwił, so dyrje žu Polazy rekordy dozpěli a so Pólska nekotrych dobrych lětarjow wobsedźi, jej pak wjesćka licźba lětarjow a sportliich lětadłow pobrachuje. Francowska psches 900 priwatnich sportliich lětadłow wobsedźi, Pólska pak nětkle jenož 40.

General Berbezki jako wokebity nadawk Pólśe wusběhowasche, so chze wulku licźbu lětarjow wociahnyć a trěbne lětadła natwarić, kaž też lětanischcza pschiprawić.

Straikowe h'ban'e mjez francowskimi studentami

W Francowskej žo strajk studentow pschezo bóle rosschěrja. Wón žo pschećiwo pscheprawjenju akademiskich powolanjow z wukrajnikami měri. Studentoju juristiskeje fakulty Lyonskeje universitty žrjedu do strajka stupja. Studentoju Dijonskeje universitty pónđźelu straikowachu. Nětkle 2000 studentow cźehnjesche psched policajski presidij z wolanjom: „Francowska je francowska!" Studentoju policajskemu presidiju protestowaju resoluziju pschepodachu, w kotrejž žo pschećiwo prěnjotnemu dźiwanju na wukrajnikow wobroćeja.

Mandźuscy wojacy do Mongolskeje so nawalili

Mongolski ministerski president a swonkowny minister Gendun je nowinarjam wojjewił, so žu mandźuscy wojacy po pożeźednim nětnym tydźenju z mnohimi cźežitymi antonohilami mandźusko-mongolske njeśy pschekrocźili a wjele wšow wobhađźili. Tež 50 mandźuskich jěźdnych žo pschi wobhađźenju wobdźěli. Mongolske nanjesne straże žu so hnydom na to wrócźo wsale.

Mandźuske knježerstwo žada kraj w Chalchin-Sume, kiž po jeho ménjenju k wobsiatkej mandźuskeho kežorstwa słuscha. Mongolski ministerski president k temu wojjewja, so wón mandźuskemu stejiscźeru njemóże pschihłosowaś, do-

kěž mongolske kněježestwo dokumenty wobjedźi, po kotrychž tutón kraj hižo do léta 1734 k Mongolskej słuščesche a je wot tuteho czasa siajnje dźěl Mongolskeje był. Tohodla ministerski president w mjenje mongolskeho kněježestwa pschečiwo wobsadźenju mongolskeho kraja protestuje a žada, so bychu mandžuscy wojacy wobsadźenu kraj sa najkrótschi czas wopuschčili, so bychu žo normalne poměry sašo postajile.

Krótke politiske powěsće

Centralu marxistiskeje propagandy we Minje wupohnyli. We Minjku 7. gmejnišim wokrjesu je policija centralu marxistiskeje propagandy wuhonyła. Centrala měješe mnohich puczowanych rěčnikow a rozdźělerjow lětakow pod žoh. Kaž so powě, je so 250 wobsoboh sajało.

Laval na khripu sthorił. Kaž so z Parisa powě, je franzowski swonkowny minister Laval kohło na khripu sthorił.

Židowska telegrafowarnja w pjenjezných wuskosczach. S Haify w Palestinje so powě, so je židowska telegrafowarnja do pjenjezných wuskosczow pschischła. Wona je pschestała, rozprawy podawacz. Pschistajenjo, kotrež hižo schtwórc měsacy žanje mjdn njedostachu, strašuja.

Awstralska dawa panzerowane awta tworicz. Awstralske kněježestwo je sa swoje wójsko wjetsu liczbu panzerowanych awtow skalało. Tauki dyrbja w krajinje, hdyž su hubjene pucze. abo hdyž dezyka puczow njeje, 88 kilometrow hobanskeje špěchnosce dozpěć.

„Bur a krajina“

Wotewrjenje wumělskeje wustajenjy w Drježdźanach.

Tukrjez jako pschedbra k 2. burskemu dnjej wotewri so dźensa dopołdnja w Drježdźanach wumělska wustajenja „Bur a krajina“. Wona poskića wobraza a plastiske dźěła, kiž jenož burstwo pschedstajeja a je prenja tutoho raza w Sakskej. Spěwa tak wyšoki kěrluch na burstwo a staji je wosebje měschczanej na derje sprosumliwe a zule nowe waschnje psched wocži. Wobrazy znatych burskich molerjow, kaž Thoma, Laibla, Defreggera atd. měnjeja so z mjenje znatymi abo zyle nowymi mjenami. Powschitkownje może so rjec, so je so samk, kotryž je krajny burski wjednik Körner měł, wurjadnje derje poradźił.

K wotewrjenju běsche so mnoho czestnych hosci sešchło, mjes nimi sakski wobsedźer wumělskeho towarstwa wotewri swiatoczności z horliwymi słowami, w kotrychž wosebje wuzběhny, kak derje je so smjekł we „Krejz a pódje“ tu do stutka stajila. Mjes burstwom a wumělstwom njeje rozdźěla, wobaj maja hyć z pschirodu swjasanej. Wumělc pak je, kaž tuta wustajenja pokasuje, živy móst mjes měschczanom a burstwom, mjes městom a krajom.

Na to wupraji krajny burski wjednik Körner wschém wobdźělenym stróž dźak a wuzběhnje pschi tym, kak je tola w sachčez dobje husto dóšcz wumělc hješe wischeho sadtka z pschirodu skutkowal a stej tak „wumělska“ kokwótnosć a wulki njerjad nastałoi. Dźenjnischa doba žebi žada, so ma wumělc swišt z pschirodu a wustajenja wobtrucsi so je wumělstwo tuto zadanje hižo dopjelnilo. Wšcho. schtož žo tu pokasuje, njeje wuzmělchowanje bura, ale psched wocži žo daji swjate powołanje prěnjeho na swólcze. Wón słónczi swoju rěcz z horliwym wuznaczom: „Wěcżna je póda, wěcżne je burstwo a wěcżne a njesahodne budźe to wumělstwo, kotrež žebi podczišnjcz wot mož pódy!“

Na to wosjewi wyschichi měschczanosta Zörner, so je wustajenja wotewrjena a pschedstaji wosebite wobrazy a druhe wumělske dźěła bohatej, ministrej a wschém wyšoftm hosczam.

(Nadrobna rosprawa wo wustajenjy jamej sčehuje.)

Bobak

naš swérny sobudžělaćeŕ a dopisowaŕ, njepowalny serbski dundak a njemérny wandrak, je zašu nazymu znowa zwjazawši swoje brěmjo so podał na wulkopućowanje do swěta. Wujěchał je tón króć

na Pierunie

swojim wuskočnym čeŕwjenowobručatym hanjaku, naslédniku pomjatneho „Sarca“, je pěměrił na nim cyłu srjedźnu a narańšu Němsku hač k pólskim mjezam a při tym wšelako njewšédneho nazhonił. Swoje podeńdźenja a dyrdomdeje, swoje zetkawanje z wandrowskimi, pastyrjemi, namóńnikami a stražnikami, kaž też wšě druhe wšédne a njewšédne podawki swéru wopisujo w našich nowinach. Tuž čitajće w dźensnišim čisle a w čišlach bližšich dnjow a njedźelow, kaž dundacy Serb Bobak

pučuje

Ze Serbow

W Budyšinje, 6. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Přeco lstwow z hubu je dosć,
ale tych z wutrobu malo. Přiatowo.

— **Wo wjedrje.** Wežera wječor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer +3 a thermometer wodnjo +3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer +3 a thermometer w nuzy 0. S Islandskeje je so mjenjeła nižina hač do połodnišneje Skandinawiskeje sćahnyła. Pod jeje wliwom je so sajo mišlichi powětr k nam pschedobył. Pschi sćikanju z dotalnym zymnischim powětrom běsche sadźenu nóz kurjawa nastała. Nižina skutkuje žyłnischo na połnócnu Němšku, połojšcho smějenty tež w naschich stronach pschi krótkowjelcownym wětśe miholate a deschcowate wjedro. Sa naspomnjenej nižinu duja sajo zymnische wětry z Lodoweho morja, dokelž pola Islandskeje wyschina leži. Wona pak so naschemu pola nah pschepłnje njewuskutkuje, dokelž so, z wjeczora Islandskeje hižo sajo nowa nižina pokaže. Pschi tutym położenju njewobstajne wjedro wobstrowamy. — Jutśe **schtwórc** słónczo 7,29 hodź. ikhadża a ko 5,01 hodź. khowa. Mjesacz sthadża jutśe rano 8,38 hodź. a khowa so wječor 10,41 hodź.

— **Wuhladny na wjedro sa jutischi schtwórk: Njewobstajne.**

— **Sarunanje sa wulke druhe jurisdiśte statne pruhowanje.** Hdyž maju so pschichodnje też sakscy sudnicy referendarjo w khromadinskim žiwjenju w Samtskerrkowym khěžoe w Jutrowogu wobdźělcź, maju wonipřjedy hač jurisdiśte statne pruhowanje słoża, nimo 2 hriwonow pruhowańskeho pjenjesa 115 hriwonow napłaczenja sa pschebywanje w khěžoe sapłaczicź. Pruhowański pjenjes a napłaczenje sa khěžowe thóšty njemóža so pschesćicź. Też pschi nałaždnischich wuwiasach może so płaczenje jenož wotstorczicź. Wuzwědczenje wo wunoschku pruhowanja so na žadyn pad njetwuda, dźiwł so pruhowański pjenjes a napłaczenje sa pschebywanje w khěžoe njesapłaczitej.

— **Pruhowanje pschekupskich pomocnikow.** Zjednoćina industrijowa a wikowarska komora do jutrow sajo pschekupskich pomocnikow pruhuje. Wona wočakuje, so so wschitcy wuczownicy na pruhowanju wobdźěla a so wobkhoduli wjednicy žiwotnich wuczownikow napominaju, so bychu so k pruhowanju pschinjesli. K pruhowanju pschikupschcza so młodostni wobeim spłahow, kiž su porjadnje pschekupstu wuczbu wuziwali abo in hač do 30. 6. 1935 skónczu a też wosobu, kotrejž dopokaża, so su so porjadnje w pschekupstwje wukukłale. Pruhowanje budźe pisomne a ertne. Pisomne pruhowanje, kiž może so sa wschě wobodne druziny zhromadnje wotmjerć, wobstoi z němskeje nałatwka a z pruhowanja w pschekupskej wobdźěłowańcu, w liczenju, knihiwjednistwje, stilowanju. Ertne pruhowanje wotmjerje so sa kóždu wobthodnu druzinu wosobje. Cźas sa pschipowědźenja je so hischće ros podkschił. Pschipowědźenja maju so nětko najwobdźiwo 20. februara 1935 komorje sapodaś. Pschipowědźenske formulary su wot njeje darmo dostaś. Pruhowański pjenjes wunjesu 5 hr.

— **Dostawarja wojerskeje renty.** Sakładne wotpóry němskostatneho wuzwědczenja sa jédne łuki sa měsacy februar a měrz 1935 po wójnskim cźekokrantenym a wojerskim sawoštajenym pjatk 8. februara 1935 jenoż wot 17 do 18 hodź. w kjezmownej delcze wudawaju. Sa wójnskich sranjenych płaczi žołta pschidawna khorta a sa sawoštajenych rentowy list jako wupotak.

— **Zynkwinska rozprawa Michorskeje wobsady** z léta 1934. Liczby su scźehowace (w swinskich liczbach z léta 1933): narodow 169 (118), mjes nimi 28 (18) njemandźelskich, schćerjenow 155 (120), mjes nimi 23 (18) njemandźelskich, wérowanjow 165 (77), wobrjechom 98 (117), pschestajenich bórzi 185 (81), po cźasu konfirmowanych 16 (10), hosćom Božeshob lida 4444 (4158), a to 1787 (1664) muži 2657 (2494) žonow, wuprajene 8 (3), jaktupjennych pak 48 (44), darow 2268 (2545) hr., ke kotrymž dyrbja so dary pschiličicź, kotrejž nětko w ludowym sjednoczejstwje zynkkowinzu ludźo bewak też dawaja.

— **Khripa so dale rosschérja.** Dla khripowja dźesi na khripu je schulske rozpruwanje niemóżne. Tohodla je so schule we Wulkej Sysowdnizy a Mužakowje samkle.

— **W Němskej so liczba běrnowych druzinow mjenj.** Němske ministerstwo so prózuje, strowe wunoschne běrnowe druziny zawjesicź, kotrejž so z běrnowym rakom njenakaża a tej druhim thorošczam njeju podóbznje. We knježestwowym namakowanju nihdyžo plahowarjo běrnow mjenje hódne druziny w lěcze 1935 dale plahowacź, so budźe liczba druzinow i tym hižo sylnje snižena. Tale liczba pak je hischće pschezo wulka, tak so so ratarej lohki pschehlad njeskóri. Tuž budźe so po wědomostnych sasadach hischće wjazo druzinow znihowacź wuwostajeć. Hdónkuli jenoż druzinu njesmě so niž jenoż po jednej wunoschnosći pohonźicź, ale dyrbi wo kajkosće, kotrejž hebi ratar a pschetrjebar pschejo. W lěcze 1935 je hischće wjetsha liczba druzinow pschipuschczena, kotraž so w pohonźitych krajach niebudźe hnydź směcź dale plahowacź.

Wjazsław Sieroszewski:

Zamórscy diaboljo

27] (Pokrjećowanje.)

Wusidźe wječorny woheń so thowazeho ztónja pola z cźežkimi, rostorhanymi mrócźelemi zawodźete njehjo wěschcho wětrowe wjedro. Masany, je schćerjmi kantjenjemi plestrowany dwóc, wiśata murja pódlanskeho kněježestwoweho twarjenja, wulke sljepe wokna khudušchcheho chydzenia Wań, Sin-li pyrjachu so kaž dźera wótnjonoje pjezy. Po halozkach dweju cźornejm nabeju schiomow sady na pschedworje cźeŕwjenym błyschcej wotpeczowasche, zyle znowy rubinowych schkrjejkow so hybolachu po jeje horbikatej storje.

Mokre, selene zgbele zlobinatych tšchow a klapy sastupowaze hlinjane smjerne klamy po rózkach so z wótnjonym hrajkachu. Stare połoczenje a bledopurpurowe pobarbjenje wurěsanych wulkowu so se sčzina wunórsesche a so kahodnje błyschcejesche, kaž wobliczo wotwrjazeho cźłowieka.

Leby Wrjeśli sahu spósna bédnu thežku „kusa nawjecźornych wrotow“. Selpodu zwotpadaneho błidła, z wulkich, morkwych deschczowych blakow po muri, z błóta a njerjada dwora — wschudźe nadobo so sjewi něschto starebo, pyschneho.

Kaž bydlenje Brześkeho, tak běsche też Wanjowa sjiwa masana a wulka měšmosć, tehorunja podobna na tatarsku. Zjenoż so běsche tu wjele wjazy nadobu: hrjeb sčzeny z napyschcza burzow běchu make kuchinske kachle se samurzowanej pónoju. Sady na lěwo be błidło z jednorynu drjewjanymi stólczkami a pschi sčzenje — woltaŕ prjedowinikow w podobje podstawka, wupyschceny z tuninni wobraskami, wurěsanymi sapłami prjedowinikow, z rospuklym porzłonowym hornjom a pawjazym pjerom. Na prawo wot kachlow po sčzenje wjedźesche zgbelaty zlob, kiž skrěty powětr do druhich měšmoščzow wobydlenja wodźeschce, a zhubi so ześady rjada pišanje pomolowanych papjerzanych pschedstajadłow.

Hdyž Brześli sašmji, hedźesche Wań sa błidom. Stary a nimo měry masany słužobnik Cźan runje schkliczli z rašlem a kwinjazej pjerzenju pschinjeseše. Stari-schen zwoneho schulerja powita z wažnym połoženjom rukow a zam jemu poprězi prěnju schalku cźaja.

„Kóždy kraj ma swoje waschnja“, pschipomni wobkładnjoje, hdyž so rosmołwischtaj wo wjedrje, wo rosriadowanju pschichodneho dźěła a wo wschelakich waschnjach wuczenja. „We naschim kraju na pschikład swojich wuczerjow najprjedy postrowjeja tamo cźi, kiž wjele pjenjes ptacza!“

Brześli so saczerwjeni, pschetoż wobkładnjo so po sjiwje bě sabył postrowiwcź. Podubschemy khichot sady pschestajadła jeho wulkoseje hischće powjetschi.

„Lien ... Lien“, šlukschesche schnikotaci, „tu pschedobyło pscheš dźerki hladasch, a pschi tym je to tola moja wunamakanka ... daj mi nětk ...“

Młodźenc cźutješe, so jeho wołkedźnja a knjótkotanje jonjezeje drasty jeho hischeje bóle samyli. Kiseschtaj k jedźi, kotrymaj hischće dołcź wuschitknje wobkładzeć njemóżesche, njechaschtej posthkać. Najšp łpochi so dale łpypatsche a po zylym błidze so rozšypa. Stary Cźan se sadźiwanjom pohladny na barbara a z hlowu wijesche a podubschene šmjerze sady pschestajadła du dale wótrische. Brześli kijeschkaj šlozjwschi błidły a hrućwny postany, pschesiesche hospodarjej dobru nóz a jimu wopuschcźi.

Wjeczorne serja běchu wuhaśe. S cźemnymi mrócźelemi hischeje sešylnjeje šmerki pschemeńchu khěže a murje do cźornych, špodźinnych rozwalkinow a schtwórb do bróšlowych, šeschdźesinjenych paserow, po kotrychž wětr tyschnje hwišdasche.

XII.

W Khinje sahe šlawajn. Wrjeśli šwjetscha wotucźeschе, hdyž słónczko sekkhadża. Njepschijimna šmna w jeho mjetudźenej komorzy jeho bórzy z łoża wukna. Nuesze žo wobleczе šwoju khinšku drastu a dobérny do bydlenja šwojeho wuczerja, hdźež hižo naskala psches papjerzane wokno kě widźecź błyschcej wóhnja z pjezaka.

„Sbožowne ranje hnadnemu knjesej!“ powita jeho stary Cźan a ruce z porstom šej mórnu po šwojim wóčnje kapałym nošu.

„Sbožowne ranje schdźěwjenemu kucharjej Cźan!“ wotmolwi Brześli žwjatočnje, z njedowérnu wobkedźnje wuprajeny Khinjana. Bošeschе žo, so tón grawoczny mańch z rospierschenoscha mohł hej jej wotrdcź niš na swojej šamtnej, ole na drasze Brześeho. Potom žo wuhlédze a šej wobliczo a ruzy po khinskim waschnju mnješche z kuśkom wolnjanki, kiž bě namoczena z horzej wodu. Mjes tym Cźan — kaž jime wojne blido — jemu mojniju dźerješche a jemu z kipitmaj wocźomaj kedźbnje pschihladasche.

„Je šmna!“

„Dw haj!“

„Mój knjes, schćerdźiwy knjes nawjecźornych wrotow je mi hižo pschikasał, pytacź kochliczki za wasche bydlenje.“

Wote dnja šwojeho pschikhada bě Brześli hižo šlokcheł wo tutych w srěcźenju wuraśnje napomnjenych kachlicach, ale čzi wobstaranje pschezo wulke wuschawanje cźinješche: pak běchu wuptane kachle pschewulke, pak pschemałe, pak běchu hrošne, pak starе, pak ziemjeschtniju, hi mějachu je stajecź, runje nědźe druhdże dźekachu ...

„Dobre ranje!“ da so nětko teš hospodar šlokcheć a wušupi sejadły pschestajadła. „Sa něschto dnjemi kachle tu ludźa ... Ja šam jo wo to pojtarcam! Cźan, tón kopodźi njewjedź, hdźe ma so sa nimi praschecź. A šnadź šnadny zuły knjes thże šzpka radšcho nječź wohrěwadło?“

„Dw nè! Cźuz nječź radšcho kachle, wobrěwadła kurja ...“

„Bodźako by žo nadeńcź taške, kiž njekuri, ale wěm hižo: samórźu ludźo nimaju rady wohrěwadłow. Dyrbju potajkim kachle hyźi.“

Sady pschestajadła bě šlyschcejcź hłuschne a hrěwne zakaschkotowanje, potom sašo podušchene napominanje, knjótkotanje drasty pschi šwoblekanju. Skónczuje wuchwil sejadły pschestajadła wótšpomlétny Maćźi a ko pschedmanom wuschikuje połkoni. Sdobom bě i dwora šlyschcejcź wotkanje pucźowaneho piekarja. (Pokrjećowanje sčehuje.)

— **Sakska krajna loterija.** Při wutorniščim zjednjenju 4. rjadownje 206. fakliwje krajneje loterije (2. dźeł) padźe dobyče wo 50 000 hr. na cyfry 105 286; dobyče wo 5000 hr. na cyfry 124 715, 126 814; dobyče wo 3000 hr. na cyfry 108 699, 111 962, 155 816; dobyče wo 2000 hr. na cyfry 51595, 83 262; dobyče wo 1000 hriwnow na cyfry 1037, 4977, 12 098, 21 240, 33 296, 92 517, 92 924, 119 570.

S **Delnjeje Hórki.** Na puću, kotryž ł dróhi wot Delnjohórčanskeje skały do Krakez wjedźe, je so snjeslěsowanje ł tym stało, so wětr nadobo jedyn schtom w tym wotkmiku powali, hdyž mimo schtoma automobil jědźeše. Dokelž tón prěki pěše s dróhu padże, njeběše automobilowemu wjednikej wjazy možno, wós sajsmjanać. Automobil je so zwlnje wobschkodźił. Jeho wjednik je zwěst jenož lohko kožu wobodrěł.

S **Bukojny.** Tudomna dobrowólna wohnjowa woboma je zhotowu swoju hłownu zhromadźiznu wotměła. S podateje lětneje rosprawy zhonichu, so je wobora dwanacje pschedpisanych zwučowanjow, jene alarmiske a jene hłowne zwučowanje hromadźe ł Hlinjanskej dobrowólnej wohnjowej woboru wotměła. Zhromadźisnow je wósom było. Wobora je so dwójzy alarmowała, wuchabła je wona nas. Pschi wohnju Konikej kubła we Dubrawy je so jej prěnje myto pschipósłało. Pschi tymle wohnju běschtej we wulkej huchoće wjesna rěčka a wjejny hat wulkhlej, tak so bě haschenje dźeło jara poczeżene. Jenoż je swjasaniom so woborje poradźi, ł 500 metrow dalenjeho hata wodu dacz a žuhodne twarjenja plomjenjam wobrócz. Wobora je so loni pruhowała a je na wschěch dźelach zensuru „dobre" dostała. Tulhwilu ma wona 21 aktiwnych žohusłužowa a jeneho cześnjeho žohusłužowa. Sa zwěrny dźesaćlětny žiłužbny czaš je so wobornik Ernst Bazk je slěbornej kromku wusnamjenił. Pokładnik Falka rosprawu wo pokładni poda. Wona je w dobrym riedźe a pokładnik je so samokwitowacje wuswobodźi. Jako pruhowarjo pokładnje je Ernst Nika a Richard Wejer pomjenowaschtaj. Pschinoschki dyrbja so jako sběrać. Wobornin wjednik na tónzu na wjednika a němčeho kanzlera Adolfa Hitlera spominasche a gmejnskemu pschehladźiśeršiwu sa pschesjewjacej mjes gmejnu a wohnjowej woboru dźak wupraji. Wjeżnjanosta Wejser so woborje w mjenje gmejnskeho sastupjerstwa sa wowarnimu dobrowólnu dźeławosć dźakowasche a jeje kubłaćawy namołwi, so bychu dale woborje zwérnu wostali. Po skónczenju zhromadźizny hišće towarschsko dźěłachu cząs wjeselej sabawje hromadźe wostachu.

S **Rakez.** Dźenja wozwjeselitaj w cźelnej a duchownej strowoći w kruhu swojich lubych swójbnych słóborny kwaž knjes Arnošt Schwurak a jeho mandźelska rodź. Polanez. Jubilataj cźitatej dołhe lěta Sserbske Nowiny. Pschejemny jimaj tež na tutnu mjeninje hišćeze dołhe, strowe a žohnowane lěta zhromadneho žiwjenja.

Domowinska zhromadźizna w Njebjelčicach

Z **Njebjelčic.** Zaźiwjenu njedźelu běše „Domowina" našu wosadu na zhromadźiznu do Herbskeje grychty zwołała. Hdyž wjednik Domowiny, knjez wučeř Nejdo, wokoło 4 hodź. k nam přikkwata, běše so rjana ličba wosadnych zeńła. Knjez faraŕ Mič wjednika Domowiny a druhich knjezow z Budyšina a k. faraŕa Wjenka jako městopředsyda Domowiny a wšěch přitomnych nanajwutrobniśo powita. Jeho słowa wuzběhnychu w mócnym wuznaću k zasadam našeho časa, „krej a pódy", kotreż je tež naša Domowina za swoje přijała. Člowjek, kiž tutych zasadow njekedźbuje, je wukorjenjeny a je słaby po kharakteru a dawa so „z wětřikom" lohko tam a sem storkać. To płodi w narodnym a też nabožnym nastupanju. Po wusnjewanju hymny „Rjana Łužica" přednjese knj. Njechoc derje Čišinskeho baseń: Naša serbska zemja. Na to přepada so słowo wjednika Domowiny. Na wusłužna wažnje rysowaše wón pócerowanje našeho ludu w zandźenosći a přitomnosći, zo by sebi swoje wobstaće zwěsćił. Rozłoži na zrozumliwe wašnje dźensnišu organizaciisku strukturu Domowiny a jeje kulturny programm.

Po niedawno wuprajenych słowach našeho wjednika a kanclera Hitlera a po wuprajenjach druhich wuznamnych nazionalsocialistiskich wjednikow njetrjeba so dźensa nichtó wjacy přeswědčowaś bojoć, hdyž so wotewrjenje k swoje ludnosći přiznawa a po swojich mocach k jeje kulturnemu pozběhnjenju přinoša. Swoju přisłušnosć k serbskej ludnosći njemóža nichtó zaprěć, dokelž kóžde kedź. kotreż w jeho žiłach śeče, je serbska, kotraž pak so njeda wotpołožić, kaž nekotrzy wotpasany kabat. — Domowina budźe so wa wšě naležnosće, kotreż móža pombać wukhować naše ludstwo před dalšim kitnjenjom a chce w našich wjeskach a wosadach wobźiwić pombać prawe strowe serbske křesćańsko zhromadne. Nadawki su, kiž je sebi předewzała, wulke, ale hdyž budźe cyły serbski lud zwérnje k Domowinje stać a jo, kóžde po swojich mocach, podpjerać, potom móžemy z nowej wěru do našeho přichoda hladnuć.

Wukładowemu Domowinskeho wjednika zhromadźizna z najwětšej kedźbnosću sćěhowaše a mócny přikkwat běše z dopokazom, zo běchu wulki zajim zbudźile. K přednoškej rěčachu wosebje k. dr. Cyž z Budyšina, kiž na to pokaza, zo by serbski lud sebi swérnje wuchowanja swojich wjednikow wažił a spomni při tym na wuriadne dźěło njehoch k. faraŕa Kubeša, kiž je mjeńšubar był za našich hospodarjow, dale k. faraŕ Wjenka, kiž so nimo druhich wulcy zajimawych wuwjedźenjow wosebje našich šulskich praśenjow dótkny. Po namjeće ze zhromadźizny wukhadźaceho so jenohłósnje přija resolucija, Domowinskomu wjednistwu předopołožić, zo by znowa dla njeznajesliwych šulskich wobstejnosćow w Kamjenskim wokrjesu zakročiło. Domowinski zarjadnik k. P. Krječmaŕ wuprají swoju starosć wo naš studentski dorost, kotryž móže při ćežkich hospodarskich poměrach jenož z pomocu podpjerow cyłeho ludu swoje studije dokónčić. — Wosadny faraŕ k. Mič podźakowa so rěčnikam. Zajimawa zhromadźizna, kotraž běše nimale 4 hodźiny trała, skónči so ze spěwom; Hišće Serbstwo njezhubjene.

*

S **Debriz.** Dźeń 1. februara šmjedźišchtaj wumjenjkaŕ August Herrmann a jeho mandźelska Wilhelmina rodź. Schmeißerez žiwój słoty kwaž świećiłej. Na tutym rjanym świedźenju wobdźělichu so najbliščhi pschećelźo a ł wosbady běchu zhožopschećerja dóschłe. Zwrkwinske pozohnowanje pśches woźadneho faraŕa sta so w domje, dokelž njeběše mandźelej dla chorosće móžno, do jeje łubeho Božeho doma pschińcź. Pschi pozohnowanju bu tutej njejmanej mandźelskimaj cźeitne wopišmo evangelsko-lutherskeje krajneje zyrkwje pschepodate.

S **Wóślinka.** W naschej wośadźe narodźi so w lěcze 1934 54 dźěći, a to 29 hólcźkow, 22 hólckow a 3 mor-wonarodźene dźěći. To je 6 narodow wjacy hač 1933. Njemandźelskich dźěći běše 3. 52 dźěći bu wulschczenych. Pschećerskich dźěći běše 54, lěto pschedy 45. Nimo toho buchu 18 dorosćenej konfirmérowani. Cźi pschinóschu ł Wóślinskeho lehwa dobrowóln. dźěłacźerjow. Zyrkwinskich pschitomnosćanjow bě 27, swěrowanych bu tu 26 porow. Loni běchu to 33. Semrěli su 25, ł nich buchu 20 na Wóślinczanskim pohrjebnischczu pokhowani, 4 pak w Cźišowje. Jedyn tu semrěty je so w Drježdźanach thował, a jedyn w Drježdźanach semrěty mandźenz bu tu we Wóślinku pothowany. W lěcze 1933 su tu 26 wumrěli. Spowědnych běše 1733, 50 wośadow je świjate wotkasanje doma wuźiwało. Nasběrako je so 265,47 hriwnow; 107,30 hr. wosta we wośadźe, 158,17 wotedate. Nimo toho je so na dobrowólnych darach 84 hriwnow sa swonkowne mišijonstwo woprowało.

S **Kulowa.** Konzert němšćotatneje wobory ł kjschenu symskeje pomocy póndźelu wjeczor w „Měnikim kčorju" wobsu so psched pschepjelnjenej salu pschipóschtacharjow. Pschischli běchu niz znuz pschecejšo hudźby, ale tež wschitcy druhy, so bychu ł tym naschim potrěbnym ludowym towarscham pomhali. Knjes wjesnschći hudźbny mištŕ Bier se swojej 41 muźi žylnej kapału programm posćiel, kajšiž w naschim městaczku hišće je ženje njeslyschachmy. Wulki pschikkest a mnohe pschidawki dopokasachu, so je posćiežeńki wschitkim wulcy spodobachu. Najrjeńše běše wulke wjeczerne pisanje (Zapfenstreich). W pschestawizy stron. tow. dr. Mohr ł Wrótźlawja ł zhromadźenym skrótka porěcza. Rjany wjeczor je so ł pyschnymi rejemi skónczi. — Městna polizija wosseja, je so hišćeze w měrjazu februaru sačěmnjenja stwarźiła. Hišo nětko je na to pokasuje, so by so w cźasu, kiž je hišćeze wažebje wossewi, wschitko zwětko tak sačěmniło, zo wot wonkach njeje widźeć. Wobwěsćenje lejowinoscjow a podrjižnizy móża wo naprawach pola wuczerja Roberta Hajdana abo jeho namětnika kantora Hendricha Jäckela nadrobniše słonicz. Tež měschczanosta w słužbnym cźasu kaš powiwczenja podawa. — W Kulowskim hłownym dwórku, kiuka symskeje pomocy je so 30. januara potrěbnym 880 zentnarjow wuhla, 1200 kjschinskich tkarkow wo 1 hriwnje a 2025 kjschinskich tkarkow wo 50 pj. wuźěłachu. — Sbérka po domach na wopomnjenym dniu Němczowstwa ze wuktrasa sa symsku pomoz 26. 1. je 79,43 hriwnow wunjesła.

S **Mukrancźiz.** Ssobotnischi a njedźelski žulny wětr je w naschej wśy wichelaku schkodu nacźinił. Tśicha nowonatwarjenjeje młodźinownje je ko ździła swotorhaka, na knjeźim dworje su ko swójske palcźnje latkocźiże. Ssadowe schtomy su ko stamake a płoty su ko spowalake. Khwilu bě wjesk też bjes elektriskeho pruda, schtož so wośebje we wjeczornych hodźinach njelubje saczuwasche.

S **Klčinoho.** 6. februara w žuśednym Zymplu prjedawschi jelenišći słužbnoś a knjeź Jan Schewczik ze swojej mandźelskej słóbornu kwaž świećeschi. — 7. febr. śmješe so w sali „Němčeje khěže" rěčny wjeczor Klčinjanskeho městneho buritwa. Na njón so wšy Klčinjanc, Jamno, Koschla, Dyrbuch, Moleichnitza a Zympl ł Turjom pschepschosćhuja. — Dla sthorjenja lubjeja duchownoho Nanja je w Krunbelezach, njedźelu 10. februara Boża słužba njewotmóje, kaj běche so to prjedy wotmyślało. Dopołdnischje kemchenje 1/10 hodź. pak śmjete lubjes duchownu Nan. — Schtwórk wjeczor we 8 hodź. so evangelska žonsta pomoz w towarschnej sali khromadźi. — W sajndźenym měsazu žu so w evangelskej zyrkwi 17 dźěći wulkschćiše. Jedyn por je so śwérował. — 13. febr. so w hoscźenju „K żeleznemu hamorej" w Kriebi sudnikli dźeń Nischanskeho hamiskeho žuda sa wokolinu wotmje.

S **Dubza.** Tudomne wolschke towarschtwo je w minionym tydźenju w hoscźenju „Krónie" swoje 65lětne wobstaće wozwjeselźiło. Ssobustawy zhromadźichu so k wjeselemu a pětnemu žwjedźenju.

*

Se **Shorjelza.** (S Cźertowcho mosta kłoczíła.) We nozu k wutorie je dźewjećlětna holza ł Cźertowcho mosta kłoczíła. Ssebi riap ślamawschi je hnydom wumrěła.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die städtische Kollegien haben die **Einziehung des von der Salzenforster Straße nach dem Schmoler Fußwege bez. nach der Hoyerswerdaer Staatsstraße** über die Flurstücke Nr. 617 und 620 führenden **Fußweg** beschlossen.

Widersprüche gegen diese Einziehung sind **binnen drei Wochen**, vom Erscheinen dieser Bekanntmachung ab gerechnet, schriftlich oder mündlich in der Kanzlei des Tiefbauamts, Kornmarkt 3,I, Zimmer 12, anzubringen.

Bautzen, am 4. Februar 1935.

Der Oberbürgermeister.

Die Bekanntmachung vom 31. Januar 1935 wird dahin abgeändert, daß die durch den Bauer Herbert Zschuppe in Wawitz beabsichtigte Ableitung von Grund- und Quellwasser nicht vom Flurstück Nr 164a der Flur Wawitz, sondern vom gleichen Flurstück der Flur Pommritz erfolgen soll.

Bautzen, am 5. 2. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Der Gemeinderat zu Zockau hat anläßlich der Grundstückszusammenlegung beschlossen, folgende Wege für den öffentlichen Verkehr einzuziehen:

1. Der Weg Flurstück 340 der Flur Zockau von seiner Abzweigung vom Wege Zockau-Medewitz bis zum Auftreffen auf den Weg Gaußig-Medewitz an der Flurgrenze Zockau,Medewitz unter Beibehaltung als Wirtschaftsweg;

2. den öffentlichen Fußweg Medewitz-Birkau, sogen. Viehtreibe, von der Abzweigung vom Wege Medewitz-Rothnaußlitz und Spittwitz bis zum Auftreffen auf den Weg Birkau-Neuspittwitz.

Die Gemeinde Birkau hat sich dem Antrag auf Einziehung des unter 2 genannten Weges angeschlossen.

Einwendungen sind binnen drei Wochen bei der Amtshauptmannschaft Bautzen anzubringen.

Bautzen, am 4. Februar 1935.

Der Amtshauptmann.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolef a za nuwódźtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283 W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Domowinska zhromadźizna w Nowej Wsy

Z **Nowej Wsy.** Zaźiwjenu njedźelu běše „Domowina" našu wosadu na zhromadźiznu do Herbskeje grychty zwołała. Hdyž wjednik Domowiny, knjez wučeř Nejdo, wokoło 4 hodź. k nam přikkwata, běše so rjana ličba wosadnych zeńła. Knjez faraŕ Mič wjednika Domowiny a druhich knjezow z Budyšina a k. faraŕa Wjenka jako městopředsyda Domowiny a wšěch přitomnych nanajwutrobniśo powita. Jeho słowa wuzběhnychu w mócnym wuznaću k zasadam našeho časa, „krej a pódy", kotreż je tež naša Domowina za swoje přijała. Člowjek, kiž tutych zasadow njekedźbuje, je wukorjenjeny a je słaby po kharakteru a dawa so „z wětřikom" lohko tam a sem storkać. To płodi w narodnym a też nabožnym nastupanju. Po wusnjewanju hymny „Rjana Łužica" přednjese knj. Njechoc derje Čišinskeho baseń: Naša serbska zemja. Na to přepada so słowo wjednika Domowiny. Na wusłužna wažnje rysowaše wón pócerowanje našeho ludu w zandźenosći a přitomnosći, zo by sebi swoje wobstaće zwěsćił. Rozłoži na zrozumliwe wašnje dźensnišu organizaciisku strukturu Domowiny a jeje kulturny programm.

Po niedawno wuprajenych słowach našeho wjednika a kanclera Hitlera a po wuprajenjach druhich wuznamnych nazionalsocialistiskich wjednikow njetrjeba so dźensa nichtó wjacy přeswědčowaś bojoć, hdyž so wotewrjenje k swoje ludnosći přiznawa a po swojich mocach k jeje kulturnemu pozběhnjenju přinoša. Swoju přisłušnosć k serbskej ludnosći njemóža nichtó zaprěć, dokelž kóžde kedź. kotreż w jeho žiłach śeče, je serbska, kotraž pak so njeda wotpołožić, kaž nekotrzy wotpasany kabat. — Domowina budźe so wa wšě naležnosće, kotreż móža pombać wukhować naše ludstwo před dalšim kitnjenjom a chce w našich wjeskach a wosadach wobźiwić pombać prawe strowe serbske křesćańsko zhromadne. Nadawki su, kiž je sebi předewzała, wulke, ale hdyž budźe cyły serbski lud zwérnje k Domowinje stać a jo, kóžde po swojich mocach, podpjerać, potom móžemy z nowej wěru do našeho přichoda hladnuć.

Wukładowemu Domowinskeho wjednika zhromadźizna z najwětšej kedźbnosću sćěhowaše a mócny přikkwat běše z dopokazom, zo běchu wulki zajim zbudźile. K přednoškej rěčachu wosebje k. dr. Cyž z Budyšina, kiž na to pokaza, zo by serbski lud sebi swérnje wuchowanja swojich wjednikow wažił a spomni při tym na wuriadne dźěło njehoch k. faraŕa Kubeša, kiž je mjeńšubar był za našich hospodarjow, dale k. faraŕ Wjenka, kiž so nimo druhich wulcy zajimawych wuwjedźenjow wosebje našich šulskich praśenjow dótkny. Po namjeće ze zhromadźizny wukhadźaceho so jenohłósnje přija resolucija, Domowinskomu wjednistwu předopołožić, zo by znowa dla njeznajesliwych šulskich wobstejnosćow w Kamjenskim wokrjesu zakročiło. Domowinski zarjadnik k. P. Krječmaŕ wuprají swoju starosć wo naš studentski dorost, kotryž móže při ćežkich hospodarskich poměrach jenož z pomocu podpjerow cyłeho ludu swoje studije dokónčić. — Wosadny faraŕ k. Mič podźakowa so rěčnikam. Zajimawa zhromadźizna, kotraž běše nimale 4 hodźiny trała, skónči so ze spěwom; Hišće Serbstwo njezhubjene.

*

S **Debriz.** Dźeń 1. februara šmjedźišchtaj wumjenjkaŕ August Herrmann a jeho mandźelska Wilhelmina rodź. Schmeißerez žiwój słoty kwaž świećeschi. Na tutym rjanym świedźenju wobdźělichu so najbliščhi pschećelźo a ł wosbady běchu zhožopschećerja dóschłe. Zwrkwinske pozohnowanje pśches woźadneho faraŕa sta so w domje, dokelž njeběše mandźelej dla chorosće móžno, do jeje łubeho Božeho doma pschińcź. Pschi pozohnowanju bu tutej njejmanej mandźelskimaj cźeitne wopišmo evangelsko-lutherskeje krajneje zyrkwje pschepodate.

S **Wóślinka.** W naschej wośadźe narodźi so w lěcze 1934 54 dźěći, a to 29 hólcźkow, 22 hólckow a 3 mor-wonarodźene dźěći. To je 6 narodow wjacy hač 1933. Njemandźelskich dźěći běše 3. 52 dźěći bu wulschczenych. Pschećerskich dźěći běše 54, lěto pschedy 45. Nimo toho buchu 18 dorosćenej konfirmérowani. Cźi pschinóschu ł Wóślinskeho lehwa dobrowóln. dźěłacźerjow. Zyrkwinskich pschitomnosćanjow bě 27, swěrowanych bu tu 26 porow. Loni běchu to 33. Semrěli su 25, ł nich buchu 20 na Wóślinczanskim pohrjebnischczu pokhowani, 4 pak w Cźišowje. Jedyn tu semrěty je so w Drježdźanach thował, a jedyn w Drježdźanach semrěty mandźenz bu tu we Wóślinku pothowany. W lěcze 1933 su tu 26 wumrěli. Spowědnych běše 1733, 50 wośadow je świjate wotkasanje doma wuźiwało. Nasběrako je so 265,47 hriwnow; 107,30 hr. wosta we wośadźe, 158,17 wotedate. Nimo toho je so na dobrowólnych darach 84 hriwnow sa swonkowne mišijonstwo woprowało.

S **Kulowa.** Konzert němšćotatneje wobory ł kjschenu symskeje pomocy póndźelu wjeczor w „Měnikim kčorju" wobsu so psched pschepjelnjenej salu pschipóschtacharjow. Pschischli běchu niz znuz pschećerjo hudźby, ale tež wschitcy druhy, so bychu ł tym naschim potrěbnym ludowym towarschsham pomhali. Knjes wjesnschći hudźbny mištŕ Bier se swojej 41 muźi žylnej kapału programm posćiel, kajšiž w naschim městaczku hišće je ženje njeslyschachmy. Wulki pschikkest a mnohe pschidawki dopokasachu, so je posćiežeńki wschitkim wulcy spodobachu. Najrjeńše běše wulke wjeczerne pisanje (Zapfenstreich). W pschestawizy stron. tow. dr. Mohr ł Wrótźlawja ł zhromadźenym skrótka porěcza. Rjany wjeczor je so ł pyschnymi rejemi skónczi. — Městna polizija wosseja, je so hišćeze w měrjazu februaru sačěmnjenja stwarźiła. Hišo nětko je na to pokasuje, so by so w cźasu, kiž je hišćeze wažebje wossewi, wschitko zwětko tak sačěmniło, zo wot wonkach njeje widźeć. Wobwěsćenje lejowinoscjow a podrjižnizy móża wo naprawach pola wuczerja Roberta Hajdana abo jeho namětnika kantora Hendricha Jäckela nadrobniše słonicz. Tež měschczanosta w słužbnym cźasu kaš powiwczenja podawa. — W Kulowskim hłownym dwórku, kiuka symskeje pomocy je so 30. januara potrěbnym 880 zentnarjow wuhla, 1200 kjschinskich tkarkow wo 1 hriwnje a 2025 kjschinskich tkarkow wo 50 pj. wuźěłachu. — Sbérka po domach na wopomnjenym dniu Němczowstwa ze wuktrasa sa symsku pomoz 26. 1. je 79,43 hriwnow wunjesła.

S **Mukrancźiz.** Ssobotnischi a njedźelski žulny wětr je w naschej wśy wichelaku schkodu nacźinił. Tśicha nowonatwarjenjeje młodźinownje je ko ździła swotorhaka, na knjeźim dworje su ko swójske palcźnje latkocźiże. Ssadowe schtomy su ko stamake a płoty su ko spowalake. Khwilu bě wjesk też bjes elektriskeho pruda, schtož so wośebje we wjeczornych hodźinach njelubje saczuwasche.

S **Klčinoho.** 6. februara w žuśednym Zymplu prjedawschi jelenišći słužbnoś a knjeź Jan Schewczik ze swojej mandźelskej słóbornu kwaž świećeschi. — 7. febr. śmješe so w sali „Němčeje khěže" rěčny wjeczor Klčinjanskeho městneho buritwa. Na njón so wšy Klčinjanc, Jamno, Koschla, Dyrbuch, Moleichnitza a Zympl ł Turjom pschepschosćhuja. — Dla sthorjenja lubjeja duchownoho Nanja je w Krunbelezach, njedźelu 10. februara Boża słužba njewotmóje, kaj běche so to prjedy wotmyślało. Dopołdnischje kemchenje 1/10 hodź. pak śmjete lubjes duchownu Nan. — Schtwórk wjeczor we 8 hodź. so evangelska žonsta pomoz w towarschnej sali khromadźi. — W sajndźenym měsazu žu so w evangelskej zyrkwi 17 dźěći wulkschćiše. Jedyn por je so śwérował. — 13. febr. so w hoscźenju „K żeleznemu hamorej" w Kriebi sudnikli dźeń Nischanskeho hamiskeho žuda sa wokolinu wotmje.

S **Dubza.** Tudomne wolschke towarschtwo je w minionym tydźenju w hoscźenju „Krónie" swoje 65lětne wobstaće wozwjeselźiło. Ssobustawy zhromadźichu so k wjeselemu a pětnemu žwjedźenju.

*

Se **Shorjelza.** (S Cźertowcho mosta kłoczíła.) We nozu k wutorie je dźewjećlětna holza ł Cźertowcho mosta kłoczíła. Ssebi riap ślamawschi je hnydom wumrěła.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die städtische Kollegien haben die **Einziehung des von der Salzenforster Straße nach dem Schmoler Fußwege bez. nach der Hoyerswerdaer Staatsstraße** über die Flurstücke Nr. 617 und 620 führenden **Fußweg** beschlossen.

Widersprüche gegen diese Einziehung sind **binnen drei Wochen**, vom Erscheinen dieser Bekanntmachung ab gerechnet, schriftlich oder mündlich in der Kanzlei des Tiefbauamts, Kornmarkt 3,I, Zimmer 12, anzubringen.

Bautzen, am 4. Februar 1935.

Der Oberbürgermeister.

Die Bekanntmachung vom 31. Januar 1935 wird dahin abgeändert, daß die durch den Bauer Herbert Zschuppe in Wawitz beabsichtigte Ableitung von Grund- und Quellwasser nicht vom Flurstück Nr 164a der Flur Wawitz, sondern vom gleichen Flurstück der Flur Pommritz erfolgen soll.

Bautzen, am 5. 2. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Der Gemeinderat zu Zockau hat anläßlich der Grundstückszusammenlegung beschlossen, folgende Wege für den öffentlichen Verkehr einzuziehen:

1. Der Weg Flurstück 340 der Flur Zockau von seiner Abzweigung vom Wege Zockau-Medewitz bis zum Auftreffen auf den Weg Gaußig-Medewitz an der Flurgrenze Zockau,Medewitz unter Beibehaltung als Wirtschaftsweg;

2. den öffentlichen Fußweg Medewitz-Birkau, sogen. Viehtreibe, von der Abzweigung vom Wege Medewitz-Rothnaußlitz und Spittwitz bis zum Auftreffen auf den Weg Birkau-Neuspittwitz.

Die Gemeinde Birkau hat sich dem Antrag auf Einziehung des unter 2 genannten Weges angeschlossen.

Einwendungen sind binnen drei Wochen bei der Amtshauptmannschaft Bautzen anzubringen.

Bautzen, am 4. Februar 1935.

Der Amtshauptmann.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolef a za nuwódźtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283 W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

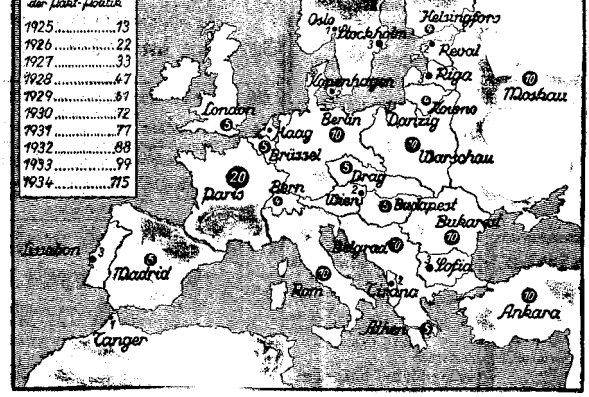

K jednanjam mjes Barlinom, Parisom a Londonom,

kiž so ł pschepodaćom Londonskeho wosjewjenja wjednikej a němskemu kanzlerej nowy wažny wotrěsk doždże, wosćiežeńmy tu tkartografiisku zyłowanku wo politiskich rěčenjach, kotrez w Europje płaca. Ličba, kotraž pschi hłownym mjeńcze kóždeho kraja stej, wojnamnjenja, kelko rěčenjow je kóždy stat w lětach 1925 hač 1934 podpisał. Tu so jenoż politiske na Europu wobmjetowane rěčenja wobkedźbowachu. Powschitkowne žiwotne rěčenja, kaž Kelloggske rěčenje, a wschitke hospodarske a wikowanske rěčenja pobrachuja. Tola njedźěiwajcy toho je so za kóždeje statki w Europje 115 rěčenjow podpisałko.

Měšćanske dźiwadło

Till Eulenspiegel.

Pósłna hra na njedźelu a póndźelu w nasćim měšćeńskim dźiwadle.

To běše hra wobsebje za nasćich hólzow w starobje 8 hač 10 lět, hdyž su tak prawje worakawi a so wjesela nade wšěm, schtož so druhemu k luby stanje. To wědźachu hosćo ſ hru Till Eulenspiegel tak prawje dobyčeſćaju we wutrobje wuźiwacź. Knjeježiche wyſk a radosć tuchi małych pachołow a wutroba so jim smějeſche, hdyž ſmědźachu tak sobu hrać jako publikum. Sa ſtarſche ſchulſke lětniki niebě to niczo, dokelž njepokliſi so tu niczo powuczeneho. Sa dorosćenych bě to hotowa wostuda. Skótka, dźećom je so lubiło njedźelu a póndźelu w nasćim měšćeńskim dźiwadle.

Wusudźenja

§ Jako wjednik cześiteho awta běſche 45 lět ſtary Fritz Skora ſ Bjarnaćźa dnja 21. sept. 1934 ſ njekedźonoſcze na puću ſ Bjarnaćźa do Kamjenicy njeſbože ſawinowak. W blíſkoſći franzowſkeho mlyna běſche wuporjedźenjow dla dróha někotre ſta metrow daloko jenoż do połoizy ſa jěſbu ſwobodna. Pſchi pſchikhadźe woſa běſche jedun ſ hólzow hnydom na bok ſkočił, drubi pak na dróhi ſtejo woſtał. Pſchi cźimſ jeho błótowy ſchkitak hrabny a pod awto cźiſny. Pſchi tym žebi koleno cźeſko ſrani. Hamtſki ſud w Ochranownie ſakudźi ſkoru k 20 hriwnam abo 5 dnjam khłostarni. Powołanje, kotrež ſapoda, maka chłoſtańſka komora ſaćiſnu.

Rozdźelenje rybow
ſkutka ſymſkeje pomozy 1934 35
Budyſchko měſtneho wjednistwa.

We wobſkuku ſkutka ſymſkeje pomozy 1934/35 ſo hotrěbnym, koſtaj ſu ſo ſa ſkutk ſymſkeje pomozy 1934/35 ſamoſkwili powſchitkownje **rybu** (rybowy filet) wudźěla.

Khartſi na dostaće wudawaju ſo

ſchtwórtk 7. februara 1935
wot 9 do 2 hodź. bjes pſchetorhnjenja

w domje młodźiny na Karolinej dróſy 6.

Kóždemu potrěbnemu a kóždemu ſobuſtawej jeho ſwójſtwa wuda ſo ¼ punta rybowego filefa.

Pſchi wotewſchaću khartkow ma ſo ſa kóždy punt 10 pj. ſaplaćeć. Wjeſely maju ſo wotſlućene ſobuſtawy wjeſeć. Też papjeru k ſawalenju ſobuſtawinjeſeć, hdyž ſo rybu wotebjeru.

Wupokaſy, kaj khartka biesdźałoſcze, rentowe wuſmědźenje a podobne, maju ſo na kóždy pad pſchedwołoźić.

Poſdźiſche pſchipowědźenja, hacź horjeka napomnjene, njemóża ſo wjazy wobkedźbować.

Ćłuſt ſymſkeje pomozy 1934 35
Budyſke měſtne wjednistwo.

Radio

Schtwórtk 7. februara ſo ſłyſchi:

Königsmusterhausen. Nimo ſnateho wšědneho programma: 6.35 ſa wjeſelu ranſchi konzert. 11.40 ſa burow. 12 pſchinowdnſchi konzert. 14 wſchelakoroſcze. 15.15 ſa žony. 16.45 tacźeſe. 20.15 ſabawny konzert. 20.45 kral Lehar.

Lipſk. Nimo ſnateho wšědneho programma: 6.05 ſa burow. 6.35 ranſchi konzert. 8.20 tacźeſe. 12 pſchipołdnſchi konzert. 13.10 tacźeſe. 20.10 italſka a ſchpanſka hudźba.

Kilźeje mjane ſ dnjewneho programma. Berlin: 20.10 rejwanſki wječor. Kónigsberg: 19 wječorny konzert. Hamburg: 20.10 rejwanſki wječor. Frankfurt: 21 Wini'a a Barſchej ſudowa hudźba. Stuttgart: 20.45 ſchany konzert. Winy: 10.05 ranny. Ga [illegible]

Towařſtwowſki powěſtnik.

Drježdźany. „Hromadnik" změje ſwoje měſačne nosedźenje hakle **14. 2.** a nie 7. t. m. Na zhromadźiznje poda ſo referat wo k. Wakerjowym dźěle: „Wo narodnej ſwěrnoſći Serbow k němſkej wótčinje". Wo bohaty wopyt proſy

předſydа dr. Wiaſławk.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow woswjeći ſwój lětni załoženſki ſwjedźeń w towařſtwowym kole wutoru. 12. maleho rózka w towařſtwowſkej měſtnoſći „Bayriſche Krone". Nowe torhoſco. Začatk we 8 hodź. Kóždy ſobuſtaw towařſtwa ſo na tutym wječoru z jědźu pohoſći. Přeſelio towařſtwa, kiž chcedźa w našim wjeſołym kruhu přebywać, ſu ſtajnje lubje witani. Předſydſtwo.

Dubrawka. Towařſtwo „Jadleńka" wuhotuje ſobotu 9. febr. wječor. 148 hodźin pola Šćěpanec ſwójbny wječor. Narěč je wjednik Domowiny přewza.

Lichań. „Zernička" ſpěwa ſtwórtk wječor we 8 ſ. w. Lemišowje. Wſitkich lubje wita dirigent.

Hospodarski rozhlad

Sſrjedu 6. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,498	100 pólsk. złotych	46,99
1 hendźelski punt	12,185	100 českoſł. krónow	10,40
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,41

Barlinſka burſa ſ dnja 5. februara. Też wčera běſche publik. ſdźerżliwy, tak ſo běchu kupy něſchto niſſche. Poſdźiſcho pak ſo tendenza, wobſebje dokelž kuliſa ſa Inijenu płaćiſnu łupowaſche, ſkrucźi, tak ſo ſo prjedawſche thubienja ſajo wurunachu. Rosſudźaje běſche, ſo burſa ſwonkownje politiſke poměry jara dowěrliwje poſudźuje. Na rentowych wikach běſche wulki ſajim ſa nahódnoſcjenſke ſaſtawne liſty. Sa to pak běchu druhe rentowe hódnoty něſchto ſłabſche.

Barliniſke žitne wuſtowiki. Na wikach ſo wobkhod jenoż jara pomału ſapocza a pohibowaſche ſo w měrnych kolijach. Poſlednje wuſaty, wobſebje te, wot kotrychž ſu wołóſene ſaſtaranje wikow ſ pjenowadnami wocźakuje, ſtejachu na ſpočatku wſchěch rospomnianjow. Cźaka pak ſo na roſſudźenje naſtupajo ſkladow ječmjenja, kotrež ſu w druhej ruzy. Poſtiſcźenjow w khlěbowych žitach je trochu wjazy, mjes tym ſo ſo młyny dale jenoż ſa wſchědny potrjebu kryja. Na wowſnych wikach njeje ſo nicźo pſcheměniło, tukrajneho ſajża njeje na wikach, wukrajny hałe ſo a podźiſche dodaće poſtiſca. Na ječmjenjowych wikach je něſchto wjazy poſtiſcźenjow.

Wežera blaćſeſche w Barlinje zeutnar

pſchenicy W 8: 9,95 hr., W 9: 10,05 hr., rožk R 8: 7,95 hr., R 11: 8,15 hr., — ječmjenja G 7: 7,95 hr., G 9: 8,20 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.,

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	5. 2.	4. 2.		5. 2.	4. 2.
Pšenica	208.5	208.5	łuny	15,5-16,0	15,5-16,0
rožka	168.5	168.5	weika	12,5-13,0	11,2-11,7
ječmjeń now.	—	217-222	módre łupiny	11.75	11.75
ječmień, nal.	207-211	207-211	žołte łupiny	16,0	16,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rans. wosuſk	—	—
pšeńč. muka	27,25	27,25	lany wosuſk	7,65	7,65
rżana muka	22 80	22 80	ſuch. truhanč.	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrni. kruſki	—	—
rżane „	10.03	10.03	ſyno, 50 kg		
rapa	12,25	12,25	rżana ſtoma		
hróch, Viktor.	34,0-35,0	34,0-35,0	pšeńč. „		
lane ſymjo	12,25	12,25	wowſna „		
pjeluſki	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaćizna za pſchenicu za wuplodźenja 8: 19.90 9: 201.0
Płaćizna za rožku za wuplodźenja 8: 19.05 11: 163.0
Płaćizna za ječmień za wuplodźenja 7: 159.0 9: 164.0
Płaćizna za wows za wuplodźenja 9: — 13: 162.0

Płaćizny rěznego ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

5. februara 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 363.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſe a rěznje hódnoſce hač do 6 lět	—
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	26–38
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	30–35
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	23–28

Byki: 284.

Połnomjaſne, wuroſcene, najwjetſe rěznje hódnoſce	34–35
Połnomjaſne, młódše	31–34
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarſe	27–30
Špatne	23–26

Jałowicy a kruwy: 912.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěznje hódnoſce	—
Połnomjaſne, wukormjene jałowicy najwjetſeje rěznje hódnoſce hač do 7 lět	25–31
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	18–21
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	12–17
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 3005.

Najlěnše wukormjene (1. družiny)	43–49
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	35–42
Špatne (3.)	27–33

Wowcy: 2668.

Młódše a ſtarše wukormjene (5. družina)	34–36
Starše wukormjene (6.)	32–33
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (7.)	22–30

Swinje: 15 176.

Połnomjaſne, wos. raſow a jich křiżenj., hač do 1¼ lět ſtare	48–50
Wukormjene	47–48
Miaſne	45–47
Špatne	42–45
Rancy a kundrowy	44–45

Statna banka kónc januara

Zyſkowe kapitalowe ſapołożenje powyſchi ſo wo 301,3 mil. na 4 461,6 mil. hriwnow a je tak wo něſchto wyſche hač januarowe poczełenje w lěcźe 1934, kotrež 285,4 mil. hr. wuczińjeſche. W jenotlimym ſu ſo wobſtatki na ſměnkach a ſchekach wo 274,2 na 3 916,7 mil. hriwnow powyſchiſe, lombardowe ſadanki wo 25,1 mil. na 81,2 mil., na krycze khmanych hódnoſtkach wo 1 mil. na 440,8 mil. a druhich wo 1,1 mil. powyſchiſe. **Bankowkow** je w zyſku 272,1 mil. hriwnow do wobſega ſ wróćźiło; zyſkowy wobſeg wuczini 4 053,7 mil. hr. **Wobſeh ſwjerdych pjenjes** wuczini 1 452,6 mil. hr. a powyſchi ſo wo 122,3 mil. hriwnow. **Zirowe dobromjenjeſcze** ſo wo 116,8 mil. hr. na 822,0 mil. hriwnow powyſchi. **Wobſtatki krycza** powyſchichu ſo wo 0,6 na 84,4 mil. hriwnow.

Njeskomdźe moje **inventurske predawanje** wot 28. januara do 9. februara

Schaaf

A. Kaſper naſł.
mjeſtcel J. Pilopp
na Jerjowej haſu 3
(Heringſtraße)
Snate dobre wubjerki
Bakmjane twory

Rjana wysokosć. **jałowica** płahowańſka na předań w Bronju čo. 4

Kuchinje lěhańje
woprawdźite a barbjene krasny wubjerk
Fritz Schulze
před Sulerſk. wrotami 2
Montěrske požčonki njeſłimam jako płaćenje

Kwaſne přednoſki
Wubjerna knižka, kotraž kóždy kwaſ porjeſi
0,50 hr.

Kwaſne plakaty
z rjanymi hrónčkami, do wěnčow a na ſćenu

Kwaſne dary
Wšě družiny knihow, ſerbſke a němſke ſpěwarſke, biblije atd.
dóſtanjeće w Serbſkej knihařni

Do ſerbſkeho domu Serbſke Nowiny
su ſtajnje a přinjeſu wšě zajimowoſće a bliſka a daloka

K ſwjedźenjam našich ſerbſkich towařſtwow
poruča znamješka, khorhoički, zaſtupne liſčiki, programy, plakaty do pletwow, wěnčow atd.
Serbſka knihařnja w Budyšinje

K nalětnemu wusywej
poſkića swě družiny
hnojidłow, wusywow a ſymjenjow
Tohorunja doporučam při potrjebje swój wulki ſklad
wuhla, koksa a drjewa
Albert Pantz w Kamjencu w Halštrowje
Telefon 224

Pruhuiće Waš wobſtatk w čiſćowych wěcach!
Nječakajće, doniž njeje poſlědnje łopješko přetrjebane, ale zapodajće w prawym čaſu swoju ſkazanku
W čiſćerni „Serbſkich Nowin" budźeće derje a płaćiny hódno poſtużeni.

Suproſna ranca
(přenička), blizko proſtam, tež **koza** blizko kózlatam na předań w Cornym Houlerju čo. 101 pola Radworja

Młoda wysokoſusełna
krowa
k čahanju je na předań w Miłočicach čo. 27

Sommerec pjekarnja na Jerjowje nasy čo. 9
poſkića ſyłny, ſyłny a ſtrowy **komiſowy khlěb** kóždy dźeń čerſtwy!

Takle z pakćikami počeſeny a wjeſely přińdźeš z
inventurskeh. předawanja Bokolmannec naſlědnika
(Jenož hiſće 4 dny)
Kóždy namaka w bohatym wubjerku wołmianych tworow, mužacych a žonjacych wěcach cyle wěſće něſchto za ſebje a to za płaćiny, zo budźe ſo Wam wóčko błyſćeć!

A. Bokelmann
naſl. w Budyšinje

Přiloha k číslu 31

SERBSKE NOWINY

Sr'edu 6. februara 1935

Hdyž Budyski muzej přeslědźiš

Snajach měšćański muzej Budyšina jenož zwonownje, wobsebje tohodla, dokelž dawa Budyšćinej wulkemšćański ras. Może być, so Budyšćenjo žrjej zwonowe muzeja tak prawje wědomi njejsu, hewak by dyrkol njedźelski wopyt w muzeju žiwnišći być. Jedyn mojich němskich přećelow bě do Budyšcina přišłši, teć měšćański muzej wopytał a jemu bě žo we nim jara lubiło, jenož na něčim mjeńše něšto wusetić, mjenujzo, so tam žerbšći dźěl abo snajmjeńša domadny wurěć je žerbšćich pokazow pobrachowałe. Dokelž bě mi tak do wutroby rěčał, čujach žo pohnuty, so by přeprošwědčił, hač tomu tak je. Na jenej pěrnjedźelu nuščich so do našeho Budyšcina a wotpřeni raz měšćaństi muzej. Dźěch ł přechodom, so bych mohł teć trošku powědać pići wokołodźenju; potom je teć wěsće, so schtyri wozy wjazy hač dwě. Sa žmělchny tuni šatup (25 pf.) móžeš tam wjele wotměnjazeho widźeć. W šakhodźe je teć narbetoha, hdźež móža wopytowarjo muzeja zwoje drawe wotpokazowć. Přeni šarćišćeć je cźuwy směrowaty. Kat rjenje skutkuje šmutkowny wutwar, kiž we zwojej cźmnej barbje městnosću porjeuščhi (šakhód a šthody). Wosć měr knježi we wšchitkich městnosćach. Sapoczńjemy naš wokołkhód po poruczeńju pšchitajenych šastojnikow deleka. Dźemy na prawo a žmy w prěnich městnosćach, hdźež šastarske meble wo starym cźašu zwdeca. Wšchelake pękne wubjerki dlidarjow žu widźeć, kiž bě w cźašu naših womkow a prawowkow moderne. Je wšcho tak stajene, kaž w bydlenjach, jenož cźi i tehdomniščeho cźaša pobrachuja. Pšchedstajam žebi w duchu, kak žu prjedawšchi wobsedźerjo tutnych meblow a wodobow (šchalki, kofejowe kany a talerje stejachu na rozlnych blidach abo druhich dźělach) bydlili a žiwi byli. Wajke měrne žiwjenje žu tola wjedli, zyle hinak hač my, tiž mamy my tola ł tódźom dnjom nowe šarosće. W prěnich jstwach njejsmy ničžo widźał, schtož by na šerbšći lud dopomnił. Hakle wo jstwje 85 namakam dwaj wobrazaj. Na jenym steji nabožne hrónczko „Ja wěm, so mój wumožnik žiwy je". Druhi pokazuje Kschižnu zyrkej w Drježdźanach. Napiš je: Kreutz Kirche w Drježdźanach, Sserbam dowolena 1849. Tu dopomnju žo na naše Boże słužby w sakškej stolicy, hdźež nětko hižo na 85 lět dołho Drježdźanšzy Sserbja předowanje w maćeršej rěcźi słužsca. Na scźěnie błyšcźa we wšchelakorych barbach žwójbne herby (Familien-Wappen) Selereza Manałez žwójbny, kiž běchu ł wěrtoscźu šerbšćeho pokhoda. Nima 37 khowa riany wobras „Schloß Sibyllenort"; je to tón samk, w kotrymž naši wobluhowani sakli kraj přeb lětami wumrě. Potom pšchišamknje žo wulkajeńa hrajkow. Je šaiimawe widźeć, ł kajkimi wšchelakimi naších prjedowninjay (swješčha jenož měšćańskeje dźěći) hrajkachu. Měšnoscźe 38—39 pokakuja stare pišane meble a wjeršny charakter žo jewi. Sću to šwjetšha meble šwišłkeho burstwa. Steja tam teć šerbšće tachle ł napišom „Topfschefelofen aus Wendisch-Baselitz". Schtó wě, kak wjele cźopkoty šu prjedy šwojim lubym Sserbam šnoščšće. Mišy tam teć wobras, pokazujo evang.-šerbšku druźku. Wó jstwje 45 porjeuščhi šeje wobras, kiž pšchedstorja evang.-šerbšku žonu, kotraž w ruzy špěwarške dźerži. Napiš: Alte Wendin. Molek bě wěšty Buchholz (1915). Bóle na lewo wišnješe hišcźe jedyn druhi wobras, teć wot mjenowaneho molowany, pšchedstajejo katolšku šerbšku družku. Tamny šaštojnik cźhnješe mje pšcheźwědcźić, so štej to macź a dźowka, schtož mam ja njemóžne, khiba so bęschtej w měšćanym mandźelstwje žiwej. Bych rad wědźał, schto je na tym wěrne. — Widźimy tam teć wšchelake tkaniny, běte a pišane, je šłanoweho Ochranowa. Sašupinny bo měšnoscźow prěnjeho posthoda. Jyrkninske wumětšstwo je tam wustajene. Sajimuje mje tam herb (Wappen) tłóchtra Marijneje Hwězdy a wulkotnje twarjene kachidkowe woktarje (Flügel-Altar) ł létow 1500—1519. Sšeborne a škote pšchedmjety, historiske wobleczenja, stare khorhoje, tšelby a cźapki, kaž teć woješke drasty tam we wšchech możnych formach a barbach nadeńdźeš. W jenym kucźiku šteji jena khorhoj ł léta 1848 w barbach cźornocźerwjenej-šłotej, stare hlebije, antikwariske knihi, šestarjene nastroje a noty. Stare monturу němške pósty, tomu pšchišamknje žo jstwa wšchelakich rjemjeślniških jednotow. W jenym šchkelicźanym kamorje khowaju žo kapicźki, tiž su prjedy měšćańske a wjeršne rjanolinki nošyše. Napadne je, so wjele šerbšćich kapicźkow tam wiši, tiž bychu hišcźe rjeńše byle, bychu-li kaž w „Oskar Seyfert-Museum" w Drježdźanach na klankatych błójckach pšchicźinjene byle. Tak pak njejsćhidu ł pkaciwosći. W druhim pokhodźe žu wobrazy, molby (Gemälde.) Dołho žym stał pšched wjeršćim wobrazom, na kotrymž drasty orthodoxnej zyrkwje žo pšchedstajeja. Jedyn prawoławny biškup w najrjeńšćim ornacje, jemu po boku dwaj měšnikaj a dźěl jeneje orientalskeje zyrkwje ł molek na płat šwěrnił. Tutón wobras je po mojim měnjenju prěnjotny. Też wobrazy kralow a šławnych mužow stata maja tam pšchihódne městna. Wobras „Der Schusterjunge" je pšchekrašny. Wobras „Die Mönchskirche in Bautzen" (powostańka) žo mi lubi, dokelž je molek też jemu šerbšću žónku žobu molował. Jšiwa 80 pokasuje katolšku Sserbowinku we wšchednej drasce a wobras, hdźež Sšlepjanšzy Sserbja wote mšchě du. Wožebje tón wobras mje hnuje, hdźež Sšlepjenjo na pohrjeb cźahnu. Pšched kašcźejom krocźa ł khižkjom, schtož je škoro we wšchech šerbšćich wobšadch ł wašchnjom. Bohudźak njeběše to tón pohrjeb Sserbš, kotrehož žu tam pokhowali. Stupamy do tśeceho posthoda. Kamjenje, kiž žu schtó wě hižo kak wjele łétšstokow abo tyšacy stare, dale kriśtale a wšchelake druhe historiske namakańki tam namakach w geologiśkim wotdźělu. Potom je też wobebita městnosć, hdźež hriby wšchech druzin, jedojte a prawe, zyle po pšchirodźe sdźěłkane, w šchkelicźanych kašcźikach žo namakaja. Też waki, brukl, ryby, žaby, ptacźki a druhe šwěrjata žu tam wustajene. Pšchinjeseńwaza knihownja pšchirodnospytneho towarstwa bě šamknjena, schtož žym jara wobžarował. Kak rad bych też hišcźe napośledku do jeneje ł tych knihow kuknył. Musej wopuschcźejo hladach hišcźe na stare nc pol rospadane popjelniny, kiž cźłowjeske praja, so je wšchachodne. Budyšći muzej pak může žo widźeć dać se žiwojej šberku, hač runjež pšchewjele šerbšćeho tam njewidźiš. Dohodła žo radši, so žo też jónu dopomnich na naše šerbši musej, kiž drje njeje tak wobšerny, ale ša to žiwojorasny.

F. Th. Š.

Pšaj, kotrajž na myto cźakataj.

Na „Selenym tydźenju" w Barlinje je žo też wustajeńza pjow wotměła. Wobras pšchedstaja wožebje rjaneju macźerśku pastyršku pjow ł jeju małej knjenju.

Invalidne zawěšćen'e

Na dnju 1. januara 1935 běšche we wobwodźe šakšeje krajneje šawěšćerńe 287 143 rentow šapisanych, njemuju 214 497 invalidnych, khorobnych a starobnych rentow 51 051 wudowinskich rentow a 21 615 šurotowych rentow

Pornjo šawej 1. oktobra 1934 žu běžne renty wo 550 pšchiběrałe; to žo tak mulicźi, so invalidne renty wo 885 pšchiběrachu a renty za šawostajenych wo 335 woteběrachu

W zyłym lěcźe 1934 je žo wobstatk rentow dozyła wo 5 459 běžnych rentow pšchisporił.

Hojeńšich łékowanjow (Heilverfahren) je žo we 4. schtwórcźłěcźe 1934 dožyła 2 264 (pornjo 1 794 we 3. schtwórcźłěcźe) słónczito, mjenujzy 488 za płuzakhorych a 1776 za druhich thorych. Na konzu dezembra 1934 985 thorych we łékowańzach pšchebywaše, ł nich 883 w šam šmych łékowańzach na Hohwaldze, w Lindenhofje a Gottleubje.

W zyłym lěcźe 1934 je žo dožyła 11 200 łékowanjow słónczito. 9 590 wošobow žo we łékowańzach a šhyme 1 610 ambulatorijay łékowaše. W łékowańzach łékowaše žo 1 738 thorych pšche płuzownu tuberkulosu, 5 pšche tóžnu tuberkulosu, 16 pšche kóšejowu, šhibadkowu a druhu tuberkulosu, 6 pšche raka, 87 pšche pkažne thorošcźe a 5 300 pšche druhe khorošcźe, ł cźełnuž žo 2 438 łékowanjow dźěšći liczi. W šamnjonych łékowańzach Gottleubje, Hohwaldze a Lindenhofje-Cosswigu žo 1 413 płuzakhorych a 4 236 druhich thorych łékowaše.

Bobak:

Zejhrawaj, zeihrawaj „Pierunje"!

I.

Postup na němsku stolicu.

Pućować móžeš na wšelake wašnje! Ludźo z wjele zbytnymi pjenjezami, kiž maju mało khwile a luboscźe k přirodźe, pućuja z autom abo tola z morskim kołom. Druzy, kiž maju nješto mjenje pjenjez, ale wjacy khwile a luoscźe k přirodźe, pućuja ze železnicu. A ći, kiž pjenjez nimaja, ale wjele khwile a hišće wjacy lubosće k přirodźe, pućuja pěši . . .

Nó — a ja?

Nimam pjenjez, nimam přewjele zbytneho časa, nimam wulku lubosć k přirodźe a lačnosć za jeje rjanosćemi — ja pućuju z kolesom.

Z kolesom . . .

Mój njebožički „Sarac", tón pękny stary kolesowy dočepak je mje tójhdy njesł po tójšto pućach serbskeho kraja. Sym na nim přemjerjował cylu łubu serbsku Łužicu wot Bukec hač k Bórkowam, wot Wotrowa hač k Wuskidźi. A jeho hódny naslédnik, mój lěsny hanjak „Pjerun", ma też hižo tójšto kilometrow na swojim čerwjenymaj wobručomaj . . .

*

Swój serbski krajik jara lubuju. Tola hdys a hdys přecy mje nadběhuje žadosć a žeđenje za dalokimi krajemi. Potom rady zabywam Handrija Zejlerja z jeho nadmoraliskim wottrašenjom: „Wotań w kraju, to ći praju!", zabywam zo „tam pak stuđźi słónčko ludźi", njewěrjo ani zo „maš tam delka bara, wjelka" ale jenož so młođzu za dalinu . . .

Hewak po tajkich wobcźasach wudyrach pućowańskeho rozžeđenja sej brěmjo zwjazawši synych so na cah, kiž mje wotwjeze zwjetša k poldnju . . . Tón króć, to wěka nazymu lěta đźewjatnaće stow štyri a tśicyći so rozsudźich měrić so raz k polnocy, lěpje prajene k dołhemu ranju a to — z kolesom.

Z kolesom . . !

Nó, to dale ničo na sebi nima! Wšak njejsym ani prěni Serb, kiž na kolesu přeđunda kraje zwonka Łužicy. Ale druzy wo tym wjele hary nječinja a to je jich škoda. Đźensa dyrbiš swoje wukonje do swěta trubić, đakotaź kaž njeserka po prěnim jejku, hewak će zańć nimaju!

Bim — bim — bim!

Pojeđu z „Pjerunom" do swěta!

*

Tajka rjana, runjewon njehańbićiwje rjana nazyma to běše! To člowjek njemeł pućować?

A rjane też běše tamne pózńjeńske popołdnjo, hdyž wopuščich na hordym „Pjerunje" swoju wjesku měrjo so k polnozy, k serbskej holi . . .

Daloko pojeđu, daloko . . . Nimam khwile, nimam mysle pohladać na rjanosć nazymskeje hole, njech też bóle so wupina ze swojim powabami. Druhi króć, luba hola, druhi króć. Đźens dyrbju dale . . . Zejhrawaj, zejhrawaj „Pjerunje!"

A „Pjerun" zejhrawa, zo stpicy so zybola a libotaju a při tym zynča sej pozbuđźacu pěsničku: „Dale — dale dale!" Majkam rohate wođźidło: „Derje tak, mój pękny Pjerunje. Wjeselu so, zo też ty maš radość z teho đundanja. Tak so derje znjesemoj!"

Dobry Komorow, Lěskej, Hamor, Wochozy — božemje, nimam khwile . . .

Phi . . . Běła Woda!

Sławaj Brězowka!

Pamałšo, pomałšo „Pjerunje!" Hnydom tu budźemoj. Dale Slepeho đźensa nochcu . . . A widźiš, hižo wozdonkojta Slepjanska, wěža so přisuwa . . . Tam w Slepom đóstanješ hródź a ja . . . ložo!

Słónco, đušne Bože słónčko je so đowšćěiło. Chce so jemu spać. Khwata w Boži domčk. Hišće raz wał złota wusypa na Slepjanske hona. Pozłoćuje łuki, pola, běrnišća . . .

Haj běrnišća . . . Wšuđže po nich Slepjanki kleča, kopaju. Slepjanki běrny kopaju. Kopaju běrny cyły pózńjeńc. Kopaju běrny cyły winowc . . . Kopaju! Cohodła hrjadki njewujeżdźa? Mjelć a čescuj tradiciju! Njeznaješ potajnstwa ludoweje đuše. Slepjanki khođźa w serbskej drasce, Slepjanki běrny k o p a j u. Njech teć pękne đale serbuja!

*

Na rězaku . . ! Witam přez wokno hospodarja Wón so truha . . . Hdyž so muž truha, je to přecy lubjeńe rjaneje wječorneje bjesady. Je to kaž swjatočny wopor! Při trhanju njesměš nikoho mylić, zo wón njeby zhubił nutrnosće a zesrjeđźenja! Kradnu so do jstwy. Nó, njeje to jstwa, je to skerje łubja, drjewjana łubja, kiž też tak bajkoje wonja za drjewom. Nó, w rězaku dyrbi za drjewom wonjeć!

Zesvdamy so k wječeri a potom đźamy so k korčmy. Hospodař dyrbi na škotowanje. Ja đźě wo tym ničo njerozumju. Wšak móžu přihladować. Předewšim pak připoskhać . . .

Škotowarjam připoskać, hewak njebywa zajimawe. Maju wosebitu rěć, kotrejž wšędny nješkotowař njerozumi. Tola Slepjanscy škotowarjo njerěča hlownje wo škotowanju, ale wo -- šerjenjach. Rěča wo běłych žonach, wo wobješencach, wo kozolach z wóhniwymaj wočomaj, kiž wo połnocy so wuchođźuja na rozpućach. To by była pomazka za Schulenburga! Ja hewak njejsym přećiwo tajkim powđańckam wo šerjenjach. Jenož krótko do połnocy jich rady njesłyšu, wosebje, hdyž dyrbju hišće něhđże won na đaloki puć. Člowjek njemóže wěđźeć . . !

Slepjanski krawc móže člowjeka woprawđźe zatrašić. Ma nazhonjenje z najwšelakorišimi šerjenjemi. Wě, čemu je đobry powjaz wobješenca. Stóž tajki při sebi ma, při hraću přecy đobywa . . . Slepjanski krawc ma njewšędne koče zbože při hraću . . . Mi hłosy stawaju!

Ale tola bjez škody zasy do rězaka đóńđźemy . . . Trošku pobjesadujemy . . . A spał sym derje najebać trašnu rozmołwu při škotowanju.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Šěrik, měrik, bałdrijan

Zeleństwo w zymje.

Někotryžkuli budźe zadźiwany so prašeć: „W zymje do zelow hić? Ma to być předčasny póstniski žort?“ Ale hdźe tež to! Też w zymje móžeš zběrać wěste „zela“, njech tež njeje jich telko kaž w naležu a lěću. Su mjenujcy někotre rostliny, kiž jenož w zymje zběrane maju hojacu móc.

Su to na př. přede wšěm jałorcowe abo jechiběrnowe jahodki. Tute jahodki zrawja hakle w druhim lěće. Prěnje lěto su hišće zelene. Tajkich zelenych jahodkow njebjeł. Jenož čorne jahody bywaju dobre. Zběranje tutych jahodow runje přijomne nieje, přetoż kefk žałostnje kała. Ale darmo nichtó rady ničo njedawa. Přeběrane a wučišćene jahodki so doma wo jstwje suša, tala na tajkim městnje, hdźež ma też powětr přistup.

Jałorcowe jahodki jara wonjeja. Trjebaju so potajkim tež k wukadźenju městnoscow. Tola maju tute jahodki tež hojatu móc. Bywaju žołdkej a črjewam jara wužitne. Štóž ma słaby žołdk, njech potajkim wšědnje jě 10—15 jechiběrnowych jahodkow, tola nic wšě na raz, ale po něčim. Tajke lěkowanje njech 4—6 njedźel dołho wospjetuje. Mnozy ludźo, kotrymž słaby žołdk njedowoli, jěsć čerstwy sad abo jahody, ludźo, kiž njeznjesu bobow, hrocha, solow je abo kisałeho kała, so móža derje wulěkować z tutymi jałorcowymi jahodkami, zo jich žołdk so ničeho wjacy njestróži.

Tež khoremu skotej pomhaju jałorcowe jahodki.

Ale nic jenož jahodki, tež druhe dźěle tuteho kefka su jara wužitne. Jałorc mócnje hrěje, wotstronja nutřkowne nazymnjenja, wučišćuje wšo, žołdk, črjewa, płuca, krej. Jenož pře zymnicu so njenałožuje.

Najlěpši srědk pře zasakle drěnje je kupjel z jałorcowych hałožkow. Tute maju so zelene najprjedy tři hodźiny dołho warić, z čopłym wotwarom so khory dźesać króć wob dźeń po cyłym čěle myje, dóniž so we wotwarje kumpać njemóže. Dokelž tajka kupjel člowjeka khětro přima, njech so wotwar měša z wotwarom jědlowych a khójnowych hałožkow. Tajka kupjel dyrbi być čopła a puł hodźiny trać. Na kóncu dyrbi so cyłe čěło ze zymnej wodu poleć. To je jara važne, hewak cyła kupjel njepomha.

Tajka kupjel je hižo pomhała mnohim, kotrymž lěkař wjacy radźić njemóžeše. Hižo stari Romjenjo tajke kupjele nałožowachu.

Wotwar jałorcowych hałožkow móžeš tež pić jako zelo. Wučišćuje pucheř a jěrchenje, žołdk a črjewa a potajkim tež krej.

*

Dalša lěkařska rostlina, kiž móže so nětko zběrać, je pukłinka abo islandski moch. Pukłinka poprawom ani moch nje, ale lišawka. Wona rosće nic jenož na Islandskej, ale tež pola nas, wosebje w holi a na suchich hórskich lěsach. Islandźenjo puklinku samo jako jědź trjebaju, pola nas je jenož sławna jako lěkařstwo. Puklinku móžeš zběrać přez cyłu zymu, hdyž runje sněh njeleži. Lišawka so wučišćuje wot pěska, pjeršče abo jehliny, potom so suši w městnosći, hdźež ma powětr přistup.

Puklinka njewonja, słodźi khětro hórko a slinjo-ńe. Nałožuje so jako wotwař pře suchoćinu a běhawu.

*

Na starych štomach su wosebje nětko w zymje derje widźeć čeče wěčnozeleneje rostliny, kiž so žiwi z brěčku štomow. Je to jemjelina, tež lěpikowe zelo abo ptačilěp, po němsku „Mistel“ mjenowana. Najwužitniša je jemjelina, kiž rosće na dubach.

Jemjelina wosebje krej staja. Nałožuje so potajkim pře wupław. Dokelž pak tuto zelo słaby žołdk khětro přima, njech so přida nješto jałorcowych jahodkow. Tež pře padawu khorosć jemjelina pomha. Tuto zelo móže so tež měšeć z přaslicu. Tež želbija móže so přidać.

Kaž widźiće, ani w zymje zeleŕ abo zeleńka lěčnjcho njepase.

Smjerć štoma . . .

Schtonuj a kerćina hedźa so w syntkej pyšce. Hałoły a hałožki khileja so ze šnjehowymi kapičkami nimale hač k semi. Štónčko čwěrći i jažneho njebja. Je najrjeńšeho dźeń w zymje. Ležma móžeš worćka woćišnicy, tak hapa njeśmérwe šwětło běłeho šnjeha do wočow. Kročzu po lěšnym pućiku. Pićhepréčkowane ćuli ležy wot sajećkow a druheje šwěrjny. S daloka rał šlyšiśch wrjeśkot a rubanje drjewa, jo rjećche w ćichim lěsu, potom mózny łuśt, jako by padnuło nješto ćežke k semi. Wołanje mi pśchepadaš, so běchu w blíkkośći ludźo.

Bórzy jich teš namakach. Dwaj ćłowjekaj wobdźěłachtaj runje mózne śchtomiśko z piłu a śekeru. Wběchtaj to dwaj brodataj muźikaj w jara śaplatanej drasće. Sdachtaj ža mi dwěj pośtajnje póśkanaj kataj do hłubokeho lěsa, so bychtaj śaniećiłoj žiwjenje, kiž śo tu po tyšazach ł pusteje śemje dobywasche. Žiwjenje, kiž śahasche wyšoko k mróćelam . . .

S khwatkom pohladnychtaj na mnje, jako pśchiłušnych. Hnydom pak ho śaśo daśchtaj do dźěła: rěśachtaj, měrjeśchtaj a honjeśchtaj kliny do žylneho śdonka, dóniž njemějeśchtaj dołhe śćitomiśko w metrowyśch kuluchach pśched śobu leżo. Potom posałaśchtaj ł dźełom, śetrěśchtaj śebi pót ł ćoła. Jedyn wućahny śe śaka mału drjewjanu tyśku a pośtići druhemu łyžnu pryśu. Mjes tym wobhladowaśchtaj ho śa druhim śchtomom. Jedyn ho jinoj śalubi a śaśtaśchtaj pśched nim. Stupiśchtaj k njemu a klepaśchtaj pruhujcy do njeho. Pohladaśchtaj wyšoko horje k wjeśkej, jako chcyłoj ł nim wo jeho połožnjej woli rěčeć. Potom na ho pohladaśchtaj. S tym bě śchtom śmjerći wotćuhnjeny . . .

Schtom bě runa jědła, jedyn ł najkrašnjśchich w lěśu. Bě tak wyšoki, so ředma móžeśe dowidźeć hač k wjeśchkej. Sdonk bě zyle bjes hałoły, měśeśe pak mnoho ćućłow, kiž śwědźachu wo wyhłej starowje. Jeho króna tam wyšoko samoh owasche w powětrje jako palma. Schtom śeśeśche drje tu hižo někotre śtóśeśatki łakorjenjeny w maćerźu śemi, njeśnajo śmuły abo łěźa, pśchezo jenak młódny śeleny. Sa Boha bě wón ł trunu we wulkej Božej harfje, hdyž daśeśe wětšik pśches wyšoki łěš. Wot Boha bě dostał žiwjenje, kiž jemu w śiłach ćećeśeśe a ł łóźdym létom bě mózniśi. Wćhelake wazki a brućki mějachu w tośtej śtorje jeho śdonka hwje bydleńćko, schtoż dozyła w žiwojej wulkośći njepytny. Śpěwawe ptaćki njebja hnéźdźachu w jeho wjeśchku a zyły łěš bě jim śe jkhowom. Słote hwězdy na njebju běchu na njón źwěźśe. S mróćelemi běśche hrał a tyhaśy schtomow, śtarśhe hiśhśeśe hač wón, běchu jeho bratśa byśe. Sawojej domińnje, žiwojej łěźnej wokolinje běśche pśchiłušchał zyle. A nětko dyrbjśeśe podać žiwojne žiwjenje?

Woprawdźe dyrbjśeśe wumrěć, dokelž kataj běśchtaj vśheśiednaj, so chźetaj jemu žiwjenje rubić. Jedyn wša žiwojn śekeru a wurubja njeśmilnje hłuboku ranu do śdonka zyle pśchi śemi. Mózy žiwjenja bě śleunjena. Zyły schtom rjećše. Kataj běśchtaj widźomnje śpokojenaj nad tym, schtoż běśchtaj dokonjałoj. Potom wśaśchtaj dołhu piłu, pokłaćwjśchtaj ho pśchi schtomoje a poćjeśchtaj rěźaćj śtrašnu ranu do kraźneje jědle . . .

Schtom pak śtejeśche. Rana bu wjetśha a hłubśha, ale schtom śtejeśche. Kataj honjeśchtaj żelezny kliń do ćěła, kiž pak nochaźśeśe ho hibnyć. Bolośtnje śchepotałśhe jenož hač do ramjeho wjeśćka a mały ptaćik, kiž tam śwoje trikom trikom trej śpěwaśche, wopuśchći śtrachoćźiwje jědlu. Pśchezo hłubśhu wjeśchtaj ho pita a kliń do śdonka, ale schtom njechaśhe ho pśchezo hiśhśeje wodwolić ćłowjeśkej namozy. Jeho korjenje dźeržachu ho ćśim krućśiśhu mać erśi śemje, njechaśhe ho dźělić wot wulkeho łěža. njechaśhe wumrěć . . .

Katomaj śtejachu pótne krśejśe na ćźole, tak ho prózowachtaj. Mlutyśchtaj žebi do ruków a hiśhśe raś śapśchahnyśhtaj ho do piłu a ł pośledniej mozu śpytaśhtaj schtom pśchewinyć. Pśchezo hłubje honjeśchtaj kliń . . . Dokonjane bě: schtom ho nakhyli. Kataj wodchńyśchtaj.

Ale w padanju wobaraśhe ho schtom ł pośledniej mozu śemi, wot wožudźej, njechaśhe ho naniśhdy dźěliś wot śemje, wot śwojich towaŕśchow, wot ptaćkow, śwěćatkych hwězdow a wětrow Božich. Wupśchestrěwaśhe hiśhśeje padajo śwoje hakoły jako ho wobaraźej ruzy, kiž w śadwěśowanju a najwjetśhim śtrašhe wokoło ho hrabatej. Druhe schtomy jeho doźaźechu jako lubeho bratra, njedachu jemu padnyć. Na nich ho jědła ł dowěru wobrośe, kiž hiśhśeje běchu ćźile a śtrowe a dale tu wośe śmědźachu. Też maćerźa śemja nochćyśhe dać jědlu namozy ćłowjeka. Katomaj pak ho poradźi, też hiśhśe wožlednje wśaśhy ł wótrej ześekeru śpćherubać. Někotre njeśe běchu žane pocźahi wjazu mjes korjenjom a ćźełom, bynjej schtom też dale wiśaŕ w hakosach jeho łěźnych towaŕśchow. Njechaśhe ł śemi.

Tyła wśhitke pścheźiwjenje niźo wjazy njepomhaśhe, schtom bě tola pśchenićnjeny a wokomik dyrbjśeśe pśchiśhi so zyle ł śemi padnyć. Hałoły ho śkamachu a ćźło łeśe ho je śwojej ćźeju na śemju, so tuta jenoź tak tyśchnje jo žakośći.

Pśredy tak kraśna jědła łeźeśhe tu nětko zyle naha. Poślednije hałoźli bě śhubiła pśchi wojowaniu wo śwoje tyćśe. Nětko tu łeźeśhe jenoź jako ćźło mjes njebjom a śemju, ničźo ju wjazy njewjeźaśwaśhe ł tym ako ł śamnym. Schto nětko budźe ł jědlu dale? Kajki jeje dalšhi nadawk? Sśnadź budźa wulkśhine ćźowjeśke ruzy ł jeje drjewa wśitne wěźy ghotowiś! Sśnadź — žebi myślach — budźe jeje pośledni nětny jakśhik wuklinćeź w śpěwaćiu małych dźěśća! Sśnadź dyrbjśeśe tohodla tak hórko śwoje śćitomiśko wopraśwać, so by potom nowe žiwjenje pěśtowaś. Sśnadź kdeśuje mloda mać w tutym śchtomje śwoje bźi ćźatko . . .

Jedyn ł katom wućahny śaźo drjewjanu tyku śe śaka a pośtići žebi a druhemu pośkńjowaźu pryśu. Potom pośkóźichtaj žebi grat pśches ramjenja a kroćźeśchtaj dale do hłubokeho lěźa.

Sadański kursus w Pilnicach

Sśadańśkwo śo hišćeśe hušto jara njedośpołnje po nowoćźaśnych saźadach a naśhonjenjach haji. S teho ma śchkodu mi jenoź wobźeźeć, ale teź wiśi ćźerpja pod njedostatkom na dobrym nénišćim ławźe. Teź pśahowaŕo śadu su winowaći, so na wupkubźeŕśkej bitwje némišćeho ześinjowaśhy stawa wobdźěłićź a žebi trěbnu wédomoś pśchiśwjećeć. So by to kóždemu móźno było, **wyśchśicha śtatna wućźenja za śadaŕśtwo w Pilnicach wośtśiśi kursus k śawjedźenju do śadaŕśtwa wot 25. feburara hać do 2. měrza t. ł.** pśchipraći. S pśchedwośchkami, praćiśkim rośwućźowanjom a ł wobhladowanjom śo śkoźumje, nje śa śadźenje a wothladanje śadowych śchtomow śhubi. Kóždy móże śo wobdźěłićź, kiž je dobreje wole nětčho nawukmjeć a śobudźełaćź. Wośeśbje wédźenje wo śadaŕśtwje śo njeźada. Wśhitko nadrobniśhe śtatna wućźenja (Höhere Staatslehranstalt für Gartenbau zu Pilnitz, Elbe) po pśheźu idźeli.

Dohlad nad privatnymi zawěsćerńemi

Po wukazu jakiśeho śtatneho ministra za śmitkowne naležnośće w jakiśim jaŕjadniśkim łopjenu maju śo wśhitke **pohrjebnje a khorobne kaźy** a druhe pśchedawaćaca, kiž za pśchipady śmjerće a khorośće podwjety ludźa, hać do łóńza februara 1935 na pśchiśluśhnym wokreśnym heftmanśtwje (to rěka na wokreśnym heftmanśtwje, w kotreśaj wobwodźe žydla) pśchipowědźeć, je-li jich jako privatne zawěsćerńenje pod dohladom nje śteja. Pśchi pśchipowědźenju ma śo śdobom naźwonnicy, kak śo zawěsćerńke pśchedawaćaśe mjenuje, kóde žydli a kotry je jeho śamoŕ, kelko ma śobuśtawow, kelko pśchiśhośhtu śo śbéra, kelko podwjetych śo wupłaćuje a pod kotrymi wunděnjenjemi, kelko je śamożenja a kak je śo ja łóźiło. Wuśtawki a pośledńje léne wotćišćenja muźu śo pśchipołožićź. Se śapśchihećźom zawěsćerńśkich pśchedawaćaćow, kotreź śo dotal njedobładowachu, dyrbi śo ża pokuty śchkit pśchi zawěsćerńenju rukowaćź.

Franzowśka létarka Madeleine Charnaux

je dokalny śwětowy rekord za žony w létadle ł dwěmaj žydźomaj, kiž próźdne mjenje hać 560 kilogrammow waźa, wot 5630 na 6150 metrow połěpśchiła.

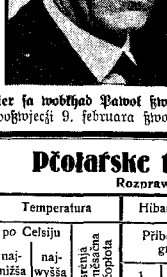

Němśki minister ża wobhład Pawoł śwobodny knjes Eltz ł Rübenach wośtwjeći 9. februara śwoje 60. narodniny.

Přilopk

*** W Franzowśkej je žebi śahorjenoś ża śport pjeć śmjertnych woporow żadała. So bychu śwojemu ubowennemu kopanzowemu muźśtwu pśchikleśtaćej móhli, to 20 pśchećeźelow tuteho śporta w ćźejśtym automobilu na puć do Narbonne poda. Auto pak po puću do śchtoma jaźdźe a ža śwóźi. Schtyrjo ža na měśinje morichu, śchśi śwědźnikow ža ćźeźko śrani, ł tutych je jedyn w khorowni wumrěł.**

Sćěžnki śnéhowych mjećźelow w Pólśtej.

S Warśchawy ža powě, so je ža pola Krakowa we śnéhowym mjećźelu śwućźowanśte létadło śwóźiło. Wjednik a wobkedźbowaŕ śtaj ža morikoł. — Śśyne śnéhowe mjećźele ža mjes Krakowom a Sakopanym tróht na dałoke dźěle dwaj mětraj wyśoko śawěle. Tohodła je ža wobkład po nich dyrbiał śastajićź. Telefonowy wobkład mjes Lwowom—Winom a Lwowom—Warśchawu je ža pśchetorhnyć. Wobkład żeleźnśtich cesow mjes Warśchawu—Lwowom a mjes Lwowom—Warśchawu je ža njewěśty cźaś śastajić.

Śkład rosbuchadźow rosbuchnyć.

W prowinzy Katania njedaloko Caśtaglione je we nozy ł póndźeli na njewujaśnjene waśchnje śkład rosbuchadźow rosbuchnył. S tym śu ho ži thěźe śapuśćiłe. Tśo wobdźerźo śu śmjerć pod rosnadankami namakali. śdeśeźo śu ho ćźeźko śranili.

Pčołarske towarstwo „Delni Sprěwiny Dol“

Rozprawa Budyskeje wobkedźbowańnje za januar 1935

Wysokosć nad morjom	Temperatura po Celsiju najniša	Temperatura po Celsiju najwyša	Temperatura po Celsiju srjenja měsačna copłota	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3) Přiběranje po gramach 1	2	3	Wotběranje po gramach 1	2	3	Suma w kilogramach	Ličba dnjow wulećenja	Ličba dnjow nošenja mjedu	Hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosć desća
210	— 12	+ 6	— 3	5	—	—	150	150	150	0,450	—	—	—	34,1

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pj. znjeńžkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr. 32 — Pudšin — Čwórtk 7. februara 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Zasady za nawrót Posaarskeje

Sćrjedu popołdnju je so w Paselu ke stónčenju jednanjow mjes sastupjerjemi němskeho a francowskeho knježerstwa a knježerstwoweje komisije za Posaarsku tole hamtje wosiewjenje wudało:

„Wunoščk jednanjow je so do lista sjednoćił, kotruž je Němska a Francowska delegazija w pśeśerjenoścy z delegazyju knježerstwoweje komisije za Posaarsku baronej Aloisijej jako pśedsedarce wubjerka tśich mužow pódpisała. W nim je so z dobom 20 pśidankow z tekstami wótcelskich dorěčenjow a wósiewjenjow, w Paselu sestajanych, pśipołožiło. Pišmo a jeno pśidanki dyrbja wubjerkeje tśich mužow jako sakład za postajenja ćitajuc, kotrež dyrbi za nawrót Posaarskeje k Němskej a za pśewześe nad winowatosćenge dowurodnych, kiž su wobdźělene knježerstwa po pśejdawšich radźenjach wobjawnjenjach pśichwalene.

Jednanja su so w pśichitomnosći jeneho sastupjerja finanzneho wubjerka Swjatego ludowego wótmětele. Też zobu-stajnik sekretariata Swjatego ludowego je za wubjerk tśoch mužow był pśichitomny. Na jenym dźělu jednanjow su so też banka za internazionalne pśeraźenja, němsko-statna banka a francowska banka wobdźělile. Wjednizy němske a francowske delegazije su so krótko popołdnju z nětkotrymi zobu-stajnikami delegazije na pśeporoćenje pśedsedy wubjerka tśoch mužow do Roma podali, so bychu z wubjerkom cełnje rozprawjeli."

Hdy internacionalni wojacy Posaarsku wopušća?

Hłowny kwartěr internazionalnych wojakow w Posaarskej je radźe Swjatego ludowego a wubjerkej tśoch mužow, kiž so w Romje ikhadźuje, nanjeńž wo wućeńhnjenju internazionalnych wojakow z Posaarskeje pśedpokazuje. Wo jenotlywych pśeraźenjach rozsudźiś a je rjadowaś ma wósom Swjatego ludowego.

Po namjeze hłownego kwartěra maju hollandšy wojacy 16. februara, šwedšy wojacy 18. februara, Italcenjo [illegible] na dnjach pa tym a Jendźelcenjo jako posledni we wobelakich wobdźělenjach w cłužbu wot 20. do 27. februara Posaarsku wopuśćeju.

W Saarbrückenje so wocakuje, so wubjerk tśoch mužow njeśmjeje žaneje pśicinjny k pśemjenjenju termijow, kiž je hłowny kwartěr namjetował. Tehodła so jeho pśihłosowanje bórzy wocakuje.

Wobćežne zastaranje z khlěbom w Ruskej

Hospodarska rada Wulko-Ruskeje je so pod pśedsedźiśtwom pśedsedy rady ludowych kommisarow Wulkoruskeje Sulimowa z khlěbowym sastaranjom ruskeho wobwjeskowa zaběrała. Pśichi rozrěčowanju je so wupokazało, że dotalne napinanje z sastaranju z khlěbom wo wótstronjenju khlěboweje khartyny njejsu dožahaje. Tehodła je so wobsamknło, so dyrbi so hnydom 563 nowych wikowanskich organizacijow pśihipranicy, kotrež dyrbja pomhaś pśi zastaranje z khlěbom rukowaś.

So ruske wobwjeskerstwo naćwažnišu žywnosć nedostatka, kotraž na wšelakich nedostatkach. Pśichi poślednich revizijach je so tśi tśi nedostatkow wótkryło. To so kaśe zapśicinjenje statneho rěcnišćiwa žada. Mjes druhimi podawkami su w Moskwje swěśili, so dyrbiešče so 3000 k. khlěba na jeničkim dnju sebrać, dokelž njeběšče sa cłowieske sejźenje khmany.

W Moskwe nje'su z Jendźelskej spokojom

Moskowske nowiny „Prawda" su njespokojny nastawk wo jendźelsko-francowskim dojednanju wócśišćele. Wone pśaju, so Londonske dorěčenje njeje ani najmjeńšeho postupa k swěśenju europskeho měra wuznamjeńsko. Jako praktiki wuznamjeńšeho tute kommunistiske nowiny wocakuju, so to wobrośenje Němskeje sejźnu, schtož žyłniśke bronjenje w druhich statach scěhuje.

„Prawda" też pišo, so dnje so Němska wumeńenje staja, so by rrěčenju rańschich statow pśichitupiła. Wona pak so boji, so Jendźelska němske pózowanje podpjera, so bychu so wótte sakładne myśle rrěčenja rańschich statow pśemeńiłe. Tute nowiny też pišaju, so je dźeł jendźelskich wiednikich muži wot nowych wójow pśichśeli. We Francowskej to w tamnym nastawku žaneho zjawjeńka njepische.

Zjednośone staty rozpušća swój generalny konsulat w Moskwe

Dokelž su so jednanja dla dołha mjes Sjednośonymi statami a Sowjetiskej Ruskej sastajiłe, je Běły dom z rjadu demonstrativne wobmjesowanje diplomatiskich pózahow je Sowjetiskej uniji porucził. Namócnistwowy atašej a letarstwowy atašej so z Moskwy wotwołataj. Amerikanski generalny konsulat w Moskwje so zyle rospušći, personal amerikanskeho pósłanstwa so jara wobmjesuje.

Nam'ezny wobkhad mjez Němsku a Francowsku

W Barlinje su w tu khwilu wo němsko-francowskich hospodarskich praśicenjach wuradźuje. Němske a francowske knježerstwo stej so dojednałej, to maju so postajenja rrěčenja wo małym namjetnym wobkhadze z 25. haprele 1929 mjes woběmaj krajomaj na zyle němsko-francowske mjezy wupśestrěć. Tehodła so měśchana kommisija hnydom sejźe, so by jenotkliwe praśenja rjadowała.

Wiednik wo němsko-portuga'skich poćahach

Portugalski žurnalist Felix Correia, kotrehož je wjednik a němski kanzler Shromadnje z druhim žurnalistom pśichjał, w najwažnišich portugalskich wjeźorownych nowinach „Diario de Lisboa" wo swójich jaćišćich pśichi rozrěčowanju z wjednikom a němskim kanzlerom rosprawja. Najpśedy Correi wjednikowu wosobu wopišuje a potom dopomina, kak je won zyły lud wokoło sebje shromadźił, kiž w nim swojeho wuswobodźerja, schtitarja a wjednika widźi. Tśeśi stat, kiž je Hitler sjednoćił, njemóže ho dźělić wot muža tuteho ludu, kiž jón do lepšeho pśichodna wjedźe.

Wjednik běše nowinarjomaj swoje spokojenje wupraził so bychu wowutarjo nowe Němske we swójich kabinetach dźěłali, a wón je wuprajił, so chce

ſo ſ Londona powê, roſdźelowanje ſ jendźelſkim ministerſkim presidentom Macdonaldom a ſwonkownym ministrom Simonom. Awſtriſkaj ſtatnikaj 24. februara do Londona pſchijźêtaj, jeju puć na Paris powjedźe. Wopyt je ſo hižo pſched dlêſchim czaſom poſtajił, tola po poſlednich wutwiczach w Awſtriſkej ſo jemu wjetſcha ważnoſć pſchiſpiwa.

Nowe politiske mordarſtwo w Ruskej

W Stalinowje ſu kommunistu Privalichinu ſatſelenu namakali. Saſtojniſy ſwjaſkowſkeho komiſariata ſu nêkotre mużowy ſajeli, mjeſ nimi dźêſaczerja Poljakowa, kiż je kommunistu ſatſelił. Tu jedna ſo tuż politiſke mordarſtwo. Privalichina bêſche w Stalinowje jako najſahoriczſka kommunistka ſnata a nawjedowaſche tamniſchu organiſaciju libanja bjesbożnych.

Amerikanskeho gouverneura wotſtrêlili

Demokratiſkeho gouverneura ſtata Połnóżneje Dakoty, Thomaſa Moodiea, kiż hake wot 7. januara w ſaſtojniſtwje, je wuſchichi ſud tuteho ſtata wotſtrêlił. Hižo 10 dnjow po naſtupjenju ſwjeho ſaſtojniſtwa je ſo wón w ſtatnym representantiſkim domje czeſko wobkorjeſował. Wuſud wuſchichoho ſudu ſo na to ſaſkuſuje, ſo Moodie njeje 5 lêt do ſwojeho wuſwolenja w ſtacje budźił, każ żebi to wuſtawa kaha. Wobſtôr by representantiſkeho domu pak wjele dale żahaju. Se ſchêſi hłoſamu pſcheſtôwu 52 hłoſam ſo jaciſkuju, ſo by ſo Moodie dla korumpje a ſpjenużiſka hamiſkere mocy ſahudźił. Tež no jeho amerikanſkim ſtaſanſtwje ſo dwêlowaſche, dokelż je ſo Moodie w Kanadźe narodił.

Sa ſydom mêſazow je to hižo druhi gouverneur w Połnóżnej Dakoće, kotrehož je ſtatny ſud wotſtrêlił. Jeho pſchedchadnikej republikanej Williamej Langerej, ſo runje tak ſeſtdże Langera bêchu pak tež bliſcheże k 8 mêſazam ſaſtwa a 10 000 dollarami pjenjeżneho hłoſtanja ſahudźili dokelż bêſche ſpytał, ſtatne pjenjeſy ſa wôlbne ſamêry wużiwać. Pſchi wôlbach w nowembrie bêchu republikanoju Langerowu mandźelſku jako kandidatku ſa ſaſtojniſtwo gouverneura poſtajili. Moodie pak wjaſy hłoſow dóſta hač wona. W Dakoće tukaju, ſo maju Langer a jeho mnohi pſcheſelſo ważny ſpódźel na tym, ſo je ſo Moodie wotſtronił.

Krótke politiske powêſće

Nêmſzy jêchaſzy offiſerjo we Warſchawje. Na pſcheproſchenje połſkeho wójnſkeho miniſterſtwa ſu tśi nêmſzy kavalleriſzy offiſerjo do Połſke pſchiſeli, ſo bychu żebi jêchaſtku ſchulu w Graudenzu wobkladali. Tuchi tśo offiſerjo ſu kommandêr kavalleriſke ſchule w Hannowru, generalny major ſwobodny kuies ſ Dalwigk-Lichtenfels, wyſchkowy leutnant Krüger a major Voigt. Nêmſzy offiſerjo ſu ſriedu wêzu k pewniſej njeinformowanej wonaka położili a Warſchawſke wojeſke wyſchuſcze wopytali.

Belgiſka diplomatiſke poczaſki ſ Ruſkej wotpokaſuje. Belgiſka komora je nawjaſanje diplomatiſkich poczaſkow ſe Sſowjetſkej Ruſkej wotpokaſała. W kniježeſtwowrem ſmyſle ſo 85 hłoſtow pſcheſcżiwo poczaſam woteda, 73 ſawołſtanjow ſa nawjaſanje poczaſkow hłoſowaſche. Dwaj ſapſcheczaſej ſo hłoſa wſdaſchaſej.

7. kongreſ ſowjetiſkich radow ſo ſtôncżił. Serjedu wieczor je Kalinin 7. kongreſ ſowjetiſkich radow w Moſkwje ſe ſwojimi rêcżi ſtôncżił. Kongreſ je wſchitke pſchemêneje-nja wuſtawy, kiż bêſche Molotow namjetował, ſeſwobſtôżnje pſchijał. Na końcu kongreſ hłowny wukonjaſy wuchert wuſwoli. Du tuteho wubjerka ſłuſcha 605 ſobuſtawow.

Japanſka mandatowe kupy wobſtôwa. Japanſki admiral Suetſugu je w nowinach piſał, ſo po wuſtupjenju Japanſkeje ſe Swjaſka ſudow tutôn nima wjaſy żanoho prawa, ſo by wo pſchichodże mandatowych kupow jednał. Kupy w Cżichim oceanje ſu ſa Japanſku politiſky a ſtrategiſky tak ważne, ſo wona wo wroczenju kupow njejedna. Japanſke prawa na tute kupy ſu pjeża njepowalne.

Wukubłański kurzus za młodźencow

w Pančicach 11.—13. februara 1935.

Čehodla kurzus? Dokelž je trêbny, wjacy hač trêbny! Dyrbimy spóznać zmysł a waſnje naſcheho dźêła. Dyrbimy wêdźeć, čehodla so ſkhadźujemy a ſo prócujemy w naſich wosadnych towaſtwach młodźencow. A dyrbimy nadobyć noweje zahorjenoſce, noweje lubosce, dobyćerſkeje mocy za naſu ſwjatu wêc. Nabožina a narodnoſć ſtej błyſčatej ſlóncy na naſich njebjeſach. Tutej ſlóncy naſ puć rozjaſnjujetej a nas wjedźetej. Tutymaj ſwjatymaj idealomaj wostanjemy ſwêrni hač do poſledneho wodycha.

Hdźe so kurzus wotmêje? W hoſpodze za młodźinu „Klóſtr Marijna Hwêzda“ w Pančicach. Wot łoñſcheho kurza je nam tutôn dom derje znaty a ſo za tajke dźêławe dny derje pſchihodza. Dostanjeſ tam tež jêdź a napoj za tuni pjenjez. Taleř poliwki płaći 15 pj. a ſkła 25 pjenježkow. Hdyž maš kruch khlêba ſobu, či to za wobjed dosaha; hdyž či to njedosaha, tam wobjed za 50 pj. dostanješ. Horne kofeja dostanješ za 10 pjenježkow.

Hdy ſo kurzus wotmêje? Wſelakich winow dla je ſo kurzus nêtko na *pónd*źelu, wutoru a ſerjedu pſchiheho tydźenja (11.—13. februara) wotſtorčić dyrbjał. A derje tak! Za naſe pomêry ſnadź hišće lêpje! Wobdźêlnicy ſo zeńdu pónd*ź*elu rano we 8 ho dźinach w kłóſtrſkej cyrkwi. My ničo njezapoczinamy bjez Boha a bjez jeho żohnowanja. Za njeho płaći naſe cyłe dźêło.

Štó ma pſchi? Pſhede wſchěm zahorjeni młodźi pró cowarjo w naſich rjadach. Naſi prócowarjo zapiſowarjo, zličowarjo, krónikarjo. Ale tež wſitcy, kotrejž maja troſku lubosce za naſe prócowanja. Naſi młodźi wjednicy maja pſhiſć. Nimaja jenož prawo k tomu, ale maja tež ſwjatu winowatoſć za to. Kóżdo to warſtwo ſwojich najbliſchich a najznaſchomniſchich ludźi do Pančic póſćele! Niech tež ći pſhiſłu, kotrejž chcedźa jónu wjednicy być!

Dosaha tež jedyn dźeń? Jedyn dźeń njedosaha. Hewak bychmy kurzus jenož za jenički dźeń zarjadowali. Tuž dźiwajće wot wſcho započatka, zo ſće tam wot započatka hač do końca, wot nóndźela hač do ſerjedy popoldnja! My trjebamy dźenſa ludźi, na zhonjenych a wobhonjenych w naſich pſchedpſchihotowanych.

Hdyž je ſebi wjednik tajkeje prócy dawało a wjednika kurza z dalokeho Gonzenheima pola Mohuča ſkazało, njech tola też jednotliwcy znajmjeńſcha tón wopor pſhinjesu a pſhileżnoſć k wukunjenju derje wužija. Starši a hoſpodarjo, ſpóznajće ważnoſć wukubłanja za waſich ſynow a čeladnych!

Kurzus powjedźe młody zahorjeny ſtarſi z nawjeſ čornoho Němſkeje, kotryž je hižo pſhed lêtom z naſich wjetſchim wuſpêchom tajki kurzus w Pančicach nawjedował.

Witko Bohu česći a naſemu ludej k ſpomożenju!

Józef Nowak, farař.
Wokrjesny prezes.

Tu je patrouilla woleſkich ſnêhakarjow ſmjercź namakała.

Hora Krottenkopf rola Carmiſcha-Partenkirchenu, hdźež patrouilla nêmſkoſtatneje weboru na ſnêhakach pſchi ſwuczowanſtim bêhu w ſnêhowym mjeńcu ſmjercź namakła. Patrouilla wobſtejeſche ſ podoffiżera a tśoch muži.

Wjaſtaw Sſerczewſki:

Zamórscy diabołjo

25] (Pokračowanje.)

Maćži, Čjan też Sčaſchen ſami khwatachu k durjam. Na khwilu Maćži ſo ſhożowym wróżi a pſchinjeſe ſwju bromadu cźornych pſcheńcznych plinzow na brjewjanej, lakowanej ſchtiżicy. Sedźbadaju ſo k czaſej. Sady pſchestajadła najſterje te ſame ſczinichu, pſchetoż hdyž a hdyž ruka we wiſatym módrym rukawje pſchimaſche ſa czaſnizu nad wóhnjom. Po hłoſach drje tam bêſchej dwê ſenje, ale Brjeſki putny ſtajnje jenoż tu ſamhnu mſchon a wobrotnu ruku. No ſnêdanju dźêſche Čjan ſwjetſcha ſ korbom na wiki, Maćži ſo ſhubi a Wań ſo hotowaſche na hodźinu ſ Brjeſkim. Pokalowa*ſ*che jemu po rjedźe wſchelake pſchednjetju, pſchedprajeſo jich khiniſke mjena, tworjeſche ſtróte kaha a ba jej ſe wotpiſetowaci. Cźaſto dyrbjeſcheſche Brjeſki ſłowa nêchto króć wotpietowaſ, dóniż bê ſapſchijał prawe wurjekowanje, ale ieſperpnoſć jeho wuczerja po ſdaru ani njeſyw njeſnaſche. Naiboże bê to ſ pſchitwukanu, kiż hewjacha wſchelake, dodawajo tym ſamhnym ſynkam na wſchelakoriſcheho wuſnama. Potom Brjeſki ſo ſwuczowacże piſaċ wotpowêdne pſchmiki, i tuſchu a barbjerjom cźerwjenje pſchedkreſ*ſ*ene pſchikładu wotmotwjeju. Wuczeſ potom ſedźo ſa blidkom pſchi wokniež wſchelake liſčiny wotpiſowaſche. Khinjan pilnje dźiſaſche, wot ranja hač do wjeczora ſedźeſche je ſtulenym khribjetom a wotpoc*ſ*owaſche jenoż pſchi jêdźi, hdyž ſej nawoczi cźiſcheſche abo ſej tuſchu pſchiprawjeſche. Na ſwoje piſmo bêſche jara hordy a cźaſto Brjeſkeho ſ ſebi wołaſche, ſo by jemu pokaſał wużebje kraſnu kwalu.

„Mój naſhonity ſchuler njech pohladnje: ſpójnaje-li tutôn piſmik?“

„Wſcho dobromady, ma napohlad ſmjerzeneje muchi, kiż je padnyła do cźornidła!“ Brjeſki po półłku pſchi ſebi ſabúrbota. Wôn pak cźinjeſche, jako by ſajim nêt, pſchetoż bê derje pytnył, ſo Wań je ſnajim piſanjom ſwójmu ſwójbu laż ſwożowne dopuſchczenje. Młodźenc dźiſche bjez wulkomyſlny a njewobſtejeſche wjaſy na nakupjenju łachcźiſchow, ale w jeho komorzy bê ſtajnje ſaſotnje ſymu, tak ſo pſches ſyle dny pſchehlowaſche w bydlenju ſwojeho wuczerja a horliwo połſkhaſche na to, ſchtoż ſo ſtawaſche ſady pſchestajadła. Bjes dwêla bê to ſajimawe wotmêneje, hdyž ſo ſanóri do mudrocźe khiniſkich piſmikow. Tole tež wołôſi jeho bludźenje w bludniſchcźu khiniſkich ſtawiznow a ſpêchowaſche jeho wêdomoſeſe wo jich nimo mêry pózcźiwym nahladze wo ſwêcze. Słónczniže młodźenc tež wſcho jara krucze bjerjeſche a wuknjeſche ſ wulkej horliwoſcźu.

W prênich dnjach bêchu ſady pſchestajadła ſłyſcheć da*ſ*e jenoż podnicheme hłoſy a frunczenje wrjeczena, potom wſchak po nêčim bu tam dale wótſtiſcho a ſajimawiſcho. Kaſchłowanje a płuwanje be ſłyſcheć. Krinkot ſudobja, ſdychowanje, ſtónżnje ſwarjenje a ſelenje.

„Schto ma to rêkacź? Kaha to ſaſo jedźiſch? Njeſahabicźiwa, to ſwojej maćeri wożebje ſwojej wulkej papy pokaſujeſch, jako by chcźała ju hiſchcze wumjêſchcźeć nad jeje njeſbożkom . . .“, wrêſchczeſeſche jónſki hłoſ. „Ow, mój wbohi wożudo, hdy jenoż ſo ſhubi tute wulkoſłachate ſcherjenje? Ale ſchtó dha ſej ju wo*ſ*nje? Schtó, praſcham ſo . . . Tuczi pózcźiwi ſchcźeſcźijenjo twojeho nana ſej tež njeberu hołzu bjes wêna, n*ſ*ech też dwójzy tak wulkej nohy maju łaż ty . . . Ow ty łôſe dźêczo. A jenje ſo ſwojeſe ſtarejе maćerje dla ani trochu njenapinaſch. Sabyła ſy! Saſo tu jedźu bjes trubki!“

„Ale maći, ja tola wumcź njemożu: tam je tola tón ſuſy.“

„Tón ſuſy . . . tutón cźehwjeny rubjeżnik?“

„Maći, wón nam rośumi, a potom njeje ani cźehwjeny . . .“

„Ty ſy potajſim ſa nim hladała, njehańbicźiwa? Pſchijmajeſch ſo, ſo ſy ſa nim ſchijin naczahowała?“

W taſkich wokomikach Wań ſwjetſcha ſapocza wótſje ſo roſmołwjeczej ſ Brjeſkim abo da jemu pſchedcźitacź. Pomêrnje mêrne dny bywachu jadu pſchestajadła jenoż tehdy, hdyż trubka runoſtajnje pachaſche a mjechła wôń makowiny* ſo po ſtjiwje roſchêrjeſche.

* Makowina (opium) — ju Khinjenjo kurja, ſo bychu ſo ſ njej wonoſili.

XIII.

Dny ſo minychu, ledy ſo roſejnawajo jedyn wot druheho ſ drobnymi podawkami.

Pſchi rjanym wjedrje ſo hara ſ bliſkich wobkhodowanjach wótſiſcho ſłyſcheć dalſche a błońſo ſo prózowaſche, dobywaċ ſo pſches ſtrêpe papjerjane wołna do ſtiwy. Tej pſchithadźachu potom cźaſcźiſcho hač hewak wobkoſchcerjo a puczowaſchu rjemjeſſtnizu do dwora, politiſchu wachu ſiwoje twory, wuklinkowachu je abo piſkachu na wſchelake naſtroje. Khdyż ſo beſchcźiła dźêcze, ſu ſchtyrimutnaiſkoſci w tutym khudubiſchim kucźiku hiſchcze wjeſcha ſe ſchurkotanjom i ſtſchi kapateje wodu a ſ kniſkotanjom mokreje papjery po woknach, pohibaneje wot wêtra.

Jónu pak wſchêdna hara pſchibêżeſche a bu njeſchêdna halekanja, kiż po cźiſchich hażach ſo rucze błeſcheſche.

Wań barbicź wotpolożiwſchi wuſchi naſtaja.

„To ſjem pſchiſłuſże“, rjekny, a jeho nêrne, ſoniwobliczo ſu hiſchcze ſcźeſcźiſche. Brjeſki je ſadjimanjom nedurje pohladny. Wotkłóń mnohich kroczelow a wótra ba, bêſchtej někto błyſcheć pſched ſamhnymi woknami. Mań ſo hubi, Brjeſki trochu reſhoriſeny wuſtdże: tam freſſiſtej wobdataj wot hromady Khinjanow, łêkaſ a topogra ſ dwêmaj błu'obnikomaj ſ pôſtanzyſka.

„Wotpuczujetaj, dźemoj ſo roſſpohnowaċ . . .“

„Wotpuczujetaj? Staj ſo votajkim roſſudźiłoj?“ ſpjetowa młodźenc wſtrôſtbjeny.

„Haj . . . kaha ſo to praſi, doktorje? Timeo Danaos et dona ferentes . . . Ja mam tajke łacźanſke pſchiſłowſtnje radu. Khdyż tajke nêſchto w nowinach cźitaſch, cźiniu ſo hnydom tak pſcheſtwêdcźeny. Dokelż pak mólwoliež, pak pokhłaczej na ſwoje łacźucze cźeſcźej a pucźe wuhlad na kraſnu kartu ſriedźneje Khiny po ſwojej mukliczy, abo . . . ho wopowaċ — ſym ſo potajſim wotwopował . . .“ topograf rjekny.

„Cźehu Wam nêſchto pſcheradźicź: baron da rjeż . . .“ łapoc*ſ*a łêkaſ, tola Brjeſki ruckje ſ ſłowu wu „Cźemu? Dajcźe mi tola ſnajmjeńſcha wurêcźeć „Pſchiſłuſtaj najpryedy nuts“, pſchetorhny jeho dźenj ſłowa a wopytaſ ſo wſtawaċ, ſo by ſwojeje ſ

(Pokračowanje ſcźêhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 7. februara 1935.

Naše hrono za tutón Božl dźeń

Prawy muž rad kóždemu pomha,
samo přećiwnikej.

Přisłowo.

— **Wo wjednje.** Wczera wječor we 7 hodź. barometer 741, hygrometer —2 a thermometer we nocy +1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —4 a thermometer w nocy —8. Wczera běše so nad Jrzejskej Nimskej mała nižina wutworiła, kotraž je nam sajo nowy sněh přinjesła. Dźensa so wšitka symnosć powětra z pokrěmnych stron wukrystuje. Wola połnocneje Skandinawskeje wysokina leži a swoje wubliki w tu khwilu hišće hori do naschich končin sćele. Niuna pola Islandskeje pak so w schorokej kronce k ranju hiba a symnym wětram z połnoc hóry sajo pucź salehnje. Potom so wětr sajo z wječora wobroći a milišchi powětr přichipławi. — Jutrje pjatk ščehnje 7.28 hodź. schadza a so 5.02 hodź khowa. Dźensa schadza jutrje dopołdnja 8,58 hodź. a so w połnym khowa.

— **Rudźandy na wjedro za jutrišchi pjatk: Trochu milišce, hewak tak njewobstajne wjedro.**

•

— **Sakki minister dr. Schmidt** cźestne khišće **wudźelewoł.** Přełetowy a pomocnerišchtwowy minister dr. Schmidt je rozdźelu Budyšcheje wyschnoscze wopytał, kotrejž su jemu wobitajene, wyschichi sawěsćenjšći hamt, sastarańši žud, tamny pischemnikowy dohladowazy hamt a wodstejenje za sastaranje cźejžkotranjennch. Na tutej skutschnej jěšoje wón składnisce wušli, so sastojnikam a pschišłajenzam tutych wyschnoscze cźestny khišći pschepoda, kotrejž je němšti president a generalny połny marschall z Hindenburg wudałił. Wyschichi měšchčanosta dr. Förster statneho ministra dr. Schmidta do Budyschina witasche. Sastojnizy a pschišłajenzy mjenowanych wyschnoscow so w pobjedźerni wyschschego sawěsćejskeho hamta zhromadźichu. Wjednik tuteho hamta, wyschschi knjeskesskowy rada Nebschich, tam **ministra powita a jo jemu sa jeho wopyt dźakowasche.** **Statny minister dr. Schmidt na to krótko porěcza a na** wusnam cźelnehu khišća pokaza, z kotrymž maju so wu- [illegible] mjeńšu mójšku w žiwotowej wójnje cźescźeć. Na to [illegible] z towarišchnemu pschebywanju zhromadźichu.

— **90. narodniny.** 9. februara 1935 mandželska priedawschego dołholětneho Budyšcheho schewskeho wyschschego mišchtra Augusta Schätera, nětkle hišće cźestnego wyschschego mišchtra Budyšcheje schewskeje jednoty, swoje 80. narodniny wošmjerzeji. Pryedy knjeni Schäferowa se swojim manželskim [illegible] Seminarskej hašny bydlesche a jeho w schewskim **wobhodže leidźesatki dołho podwjerasche a** běsche jemu swěru pomazna. Połodźicko, jako swój wobkhod spuschći, so **[illegible] Schäfer se** swojej mandželskej do Nasichowa na Fabrikfu dróhu 33 pschestupi, hdźež dźensa hišće bydli. Jubilarka so njedźiwajuzy swojeje wyšokeje starosby hišće najšćerscheje strowosće a duchownje cźerstwosće wjeseli. K jeje cźestnemu dnjej jej wjele sboża pschejemy.

— **Sso šhubił.** Pósłki sekretar na wotp. Jan Korla Robert Rößner, kiž je so 22. 11. 1872 w Jackichonawje pola Wrótšlawja narodźił, je so 18 novembra 1934 z krajneho wuskawa w Sswidnizy šhubił. Dotal ko njeje nicžo namakało, schtož by na Rößnerowe nětrźiše pschebywanje pokazowało. Jenož to je so dwěsćiło, so je Rößner w nocy k 19. nov. 1934 w jenom Budyškim hoscenzu pschenozował. Rößner nima wjazy žule dospołnu rosum, cźehožda je so dobrowólnje do tamneho wušlawa dał pschijeć. Někto móže so myslić, so Rößner hišće wjelko błudźi abo so někhdźe pschebywa a so njeje pschipowědźił. Tola tež njeje niemóžne, so je ruku na so złožił. Rößner je 1,68 mtr. wulki, žrźnieje postawy, ma trochu schěre, na prawy bok sclekane wlosy, wyšoke cźoło, schěromódrej wocźi, trochu schěrej mikawcźtaj, kiž stej nad nosom hromadze sroscźenaj, runy nós, končźozitu brodu, podpołnite mjeńšowcze strowege barby, trochu wotsleswjej wuschi, wyschitke lubY, ma trochu schědźiwe wusy (Schnurrbart). Rößner je špitálowny a cźežko šłyschi. Gdyž je wotescholi, běsche w schěromódrym kobuku, schěromódrym paletowcze, cźemnomódrym wobleku a cźornych schnórowanych stupnjach. Cźežne schatu a też drasta je z cźežkom 391 wotmamjenjena. Raiffeisen Rößner z wulkhadnym cźjom khodźi. Schtóž móže wo žiuobienym někchto sdźělcź, so **prošy,** so by to blížschej policiji abo žandarmstwu wo**sdźelił.**

— **20hriwnowske bankowki, 11. oktober 1924 wu**date, **še z wobkhoda bjeru.** Direktorium němškostatneje **banki je wosjewiło,** so 20hriwnowe bankowki, 11. okt. 1924 wudate, wróčzo bjerie a so wone 31. měrza 1935 swoju kaiskosć jako lakoiste płacźidło šhubia. Měsecźelu tuhle bankowkow może je hacź do 30. junija 1935 pschi wschich pokładnjach němskostatneje banki do płacźenja dacź abo je sa lakoiste płacźidło samčnicź. S tymle cźasom mjenowane bankowki swoju hódnosć šhubja a němskostatna banka niebudże triebacź, je dale samčnicź.

— **Paduschiwo.** W nowy k 11. 1. 35 je so do gratowanje jenese leżownosće na Wjelkowskej dróhy pabuch sadobył. Hischcze njeznaty skuteź je nimo drubich wězow żelesowu piku z worzołowej wobruczku, franzowzki kluez, jendźelski kluez, żelesne błózko a zentnar cźežku nakowu kradnył. Wo wězowne zdźělenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje na Ortenburskim hrodźe, telefon 2802.

— **Sakska krajna loterija.** Pschi 3rjedowanym cźehnjenju 4. radownje 206. sakskeje krajneje loterije (3 dźeń) padźe dobycze wo 10 000 hr. na cźisło 91 297: dobycze wo 3000 hr. na cźisła 35 959; dobycze wo 2000 hr. na cźisła 40 293, 59 425, 86 630; dobycze wo 1000 hr. na cźisła 16 872, 77 712, 124 871.

Wobšudźeŕ z tworami w Budyšin'e

25. januara 1935 so jedyn tudomny wikowak z tobakowymi tworami telefonisce proschesche, so by pjeza sa jeneho swojich wotebérarjow, wonkowneho hosćenzarja, paket „Sultanskich cźigarettow", po 90 tyłkach, kóžda po 6 schtukach, w Mlok. dworje na Jitnych wikach wotedał, z wotkelž měsesche jón mlokowy šapschak pjeza zobutwsacź. Pryedy pak hacź so skasane twory w Mlokowym dworje wotedachu, bésche hižo posoł do tobakowoho wobkhoda pschischoł a dźiwisce paket wosewsacź. Tón so jemu też pschepoda, dokelž bésche so wobkhodnikowy posoł njeje tym sajo wróćził.

26. januara so wikowak z tobakowymi tworami sajo telefonisiy namolwi, so by ¾ paket „Sultanskich cźigaretow" z 30 tyłkami po 6 schtukach, 10 paketow „Olanda-tobaka" a 30 cźigarow znamki „Standard" w Mlokowym dworje na Jitnych wikach wotedał, so by je mlokowy šapschak wotebérerjej sobu wsał. K temu so hišćesze prajesche, so běchu cźigary, kotrejž běchu so dźeń pryedy pózkale, pschi šhłynym deschću zyle pschemokle a so tehodła njeschodźachu trjebacź. Też w tutym padźe posoł pschińdże a twory wotewsa, pryedy hacź mózesche je wobkhodnik do Mlokowoho dwora pózkacź.

Posoł, kiž je tworu 25. 1. 1935 wotewsał, so takle wopisuje: něhdże 13 lět stary, 150 zm wulki, schwiźny, hłoby, z dołhimi cźemnymi włosami, běsche w módrej synstlej cźapzy z nahwischakomaj, na seleń wotmołchenej synstlej jupje, dołhich cźemnych chołowach. — Posoł 26. januara je był něhdże 8 hacź 10 lět stary, 115 zm. wulki, trochu pohibleny i jahnobarbnymi włosami, běsche w uniformje Hitlerskeje młodźiny z krótkimi chołowami, wyšokich cźornych schnórowanskich stupnjach a cźornych nohajzach.

K wujasnjenju tuteho pada so kriminalne wotdźelenje na cźitarstwo wobrocza a prošy wo podpjeru, so bychu so wschitke wobkedźowanja wo njesnatym skasaju a schulerjow, kotrejuž je nasterje jako grat wužił, abo wo tym, hdźe su twory wostali, Budyškemu kriminalnemu wotdźelenju na Ortenburskim hrodźe, telefon 2802, wojsewiše. Po pschećzu so mjeno wojsewjerja sataji.

•

S **Krakez.** Wjeżni burjo so tele dny do rěcznjeho wjeczora šeńdźechu. Mišiny burźi wjednik Schumberg wo „powjetschenju wunoschnosće bérnow" rěcźesche. S bérnami njeśmě so wjazy tole posahdźecź, ale wunoschk bérnow dyrbi so powjetschicź. Pschi wubźeranju druzinow dyrbi so na to hlźiwacź, za cźo dyrbja so bérny pschetrjebacź. Dale rěcznik pschitwarnowaše, so bychu sajo wjazy lena wuprowali. Też bychu dyrbjeli tywtacź, tornaty majš płahowacź.

S **Małeschez.** Hólcźej, kotrehož běchu njedawno sprostnjenoho w šnjeży namakali, je sajo dołpołnje strowy a móże sajo schulu wopytacź. Wbabi hólcźez je we swojim stylu wiele wutrał a wjesele móże so wo sbožu rěcźeć, so je hišćeze wjelko tak derze so tkónczyło.

S **Njeswaczidła.** (500ćtny dźeń so powalił.) Sobotu dopołdnja wokało 10 hodźin je so je šnjeżnym wětrom najstarschi dub Njeswaczidłanskeho parka z wulkim jawrjekotanjom powalił. Wón we wobsahu 6¼ metra měrjesche a bé 30 metrow wyšeki. Jeho staroba je so na 500 lět wobsćitała.

S **Rěsywa-dła.** Sandźenu wutoru je so na tudomnym pohrjebnischću powjelniła z powjesnym powostankom wjesko šulowho šefarja Krausy z Budyschina, kotryž je so tu narodźił, klinej semje pschepodała. Knjez farar Kapler je pschi tym nahrobnym rěcźenju pohrjebnu rěcź z połohnowanjom měł. Lohka budźe semrětemu jeho narodna semja.

S **Wutołczig.** W zhromadźiznje wjesnjeho burstwa sańdźeny schtwórtk měsesche městny burski wjednik Hermann pschednoschk wo wjetschim dźerżenju wowzow a wo wužywanju lena a ripika. Wunoschnosćej bérnow dyrbješe so z wubranjom prawych druzinow a z wézwukotnym khowanjom bérnow powjetschicź. W nazionalsozialistiskim stacźe dyrbi kóždy bur wolijowe a pschasne rostliny płahowacź.

S **Wósporta.** Wósporska wotnožka sańskeho telesniarskeho towarišstwa je swoju prěnju lětnu zhromadźiznu zhošłowanow wotmeła, kotruž je 13 powsećnych towarischow wopytało. Sa nawjednika wotnožki je so knjes želesniski sekretar Loch pomjelował. Wón zhromadźiznu nawjedowasche. Po druhich towarischowych zaležnosćach so wobšamkny, so ma je towarišstwo 6 króć wob léto sthadźowacź.

S **Małeczig.** W rěcznym wjeczorje, kotryž so w Bjenadźi hoscenzu wotmje, je mišiny burski wjednik Leubner wo wužywanju wolijowych a pschedźešnich rostlinow a wo bérnach rěcźał. Burja dyrbja wolijowe a pschedźešnje rostliny płahowacź, so bychu industrijelu trěbne žurowiny powdawali. So by so wunoschnosć bérnow powjetschiła, njesmě so žana druzina cźasćišo hacź tři króć wobdźeržeć, dokelž hewak wunoschnosć wotebéra. Pschi zhromadźiznu w hajnach abo pinzach ma so na to hladacź, so worschcź njeje pschenjuška, dokelž hewak bérny hniła. Wobsežje so poruczesche, pizowanšle bérny sakhacź. K temu trěbne dźela dyrbja so hižo nasunu cźiniź, dokelž je so w nalécu hižo wjele bérnow skasyło.

S **Kelli.** (Zakhwinske powěsće.) W nalchej wosadźe, kotraž něhdże 4664 duschow wopchija, narodźi so 80 bźećat (mužkichzenych 70). Swérowało je so 63 porow, konfirmérowało 118 bźećat. K Bożemu błidu pschišłow 2008 wosobow, mjes nimi 137 je žerbskej spowědźu. Na tudomnym pohrjebnischću je so 44 wozobow pokhowało.

Z **Khróšće.** Njedawno pisachmy, zo je so wysokodostojny k. kaplan Handrik do Zeithaina jako farski vikar přesadźił. Nětko słyšimy, zo na tuto městno póndźe wysokodostojny knjez kaplan Mlynk, a k. kaplan Handrik wostanje dale w našej wosadźe.

Z **Njebjelčic.** Wutoru měješe naša wohnjowa wobara swój 24. załoženski swjedźeń. Kommandant wobory k. bur Mikl. Žur z Njebjelčic móžeše polnu žurla domjacych a też hosći z blizka a daloka witać. Kamjenska kapała přinjese žiwjenje do přitomnych, hdyž někotre wjesele kuski zahra. Dźiwadłowa hra: „Postilijon z Rodendorfa" wot V. A. Pasaka, kotruž naša młodźina wustojnje hraješe, so wšěm jara spodobaše. Po dźiwadle wjesela reja wšěch hišće dołho we wjeselej mysli hromadźe dźerżeše.

S **Cźornebo Chołmza.** (Zyrkwinske powěsće.) Wosada ma 770 wobydlerjow. Narodźiło je so 17 (14 hólcow a 3 holcźi), konfirmérowało 20 (10 hólcow a 10 holcow), měrzewało 12 porow, z Bożemu błidu pschišłuwši 658 wosobow, khowanjow běsche 10.

Se **Spreizow.** (Zyrkwinske powěsće.) Wosada liczi 2180 wosobow. Mužschilo je so 62, konfirmérowało 25, pobrowało 28. K Bożemu błidu nohy 1441 wosobow.

S **Wulkidze.** Wot hoboth k niebjeli su tež tu snjene wětry sakhadźałe a su tójschto schkody nacźinile. Njebjelu rano wětr schtyri schmrěli psches Schorjelsko-Barlinsku dróhu wierhny. Schtomy telefonowe a elektrilje grozy pscheraschu a wobkhad, kiž je na tutej dróhy pschez Zuwy, karaczišku. Lětni dźěłacźerjo wschitkomu cźejže dsonki rosrěsachu a wotstronichu. Tuto dźěło tři hodźiny trajeche. Potom mózeše so po dróhu sajo jěsdźicź.

Kospodarski rozhlad

Schtwórtk 7. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,499	100 pólsk. złotych	46,99
1 hendźelski punt	12,205	100 čěskosł. krónow	10,40
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,41

Barlinska bursa z dnja 6. februara. Publikum tež wczera njemješesche wobsebity łóšcht k nowym nakupam, schtož tež kulisu k dźerżaliwosći pohnu, tak so běchu wobroty jara male. Hdyž tež je měnjenje powschitkownje krute, cźemuž wobsebje statistiske podłoški dovomhachu, so letha w symje dźełonjemłesliwo njese tak pschibéraco, kaž w pschedhadźanych letach, tak tola samozdu najmjeńše pschikazy kurs horje abo dele stołóczi. Na rentowych wikach běsche złaby wobkhod.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobrot na žitnych wikach běsche dale na najnuznischu potrjebu wobmjesowany, kotraž ma swoju pschicźinu w hubjenym wotbycźu muki. Młynjy su powschitkownje hišćeze z mlětwom sastarane a kupuja jenož make kwanta franco młyn. Pscheńcźne muki kupuja so sa wschédnu potrjebu a rjane so cźežko wotbudu. Wobrotow we wowzu a ječźmjenju njeje, dokelž njeje polliczejenjow. Sa dobre druźiny ječźmjenjow sa piwarnje a industriju je dale sajim po trochu sniženych płacźijnach.

Wczera płacźeiche w Barlinje zentnar

pschenizy W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rožki R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — ječźmjenja G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowsa H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

Někotre płacźiny z Drjezdźanskich wikow.

Kaczata 3—4 hr., kury stare 2,50—3,50 hr., młode 2,50—4 hr., holbje 60—80 pj., hušy, sarźane 90 hacź 1,20 hr., kaczki, sarźane 1—1,10 hr., kury, stare sarźane 80—90 pj., młode sarźane 1—1,10 hr., karpy 95 pj., schczuki 1,20 hr., liny 1,50 hr., jabluka 20—45 pj., bérny, zmnaź 3,30—4 hr., punt 4—5 pj., jědźna koboda 20—25 pj., zybla 10—12 pj., křen 50—60 pj., kolotej 10—25 pj., běły kał 8—10 pj., cźerwjeny kał 12—14 pj., žydrotły kał 30—60 pj., pětrschilka 10 pj., ranunzki 50—60 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 10—14 pj.

Dźenjšnische Drjezdźanske stótne witi.

Na stótnych wikach steji dźensa na pschedan: 7 wołow, 26 hnkow, 10 krunow, 573 cźelatow, 73 wowzow, 568 swini. Pola howiskeho stotu a wowzow běsche wobkhad bjez wuznama. Cźelata maja pomałe witi a płacźišun 1—2 njenjeźkow populscheća. Też swinje maja pomały wobkhod po starych płacźisnach.

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg Płacźiny po złote hriwne.

	6. 2.	5. 2.		6. 2.	5. 2.
Pšenca	208,5	208,5	muny	15,7-16,2	15,5-16,0
rožka	168,5	168,5	weka	12,5-13,0	12,5-13,0
ječmjeń now.	210-216	—	módre hrušny	11,75	11,75
ječmjeń, nat.	207-211	207-211	šolte luminy	16,0	16,0
wows	—	—	seradella	—	—
kukurica	—	—	rane, wosusk	—	—
pšenć. muka	27,25	27,25	muny wosusk	7,65	7,65
rožna muka	22,80	22,80	such. truhank	4,47	4,47
os. wotruby	11,53	11,53	běrnj. kruški	—	—
rožne „	10,03	10,03	syno, 50 kg		
raps	12,25	12,25	rožna słoma		
hróch, Viktor.	34,0-35,0	34,0-35,0	pšenć. „		
lane symjo	12,25	12,25	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płacźina za płahoy za wupłodźerja 8: 200.5 9: 202.5
Płacźina za rožku za wupłodźerja 8: 160.5 11: 164.5
Płacźina za ječmjeń za wupłodźerja 7: 160.5 9: 165.5
Płacźina za wows za wupłodźerja 9: 160,5 13: 163.5

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smolerja za nawdatki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje — Wudawa a tišć dr. J. Cyž w Budyšinje D.A.I. 1935: 2283 W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

S **Trjebina.** We wysokej starobje 77 lět je tu knjes Matej Jando na šklabosći starych lět wumrěł. Wón dožiwi jeho wjeznjenjo k pozlednjemu wotpočinkej pschewodżachu.

Se **Sulerpho.** (Zyrkwinske powěsće.) Licžba wosadnych 4600. Wuschcžiłko je žo 99 (91) dźěći, konfirmérowało 84 a to 45 hólcow (23 hólzow a 22 holzow) herbsku, zbytk (24 hólzow a 15 holzow) němsku. Měrowanjow bě sche 52 (49). Pokhowało je žo 56 (59) wosobow (36 jonow a 20 muzow. K Božemu blidu pschistupni 4014 (4348) wosadnych a to 2883 (3160) pschi herbskej spowědźi, mjes nimi 1174 (1215) muzskich a 1709 (1945) jónskich, pschi němskej spowědźi 1131 (1180), mjes nimi 506 (535) muzskich a 625 (653) jónskich. Jara napadna je wjele mjeńsza licžba herbskich spowědnych.

Wusudźenja

S Straschnu sadobywaš 25 lět staru Jan Waltaš Albert z Budyschina steche psched 3. wulkej khłostanskej komoru. Ta dnjebjesche wo powołanju. Kaž bě Albert pschećiwo wuhudej lawn. suda z dnja 29. 11. 34 dla njepschestawajo cžežkeho a jednoreho padu schwa rosshudżeł. Lawn. sud bě sche jeho k 5 lětam khłostarnje sahudźił a na 5 lět běchu jo jemu cžestne prawa wotrjekle. Prjebawsche dwoje khłostanja bě sche wobe pie kraunjenja benzina a autowu dla dostał. W nalěcžu 1934 bě sche dotal poriadneho 17 lět stareho Gerharda Mara Leonharda z Budyschina narěcžał, so by z nim hromadze na padulschtwu khodził. Wobmyslenja młodeho cžłowjeka a tym wotstroni, so jemu narěcža, so je pschisłuschnik organisazije, kotraž ho wo to stara, so ho khłostajomne cžiny spohustajowu druhim napowěznu. Wyschе toho je w jastwje krasne žiwjenje, wulkotna jedź a tam może so cžłowjek jenoš wocžerstwicž. Wobaj wobstarachstaj sebi wiele najmodernischeho nutskamarskeho gratu kaž paklucže a podobne a podarchtaj so potom na padusche puczе do Sforjelza, Rudzbacha, Lubija, Budyschina a Kamjenza. S pokradnjennych dešćelkow, cžohnikow mjes, sekta, palenza, kolesow a druheho wobkhowa sebi Albert najwjetschi dźěl. Tez auto ho z dróhi pokradn. pschi paduschtwje w Sybiju w julliju 1934 so wobaj jepischtaj. Leonhard bě sche dźiwajo na swoje dotalne žiwjenje z dwěmaj štomaj a 6 mějazomaj jastwa wotesschoł, kotrež khłostanje je hnydom nałunił. Albert, kotrż bě sche pschi jednaniu so prózowak. Leonharda prawje pocžesćiłz, bě sche powołanje sahodał. Wulka khłostanska komora mjelesche khłostanje. jemu napołožene, hi sche je pschenijse a sacžišnu powołanje a powyschi khłostarnje na 7 lět khłostarnje a na 7 lět je jemu cžestne prawa wotrjeknychu.

Budyske stawniske powěsće

z dnja 5. februara 1935.

Narodźił je so: 4. 2. Auguštej Richardej Patowskemu, jamowemu dźěłacžerjej, zynk.

Wumrěli su: 5. 2. Augušta Paulina Strašburgerowa rodź. Förstererj, wudowa po kamlakšim mischtru, 82 lět. — Marja Hana Ducžmanowa rodź. Klosez, mandželska papiernikeho dźěłacžerja, 54 lět. — Pawoł Elsner, litograf a wobhodnik kamjenjeczišcžanja, 80 l — Hana Ernestina swud. Hanzana rodź. Kroschkez, wobydlerka domu ła starych ludźi, 74 lět.

Mandželstwo je pschipowědźiło: 5. 2. Alfred Gerhard Rudolf Woael, pschekupz, z Marju Hilžbjetu Mětrachez, stenotypistku, wobaj w Budyschinje. — Jurij Helmut Blažij, tepjeł a maschinist, z Woulinu Margaretu Richterez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje.

Domandželstwa stwrschtali: 5. 2. Jan Wjenk, radżiny pósłednjeho mischtr, z Elsu dźěl. Helažowej bywschej swud. Semmerowej rodź. Wagnerez, hjes powołanja, wobaj w Budyschinje.

z dnja 6. februara 1935.

Narodźika je so: 3. 2. Erichej Gerhardej Kurtej Wiewegej, železničnemu hołacžerjej, dźowčička.

Wumrěłej stej: 5. 2. Gustav Hermann Hempel, murtej w Kamnwaldze, 43 lět. — Alma Maria Martinowa rodź. Fehrmannez, mandželka kamjenjeczišcžanja, 40 lět.

Radio

Piatk 8. februara po hiwschi.

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6.35 wjeselu rauschi konzert. 11.40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 13.10 tacžele. 20.15 hodźina nerodża. 21 Schubertowy konzert.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6.05 sa burow. 6.35 rauschi konzert. 8.20 tacžele. 11.45 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 13.10 tacžele. 14.10 tacžele. 18.20 sabawny konzert.

Hischcže wažne z dujomeho programma: Barlin: 21 rejwanska hudźba. Königsberg: 21 žłowjanska hudźba. Hamburg: 21 dutečka hudźba.

Najnowiše z cwłeho swěta

* We Wolkenburgu w Sakšej je žo w nozy k wutorje 30letna mandželka sasselila. Wona zebi pondżelu w jenym brónjowym wobkhodże, kiž nima sawjerj, do tworowego cžaha skoči. Hertwig padże mjes diwaj wosaj, kotrajž jeho nětdże 30 metrow daloko zobowlečeschtaj, so mortwy žo wosta. Njezbožowneho je najskerje znehowny mjezsel klepił.

* Na Neustadtskim dwórnischczu pola Koburga ko 17letny schulet, kiž tózdny dżeń do Koburga jescheschе, zakombdži a na cžah skoči, jako tutón hižo jedżeschе. Młody cžłowjek wschiždże pod kola, kiž wobohemu wobe nohy wotjedżechu. Smjertožerny je na to w khorownj wumrěł.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städtische Freibank Bautzen.

Freitag, den 8. Februar 1935: 14—16 Uhr für die Nr. 1 300.

Sonnabend, den 9. Februar 1935: 8—½10 Uhr für die Nrn. 301—500.

Rohes Rindfleisch, Pfund 30 Pfg.,
rohes Schweinefleisch, Pfund 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Das über den Betrieb des Landwirts Max Emil Hübner in Oberförchchen mit Beschluß vom 19. Oktober 1933 eröffnete **Entschuldungsverfahren** wird eingestellt, da der Schuldner den Antrag auf Eröffnung des Verfahrens zurückgenommen hat (§ (21 Abs. 3 SchRG.).

Amtsgericht Bautzen, den 31. Januar 1935.

Auf Anordnung des Herrn Kreishauptmanns zu Dresden-Bautzen wird der Pickauer Dorfweg für den Verkehr mit Kraftfahrzeugen von über 3 to Gesamtgewicht auf Grund von § 34 der Reichsstraßen-Verkehrsordnung vom 28. Mai 1934 gesperrt.

Bautzen, am 4. Februar 1935.

Der Amtshauptmann.

Der Gemeinderat in Eulowitz hat um Genehmigung zur Erweiterung der Wasserleitung durch Anschluß einer weiteren Quellfassung auf Flurstück Nr. 130 der Flur Eulowitz — neben der auf dem Flurstück Nr. 126 derselben Flur bereits bestehenden Quellwasserableitung — nachgesucht. Aus beiden Quellfassungen soll insgesamt bis zu 0.6 sec. Wasser abgeleitet werden. Weiter soll auf Flurstück Nr. 125 derselben Flur ein neuer Hochbehälter von 80 cbm Inhalt errichtet werden.

Dieser Antrag wird nach § 33 des Wassergesetzes mit der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwendungen gegen die begehrte Wasserbenutzung binnen 2 Wochen vom Tage des Erscheinens dieser Bekanntmachung bei der unterzeichneten Amtshauptmannschaft, wo die Pläne zur Einsicht ausliegen, anzubringen.

Beteiligte, die sich in dieser Frist nicht melden, verlieren das Recht zum Widerspruch gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, am 5. 2. 1935.

Die Amtshauptmannschaft.

In das Güterrechtsregister ist heute eingetragen worden, daß die Verwaltung und Nutznießung des Steinmetz Gustav Raul **Stephan** in Camina an dem Vermögen seiner Ehefrau Anna Frieda geb. Simmen durch Ehevertrag vom 31. Januar 1935 **ausgeschlossen** worden ist.

Amtsgericht Bautzen, den 31. Januar 1935.

Towařstwowski powěsćnik.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow woswjeći swój lětuši założenski swjedźeń w towařstwownym kole wutoru, 12. małeho rózka w towařstwowskej městnosći „Bayrische Krone", Nowe torhoško. Započatk we 8 hodź. Kóždy sobustaw towařstwa so na tutym wječoru z jédźu pohosći. Přećelio towařstwa, kiž chcedźa w našim wjesołym kruhu přebywać, su stajnje lubje witani. Předsydstwo.

Dubrawka. Towařstwo „Jědleńka" wuhotuje sobotu 9. febr. wječor ½8 hodźin pola Šćěpanec swójbny wječor. Narěč je wjednik Domowiny přewzał.

Lichań. „Zernička" spěwa štwórtk wječor we 8 h. w Lemišowje. Wšitkich lubje wita dirigent.

Ralbicy. „Lilija" ma dźensa wječor spěwanje pola Brěžanec, žónske ½8 hodźin, mužscy we 8 hodź. Přińdźće wšitcy! Dirigent.

Na wieforne bildo dobre rybowe konserwy

Delikatesowe pječene zawalene jerje ½l-litraka tyza ..... 50 pf.

Rańšomórske pječene jerje, bjez hłowy, wubrane, litraka tyz. 65 pf.

Sušene słowki su najstrowša pojedź

Wot jenoš. sunta připrawi hosposa

8 wulkich podźełow

potajsi. może swojim hosćom hohsće poskazać

punt 75, 65 50 a 48 pf.

Sušene sad „Piećpłodowy" ½ sunta 48 a 35 pf.

Jelkowe nudle

punt 50 a 40 pf.

Rajs, stajnje strowe poživadło

punt 35, 28, 22, 20 a 16 pf.

Zdajsce se d pola Sachsee

r za recepty!

Cuzy wot naš. hižu wjace hač mjesec bleši

sym. južnego wina

w domje

Taragona, syrjo. bleši 1,35 z blešu

Santorini, wohnity desertowe wino ..... bleši 1,00 z blešu

Kuna Samos, słódke „zonjace wino" bl. 1,40 z bl.

Malaga, stare, wócne bleši 2,50 a 1,45 z bl.

Palcny kolcj:

Domjace mješenje ½ punta 75, 70, 60 a 50 pf.

Łužiske mješenje „sylny palcny kofej" 60 pf.

Otto Sachse

w Budyšinje

dom za dobre zeživadła

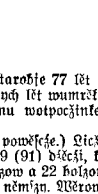

Njeskomdźe moje

inventurske předawanje

wot 28. januara do 9. februara

Schaaf

Bydleńske a spańsk. jstwy

kuchinje, pólstrow. twory atd.

lenotitwemeble kupnješe tanjo pola

P. RUBELA Mužak, dróha 4 Rěčy serbscy!

Mam swoju pólstrowarnju

Mandželske požčonki přijimam

Jenož dobra twora ma trajnu hódnosć

Poskłdam sofy, šalselongi, zakładne matrazy, couchi, — Přepožčam wšě pólstrowane meble najtuńšo. — Přińdu do domu. Puć ko mni so zadarł

A. Zimmermann

pólstrowarnja mebłow

w Budyšinje na Wólkej Bratrowskej hasy 3

Meble

a pólstrowane twory

poruča po najnižšich płačinach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Rózow. hasy 15

Sym Serb:

Rjana wysokosć. plahowańska **jałojca**

na předań w Bronju čo. 4

Rozšěrjej Serb. Nowiny

Dźowku,

kotraž może dojić, pyta hnydom bur Wićaz w Prawocicach pola Khrósćic

Ćehniwa krowa,

blizko k štwórtemu cželeću, je na předań w Manjowje čo. 3

Nowe „Serbske spěwańske"

wot jednoreho hač do najwosebniščeho wuwjedźenja su dóšle

Serbska knihafnja w Budyšinje

Posłužu Was zaso sam zubny lěkař dr. Ludwig

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanječe w Serbskej knihafni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 pf.**

Djewowa awkcija

Sobotu, 9. februara 1935, popołdnju we 2 hodźinomaj, so na Rózeńčanskim zahonu

500 rm sylnych khójnowych, 2 m dołhich wužitnych a palnych kuluchow

za najwyššu zadžbu a hotowe pjenjezy přesadźuje. Kupcy zeńdu so w lěsu 200 m zdala Smjerdźaceje.

Za kóždeho jenotliwca přinjese

inventurske předawanje Bokelmannec naslědnika

kaž w płačinje tak też we kwalitě poskićenych tkaninow, nohawcow, rukajcow, muzackich gamašow, žonjacych a muzacych pulowrow města. Pohladajce raz do našich wukładnych woknow a pójce nuti, zo njeby twora přejdy prěč była.

Jenož hišće 3 dny!

A. Bokelmann

nasl. w Budyšinje

Přiloha k čisłu 32

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 7. februara 1935

Jězba do kraja hrajkow

W hornich Rudnych Horach, kołowokoło hory, kiž so němcy mjenuje Schwartenberg, leži sakski kraj, hdjež so hrajki dźěłaju. Tu je w snatych wjeskach, kaj Seiffen, Ober- a Niederseiffenbach, Heidelberg, Deutscheinsiedel a Neuhałtarinenberg domjace wumjeśtwo hrajkoweho rěźarstwa swětoznaty. Dźensa wschak je z tute dwěstoletnosću hubjenje, samórśi a wukrajny wuwoz Seiffenskich hrajkow je nimale pschestał a pola naš zu bohužel rumpodichi tak wołkudnyli, so wobohim rěźbarjam husto dosć hłód do schlićkli hlada. S mało wuwiacemi thodża 3/4 zykeho léta kołkowacź. Najhórschi czaš za nich je po hodach, a w prěnjej połojzy léta, hdjež je norwy czaš za hrajki, dóniž potom sašo najmu japoczny dyne domy so pomałku sa hody sastaracź. Knjeźerstwo a wschelake organizazije, kiž so wo lépsche domjazeho wumółwa a wobźeje wo taske w namjesnej krajinje staraju, so próznja, so wschu wobohim ludźom nětko na nohi pomhali. Prěni sapoczatk we wulkim wobłuku cźinjesche symska pomoz (WHW.), kiž źežbi w oktobrje sa hodownu sbérku nam wschem znate rumpodichi, jandźelki a Božedźećatowe schtomiki w tutym kraju hrajkow słaja. Nimale 40 000 rukow so tehdy pilnje hibasche a nimale 8000 źmójbam je so tak pisches njewocźakanu sapłaćbu hodowne złoźo porjeńschito.

A nětko źmeje so sašo złoźo nad tutej krajinu, sašo so hibaju 36 000 rukow pschi stworjenju nowcho znamjeńska sa sbérku swjatka sa wukrajne Němcowstwo (WHW.: Wěch pscheproschemy, so ras sam wo tuchu a tuchu tutoho hrudeho luda pschepżwědcźicź a chzu nětko naschim cźitarjam wo tym powědaeź. Wotjedźemy schtwórtk rano s autom s Drježdźan, · psches Dippoldiswalde, Frauenstein, Sayda direktnje do zentra hrajkoweho kraja, do Seiffena. Kak hnežne leži tuto hnědźacźo dźěźazych domow w łybolazym źnéhu. Małe khěžki a zyrkej su znano wschém znate, kotrymž je rumpodich ras drjewjane chěški wobradźił. Seiffenzjy rěźbarjo su złoźo mjenujzy sa złotowjenje taiskich khěžkow zwoju domisnu sa model wuzwitali. Też kóždy worjechituskaŕ a druhe postawy wuźiwajo so jako model, a schtóž ma motewowjene wócźko, móże w tym abo tamnym rěźbarju spóznacź, so ma jeho mjeswocźo kóżde hody pod božedźećowym schtomom stejo. Sčum na taike waschnje mnoho rasow znate wobliczo dwórneho radźićela Oskara Seyfferta s Drježdźan jako zwjatego Pětra nadeschoł. To je wobzetita nota tuteho ludowcho wumjeśtwa, kóżdy rěźbaŕ dyrje zwojej najrjeńschej figurje napohlad najschcheho pschećela dacź. W Seiffenie nadeždżeny pódla nuseja sa krajźi też znatu schulu, hdjež so dźakanje hrajkow po wumjeśtnikich a ludnostnych sadźadach wucźi a kiž je s tym tak se sćikitarku wschcho wopraudzje dobreho pschećeństwo njerjadej. Wjednik tuteje schule, kotraž na sa tamnischu wokolinu hódnosć powołanskeje abo pokhcźeneje schule, nam najprjedy tute ludowe wumjeśtwo rećładuje a naš potom informowasche, kak so sasanka swjatka sa wukrajne Němcowstwo organizuje. Pokaja nam naczśik sa znamjeschko, kiž bé jeho schula wyhowała. Potom podachmy so do wypaŕenje (Stanzerei), hdjež so hruba forma znamjeschka s małchinami rypa. Drjewo, znano dwaj metraj dołha żerdź, ma hižo formu znamjeschka, kiž schulerja abo schulerku pschedhlaja. Małchina rypa nětko tódle wobsebite znamjeschko, podobnie kaž by źebi cźłowjek kołeska wot kułucha rěsał. To je jeniczke dźełko, kiž so s małchinami wjedźe, wschc druhe je domjace dźełco, pschi kotrymž ma so hischcze 16 wosebitych dźełow wuwjesć. 5 milijonow taiskich znamjeschkow ma so zhotowić, a dokelž mějachu hižo 6. februara hotowe być, móże źebi kóżdy myślić, kak pilnje so wschudże wschc ruki hibachu.

Mły po dobrej zwaczinje tjanu wjesku wopuschczićimy a podachmy so po sawětnych puczach psches Heidelberg do Hornjeho Seiffenbacha, hdjež nas sastupjeŕ knjeźerstwa hižo wocźakowasche, so by nas do nětkotrych domow dowjedł a nam domjace dźełco sa tute znamjeschko pokasał. Wschitzy, zyła zwójba wot wowki hacź k wnuczej, su pschi tym wobdźěleni. Pjeczćetny pjerach grunderuje znamjeschko z mjasnej barbu, wóżomłetna holćka moluje schtórnje, macź jaku, womka kołowy, dźeń na jehlu sa pschityknjenje pschiprawićz a nan schónczinje potom wobliczo moluje, kiž ma so dwójzy abo trójzy do rukow wjacź, dokelž dyrbi fóśda barba najprjedy wuschnyć. Druhi dźeł nanowcho dźěła su wocźi, nóś, huba a tnefse na jaku. Też macź a najstarscha holćka matej mjes tym druhi dźeł pschihotowanej, je to tornister a sbérkowy bóńcźk (Sammelbüchse), kiž móże so tehdy nałke molowacź, hdyż je jaka fucha atd. Słónczinje dyrbi kóżde znamjeschko na sadnej stronje hischcze koit swjatka WDA. a cźitło dostacź. Tak je jitwa, pornjo tworni, wschudże widsiny jenoż pjisane holćki abo hólcźata, a tak rjane su, so nóhi so cźłowjek hnydom załubowacź do nich. To je też wotpohlad zhotowjerja nacźiska. Cźim lépje so taike znamjeschko spodoba, cźim wjacź ludźi źebi je kupi a cźim wjetschi je wusbytk sbérki. Je so to pschi hodownej WHW-sbérzy wobkedźbowało. Rjane jandźelki a rumpodichi běchu hnydom wupschedate a Božedźećatowe schtomy, kiž so jednorischeje barby dla wócźku tak njespodobachu, móżesche cźłowjek hischcze po nowym lécze dostacź. Tak kaž w tutym domje, hibaju so pilne ruzy we wschćich donach w kraju hrajkow a wyschnosće a strona nam praja, so so ta to połtara, so hischcze wjaz taiskich skasankow do Rudnych hór pschinidże. Hižo je naczśik sa nowu wulku łóbrku cźerwjeneho kschija (też sašo 5 milijonow) hotowy a nadźijomnje so też swjatk sa njón rošrudźi, to by nowe złoźe sa tutón khudy kraj było. Też sjednoczjenstwo „Móz ł rascse" je so sa kraj hrajkow postarało a dawa źebi sa kóżdy wosebity cźah, kiž organizuje, wosebite drjewjane znamjeschko we kraju hrajkow zhotowicź. Towarstwa a wschelake sjednoczjenstwa dawaju tehorunja złwjedźeńske znamjeschka s drjewa zhotowicź. W kraju hrajkow maju wulku dowěru do nětźijscheje skasanki, dokelž je prénia, kiž so powschitkownje w zyłej Němskej rosschěri (symska pomoz je jenoż w Sakskej pschedawasche), słužbi to tola schérsche sajimy sa tutón kraj a tute dźěło a tak znano też drusy na myśl pschińdu, źebi złwjedźeńske abo sbérańske znamjeschko w sakskim kraju hrajkow skasacź.

Wopuschczimy też tutn wjesku, dokelž na horje cźaka cźopły wobjed na naš. Njewém hacź nam jón schtó popschchał niebo abo cźohodła njeniózhajmy w prawym cźasu horjedojdźeć. Zohd poczesche mózne bórcźecź. Ale Rudne horn chzychu nam pokasacź schto to rěka w měschczańskej drasce a łóhkich schtórnieckach tu do raja źněha pschińcź. Rucź ke sawětu, njepomhasche nicźo, so mějachmy źněhowe rjeczany na koleśach, dyrbjachmy źebi łapacź do rukow

Dźiwina so ludźi njeboji.

Wobras s jeneho wulkeho parka we Londona. Tam so dźiwina nětkole bjes bojosće cźłowjekam bliži, dokelž pschi śněhu w parku jenoż mało k nałapcźenju namała.

Bobak:

Zejhrawaj, zeihrawaj „Pierunje"!

2] (Pokračowanje.)

Běch sej nowe hesło wunamakał za tute pućowanje. Rěkaše: „zahe stawać!" A po tutym hesle sym so samo też měł, čemuž so najbóle dźiwam.

Tajke čerstwe późnjeńske ranje přespać, by pak też z hrěchom było. Słónčko so wotbłyskuje w tysacach drobnych parličkow rosy. Ně, to njejsu parlički, parlički so tak njezybola, to su překrasne drohe kamuški: rubiny, topasy, akwamariny. Hižo teje bajkojteje rosy dla je hódno zahe stawać ...

„Pjerun" mje njese dale — k połnocy. Bórzy wjes so přisuwa, prěnja delnjołužiska wjes: Lěska. Lěskowski knjez drje je był zalubowany do cyheloweje gotiki. Njezbožowna lubosć! Cyły knježi dwór z bróžnjemi, kólnjemi, konjencami a hródźemi je natwarjeny po nowogotiskim wašnju. Ani na swinjacym khlěwje njepobrachuja gotiske swisle ... Staroserbske khałupy hišće přeco njejsu so zwučile na tute spodźiwne susodstwo ...

Bórzy sym w Rušach. Zaspałna, čicha wjeska! Srjedź wsy šěre rozwaliny šerja, powostanki stareje katolskeje cyrkwje. Před nimi su wjesnjenjo postajili nowu ławku, zo mohł sej rozwaliny lépje wobhladać. Njeje pak skoro ničo wjacy widźeć. Cyrkwi je so šło kaž tudyšemu Serbstwu ...

Puć z Ruš do Xojojca je zakazany. Najskerje su Rušanscy so rozzłobili na Łojojčanskich a jich bojkotuja. Dokelž druheho puća njeje, jědu po zakazanym. We Łojojcu, kaž też w mnohich druhich delnjołužiskich wsach su knježe dwory jara njepřiwódnje zaměsćili, tak rjec préki přez puć, zo dyrbiš stajnje dwór daloko wobeńć, přetož přeńć je wězo „kruče zakazane".

Zady Zakrjejca přiňdu zasy na dróhu, kiž mje wjedźe hač do Lěšćow. Tu je rjana gotiska cyrkej, wjele rjeńša hač Lěskowski knježi dwór. Jenož wěžu su skepsali. Zady wsy zapadnu do překrasneho lěsa. Zeleny moch so kopi spody štomow kaž burske posleśća. Brězyčki jón posypuja ze złotakami ...

Drěžnicu přeńdu ... Krajina so wotwěra. Lěs cofa. Duby a brězy při puću je hižo nazyma košila. Wot kóždeje hubki je zwostał plowy blak. Ale to štomy njewohidźi — nawopak.

Też w Górjonowje je rjana gotiska cyrkej. Zawidźu delnim Łužičanam, zo maju tak rjane stare cyrkwički, kiž sej zwjetša ani ważić njewědźa. My wokolo Budyšina njejsmy w tym nastupanju tak zbožowni. Hdźe dha maš tu stare njeskepsane cyrkwje? Zwjetša su tu natwarjene abo přetwarjene, to rěka skepsane w času, hdyž ludźo dźě mějachu pjenjez, tola nic rjanočuća ...

Drasta žonow, kiž zetkam, je někak motana na serbsku drastu. Bližu so zaso krajej, hdźež Serbstwo njebywa tak jara blěde, kaž mjez Hródkom a Barśćom ...

A potom čěrju też hižo po wulkotnej hładkej drózy na Khoćebuz. Zetkam přěnje „lapate žowćo". Witaj, čiše Delnjoserbstwo! Najradšo bych holiču hubku dał. Ale bych drje dyrbjał so spokojić z plistu ...

Začahnu do stolicy delnjeho Serbowstwa, do Khoćebuza. Je připołdnju. K wobjedej jěm nutrnje zelene boby ze skopjacym mjasom ...

*

Je wjedrowje čopło. Hdyž w lěću sonjach wo tutym nazymskim wulkopućowanju, to přeco přijomna nazymska khłódnosć hraješe wulku rólu w mojich wobliczenjach. To so tak rjenje pućuje! A nětko? Maš horcotu, zo so ći mozy plapotaju — by mój přećel Arnošt rjekł ...

Wjefbno mje strowi ... Bórkowy tu su! Wjes je kaž wotemrěta. Je po prózninach. Je też hamtscy po lěću. Barlinarjo zaso so poča w kenclichach, Bórkowarjo maju hižo swoju pječeń do pónoje ...

Mi chce so runje žałostnje pić. Jazyk so džasnow lépješe. Na zbože mějachu w klamach butřanku. Wupich škleńcu, wupich druhu, wupiči třeću. Předawařka splóšiwa na mnje hladaše. Najskerje hišće njebě na čěle a duchu stroweho muzskeho widźała pić telko butřanki. Hdyž sej žadach štwórtu škleńcu, rjekny, zo wjacy butřanki nima. Tak hubjenje su Bórkowy připrawjene na wobkhad cuzych!

A ja hižo dale čěrju k połnocy. Čěrju nimo staroserbskeho hrodźišća, wumocowaneho a wonješeśeneho z Błótowskej železničku. Přeńdu bubotace drjewjane mosty. Dołhota wjes so suwa překu napřeco drózy: Běla Góra. Skutkowaniščo „rubježnika" Kasprika, kiž chcyše być wěrny wučobnik Lipskulijana, Karaska, Janošika, Rinaldineho. Tola šěroki kłobuk, šěroki płašč, wysokej skórnjej a pistola w pasu so njehodźi wjacy do naseho dźensnišeho strózbeho a docyła njeromantiskeho časa a policija ma tak mało dorozumjenja za staroruježnišku romantiku.

K prawicy nběhdźe so zhubi Běłogórski jězor za khójnami. Też tutón lubozny jězor, hdźež stary Šulenburg hišće bjesadowaše z wódnymi muzemi, bu wopor nowočasneje tak mjenowaneje lubosće k přirodze. Kupjele, mjenje bóle nazy cyganowarjo a cyganowańki, gramofon, radijo nětko tam zakhadźeja. A wódni muzoju su čeknyli — Bóh wě hdźe!

Tola prastare hobrske dubiska hišće steja na lěwo w keřćinje. Swědki dawneje, mócnišeje, krušćeje doby.

Třupc so zadwělnje prócuje wo to, khodźić Bórkowam do kała. Nimo tysaclětnych dubow maju cuzych přiwabić Třupčanki w pyšnych drastach swojich serbskich maćerjow a wowkow. Réć maćerjow a wowkow k tutemu zaměrej drje na kóždy pad trěbna njeje.

Třupc je scyla z wulka žiwy. Je tu hobrska cyrkej, w kotrejž je 2000 městnow k sedźenju. Hač su też wšě wobsadźene?

(Pokračowanje sćěhuje.)

wsacj a jnech wuskypacj. Derje so jym domha j tajkim gratom wobkhadzecj natwuknuli, hewak by so mi jescho, kaz nekotrym, kij zhonchu jnech j khribjetom kopacje na stronu mjetacj. Tola wsche wezwuslyschnje zkoncznje niszo njepomhasche, hdyz be wjaz hacj posla metrow pisches pol metra wyssoko sawesche. Tu be j knjezjstwom auta konz, donizj jemu pucj njerozbyschpachu, ale konkurrenza ma j jeho sazo swoj wuzitk. Nasch wjednik zebi pomhacj wedzesche a organisowasche hnydom we wjsu, kij runje wopuschkichmy, zanjazu kolonnu. To be kraszna jesba a hyrnjez tez pucse hdyz a hdyz khetro hluboko sawese byle, jnny tola derje na horn pischichli. Tam dyrbjachu so wsche wbohe konje sazo wroco, pschetoz be tak wulke wesze, kij so j wotchkrotom mjeschesche, so be nam koni zel. Chzhchmy potom w zanjowych kolijach domoj czanpacj a tak skutk zobuzelnosche skoczecom wobkruczecj. Ale hdze sechu nasche rjane kolise? Nekto hakle jnedy wopraudze sesnachmy, hdyz dyrbjachmy pisches njon czanpacj. Derje, so besche jedyn dobry czlowjek znajmjenjscha nasch auto telefonizy wuzlezdzecj wedzal, tak so nam znajmjenjscha tutón na pot pucj napischesco pischijkdze. S wowpytom druhich wsow wschak be nekt konz, mnosy j nas dyrbjachu na runym pucju domoj, rotazjsa maschina czakasche na nowu pjuz. Tola schtoz dotal nawedzachmy, be kraszne dosez. A. L.

Wopory sněhowych miećelow

S **Bayerskeje** so powe: Po wojjewjenju „nemskeje horiseje straze" je so wot pondzele patrouilla nemskostatneje woborny, wobstejazeje s podpostojzera Hauffy a kanonerow Eckera, Zormciera a Jehmlicha, shubika. Patrouilla be duzy po puczu s Eterberga do Alma, Krottenkopfa a Walchenskeho jezora. Wona dyrbjesche pondzelu pschipoldnju w Landsbergu nad Leehom sazo zwoju sluzbu naskupicj, njeje pak tam doschla.

Mutoru wjecsor je expedizija, s wojakow nemskostatneje woborny a straznikow wobstejaza, sluzbjenych wojakow nemskostatneje woborny nehdze 50 metrow nize Krottenkopfskeje hospody **morwych namakala.**

Sslebjenja sa sluzbjenymaj horstimaj straznikomaj Beckom a Hillingerom su dotal bjes wuspecha wostale.

Lawinowe katastrofy w Awstriskej.

Powesce j Awstriskeje praja: Katastrofy lawinow, kotrez su Awstriscu posledne dny potriechile, su sforo bjes pschikkada. Pondzelu wjecsor je so wobkhad po Ennstalskej czarje dyrbjal sastajicj, dokelz je so pomozny czah, kotryz be dla pschedobycza pisches lawinu wuseel, j dwemaj druhimaj lawinomaj blisko Johnskacha sawrjel. Krotki czah pryedy toho be so na czarje czeske czahowe njesbosko stalo. Na slodzennych schenach be so **wobsebewn czah imrocził,** pschi czimz bechu so tri wozoby czezko wobschkodzite.

Wiele awstriskich wsow a dokow, tez taike, k kotrymz moze so hewak po drohach abo zeleniznje dosocj su wot swonkowneho sweta zyle **wot'amknjene.** Na Birgcraimic w Schtyriskej je so wjele ludzi, kotsi na snehakach jedzicj wukrnchu, s lawinami sawrjeli. Dokelz je tam dosca zimnoze, njeju nektole hizo w strasche. Mesto **Halske kupiele** bechu dla wotwalenja lawiny bleschi czas bjes elektriskeho wobsmetlenja. Tez dzelaenja elektriskeje mocy w Landecku je dzelacz pschestala.

60 snehakarjow, w Planiskej hospodze sawrjenych, je mohlo pondzelu do dola dojicj. Powedaju, so su hrosbu nos pschetrali. Polozenje je jara strasdne bylo, hdyz je lawina **holpedzinu tiechu latkozila.** Njepschestawajuca zu lawiny hrimotajo do dola jeke.

Mutoru je so wjedro w Awstriskej dale pohubienschiko. Deschcz, kotryz je so wot pondzele njepschestawajo sy schok, je w strjednej wyssokosci do sneha pschejschol. **Dokelz pak** je sneh miehi a wodjany, so boja, so so strach lawinow powjetschi. Sneh w nekotrych stronach tak wysoko lezi, kaz wot wjele let njepomnja.

Arlbergska droha, j kotrejez bechu pondzelu wjecsor jneh wuspali, je so j nowymi lawinami sazypala. Njesnale je, hdy so wona wobkhadej sazo wotewri.

S **Zillertala** so powe, so je pola Ginalinaa wulka **lawina dwaj burkaj dworaj dospolnje sazurka. Pschi tym je 27letny zselabnik zhiwenje zhubik. Pobla toho je lawina 29 howjadow morika.** Sady Hintertuxa je so nekotre stotne hrodze wotnjetke. Zyla krajina pak Zillertala je wot **zwontkowneho zweta wotzamknjena.**

Polozenje w Innsbruckim pschedmesce Mühlawje, hdzez je so pondzelu lawina hacj do strjedz mesta walika, dale je strachom kroty, dokelz so znadj hischcze druha lawina wotwali. Nekotre domy su so tohodla wuproidnje.

W Gargellenje su so tijo burjo a zona, kotrez bechu stot pizowacj wuschli, z lawinu sazypnyli. Jich pak su mohli hischcze zhiwych wuthowacz.

Szydom zmjerknych woporow j wotwalenjom lawinow w Schwajzarskej.

W zyzej Schwajzarskej su so j horow lawiny do dolow puschczale. Pondzelu be wo sneshownych miecelach znedz pocjak j deschczom tacz. Szydom ludzi je w lawinach zmjercz namakalo, a to pola Les Avants, pschi Genfskim jezorje, w Bernjskim horskim kraju a w Graubündenskim kantonje.

Přilopk

Wětrnikaŕ j binstom so peraju.

S Niwiz pola Khocjebusa so pische: Njewjedra, kotrez sazdzenu njedzelu nad Delnjej Luzicu czahachu, so j blyskami pschewodzachu. Jedyn j tychle blyskow je do tudomneho wětrnikarja Strejschena dyrjl. Hdyz chasche Strejschen wokschidla napischeziwo wetskej sczahnjez, do njeho nadobo blysk dyri. Pok pokluscheny wětrnikaŕ na semju padze, tola mozesche hischcze wo pomoz samo-kacj. Hnydom dzelacjerjo Thielez zyzhelncze, kotsi w blischej hlinowej jamje dzelachu, pschibezachu a zranjeneho do domu donjesechu. Strejchen je so na nohomaj a na lewej ruzy wopalik. Na wopalenych mestnach je mjaso wudrete. Snjesbozeny budze so dyrbjecz dlesichi czas hojicj.

Nowy Hanomag-sportski wós, 50 konjazych mozow zyzny.

Na letuschej wustajenzy automobilow w Barlinje zwarjenja automobilowy Hanomag ninu zwojich znatych 23, 32 a 50 konjazych mozow zyznych schescezylindrowych motorow preni raz 50 konjazych mozow zyzny sportski wós pokaze, kij je jara zajimawje twarjeny. Podla tuseho auta je tez druhe znate Hanomagske wosy wustaja. Ninu tuteje wulseje Hanomagskeje wustajenzy w hali sa wosbowne automobile so pak tez we wotdzelenju za wuzitkowe jezdzadla w 2. a 6. hali jara zajimawe Hanomagske wudzelki pokazuja. Naspominamy tu Hanomagske czahaze maschiny s Dieselskim motorom, wschelake druhe ratarske maschiny za woldsdzelanje a runanje role, tez wobkhodne automobile, kotsine motory atd. Tu njech so tez wosbezne naspomni, so je Hanomag-dzelarnja w januaru na ratarskej wustajenzy w Parizu dobry wuspech mela s pschedaczom Dieselskeje czahazeje maschiny.

Powodzenja we Württembergskej.

S rostaczom zneha su reki we Württembergskej wulku wodu nabyle a su pisches brjohi stupile. S mestnami su dyrbjeli pschi rezu Remse stot s hrodzow wucakacj. W Badenskej je so reka Kinzig do torhaseje wulseje wody pschetworila. Nekotsi ludzo syntachu j njeje wschelaku nadobu wukojicz. Czolm so powrocil a so pisches war storhny. Tsi wozoby su so tepile. Jich czeka njesbu so hischcze mohle namakacz.

Rybaska lodz „Main" so shubika.

Nemska rybaska lodz „Main", kotraz be 28. januara 1935 s Wesermünd do Harstadta w Norwegskej wotjela, njeje hacj dotal tam dojela. Boja so, so je so lodz se swojej 14 muzi zyznej wobzadku we wetrach potepila.

Rukopiz jeneho 5. evangelia namakali?

W jenym waliku starych greskich papyruzowych kopjenow, kotrez Britiski museum pschileznje kupi, nadeesche jara sajimawy papyruzowy rukopiz. Pschesbetejczer Greskeho museja meni, so so tu wo **rukopizne po-**

Wo wustajenzy olympijady w Barlinje.

Jako prenje sjawne wustupjenje propagandowego wubjerka olympijskich hrow je so wustajenza olympijady w Barlinje pschihotowala a so 8. februara wotewri. Wona pschedstaja ninu wobrazow prejdawschich olympijskich wubedzowanjow tez modelle sportownischczow, kotrez so za olympijske hry 1936 w Nemskej pschinjesechu. Sstrjedzischczo wustajenzy je tu wozischczany modell pischichodneho statneho sportnischcza w Barlinje Grunewaldze, hdzez so olympijske hry 1936 wotmeja.

Z NS-ludoweho spomozerstwa w Kamjenskim wokrjesu

Wokrjesne hamtske wjednistwo NS-ludoweho spomozerstwa nasz prosyn, wo wosjewjenja, so nimo wobstarania nadawkow skutka symskeje pomozy dzelo NS-ludoweho spomozerstwa njeje wotpocowalo. W januaru 1935 so 5 maczerjow k wocerstwenju do Halschtrowskich kupjelow (Bad Elster) posla. Netko so tez 23 maczerjow mnohich dzecji z cerpjazeho makeho burstwa do wocerstwenja poslesche. Tute maczerje so w Forstelu pola Schwarzenberga wocerstwja. Maczerske wocerstwenje ja burske zony je njesmerne wazny nadawk, pschetoz burske maczerje, kij maju pobla wocerstwenja dzecji zwoje domjace dzela a napinaze dzela w hrodzi, jahrodzy a na polu wukonjecz, drje zenje njemoza wotpocowacz a tehodla wjele mozow pschetrjebaju. Tu so netko NS-ludowe spomozerstwo po lekarskich posyanjach wo wocerstwenja potrebne burowki stara, so by tez jim skoncznje wupschehnjenje imozniko, so bychu byle khmane, zwoje pschichodne czesze dzelo pschi dobrej strowoszi a z wjeselej mysly sazo dokoncz k lepschemu zwojich dzecji, burskeho statoka a tak zyzkeho luda.

Sa wupschkanje dzecji na wsy w pschichodnym lecu su so dzecji hizo zwubrale. Hizo netko je bylo mozno, dzecji prjecj zlacz. 1. februara 1935 je so 32 dzecji na nekotre njedzele do zwojbneho wothladanja w Branibor skej pokalo.

Kaz Kamjenski wokrjes dzecji prjecj sczele, tak dyrbi won tez dzecji z druhich koncin Nemskeje pschijimacz. Tehodla zo j nadziju wocakuje, so sazo laz loni ko wjele zwolniwych ludowych towarschow w Kamjenskim wokrjesu namaka, so bychu sazo dzecjo pschijeli. Kamjenski wokrjes je po zupnym pschehledze w pschijimanju dzecji nimo Dippoldiswaldeskeho wokrjesa byl s pschikkadom. Mjes 26 saksklimi wokrjesami stejesche Dippoldiswaldeski wokrjes na prenim a Kamjenski wokrjes na druhim mestnje. So by tez w pschichodnym lecu znamjenscha runje sazo tak bylo, wokrjesne hamtske wjednistwo hizo netko prosyn, so njeby zo nichto dalowal, hdyz ho prosyz, so by dzecjo w proidinach pschijal.

Ludzom z wjele dzecjimi je zo njedawno 20 pozleschczow wudzelilo. Hischcze zo znajmjenscha 25 pozleschczowych borsy wuda. Pozleschczowa pomoz je se strowotnych pschicinow wazny nadawk NS-ludoweho spomozerstwa. S pozleschczowej pomozu je wokrjesne burstwo pjerjewu sbertu srjadowalo.

Schtoz pomoz skutka symskeje pomozy 30. januara 1935 nastupa, su podpjerani potrebni, dalokoz su je wupraili, wschitzy pischeswedzeni, so je tuta pomoz bo la wopraudze wulki skutk.

Wo wosebitym darje zo j Kamjenskeje mestneje wobnozi powe. Njemjeskliski mischtr, kij je tez dotal sibo bohacze darowal, je na dnju nazionalsozialistiskeje revoluzije 18 hriwnow wosebje skutkej symskeje pomozy pschepodal. Tutón daricel je w nazionalsozialismje z swojimi potrebnymi ludowymi towarschemi wopraudze sjednoczeny.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čłóń Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 33 | Budyšin — Pjatk 8. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Němski justicny minister dr. Gürtner w Drježdźanach

Schtwórtk dopołdnja je němski justizny minister dr. Gürtner justizne wyšnjosće w Drježdźanach wopytał. Dopołdnja ½12 hodź. so jemu sastopiwši prjedawschego sakkego justizneho ministerstwa pschedstajichu, k temu so pschedstajenje sastopnikow wyschschego krajneho žuda pschichamkny. Potom so rosrěčowanja wotmě̌chu. Na to dr. Gürtner krajnoradnikich presidentow a wyschschich statnych rěčnikow pschija. Němskemu ministra mjes druhimi statny sekretar dr. Freister, krajnoradnikli rada Paul Bach a wyschschi knježerstwowy rada Doerner pschewodźachu.

Pschi rosrěčowanju z nowinarjemi Barlinjzy knježa sakkemu ludej a sakkim justiznym sastopnikam, pschistajenjam a dźěłacerjam postrowy němskeho ministra wuprajichu. Pschi tutej składnosći woni tež na tři měsniki po puću k němskej justizy pokasachu, na prěni pschewodny zakoń ze 16. februara 1934, z kotrymž so němskemu justiznemu ministrej połnomóc spožči, so by wschitke naprawy k pschewjedźenju justizneje wyschnosće na němski stat pschihotował; na druhi pschewodny zakoń z 5. dezembra 1934, po kotrymž krajne justizne ministerstwa pschestachu, a skónčnje zakoń ze 24. januara 1935, po kotrymž so wschitke justizne wyschnosće a justizni sastopnizy atd. do służby němskeho stata pschewsachu. We Sakkej so wocžakuje, so dr. Thierack zwój nadawk 1. haprleje t. l. skónči a justizne sarjadnistwo w Sakkej a Durinskej dospołnje na němski stat pschewjedźe.

31. měrca poslednia termija za namjety na čestny kříž

Němske smutkowne ministerstwo na to kedźbliwe čini, so so čłonk z japodadźu namjetow na spožčenje čestneho křiża frontowoje wójny 31. měrca t. l. skónči. Namjety, kotrež so po tutym dnju japodadźa, móža so jenoć wobkedźowacj, bdyž namjetowar wěcyhódnje dopokaše, so jemu njeje móžno było, namjet w prawnym czasu statcj. Čijo někto so na to pokazuje, so ma tuto wusprawnjenje wuhladny na wulspěch, jenož bdyž so wo zgole njewschědne wobstejnosće jedna.

Wěcywustojni za Posaarsku do Roma pósłali

Němscy a francowscy wěcywustojni za Posaarsku su schtwórtk dopołdnja z Berlina do Roma pschijěli. Woni su so popołdnu k poslednemu rozprawu podali.

Čehodla so Pólska na europskim kololéče wjacy n'ewobdźželi

Pschedbyda pólskeje ligi za powětrowy a plunowy schkit, general Berbecki, je skrótka pschiczinu wojsewit, čehodla so Pólska nochze wjacy na europskim kololéče wobdźělicj. Město teho chce žebi Pólska wulku ličbu dobrych letarjow wocžahnyła.

Lemike nowiny „Gazeta Polska" su na to nastawk wocžischčale, w kotrymž so stejischčo Pólskeje nadrobnje wspomina. Wone pišaju, so žebi dwě lěče trajace pschihoty za europski kolokét navinanje najlepschich mozow w letarstwje a twarjenju letadłow a motorow žadaju, so so w tutym czasu njemóża zwojim wopraudźitym nadawkam wěnowacj.

Wuwiese europskeho kololéta wot léta 1928 hacj 1934 je dopokazało, so bu z wubdźowanja letarjow wubědowanje konstruktérow. We běhu lět su so Jendźelska, Francowska, Schwanjska, Schwizca a Rumunska wot europskeho kololéta sdalile, so so wopraudźe jenoć mjes Pólskej, Němskej a Čěskoslowakskej wubdźowalche, dokelž so Italcjenjo na poslednim europskim kololéče jenoć se zwojimi starymi letadłami wobdźělichu. Pólska žebi pjeczá niemóże luksus dowolicj, so by mozy a žrědki pschetrjebała na waschnje wojowanja, kotrež nima wjazy žaneho prawa, so by tu było.

Italske wobmyslenia přećiwo powětrowemu zrěčeniu

Italskaj zastupjerjej w Parisu a Londonje stej po pschikazu Musolinija wobmyślenja wuprajiłoj, kotrež ma italske knježerstwo pschećiwo formje powětroweje konvencije, kajkaj je so namjetowała. Sdobom italske knježerstwo notu pschihotuje, z kotrejž tute wobmyślenja nadrobnje rozłoži a namjety k pschemjenjenju staja.

Italske knježerstwo dyrbi pjeczu powětrowu konwenciju namjetowacj, na kotrejž dyrbja so mozy Locarnoskeho rěčenja z runymi prawami a winowatosćemi wobdźělicj. Italske knježerstwo mjenuje to sa njedostatk wobhladanje, so by so po jeho mjenjenju powětrowe zrěčenje fwonka potschichtkownego biesstrachowego połoženja wobhladowało. Jendźelsko-francowski namjet pak pjeczá k temu dowjedze, so so wusnam Locarnoskeho zrěčenja pscheměni. Locarnske zrěčenje Jendźelsku a Italsku sa rukowatéjše němsko-belgisko-francowiske mjeru postaja, Jendźelska a Italska njeje pak schkit swojich mjeruow dostałej. **Italska njemóże geografiske pschiczinu pschipóznacj, z kotrejž by nowětrowa konwencija dyrbjała na Francowsku, Jendźelsku, Belgiju a Němsku wobmjesowana wotstacj.** Skónčnje so w italskich wobmyślenjach hischcze praji, so bychu pschiczinu hischcze na ważnosći pschidobyłe, je-li by k powětrowemu zrěčenju z wobdźělenjom Němskeje niedóschło, a by na jeho městno znowdź jenoć zrěčenje mjes Francowskej a Jendźelskej stupiło.

1250 wosobow w Parizu zaʼeli

Lětny dźeń lońskich francowskich marrijskich njeměrow je so 6. februara po zylej Francowskej z wumjetacowe rěkotrych małych pschipadow mérnje minył. Hakle w nozy kommunistiske bandy w Parisu pytachu, na Concordowym naměsće demonstraciju wotmě̌cz. Policija běšche pak wo jich wotmyślenju zhonika a kommunistow, kotříž zwjetscha z Pariskich pschedměstkow po żelesnizy pschihrodźechu, bjez na dwórnischcu powita. Tak so jej poradźi hižo hacj do pol nozy něhdźe 500 wozebow sajecz. Minjale wschitkich sajeczi mějachu revolwry abo biłaki pschi sebi, někotrzi z petrolijom napoene rubiłchka pschinjeschcu.

Tež zhrjedź města někotre sta kommunistow spytachu so zhromadźowacj. Jako policija pschećiwo nim zakrocži, demonstrantojo hnydom do policijie iščachu. Woni pak nikoho njeznamchu. 40 kommunistow z revolwrami wo-

Japanski nowy pósłanc pola wjednika

Wjednik a němski kanzler je schtwórtk nowopomjenowaneho kježoriteho japanskeho pósłanza hrabju Kintoma Muschakoja pschijiał, so by jemu tutón zwoje wobkrućenje a wotmołkanke wopišmo zwojeho pschedchadnika pschehodał. Pschi wopyeje běšche nimo knjesow wjednikowje wokolinu němski frontowny minister f Neurath pschitomny.

Japanski pósłanz wjednika a němskeho kanzlera w japanskej rěči postrowi. S jeho rěcze ma so jako ważne nazpomnicj, so su pschecželne pocžaki k wulkemu němskemu kulturnemu narodej w Japanskej we wěstym nastupanju tradizija. Pósłanz sam, jako je wot 1909 hacj 1913 jako pósłanzowy atašej w Barlinje pschebywał, je so tehdy hižo z němskim duchownym žiwjenjom sesnał. Tehodła je wón z wjeselom pschikas zwojeho kježora wukoniał a so druhi króć do Barlina podał. Wón sa zwoju najwjetschu winowatosć wobhladuje, so by pocžahi mjes Japanskej a Němskej po zwojich nozach spěchowacj pomhał, wosebje tež pocžahi wikowańskeho wobłkada.

Wjednik a němski kanzler je nowemu japanskemu pósłanzej wotmołwił, so so wjeseli, so je f tajkim pschihótnacžom wo němskim starze a němskim ludze rěčał. Wón spominaše na sahlužbnu dźełowosć jeho pschedchadnika, kiž je sa natwar nowoje Němskeje stajnje wiele frohnutenja měł. Němski lud japanski narod, jeho staru kulturu a jeho wulnamne dźěło połnje wobdźiwa.

K powitanju so dźěłacha rosmołwa pschijamkny. Na to pósłanz wjednikej a kanzlerej 12 łubuštawow zwojeho pósłanzstwa pschedstaji.

Kelko škody je španiski zbožk nać'nił

W oktobrje sańdźeneho léta w Schpanijskej zbožkarske hibanje łahadźeše. Kaž so f Madrida powě, su žrědi tute hibanja 1335 mwrwych a 2591 franjenych woporow žadałe. Schpanijske knježerstwo je tute ličby hamtsky wosjewiło. Pschi wojowanju je so zbožkarjemi je so 1032 twarjenjow wotpałiło abo łewak sapuścziło. Mjes nimi je 730 priwatnych twarjenjow, 63 zjawnych twarjenjow, 58 zyrkwjow a 181 druhich twarjenjow. Policija je nadźe 122 000 ćelbow, 354 000 wutřelow munizije, 34 000 bombow a 10 tunow dynamita namakała.

Jendźelski zwonkowny minister Paris wopyta

Jendźelski zwonkowny minister sir John Simon so pjatk w lětadle do Parisa poda, so by so na bankecze britiskeje wikowańskeje komory wobdźělił. Wón so sobotu sazo do Londona wróći. Wopyt jendźelskeho zwonkownego ministra w Parisu je so hižo psched někotrymi njedźelemi postajił a f pohłednim jendźelsko-francowskim dojednanjom njeswisnje. Simon pak swoje pschehowanje w Pariźu wuzije, so by so f francowskim zwonkownym ministrom Lavalom setkał.

Wudawki za Jendźelske wójsko so sylnje powjetša

Londonske nowiny „Morning Post" wocžakuja, so so wudawki za wójsko w finanznym łecze wot hawrleje 1935 hacj do měrca 1936 wo njehdźe 39 600 000 (450 000 000 hriwnow) pornjo lětu pschedy powjetscha. Wudawki so pjeczá na sepołnjenje wójska njenałoża, ale so k wobstaranju nowoczasnjeje wójnskeje potrjeby, wobsebje motorizki jězdźadłow, k twarjenju powětrowego zakitanja k nowoarjadowanju territorialneho wójska trjebaju.

Wólbna porażka w Jendźelskim knježerstwje

Pschi narunanskich wólbach do delnjeho žeruna we Wawerree, jenym Liverpoolskim pschedměsčze, je konserwatiwny kandidat pschećiwo dźěłacerskemu kandidatej podležał. Tutón podawk je w Jendźelskej wulke spodźiwanje zbudźił. Pschičinu tuteje poraźki za konserwatiwnych běšche, so běšche so nimo poradneho kandidata hischcze druhi kandidat, žurn priedawschego jendźelskeho statnika Churchilla postajił. Tuto rozdwojenje w konserwatiwnym lehwje dźěłacerskej stronje k nowemu žadłu w žeruje dopomha.

Nowiny „Daily Mail" běchu sa Churchilla nießmérnu propagandu cžinile. Wone su f munoscžkom jeho prózowanjom jara spokojom. Dźěłacerske nowiny „Daily Herald" so nad socialistiskim dobwjezom wjesela a widźa pschiczinu dobwjeza w njespokojnosći f knježerstwowej politiku f niesłužerjenji. Druhe konserwatiwne nowiny, kaž „Daily Telegraph", Churchillej a jeho pomoznikam porokuja, so konserwatiwnu stronu rosschérjepjeja.

Ruska n'e'e Ameriku spokojiła

So je so amerikanske knježerstwo k wotmołwarjenju diplomatiskich poćahow se sowjetiskej Ruskej rozsudźiło, je w Sjednoczenych statach powschikowne spokojenje sbudźiło. Mnohim ludźom tute naprawy hischcze njedołhażaju, woni žadaju, so bychu so diplomatiske poćahi f Moskwu zyle sastajile.

Amerikanski lud je jara roshněwany, dokelž so jednaja dla dołha njeporadźichu. Na prěnim městnje so tu wo Kerenskeho dołh jedna, f kotrymž je so w zwojim czasu pohledni nadběh Ruskeje na Němsku, Russiłowa essensiwo, finanzowała. Dokelž su Ruscžo w tutym pra-

schenju najprjedy wotpłaćowanje pschilubili a ju jo podjšiso dospołnje wotpokasowali, ju w Sjednoćenych statach wschu nahladnosć shubili.

Jako druha pschičina rosněhowanja może jo sjebana nadžija wobhladowaś, kotruž je Amerika pschi nawjasanju diplomatiskich poćahow ś Ruskej na kónzu lěta 1933 na wikowanje ś Ruskej stajiła. Litwinow běše na swětowej hospodarskej konferency w Londonje rěkał, jo może Amerika sa pół millijardy dollarow tworow w Ruskej wotkupiś. Na to běchu we Washingtonje tež hišo ś wulkimi liczbami liczili. Tola bórzy jo pokala, so Rusam jenož na kreditach zależeše. Taikemu žadanju pak jo Amerićanjo razuje sprjećiwachu. Amerikansko-ruske wikowanje w prěnich 10 měsačach lěta 1934 pak woprawdźe hišće wotrotu njedosypi, kotrejž jo w lětach dospěchu, jako diplomatiskich poćahow hišće njeběše.

Sowjetski Rusojo sypitachu wšo jenu wěc do Ameriki pschinjesć: kommunistisku propagandu. Skórźby na bolschewistiske schkaranja w Sjednoćenych statach pschiběrachu. Dickfeinowu wuhlerk, kotryž běše parlament postajił, je swólesćił, so Moskwa tutu kommunistisku propagandu ś pjenjezami podpjerasche, hač runjež běše sowjetska Ruska w swojim cłaku słubiła, so nochze w Sjednoćenych statach sa kommunismus dźełaś.

Krótke politiske powěsće

Franzowska wukrajnikow wuwokasuje. Pschi marxistiskich njeměrach frjedu w nozu ju w Franzowskej 1261 wožobow fajeli. 23 sajatych ju statnemu rěcnistwu pschesrodali, dokelž měsjacu bróńje pschi sebi. 33 wukrajnikow, kotrjž nimaju porjadnych papjerow sa pschebywanje w Franzowskej, jo ś kraja wupokaje.

Wubjerk sa Posaarsku jo sa dwě njedjele sendże. Po powěsći ś Genfa, jo wubjerk sa Posaarsku pola Swjatego ludow 25. februara w Genfje sendże, so by jenotliwe naležnosće pschepodaca Posaarskeje na Němsku rjadował.

Sněhowy muž

(Hišće njewodliźana pěseń.)

Zyma lunk je woliwkła;
Sněh so tołc a walec da.
Na wsy rychłe hólčata
Muža tworja ze sněha.

Stara škla 'mu kłobuk je;
Za woči jom' běrna dże;
Z kijom hroze šerjenje,
Knolić pak z nim njemóže.

Wróble klubu šćerča duž:
„Kajki sy nam tola muž!
Z kijom ćěř nas huše huš!
Ale to ći njefidže, čuš!"

Słónčko hlada na njeho;
Wón wšón piški rozefidžo,
Padnje wodu płakajo;
Sroka woščerja 'mu so.

Radyserb.

Pschešadźowanje w Sibyllenortiskim hrodźe.

S zyleje Němskeje a teš ś wukraja pschikhadźeja ludźo na pschešadźowanje w Sibyllenortiskim hrodźe w Schlesyskej, hdźež je posledni kajki kral napósledk bydlił. Hród Sibyllenort kłuscha Mischnjanskemu markhrabi Bjedrichej Christian[illegible], borźenu ńjenej sen[illegible]rěteho krala Bjedricha Augusta. Dokelž je wudźerżenje hrodu pschedrohe, dyrbi jo hospodarstwo rospuschćiśeju a wschitkon inventar, mjez nim wurjadne wumjeśtwowske hódnosće, na pschešadźowanje pschedawaś.

Le Serbow

W Budyšinje, 8. februara 1935

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Potne kłosy so rad poniżnja.

Přistowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 747, barometer —3, thermometer wo dnjo —2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, barometer —2, thermometer w nozy —7. — Symny powětr pola naš wjedro wobknjeża. Wuchina jo wot Jendźelskeje Kacź do Rusiskeho morja cehnjene a symne wolkowe. Mjažina nad Polnóžnym morjom njeje ko hišće pschelana swojim stronam słitiła a je swojim jadrom wšeh[illegible] nahnozn nimo nas[illegible]. Pod je'e wlinom pot ko milliski powětr k nam dobudże. Nětcyšne wjedro jo bi[illegible] łaźe wažne njeměnjenji. Nozy nam hišće symne [illegible]rjeśowanje pschinjeju. — Nutrne sobotu słónčko 7.26 hodź. stkhadźa a jo 5.04 hodźin khowa. Mjažach khadźa we[illegible] dowołdnja 9.19 hodźin a khowa jo po połnocy 12.05 hodźin.

— **Muhlady na wjedro sa jutrischu sobotu:** Swjet[illegible]ne a k sněhowanju pokklene wjedro.

Budyski domizniski swjedźeń 1935

Wobkhadne towarstwo sa Budyschin a wokolinu je po[illegible]bedźenje pschedkhowdźiwa wotměło, na kotrymž je wobstarnik, so w pschešesćenosći ś měschćanskimi wyschnoscemi zwjotka domizniski swjedźeń wuhotuje. Pschicżina swjedźenja je 300klatne pschikłuschenje Hornjeje Łužicy k Sakskej. Jako we hłownym měsće sakskeje Hornjeje Łužicy jo w Budyschinje statny akt wotměje, pschi kotrymž jo tamne hillo[illegible]iske pschemjenjenje wopomni, kiž je Prażski měr 30. meje 1635 pschinjeśł.

Domizniski swjedźeń nimo znateho akta tej swjedźeńskich cłah, swjedźeńske hry, ludowe zawjeselenja, historiku zwjatoćnosć a wiczny swjedźeń wopschimnje. Wobkhadne towarstwo sa Budyschin a wokolinu swjedźeń sorjaduje. W měschćańskim muzeju je nimo teho wot 30. meje hacź do 4. awgusta historiska [illegible]mjeśtwowa wotkaz jenża pokazuje.

*

— **Skankowanje na zjawnych dróhach a namjeśach je sakazane.** So by jo schkódnym sujeśbowjenjam sadźowało, jo na to pokazuje, jo je wschu skankowanje na zjawnych dróhach a namjeśach po wobkhadnym a dróhownym pschedpisu města Budyschina sakazane. Też ma jo pschipomnjeś, so jo dźiwanje na wupłodźerśku bitwu hurtowa, skankowanje na łukach dowolićej njeje, je-li dosć sněha njeleži. Pschi niedostatkownym snježi skankowanje na łukach trawje schkodźi, schtož może k niedostatkej na pizy dowjesć. Starchi a wotpohlerjo njech swoje dźěći w tutym smyśle powuczą a dohladuju.

— **Nowe cisło słuchowych radiowych programowych** „Der Deutsche Rundfunk Funk Post" je wušeršie sajtawe. W sawodnym nastawku jo wo nowym wutworjenju radiowego programma pisa. Pschi kładnosći wulkeje automobilowoje wustajeńcy w Barlinje jo nakładowa wobrazami ś wusčeńańkimi autami poslednich 20 lět sabera. Nowe wobrazy pschebodźa nas do sportskeje sajtawy w St. Moritzu. Też wo technniskich praschenjach lesbiskich wažne pokazy wopschija. Sserbska kniharnia cłažownje wobstara.

Wjazsław Sieroszewski:

Zamórscy diabolio

29] (Wokrocowanje.)

„Myślach, so bydlicze Kromadże ś tym Siań-scheń?" wopraschca so topograf a roshlada so po sanjerodźenej a saprósćenej městnosći.

„To je też wěrno . . . tu jenoż śpju", rjekny Brześki a měsjesce pschi tym te koskoćiwe sacźuce, so so bjes pschićinjy sacźerwjeni.

„Botajkim, baron je swoje mérvienje jara pscheměnił a mi kasał wam namjetowaś, so byschcże go snowa jako mój pomocnik pschiłamknył wuprawjeł . . ."

Snowa Brześki i błowy wjesche. „Muj!"

„Wostajśe tola rwnja! Wy tola w Khinje ženje go njeshonicże, to dyrbi wam jasne byś . . ."

„Bjes žorta . . . wujej mózemy telegrafowaś . . ." lekar sajy sapoc'a. „Njebudże sadźiwkow a puczowanje wam sawěśi runje tak rucze mětno. Mózece na wjesach abo też w Khinje samej słohka nadeńś něchto pschihódneho, a chcecże-li stukowaś wědomośnje, potom go nasche towarstwo rady sa waš postara."

W tym wokomiku něchto wot wonka dyri do wokniczeje papjery, so go kuzmy a ro dźerje pokaja go tolsty, masany porst.

„Je-li to něsto Boži porst? Schto chcesch, niedocźinko? Bórzy tu smórjeny synnu a ty tu ńkmuješch twarjenje?" rjekny topograf khutnje a zahlóńce za portom.

Tón ruczje go smiwy, a w dźerje go město njeho sjewi cźorne, zapate wóčko.

„Widźu, so njechacże i nami puczowaś ... Cźehodla nic? Pschemyślśe žei to tola. Mózemy Wam derje trjebaś. Po tioch wo teź było wjele wjeśelśicho. Hdyž jedyn sahinje, byschtaj tu pschero hišćeże było dwoje, kiž mohoj dźeło dale wjesoś", pschisjopomni lekor trudnje.

Brześki tu śejesche se sthilenej hłowu a njewotmolwi.

„Wostajśe jeho na wokoł! Brześki był młódschi, niebych też woteschoł A tola jeho pscheproschujemoj, śtuńjaci kopokam, kiž chzedźa jeho wobwěschoć. A w cźejim njeenje tajśi wopor? To tola wschitko ani smyśla nima. Masch wótre wóčko, hólcje. Sbym ś tobu spokojom. Potajkim, pój nam wowytaś ... sa něchto dnjow go na puć podamy! A něsto, kak bźa tu było ś trochu cźajom?" Topograf rěcźesche bjes konza, hdyž tak po swojim žortniwym waschniu powědasche.

Brześki dźěsche k durjam. W tym wokomiku sastupi „knjes nawjeczernych wrotow" a powita źwjatoćnje hoścźow, kotrejuž hižo snatesche ś późkanzšwa.

Sady njeho go sjewi Cźan a pschinjeże beućzko ś kanu a schalkami.

„Schto dha je to do kraßneho stareho wěhcża!" powita topograf źłużobnika a wobe pjasći psched nożom tschaßesche.

Kuchać na njeho pohladnywschi žej ś porstom nóź wutrě.

Wopyt wobeju informowaneju Europjanow pschedewšěchom wusłutkowa to, so sady pschestajadła go saso trochu cźichscho powědasche a so sawěschki saso naležnischo sacźakowachu. Na dworze go pokazowachu hdyž a hdyž nekajzy Khinjenio, kiž go dołho a potajnje ś Cźanom rosrěžowachu. Nekotli gamo spytachu, go sadobyć do bydlenja, tola Wam jich tam njepuschcźi.

„Snadny samóćli knjes njech woda wbohim. Njewědomym śuźodam jich hłuposcź: woni dale niczo nimaju hacź swoju wesypnosć ... Cźaj sańdże a sabyeże wscho sakryje! Sabyeże sakryna poczinki a njevoczinki, śławu a lubosć a hněw ... Je to dar bohow. Bjes sabycża by źwět był pokny zarowanja", powuczi Siań-scheń khutnje źiwojeho srudźeneho schulerja.

Tón wschat njefrosumi, na cźo so poczahuja pschišpomnjenja jeho wucźerja, pożnéśiwny wschat go dźakownje ja tekko pschikhilnosće.

„Njeby mje jutśe Ma-cźi mohł pschewodźeć do katolskeje mišśe?" wopraschca go njenadźiwy.

„Do katolskeje mišśe? Tak dałoko? W tym błócze? Widźu, so mój kedźbny schulek je žej nješchto ważnjeho pschedewsał. Je-li schulek dostał list wot doma?" wopraschca go pschekleparny Waś, a hdyž Brześki niczo njewotmolwi, wobkhadnivje pschišpomni: „Njebuch Wam radźił, go tak dałoko sdalowaś wot domu! Ma-cźi nima khwile."

„Botom sam pójdu!"

Waś pobožny ruku a cźoło śnorschcźi, tola wjacy niczo njenapschecźiwi.

Baronowy namjet bź Brześkeho sawołk. Najwjeselschi kórische mjažiźki, dwěle a pschecźa go jeho mocnowaru wón sam njenamaka wupucźa. Mjeśesche zdowśi sa rospraśenjom a dobomni go na duchownego Pfenkeho.

Nadeńśe jeho śrjedź mjažiźnatkich zahrodow ś knihu w ruzy. Mjeśnik jeho powita sdwórliwje, nimale radośnje a go jeho praschesche sa podrobnoscźenj ś jeho žiwjenja. Brześki wotmolwjesche rospróschenje a hladasche njemérenje na mjažiźnske twarjenje.

„Chtoch pschebe wschěm Waß prośyeć ... njechamoj trochu go wotkhadźowaś na měschćańskej muri? Na tam bischcże niešch." Pokasa ś błowu na cźmowu, lubjacu murju, kiž go cźmowjesche psches śyej wotklekjenych schtomow.

„Ale radłichje! Tam go njedadźeju wutschdźiś!"

Pschišitaj na murju bź blizko a bóry měschnik ze swojim młodum hoścźom krocźesche po wyskej, nebdźe dźesaco łóhczjow schćerkej drołp po muri. Hara ko ś města haczj kenniebohy a źwjatocźnu cźichonu mylesche jenoż wótr, kiž hukasche po trawje, rotcźa-ej mjes schkałobami a kamjenjemi Cźrjoda śywych hołbjow schachu dołko pschedwukhodźowarjomaj, pryedy haczj naplóschene śwulkowachu a go śhubicźu sesady nikdeho wobkłoženja po bokomaj tam, bdźež hłuboko deleka morjo pschanych tschowu fantastiskich formow go žołnjeschche. Jich żołte, purpurowe, módre a selene pobarbjenje, kotreż bź posledni deschcź śwumuł, nětko go na źłonzu błyschcźeschche kaj schlipy kloteje a kitzburneje tkaniny, satkane do płoweho dna nahich śumkich schradow. Mrócźele go śuwachu mjesy słónzom a mésłom, mjetajo nźne jesjiwy po tutym jałkrawym tšichnym pschestrenzu, nad kotrymž hołbina kołkotasche kaj roje drobnych mjetelow. Se śmětkomódreje kromy kuriawy na wobkroje go posłěchachu rázkjože wobzjeli śwjatnizowy „Niebjeń a senje", podobne pacźerkotnym mrócźelam. Druhdy wotnadała ś powětra wschelesa śpodźiwne zwrjeznje.

(Pokracźowanje seźehnje.)

S **Nadžanej.** Wosichi hamtšti dróhowy wothladar Kan Kujaw w Nadžanezach, kotryž jźel Draždźansko-Chorjelskeje statneje dróži na stronu k Lubiei wothluhuje, je schwitórk šwój 25lětny sastojnšti jubilej wopjecził. Wosichichi hamtšti dróhowy mischtr Voigt-Ludyšti jemu w pschitomnosći jeho powokanšich towaršhow po poručnosći statneho dróhoweho a wodoweho twarskeho hamta ša jeho wopornimu dźěławosći dźak wuprajł a ſ tym wutrobne šbožopschezha šwjasa, so by ſtrowy a žiły w hromadze ſe šwojimi towaršemi dale w pschichodnje šwojeho sastojnstwa hladał.

S **Hajnitz.** Poslednje lěto je tudomna lenowa pschedźenja towarstwo ſ wobmjel. ruk. liczbu šwojich dźěłaczerjow mohła ſ 370 na 500 powšešchicz. Sa jeje prózowanje wo wuspěšne pschewjedźenje dźěłowoje bitwy je jei Budyšti dźěławy hamt cžešnu plakettu ša dźěłowu bitwu 1934 pschepodał.

S **Budestez.** (Stawniše powěsče.) Mandźelstwo pschipowědźichtaj: Bjedrich Wakťař, murjeř ſ Noweje Wsi, ſ Crnu Hilzu Steglichez, fabrikłej dźěłačkeřku ſ Budestez-Hainiz. — Wumrěła: Hanža Mučjinkowa rodź. Frnczez. invalidna rentnarka w Sahorju.

S **Delnjeje Hórki.** K pscheshadźowanju driewa na tudomnym knježim rewěrie běchu ſo nikotre ša ludźi jeschče. Sa drjewo ſo wjele pjenjes hadźesche. Tak ſo za meter khójnowych kuluchow hačź do 8 hriwnow šapkacži. Sa bréwowu abo dubowu dołhu hromadu hačź do 18 hriwnow hadźachu. Wicho drjewo je ſo rospschedało.

S **Nachlowa** pola Kuschic. W noch k krjedźe ſu pola tudomneho mócžkupca Otn Dudy paduschi pobyli. Mjeli někotre blesche wina a žonjace jěsdne koło kradnychu. Policija ſa paduchami ſlědźi.

S **Njechornja.** (Prěni schtóra.) Tu ſu ſchtwórk wobkedźbowali prěnjeho schkórza. Wbohi faik, kiž hnuwa hewak prěni pohok nałeća, je dźě lětła ſo trochu mjetk pschetoſ je trjechik do krutseje šymy ſe šnohom a kolom. Nadźijomnje ſo někak schpjerje hačź k woprawdźitemu nałeću.

S **Njeswačidła.** Na februarske słótne wiki bě ſo pornjo poslednim wikam šaso wjazy ſkota na pschedań pschiwjesło. Teſ liczba worntarjow bě wjetscha. Wschitko bě ſo 93 kruwow, 74 prošatow a 25 bžahkow. S tudomnych stron bě jenoſ 6 kruwow, 87 bě ſ Nasčiche Prukeje ſ nailežschich stadkow ſ nailežschimi wobſwědčenjemi stadkownych knihow. Wlačiłny ša kruwy 200—360 hr., ša bžahka 25—45 hr., ša proso 12—17 hr. wuczinjachu. Kupowanje pomału dźěsche, tola ſo skónczinje zyły pschihon pschi tłóczennch płaczijnach wotbyn. Na kónzu ſo teſ někotre konje kupichu.

S **Njeswačidła.** 90. narodninu knjesa Handrija Mihanka. Schtwórk 7. februara na dnju jeho 90. narodninow, rano we 8 hodźinach Nejswačidłili posławnischi kóžd. ſ wšedźnistwom knjesa kantora Naužendorfa Mihanko, mana ſe ſastanickom poſtrowi. Po khérluschu „Mech Bohu dźakuje“ knjeż wjeschanjonſka Schołta we mjenie Nejswačidłiskeje gmejny najwutrobnische žbožopschecza wuprajł a jubilarej někotre rjane dary pschehoda. Tutón ſo ša to hnuty podźakowa. W pschipołdnischej hodźinje knies Mihan we wjeſnjenoſtwie pscheš radio žbožopschecza pschija, a powołdnju w 5 hodźinach jemu měrna ſtupina žboho pschejeſche a dary pschehoda. Jako jenicžkemu veteranej wójnow 1866 a 1870/71 jemu wjeczor w 6 hodźinach w Šauberlischez hoſczenzu robuſtawy wojeſkeho towaſtwa a frontſan wojazy ſwjedźeniſke powitanje wuhotowachu. Se ſapiłkanjom herzow ſo ſwjedźenk wotewrił. Wjednik Stahlhelmowoje měſtneje ſkupiny baron ſ Wietinghoff-Riesch nad Mitkezanmi ſ wutroby wukhadźaze ſłowa k woſwjeczenemu ſtaremu wojakej rěčeſche, kotryž běſche pod dźěłom wjednika měſtneje ſkupiny pola Sedanu wojował. K žwojim ſłowam rěčnik bar pschiha. W mjenje woiérſkeho towaſtwa, do kotrehož hobuſłužerjow jubilar ſłuſcha, towaſtiwowy wjednik ſe žbožopschejazymi ſłowami dar a malu pjenježnu pohyłku Kyſſhäuſerſkeho ſwjaſka pschepoda. Stahlhelmowe žony běchu ſa jedun tydźeń wobjed pola towaſicha Säuberlicha ſaſtajcžili. S artilleriſkim paradnym pschesposłom ſo ſwjedźenk ſtónczi. K njemu ſo hiſchcze hodźinki duſchneho bjeſadowanja ſ Mihankej nanom pschikłamknychu. Wón nam wschelake ſaſiimawe podawki ſe žwojich wójnſkich wopomnjenkow powědaſche. Shonichmy, ſo bě dyrbiał we wójnje 1866 w bitwje pola Kraloweje Hradża pschečziwo žwojimaj wujomaj wojowaſ, kotrajž w žuſodnej Prukſej bydleſchtaj. W žwojim dołhim žiwjenju je ſo dyrbjał pschežo ſ cžeſkim dźěłom wo wschědny khléb bědźicz a hiſchcze dźenſa we wyſokej ſtarobje wón žwoju khudobu cžeſko ſaczuwa. Derje ſo bylo, dyż bychu ſo dobrocželjo namakali, kotſiž bychu cžeje poſlednich lětow jeho žiwjenje połóſili.

Se **Schumborna.** Tſi gmejny Schumborn-Buſikeje ſtrony, ſe 422 wobydlerjemi. Schumborn-Miſchnjanſkeje ſtrony je 96 wobydlerjow a Khójnicz ſe 46 wobydlerjemi ſo do teneje gmejny ſjednoca, kotraž ſo Schumborn mjenuje. To je ſo w pohedźenju gmeinſkich ſaſtupjerjow wobſamkło. Na pohedźenju běſchtaj teſ knježeſtiwowy rada dr. Bater ſ Budyſkeho hamtſkeho heitmanſtwa a wjednik wokrjeſneho hamta Smaršły ſ Budyſchina pschitomnaj. Naczisk ſa nowy měſtny ſakoń je ſo ſhotowił. K ſjednoczenju tſioch gmejnow je jenoż hiſchcze pschihłoſowanja Drježdźanſko-Budyſkeho wokrjeſneho heitmanſtwa trjeba.

S **Kulowa.** Hoſczenzaŕ Ackermann ſ Kocžiny je ſo, kaž hižo pschahnuty, njenadźiły ſe ſmjerczu pschehwatał. Schčicz lět bě wón jako naiežnik w Kocžinſkim hoſczenzu hoſpodaril. 1. februara chžyſche wón korczmu w Dźěžnikach pschewjaczeſ. Jeho žona ſ nakładźenym wołom do Dźěžnikez wotjeżdże. Ackermann ſo po želeſnizy wjeſeſche. Nehdże 100 metrow psched jeho nowej domiſnu ſtanje ſ wutroby jeho žiwjenju tónz ſtaji.

S **Wukranczizy.** Tudomnemu ratarjej Klawzy je wuboru wjeczor ſchtyrinſjedźelſke czełko ſ truwańe cžełko. Hacž runje ſu hnydom ſa nim pytali a žo ſa jeho žłdom hacž do „Lužazije“ puſchczili, njeſchu jo móhli friedu dopołdnja hiſchcze namakacz. Teſ Sudornicžanſke dźełowa ſłužba je žo pschi pytanju wobdźełiła. Najſterje je cžełko na ſtronu k Bartej dale běžało. Nadźijomnje jo nehdże nadeńdu, ſo njeby ſahłódniło abo ſmjerło.

S **Tešora** pola Niſkeje. Pschi žłužbnej ſhromadźiſnje polizaiſkich ſaſtojnikow Rósborſkeje měſtneje wotnoſki w Niſkej ſpominaſche žo na towaršchow, kotſiž ſu ko w poſlednim lěcze k wulkemu wójſku wotwołali. Na ſhromadźiſnje žo teſ žandarmſki major, žandarmſki heitman a krajny radźeſcel Rósborſkeho wokrjeſa wobdźełichu. Po ſhromadźiſnje cžehnjechu towaršchojo k pomnikej towaſcha žandarma Schołtn. kotrehož je ſłóſtnika ruka psched 4 lětami ſaſtrělika. Njeſtukt žo na dróhy ſ Niſkeje do Tešora ſta. Towaršchojo wěnz k pomnikej położichu. Teſ krajny radźeſcel w mjenje wokrjeſa wěnz położi a rjekny, ſok rej towaſcha Schołty, kiž je w nadcžeſchim cžaſu ſpadowanja wótzneho kraja padnył, nje-je podarmo běžała, teſ wón wumrě ſa poſtrehnjenje Němſkeje. Na žwjatoczneſti žo teſ wiele ludźi wobdźeli, kotſiž po dróhy pschiihdźechu a pschiihdźechu. Saſtojnik, kiž je žo tak nahle je žiwjenja ſtorhnył, towaršcham a wobydleſtwu njeſapomnity woſtanje.

S **Klétnoho.** Nječzny dźeń němſkeje dźěłoweje fronty ſmjeſe ſo póndźelu 11. februara popołnuſu wot 4 do 1/27 hodźin w pišarni němſkeje dźěłoweje fronty w Klétnom. Na tutym dnju žo ſobuſtawam w prawnych naſtrowanjach rada podawa. Sezuſtne hodźiny ſa powſchitkowne naſjenoſche ſu tóždn dźěławn dźeń wjeczor ſa ſobuſtawy Klétnjanſkeje měſtneje wotnoſki.

Přilopk

Pož, kiž 200 kilometrow běžeſche.

Pschiſłowna ſwěra pža ſo w ſaſchnych dniach we Welthainje (nad Weſeru) wupokaſa. Bur Glammheimer běſche psched tſjomi njedźelſemi ſwojeho womcžeſkeho pža do Uelzena pschedał. Mało ſo njedźiwaſche, hdyž nadobo pschedateho pža ſaſo na ſwojim dworje wuhlada a ſe ſchcžowkanjom a machanjom ſ wowuſchu ſwoje wjeſele iewjeſche, ſo je ſaſo doma. Noſ běſche 200 kilometrow ſem dłak. Talku ſwěru je drje bur ſ tym mytował, ſo je žebi ſwojeho pža idźerżał.

Bacžon w ſpěchnym cžahu.

We wotdźelu 2. riadowniſe ſpěchneho cžaha, kiž ſ Kaufbeurena do Augsburga jědźeſche, 35lětna žona ſtroweho hólcžka porodi.

Lěto němſkeje powětroweje póſty do Połodniſcheje Ameriki.

Sſobotu 2. februara běſche ſo lěto dopjelniło, ſo je ſo porjadny ſwiſk powětrowoje póſty pſches Atlantiſki ozean wotewrił. Němſke letarſke towaſtwo Lufthanſa je ſo tehdy na pschedewſacze ſwadźiła, kiž je ſo někto bžo tak ſbožownje wuwiło. K lětnemu dnjej je němſki póſtſki miniſter Eltz ſ Rübenach Lufthanſy wutrobny ſbožopschejmy telegramm póſłał.

Po 30 lětach ſwój wěrowanſki pjerſchčeń namakała.

Pschi wodućzranju padny w lěcze 1905 jenej hoſpoſy w Pirowſe (we wieczornej Prinnizi) krótko po kwaſu pjerſchčeń do ſtudnje. Hdyž w lěcze 1934 hodźa prěni krócz wušłakny, da ju wohſedźeſ wuczinjeł a njecziſtoſcź na hnój ſnoſnuch. Hdyž potom cžeſadny hnój na kuzy roſkidowaſche, mějeſche nahodno nječzto ſwěcžate na jenym ſubje widkow. Wě to ſhubjeny mandźelſki pjerſchčeń, kiž bě ſo zyle derje ſakhował a wobſedźerka jón wjeſele pschija.

Tſjo dźěłaczerjo ſo ſ bžijtym worzłom ſpalili.

W Hennebouitſkich worzłowych dźěłarniach w Lorientu (w Franzowſkej) je ſo žakoſtnje nieſbožo ſtako. Tyhel połny roſchčirjeneho worzła, kotryž ſo je ſběhadom pſches dźěłarnju wjeſeſche, ſo powróći a ſahłu worzł ſo na tſioch dźěłaczerjow wuła. Sa ſekundu běchu dźěłaczerjo do cžiſta ſpaleni.

Meteorologiſki ballon 23 700 metrow wyſoko leczał.

Blizko Leninqrada w Ruſkej běchu niewobſkadźeny ballon k pſcheprowanju wuſchčichich powětrowych worſchtow do powětra puſchczili. Ballon je 23 700 metrow wyſoko pohył. W tamnej wyſchinje je ſo 33 ſtopjenkow ſymy naměriło.

82lětna kurjeſka ſo ſpalita.

Pschi kurjenju trubki je ſo w Frankfitadtu w Tyſſkofiowſkiej 82lětna žona ſpalita. Wona běſche wulka lubowaſka trubki tobaka a běſche ſwuczena, žebi pschi wóhnjiſchczu tubki ſaždeleż. Pschi tym ſo jej ſtrała ſapałk. Priedy hačź mójachu jr na pomoz dołhowataċ, ſo ſiaruſchka ſpali.

S padakom na kaktus ſkocził.

Njepſchijomnu wježku je wotſkoczeſ ſ padakom w Arizonaiſkim ſtacže w połnóznej Ameriży naſhoriſ. Lětadło běſche ſo ſapaliło a lětak dyrbjeſche ſ padakom wotſkoczicz.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko-Smolerja za nowołźi dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283

Hospodarski rozhlad

Pjatk 8. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2 500	100 nóſsk. złotych	46,99
1 ſendźelski nunt	12 205	100 čeſkoſt. krónow	10,40
100 ſwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,41

Barlinſka burſa ſ dnja 7. februara. Wčerawſcha burſa běſche měrna pschi pohibach hačź do 1 proc. horje abo dele. Na ſkaładźe dobreje roſprawy firmy Siemens, kotraž znjej burſy wěſtu ſenjeru dawaſche, běchu hódnoty elektriſtich pschedewſacżow ſwjetſche ſkrucżene, mjes tym ſo běchu montanowe hódnoty ſłabſche. Standartowe nawjery, kaž barbn, ſtatna banka, Siemens ſo na pschedwčerawſchim ſaſtładźe hibachu. Na tentowych wikach njeběſche wuwicże zyle jednotne.

Barlinſke žitne wulkowiki. Nołożenje na žitnych rikach ſo njeje pschemjeniło. Mothladajo wot pſchawoſtich žitow pschepaſahowachu wotſtorjenu potrjebu, kiſchkowe žita ſo pschi morju a w Norheinſkej ſiežko ſamjeſcżeli dadźa, jenoż ſdźiła ſo wotſkohdowne drużiny pſcheſu kupuja, w Barlinje ſo rożka ſa nakupnu płaczijnu mjnowu bjes wróczenja wotrubow hiſchcze ſamjeſcżi. Naſtorkow ſ mukownych mikow njeje, wobkeſe rżana muka ko cžeſko ſamjeſci. We mowbju a jecžmjenju ſo potrjeba jenoż ſdźiła rżnch hodźi: ſa wuſkowu je dołcż mowka na wikach. Pschiwoſ jecžmjenja ſa piwarnie a induſtriju je ſo ſeſnjnik. Jola jenoż naiſpěſche drużiny ſo ſa tłóczenu płaczijnu ſamjeſcżicz hodźa.

Wežera płaczeſche w Barlinje zentnar

pschejezu W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rożki R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — jecžmjenja G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — mowſa H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenża 10,02½ hr., rożka 8,02½ hr., jecžmjeń nal. 9,25—10,25 hr., nal. 8,02½ hr., mowſ 7,77 hacź 8,12½ hr., běrny 3—3,20 hr., ſyno 5,25—5,50 hr., ſłoma 2,25—2,80 hr., pschenična muka 17 hr., rżana muka 12,40 hr., pschenične wotrubo 6,16—6,85 hr., rżane wotruby 5,15—5,65 hr., butra 75 pj., jeja 12 pj., twaroh 20 pj., běły kał 10 pj., cžerwjeny kał 15 pj., karoty 13—15 pj., jedźna koboda 25 pj., ſydrowity kał 20—40 pj., kólrabi 5—8 pj., poreſ 15 pj., zybła 10—12 pj., jabłuka 5—15 pj., měrnik 10—20 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenża 10,02½ hr., rożka 8,02½ hr., jecžmjeń nal. 8,02½ hr., mowſ 7,77½—8,12½ hr., pschenična muka 18,25—22,25 hr., rżana muka 12,25 hr., pschenične wotrubo 5,90— 7 hr., rżane wotrubo 5,20—7 hr., ſyno 6—6,25 hr., ſloma, ſłólna 3 hr., ſ laſtanju 2,90 hr., butra 76 pj., proſata 12—18 hr., běły kał 12 pj., cžerwjeny kał 15 pj., ſydrowity kał 40—60 pj., jedźna koboda 25—30 pj., zybła 12 pj., měrnik 20 pj., hrěn 60 pj., morchej 8—10 pj.

Wiki w Khocžebuſu.

Miażo, howjaſe 70—80 pj., cžeſaje 70—80 pj., ſkopiaze 90—1 hr., ſwińſnje 70—80 pj., jeja 12 pj., butra 1:35 pj., twaroh 20—23 pj., tuna wótki 1,40 hr., liny 1,20 hr., ſchcžuki 1 hr., karpy 85 pj., hołbje, młode 40—80 pj., kury, žiwe 60—80 pj., khapony, žiwe 40—60 pj., kólrabi 15—20 pj., morchej 10 pj., jedźna koboda 40 pj., ſydrowity kał 30—60 pj., cžerwjeny kał 15 pj., běły kał 12 pj., wirſingowy kał 15 pj., měrnik 15 pj., hrěn 25—30 pj., zybła 10—15 pj., kuliepa 5—8 pj., běrny, zentnar 3,50—3,70 hr., po puncze 4 pj., jabłuka 15—30 pj., worſechi 35—50 pj., lěſne worſechi 40—45 pjenjeſkow.

Swinjaze wiki w Khocžebuſu.

Wčihiwſeli běchu 707 proſatow a 180 běhakow. Proſata, małe 6—10 hr., hrěnje 10—14 hr., wulke 14 hacź 17 hr., — běhaki, małe 16—22 hr., hrěnje 22 hacź 32 hr., wulke 32—42 hr. — Wiki běchu hubjene.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	7. 2	6. 2		7 2	6. 2.
Pšenca	208,5	208,5	luny	15,7-16,2	15,7-16,2
rożka	168,5	168,5	woka	12,5-13,0	12,5-13,0
jecžmień now.	210-216	210-216	módre łuniny	11,75	11,75
jecžmień, nal.	207-211	207-211	žołte łuniny	16,0	16,0
wows	—	—	zeradella	26,5-27,5	—
kukurica	—	—	rans. wosuſk	—	—
pšenź. muka	27,25	27,25	lany wosuſk	7,65	7,65
rżana muka	22 80	22 80	ſuch. truhanč.	4,47	4,47
oš. wotruby	11,53	11,53	běrnſ. kruški	—	—
rżane „	10,03	10,03	ſyno, 50 kg		
raps	12,25	12,25	rżana ſłoma		
hróch, Viktor	34,0-35,0	34,0-35,0	pšenź. „		
lane ſymjo	12,25	12,25	wowsna „		
nieluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ečna „		

Płaczizna za pšency za wupłodźerja 8: 200,5 9: 202,5
Płaczizna za rożku za wupłodźerja 8: 160,5 11: 164,5
Płaczizna za jecžmień za wupłodźerja 7: 160,5 9: 165,5
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: 160,5 13: 163,5

Płaczizny ręczneho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

7. februara 1935 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 573

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	44—46
Sréń e kormjene čelata wot cyca	36—43
Snadnje wuwite	32—35
Najžpatniše	27—31

Swinje: 468

Tučne swinie, přez 3 centnarje čežke	—
Połnomjasne swinie wot 240 hač 300 puntow čežke	48—51
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 puntow čežke	45—50
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 puntow čežke	43—47
Mjasne swinje wot 80 hač 100 puntow čežke	—
Rancy	—

Wón drje sbožownje ł femi dolecża a ża wulki kaktus wiczow żo jemu hluboko do mjaża łakći, hdyż cżłowjek łakanje najlżo łnjese. Tola jako běchu jeho namakali, dyrbjachu jeho do thorownje dowjesć.

Wopory lawinow w Awstriskej

Lawiny w Awstrijskej su snowa wjele smjertnych woporow żadałe a wulku škodu w Tirolskej a Vorarlbergu nacżinile. **W Gargellenje je alwina dwě thći żobu storhła. W jenej thći żydom wospobow tertilowe ho twornika Hanża pschebywałche. Schtyri wołoby żo morichu, pjata żo hischcże njeje namakała.**

W Silbertalu je liwana wóhom twarjenjow żobu storhła, kotrej njeběchu na żohżo wobydlene. W Partschennenach je lawina naiwjetšchu sepleru orotniżu Vorarlbergskich Illskich dżełarnjow, wttorhła. Wobitżu mużżo we Waserskim dole su żo łwołali, so bychu pucże do wotlećanych dworow wuńżypali. Ziwnosć je ż mężnami żadna a może żo jenoż na śnehakach że śmjertnym krachom k nim dońcżeli. Pola Hohenemża je lawina jeneho śnehkarja morła.

S Tirolskeje żo powdź: **Pschi awstrisko-schwajzerskich miesach wola Altfinstermünza w Enoadinje je 300 metrow schiroka lawina rěku Inn sahoczika. Na żhożo nat je żo woda pschez nju pschedobyła. W stronach wulkeho Sellitsina je żo jedyn reversti hajnik łubił, kotrjż je najhórje w lawinje śmjerći namakał.** Dokelż je w noży mjerżło, je żo strach lawinow śmjeńschik.

Bolharske město se śněhem pohrjebane.

W Rodopskich horach (w Bolharskej) je żo měrtacżko Paschmakli ż cżełkimi śnehowymi mjecżelemi anże wot lwonkowneho świeta wotkamtko. Jenicżka pschikhadna dróha do města je se śnehowymi mjecżelemi. Dóhża thěżu wyżokimi, dołpolnje sawćta. Wjetżche wotdżelenje wojakow je żo wotpósłało, so by dróhu wuńżypało. Tole dżeło pat je ż njenchestawazymi śnehowymi mjecżelemi pocżełene. — Po poślednich powdżećach je żo wobydlerstwo żaśnżeneho města do hroży dało, dokelż je żiwnosć wuschła. Snaimjenżicha thi dny budże trać, prjedy hacż budża żo wojerży pomoznizy múż do města pschedobynć.

Najnowiše z cyłeho swěta

*** W Genfje je wożebowy automobil 30lětneho samkarja Peterleina je St. Gangloffa pschejeł, jako dżiwiche na kole domoj jěcż. Peterleina cżeżkofranżoskeho do thorownje dowjesechu, hdżejż wón bórzy wumrě.**

*** W połodnischej Franżowskej su lětsne wohnje wulku schkodu nacżinile. S korkowymi dubami wobdatu wjeś Celobrières mójachu ł wulkim napinanjom psched wohnjom wuthoważ. Tej lětne krajiny pola Nimeża żu żo ł wohnjemi potrjechile. Schkoda żo na wjele milijonow frankow wobliczża.**

Budyske stawniske powěsće

ł dnia 7. februara 1935.

Narodźili su żo: 4. 2. Kurtej Hummitzschej. rjschefupikemu pomocnikej, dś. — 5. 2. Marej Ewaldej Semplej, tocżerjej, dś. — Cyrillowi Herrmannej Rudolfowej, murjerjskemu techniker, żynk. — Marej Haasy, składowemu dżełacżerjej, żynk.

Wumrěła je: 6. 2. Selma Hilża Domaschkyna rodź. Herrmannej, rentnarka, 56 lět.

Zapósłane

Knjez M. Nawka je w Serb. Nowinach čo. 19 (pod: Zapósłane) swoje wusliczki k mojemu nastawkej „Njewjedro" w Serbskim Studencze 20. nov. 1934 podał. K tomu mam spomnić: Mój nastawk njechaše żana rozprawa wo tym być, štož sym wšo na jenym jeničkim dnju nazhonił. Wjele bóle sym w małej skicy dopomnjeńki z wjacy lět hromadu zestajał a runje to, štož knjez M. Nawka wuzběhny, je z lěta 1930 abo 1929. G. W.

Směški

To prěnje.

„Myślu, to hólc, kiž prěnje khołowy dostanje, je runje tak żbożowny kaž hólza, kiž prěni lubośćiwy list dostanje." — „Na tym dwěłuju. Na kójdy pad njejsym hischcże jenu widżał, so je hólczej żiwoje prěnje khołowy je żahorjenjom wokschował."

Wumoženje.

Sćežbjeny: „Měnišch, so nan dowoli, so żmějch khołu wjacy, hdyż bo wożenimoj?"

Sćežbjena: „S tutym wuměnjenjom żmějn jej cże wjacy."

Towarstwowski powěstnik.

Našim towarstwam!

Najwjetši dżěł našich serbskich towarstwow njeje hišće swój přinošk na lěto 1934 na Domowinu zapłaćił. So pocżahuju na wšelake napominanja wjednika Domowiny drje je jasne, zo dyrbi kóżdy sobustaw přinošk zapłaćić hač do kónca februara t. l. Z lutowanskich přičin njechamy wjele wosobinskich napominanjow rozesłać, dokelž dżimy, zo towarstwa swoje winowatosće sami spóznaja.

W Budyšinje, Serbski Dom.

A. Simon, pokładnik Domowiny.

Bukecy. Serbske bliđo „Čornobóh". Skhadżujemy so niedżelu 10. mal. rožka na horje. Přednošk wo wótcinu K. A. Fiedlerju. Woteńdemy pola Lubjenskoe we 7 hodź., 148 hodź. we Wuježku. Wo bohate wobdżělenje prosy Wjela, starosta.

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa" ma niedżelu 10. februara hakle pop. w 4 hodź. swoju mšsanu zhromadźiznu pola Hańcze w Rakecach, dokelž mi nješe móżno, prjedy přiń. Předsyda.

Drježdżany. „Jednota", tow. kat. Serbow woswjeći swój lětuši załožeński swjedżeń w towarstwowym kole wutoru, 12. małeho rožka w towarstwowej městnosći „Bavrische Krone". Nowe torhošco. Započatk we 8 hodź. Kóżdy sobustaw towarstwa so na tutym wječoru z jědżu nohosći. Přećelio towarstwa, kiž chcedża w našim wjeselym kruhu přebywać, su stajnje lubje witani. Předsydstwo.

Dubrawka. Towarstwo „Jďeleńka" wuhotuje sobotu 9. febr. wječor 148 hodźin pola Šěžanec swóžby wječor. Narěč je wjednik Domowiny přewzał.

Pančicy. Kurzus za serbskich towarstwow kat. mlodźencow je na 11. hač 13. februar wotstorčeny. Přińdźe prawje wjele. Sobu sebi přinjesće: jasnu hlowu, wjesełu wutrobu a spěwnik.

Njeskomdźće moje
inventurske predawanje
wot 28. januara do 9. februara
Schaaf
Lutki Serbowki

Tunje poskićenje
cyle čerstwe dóšle

Sušene jerje	2	15 pj.
Bùklinki	punt	25 pj.
Kielske sproty	1/2 pta.	28 pj.
Pječene jerje	litr. tyza	50 pj.
Polne jerje	10 štuk	45 pj.
Mjasowa solotej	1/2 pta.	33 pj.
Mayonnaisa	1/2 pta.	38 pj.
Swinjacy šmalc	punt	88 pj.
Němski sušeny połc	pt.	85 pj.
Wulke apfelsiny	10 št.	35 pj.

7 hodźin
Štož je swěrcżiny, so z żasom zhonimy, so z Khołobe čerstwom kóżdu składnosć k dżełu zhoni
Fritz Hebold
ć. sniknař w Budyšinje na Serb. hašu 6

Polne jerje 10 štuk 45 nj.
P. Martschke n. Kóżorstej drohi 2

Thams & Garfs
w Budyšinje
na Hłownym torhošću 8

Prawy
bay. mlok. malc 1/4 pt. 25 pj.
zabijak kašela 1/4 pt. 25 pj.
waflowy lamk 1/4 pt. 15 pj.
čerstwe dóšle
Schokoladowy Martschink
Žitna hasa 14

Čehniwa kruwa,
blizko k stwórtemu čeleću, je na předań
w Manjowje čo. 3

Israelec ŕ-znistwo
w Bukecach
poskića tutón tydżeń swojemu wotebŕaństwu
kajkostne twory

Stóž
swoje twory w nowinach njepostilla, ninu kupcow. Tohodla njemóże nichtó, kiž ma nješto na předań, to bjez newěsthu činić!

Wjedniki awtow!
Pohončojo!
Wulka dźiwa
jězdnych kožuchow
ze zwjerchom
wot 40.— hr. sem
na składže pola
Jlgen
wobkhod z wojerskimi wěcami
na Kotolskej hasy 4

Rozšěrjej Serb. Nowiny

Cenjenemu wobydlerstwu **w Kubšicach a wokolnje** wozjewjam zo sym
rěznistwo knjeza Hauptmanna
přewzał. Budu so stajnje pilnować, zo bych swojemu mje pořečacemu wotebŕaratwu stajnje z dobrej hłownorólnej tworu poskitował.
Prošu wo přećelne podpjerjanje. Z němskim postrowom
Bruno Gäbler

Drjewowa awkcija
Sobotu, 9. februara 1935, popołdnju w 2 hodźinomaj, so na Rožeńćanskim zahonu
500 rm sylnych khójnowych, 2 m dołhich wužitnych a palnych kuluchow
za najwyšu sadźbu a hotowe pjenjezy přesadźuje. Kupcy zeńdu **se** w lěsu 200 m wot Smjerdźaneje.

Mütterec konditorija
na Póstskim naměšće — poskići
wosebje dobry kofejowy tykanc, pampuchi, łopješkowe cżešto, dessertowe, plunderowe a smjetanowe pjećwó
sadowy tykanc — torty — šlomowy tykanc

Hosćenc „Złota Hwězda"
w Budyšinje na Žitnych wikach
Wupřahowańja — Jstwa za cuzych

Pjatk a sobotu
swinjorězanje
Wšě rězańske wosebitosće
Wutrobnje wšěch přeprošuje Kurt Wunsch a mandźelska

Hosćenc w Nowoslicach
Sobotu a njedźelu so
kózłopiwo toći

Njedźelu wot 7 hodźin su
REJE
Přećelnje přeprošujetaj Michał Schäfer a mandźelska

Wosebity ćah za zymski sport
zarjaduje so z Budyšina do Wjazońcy (Neukirch [Lausitz] West) a pojědże při přihódnym zymskim wjedrje na njedźelach hač na dalše:
9.04 z Budyšina . . . do 18.29
9.44 do Wjazońcy . wot 17.40
(Neukirch [Lausitz] West)

„Serbske spěwarske"
wot jednoreho hač do najwosebnišeho wuwjedżenja su zaso dóšle
Serbska kniharnja w Budyšinje

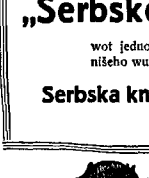
Mam wot soboty, 9. februara 1935, w Drježdżanach kaž też we swojej filijalcy w Budyšinje w „hotelu k Markhrabi" zaso čerstwy transport danskich, seelandskich, šwedskich
dźěłańskich koni a rólnych
kaž też **rhejnskich zrěbcow** (pod poln. rukowanjom) po znatych tunich płaćiznach na předań abo k skmjenjenju.
Pawoł Grosch, skótna a konjaca wikowarnja, w Drježdżanach-N., Hechtstr. 30
pjedy Franz Augustin. Telefon 50 628. Telefon Budyšin 3645

Lěharnje, kachlje, khamory, bilda, stólcy, cpihele, sijace maschiny, vertikowy atd. najtuńše pola
Willkommen, při Mjas. jatkach 7

Meble
w znatym solidnym wuwjedźenju na tuńše pola
Despang sćežka na Mołtkowej dr. 17

Za kóždeho jenotliwca přinjese
inventurske předawanje Bokelmannec naslědnika
kaž w płaćiznje tak też we kajkosći poskićenych tkaninow, nohajcow, rukajcow, mužacych gamašow, žonjacych a mužacych pulowrow něsto. Pohladajće raz do našich wukładnych woknow a pójće nuńć, co mjeny twora prjedy pr eč była.
Jenož hišće 2 dnaj!
A. Bokelmann
nasl. w Budyšinje

Přiloha k čisłu 33

SERBSKE NOWINY

Pjatk 8. februara 1935

Starosć wo narodnosć

Podał wyšši wučeŕ M. Kral.

Kaž su wšudże narodne mjeńšiny z knježacym ludom wohrožene, tak pozhubjuje so też mjez němskimi wuċahowarjemi w Americy a jich potomnikami maċerska rěč. Hłowny zwjazk amerikanskich Němcow za Pennsylvanisku so z pomocu němsko-amerikanskeho wustawa prócuje na slědowace waše tomu zadźewać. Sćele Američanam němskeho pokhoda čišćane khartki, z kotrymiž chce jich zaso zajimować za němsku rěč a němske ludstwo.

Prěnja khartka přizjewi duchownym, wučerjam a druhim wuznamnym zajimcam wotmysleny skutk a prosy jich, zo chcyli spěchować narodnostny skutk.

Druha khartka namołwja maċerje němskeho pokhoda, zo chcyle ze swojimi dźěćimi němski powědać a kruče na to dźiwać, zo jim dźěći němski wotmołwjeja a nic po jendźelsku, kaž to zwjetša bywa. Po amerisku (jendźelsku) njech so z Američanami jendźelskeho pokhoda rozmołwja. Poslednja sada tuteje khartki ma so takle: „Dźěći budża něhdy swojim maċerjam dźakowne, zo su jim składnosć poskićile, zo su sebi mohłe z lohkim němčinu a tak dalšu rěč přiswojić."

Treća khartka napomina němsko-amerikanske wobydlerstwo, zo chcyło swoje dźěći do němskich šulow słać, byrnjež to snadź jenož njedźelske šule byle abo wučba so na druhim dnju jenož raz wo tydźeń podała. Khartka dale poručuje, wšudże, hdźež so někak hodźi, założić němsku šulu a dźěćacu zahrodku. Wosebje so też pokazuje na wuznam zhromadneho němskeho spěwa za maċerščinu.

Stwórta khartka podawa słowa z rta a pjera němsko-amerikanskeho narodowca Šurca, kotrež wuzběhuja, čehodla ma so němčina w Americy pěstować.

Pjata khartka sebi žada němske nowiny do němsko-amerikskeho domu.

Tu widźimy, kak so zdobni Němcy prócuja, zo bychu swojim krajanam w nowej domiznje staru lubu domiznisku rěč zakhowali. Snuščenje maċerskeje rěče je přeco ze škodu za človjeka, je duchowne a dušinske wokhudnjenje. Z maċerskej rěču pozhubjuja so też mnohe narodne zdobnosće, a z nowej rěču sebi človjek tak lohko njepřiswoji też zdobnosće naroda noweje rěče. Nawopak pak so njedostatki prěnjotneje narodnosće wotrodźenca dźerža kaž klešće, słabosće a njedušnosće z pohubi ludnosće noweje rěče pak so z lohkim přijimaju. Zwjetša też wotrodźenc w nowej rěči tak njepostupuje, zo by so ludźom cuzeho jazyka runać mohł. Njedźiwajcy teho so husto dosć hordźi, zo nowu rěč tak derje rěči, kaž něhdy maċerščinu, a zo je tutu skoro hižo zabył. Poslednješemu so potom cuzy dźiwa a přěnješemu so směja, dokelž słyši, kak slěpcej Němc na hubu bije. Prof. Lessing, němsko-amerikanski profesor, skorži na rěčnu njewobwjertnosć amerikanskich Němcow, kotraž jim we wobkhodże a w politiskim žiwjenju škodźi. Njebychu jendźelski rěčeli, bymjeł wuknyli, bychu Američanow nuċili, němski wuknyć abo tola rozumić a bychu z tym wosobinsku, hospodarsku a politisku lěpšinu měli. Jako Bismarck l. 1871 z francowskimi zastupjerjemi jednaše a tuċi jeho žadanja počinachu jara žiwje a z khětro nahłymi wurazami wotpokazować, namjetowaše wón jednanje w němskej rěči; němski pak Francowzojo nimale pomału a wěcownje rěčachu. Lěpšinu ma při kóždym jednanju tón, kotryž rěč lěpje wobknježi, a tale rěč je wězo maċerščina.

Wotnarodźowanje amerikanskich Němcow njeje škódne jenož jenotliwemu, ale też jich zhromadnosći. Liča jich na 12 milijonow, hišće němski rěčacych a čujacych je wjele mjenje. W dowójskim času mějachu jeničkeho zapósłanca we Washingtonjel Słabše narody, kaž Irojo, kotřiž so swojeje narodnosće kručišo dźeržachu, mějachu wjetši wliw w politiskim žiwjenju. Amerikanscy Irojo na přikład nuċichu swoju wyšnosć we wulkej wójnje, zo pola jendźelskeje wyšnosće za Irow w dominzje zakroči. Južnoafriscy Irojo zadźěwachu też we wulkej wójnje, ze swojim spjeċowanjom, zo so w juhoafriskej uniji powšitkowna wojerska přisłušnosć wobzamkny, kaž sebi to jendźelska wyšnosć přeješe. Kajki wliw bychu po tajkim štyri króć sylniši amerikanscy Němcy měć mohli, bychuli wot wšeho spočatka swoju narodnosć kruće wobkhowali a so k tomu organizowali. Snano bychu k zhožu swojeje nětčišeje a swojeje stareje domizny zadźěwać mohli zapřimnjenju Ameriki do wulkeje wójny a z tym swětej wjele hubjeństwa zalutować pomhali. Wězo je mjez nimi stajnje něšto ludźi było, kotřiž swoju narodnosć ćešachu, ale byrnjež Karl Šurc wot lěta 1854 němskich Američanow zbudźować a hromadźić spytał a němske organisacije jeho dźěło horliwje dale wjedli: k mocy, kotruž bychu měć mohli, dla wulkosće kraja, 18 króć wjetšeho hač Němska, dla rozpórošenosće Němcow w nim a dla wulkeho postupa wotrodźenja při započatku wulkeje wójny njeběchu a też dźensa hišće njejsu dóšli, byrnjež so w tutym nastupanju wjele porjedźiło. Njedźiwajcy němsko-narodneho prócowanja chcedźa wězo dobri amerikanscy stačenjo być; jich narodne prócowanje wšak też jich statej nješkodźi, přinošuje wjele bóle k powšitkownemu postupej, k dorozumjenju a přećelnym počahan ludow mjeze sobu.

Za nas Serbow je to, štož tu wo amerikanskich Němcach čitamy, jara zajimawe. Byrnjež so z tajkimi ličbami, kaž tuċi, hordźić njemohli, a też tajkeho politiskeho wuznama njeměli, móžemy tola z našim nowinarstwom, z listowanjom a powědanjom we słowjanskich krajach za naš němski kraj a z tym też za naše samsne dobro skutkować. Tak přistupi k starym zdobnym přičinam nowa, zo sebi Serbja swoju maċerščinu zdźeržа. Hłowny a najmócniši pohon k zdźeržењu maċerskeje rěče wostanu pak přeco prědnišе. Słyšmy skónčnje słowo ameriskeho Němca, jenož po zmysłu přemјenjene: Dźensa snadno so zda někotrym staršim praktiske być, hdyž jich dźěći serbski njemóža, ale pozdźišo, hdyž budża wjetše, a zmјa khutne praše-nja z nimi rozpominać, do kotrychž wutroba rěči, so teho kaja, hdyž so dohladaja njedorozumjenja a duchownego wocuzbnjenja. Abo hdyž dźěći počinaju začuwać, što je so jim z zanjechanjom maċerščiny zhubiło: kaj-ki budźe to ćežki porok, byrnjež so na najłahodnišo wuprajił.

Cyrkwinske powěsće

5. njedźela po Tśoch kralach, 10. maleho róžka 1935.

S **Budyšchina.** W Michałskej zyrkwi směje farat Kapler rano ½8 hodź. serbsku Božu wotkasanje, farar Tischer dop. ½9 hodź. serbsku a ¾10 hodź. němsku Božu słužbu. Nop. ½8 hodź. Boża słužba za młodźinu.

S **Budyšchina. Krajnozyrkwinske sjednoćenstwo při Połnym hrodźiku.** Shromadźizny w Budyšchinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. swjatk dźěći, wjeczor ½8 hodź. evangelisazija. Sejedu wieczor ½8 hodź. swjatk młodźiny za młode holzy. Schtwórtk wieczor we 8 hodź. biblijska hodźina. Ssobotu wieczor we 8 hodź. swjatk młodźiny za młodzjenzow. — Shromadźizny swonka Budyšchina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Dobrušcy, pónđelu wieczor we 8 hodź. w Kumwałdźe, wutoru wieczor ½8 hodź. w Budestezach, sridu wieczor we 8 h. w Zrězach, piatk wieczor ½8 hodź. w Hornjej Hórce. — Shromadźizny za žony: Njedźelu pop. w 3 hodź. we Kumwałdźe, wutoru wieczor we 8 hodź. w Semjacach-Tumizach, schtwórtk wieczor we 8 hodź. we Waldsorfje. — Kóždy je wutrobnje witany!

S **Barta.** Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka.

S **Budyšchinka.** Dop. w 10 hodź. serbska Boża słužba (farar Handrik-Porschitzki). Sbérka za Lužiski Hłuk luboscje. — Pohrjebowany: Mormonarodźeny mandźelski hnuk Jana Augusta Shubjeneho, khěrja a mjasnomobkładowarja w Pichtwezjach a jeho mandźelskeje Marje Marty rodź. Gläsercz.

S **Bukez.** Dop. w 9 hodź. němske kemšchenje, kotremuž so němska spowědź pichtamknje. — Wumrěł: Arnošt Jurij, mandź. hnuk Jana Arnošeta Kocha, ratarja w Bukezach, 4 lěta 2 měš. 10 dnj. stary.

S **Hodźija.** Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němske kemšchenje, w 10 hodź. bźěšćekemšchenje.

S **Hrodźišchcja.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź se swj. Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka za Budyske mišionske a wotrjesne towarstwo za swonkowne mišionstwo. — Wutoru 12. maleho róžka wjeczor we 8 hodź. shromadźizna khěchešćanskeje jónšeje słužby pola Niedźiz. — Schtwórtk 14. maleho róžka dop. w 10 hodź. spowědź w schuli w Drodźišiu. — Schtwórtk 14. maleho róžka wjeczor we 8 hodź. serbska biblijska hodźina w maċerskej jitwi. — Pohrjebowana: Hana Jermikowa, khěrja Jana Jermika w Hrodźišchcju, mandźelska, 69 lět 8 měš. a 29 dnjow stara.

S **Hucjiny.** Dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 3 hodź. biblijska hodźina za młodźinu.

S **Khwaćiz.** Rano ½8 hodźin serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Klukscha.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź i Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. dźěćiznowy. Sbérka.

S **Kmjelicy.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Kukizy.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Lutyna.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Mikowy.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Nowa Wjes.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Rachlowa.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Rakecy.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Rakezy.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Rowna.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Rudej.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Ruska.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Rychwałd.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Sprjewja.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Stróže.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Swinjarnja.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Šunowa.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Tešnja.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Tšebin.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Tšebinka.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Tšebule.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšchenje. Sbérka.

S **Tšernjcy

kemschenje. Pop. ¼4 hodź. němške kemschenje se spowjedźu pola Hofmannej w Brěmjenju.

S **Kotej.** Dop. w 10 hodź. němske předowanje, na to němške dźěćikemschenje.

S **Lupoje.** Dop. w 9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, w 11 hodź. dźěćikemschenje.

S **Malešecy.** Rano we 8 hodź. němšla spowjedź, dop. w 9 hodź. němške kemschenje. Sbérka za žiwoju zyrkej. ½11 hodź. młodźinska Boża słužba (ja 14—18letnych), ½12 hodź. dźěćikemschenje. Pop. ½3 hodź. kichelcź. jónska słužba pola Lipiczej: pischednoschk kni. Stoŕej ſ Budyschina „Schto ma žona wo swojej evang. wěrje wjedźeć?“ — Khowany: Adolf Dinter, centnaŕ w Malešecach (rom.-kath.) 70 l. 2 měź. 28 dni. stary. — Martha Erna manbź. dź. Jana Ernsta Schneidera, sarjadnišeho dźělaćerja w Brěmjenju, 12 lět 6 měź. 11 dni. stara.

S **Minakala.** Rano ½8 hodźin serbska spowjedź ſ Božim wotkazanjom, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němška Boża słužba. Popołdnju w 2 h. khójcźenska Boża słužba. — Schtwórtk 14. febr pop. w 5 hodź. pośledenje zyrkw. pschedstejićerstwa na farje.

S **Nieswačidła.** Rano we 8 hodź. serbska spowjedź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němške kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje ſa dźěći. — Pohowany: Jurij Clemens Krauša, subny lěkaŕ ſ Budyschina, (žem pschewjeseny).

S **Nožaziu.** Rano we 8 hodź. serbska spowjedź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. němska Boża słužba. — Pónbźelu, 11. febr., wječor ½8 hodź. wječor ſa maćerje.

S **Porschiz.** Rano ½8 hodź. serbska spowjedź, dop. ½9 hodź. serbske kemschenje. Sbérka ſa Luźiti stutk lubosće. Dźěćikemschenje w Boschecach dop. ½10 hodź. ſa mjeńsche, ½11 hodź. ſa wjetsche dźěći. — Schtwórtk wječor ½8 hodź. němška biblisa hodźina w schuli w Boschecach. — Knjes sjednorzenstwowny wothładaŕ Kehrer smje biblisku hodźinu póndźelu w Kunnschizach, wutoru w Nowych Porschizach, pjatk w Krakezach.

S **Rakez.** Dop. ½9 hodź. němška spowjedź, w 9 hodź. němške kemschenje, ½11 hodź. Boża słužba ſa dźěći. — Pónbźelu rano ½8 hodź. ranšcha nutrnosć.

S **Mulkich Sdźarow.** Dop. w 9 hodź. serbsta Boża słužba we Mulkich Sdźarach, ½11 hodź. Boża słužba a ½12 hodź. dźěćikemschenje we Wermingkhoffje.

S **Wósporka.** Dop. ½9 hodź. predowanje.

S **Wóšpinka.** Rano we 8 hodź. serbska spowjedź, dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němške kemschenje. Kolketa. Pop. w 2 hodź. kemschenje ſa dźěći, ½5 hodź. Boża słužba w Cźišownje. — Wutoru wječor we 8 hodź. jónske towaršstwo pola Mirschej (spěwny wječor).

Rapačna mać

W Barlinje ſu saúdźeny tydźeń w jenym pinčnym wobydlenju tśi šahłódnjene dźěći namakali. Dwě běschtej mortwej. Třeće, w kotrymž bě hišće ně'chto žiwjenja. ſu do thorownje dali. Dwěluja, hač budźa móz jemu žiwjenje šakhowacź. Lěkaŕ, kotryž je cźela pschepytał, je wobžiwdźišł, so ſu dźěći šahłódnjenju pschewostajene hyle. Nan wopuschčenych dźěći, wěźty Jünemann, w khłudnjy pschebywa, a jeho Zélkna žona je bórźo po swoich dyrdombejach a šawješelenjach thodźo. dźěći šahłódnicź dała. W nowitach cźitawšći, so ju pytaju, je ſo wutoru šama na policiji samolwiła. Hdyž ju pschełyšchachu, ko žałostnu wobras cźłowjeckeje skaženosće wotkry. So by mohła lohkomyślne žiwjenje ſ jeho hrěchami a rospuschčenosćenemi wuźicź, bě bjeswědomita žónska swoje dźěći wopuschćiła, so bychu ſ khłodom wumrěle. Jünemannowa, kotraž ani šnamienja roskacźa njepokasuje, budźe so dyrbjeć pched ſudom dla morjenja swojich dźěći samolwić.

Wo jejnym šamźnym wušnacźu je Jünemannowa dosć pieniežneje podpjery a žiwnosće dóstawała. Tak ſu jej hakle 14. januara 60 hriwnow podpjery wupłacźili. Měšto so by tele pjenjesy ja swoje dźěći wužiwała, so wona tón šamy wječor w jenej kofejownji ſ nětkotrymi pschecźelnizami šetka a w lohkomyślnym towaršstwje hač do pólnoce nozy wošta, pschi cźimž wjazy dyšli 25 hr. ja piwo, palenz a zigaretty šwudawa. Po swojim šamźnym wušnacźu je ſo wona wot tutoho dnja fródka hdy we swojim wobydleniu pokasała a je skoro pschezo pola pschecźela, ſ kotrymž bě ſo króći cźaš pjedy toho šesnała. pschenozowała. Wot 25. januara nje'je wona dźěćom šnła nicźo wjazy jěsći dała. 30. januara je pječa posledni króć we swojim wobydleniu pobyła. Tehdy ſu ju dźěći wo jěsć prošyle. Hola wona nieje thwile měła, so wo nje pótaraćí. Sso ſ jich žałoscźenjom pohnuci niedawschi, je wona hižo pol šahłódnjene niekotśatka bjes pomozy wótaśiła. Hdyž raczała macź 31. januara hischcze nětkore šnamki ša žiwnosći a wuhlo dóła, wona ſ nimi w penźiji, w kotrejž pschebywaschce, měšo ſ pjenjesami šaplaćí, kaž wona šnła wschó hotowe pjenjesy, kotrež do rukow dóšła, ša swoje šebiciwe požadanja nałožowaschce. Wona bésche žytna kurjerka a je hačą do 50 zigarettow ša dźeń wukurila. Kaž wona praji, je ſo pola policije šama samolwiła, dokelž bě ſo ſ nowinšćimi powěźcźemi a šlědźenjom policije do cźełma šahnała a dokelž je wědźała, so bychu ju, hdy by ſo w sjawnosći pokasała, hnydom šajeli.

Jejne pschełyšchenje je ſo w pósnej hodźinje štónccźiło. Jünemannowa je ſo wušnała, so je chcyła swojim dźěćom ſ pschemyślenjom wumrěcź dać, so by mohła se swojim lubkarjom žiwa być. Wona šama praji, so je mordarka swojich dźěći. Wječera ſu ju psched ſudnika pschedwjedli.

Po 20 lětach swo'eho nana namakał

Dyrdomdejšti dóšt wuherišeho diplomata.

Cźłowješki wožaŕ, kajkiž móžeše jenož wójnski cźaš ſubu pschinjeść, potrjechi młodeho wuherišeho diplomata Ła**ł**ło Szilagija, kiž po 20 lětach ſwojeho nana a ſwoju domińu šało namaka.

Szilagi pochadźa ſ Pół**ś**ke je a hyšeše pschi wudyrjenju wójny se ſwojim nanom a bratrom w półšćini měšce Stanišławowje. 1915 wobkhadźichu awstriške wojazy po krutym wojowanju šało Stanišławow, pschi cźimž ſo tehdom pjecźśetny pschez jenu šahłudźenu kulku šrani. Pschińdże do wojeńšeho šazareta, a dokelž njemóžachu thonicź, kaŕ ſo jeho pschiwuśni njenuja, šarachu ſo nuherišy wojazy wo njeho. Hólcźej wotrosće njes wojakami a po wójnje pschija jedyn wojak jeho ša ſwojeho ſyna. Dokelž ſo dźěcźo Władźišław njenuwaschce, dachu jemu podobne wuheriške njeno Laš**ł**o.

Mały Laš**ł**o dźěłaschce pola ſwojeho woceźnjerja, jeneho krawca, a wopytowaschce tam wjeśnu schulu. Wjeśny duchowny wulku wobdarjenosćej hólca pytny. Da jeho ša ſwoje pjenjezy do wuitawa w Budapešcźe, a pośdźišco na uniwerźitu a potom do jeneje diplomatiśeje schule, hdyž jeho lubuschaŕ ſwoje pruhowanje ſ wulkim wušnamjenjenjom wobśta.

Jeneho dnja, na nětkajkim ſwjedźenju, dopomni ſo Szilagi, kaž młodźy diplomat po ſwojim woceźnjerju rěkaschce, so ſ Pólśkeje pochadźa. W nowembru 1931 dojédźe ſe ſwojim woceźnjerjom do Warschawy, hdyž ſo wupokaša, so jeho prawy nan bě do Ameriki wucźahnył. Wichitke ſlědźenje ša nim bésche bjes wuśpěcha. Tśi lěta ſaúdźechu — Szilagi ſo w dezembru 1934 ša ſekretaŕa jeneje ša Ameriku póśłaneje wuherišeje wikowańšeje delegazije pomjenowa.

Pschi wobhładowanju Fordoweje fabriki w měšce Detroite rosmołwjeschce ſo ſ jenym inźeńerom a pschi tutej rosmołwje ſo wupokaša, so inźeńeŕ ſ Stanišława w Pólśkej pochadźa a ja o bě we wójnje ſynow ſhubił. Dołho njetrajeschce a bésche jaſne, ja bésche nan ſwojeho ſhubjeneho ſyna šało namakał. Szilagi, abo kaž ſe ſwojim wopraudźitym njenom rěkaschce, Mianowski, móžeschce ſo jenož jendźeśtyž ſe ſwojim nanom rosmołwjeć, dokelž ſyn njebé pólźay nawuknył.

Nětko jědźeschtaj wobaj do Europy, ſo byschtaj ša druhim ſynom ſlědźiłoj, kiž je ſo też w běhu wójny ſhubił. Sajimawe je nětko praschenje, kajku ſtatnu pschińśłuſnosćí nóhdy diplomat smje.

Němska pósta na wustajenscy automobilow w Barlin'e

Tež lětša kaž loni ſo němška pósta na wustajenzy automobilow wobdźeli. Wona ſjawnosći pokaje, w kajcźim wobńahu ſo na motorizowanju wobdźěla. Najmjenje ludźom wschak je ſnate, ſo ma němška pósta ſe ſwojimi nětkje 14 000 automobilemi najwjetschi automobilowy wobkhad w jenej ruzy ſjednoczenej. W jeje wobſchérnej dźěławej ſłužbje njeje dże ſaneho dźěławeho pola, hdyž ſo automobil hižo njeby ſajwedł a ſo ſ wuśpěchom trjebał. Automobile w pósćiſej ſłužbje ſo pschez bóle wužiwaja a hišće njeje dowidźeć, hdy pschińporjenje jich liczby pschestanje. Dalokoš mjeńšosć dołaha, dyrbi ſo na wustajenzy nadrobnje pokasać, kak wschelako ſo automobil w khwtiwych wobdźěłach pósćiſkeje ſinźby wutrjebuje, wot wulkich omnibušow hač do małych exatow sa dwě wosobje, kiž ſo pschi wotſtronjenju radioweho mylenja trjebaju. Wopytowarjej ſo też pokaje, kak němška pósta na rosrišanju nazionalneho cźeribłowego praschenja ſobudźěła.

Radio

Ssobotu 9. februara ſo ſłyšchi.

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wschědneho programma: 6.35 wjeſeły ranšchi konzert. 11.40 ſa burow. 12 pschipołdnišchi konzert. 12 wschelakorosćeje. 20.10 ſ operettow.

Lipsk. Nimo ſnateho wschědneho programma: 6.05 ſa burow. 8.20 tačzele. 11.45 ſa burow. 12 pschipołdnišchi konzert. 13.10 tačzele po pschecźu. 18.10 tačzele. 20.10 operetta „Pólśka krej“.

Hišcźe ważne ſ dnjowneho programma. Berlin: 20.15 wjeſeły wječor. Königsberg: 21.10 piśanu hol. Brótślaw: 20.10 rejwanśka hudźba. Köln: 20.15 wjeſeły wječor. Mnichow: 20.10 rejwanśka hudźba. Wien: 20 10 je ludźoscź. Warschawa: 21 pólśka hudźba. Prahoopera „Norma“.

Nowe hońtwjerske pruhowanje

We wukasowanym łopjenu 5. februara 1935 je ſurny hońtwjerśći mišchtr ſa Sakśku dla hońtwjerśkeho pruhowanja śźěhowazy wukas wudał:

Wot wuśpěšneho wobśtacźa hońtwjerśkeho pruhowanja budźe wotwiśowacź, hač ſo wot 1. 4. 1935 płaćiwe hońtwjerśće wuźiwedźenje 1935/36 w Sakśej mischtrom hońtwjerjam wuśtaji, kotrěž hižo dotal lětne hońtwjerśće wopišmo němškeho ſtata njeźiwa wobhrodźeli.

Pruhowanje dyrbi ſo na wobtkhadźenje ſ hońtwinſtwami, brónjemi, wobtkhaźenje najważnišchich hońtwinſtich pra**w** widkow, ſnaće ſakonjow a wukasow ka**ł** też na ſnaće hońtwinſtwu najważnišchich druźin domjazeje ſwěrjny wupschešterčź.

Namjety na wobdźělenje na hońtwjerśkim pruhowanju maju ſo w cźaſu wot 17. hač do 24. 2. 1935 pišmonje wokrjeſnemu hońtwjerśkemu mischtrej ſapodacź, w zatrehaj wokrjeſa hyli. Pschipołožicź dyrbi ſo ſiwjenzeh a najpownienje rewěra, w kotrymž je ſo ſkładnosć k praktiſkej dźěławosći pośłućiła. Schtóž ſo tuteje termije njedźerži, njemóže w dowidźomnym cźaſu pruhowanje ſtajiecź.

Pruhowanje ſo w hapreji wotmeje. Nadrobnoſcje wo měſtnje, cźaſu, ſarunanjach atd. wokrjeſnyj hońtwjerśći mischtr ſamolwjenym wołſebi.

Sa hońtwjerjow, kotrjiž ſu hakle dwě lětnej hońtwinſkej tharcźe wobžełdeli, ſo wokrjeſni hońtwjerśći mischtrjo ſa trěbne naprawy postaraja.

Sport

Zymske pruhowanje automobilow 1935.

Wyšša nacionalna sportska wyšnosć je wot 29. januara hač do 3. februara 1935 w hornjobayerskich horach zymske pruhowanje automobilow zarjadowała. Na zlodźanych a zawětych hórskich dróhach běše tuta jězba wulcy zajimawa a wotmjenjaca a sebi wot mašinow a człowjekow wurjadnje wjele žadaše. **Jako dobyćerje wunđżechu 3 Hanomag-Cabriolety 32 konj. moc.** Hanomagske mužstwo ze znatymi jězdźerjemi němskostatneje wobory wyšši leutnantojo Ziervogel, Bruns a Krantz jako prěni zhromadnje na Oberjoch a slawny Spitzingsattel dojéždżechu. Tute mužstwo bě tohodla dobyćerske mužstwo w rjadowni wosobowych automobilow hač do 1500 ccm, jenotliwy dobyćeŕ rjadowneje wosobowych automobilow hač do 1500 ccm automobiloweho zymskeho mužstwa woborneje mocy bu wyšši leutnant Bruns na Hanomag. Z tym bu wón wójskowy mištr.

Kołojězdny klub „1899“ w Budyšinje.

Zhromadźizuje měsaca februara wažne należnosće njeprědležacźu. Wšelake sobustawy dyrbjachu so wuzamknyć, dokelž swój prinošk na tuto lěto njeběchu zapłaćile. Za kolesarski bul je so zaso wjacy zajimcow namakało, tohodla dyrbi so sport kolesarskeho bula bóle pěstować. Jězdźerjo rejow dyrbja so połiěbje zesylnić, zo by tu při wupadach było dosć narunańskich muži. Po předpismje změje so 10. měrca woporny dźeń kołojězdnych za skutk zymskeje pomocy. Klub wječor kołojězdneho sporta w „Tšoch lipach“ zarjaduje a hižo ntko na tutón wječor 10. měrpach“ zarjaduje. Stóž so za kołojězdny sport zajimuje móże zwučowanje kóždu wutoru wječor wot 8 do 10 hodźin w turnowańi wyššeje realki wopytać.

6. dźeń februara w Parisu.

Sstrjedu 6. februara bésche ſo lěto bopjelnilo, ſo ſo w Parišu krwawne njeměry wotměchu. Lětny dźeń ſo njeje tak měrnje ponimył, kaž běchu wocźakowali. Policija mnohich ludźi ſaja — tak też po sjawnej Bożej ſłužbje w zyrkwi Nałcheje Kenjene, hdyž ſo demonstrantoja pschez policajſku sawjeru pschedrěchu, kaž wobras pokasuje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 34 | Budyšin — Sobotu 9. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Dr. Schacht wo dźensnišich hospodarskich prašenjach

President němskostatneje banki a kommisaristi němski hospodarski minister dr. Schacht je schwórtk popołdnju pjećdźesat hódźe 1700 zastupjerjemi schlesyskeho hospodarstwa we Wróćławju wo hospodarsko-politiskich prašenjach dźensnišeho czasa rěčał.

Wón rjekny, so dyrbimy zhěbi k dospołnemu rozumjenju teho, schtoż je nacionalsocializmus dokonjał, to do pomjatka mrócieć, schtoż prjedy běše. Powójnske knježerstwo nieńtu łyntale so po politiy Bjedricha Wulkeho složować a se swojej mozu słubjene sadźo natwarić. Marxismus zhěbi hrěchi sa swoju politiku we wukraju pozběwaše.

Dr. Schacht saběrasche so potom s tym, so by wobsedźe s dweju pschiczinow nastała: s pschibrateje niedowěry do placzerskeje khmanosće Němskeje a s niedosahajaceho politiskeho dowěrjenja do Němskeje. Wuwoj němskich twarow nieje ženie dowoz wo telko pschesahował, kaž w lěcze 1931. Sčežkow teho pak běše, so so widy sniżowachu, hdyž so s pschibrateho, ratarskeho a ludowe hospodarstwo dozhla so podrywasche. Tuta politika je swój kónc namakała w pschemjenjenju, jako nacionalsocializmus k mozy pschińdże.

Potom dr. Schacht němski wukraju doh, wobstaranje surowinow a finansowanje wobstaraviu dźěła nastupne rozpominasche. Smysł praweho hospodarstwa je: Nic wjacy kupować, hač móże zapłaczeć, a telko pschedawać, kaž je nětkal možno.

Wothódnoćenje mějo, kaž so to druhe kraje cźinje, sa nuzu nieje to prawe. My smy dopokazali, so so měrna też hyes słota hodźi dźerżeć. Temu też nowy plan słuži. Wón durbi nom to jene pokazać: Wosnamjenjeja němske wiki hišće nješto sa wukraj abo njewosnamjenja wone niczo wjazy?

Dr. Schacht wusdźěwny, so je nacionalsocializmus zašada prawa, so dyrbi so khmanosć jenotliweho cźłowjeka sašo na prěnje městno stajić. Kedyž so jenotliwy njepróznje, móże so knježerstwo napinować, tak jara kaž chce, wono pak słuži samo njedospěje. Skónčnje president němskostatneje banki pschehlad poda, kak je nacionalsocializmus w finansnej a kapitalowej politiy postupował. Wschitko je so stało, so by so dowěrjenje ludowych towarschow do stata skrućiło. Nkonam, kotrejž so niehodźachu pschewjesć, je wjednik politiku poradał a dowěrjenje nayschcžo staiił, dokelž je pschesahowdźeny, so so je žanehu ludoweho hospodarstwa wiacy wubrać njehodźi, hač w nim je. Na tym telko njelaleji, so kajkich wuwuńenjenjach so tu postupuje, ale na tym zalezi, so shromadnosć we, so so ludowe nalutowanki tak nakožuja, so so jenotliwej žaneje njeprawdy njestanje a so shromadnosć tako spěchuje.

Simon w Parizu

Kendźelski swonkowny minister je pjatk popołdnja do Pariża pschileczał. Wón so s thornym swonkownym ministrom Lavalom njesetka. Tola, kaž so z Pariża powě, so wón pschi hosćinje franzowsko-jendźelskeje wikowańskeje komory s ministerskim presidentom Flandinom wo dołalnym wusłukowanju Londonskeho dorěčenja rozrěčuje. Wobeju italske smyślenje wo powětrownym sdźerżenju wobźehje sajimuje.

S Roma a Londona so powě, so Italska nochce powětrowe sdźerżenje podpisać, dokelž pjerja jenoż sa wjecorny Europu płaći a sa italske mjezy nierukuje. Sir John Simon chce kokoni popołdnja w Pariżskej wokolnie, golf hrać a so popołdnju w letadle do Londona wróćić.

Sw'atočne pokhowan'e Pilsudskeho sotry

We Wilnje su pjatk hrotnu marschalla Pilsudskeho swjatočnje pokhowali. Mimo marschalla a druhich wuznamnych, so wschitke zhromadstawy polskeho knježerstwa na pohrjebje wobdźěłchu. Też druhe wyšoke politiske a wojerske wobroby běchu pschitomne.

Moskwa swoje rozdwojen'e z Ameriku zamjelča

Wobmjeńowanje diplomatiskich poćahow Sjednoćenych statow k Ruskej je w Moskwje wulke pschepytowanje zbudźiło. Wobkedźbowacź hódno je, so so ani w ruskich nowinach, ani w ruskim radiu niczo wo wuwiću ruskeho wukraineho wikowańskeho a wo swonkowno-politiskich poćahach njewosćewi. W Moskwje su wobźehle tehdźa tak poraženi, dokelž derje wědźa so amerikanska kroczel stejischeho zhromadstwa unije pornjo Japanskej khětro jara sepkabła.

K temu so powě, so chce zhromadne knježerstwo nětko jako napschećiwnu naprawu ruskeho wojerskeho atakcheja we Washingtonje wotwołać. Sdobom dyrbitaj so ruskaj generalnaj konsulataj we Washingtonje a New Yorku sašo samknyć. S tym sašo staw zastupi, kajkiž běše do nawjazanja diplomatiskich poćahow se Sjednoćenymi statami.

Němsko-francowske žitowe jednan'e

Havaska telegrafowarnja s Pariża powě, so je ratarski minister Caśsec schtwórtk kaniško-pruskeho wyschicheho presidenta Kocha pschijał. Koch je so z nim z pschihotowanjom zhromadneho knježerstwa wo posticzenju němskich žitowych městnoscow dla kupowanja franzowskeho pywańskeho Fm rozrěčował. Zawěsćanz Coulondre, direktor w swonkownym ministerstwie, a direktor sa ratarstwo Braßart běschtaj so na rozrěčowanju wobźělilo.

Žarowańska parada za zn'ezboženych wo'akow

Pjatk popołdnju je so w Landsbergu nad Lechom zjawjaceźna parada sa schtyrjoch zmiertnje znjeschožonych wojakow němskostatneje wobory pschi bobrikim wobhrjeńenju na tamnišim pohrjebnischczu wotmě'a. Kaž pišachmu, su tuči schtyrjo pola Kroittenkopfa niehaleko Garmischa-Partenkirchena zmjercź w snježy namakali. Po zmrkowinstwie wu'ynowaniu a tśikróćnym czelnym wutsělom so wiele wěnzow ke kaschczam pokročichu. Po poruczinoscźi němskeho woborneho ministra wjednik VII. woborneho wokrjeża, generalny leutnant Adam, schtyri wěnzy połoži.

13 Frankfur's'ich kommun's'ow zasudźili

Khłostazy senat w Kasselu je nětotre dny pschećiwo 13 Frankfurtskim kommunistam dla pschihotowanja wjeleschcžerady jednak. Wobkorżeni su bo dozhla k 23 lětam a wyšnaj měrazonaj khłostańnje a 8½ létam jaltwa sajudźichu. Sajudźeni běchu wot spočatka léta 1933 hač do augusta 1934 sa kommunistiske ideje dźěkali. Duchowna wjednizka běšche Emma Eichhornez, kotraž je pjecź lět khłostańnje dostała.

Jednan'a pśisažnych sudow w Posaarskej so zastališe

Po 661étnym wobstaću su ju so 8. februara też w Posaarskej jednanja pschisažnych sudow zastalile. Tutón sud je kaž pschi Napoleonowych sudach wot spočatka 1798 hač do 1801 dźěławy. Sahudźeni běchu wot spočatka léta 1933 hač do augusta 1934 sa kommunistiske ideje dźěkali. Duchowna wjednizka běšche Emma Eichhornez, kotraž je pjecź lět khłostańnje dostała.

Jednan'e pśeć'wo posaarskim wjednikam so zastaliło

Wjschschi wothłosowanišći sud Posaarskeje je wjednikam posaarskeho Němzowstwa Pirrowej, Kieserej, Schmelzerej, Röchlingej a Levacherej wosjewił, so je so jednanje pschećiwo nim sajalo, dokelž so wo należnosć jedna, kotraž je so do 17. januara stała. Mjenowanych běsche swjaty emigrantski pschećel Heimbrucher dla pschihłódzenja a s khłódzenja wobstorżił. Pschehódzenja, kotrychž so wjednik němskeje fronty minowachu, podmił pod amnestiju knježerstwowoje kommisije z 22. januara 1935.

Termi'a za wućehn'en'e wo'akow z Posaarskeje so posta'ła

Wubjerk tśioch muzow je hłowownu kwaterjej w Saarbrückenje dny za wucehnjenje internacionalnych wojakow s Posaarskeje postajił. Hollandźiy wojacy wotsědu 16. februara, schwedźay 18. februara. Jendźelscy a italscy wojacy so po jenajej sylnosći w czasu wot 19. do 28. februara po nječim s Posaarskeje wotwjedu. Jendźelske tanki 25. februara wotjědu. Hłowny kwartěr jendźelskich a italskich wojakow so 26. februara rospuščeźi.

Internacionalne wo'owan'e pśeć'wo marx'smej

Genfje su internacionalny wustaw k wojowanju pschećiwo marxismej zalo'ili. Sałożenje je so stało k wojowanju pschećiwo kommunismej a sozialismej na politiskim, hospodarskim a sozialnym polu. Tola wustawa nieměri so pschećiwo zjewistemu knježerstwu. Pschedźyda je znaty antimarxist Theodor Aubert, kiž jako pschedźyda dźěkowneho sjednoćerstwa pschećiwo śeśej internazionali bižo lěta dołho na tutym polu dźěła.

Wólbny zwjazk mjez Khorwatami a serbskimi ratarjemi

W Južnoslowjanskej snutskowna politika wobwjeselstwo tak łyntje sajimuje, so podawki swonkowneje politiki so malo wobledźuja. W mezi wotmeja so wólby do skupschtiny.

Wczera je powěsć, so chcedźa so Khorwatojo do politiki wróćić, najwjetsche spodźiwanje sbudźiła. Wjednik Khorwatow dr. Maček, naślednik satsčeleneho Schcežerana Radića, je prjedawschemu wjednikej serbskich ratarjow Dragoljubej Jowanowiczej list połsta, w kotrymž jemu wosjewi, so je jeho posticzenje na shromadne postupowanje Khorwatow a serbskich ratarjow pschijał. Jowanowicz je Maćejeki hnydom telegramm połsta, s kotrymž so jemu sa tuto rosćud dźakuje.

Dr. Maček je w paslednich pjeć létach pod krutym policajskim dohladom stejał. Dwójcy běšche so do prozes sow saschmjatał a pschi druhim prozesu jeho k tśiom létam jastwa sasudźichu. Wón dyrbjesche dwě lécze wotsedźeć. Tśeće léto je jemu po smjerći krala Alexandra i wobhnadźenjom spuschczi. Jeho swjakał Dragoljub Jowanowicź je uniwersitny profesor a do pucza w lěcze 1929 klewe kchidło serbskeje ratarskeje strony nawjedowasche.

Wschi wólbach w mezi budźa so snajmjenschcha tśi strony wo dobyczę prózowacź. Knježerstwowa strona je swojim wjednikom Jewticzom, khorwatsko-serbska burska strona s Maćejkom a ludowa strona, kotruž nětcźischi zapósłanz Hodźera nawjeduje.

Dr. Maček je Jowanowiczej wosjewił, so chce we wólbnym swjatku se serbskimi ratarjemi sa pschewjedźenje khorwatskeho prózowanja we wobłuku južnoslowjanskeho stata wojowacź, to wosnamjenja, so so wón swojeho autonomistiskeho programma napschećžo centralistiskej wustawje dźerżi. Wón pak hnydom wschitsaja, so je pod nětcźischim knježerstwom jara njewěste, so so jemu poradźi swój programm pschewjesć. Koż so tak, je Maček rozsudźił, se starej rasnoscźu sa khorwatske žadanja znowa wojowacź.

Šěchnik jeho znowa sałeć da a picherčiwo njemu so znowa wobstórjba japoda.

W prozeßu, kotryž je so pjatk stónčił, so zadawaješe kommunistiskemu knjeßinu znowa wotkrućhu. Nakoľko mjesješe so bla sdźěłkarstwa, mordarstwa, naščehowanja k mordarstwu, wjeselepcheradу a falschowanja pjenjes samolwicy. Po zyłym kraju ľ wulkej napjatosći wuhladowachu. Pjatk dopołdnja khłostaŋy hud Nakoľskim je khłostarni na cząsk siwjenja sadźdźił.

Sa cząsk prozeßa polisija je najwjelikimi akarnje sljeješe a ßłabe demonstrazije bywšem potłóčí.

Krótke politiske powěsće

W Schwanitzkej marrišu k śmierći sadźdźili. Mokrejšnu hud w Obvidu je marrišiłskeho nawjednika pjichi oktoberskim ßłuhu w Asturii k śmierći a 50 millionam pesatam pjenježneho khłostanja sadźdźił. Sadźdźenej je universitny słužownik, kiž je so sapuščenje universitu, cźurskeje banki a mnohich druhich sławnych a privatnych wustajenjow samolwicy.

Wubjerk tisoch muzow dźěła na doskónčnej rosprawje wo Rotaarskej. Rozsudźowanja wo Rotaarskej w Romje so hišće nejsu skónčiłe. Wubjerk tisoch muzow po pjatk njeje khładował. Jenoż wěsmjostwini mjeß sobu jednadwě. Sachrunjeć mału po posledne technitke praschenja hišćeše dowuznaćnicź, wubjerk tisoch muzow hižo na doskónčnej rosprawje dźěła.

Ze Serbow

W Budyšinje, 9. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Z pilneje ruki narosće khlěba.

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Mječera wjeckor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer —1, thermometer wo dnjo —4. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer —1, thermometer w nozy —10. — Rjap wyschinu cźehnje so wot Azorskich kuwow wiches Jendelsku, połodnišćnu Schwedsku hacź do Finnskeje. Pod jeje wliwom sylnje mjerzniešće. Wuchina so nětka ze sylnymaj nižinomaj wobrośuje, jena ßo ľ Atlaiskeje do połodnišćeje Němskeje a Awstriskeje rośěkerja, druha leši nad Połnócnym morjom. Nižiny nam mócze milšeje wjedrjo, tola też nowy sněh pschinjesetej. Tak symšće wjedro hišćeše wobkhowamy. — Jutšje niedźelu słónčko 7.24 hodź. khłoda a so 5.06 hodźin chowa. Mjezacy słhadźa jutšje dopołdnja 9.45 hodź. a khowa so na ranje 1.26 hodźin. Jutšje [illegible] w prěnim śwěrtiku.

— **Wuhladny na wjedro za jutšiši niedźelu:** Sylne mjerznjenje [illegible] po połnótnjy.

Hrěni škórcl

Sedźěše pjerje šemjerajo a zymu mrěšo w zahrodźe pśed mojim wóknom. Njechach wšak wobrěć swojimaj wobmaj; w nocy bě mjerzło, so tšěskeše, sněh kryješe hona a łód wšě luže. A tu sedźi škórčik, wot wšitkich „ptankow, wučerjow a pěsnjerjow pomjenowany „posoł naléća", sedźi srjedź sněha a mróza kaž woživjeny klapy a njeporadźeny žort, nad kotryma nichtó njeměš, hač ma so smjeć abo dréć . . .

Mój luby škórco, zez vmu žane žorty njejsu, to sej spomjatkuj! Njewěm, što je tebje, njezbožownika, pohnuło, wopuščić swój ćopły zymski skhow na brjohach módreho Jadrana abo rohodźi réki Nila!

Snadź sy chcył być dopśědkar noweje myslički? Snadź sy za to mél: „My škórcy jako posołjo naléća smy powołana pśinjesć zbože zymu mrěcźeje Europje. Hej, njebojmy so, ponjesmy tam naléću skerje lěpje. Ty, luby škórčiko, sy hišće khětro młoduški, widźu to na twojim njezralym pysku, kiž hišće nima rjanu citronoju barbu starych nazhonitych škórčich wótcow a wótčincow. Ničo za zło, ale ty sy hišće kuntyrpysk, njejsy so měł po radźe starych w mudrosći warjenych škórčich radźićelow. Sy widźał na wšěch hozdźach husličkі abo prajmy lěpje radšo wački a ślinki a nětko maš!

Sam sy so pušćł do dyrdomdeja, nichtó će sćěhował njeje. Nětko tu sadźiš kaž rozmack a što budźeš? Z čim so zežiwiš? Wrohle a sykorki a zyby a kosy to njejsu tak wumysłene na jědźe, te so přepjera, ale tebi tola pysk jenož wisa za ślinkami, wakami abo wišnjemi . . .

Wšm, zo sy chcył być dopśědkar a twojeje šlachotnoje šesćelakomnosće dla sej tehje ważu. Ty sy dopśědkar a jako tajki dyrbiš nětko też ćerpjeć. Kóždemu dopśědkarjej, kiž chce być pśenj wojowar za nowu wulku myslićku, so hubjenje wjedźe. Nadeńdźe jenož zymu a mróz we wutrobach sobućłowjekow. Njeséćhnuja jeho, wusmějeja jeho, hanja, zacpiwaju.

Mój luby škórco, ty sy mohł njemylony a bjez starosćow ślinki snědać a skopćki wobjedować a wački swačić w rjanej ćopłej Afrioy, ty jako idealista njejsy chcył tajko wostudźe mérne žiwjenje biez praweho zamóra. Sy chcył wojować jako dopśědkar za dobru wěc . . . !

Mój luby škórco, čuju z tobu, šesću će, haj lubuju će twojeho nadobneho myslenja dla. Chcu ći radłubje pomhać, ale kak? Twaroha a zhnileho jabłuka, kiž sym tebi położił na wokno, njejsy zańć měł . . .

Sym će widźał přepytować pomyje, kiž porjadna susodka wuliwa do łuže, sym widźał falšneho materialistiskeho kocora łakać na tebje. Hlej, ja to běch, kiž tutomu nizkemu njedočinkej drjewjane wrjesnych do rjebłow. A ja ći słubju, ja z drjewjancom w rucy chcu dala strašować nad tobu a twojim dóńtom, zo by jako prawy idealistiski dopśědkar so dočakał krasneho mytowanja — dobyća naléća a wšeho dobreho na swěće!

Bobak.

Kołbasny dźeń

(Bjłe prjewodźěrane ß-sć.)

Dźěći za tra pola nas
Kosy, huby zmša kwasu
Hunče dokormili smy;
Rěznik wuńdźe skazany;
Mać je z wikow pčinieła
Cyłu horstku mairona.

Kótlik stej lo basny
Na tkinohach dokaty;
Słódko budźe wonjeć to
Z kołbasami po wsej wósi
Słodźić budźa hejdušne,
Jatrowo a śwjerśate.

Wopsank w po susodstwje
Nank wšěm lubje pósćele;
A wy dźěći pśińdźće k nam,
Naša mać da radу wam. —
Hejdušnu ja na w etšu
Khromom Jankej ponjesu.

Radyserb.

— **Wuńnjacje Božeje słužby.** Ev.-luth. farjiwo Pśetrowskeje wosady wozjewja: Wo namołwjenju superintendenta je duchowny kolleaji wobłamknył, so ßo kóždu niedźelu dopołdnja we 9 hodź. w Marcinej a Marcźinej zyrkwi wuńnjacźowe Boże słužby wotměja. Tute Boże słužby nimaju ľ zwiskowanjom wojowanjom a zwrkwinskeje politiku nic sbromadneho. Wone chcedźa wobsadnych w pósnaću wěry słubowaćnej napschećwo nowemu pogańskemu tak mjenowaneho hibanja němskeje wěry (Hibanje němskeje wěry njeńmě ßo samótnicź ľ „němskimi fichejskajanami"). Jutše njedźelu wotmě ße ßo pśenje taike kemšenje. Superintendent Berg budźe wo nastawu a nuznosći wuznaća předowacź. Pschihrunaj też dźeńźnišće zwrkwinske powěsće.

— **Knjes wyschschi měschčanoša dr. Förster** wot 11. hacź do 21. februara 1935 na dowolu pschebywa. Tohodla ßo prošu, zo ßo hamtske listy njebywchu na njeho wozbinzy ßłale.

— **Na sławne namołwjenje k wotedaću dawkowych wospjewjenjow,** kotreż ßmy njedawno w Sserbskich Nowinach wocźišćeli a kotreż ßo na dołhodny, towarstwowny a wobrotowny dawk 1933/34 hacź 1934 poćahuje, hišće raz dopominamy, dokelż njepschijomnosće pschinjeseje, dyrbi ßo ternitija niewobkedźnuje.

— **Budyške haptyki** ßu wschědne dny hacź do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak famknjene. Nózny słužbu a njedźelu wotewrjene ma jenoź jena haptyka ľ mě. šaćinym wotměnjenjom. W februaru je to Wettinska haptyka pschi Wjedrichu-Augustowym nameśeše.

— **Lěkarska njedźelska słužba w Budyšchinje.** Dyrbi wothładazy abo domjazy lěkaŕ njeje dostacź, na njedźelu 10. februara knjes dr. med. Höpfner na Sahrodnej dróhi 6, telefon 3266, słužbu.

— **Lěkarsku njedźelsku słužbu ßa Mały Wjelkow, Rjeßwaćidło, Rakeźn a Khyšt-Šomik** śmě je njedźelu 10. febr. knjes dr. med. Šykora w Rjeßwaćidle, telefon Rjeßwaćidło 257.

— **Lěkarsku njedźelsku słužbu ßa Part. Wulku Dubrawu, Kubšicy a Maleschezy** śmě je njedźelu 10. februara knjes dr. med. Dejka w Kubšicach, telefon Budyšchin 2236.

— **Lěkarsku njedźelsku słužbu ßa Wóspork a Bukezy** śmě je njedźelu 10. februara knjes prakt. lěkaŕ Obenaus we Wósporku, telefon Wóspork 252.

— **Lěkarsku njedźelsku słužbu w Kamjenzu** śmě je njedźelu 10. februara knjes dr. med. Schołta.

— **„Kino für Jedermann".** Kaž ßtajnje pschinjeseje tej tele dny ßaso jara bohaty a ßajimawy programm. „Rab Brenken" (Der Fall Brenken) je film, w kotrymž ßo wajny industrialny problem na drastiske waschnje rośrisuje. Intrisije a klany, kiž ßu ľ tajkim wězam trěbne, twarjana ßo na „leźnym pschebywanju" we alpach w „Granthotelu" Byrnjej wot pschewažny motiw njepschedkaŕ, je zyle jednowite rutaze wot sapoćatka hacź konca. Nimo toho wězi film „wo baczonach a jich pschiwusnych w druhich krajach semje" — wjeselu a powuczaju.

— **Jedne koło kradnyli.** 8. februara ßu tu na Dźiwadłowej haśy muzaze jedne koło znamki „Miele" ľ cźišćom 194 137 kradnyli. Koło mjeńsche cźorne kroßna ße žołtymi śmuškami, jendelske wobsidło, sachromjenjene ßwjena ße selenymi śmuškami, sachromjenjene śtipzy, pedalaj ľ gummijom, dwojoßmuczny śwónčk, elektriske wobswětlenje, Torpedo-ßamobéh, cźekwjenej ballonowej wobrući. — Wo wězownje jdźelenja proßy kriminalne wothdźelenje w Budyšchinje na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802.

— **Z Hněwsec.** Kaž zhonimy, je najstarši syn k. bur Mikławša Welsa, Jurij Wels, swoje posledne skónčne lěkarske pruhowanje derje wobstał a tak po studijach w Lipsku, Mnichowje, Winje, Barlinje a nětko w Hannoverje swoje studije dokónčił. Wjeselimy so, zo mamy my jeneho serbskeho skónčeneho lěkarja a nadźijomnje móże prawe hórzy w Serbach swoju praksis wukonjeć. K tomu přejemy jemu prawje wjele zboża.

— **S Hodźa.** Schtwórtk mjeczor wokoło 6 hodźin je ße wosobowy automobil Wiśkopiskeho wobydlerja E. na Drježdźanskim-Budyšćej dróhi pola Nowych Wšokałcźic dla hładkoseje dróhi do ßuwanja dał a do dróhowego schtoma sawadźił. Pschi tym je kěbi E. ruche kily naweje ruki ßwinnł a kěbi ruku frěšał. Hdyž bě jemu lěkar

Wjazsław Sieroćiewiski:

Zamórscy diabolo

30) (Pokračowanje.)

„Ze ßu tulawy na hołbjazych ličidłach . . . Njewěrno, ličnezi to kaž driholenje naschich schkowronczkow?"

„W Mongolskej ßu też schkowronczki", rjekny Brjeski khutnje.

Měschnik ßo poßměješe khny. „Wyßłach, ßo chcyeš mi něschto rjec, mój ßyno?"

„Haj . . . nimam nikoho, kohoż móhł ßo praschecź wo radu. Bych pak dyrbiał wjeho wujnawdacź wot sapoćatka . . . Njebudże to waam pschedołho? Pschewostudźe? Sšnadź khwile njeśmějeśe?"

„Nječ ßyno! Ja tola hižo po powolanju ßym radźeć a dowěrnik."

Brjeski pobladny do młodeho wobliča duchownehо, na kotrymž běchu ßo jaryše ślidy bolosthnych podeńdźenjow. Tak jemu potajkim rosprawi wo naćeri, wo khěžźu w jiberskim pschedměśeśe, wo wuju, wo ßwojich universitnych ßonjenjach, wo njesbožu muprawy, wo towarschach . . . wo ßudźenju, wo cźehnjenju, wo wuhłowanju muprawy a wo poßlednim namjeśe barona. „Sšym to wotpokasał, ale ßnadź to njebě prawje? Sšnadź ľ tomu ani prawa nimam, dźiwajo na naćej . . . Praja, ßo ßej ľ tym ßtaju rjany pschichod . . ."

Měschnik hladajo na ßybolate ličhi zuseho města kedźbny poßłasche. „Wo kajkim pschichodźe to rěcźiš, ßynno? Ty potajkim chcyeš ľ nimi puczowacź, ßo by ßył wulki wuczeńc, hobuštaw jich wschelakorych towarschtwow? Sšym cźi prawje ßrosumił? To njeśmějech! Sa tu ptaczijnu ani twoja naćej njeby chcyła bohatstwa! To je telko kaj ßynomordarstwo! Swjasane ľ zuinmi synkami bychu twoje wnyłlicźki poßhubite swój rosmach. Wotemrěte bychu ľ njeśeśenju saßudźene ßarlucźa, pschetoż wone ßu žiwe jenicźzy we ßłowach, wot kotrychi ßem snatych. Sy měł khwile zaßołnjeho ßwikanja, abo hižhcźe hórje: by był žiwy kaschcź ßwojeho nutskkowneho cźłowjeka. Mamy wjele tajkich kaschcźow a ßywa jich dale wjazy. Ze wěrno, wonі ßo mału derje, mału ßamoźenje a pschihótnoście, jich dźěło je lohe. Ale ja njewěrju, njewěrju do płódnoseje dźěła wotrodźenzow. Mój ßyno, ßwět ßo ßoźerjuje ľ wowcami! Bóh je ßworil narody ľ njesnatym ßamćrom a dźiwješe, ße tóždy ße ßwojim narodom ßłuži cźłowjestwu, a móż naroda wotpocźuje we wutrobach jeho bohatstwow. Njepytaj zuinych prohow, zuinych cźeśelow a zuinych bohatstwow! Budź ßwój a njehańbuj ßo ßwojeje posdaćneje bjesmoczy! Budź cźisty, budź ßmužity, budź dobry . . .!

Wobzud je cźe ßem dowjedł, ßnadź budźeśch hischcźe po nječim wjednik wujoweje kwarne. Njepodtrěcźuj domorodnych. Mjeno twojich krajanow njech pola zuinych ßtajnje budźe ßławnje ßnate! Wěßche doba, hdyž tomu tak běśche. Ale pschedewßchem: Wrócź ßo k ßwojim, tak rucze hacź móześch! Tam je twoje polo!"

„Haj, ale . . .?" jakotoźe Bjeśli we wulkoseźach a proßchenje ani njedołóncźi.

Po błédnym erzie duchownehо ßrudny poßmějwk pschenźe. „Wšem hižo, ßchto chcyeśch ßo praschecź, niót ßynno. My duchowni ßmy taj wojaŋy, a potom — cźerpjenje mojeho ľudа mje pschejaraa boleśche. Tuž ßu mje ßem pósłali. Hacź dale abo bliže, to wulkeho rosdźěła njeje, hdyž njeśłu pschi ßwojich. Hórje je, ßo njewěrju do wobrocźenja Khinjanow. Wołkhoš a politika jich wudrěłej hłubokе bjesbnе mjeś tutymi duschemi a Khrystusowej wucźbu. Njeje niczo hrohnjeschcźeho hacź pocźahi, pschi kotrychźi ßłowa ľubjeńe ßo pschemieńcźeja do grana wudźačowanja a wulkulanja!"

Pomałku dale krocźeschtaj, daliche cźišiły ßywych hołbjow napołóschcźnjo. Ś małych ßtrachnjow, kiž ßtałe ßo krocźeli pschi puczu ßtejachu, wußtupichu wojazy abo jich ßony, poßtrowicźu jeju ľ tschešenjom pjaseźow a kebźbnje ßo nimai hładachu.

Brjeśli ßłyschesche jich schukotanje: „Zuśaj . . . Kicheśćanaj . . . Schto tu cźinitaj?"

„Wróćź ßo, hólcze, wróćź ßo domoj . . ."

„Haj, woprawdźe, chcemoj ßo wrócźicź. Ssu naju poßłali a naju wobkedźuja."

„Njerěcźu vo tutym nawróće. Ale . . . woni woprawdźe ßa namaj du. To ßo mi hischcźe ßenje ßtało njeje."

„Tam blišo mißijonßtwa ßu ßo na naß ßnućili. Rosmołwicźeju ßo ßmój ßo dałoko ßabjałoj . . ."

„Njerje je, ßo wukhodźowacź na murjach Tu je cźicho a njeje procha", wobroći ßo wojak na Brjeśeho.

„Ow haj", młodźenc wobtrucźiwschi poda jemu pjenjes.

Na proßy mißijonßtwa jeju pater Paolo powita.

„Sšym hižo ßłyschał, hólcze . . . Pschcyu cźi ßboże a wulßpěch . . . Ty poúdźeśch ľ baronom?"

„Ně, wóteźe, wojtanu w Pekingu. Chzu wukuncź."

„Tak, tak . . . derje, derje! Baron ćce dałoko prjecź? Schto? Ssu mi rjekli, ßo dyrbi pytacź khmanu cźěć ßa jeleśnizu, kiž w najbliźšej dobje ma ßo twaricź pschez Tibet a Makaßkiju hacź k Bośporej. Krašna myßlićka! Pola tutoje żeleźnizy mohł po nječim dostacź wunoßcźne měśtno, hólcze, hdyž pak chcyeśch radźcho ßo wěnowacź we domoseźi . . ."

„Wo żeleźnizy niczo ßłyschał njeźłym!"

„Rosumiju . . . rosumiju . . . a khwalu ßamjelcźiwoßcź." Pater Paolo Brjeśeho dowjedże do ßwojeje ßtwy.

(Pokračowanje ßeźbnje.)

ſ Wjazka-Hodźijšti ruku ſwobalał, jeño ſ privatnym awtom domoj do Biškopiz dowjesechu. Jeho auto je ſo ſpuſchał wotwlež.

ꝛ **Radworla.** Zaſnježenu njedźelu wotmě tu pola Suberlee „Kat Bjesada" swój 61. założeński swjedźeń. Knjez farař Nowak přednoſowaše nam wo swojim ſtudźowanju do Bayerskeje, wosebje do Hornjeho Ammergawa a k Bayerskim jězoram. Přednoſk so porjeſki ze swětłowymi wobrazami. Potom zahrachu Bjesadźanſcu ſměškaj: „Zjebany nawoženja" a „Měſčanoſtowy nóš", kotrež bě naš městopředſedyda za ſerbſke jewiſčo připrawił. Z rejku ſo wjeſeły swjedźeń ſkónči.

ſ **Wulkeje Dubrawy.** Swoju lětuſku hłownu ſchromadźiznu je podpjerjaze towařſtwo ſa Wulku Dubrawu a wokolnoſcź 3. februara pod přeſedźujcim towařſcha Mitlicha wotmě̌ło. Po roſprawje pokładnika Miena je wiſcho hromadźe pſchi pječź ſmjertnych padach 350 hr. a pſchi ſtinacje ſchorjenjach 290 hr. chorobneho pjenjeſa wudało. Pódla toho ſu ko tijo towařſchoło ſa cłaſ nu'n hromadźe ſ 55 hriwnami podpjerali. Niedźiwaizy toho je woſtatk w pokładni ſpokotał. Wichitko ſobuſtawy ſkóſtarowachu, ſo je dotalny towařſtwowy wjednik Handrij pſchedźiwſtwo ſkóſtk. Towařſch Mitlich ſo jemu ſa jeho wóſomſtetne ſwérne ſaſtarowanje tutoho ſaſtojniſtwa ſkólowaſche. Pſchi ſcźehowaſej wólbje ſa nowého towařſtwowego wjednika towařſcha M. Hotaſa wuſwolichu. Tutón w bliſchej ſchromadźiſnje ſobuſtawy pſchiradny powjeſnje.

ſ **Ratajd.** Dobromólne nuſowe ſchromadźenſtwo wobjedźeriow konjow ſa Bart a wokolinu je njedźelu ſwoju 5. hłownu ſchromadźiznu wotmě̌ło. W roſprawje pſchedźiwdy Mocha ſo praji, ſo je ko ſaſtarene lěto 12 koni. 4300 hriwnow hódnych, motewſako. Wſchitkoſchi je ſa jenoſcź 2,70 hr. wuczinił. Na kónzu lěta je nuſowe ſchromadźenſtwo je 128 ſobuſtawow ſ 218 konjemi. 110 900 hriwnow hódnymi, wobſtako. Pſchedźiwda proſchene, ſo bychu ſo wſchě ſchkody ruczje pſchinomowałe. Po oruſowanju ſtichowanjow ſo ſaſtarowanje Meſtka w Barče wot ſamoſtatnoſcźe wuſwobodźi. Kóžde pſchemjenjenje we wobſtejeńſtwje konjow ma ſo hnydom ſaſtarowarjej dóſelić.

ſ **Łarta.** Kommiſija, wobſtejaza ze ſaſtojnikow pódłuſcheneho ſchulſkeho hamta a miniſterſtwa ſa ludowu wuſwjelanoſcź, je ſchtwórtk naſchu ludowu ſchulu wopytała. Mona je ta nuſnoſ wóſnała, ſo ma ſo naſcha ſchula ſ pſchiſwarom powjeſchicź. Dla niedoſtatkanja pjenjeſnych ſrědkow pak móże ſo najprjódy jenaj najnuſniſche wuwjeſcź.

ſ **Hučjinu.** W ludowniym hoſcźenſu budźa ſo wutoru 12. februara dopołdnja wot 12 hodźin palne kuluchi a wjerdle hromadu na pſchekładowanje pſchedawacź. Drjewo ſu na Maleſchanſkim rewěrje, pola Hučjiny a Sakſhowa.

Z **Pančic.** Wulki koncert policajſk. polka z Drježdźan, kotryž ſo hižo dwójcy wotſtorčł, budźe nětko wěſce 13. februara w Pančanſkim hoſcźencu. Zaſtup płaći 50 pj. Čiſty wunoſk je za zymſku pomoc poſtajeny. Samſny orchſeſter je loni w Njebjelčicach z wuſpěchom koncertował.

*

Němſka maćeńſka ſłužba w němſkim žónſkim ſkutku, ſakſkej župje, Budyſko-Kamjenſkim wokrjeſu započina **započatk měrca**

z wuhotanſkim kurzom za maćerje „manaželſke a maćeńſtwo"

za Khróſčanſku a Jědličanſku wotnožku.

Žony a holcy wſitkich ſtawow wot 19. lěta ſo we ſwojim a zajimcu jich ſwójbow k žiwemu wobdźělenju na tutym kurzu namołwjeja. W tutych 12 dwójcych hodźinach ſo ſamodruhoſcź a praktiſke wothladanje čěſenkow, wothladanje w njedźelach, wothladanje małych dźěći a khorych rozpomina. Wudawki ſu ſnadne.

Nadrobniše wukazuja a pſipowědźenja pſijimuja:
knjeni Jda Pofandtowa we Wotrowje.
knjeni Jadwiga Eichlerowa w Lejnje.
knjeni Maria Wawrikowa w Pančicach.
knjeni wučerjowa Hähnelowa w Rožeńce.

Městne dźěłowe zjednoćenſtwo za wukubłanje maćerjow.

*

Z **Kukowa.** Kaž zwjeſa kóžde lěto wuhotuje tudomne kat. dźěłaćeſke towařſtwo tež lětſa rjany ſwjedźeń za ſobuſtawow a hoſći a to jutřišu njedźelu w Pančanſkim hoſcźencu. Chce hižo w 7 hodź. započaś, dokelž maja hrajerjo dwě rjanej ſerbſkej dźiwadłowej hrě pſihotowanej, kotrejž chcedźa ſwojim pſiposłuchanjam poſkićź. Budźetej ſo ludźom wěſce ſpodobaś. Stej žortneho raza a pſiposłucharjo budźa wěſce při tym na khwilu na wſědne ſtaroſcźe pozabyć móc. Po dźiwadle pſizamknje ſo wjeſela rejka, na kotruž ſo Wenjelan Pětr dawno wjeſeli.

Z **Wotrowa.** Stwórtk tydźenja přednoſowaše we wobłuku natwarneho dźěła Njebjelčanſki burſki wjednik, ſyn naſheje wuy. k. bur Mikl. Sołta. Rěčeše z bohateho praktiſkeho ſwojeho nazhonjenja wo płahowanju ſkotu, wo hnojenju, wo wažnoſci ſilow, wo ſušenych zelenych pjenich atd. Pokaza też na waženoſcź, zo by ſo bur přeco dale we ſwojim powołanju wudospołnił, zo bychmy z naſeje pódy a z naſeho ſkotu nanajwjacy wužitka čahnyć móhli. Zajimawym rozkładowanjam přizamkny ſo žiwa rozmołwa.

ſ **Jitra.** Na Jitrowſkim rewěrje budźa ſo 11. febr. dopołdnja w 9 hodźinach khójnowe kuluchi a dołhe hromady na pſchekładowanje pſchedawacź.

ſ **Wulkich Sdjarow.** Wohnjowe wobory ſu ſaćžemnjace ſmuczowanje, kotrež běchu ſaſtojnu póndźelu wjeſne wyſchnoſcźe we Wulkich Sdjarach, Kobłizach, Muczowje a Stróži poruczźte, dohładowaće a porjadnje pſchejedźe. Wobydlerjo běchu po pſchikaſni wokna pak dołpołnje ſaćžemnili pak běchu žwjezu haſnyli a pſchi ſpocźatku ſmuczowanja hižo ſpacź ſchli.

ſ **Wojerez.** Pſched tudomnym hamtſtim ſudom mějeſche ſo ratař W. ſ N. dla pſchekſtupjenja porjada dróhoweho wobhada ſamokwicź. Jednu ſtronu njewoſnamjenjeſchi je ſo wón pjeza na Čornotholmczanſko-Lutowſkej dróſy ſe ſwojim konjazym ſapſchahom njejapzy na lěwizu do pólneho puća ſawinył, ſ čimž je k ſtrašenju ſ jenym motorſtim kolegom dóſchło. Pſcheźiwo khłoſtanſkemu wukaſej, pſcheźiwo njemu wudatemu, bě ſo wón pſcheźiwił. Pſched ſudom wón praji, ſo je ſo jehokoł ſ autom, kaž njeko ſčdźaſnym, njejapzy ſpłoſchił. Ssud njemějeſche praſchenje winy wuſaſnjene a tohodla wobſtorčeneho wuwinowa. — Mjtyka B. ſ S. winowachu, ſo je pſcheźiwo poſtajenjam wo Jitrym hoſpodarſtwje w tym naſtupanju ſo pſcheſchoł, ſo njebě žito dóſcź wumłeł. Też wón bě ſo pſcheźiwo khłoſtanemu wukaſej pſcheźiwił. Jeho ſ 40 krimnam pjenjeſnego khłoſtanja ſaſudźichu. — Ratař M. ſ M. bě dla cźeńenego ſranjenja wobſtorčeny. Kołojeńdneho pſchejeźdźnywſchi, bě wón ſe ſwojim motorſtim kołom na kotrehoſ ſadnim ſedźe ſónſka ſedźeſche, ſ niekedyſlimo'cźu do hromady drjewa ſaſeł, ſ čimž bě ſo ſobuſtejaza ſranika. Loſkomyſlneho cźeńenja ranjenja dla jemu 15 hriwnow pjenjeſnego khłoſtanja napołožichu. — Hoſcźenzarja K. ſ M., kotrehoſ winowachu, ſo je jenemu pjanemu duchowne napitki porjedźił, wuwinowachu.

ſ **Jany Eriki.** Saſtupjeſ Wótſtaw'ſkego wjcźſchego hórnſtwa je ſnamo'ſa wobornſtwo w jamach wjcźſchemu ſtuparjeſ W. Tilgnerej ſtuparjomaj Antkowjaſej a Weigeltej a hewjerjej Markowſkemu dopomnjeńſke ſnamjo pſchepodał.

ſ **Wukraczij.** Cźelo, kotreſ bě **zdobrowma** zatarjej Klawkej cźekło, ſu pola Stróže zyle wobſkadźene namakali a ſo jeho wobſhadźerjej wróćili. — Schtwórtk pſchipołdnju je tudomny bur Jan Nowaſ ſnjeſdźił. Hdyž drjewo ſ Lěſa wjeſeſche, ſo wobſkunnyſchi ſebi nohu ſłama. Ludźo ſ Radſchowa jeho namakachu a jeho k lěkarjej dowjesechu.

ſ **Klětnoho.** Dla wupłodźeńſkeje bitwy je ſo ſchtwórtk w ſali „Němſkeje khěže" ſchromadźizna wotmě̌ła. Rěčnik w ſchromadźiźnje wſchitke praſchenja dźiwajo na pódu w naſchich tónčinach roſpominaſche. Món wobſeže roſtoji, kaž waſne je pſchepytanje ſemje. Samokwienja k tomu maju ſo hacź do 15. februara mjeńnym burſkim wjednikam wotedacź. Dokelž je naſcha nóda wobſeže na kalku khuda, ſo tutón dnyſ wobeſhe ſiwje roſpominaſche. Też to, ſo ſo wot 15. februara mloko do Pſchowdźanſkeje mlokarnje podawa, roſmotwu ſbudźi. Tudomni ratarjo ſo pſcheźiwo tutomu poſtajenju hórſka Mokrjeńſu burſki wjednik burow napominaſche, ſo bychu ſ wupłodźeńſkej bitwu pomhali wjednikowe ſamjzy pſchewjeſcź.

ſ **Turja.** Mjeſtny burſki wjednik je wojſewił, ſo ſo po namjeſcie Niſcźańſkie **burſkeje** bjeſkoweje ſchule ſ podpjeru bjeſkowje ſłużbu roſe ſa kołkom pſchepytaju. Koſty pſchi dobadźanym wobdźělenju 20 pjenjezkow ſa kóždu pruhu wuczinjeja.

ſ **Krunhelez.** Wutoru wjeczor je tu wokrjeſnju burſki wjednik we wobłuku wupłodźeńſkeje bitwy rěčny wjeczor wotmě̌ł. Schromadźizna běſche bohaće wopytana, a wopytarjo wulki ſajim ſa rěčnikowe ſłowa pokaſachu. Po pſchedno'chu ſo mjes rěčnikom a wopytarjemi ſchromadźizny žiwa roſmotwa wuwi. Na to burſtwo namjetowaſche, ſo by ſchromadnje ſ druhimi mjeńnymi wotnoſkami kratinu pſchi rěźu Syrocźe wopytało. Schromadźizna ſo je ſławu na wjednika ſłónčł.

ſ **Krnyhelez.** Hdyž chyžku tele dny dźěłacjerjo jeneho kubła poſłednju rožku wumłóćili, ſo ſpodźiwaju widźachu, ſo běchu paduchi mtóčźawine cźěrdne rjemjenje krabnyli. — ſ jeſdneho kola jeneho zuſeho kołojeſdneho ſu póndźelu pſched jenym kubłom elektriſku lampu wotwjerčili a krabnyli. — Pſchi poſledniej wulkej wodźe ſu pſchi Krynhelſkim warje nětkotre ſaſtawy krabnyli.

Přilopk

Želeſniſki cźah ſo ſwróćił.

Na Jägerſgrünſkim dwórniſchcźu w Vogtlandſkej ſu ſo ſ wołoboweho cźaha cźahaca lokomotiwa, pſchedpſchahańſta lokomotiwa a ſti wozy ſwróćile. Pſchiſchina njeje bjeſche ſnata. Jena puczowarka ſ Cźech je ſo ſranſka a je ſo dyrbjała do Auerbachſkeje khorownje dowjeſcź.

Cźežke ſmjeſdowanje ſ automobilom pola Emiſkich kupjelow.

Schtwórtk wjeczor ſo na cźežitym automobilu ſchtyrjo ſaſtojnizy Koblenzſkeje polizije po dróſy mjes Emiſkimi kupjelami a Daufenauom wjeſechu. Seikachu ſo ſ wołoboweym automobilom, kotrehož ſwětło njebě ſaćžemnjene. Wjedniſk poſłaſchkeho woſa chžyſche ſo ſranjenja ſminjeć a pſchi tym do dróhoweho pſchěrowa ſajědže. Potom do muraje jeneje winizy ſawadźi. Sranjenje bě tak žyſne, ſo ſo ſaſtojnizy ſ woſa wjerchnychu. Wyſchſchi ſtražniſchſtr Brachſchoſ a ſtražniſchtraj Reugel a Kaiſer ſo ſaranychu. Schtwórty aſtojnik ſebi nohu a rjebła ſłama.

Najnowiše z cyłeho ſwěta

* **Reuterez telegrafowarnja** w Londonje ſ Fort Williama pola Ontario w Kanadje powjeſ, ſo je kanadiſki ekſpreſny cźah na mojeze, kiž pſches Kalakakaike wodźeny wjedźe, do dźěłacjerſkeje łowiſne ſtraſki. Djewjeć woſobow ſo mori a dwanaceje ſo ſrani.

Poklwy pyſkeł a pjeru

Sackleinwand zhrobne płótno (n'c: zrobne — płat abo płótno mamy troje: ćeńki płat, pačosny a zhrobny)

Sada ma na ſpočatku a wosebje na kónci (počatku a zady) najwažniše: Sto će holi? Hdy sy jeho widźał? Bóh je swět ſtworił. Maš je wšudźe znać. Kaž pluh klinłi, tak ći wora. Stań so mi po twojim ſłowje! Čert je čorny, ſmjerć je běła, wón chce duše, wona cźła. Serbja bydła dawno we Łužicy — Serbja bydła we Łužicy dawno. B. Krawca ſpěwarjo najlěpje znaja — Spěwaro znaja Krawca najlěpje znaja — Spěwarjo znaja najlěpje B. Krawca — Koho znaja najlěpje? Cźitaj prawje!

Radio

Njedźelu 10. februara ſo ſłyſchi.

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho niedźelſkeho programma: 6.35 koncert ſ Bremenſkeho wyſchiława 8 ſa wjeſnu ſub. 9 němſka ſwjatocźna hodźina. 11.30 tacźele. 12 pſchipołdnjiſchi koncert. 15 koncert. 19.40 rejwanſka hudźba. 21.30 miſchtriſti koncert.

Lipſk. Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 8.20 raniſcha nutrnoſcź. 8.50 hudźba na hrajelach. 12 dutelſka hudźba. 15 tacźele. 16 ſobuſtawny koncert. 17.20 tacźele. 20.05 hudźba ſ operow. 21.30 miſchtriſti koncert.

Hiſchcźe waſne ſ dnjeſneho programma. Berlin: 20 wječeſka hudźba. Königsberg: 20 wječorny koncert. Hamburg: 20 hudźba parada. Köln: 19.30 ſ operettom. Minchow: 20 ſobuſtawny koncert. Warſchawa: 19 ſokła hudźba. Praha: 19.25 pſchany koncert.

Póndźelu 11. februara ſo ſłyſchi.

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.35 wječeſka raniſki koncert. 13.15 ſobuſtawny koncert. 19 rejwanſka hudźba. 20.15 ſ němſkich operow.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.05 ſa burow. 6.35 raniſki koncert. 8.20 tacźele. 13.10 tacźele. 19 ludowe ſpěwy.

Hiſchcźe waſne ſ dnjeſneho programma. Berlin: 20.10 dutelſka hudźba. Königsberg: 20.45 pſchany wječor. Hamburg: 20.10 wječor Jana Brahma. Köln: 21 reje ſ znjeſo ſwěta. Frankfurt: 21.10 ſobuſtawny koncert. Stuttgart: 20.15 wulki pſchany wječor. Minchow: 20.40 Beethovenowy koncert. Warſchawa: 20 ſokła hudźba. Praha: 20.20 dutelſka hudźba.

Towařſtwowſki nowěſtnik.

Našim towařſtwam!

Najwjetſi dźeł naſich ſerbſkich towařſtwow njeje hišće ſwój přinoſk na lěto 1934 na Domowinu zapłaćił. So počahuju na wſelake napominanja wjednika Domowiny drje je jaſne, zo dyrbi kóždy ſobuſtaw přinoſk zapłaćiś hač do kónca februara t. l. Z lutowanſkich přičin njechamy wiele wosobinſkich napominanjow rozſłaś, dokelž ličimy, zo towařſtwa ſwoje winowatoſća ſami ſpóznaja.

W Budyſinje, Serbſki Dom.

A. Simon, pokładnik Domowiny.

Bukecy. Serbſke towařſtwo „Čornobóh". Skhadźujemy ſo njedźelu 10. mal. rózka na horje. Přednoſk wo wótčinu. K. A. Fiedler. Wotedźamy pola Luhnjanſkee w 7 hodź., 148 hodź. we Wuježicy. Wo hobate wobdźělenje proſy Wjele, ſtaroſta.

Brkecy. Serbſke towařſtwo „Lipa" ma njedźelu 10. februara hakle nop. w 4 hodź. ſwoju měſačnu ſchromadźiznu pola Hönšec w Rakecach, dokelž mi njeje móžno, přijeć. Předaryła.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow woswjeći ſwój lětuſi załožeński ſwjedźeń w towařſtwowym kole wutoru, 12. małeho rózka w towařſtwowſkej měſtnoſći „Bavriſche Krone". Nowe torhoſčo. Započatk we 8 hodź. Kóždy ſobuſtaw towařſtwa ſo na tutym wječoru z jěźu poſoći. Přeſełło towařſtwa, kiž chcedźa w naſim wjeſołym kruhu přebywać, ſu ſtajnje lubje witani. Přeſedyſtwo.

Dubrawka. Towařſtwo „Jódleńka" wuhotuje ſobotu 9. febr. wječor 148 hodźin pola Šäppanec ſwóžbny wječor. Narěd je wjednik Domowiny přewza.

Jaſeńca. Kat. Bjeſada ma jutře pop. w 5 hodź. měſačnu zhromadźiznu. Přeſedyſtwo.

Pančicy. Kurzuſ za ſerbſkich towařſtwow kat. młodźenczow je na 11. hač 13. februar wotſtorčeny. Přińdźće prawje wjele. Sobu ſebi přińjeſće: jaſnu hłowu, wjeſełu wutrobu a ſpěwnik.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoleſ a za nowěſtki dr J. Cyž wšitcy w Budyſinje — Wudawa a čišć dr J. Cyž w Budyſinje. D.A.I. 1935: 2283 W tu khwilu tariſna liſćina čo. 3 płaći.

Cylindrowe-ventilowe wobdźłanje wukonjamy w naſej ſamſnej wuporjedźefni z najwjetſej preciznoſcu. Zaručamy też při hładkowanju cylindrowych plochow 1/100 mm dokładnoſće. Tehodła wot nas wuporjedźane motory tak měrnje běža a dołho dźerža.

Westgaragen G. m. b. H. w Budyſinje na Schlichenſkej dróży 16 Telefon 3925, 3985

Měšćanske dźiwadło

Njedźelu, 10. febr., popołd. 16,30
Zawrjene předstajenje
Tři khude male holćki
Njedźelu wječor 19,30 hodźin
Holćka zboža
Póndźelu, 11. febr., wječor 19,30
Zawrj. předst. za NS zjednoč.
Tři khude male holćki
Wot wutory hač do pjatka, 12. hač 15. februara, wječor 20,15 hodźin
Munken Vendt
Sobotu, 16. februara, wječor 20,15
Tři khude male holćki
Njedźelu, 17. febr., pop. 16,00
Hóstna hra „Struwelpeterowcho jewišća“
Wječor 19,30 hodźin
Holćka zboža

Stepowane Móstowe Wolmjane Wjelbłud. Bludowe
wulki wubjerk, jara tunjo
PRIKRYWY
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w dom jich khorowneje nohladnje

Holunsku hejdušku
wosada
Otto Schmaler w Budyšinje na Moltkowej dr. 7. Tel. 2411

Mały bydleński dom
w Budyšinje (8 jatwow z přisłušknom) je na předań. Poskićenja podajće prošu pod A 2 na wudaw. Serbskich Nowin

---

Młóda holca,
kiž ma zajim za ratarstwo, so pyta
w Hrubjelčicach čo. 10

Čelata,

do Gdanskeje zapisanskeje knihi kowjadow zanjane, 1934 w přerěznu 4000 litrow z 3,98 % tuka wopřijacy, ma stajnje na předań
Zarjadnistwo ryćerkubła w Rakecach

Wysokosućelna
čehniwa kruwa
je na předań w Baŕce čo. 37

Čehniwa kruwa,
blizko k štwórtemu ćelcu, je na předań
w Manjowje čo. 3

Předawam wutoru, 12. febr., dopołdnja 1/2 10 hodźin
25 m dobreho nałneho drjewa
w Koslowskej korćmje.
Dobra wotwožna składnosć.
Wobsedźeŕ

Pomysłće na Waš přichod!

Pjenjezy za potrěbnosće, njewjesćinske wuhotowanje, studije, zakazny maśinow, wobstarańe sebi z lutowańskim wućinjenjom pola
„Zweckspar - A.-G. Mainz“
Darmotnu radu podawa
Pětr Cyž w Budyšinje
na Schäfferskej dróžy 31

A. Kasper nazł.

mějićel J. Pilopp
na Jerjowej haju 3
(Heringstraße)
Snate dobre kupjerki
Bamjane twory

Při tutym wjedrje je znamošne dobre stare
połnowe wino
liter 80 pf. wot firmy
Otto Schmaler w Budyšinje na Moltkowej dr. 7. T.-l. 2411

Połne jerje 10 štuk 45 nj.
P. Martschke n. Kěžorskej dróžy 2.

Rjsany a wočepany **lep,** wočepane dźełko kupuje
Schäferec powjazarnja
w Budyšinje na Kamjenskej hasy 10

Oybzačnu skótnu wahu
bjezmjerońe wažacu, za howadła 1,90 hr., za swinje 1,60 hr., poskića
Hana Böhme, Oelsnitz (Erzgebirge)
Porto wosebje. Zastupjerio so pytaja

SKI

jowe
deski, črije a drastu wot wotrjadnika
T. ALBERT
w Budyšinje při dźiwadle

Wjednicy awtow!
Pohončojo!
Wulka dźelba
jězdnych kožuchow
ze zwjećhom
wot 40.— hr. sem
na składze pola
Illgen
wobkhod z wojeńskimi wěcami
na Kotolskej hasy 4

Kwasam

Kwasne přednoški
Wubjerna knižka, kotraž kóždy kwas porjeńši
0.50 hr.
Kwasne plakaty
z rjanymi hrónčkami, do wěncow a na sćěnu
Kwasne dary
Wšě družiny knihow, serbske a němske spěwarske, biblije atd.
dóstanjeće
w Serbskej knihaŕni

Meble

wot firmy
Najnišše płaćizny!
Hobrski wubjerk!
Róčny serbski!
Clemens Schmidt w Budyšinje
fabrika a klamy na Hrodowskim naměsće 2

Fotowe . . . . . }
projekcijowe . . }
powjetšeńske . . } **aparaty**
domjace kinowe }
a wšě wócy za amatěrske fotografowanje
FOTOWY DOM
Richarda Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy 18
Wuwinanje filmow a platow kaž tež wotćah wćeywustojnje a najspěšnišo

---

Wulki wubjerk młodych a srjenjołitnych sylnych
dźěłańskich koni
stej na předań abo na zamjenjenje pola firmy
Heinrich Mätke, Dittmannsdorf O.-L.
Telefon 305 Reichenbach O.-L.

PROŠU WOPYTAJĆE NAS!
Dowolenska lisćina hamtskeho hejtmanstwa w Budyšinje za januar 1935 dopokaza 20
82 %
wšěch kupcow wolešo
OPEL
100%
kupcow ćežkich wozow kupi
OPEL-BLITZ-ĆEŽITE WOZY
Zawšše dowjedźe tuto přiwołowanje **wysokeje kajkosće, hospodarskeje lěpšiny a płaćizny hódnosće** teš Was k zakupi noweho Opel-woza?
Westgaragen, Opel-wulkowikowar
w Budyšinje na Schliebenskej dr. 18 / Tel. 3925 a 3965

Wosebity ćah za zymski sport

zarjaduje so z Budyšina do Wjazońcy (Neukirch [Lausitz] West) a pojědže při přihódnym zymskim wjedrje na njedźelach hač na dalše:

9.04 z Budyšina . . . do 18.29
9.44 do Wjazońcy . wot 17.40
(Neukirch [Lausitz] West)

Wobkhodny hamt němskostatn. železnicy w Budyšinje.

Mülterez konditorija

na Póstskim naměsće — poskići
wosebje dobry kofejowy tykanc, pampuchl, łopješkowe ćěsto, dessertowe, plunderowe a smjetanowe pjećwo
sadowy tykanc — torty — štomowy tykanc

Hosćenc w Małym Wielkowje

Dźensa sobotu a přichodne dny
wulki kózłopiwowy swjedźeń
dobre kolbaski / dobre pampuchi / retkej darmo
Přećelnje přeprošuje **swójba Arnošt Duban**

Kat. dźěłaćerske towarstwo w Kukowje
wuhotuje njedźelu 10. februara 1935 swój
24. załoženski swjedźeń
w Pančanskim hosćencu z dźiwadłom a **rejemi.** Započatk w 7 hodźinach.
Wšěch Serbow z blizka a daloka přeprošuje
předsydstwo.

Hosćenc w Nowoslicach

Sobotu a njedźelu so
kózłopiwo toći
Njedźelu wot 7 hodźin su **REJE**
Přećelnje přeprošujetaj **Michał Schäfer a mandźelska**

Jeli Was
hłowa boli,

je-li so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li faldki,** tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času derje sedźace nawoči wobstarać wot
Ericha Lenza, wosebit. optikarja
w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2134

Kuluchowe drjewo

dub a jaseń (Eschen)
najlěpšu družinu kupu a kóždu mnohosć za hotowe pjenjezy
Waggonowa fabrika w Budyšinje

Sommerec pjekarnja na Jerjowej hasy

poskića sylny, sytny a strowy
komisowy khlěb kóždy dźeń čerstwy

Wy dostanjeće pola mje
zwjerjny posćelowy wupjerk prawy a pjerjonjepłnjacy . . . . . za **9.80**
hłowaki . . . . . za **1.45**
runje tak płaćizny hódno 100, 115, 140, 160 šěroke
Hilger nasl. **E. Wilček**
w Budyšinje, Seminarska hasa 2

K nałěćnemu wusuwej
poskićam wšě družiny
hnojidłow, wusywow a symjenjow
Tohorunja doporućam při potrjebje swój wulki skład
wuhla, koksa a drjewa
Albert Paatz

w Kamjencu w Halštrowje
Telefon 724

...einige Tropfen
MAGGI's Würze
verbessern das einfachste Essen.

Přesadźowanje nałneho drjewa na Kubjanskim rewěrje

Póndźelu, 11. februara 1935 přesadźuja so na drjewnišću we wotdźělu 37 njedałoko Komorowa a blizko Mužakowskeje dróhi ležace

20 rm khójnowych šćěpow
160 rm khójnowych kuluchow
500 rm khójnoweje rubaneje wałčiny
20 twjerdych dołhich hromadow
25 hromadow khójnowych žerdźow

za hotowy pjenjez. Zhromadźizna w Komorowskim hosćencu dopołdnja w 9 hodź.

Hajnske zarjadnistwo w Kupoji.

Dwaj konjej, kobił, čornak a liška, přihódnaj za ratarstwo, so teš jenotliwje na samsnych kupcow předadźa
w Drježdźanach-N., Schiffstr. 2, rožk Lipsčanskeje drohi.

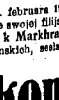

Mam wot sobotu, 9. februara 1935, w Drježdźanach kaž teš we swojej filijalce w Budyšinje w **„hotelu k Markhrabi“** zaso čerstwy transport danskich, sewjanskich, šwedskich
dźěłańskich koni a rólnych koni
kaž teš **rhynskich zrěbcow** (pod poćahowanjom) po znatych tunich płaćiznach na předań abo k zjimnjenju.
Pawoł Grosch, skótna a konjaca wikowarnja w Drježdźanach-N., Hechtstr. 30
prjedy Franz Augustin. Telefon 50628. Telefon Budyšin 3664

„Serbske spěwarske“

wot jednoreho hač do najwosebnišeho wuwjedźenja su zaso dóšłe
Serbska knihaŕnja w Budyšinje

Přiłoha k čisłu 34 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 9. februara 1935

Witajće k nam! Witajće k nam!

Podał O. W.

(Skóńčenje.)

Kóńce lěta 1769 hołdowachu Serbja wulkeho Mužakowskeho knježstwa z postrowom: „Witajće k nam!“ „Witajće k nam!“ — Cyły serbski holanski lud so wobdźěleše. Šěsć wulkich serbskich wosadow ze 40 wsami nimo cyleho města Mužakowa! To wšitko hrabinstwu słušeše. A wšitcy mějachu ćežko roboćić. — Khudoba tuteho holanskeho wobydleństwa běše tajka wulka, zo za njón přeco zasy zjawnje hromadźowachu. — Ale ženje njezhonimy, zo bychu ze swojim skromnym žiwjenjom njespokojom byli. — Nawopak wisachu na swojim knjezu z dźěćacej poddanosću, kaž na swojim nanje. A tuta spodźiwna přiwisliwosć so też zjewješe na dnju 29. hodownika lěta 1769.

Ale što běše z přičinu wurjadneho swjedźenja?

Młody Mužakowski knjez hrabja Jurij Aleksander Hendrich Hermann Callenberkski běše so we Francowskej wożenił a to z wulcy wosebnej francowskej knježnu z prastareje zemjanskeje swójby, z hrabinku Olympiju de la Chaux Montauban de la Tour du Piu. —

Młody hrabja běše dwě lěće w Genevje studował, a potom 18 měsacow dołho w Francowskej přebywał. Wón běše cyle hinak dušinscy złoženy hač druzy zemjenjo, kiž do Pariza pućowachu a tam dłši čas přebywachu, zo bychu sebi francowsku towarstwownu kulturu přiswojili — to rěka wobrótnosć a wobkhodnu francowsku rěč. Při tym husto dosć přisadźichu zbóžnosć swojeje duše a husto dosć cyle zapomnichu na swoju domiznu. — Młody Mužakowski hrabja běše cyle hinak złoženy! — Wón ma swój row w serbskej Handrijowej cyrkwi w Mužakowje, štož běše sebi do swojeje smjerće w lěće 1795 wosebiće přał. Cheyše mjez swojimi Serbami wotpočować, kotrychž wón lubowaše. — Wobkhodźeše dospołnje serbsku rěč a rady serbscy rěčeše! — Z jeho najlubšim přećelom bu pozdźišo w Mužakowje serbski młody duchowny Samuel Bohuwěr Ponich, kiž je tři lět po nim, też w zažnych létach wumrěł. Młody Mužakowski hrabja cheyše w Francowskej tak wjele hač možno wuknyć. Pytašo wobkhad z najslawnišimi Francowzami a jón jako wysoki zemjan też dosta. — Voltaire sebi jeho wysocy waženje; Rousseau raz praji, zo wón wjacy wě hač druzy Nancy, kiž k njemu přikhodźeja; slawny Francowza Mallet běše z jeho prawatnym wučerjom. Njemóžu tu wšitkich wuznamnych mužow mjenować, z kotrymiž běše spřećeleny. — Wón běše też z přećelom němskeho basnika Gellerta, po kotrehož duchu hišće wón žiwy. — Za holanski lud měješe přeco přećelniwe słowa, za kóždeho wšědneho člowjeka a tohodla jeho wšitcy lubowachu.

W Francowskej běše so wożenił. Kwas běše na hrodze njewjesćinskeju staršeju z njewšědnej pychu so wotměł. Nětko so hrabja ze swojej młodej mandźelskej wróćeše do swojeho Mužakowskeho knježstwa. A na dnju 29. hodownika tam z njej dojeńdże.

Wěžo chcychu młodu hrabinku na dostojne wašnje powitać. Chcychu jej pokazać, kak radźi ju přiwitać widźa, a chcychu jej pokazać, kak nutrnje sebi jejneho mandźelskeho čescuja a zo też wón njeje — z khudu Twojej Olympiji. Při wrotach běchu stajili wulkotne wašnje. Cyła Mužakowska hola ju witaše.

Na mjezach Mužakowskeho knježstwa, wosrjedź Slepeho a Złeho Komorowa běchu krasne čestne wrota natwarjene z napismom we łaćanskej rěči: „Tebi a Twojej Olympiji. Při wrotach běchu rozłožili wulkotny swjedźeński stan. Nětko z boka steješe wósom kanonow, kiž mějachu přikhad mandźelskeju Mužakowskej holi woziewić. Dźeń pridy přijěcha khwatny kurěr do Mužakowa a wozjewi, zo mandźelskaj přińdźetaj. Nazajtra jěchachu wšitcy hajnicy, zastojnicy a służobnicy w swjedźeńskej uniformje hač k wrotam, hdźež bórzy młodaj mandźelskaj w krasnym swjedźeńskim wozu, přewodźenaj z črjódu dujacych postillionow přijědźeštaj. Wulke powitanje w němskej a francowskej rěči. Hrabja dohlada so na serbsku młodźinu, kotraž běše też z někotrych wsow ze swojej hudźbu tu přikhwatała. Młody pachoł mandźelskeju powita ze serbskej zbožonjejacej pěsnju, kotraž běše złožena na słowje: „Witajće k nam!“

Hrabja so nutrnje wjeseleše a so hnydom dźakowaše w serbskej rěči. Swojej mandźelskej Olympiji pak wukładowaše, zo su to Serbja. Jich khwaleše a dłši čas z nimi so rozrěčowaše. — Po krótkej přestawcy a wokřewjenje w stanje wotmě so potom swjedźeńska jězba do Mužakowa. Před hrabinskim wozom jěchachu sta jězdni — hajnicy a zastojnicy. Hajnicy dujachu na swojich lěsnych rózkach, zo cyła hola z radosću rżeše. To běše kaž w hajcy. Puć do Mužakowa je něhdźe pjeć hodźin daloki.

Dołhi puć běšče wobrubjeny ze serbskimi poddanami. Běchu so do rjada zestupali. Stejachu na woběmaj bokomaj sebi z napřeća, muž při mužu, přeco dwacyći kročel mjez sobu. Kóždy měješe šmrěkowu hałozu w rucy. Dokelž běše hrabinka z domu du Piu a to rěka „šmrěk“. Wšitcy wołachu: „Witajće k nam!“ „Witajće k nam!“ Hdyž so nowa wjes započa, steješe serbska hudźba z dudami. Piskachu kwasne přezpola. Na łukach běchu wulke stadła hrabinskich wowcow, abo howjadow widźeć.

W hodownika je zahe óma! — W štyrjoch běchu wotjěli. Jako do Jabłońca dojědźechu, zaplomjenichu so při drózy palacy šćěpowcy, jedyn při druhim a poddanjo dźeržachu w rucy palate smólnicy. Při tym wołachu njepřestawajcy: „K nam witajće! K nam witajće!“

Truby, bubony, dudy — wjesole spěwy a njeskónčne wyskace powitanje! Dojědźechu do města! — Wšudźom: „Witajće k nam!“

Cyle město běše wobswětlene! Błyšćeše so we morju swětła! Žaneho wokniješka bjez swěcy! Wulkotny napohlad měješe hród! Wšudźom běchu powitańske napisma připrawjene, krasne transparenty, kiž so w nocy swěćachu: Salve Olympia! —

Pomałku hibaše so ćah přez město do hrodu. —

Wšitke powitanje pak překlinčeše Serbow witanje: „Witajće k nam! Witajće k nam!“

Wo tym je pisał rozprawjeć pozdźiši Mužakowski superintendent Jan Jurij Vogel, a wón praji, zo je tuto witanje jeho k sylzam pohnuwało, a zo je serbske witanje najrjeńše na cyłym swjedźenju było! — Wón praji to samsne, štož wjele lět pozdźišo po nim bamžowski nuntius Pacelli.

To jemu khrobłe wěrimy, přetož witanje je přišło z wutroby.

My so dźensa hišće nad tym wjeselimy. Wšěm je tajka lubosć też młodu hrabinku wozbožiła, hdyž so jej w cuzym kraju dosta tajkeho přećelneho witanja. a dźěkownje je ze swojimaj młodymaj wóčkomaj z woza zhladowała na nieskónčny rjad swěrnych serbskich mužow we rubjanej drasće, kiž chcychu ze swojimaj rukomaj za nju dźělać a ju česćować, kiž jej z lubosću přiwołachu: „Witajće k nam!“

Mandźelstwo, tak krasnje započate, traješe jenož 20 měsacow. — Hrabinka Olympija porodźi dźowčičku Klementinu. A potom wumrě. Młody hrabja je jejnu smjerć lědma znjesł. — Poda so na pućowanje Pozdźišo je so znowa wożenił, ale njedosta dźěći. — Klementina wuda so hakle 15lětna na hrabju Ludwika Přecklera. Dźensa mamy to za hrěch. Jeje syn běše znaty założeŕ Mužakowskeho parka Hermann Pückler.

———

Serbskemu holcu

Pój ke mni, serbske holičo,
Ja rejwać z tobu chcu.
Wšak maš tak rjanu drasćičku
Tu pyšnu serbowsku!

Ty sy mi wěšće najlubša
Ze wšitkich wutrobow.
Ty ćeśiš swoju maćerku
A sy mi Serbstwa skhow.

Ja žanu druhu njerodźu
Hač lubu Serbowku!
Pój, daj mi ruku za rejku,
Zo w zbožu zajuskhu!

1920. P. Krječmar.

Stawizny serbskich wsow

Podał wyšši wučeŕ Kral.

Pokračowanje: Minakal.

We Wokhranowje (Herrnhut) je hrabja Bjedrich z Einsiedel pohrjebany. Potom zwostachu jeho kubła 9 lět w zhromadnym zarjadnistwje namrěwcow. 1820 přewza je hrabja Hendrik z Einsiedel, sakski kralowski komornik a wjeřšny naliwař. Jemu 1840 stawske knježstwo Reibersdorf připadny. Jeho syn hrabja Kurt Ernst Hendrik z Einsiedel namrě 1842 z Reibersdorfom połojcu Minakalskeho knježstwa; druhu połojcu jemu hižo w přichodnym lěće bratr Jurij Haleksander wotstupi. Wón bu tehorunja sakski komornik a wjeřšny naliwař. Běše wuběrny znajeŕ a přećeŕ koni a je w Sakskej zawjedł jendźelske wašnje podkowanja koni. W Minakale bě założił wuwučowańju jendźelskeho podkowanja, kotraž pak je so před nehdźe 35 létami do Budyšina přepołožiła. 1887 wumrě, z wozom zniežbožiwši. Jeho jenički syn bě 1844 w młodych létach wumrěł. Jeho wudowa Natalia Lucia rodź. swobodna knjeni z Blome, kotraž potom w Minakale bydleše, přewostaji po wotkazanju mandźelskeho Minakalske knježstwo synej hrabje Jurja Aleksandra, hrabi Klemensej Adolfej z Einsiedel, kiž z woprědka w Lipiču a potom w Minakale bydleše. Tutón je założeŕ twornje w Khrósće, kiž ma swoje mjeno Adolfs-Hütte po nim. Wón skóńčnje Minakalske knježstwo předa pruskej krajnej bancy, wot kotrejež je Minakalske ryćeŕkubło kupił hrabja z Holnstein, kiž Minakalske knježe kubło hišće wobsedźi.

Knježe kubło, ke kotremuž hač do zawjedźenja krajneje konstitucije też wjes słušeše, njeběše swobodne wobsyćerstwo „knjeza“. Woprawdźity knjez a wobsedźeŕ bě krajny knjez, kěžor, kral, woleŕski wjefch abo štož běše. Wón rozdawaše jenotliwe kubła jako lena abo wićeźstwa swojim wosebnym służobnikam, wysokim zastojnikam, kiž mějachu jeho za to podpjerać, wosebje z ryćeŕskej pomocu we wójnje. Zwjetša dosta syn nanowe leno, tola dyrbješe wo njo prosyć. Dźowki a wudowa běchu z woprědka wuzamknjene a njemóžachu tajke leno dostać. Jako pak ryćeŕska służba po wunamakanju třělneho prócha a nastaću mzdańskich a stajnych wójskow wjacy tak ważna njeběše, zwolichu leńscy knježa za wěsty pjenjez do přepisanja tajkich mužacych lenow do žonjacych a za wjetši pjenjez samo do dźědźičnych, kotrež posledniše smědźachu so też cuzemu mužskeho abo žónskeho rodu předać. Wićeźstwo abo leno tajke kubło tola zwosta, a wićeźstwo też ze zawjedźenjom konstitucije same wot so njespadny, ale dyrbješe so wosebje wotwjazać. To so sta z Minakalskim knježim kubłom a přisłušacymi knježimi kubłami hakle kónc lěta 1869. Za 225 toleř buchu tute kubła z leńskeho stawa puščene a jako swobodne wobsydstwa zapisane.

Wjes a burske statoki běchu prjedy přisłušk knježeho kubła. Burski člowjek njebě swobodny wobsedźeŕ swojeho statoka, woprawdźity wobsedźeŕ bě wjesny knježk, a poddan běše jemu dla swojeho statoka zamołwity. Ze zakonjom 17. nalětnika 1832 so w Sakskej dźědźične poddanstwo skóńči, a roboty so wotwjazachu. skutkownje wězo hakle něšto lět pozdźišo po dołhich jednanjach a wulkim přihotowańskim dźěle; za nje so renty wobličichu, kotrež mějachu so 55 lět płacić. Tehdy buchu też mějićeljo wjesnych statokow woprawdźići wobsedźerjo swojich domow a leżownosćow a swobodni staćenjo w konstitucionelnym zmysłu, w kotrymž stawske prawa hišće dospołnje wotstronjene njejsu. Z němskozwjazkowskim zakonjom lěta 1856 też knježe (patrimonialne) sudnistwa přestawachu, hdźež hišće njeběchu krajnemu knjezej wotstupjene. Dźensa so „w mjenje luda“ sudźi. Ze spadnjenym poddanstwa a škitańskeho nadknježstwa buchu wjesne wosady njewotwisne wot ryćeŕskubłow, kotrež su nimale sto lět samostatne wobkubła tworiłe. Dźensa nětko nawopak sluša knježe kubło do wjesneje wosady. To wšo je, kaž wšudźe w Sakskej, też w Minakale tak było.

Kaž so horjeka naspomni, so Minakał l. 1550 dospołnje wotpali. 10. žnjeńca, na dnju swj. Łarwjeńca, so z Božim njewjedrom snopy na polu swj. Hany zapalichu. Wulki wichor njeseše palace snopy do wsy, zo wohnju njemóžachu wobarać.

Też woheń lěta 1752 z blizkosće pola swj. Hany wukhadźeše. Tam dóńcaŕ bydleše, kotremuž faraŕ Bjenada rjanu khwalbu njedawa. Wón je woheń z njerodu zawinował. Připołdnju w 12 hodź. 2. nazymnika, pola njeho woheń wuskoči a so na cyłu mjes wupřestrě. Nowa, hakle pjeć lět stejaca šula so sobu spali. Jenož fara a cyrkej wostaštej stejo.

Šulu twarichu 1754, nětčišu cyrkwinsku šulu 1847 a dalšu 1900. Wot šulskeje wosady so nětko Khróst, hdźež je so 1924 šula twariła, a Tomsk wotščěpitaj.

Cyrkej měješe prjedy jenož z boka cyrkwje stejacu drjewjanu wěžu. W lětomaj 1856/57 su cyrkej z kamjentnej wěžu nowu natwarili. Hač do lěta 1823 přisłušeštej Rudej a Drěnow Minakalskej wosadźe, potom buštej do Delnjeho Wujezda zafarowanej. Ze założenjom noweje cyrkwje we Xupoji wotpadnychu nimo Łupoje sameje Łupjanska Ďubrawa, Bronjo, Kamjenjej, Měrkow, Łutobč, Stare a Nowe Boranecy, kotrež nětko z druhimi wsami Łupjansku wosadu tworja.

W starym zapisku lěta 1722 so hrjebje a nasypy (Dorfschanze), wjes wobdawace, naspomnja. Hrjebje při nasypach mějachu so tehdy hišće porjadnje zběhać.

Leżownostnych mjenow je njeboh Drječinski wučeŕ a sławny přirodospytnik Rostok wokoło l. 1885 w Minakale poměrnje mało nazběraŕ. Su to: Deleńki, Rězowač (stary hat), Milany (kotrež žiwje na wjesne mjeno dopominaja), Bródki, Łužk, Corny łuh, Bély łuh, Wulki hat, Cernjański hat (Czerningsteich), Křiž-hat, Wuheńc, Łomsćanska (rěčka), Swjata Hana (polo, hdźež je něhdy kapalka abo swjećo Swjateje Hany stało), Wuhon.

Z Minakalskeje wosady je dr. Muka 1886 slědowace leżownostne mjena napisał: Wulki a Mały Hajk, Křiwoj, Słobanca, Jězorc, Brodki, Rezowač, Łužk, Dołhače, Kaponki, Šćerniče (hola), Sipy. Łužk a Brodki su horjeka wot Rostoka jako Minakalske woznamjenjene. Leżownostne mjena podawa Rostok l. 1887 w Časopisu Maćicy Serbskeje jako Minakalske. Jenož Rezowač, štož je wěšće čišćeńskeho zmylk w Mukowej zběrcy město Rězowač (stary hat), kaž w Rostokowej prěnjej zběrcy prawje steji.

Takle na ranie w zymie

(Wobras se wušy.)

Tamle hač k tym sadnim khežam hischcze pódšze, stary nózny strażnik, a potom budže tónz sa tutu nóz. Huuh, je dosć pschemjerfsnjeny, hyrnjeż w kožuschе był. Prénju nózmu polozju wschak dše. Ale w sajnych rauschich hodźinach njepomha samo kožuch nicžo wujazy. To je pschemjersnjeny hač na tśicź. A to so wujazy njewohrześech a hyrnjeł bóle teptak a ſ ramjenjomaj w kožuschе schudrował. Nétko na dompucź a potom runu šumuhu do loża! Cjaš wschak je. A hyrnjeż na mjeńschinu hischcze wokoło njebyło, w tajkej tymje njebudže tola žadyn słóšnik so we wuju pokasać abo nétkajki njedožinć šnadź brózeń abo druhe sapałecź. Ale lépje wschak je, so tuch dšeńacź mjeńschinow dožaka. Tak hej nietrjebaja ludźo huhu dréć, kaž na Wonecžanskeho strażnika, kiž njeje poslednji woheń widał a trubił, dokelž hižo we kožu tcżesche. — A hižo lésche dšeńacź mjeńschinow nimo.

Tuž dšesche domoj, néschto mjeńschinow so šwécżesche a hižo se sajo prjecź.

Pśched tśicźi a wujazy létanj sapoczachu na kublach a žiwnosćach w tym cźasu ſ zwjami mlócźicź. Najprjedy w jenej bróšni, potajšišo w nétkotrych a sa pol hodźiny cźimpasche so zyła wjeś. Nó, te cźažu hu nimo a so jenje wujazy njewrócźa. Dyžaz króć so wjeseli ta luba mała wjeseźiczka, so tak sahe njetrjeba ſ cźopkeho loża do šmuh. Spi, haj šwinkaj hischcze dobru hodźinku, wschitzy rad cźi to popscheja.

Ale nė, schto šeſ to unušlicże, tak to njeúdże, takle jenu abo šamo nékotre hodźiny!

Hižo je pola Delažej šweża a hižo dše knjes kaschlujo a teptajo po dworze do konjeſa. Wot nékotrych dniow šem jemu néschto w schiji tcżi. Też druſy wóſnizy šypjała konjom wowż a schcżerkotała ſ rjeczasami wokoło wosow, dokelž chcedźa ſ cźakom do lėża. Prjedy hač tam zyle na šadni knuchy dojdu, mjes tym budže šwétło.

Pśchesz wujazy a wujazy šwézow šo pokaſuje w šiwach, kuchinach a hródźach. Wiesła wotjerła a šlawa. Klumpy du a kwicża, ſ durjemi šo praſka, w mlóju wóſnizu šo wjerejž a derje wobwite nohi šidu do dolbich schórnjow, schtoż je druhdy dracżerſuja.

Hižo jedu wóſnizy ſ dworow dale a dale ło połow na tśicźwjerdych ſmjerſnych puczach. Naſpjet pschiedu wokoło pschipołdnja, ale po dróły.

Khóts dracź, schtoha tamle do lohkeho wosa šo do why šchwjara. Aha, méńchezanki rėnik. Śédže po kwinje ſ Schoſcżizom. Pschijédže hižo šahe, so njebychu šwinje napizowali. To žno na puntach néschto wucżini. Nė, nė — wschо nicžo niepomha, dyrbi še wschém licźicź, cźeſli prawy rėſnik być. Mój boježko, druhe niebéchu ſkoro na wós dókali, dokelž Schoſta niebé prawje krucże šapschimmuj pod bruschom prékl. Sewój stary tofiſty kožuch bé rėſnik tak dołho na konja cźišnuł.

Tamle préki na puczu nécht̀o kolejo ſ lataſnju cźischcź. Haj, to je Schwejdžiž Gusta, kiž ſ nózneho bźéła domoj jédże. Runje chże po tawaju pśches mlinſku réczku. Dyrbi šo na kėdźu bracź, njeje tak jara schéroka A tamle je wjazy šwécżatuch lampow widżeć. Dźéłacźerjo jédu na dźélo ſ pschedwiżanej šwézu. Wócźko wobthabneho porjada šamo rano w šaſnych hodźinach strażnje. Kleczkeż nan dše dšeńza pśéchi na dźélo, wczera béšche jich Mérczin staru karu dokamał. Tuž cźampa nékto pśéchi ſ lijom a nakhribjetnikom.

Nasdała bé żelesniża šlukcźerć. Brėni cźah jédże. S nim pschiédu šwjetſcha witowarjo, kotſiż na wšu wikowacź du. Ale wostanu chwilu na dwórnischczu w cźakarni, je hischcze pschešahe, ludźi nadkhowowacź. Ale hinak hač ſ rauſchim cźahom do wšu pschińéć njemóža. Krótko do pschipołdnja halke druhi pschijédže, potom je pschepołdže. Najwušpėchnischo pschedawa šo dopołdnja.

Nó, nó — to žno šahy nėhdže jene žwinjo kwicźi! Dyrkaja dha hižo šahy jene na wós? Nė, nė — pola Burez chżedša dšeńza rėſacź. Hlejcże, hlejcże — to je cźi skoczo. Te tola pśches schtyri zentnarje waži. Whohi kwicźako! Njewėrno, wonka je šyma, hdyž dyrbiſch wou ſ twojoscho cźopkeho borka w thlėnje. A tak rano šahe. Jenož nékotre wokomiki cźeſerłnoſcże, bórſy budźeſch w parjazym korcże leżecź a budże cźi hnydom cźopliſcho!

Lėżni dźélacźerjo ſchtampaja še wšu, wulki fabrikiſi wonheń wotſbéhuje šo w rauſchich ſerjach a też tón pjekarnje.

Kóſchtkeż ſchewż na hižo kólnju wocźinjenu. Tón mohł wopraſwdże hiſchcze poł hodźiny w borke tcżecź. Ale nė, dše thwatajo po bow wuhla a potom thwata na zyrkwiniku wėżu, ſo by ranje ſwonił a pſchi tym cźažnik nacźahnył.

Njemóže wjazy dléje cźakacź, punty šu ſkoro deleka a potom ta kara ſaſtanje a lndźo njewédża kak na cźažu je. Dźécźi pſchińdu połdże do ſchule. Jeho žona tepi mjes tym w ſchnli, je to jeje wschédne rauſche dźéło. W kachlach jenoż tak buboze. Szyła dšeńza, hdyž je ſchewżowa deleka popiek docźišła wubrała. Nékajke noty ſteja na wulkej taſli. Alle dšeńza je to hiſchcze tſchétkata ſyma. To pſchińdże to ſo ſnajnje wokna woczinjeja. Nó, tuž dyrbi mócnje ſakachtowacź a potom ſo tepi a pali, ſo ſo kachły pukaja Je halke runje žydom wotbiło. Najwjazy dźécźi hiſchcze we ložach leži.

To réka, pomału ſ borkow léſu. Hiſchcże zyle ſa'pani šu mali pjerachoju, wriedy hač do ſpódnich a ſwjerſchnych kholowow ſasédu. „Macźi, ſapin mi tholowny!“ Nó haj, ſapinje a dyrbi jich pohonjeeź, ſo hychu ſo dale ſwobłekali. Jedyn tholowacź ſaſtże na kowku a wottorhnje proteżny dźeń, druhi hraika ſej ſ kócźku a tśeźi moluje ſ porſtom na wokno nékajke mjeſwocźo. Ale cźaſ cźéka a tuž do ſkoka!

Se wſchéch rózkow nózkuſa do ſchule. Pschesz wjazy žiwjenja poczina we wſeſyh ſtwé. Kowaſ pjerje na nakowu, ſo zyła wokolina brinczi, ſiſtowy dże na póſt a pola tlamarja je hižo wjazy ſ kóczku klinkato. Mróble namakaju wſchelaku pizu na dróły a hadruja a mlócźa ſo wótiſje wo kóżde ſarnjaſko. Mlócźaże maſchiny bórcźa na wjazarſkych blakach, drjewo rėſaja a rubaja a wikować cźampa dom wot doma.

Skrótka, je žwétły dźeń a ſ nim žiwjenje we wšu.

Ziawny list

na wšėch Serbow a Serbowki z Rakec a wokoliny

Lubi Sšerbja a Sserbowki ſ Rakecźanſkeje wołżady! Wam budże zyle wėſcże wſchitkim hižo ſnate, ſo nałche Rakecźanſke ſerbiſke tow. „Zipa“ niedźelu za tydźeń 17. maćeho rózła w Sałkim domje w Rakecach ſaſo rjany ſerbiſki wjeczor zwholuje. Tutón pak ma być trochu hinaſcheho rašu hač běchu to naſche dotalne ſerbſke wjeczory, — ale njeſtrózcże ſo pſchejara — mjenujcy: bjes dźiwadła a bjes rejow! Dokelž taiſe ſwjedźenje ſu dźenſa ſ pſchewuſlinni pjenjezżnymi wudawkami ſwjazane a wone ſo tohodła ſa naſch cźaſ bjenja wjazy tak prawje njehodźa, hdyž dyrbi ſo tola ſ kóżdym pjenjezkom kalowacź. A my chcemy tola też tonu naikhudſchenim Sserbej ſmóžnicź, ſo by ſo też na ſerbſkim wjeczoru wołdźélił. Toho dyrtjał ſebi dźenſa kóżdy wėdomny hycź, ſo naſche nowe nazionalſozialiſtiſke knjeżerſtwo nuchże tola naſch lud a wołżeże naſchu młodźinu ſ holymi a próſdnymi ſawżeſelenjemi woczahnyć k lohkomyſlnoſcźi a k dyrdomdejſtwu, ale k ſluſtnimym, ſwérnym a pózzinym ſtacźanam! A jako narodnje ſmiſleni Sserbja, do „Domowiny“ ſjednoceni, chcemy naſchemu knjeżerſtwu pomozni hycź. Tak je ſo też wiedniſtwo naſcheho ſerbſkeho towarſtwa „Lipy“ ſa to roſſudźiło, ſo ma tutón ſerbſki wjeczor hycź r y ſ y k u l t u r n y wjeczor, wón chże hycź wołtkhyſchcź bohatſtwa ſerbſkeje kultury. Budże rjenje wudebjeny ſe ſerbſkimi ludowymi ſpėwami a pėhnjemi. Kak wjele tajkich kraſnych ſerbſkich ſpėwow a pėhnjow my Sserbja tola wobſedźimy. Ale kak wjele jich ſnajemy? Tohodła je jara nuſne, ſo ſo ſ nimi ſeſnajemy. K tomu pak je najſcėpſcha ſkładnoſcź na naſchich ſerbſkich wjeczorach. To budże tola wopraſwdże rjenje, hdyž budźe nam cźišóbka wjeſelych pėhnjow ſerbſkich dźécźi ſaſpėwacź: „Mój nan je bur a ſerbſki je, to na wocźach jom' widźicże“, abo „Bur, po idacźu najmilſchi, pėhni muj je na ſwėdźe!“ Njejewi ſo w tutych ludowych ſpėwach naſcheho ſławneho Handrija Sejſlerja nimale tón ſamy duch, kotrejž dźenſa też naſch wulki wjednik a kanzler faſtupnje? Kóżdy, kiž je na wulke radiowe réże naſcheho kanzlera poſłuchał, dyrbi wėdżeć, kak wulku wažnoſcź wón też runje na ſtrowe burſtwo kładże. Nam, pſchejwėdżenym Sserbam, je tohodła jara lohke, ſo do tuteje noweje nazionalſozialiſtiſkeje doby ſaſiwicź, dokelž cźiſta nazionalſozialiſtiſka ideja je tola runje to, we cźoż ſmy ſo my hižo kėdźyżaſi dołho w ſerbſkich towarſtwach prózowali. Mjenujcy: hajenje narodnoſcże, hajenje lubjeże k ludſtwu a k domiſnje a też hajenje wſchitkich dobrych ſtarych waſchnjow a nałożkow. A też to dyrbjało dźenſa kóżdemu Sserbej ſnate hycź, ſo Adolf Hitler ſa naſ Sserbow njeje jenoż wjednik a kanzler, ale ſobom też w u l k i p ſ c h e c ź e ł naſcheho maleho ſerbſkeho ludźiſka! Wón je to najſlépje ſ tym wobſwėdżił, hdyž je ſo na poſlednim wulkim ſjėſdźe nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony w Nürnbergu dał ſe Sserbowku w narodnej drasce, Marju Kempiż ſ Jenſchez, filmowacź. A runje my Sserbja ſ naſcheje wołżady wopraſwdże dyrbjeli we to hycź, ſo je ſo runje tutej khudej ſerbſkej holay ſ naſcheje wołżady ta cźeſeſ dostała: hač ſ wjednikej pſchińcź a jeho ſamo w naſchej lubej ſerbſkej maćeſnej rėcźi poſtrowlcź. To bé wopraſwdże hódne mnto ſa jeje ſerbſku ſmuſſenoſcź. Nam pak ma to hycź mócny wohoń ſo dale ſwėrnu dźéržecź k naſchemu Sserbowſtwu, dokelž naſch wulki wjednik a kanzler pſchejże ſebi jenoż ž y ł y ch ludźi a niż žanych „połojeżnakow“. Wón jara derje wė, ſo tajzy budża tel ſtajnje ſ w ė r n i a ſ p u ſ c h e c ź o m n i ſtacźenjo, a wón je runje w tutym naſtupanju halke pſched krótkim taſe ſtoke ſłowa porėcźał — njeſcże je cźitali w naſchich Sserbſkich Nowinach? Wobthowajmy ſebi je w naſchich wutrobach a budźimy ſa to ſ dźakownoſcźu też dale cźi naſſrodniſchi ſtacźenje a poddanoſcź naſcheho wiednika a kanzlera!

Tohodła, ludi Sserbja a Sserbowki, młodźi a ſtari, pſchikhwatajcże tola na tutej njedźeli ſ cźrjódamt ſ kóżdeje wſy naſcheje wołżady na wopraſwdże wopytanja hódny ſerbſki kulturny wjeczor. Njewėrno, wy nochżeże ſo wołz liwszy wopokaſacź abo ſwoju ſerbſkoſcź ſapréwacź a ſjinoh macżernu rėcź ſazpiwacź. To by tola ſakoſtnje thakał cźłowiek durbiał być, kiž by to dokonjał. Naſch kanzler taiſich ludźi mjenuje: m j e n j e h ó d n e (minderwertig) elementy.

Mutrobny ſerbſki poſtrow a wſele dobreho Wam wſchitkim Waſch ſnaty

ſerbſki prózowaŕ.

Kedźbu!

Zaměnien'e dźéłoweho městna

Miliony njeſaſłužerjow ſu ſaſo dźéło a khléb namakali. Ale hiſchcze ſtatyſtiſy ſwójbnych nanow, ſtarſchich pſchiſłuſchnikow a dźéłacźerjow kaž też mnohy ſtari wołowarjo ſa nowy ſtat bėdża ſo wo dobycze dźéłoweho městna.

Tu ſapſchimnuje poſtajenje ſ 28. 8. 1934 wo rozdźélenju dźéłowych mozow na ſałładowe wukaſa němſkeho knjeżerſtwa ſ 10. 8. 1934 a dźéłowym hamtam wažne mėnoſcże podawa k ſmyſłapokmenu ſarjadowanju ludowych towarſchow, kotſiż hiſchcze wo dźéle a khléb njeſteja. Kak wjele němſkemu knjeżerſtwu na tutym nadawku ſależ, dopokaſuja pjenjezne a ſaſtwowe khłoſtanja dla njemóžkedźowanja tuteho wukaſa.

So by w nazionalſozialiſtiſkej ſamolwitoſczi tu ſobudźéało, to je khutne napominanje ſa hoſpodarſtwo.

Dźéłowe městna wupróſdnicź, kotrejž ſu ſ wołzobami niże 25 lėt wobſadżene, **je najwuſchiſcha kaſa!**

Žadyn ſ tutych młodoſtnych dat kóżdu njedźelu hycź kjes dźéła. Próſdne dźéłowe městna ſu ſo pſchipraſwile w rataſtnuje, w dobrowólnej dźéłowej ſłužbje, w rataſtnej pomocy, ja jónke dźéłowe mozy też w domjacym hoſpodarſtwje. Młodoſtny zebi ſ wotſłużenjom tutéje cźeſtneje ſłužby ſa lud a wótzny kraj praſwo na poſtajene ſamėjcźenje dobudże. Dźéłowy paſ a liſt tłakaſſeje pomozy budżeteż w pſchichodże ſ wumėnjenjom ſ dotalnym dźéłoweho městna. Tohodła ma kóżdy wjednik dźéłaneje cźeſtneje winowatoſcź, ſo by ſo wo pſchichódnoſcź młodoſtnych ſtarak.

Tak dałoko hač ſo ſ rjadow ſtarſchich dźéłowytaſch dobałajeho narumanja ſa wupróſdnjene dźéłowe městna njedołanje abo hdyž waſchnje dźéła pſchiſtajenje ſtarſchich dźéławych mozow njeſnjeſe; ſteja ſ kłužbje młodoſtni, kotſiż ſo ſ dźéłoweje kłužby puſchcźa, ſu w ſwojim ſmyſłenju w nazionalſozialiſtiſkim duchu wukukłani, diſziplinowani a ſ cźeſtnej lińeſnu dźéłowego paſa wuhotowani.

Tohodła njech kóżdy wjednik dźéłarnje ſ dobrej wolu a ſo k ludowej ſhromadnoſczi wuſinawajo ſwoje dźéłacźerſtwo pruhuje a dźéłowemu hamtej woſſewi, kelko młodoſtnych w jeho dźéłarni je a kelko wón pſchewoſtaja, njech ſe ſa dźéłowu ſłużbu, ſa rataſtiku pomoz a ſłónczniſe polo jónſkich mozow też ſa domjace hoſpodarſtwo.

Schtoż wotżelje młodoſtnych naſtupa, kotſiż ſ 1. hapreleji 1935 do dźéłoweje ſłużby pſchińdu, ſo porjadnje pódźelu, ſrjedu a pjatk pſchepytowanja na tich khmanoſcź w Budyſkim dźéłowym hamcże wotmėwaju, kotrež ſo we 8 hodź. ſapoczinaju.

Dźéłowy hamt kóżdy cźaſ wſchitko dokładnje wujaſnja a dźéłacźanam rad ſe ſwojej radu pomha.

Cyrkwinske powėsće

5. njedźela po Tſjoch kralach, 10. maćeho rózła 1935.

W **Budyſchinje.** W Pėtrowſkej zyrkwi rano 1/8 hodź. farař Groſze pſchedże (Bachowa zynka, hudźba). Dop. 1/10 hodź. ſmėje farař Groſze kemſchenje ſa cźeſtožſchcźepjenje w ev. młodźinowni na Grodowſkej haſy 6. Pſchip. w 12

Jan Wjela-Radyżerb:

Nastaće Dubrjeńcanskeje hory

Stare cźaſy powėdałe
Sšebi ſu wo ſboberach,
Kotſiż ſu we Sserbach byli
W dawno ſaſchłych ſtoletkach.

Cźi ſu byli jara wulzy
Pornoh' cźłowiſkej' wulkoty;
Dźenża žadyn cźłowjek njeje
Runjeża jim nam'kany.

Do domu wſchak „Hoberezy“
Pſchelke ſwójby rėkaju,
Wulki ſ nich pak nichtó njeje
Kaž cźi tamni byli ſu.

S Davitowych cźaſow mamy
Wo hoborje powėſtwo:
„Goliat“ ſu mjenowali
Wulzyſchne to muzijſko.

Wón bé, ſchtož nam pišmo ſwėdcźi,
Pſches ſchėſcź kholczi wožoki —
Wo lohczach tych ſerbſkich hobrow
Žane pišmo njerėcźi.

Stare baje 'noż nam baja:
„Wulzy běchu pſches hory;
Pſchebahachu cźłowiſke ſplaſi
Jako ſchmėrki jamrożny.“

Halke ſa nimi ſu pſchicźichli
Ludźo naſchoh' runjeża,
Hdyž ſo hoborſka ta ſchlachta
Po nécźim je minyła.

Kóżdy hobor mėł kruch kraja
Że ſa ſwoje ſtudleſchcźo;
Bola njejbu wobdźėlaki;
Žiwiki ſu ſ hoſtiwu ſo.

Też na Wóſſliczanſkej horje
Jedyn tajſi ſtudleſche,
S nim bé wot ſwėrſtwy žiwe
Jeho dźowcźo hoborſke.

Nėhdy žahle pſchekorjenje
Mjes nimaj ſo ſaźebli
A ta hoborka, ta młoda,
Cźłyſche ſama ſtudlicźi.

„Sakoju ſo ſwojej hłowje
Sebi ſamej ſtudliſchcźo,
Niż pak nėhdże w ſuſſnu ſwécźe,
Niż wot nana dałoko.“

Nano, jako nan 'ſchcże ſpaſche,
Wona ſ lėhwa ſebra ſo.
S kožantnu ſo ſchórzom ſpaſa
Mjeſcźo nana thwatajo.

S boka Wóſſliczanſkej' hory
Maczíſny ſej nahraba,
Wotnjeże ju ſ rauſchej ſtronje,
Hdyž ſu tam hórki naſypa.

To pak hiſchcze bé ji mało,
Tuž ſo ſkonja tójſchto ras:
Dulow, kamjenjow a pjerſchcże
Pſchinakopi ſaź a ſaź.

Tak ta Dubrjeńcźanſka hora
Sroſcże bliſko Wóſſlinka,
Daj a te ſi hórki buchu:
„Wliſcha“, „hrjedźina“, „poſlednja“.

Hlej, tón ſchórz hé dźéſowe namėſ
Pſches te réżne kamjenje,
A tuž duzy pſches te dźéry
Pjerſchcź a ſemja padaſche.

Hdyž tón ſtary hobor ſ ranjom
Do ſwėta won pohlada,
Stejeſche 'nu pſched wocźomaj
Dubrjeńcźanſka wuſchina.

Große fischczenja Pop. ½6 hodź. smjeje farar Große spowědź a Boże wotkazanje. — W Marijnej a Marczinej zyrkwi smjeje sup. Berg dop. w 9 hodź. wuznaczowu Božu hodźinu; thema wo nastaczu a nuznosczi wuznacza. (Bachowa zyrkw. hudźba.) Wjeczor w 6 hodź. smjeje farar lic. theol. Ludwig mišijonske kemschenje. — Sbérka za wobstaranje drasty za najchudšichch konfirmandow nascheje wosadow. — Sobrjedu wieczor we 8 hodź. smjeje sup. Berg biblisku hodźinu pola Duczkez w Kóšlach.

S **Budestez.** Rano we 8 hodź. smjeje farar Böttger němsku spowědź, dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. Sbérka za mešnczanske a wokrjesne towarstwo za smutkowne mišijonstwo. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu pola Duczkez w Kóšlach.

S **Hurki.** Rano we 8 hodź. smjeje farar Riedner němsku spowědź, dop. w 9 hodź. němske predowanje. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. smjeje farar Riedner biblisku hodźinu pola Kralez w Nowej Wsy.

S **Hornicheo Wujesda.** Dop. w 9 hodź. němske predowanje, ½11 hodź. dźeczikemschenje sa 6. a 7. schulske leto. Wjeczor we 8 hodź. zwětkowobrazy Hornjoammergawskich pažijonskich brow w zyrkwi. — Schtwórtk (niz srjedu) wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźina na farje.

S **Wjelczina.** Dop. w 9 hodź. němske kemschenje, na to němska spowědź, 3/11 hodź. dźeczikemschenje. — Wutoru wjeczor ½7 hodź. pozedźenje wozadneho sastupjerstwa na farje.

S **Mojerez.** Rano w 7 hodź. němska spowědź (duchowny Mowczeŕ), dop. w 9 hodź. němske kemschenje (vikar Garbe), ½11 hodź. serbske kemschenje se spowědźu (duchowny Mowczeŕ), pschip. w 12 hodź. serbske kschcenja (duchowny Mowczeŕ), pop. w 2 hodź. němske kschczenja (duchowny Hamann).

Wobory lawinow w Awstriskej

We wulkim šneŕy dźiwina zakrytnje cžerpi. Wschudze šo horny a jelenje namakaju, kotreż šu we wulkim šneŕy ležeju wostale. Dźiwina ſ cžrjódanni pyta šo k wežtam pschedobycz, pschi kotrychž móže šo sterje wukhowacz.

Na želesniſkej cžarje mjes Steyrom a Lanfkirchenom je srjedu wožobowy cžah do runje šo wotwalazej lawiny sajeł. Někotre wožoby šu šo cžežko sranile.

W lawinach je tež wjele skotu sahinyło. Paženawski dań bě wot njedźele popoldnja wot swonkowneho swěta wotsamknjeny. Nětko šu wot tam prěnje powěsce dóschle. Wobydleŕstwo a symjzy sportiwy horicžo bóchu dla wotwalenja lawinow we wulkej hrohy, dokelž tež šnyluy šneŕowy mjeczeł sakhadźesche. Jedyn burišk dom so ſ lawinu wottorže, pschi cžimž 23 howjadow konz wsa. Dróha do dola je ſ 15 wulkimi lawinami sawrjena.

W Arlbergskej krajinje je wulka lawina 14 hródžow šyroka storhla. 10 000 volkſki powod Schrunskeje milinarnje je šo ſ lawinu na dołhosci 300 metrow snicził.

W Salzburgskej je na Gernkogelskej horje jena lawina 80 000 tóšnych metrow lěda sniczíła.

*

17 stopnjow symy na Sneżżu.

W Krkonoschach je schtwórtk na Sněžżu temperatura na 17 stopnjow symy spadka. Na riapje šneŕ ſ měrnami 1½ metra, w šrjenjej wyschokosczi 50 zentimetrow wyschoke leži.

Wukhowanske dźela pschi lawinje we Lobjowym Dole w cžeſkich Krkonoschach, pod kotreż staj cžeſkaj offizéraj pohrjebanaj, šu šo dyrbjałe sastajicz, dokelž je strach, so šo nowa lawina ſ hory wali. Tež w dole Běleje Wody je šo wulka lawina do dola walita. Pjecz ludźi je šo ſ njej sajmpko, tola šu šo mózli wukhowacz. Tšo ſ nich w holpodze w dole Běleje Wody ſ cžeſkimi swoabjenjemi leża. S holpodow na rjapje šo wobkhody sa sujesbożenjemi cžinja.

Sněhowy mjeczeł šmjertne sniesbożenje naczinił.

Na želesniſkim pschekhodže bjes sawjery njedaloko Rochlitz we wjeczornej Saksiej je 27letny ratař Hartwig se swojim motorſkim kolom do tworowneho cžaha sawadźił, kotrehož šo w šnylnym šneŕowym mjeczelu njeđe dohladał. Hartwig je šo ſ cžahom pschejeł a na městze wumreł.

Kolumbus niele jako prěni Ameriku wuslědźił

Dowuhlědźenje pisches Wikingow a Portugisow.

Hižo wjele lět do Kolumbusa bě Stary šwět (Europa) Nowy šwět (Ameriku) pytał a namakał. Naturſke wobstejnosče pokasowachu na dwaj puczaj, kupowy móſt w šewjernym Atlantiſkim morju, kiž wot Norwegskeje pisches Shetlandske a Farörske kupy do Islanda a wot tam do Grönlandskeje do dźenjnischeho Labradora a Noweho Fundlanda wjedże a dale pasatowy wětſik mjes 23½ stupnja šewjerneje a 23½ stupnja južneje schérokosče. Pisches Islandſku a Grönlandſku běchu krótko psched létom 1000 Normanojo šej dojeli, schtož je někto wědomostnje dopokasane.

Po tym je prěni znaty wuslědźer Ameriki a tež prěni žydźeſ norwegſki Witingaŕ Erik Cžeŕwjeny, kiž w symje 981/982 do Seleneho kraja (Grönlandskeje) pschidże. Tutón kraj klusčna geografiſay hižo k Amerizy. Prěni Europejan, kiž po tutym puczu dale do Ameriki bo dobywasche, běche Bjarni Heriolfiſon. Pjatnacze lět posdźischo jědźeſche Leif, syn Erika Cžeŕwjeneho, na juh hacž do dźenjnischeho Labradora, kiž „Lěsny kraj“ mjenowasche, dokelž tam nadobcž drjewo za sczełony nadeždże, kotrychž w Selenym kraju njeběsche. Někcžo bóle na juh sałożi Leif žwoje symske lěžwo, kotreż „Winowy kraj“ mjenowasche, dokelž jedyn i jeho pschewodźerjow ſ mjenom Tyrkir, kiž wékże ſ jeneje winoweje krajiny pothadżesche, tam dźiwje wino wuslědźi. Hacž bě tutón „winowy kraj“ hischcże bóle na juhu, njehodźi so dźenja hesporocznje dopokasacz. Wuběhnyczs so dyrbi, so pola Indianow, kotřiž k jezwjeru wot wulkich amerikanſkich jěrow sydlachu, wschelake indoeuropiske nałožki nadeždżechu, też baiki, schtož na sajéjdn Normanow pokasuje. Dopokasane je, so hu w 11. lětſtotku Irojo do Ameriki pschischli, najšerje hacž k rěcy sy swjatebo Lawrjenza (St. Lorenzſtrom).

Wažne sa praschenje, schtó je Ameriku wuslědźił, je, so ma šo po najnowischich kórkach namakanje Brajilkeje je strony Portugisow do sažnischeho cžasa pokaziczs, hacž je šo to dotal stało. Mokoło létow 1482 a 1486 šu Portugisojo hižo w Južnej Amerizy, w dźenjnischej Brajiliſkej, bydł. 1486 je portugalſki kraj Ferdinandej Dulmoſej privilej spodcžił, w kotrymž šo na „dozpěty kraj“ dźiwa. Naiprjódy nochadnu Portgisojo nicžo druhe hacž móſtři pucz do Indiſkeje wuslědźicz. Jich sastužba bě, so hnydom spóznachu, hdyž w Brajiliſkej k briohej pschikupichu, so njejsu w Indiſkej, ale so šu nowy dźěl šweta namakali. Na sakładże tutych šlědźerſkich jěchow stawnuchu Portugisow běchu spóznali, so je wažne, tute nowe namakane kraje psched swoimi šuhodami, mjenujcy psched Schwaniſkej, sastajicz. S tuteje pschicžiny wotpoka'a kral Jan II. w lěcze 1484 Kolumbuſowy namjet, Indiſku po mórſkim puczu wuslědźicz. To je najsaſtmawsche bósnacze dźenjnischeje wědomosnosče, so je šo tamny namjet ſ politiſkich pschicžin wotpokasał. Dokelž kral znajesche na sawockatku dźewjeczdźesatnich létow 15. stolěta wuslědźene krajiny tak dokkadnje, so bě tute pósnacze ſ podstatnom potajnjese johno politiſki. Tak bě Kolumbuſ nusowany, so na Schpaniſku wobroczicz, hdyž trěbne srědki k jeſbje po morju wot krala dósta. Hdyž šej to cerie pschemyſlichi, je Kolumbuſ Ameriku namakał, dokelž Portugisojo jemu žanych sadźěwkow njeczinjachu. Hdy by jeho mózli wětr bóle k juhu sahnał, by šo wulku dźiwał, dokelž do južnich amerikanſkich krajow běchu Portugisojo hižo pschischli.

Portugiſki kral Jan bě tak mudry, so hatle schčeł lět po Kolumbuſowym wuslědźenju w lěcze 1498. oficielnje slědźerſkej jěchu do Južneje Ameriki poruczi, kotruž potom Cabral nawjedowasche a pschi kotrejž hebi Portugiſka šiawnje kraj pschihnuji, kotrnż hižo na 15 lět wobsedźesche. W tutym šwitku derži so tež na to pokazacz, so na wječornym bricho krjedźeje a južneje Ameriki też mnoho hižo na oſtatke kultury pokasaju, so je šo potajkim Nowy šwět ſ dweju stronow wuslědźował.

Směrt je dotal lěto 1492 jako lěto wuslědźenja Ameriki wobhladowak. Njebudże tež mózno, tuto šwitkom měnjenje porjedźicz a šnadź druhe lěto postajicz. Mo to wschak też njeběše, dokelž Kolumbuſowa šiama wotstanje pschetož jeho strašnu jěchu bě šwět niehalaſnebo a smuſitebo muža. Wjedomosnosć nad dyrbinu błakowni bycz, so je tehdyžchi cžaš trószku wujaſnika, kotryž bě hacž dotal cžemny.

Směšk

Wopaki srozumił.

Sudnik: „Wobſkorzeny, potom su šwědki hiesporocznje dopokasali, so sče wschelakich hoscži ſ cžeſtym piwowym karanczkom bił. Wěrcže teſi, schto na to stejí?“

Wobſkorzeny: „Haj, wyſoki sudnikо! Tam stejeſche: K dopomnjeczu na rjane hodźinki.“

Mudry pastyř.

Bě nehdy w Salowje šołta, a tón měješe dźowcžičku. Bě pěkna, lesna, a nechtózkuli ju lubowaše. K tutym słušeše też gmejnski pastyř. Tola cyła Salowska rada běše rozhorjena, přetož kak móhł sebi khudy pastyř dowolić za šołtowej dźowku khodźić. Chcychu jeho tohodła ze wsy wuhnać. Pastyř pak so njehihaše, ale běhaše hišće hóle za njej. Nětko wobzamkny Salowska rada, jeho na kajkežkuli wašnje skóncować. Sadźichu jeho do wulkeho suda, tak, so njemóžeše wjacy won. Z kóždeho boka wostajichu małe dźerki. Potom wjezechu jeho k rěcy, zo bychu jeho zatepili. Cyły Salow jeho přewodźeše. Při brjozy walichu sud z woza. Nadobo pak wuskoči z blizkeho kerka zajac. Tu so wšitcy za nim puščichu, zo bychu jeho dosahnyli. Tola hórzy dyrbjachu mučni wotpočnyć. Ale tež zajac přesta nóžkować. Salowčenjo myslachu sebi, we tež won wjacy njemóže a běžachu zmowa za nim, ale tež zajac zaso nohi nałahowaše. A to sta so wjele króć. Skónčnjee so šołta na jateho dopomni a wšitcy so zasy wróćichu.

Mjez tym pak bě pastyř w sudźe z cyłej šiju wołał: „Ja njechcham šołtowu dźowku měć, ja njechcham šołtowu dźowku měć!“ Tute słowa wusłyša bohaty muž, kotryž runje z dwěmaj konjomaj a krasnym wozom nimo jědźeše. „Hłupy čerće, šohodła njechaš šołtowu krasnu dźowku, pušć mje do suda, ja ju chcu“, zawoła cuzy knjez a wuswobodźi pastyrja. Pastyř wjesele ze suda wuskoči, začini bohateho do njeho a wotjědźe z konjomaj, jako by wšo jemu słušało.

Bohačk pak mjez tym z cyłeje šije wołaše: „Ja chcu šołtowu dźowku, ja chcu šołtowu dźowku!“ Hdyž so Salowčenjo nětko wróćichu a tute słowa zasłyšachu, prajichu: „My ći šołtowu dźowku za wuši damy!“ a kulichu sud do wody. Bórzy so sud podnori a Salowčenjo wróćichu so wjeseli domoj.

Jeneho dnja pak přijědźe naš pastyř kaž baron z korejtu do wsy. Wšitcy so dźiwachu a njewěrjachu, kak bě možno, zo muž, kotrehož běchu zatepili, so jako bohačk wróći! Hdyž so wšitcy prašachu, kak bě so to wšo stało, nałža jim mudry pastyř takle: „Hdyž sud do wody čisnyšče, rozpadže a ja padźech na zelenu łučku. Nazdala błyščeše so małe městačko, w kotrymž bě wšitko darmo, kaž rjane brune konje, šakate kruwy, też złoto, słěbro, skrótka, docyła wšitko. A dokelž mam konje najradšo, wupytach sebi dweju zrěbcow a krasny wóz, zo bych so k wam wrócił jako bohaty muž, a znajmjeńša nětko šołtowu dźowku dóstał. Dźakuju so wam wutrobnje, zo sće mje runje w prawej hodźinje do rěki kulili, jeli to njebyšče runje w tym wokomiku činili, bych so zawěsće zatepił.“

Salowčenjo pak wjacy na poslednje słowa njepossłuchachu, ale běžachu jedyn přemo druheho k rěcy, přetož kóždy chcyše prěni do rěki skočić a sebi najdrohotniše wěcy wupytać. Šołta, kotryž trósku khromješe, njemóžeše sobu, a jeho žona tohodła za nim swarjo wołaše: „Hdyž je nješto dawać, tam je naš najprěnši, ale hdyž je nješto dostać, tam je naš najposledniši.“

Jedyn po druhim bě do rěki zeskakał, tola žadyn so wjacy njewróći. Dokelž nětko w Salowje žaneho šołtu wjacy njemějachu, bu prjedawši pastyř za nowoho wuzwoleny, a šołtowa dźowka bu jeho žona.

J. Cyž (1911).

Na kolesu po domiznje.

Jenu njedźelu w auguse 1934 jědźechmoj ja a Šmitkec Jan do Hodlerja. Tam sebi přemyslichmoj, hdže bychmoj jěłoj. Ja prajich: „Pojědźemoj do Milkec!“ Tam widźachmoj wulki hat a kruch dale běše rjany knježi dwór. Potom jědźechmoj do Łahowa. Tam njejsmy ničo dale widźałoj. Přijědźechmoj do Haslowa. Tam wuhladachmoj rjanu Měrčinec korčmu a Čornu wodu. Ale w njej bě jara sucho a wody tam njebě. Za wsu wuhladachmoj rjaku Bačońsku wěžu. Hdyž widźachmoj Čornjansku hórku, prajichmoj sebi: „Dele z koła!“ dokelž dych namaj falowaše. Dale Čornec widźachmoj Kamjeńsku dróhu. To so wjeselachmoj. Šmitkec Jan praji: „Jow so khětro hinak jědźe hač po Čornečanskej hórcy.“ A jědźechmoj dale a dale. Tu so khětro mróčeše. Nadobo so zablyska. Wobaj so postróžichmoj. Potom přijědźechmoj po wulkej horje dele. Delka widźachmoj jeneho rjaneho baćona. Wón bě khětro maly a njemóžeše hišće khmanje lětać. Ja chcych skoro z kolesa zaležo a za nim běžeć. Ale to so njehodźiše, dokelž tam běchu kerki. Tuž dyrbjachmoj dale jěć a njemóžachmoj za baćonom běžeć. A jědźechmoj dale a přijědźechmoj do jeneje wsy, a wuhladachmoj žoltu taflu z čornym napismom. Na tute jtflis teješe Prischwitz (Přěčecy). Potom jědźechmoj do wsy Bólborc a dale. Nadobo widźachmoj Drježdźansku dróhu. Tu jězdźachu auta a kolesa. Šmitkec Jan je skoro do jeneho kolesarja prasnył. Potom jělźechmoj do Ratarjec a na Budysku dróhu domoj.

Jurij Pjetašec, 5. lětnik.

Wot wuja z Lipska.

15. **To so wšem lubi.** Kublo kaž knježi dwór, statok kaž hród, wjeska kaž Liboń, jstwički kaž klětka, khěžka kaž hrodźik, zahroda kaž raj, wutroba kaž cyrkwička.

Njech je to wše naše! Naše kublo je kaž.

16. **Lětak leći nad** nami, městom, polemi, lěsom, mróčelemi, hatom, morjom, zemju a horami.

Ptaki čahnu nimo was, bróžnje, hata, šule, zahrody, skały lěsa atd.

Woda běži pod mostom, horu, brjohom, młynom, pućom, mochom, zemju atd.

Twar sady: Lětak leći nad nami. Lětak leći nad —.

„Što je Lipsčan wuj póslał?

17. **Łamaj sebi hłowu!** Wěš najmjeńšej wsy we Serbach? 2. Što běži bjez nohow, nosy a wjerći bjez rukow? 3. Prěni čopty z połodnja, druhi zymny ze sewjera, třeći mokry z wječora, štwórty suchi z ranja?

1. Łaz a Łuh (3 pismiki). 2. woda. 3. wětry.

Heslo:

Njedźelske dźělo wjedże do
khudoby a zapuśća duše.

Zajac w sněžy.

Hdyž dźensa do šule dźěćelmy, prajichmy: „Tamle na polu w sněžy jedyn zajac sedźi.“ Potom prajichmy holcam, zo bychu jeho kaž na hońtwje wobstupowale. A wone to činjachu. Tola to njebě žadyn zajac, ale někajki dołhi kamjeń.

B. Š.

Hospodařski kućik

Kak ma so hnoić

Wjacy hnojić — wjacy žnjeć.

Najwažniši srědk naše zemi wjetši a wěsćiši wunošk wudobyć, je, hdyž prawje hnojimy, njekedźbnjo na to, hač so wo płody role, łuki abo pastwy, plahowanje sadu abo zeleniny jedna. Kóžda rostlina a kóždy płód, kotrež so žnje, je wěstu měru cyrizny ze zemje wubrała. Też dešće wumyja kóžde lěto khěžto zemju a wotpławieja cyrizny z role. Tute cyrizny narunać a je rostlinam w dosahacej měrje a prawym zestajenju přiwobroćić, to je nadawk hnojenja. Runje tak, kaž človjek wšelakich cyrizny k natwarej swojeho ćěła trjeba, runje tak trjeba tež rostlina wšelake družiny hnojow a to wosebje kalk, kali, fosforowu kisalinu a dusyk. Cyrizny móža so roli podawać pak wšě hromadźee w formje organiskeho hnoja (hródźny hnój, kompost, jucha, zeleny hnój) abo tež kóždy jednotliwje w formje anorganiskeho abo přikupneho hnoja (tež wumělskeho hnoja).

Zasadnje steji, kaž smy to hižo wjele króć pisali, hródźny hnój na prěnim městnje, dokelž nimo wobohaćenja zemje ze wšěmi trěbnymi cyriznami připrawi tež wuměnjenje za bohate žiwjenje bakterijow a dobru mjelnosć pódy. Bakterija služa tomu, cyrizny tak předźěłać, zo móža je korušći rostlinow lohko přijeć a mjelnosć stara so wo prawy poměr wody a powětra w zemi. Hnój z hródźe pak móže nětko jara wšelakoro skutkować, po tym, kak so z nim wobkhadźuje. Kóždołětnje zhubja so njepraweho wohhladanja a trjebanja dla za wokoło 300 mil. hr. cyriznow w hródźnym hnoju. Twar drohich hnojnišćow nieje trěbny, dosaha, hdyž so hnój na najmjeńšim městnje porjadnje kładźe a stepta. Na polu a w zahrodcy dyrbi so po wuwoženju hnydom rozkidać a podworać.

Podobnje je z juchu. W juchowych jamach ma so hromadźić a ženož při pomročenym wjedrje ma so jucha wozyć. Nimo hnojoweje hromady a juchoweje jamy změje kóždy ratar změlnišćo (hromadu), na kotrymž so wšě rostlinowe a pjeršćowe powostanki dwora hromadźa. Z wjacykróćnym překałanjom a z přidawkom juchi a kalka so tuta hromada k jara khmanemu łučnemu a pastwinemu hnoji předźěła. Tam hdźež hródźny hnój njedosaha, dyrbi so z wosyćom a podworanjom zelenych rostlinow spytać, wobsah humusa a cyriznow kaž też mjelnosć zemje polěpšić. Wosebje přihódne su tomu mjetelojne kwěty, kotrež ze swojim bakterijemi zemiu tež z dusykom, najdróžšim hnojom, zastaraja. To ma wosebje za lohke pěskojte po humusu hłódne pódy wulku wažnosć.

Zo bychu hnoje ze samsneho hospodarstwa w zemi so ze bakterijemi prawje rozkładle, dyrbi w nich dosahaca mnohosć kalka być. Kalk mjenujcy wjaza škódne zeńske kisaliny a twori w ćežkich pódach trěbnu mjelnu strukturu. Z nim hakle też wobkhodne hnoje prawje so wuskutkuja. Tohodla je znajmjeńša kóžde 3. abo 4. lěto kalkowanje nuzne, wosebje też tohodla, dokelž su naše pódy na kalku khude.

Domjace hnoje a kalk su ze zakładom kóždeho hnojenja. Zo bychu pak so rekordne žně docpěle, so přikupne hnoje přidawa, njejsu narunanje domjacych, ale jenož nuzne dopjelnjenje. Zasadnje ma so při połnym hnojenju kali, fosfor a dusyk přidać; njeje-li tu jedneho z tutych syriznow, so druhe prawje njewužitkuja. Wězo ma so po druhnje rostliny a kajkosći zemje tón abo tamny přikupny hnój bóle doporučna stajić. Z přikupnymi hnojemi mamy možnosć, kajkosć płodow a jich dźěrživnosć polěpšić.

Rozwućowace drobnosće

Kašeł, kotryž je ze zazymnjenjom nastał, wosebje, hdyž ze žołdka wukhadźa, začěri so najspěšnišo z tym, zo wječor prjedy hač lehnyć dźeš a rano stanywši z ložа šalku połona wupiješ. Tutón srědk je khětro do zabyća přišoł, možno dokelž so ludźo na te — hórko jara njełoja.

Dobry a strowy čaj je tajki z jabłukow nawarjeny. Nakraj do sudobja dwě třećinje jabłukowych placków, z běłizku a jadrom; nalij na to wodu a daj temu 6 hodźin w čopłej róli so warić a kisać. Wječor pije so wuwarjena juška, a smě so na tesame jabłuka znowa woda naliwać, z kotrejež so druhi, prawy słódny čaj dobywa. Najkhmaniši wuwar dawaja pječa šěre renety.

Wariwa, a to płači runje też najwšědnišemu — běrnam — nimaja dołho z wodu so myć abo w njej stać, prjedy hač so warja. Njechaš-li hornc hnydom do nješće stajić, staj horne z běrnami na hłowu, zo woda wotkapa, abo lěpje wutrěj je z lapu. Też kulěpa, morchej, rěpa, seleri njerodźa wo wjele pancanja wo wodźe, z tym přisadźeja wšu słódnosć.

Sól wobsteji z chlora (jara sylneho jědu) a natrona, kotryž škódnosć tuteho jědu wjaza. Dokelž wšě wěcy, kotrež k jědźi wuživamy, rostliny kaž mjaso, hižo přimérjeny dźěl sele w sebi khowaja, je k warjenju tych samych jenož mało sele wužitne; nałožk mnohich, do kóždeje jědźe něšto sele přisypać, dyrbi so jako strowosći škódny wotradźeć.

Katolske cyrkwinske powěsće

5. njedźela po Třoch kralach.

Tachantska cyrkej: 5.45 hodź. Boża mša, w 9 hodź. wulka pontifikalna Boża mša na wopomnjeće krónowanja hamża Pia XI., předowanje, Te Deum a požohnowanje, w 14 hodź. nyšpor. Přileżnosć k spowědźi sobotu we 18—19 hodź., 19.30 do 20.30 hodźin, njedźelu 5.30—6.30, w 9 hodźinach. — **Serbska cyrkej:** 7.30 hodź. Boża mša z předowanjom, w 9 hodź. wulka Boža mša ze serbskim předowanjom, w 11 hodź. šulske Bože služby z předowanjom, w 13 hodź. serbski nyšpor, w 15 hodź. 3. rjad. we 18 hodź. křesćanska wučba z požohnowanjom.. Wšědny dźeń Bože služby w 7 hodź. Wutoru nabožne rozprawjowanje w 19.30 hodź. w kapali młodowuje na Dwórnišćowej drózy.

Hospodarski rozhlad

Ssobotu 9. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,500	100 pólsk. złotych	47,02
1 jendźelski punt	12,195	100 čěskosł. krónow	10,40
100 šwajc. frankow	60,72	100 franc. frankow	16,41

Barlinska burša ſ dnja 8. februara. Poměry na akziowych wikach dostachu wjeršu pjeńt žnjunych kupach ſe ſtrony publika nowe naſtorki. Zhyty rjad kedźbuhódnych powěźićzow ſ hoſpodarſtwa pohiby wuwołachu, woſebje rosprawa inſtituta ſa pićheptowanje konjunkturu we ſymſlim połěcże 1934/35, w kotrymž ſo praji, ſo ſ hłownej ſejeru pohibow k lěpſchemu ſu inveſtizijne dźěła a też wobkhodna rosprawa Porheiniſko-weſtfalſkeje ſenſkeje kreditneje banki, w kotrymž ſo nadźija wupraji, ſo ſo hypotheſowy wobtłoh połepſchi, ſchtož też ſ toho ſćěhuje, ſo je jenož 0,23 proc. proteſtow pićhećiwo konverſiji ſaſtawnych liſtow dóſchło, tak ſo móže ſo wo rezordnym wuſpěchu konverſije rěčeć. Też ſo lěpſche liča by w bankownych rosprawach wočakuja. Schtož k poſtupej kuriow bankowych akzijow pćhinoſchowaſche.

Rentowych wikach běłche dale ćichо, wobrot bě ſłabу a kurſy ſo ſedma pićheměniču.

Barlinſke žitne wulkowiki. Wobrot na Barlinſkich žitnych wulkowikach wobmjeſowaſche ſo na kryzе wſchědneje potrjeby. Poſtićenja w khlěbowych žitach napraſchowanje pſcheroča, w Barlinje ſpomnje móže ſo rožka poła mjnulow lěpje wotbyć hač pšenica. We wowſu nieje pſchemu njenja. Domjace twory nieje na wikach a jenož ſo poſtajene dodace ko poſtićа. Na jećjmjenjowych wikach je dele wěſta ſpěrživoſć, dokelž halle ſ dźenſnićkim dniom nowe poſtajenja do mozy ſtupja. Na mukowych wikach njeje pſchemeńenja.

Wežera płaćejche w Barlinje zeńnar

pſchenicy W 8: 10,9 hr., ᵂᵍ 9: 11,25 hr., rožki R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — jećjmjenja G 7: 8,09 hr., G 9: 8,27 hr., — wowſa H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.

w Sforicelu:

Pſchenica 19,85 hr., rožka 15,8 5 hr., jećjmjeń. nal. 16.25 hr., naſ. 15.75 hr., wowſ 15.15—15,85 hr., běrny 2,35—2,55 hr., hutra 71 pj., jeja 11—15 pj.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg Płaćizny po złotej hriwnje.

	8. 2.	7. 2.		8. 2.	7. 2.
Pšenica	208.5	208.5	bunv	15,7-16,2	15 7-16,2
rožka	168.5	168.5	wcka	12,5-13,0	12.5-13,0
jećmjeń now.	—	210-216	módre lupiny	11.75	11 75
ječmjeń, nal.	207-211	207-211	žołte lupiny	16,0	16,0
wows	—	—	zeradella	26,2-27,2	26,5-27,5
kukurica			rans. wosuſk	—	—
pšeńč. muka	27,25	27,25	lany wosuſk	7,65	7,65
ržana muka	22 80	22 80	ſuch. truhanc	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrnſ. kruški	—	—
ržane „	10.03	10.03	ſyno, 50 kg		
raps	12,25	12,25	rżana ſłoma		
hróch, Viktor.	34,0-35 0	34,0-35,0	pšeńč. „		
lane ſymjo	12,25	12,25	wowſna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaćizna za pšenicy za wupłodźerja 8: 200.5 9: 202.5
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 161.5 11: 164.5
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 160.5 9: 165.5
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: 160,5 13: 163.5

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

9. februara 1935 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,40	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1,40	1,80
Skopjace mjaso	1 kg	1,80	2,20
Swinjace mjaso	1 kg	1,6	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	2,00	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny nowe	1 kg	0,08	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,30
Hróch	1 kg	0,60	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,9
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	1,76	1,80
Sušeny połc	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,2
Jeja	štuka	—	—
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,44
Petrolej	1 kg	—	0,76
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,85
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Džeńšnjiše wiki w Budyšinje.

Butra 75—78 pj., jeja 12—13 pj., twaroh 20—25 pj., ſołotej 15—20 pj., ſydrotny ſał 20—50 pj., mjaſki ſał 20 pj., běły ſał 10 pj., čerwjeny ſał 12 pj., morchej 10—15 pj., zhbla 12—15 pj., brěſchki 40 pj., worječki 40 pj., boby 15 pj., tomaty 45 pj., běrny, 10 puntow 35 hać 38 pj., jabłuka 6—15 pj.

Wiče płaćizny w Budyšinje.

9. februara 1935.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.
Najlěnše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenca, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,62
Rožka, 72-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,02½
Ječmjeń, lěčny	50 kg	9,25	10,25
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 59-60 kg	kr. pł.	—	8,02½
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,77½
Raps	50 kg	—	—
Běrny (wewulkowikowań) najn. pł.	50 kg	2,55	2,75
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	3 55	3,75
Syno	50 kg	—	3,75
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,75
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	2,75	3,00
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,16
Jeja	1 štk.	—	—
Pšeńč. muka Type 502	50 kg*	—	17 00
Přeńčna muka Type 790	50 kg	—	15,50
Rżana muka Type 997	50 kg*	—	12,40
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	5,00
Wikowańske přeńčny wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	5,77
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	5,85	6,0
Husy	1 štk.	—	—
Prosata 8-8 štuk	1 štk.	11, 0	18,00

(Swinjace wiki běchu srěnje.)

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

8. februara 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 777.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rěznete hódnosće hač do 6 lět	40—41
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	36—38
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	30—35
Mjenje picowane wšěch starobow	24—28

Byki: 491.

Połnomjasne, wuroscene, najwjetše rěznete hódnosće	35
Połnomjasne, młódše	31—34
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	28—30
Spatne	24—27

Jałowcy a kruwy: 1517.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rěznete hódnosće	32—34
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwjetše rěznete hódnosće hač do 7 lět	25—31
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy	18—24
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	12—17
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2107.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	43—45
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	37—42
Spatne (3.)	30—34

Wowcy: 3649.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	36
Starše wukormjene (6.)	33—34
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	24—32

Swinje: 11 131.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	49—50
Wukormjene	47—49
Mjasne	45—47
Spatne	42—45
Rancy a kundrosy	45—46

Budyske stawniske powěsće

Narodźiłej ſtej ſo: 7. 2. Janej Herbertej Männeliej, redaktorej, dź. — Albinej Maxej Winterej, wjelichcemu knježerſtwowemu ſekretarej, dź.

Mumrěła je: 6. 2. Johanna Luiſa Hertrampfowa rodź. Lindnerec, mtndźelſtła blidarſkeho mišćina, 42 lět.

Manželſtwo pſchipowědźichu: 8. 2. Bjedrich Karla Renner, murjeř, ſ Fridu Margaretu Gleſchkec, bjes powołanja, wobaj w Budyſchinje. — Richard Kurt Lauſer, tećjeř, ſ Fridu Jadwigu Glauſchec, fabrikſkej dźěłaćerku, wobaj w Budyſchinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swóbodne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 35 — Pudźišn — Pónđelu 11. februara 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Statny wopyt pruskeho ministerskeho presidenta Göringa w Drježđżanach

Sobotu pschipoldnju je pruski ministerski president Hermann Goering do Drježđżan na wopyt pschijěł. Na dwórnischczu jeho zakti bohot Mutschmann, zakke knjeżerstwo, na kotrehož czole po nanowischim bohotskim zakonju nětko tutón stej, a wyschschi měschczanosta wutrobnje powitachu. Wokoło běsche minister nimo fronty sestupanych czełnych wotrjadow SA, zakkeho letarstwa, powětrowneho schkita, żelesnitkeje polizije, hamtarjow a dźěkoweje służby krocził, poda żo wón w aucze po Prażskej a Hrodowskej dróhi do hotela Bellevue. Psched hotelom běchu so czełne wotrjady SS, NSDAP, Kyhhäuserskeho swjatka a statneje polizije sestupałe, nimo kotrychž ministerski president tehorunja krocżeschе. Pucź wot dwórnischcza hač do hotela dě se znalerom małych Hitlerskich holczkow a pachołow wobrubjeny. Hažy běchu bohacze s chorhoiemi wupyschene a na khódbach stejachu tyżaczy luda, kotśi ministerskemu presidentej pschi nimoježdżenju hrimotazu zławu sanoschowachu.

Popołdnju w 4 hodź. dě wulka zławna zhromadźizna w hali dwórnischcza za nadrobnu żelesnizu na Waltarskej dróhu. To bě zhromadźizna, kaiku tu dołho wjazy njejeschmy, chiba wulke zhromadźizny pod hołym njebjom. Liczba sesdźenych wucżinjesche znano 25 000 a hala-sć hač na poślednu kuczik pschepjelnjena. Mnohy dyrbjachu wonka psched hobrskimaj wrotomaj stacz, hdyż mjesche policija nuzu, so jich w respektnej dalokosći idźerżo, hewak by hosczej a jeho pschewodej zyle njemóżne było, sajmu dostacz. Sakski bohot witasche sesdźenych a hosća a wupraji jemu, kiž je jedyn z najwuzyschich zhromadźenzerjow naschcho wiednika, wutrobny dźak za to, so je sakku stolizu wopytał. Potom nastupi knjeżemu ministerski president Goering z wyżoki podsjum, so by so hnydom zława jimał. Wulke zwětkomjetaki, junkerske lampy filmowych operaterow, dachu wschém tym tużazam możnosć, jeho wuradnje derje widzeć, mjes tmi so so za wucho wiazy hač 20 wótserdźakow prózowasche a bě tak tež w najdalschim kucziku tózde jeho zławo derje z'słyschecz.

Ministerski president Goering wusdźěwny, so stej so ledma dwě lećze minyłej, so je poślednji raz tu rěczał. Bě to tamna njedźela, kiž bě wozsudna za zyle hibanje; pschetoż runie na tutej njedźeli běsche so Adolf Hitler z narodnje smyslenymi muzemi seschoł a wschitzy běchu pschesćene pschichli, so chadźa czełeczenemu statnemu presidentej Hindenburgej wozej wotewrjeć a jemu dźěkować. So je wopraudże hižo wulka wjetschina na stronje Hitlera, njech tež hischcze marxizmus a kommunizmus a druhi z wulkotnej reklamu to prěcz łpytajn. Wulkotne wózy ku so w tutym czasu mjes poślednim a dźensnischim wopytom stake. S tamnischeho ludoweho hibanja a kihanja je nastało stecze kralestwo, kajkeż ku zebi wschitzy woiowarjo za nazionalsozializmus pschesli. Tehdy bě nasch wótanu kraj na kónzu swojeje mocy a dźenża leżeje nowy stat a wobudże so wschitko puhoże a hiba. Nowe zjiwenje, pschepjelnjene z nowym duchom je knježtwo nastupiło. Schtóż dże to hischcze prěcz, niech so ras dopomni na tamnische czasy. Schtoż je so pola nas wschitko stało, so njebodźi do zkowom sapschimnycz, njebodźi so tež z czornymi pisćemi wopisacz abo z człowjeschim rozumom wopschicz. My możemy jenoż kolena psched Bohom klonicz a so jemu dźakowacz, so je nam w prawym czasu wumožerja pósłał. Wón je naschemu ludej swobodu a czesć wrócżo dał. Wón, tak praji ministerski president dale, może nam łdźelicz, so wjednik priseby ruzy do klina niepokoji, dónli so jemu jeho kluk hacz do poślednjeho dypka jeho programma njeje poradził. A tak, każ wjednik dźěła, tak każ jeho wutroba z kóżdym nukotom jenoż za swój lud bije, dźěłaju też jeho sobudźěłacżerjo. Woni su ko wschitzy ludej sapisali a swójsne żiwjenje hižo léta dołho wjazy njesnaja. Sdźi też wo nich rěka, so njeje dosez sdźełanych a rozumnych bójskow mjes nimi, potom może wón dźensa na to wotmołwicz: „My w salchlej dobje mějeschcze dosez a nadosez sumneho rozuma a sće pschehrali, my mamy jenoż palace hyrio we wutrobie a sny dobyli." Nasch lud je jenicżka pschesćenosez a psches tutu pschesćenosez su jemu czesć a swobodu dobyli. My sny we wulkej dobje żiwi a tohodla wotpokazuju wschě malicżke schczuwanja a podrywanja. Spominajmy na wjednika a jeho zedźenje a jemu budźe so z naschej dowěru wschitko poradzicz. Dźeń je bliško, hdyż możemy naschim padnjenym towarschom, kiž su swoje żiwjenje we zwětkowym boju daloko wot wótczinu wostajili, pschimowacz: „Wy njejsće podarmo kwawili, wasch wopor njebě podarmo, wy sće wumrěli, so by Němska żiwa była."

Hrimotazy pschikleli, kiž běsche też hižo husto rěcz pschetorhnył, bě dopokas, kak je palaza rěd wschěch pohnuła, a swontanzy sapěwachtaj so němska hymna a Horsta Wesselowy spěw.

Wječor bu wopytej Straußowoje opery „Arabella" wěnowany.

Njedźelu rano pschinjeżechu jemu wschě kapały Drježđżanskeje SA rauische sastanicżko psched hotelom. W 10 hodź. zapołnjachu so němscy SA- a SS-tornajzjow na Adolf-Hitlerskim-naměsću, po kotrymż ministerski president statnu wobrasowninu wopyta, so by zebi wumělske wożebitosće Sakkeje wobhladał. Na to dojdże we radnizu a wopyta tak oficjelnje město Drježđżany a wyschscheho měschczanostu se sastupjerjemi měschczańskeje rady.

Wo dźěle w januaru

Po rosprawje němskeho wustawa za wobstaranje dźěła a sawěsczenje nisażtužerjow je pschemjenjenje mjes mjerjenjom a desćeswanjom w januaru na dźěło ważnje sluzkowało. To je k žyłnischemu sastajenju w swonkownych powołanjach dowjedło, z wěstymi dźěłami so też na wobstajnische wjedro czaka.

Tohodla je so liczba nisażtużerjow w januaru wo njedźe 369 000 na 2 973 000 powyschiła. Wona je z tym wo njedźe 51 proz. nižicha hač 31. januara 1933 a wo njedźe 21 proz. nižicha hač 31. januara 1934.

Położenje pak je pornjo łońschemu kem wjele lepsche hač so w liczbach pokazuje, dokelż ma so tu njepschihódne wjedro w januaru wobsedźowacz.

Wjesołschkosć je w januaru wożebje w swonkownych powołanjach pschiběrała, w rataršiwje, lěsarstwje, kamjenjowej industriji, w twarstwje a wołkhadze. Naježnischo su so twarstwo a njewuczeni dźlaczerjo potrjechili.

Simon chce pieča do Barlina pučować

Każ diplomatiski donoschowaŕ Londonskich nowin „Observer" piša, so w Londonje mysl sessylnuje, so jendźelski swonkowny minister sir John Simon Barlin wopyta. S hamtskeje jendźelskeje strony dreje so tuto pučowanje njewobkrucza, tola wono so też njeje dementowało.

K europskemu politiskemu poło'enju nowiny „Observer" piżaju, so by bjes dwěla najležpje było, hdy by sir John Simon němske knježeństwo wopytał, tola k tomu je na woběmaj stronomaj dobrech pschihotowo trjeba. Sdyż dyrbi sdźenje wuspěschne byez, dyrbja so tśi samery dopjerz:

1. dżesaczetemu měr na sakkadże statuša quo;
2. dorozenje wo bronjenju a
3. runoprawosez Němskeje, kotraż so najprjedy pschipóznaje.

S druhimi słowami to rěka, so so wukraj Němskej na sakkadże Versaillelskeho sdźenja njemóże bliżicz. Swólniwe wobhdźelenje Němskeje je wjerza ważne a se strony Němskeje so po pomjezi Londonskich nowin drje żaneho pschesdźiwjenja njewocakanje.

Dla přeradźenja wo'efskich potajnostkow so wotprawiło

Barlinska justizna nowinarnja wozjewja: Kurt Boehm z Ludwigshafena a Pawoł Merz se Stuttgarta, kotrejż je ludowy sud 9. augusta a 16. oktobra 1934 dla pschesadźenja wojerskich potajnostkow k zmjerczi sakudźił, staj so 6. rozmi rano w Barlinje wotprawiłoj, po tym, so wjednik a němski kanzler swoje wobhnadźenske prawo wobsedźiwuził.

Zjězd statnych a župnych wjednikow w Barlinje

Każ nazionalsozialistiska korrespondenza zhoni, so 14. februara w Barlinje statni wjednizy a 15. februara župni wjednizy zhadźuja. Wschitzy statni a župni wjednizy so 14. februara na zwiatocznosći k wotewrjenju němskeje wustajeńzy automobilow 1935 wobdźěla.

Kommunist posaarskeho Němca potrěił

W korczmje „Město Straßburg" w Saarbrückenje blisko policajskeje direkzije niedźelu wjecżor k pukam se snatymi separatistiskimi wjednikami dóńdże. Pschi sadźerażnym prjedawschi wjednik wothłosowanskeho bórowa jenotneje fronty, kommunist L'Hoste mlodeho cżłowjeka z wulkim revolwra cżeka strani. Hosczenz „Město Straßburg" je snaty separatistiski lokal. Policija je nětkore wozowy sajała.

Rintelen so před wo'erski sud stajił

S Wina so powě, so so dr. Rintelen 2. měrza pched wojerski żud stajł. Jednanje budże najskerje 4 dny trajeć. Statne rěczniskwo je żobotu pschihotowaju offizjelnje wobstorżbu dla wjelepscherady pschecziwo prjedawschemu wupósłanjej w Romje dr. Rintelenej sapodało. Wobstorżbne pismo wobsteji z 15 swjatkow a wopschiła 800 stron, z maschinu napisanych. Pismo je so presidentej wojerskeho żuda pschepodało.

Italski namjet k powětrowemu zrěčeniu

Sobotu su jendźelske nowiny w nastupanju jendźelsko-francowskich namjetow za europske rjadowanje swojich kedźbnosći na sadźerjenje Italiskeje słojite. Pschicżina k tomu běchu powěsće z Roma, so je italiske knježeństwo swólniwe so na powětrownym srěczenju wobdźělicz, jeli so italiske namjety pschimosmu, kotrež je pósłanz Grandi w Londonje pschednjesł.

Diplomatiski sobudźěłacżerjo Londonskich nowin „Daily Telegraph" wojerwja, so italski namjet nětkle toke wopschija: Dokelż kedźbi Jendźelika niepscheje, so by so rukowanje w powětrje na pschipad nadpada jeneje ze signatarnych mocow na Italiju wupschestrěło, też Italika nima wotpohlad, so by swoje winowatosće na pomoz za Jendźeliku wupschestrěła. Dokelż pak so mjes tym namjetnje, so Jendźelika rukowanje Franzowskeje, Němskeje a Belgiskeje pschecziwo nadpadej jeneje z tutych mocow pscheża dołanje, Italika wocakuje, so tute tśi kraje też z njej do podobneho srěczenja sastupja.

Italska officielnje přihłosuje

Po nowischej powěsći je kral italiske knježeństwo nětko Londonskemu dojednanju wuprajiło a k tomu tola hamtske wojerwenje wudało:

„Pschiłuschne italiske worschty su jendźelsko-francowske rospominanja w Londonje žyłnje wobkedźbowake, wo kotrychž je so knježeństwu dokładnje rosprawjako. Tudomne hamtske městnosće se sajimom na słónczne wojerwjenja zhladuja a su pscheswědczene, so wone możnosć za dorozumjenje z Němskej a z tym za spodzatk periody zhromadneho dźěła mozow, kotrež maju sajim sa to, podadźa.

Schtož srěczenje za podwěraniže mjes kobu w powětrju nastupa, italika swoje stejischo to bliżschim czasu w smyśle sahadneho pschihłosowanja wuprajł. Dźiwaju na wożebite położenje mjes Italiskej a Jendźelskej.

Pschiłuschne italiske worschty su se spokojenjom wo jendźelskim stejischeu k njewotwisnosći Awstriskeje a k franzowsko-italskim srěczenjam se 7. januara zhłyschale."

Płata turkowska nacionalna zhromadźizna so wuzwoliła

W Turkowskej su so piatk wólby do pjateje wulkeje nazionalneje zhromadźizny wotmeże, pschi kotrychž je so nětkle 400 sapósłanzow, mjes nimi 17 žonow, wuzwolilo. 16 sapósłanzow je njewotwisnych, tamni wschitzy pak, też wschitke żony, knježeństwowej stronje, jeniczkej turkowskej

stronje, pchižiušchesa. Tule wólby běchu prenje w turkowskich stawišnach, pchi kotrychž so tež jony wolachu. Nowa nazionalna shromadźizna so w měrzu w Ankarje shromadźi.

Jendźelska dźěłaćerska strona n'espokojna

Dźěłaćerska strona a kongreß dźěłaćerskich swjazkow staj pchihowdźitoj, so na konzu tydźenja po zyłej Jendźelskej demonstrazije sarjadowetaj, ſ kotrymiž dyrbi so wuprajeć, so so knježerstwowe pchihotowanja w podpjerje njeſahuźerjow sa dožahaze njewobhladuja.

W Americy žada'u 800 pancerowanych lětadłow

Reuterez telegrafowarnja w Londonje ſ Waschingtona powě, so je so na shromadnym pożedženju amerikanskeho wójſkowego wyschiſchego kommanda pod nawjedowanjom ſcheſa generalneho ſtaba generala Douglasa Mc. Arthura a wojeńſkim wubjerkom representanſtkeho doma wojeńſki plan rospominał. To tutym planje so žada, so by so na Hawaiſkej kupje ſepjeronitſchcžo lětadłow ſa 11 miliionow dollarow pchipraviło. Też ſakitanje amerikanſkeho mórſkeho brjoha pchi Tichim oseanje ſo po tutym planje pchihotuje, tu ſtuſcha artillerija na kupje Hawai. na pokupje Aljaſchzy a na druhich měſnach.

Pchedsyda wojeńſkeho wubjerka ſapósłanz Mc. Swain riekny, ſo ma kóſda naprawa, kotraž ſo ſtanje, jenož ſ ſakitanju kraja ſtužić. Schef generalneho ſtaba wubjerkej hiſchcze poruczeſche, ſo by kupjenju 800 panzerowanych lětadłow ſa 90 miliionow dollarow pchihłoſował, ko by ſo wójſku dožyła 2320 nowoczaſnych lětadłow pſcheporučało, kaž běſche to hižo druhi wubjerk namjetował.

Krótke politiske powěsće

Hospodaſke jednanja mjes Němſkej a Franzowſkej. Prěni wotrěſk němſko-franzowſkich hospodaſkich jednanjow je ſo w Barlinje ſtónčił. Wot dźeńſnišcheje pónđźele ſo w Pariſu jedna.

Nowy preſident amerikanſkeho Cjerwjeneho kſchiża. Preſident Roſevelt je pjatk admirała Graysona ſa naſtupnika preſidenta amerikanſkeho Cjerwjeneho kſchiża Payne, kiž je njedawno wumrěł, pomjenował. Admiral Grayſon běſche namórſnitſkowy lěkař a bu poſdźiſcho domjazy lěkař wrjedowaſcheho preſidenta Wilſona, kiž jeho na měſtowadmirała powyſchi.

Wusudźenja

§ Dóſtał niepokłoſtann Reinhold Ewald Berndt ſ Habrachźiża, 51 lět ſtary, běſche ſo zale ſchroł, hdyž ſe 17lětnej holzu, kotraž po zyłej wſy ſaka duchomnje wohmjeſowana płacźeſche, ſpłanje wobthładźeſche. Běſche wobſtorżeny, ſo je ſo § 176 2. wotr. ſ buchownje khorej wołzobu intimny wobthlad měł. Wobſtorżeny to ſaprěmaſche, pchiſina jenoż, ſo bě ſo e kónkej njenózitwe ſcheſ[illegible]ſak łokadła ſo dla ſyntyaneho njenózitweho poczinjenja k lětu jaſtwa ſaſudźi, pchi čimž ſo jemu wołózaze wobſtejnoſcze pchipoſnachu, na tſi léta ſo jemu czeſtne prawa wotrjeknychu.

§ Pſcheczíwo ſakonjei wo ludowym ſchulſtwje běſche ſo dotal niepokhoſtany 38 lět ſtary Woldemar Alex Hauſa ſe Schunowa pola Jitawy pſcheſchoł. Běſche na wuczerja hruby liſt napiſał. Schulſki rada tehodła ſadaſche, ſo bychu Hauſu pokhłoſtali. Hamtſke ſudniſtwo w Ochranowje napołoſi jemu 40 hr. abo 10 dnjow jaſtwa a dla ſtranjenja na czeſći 30 hr. pjenježneho khłoſtanja abo 6 dnjow jaſtwa. Pchi tym ſo ſo dowolito, ſo ſo pjenježne khłoſtanje po 2 hr. tydźenſky wotpłacża. Hauſa ſo pſcheczíwo wuſudźej powołaſche, mała khłoſtanſka komora ſwěczi, ſo bě wuczeł Schunowſkeje ſchule 12lětnu hólowku Hauſy ſ dwěmaj hólźtnomaj po ſchuli pokhłoſtał a jej nadał, kěrluch 8 ſchtuczkow dołhi, nawukaſ, dokelž běſche 6. dezembra 1934 ſabyła ſpěwańke do ſchule ſobu pſchinieſcź. Běſche pak hólzu też ſ ruku a linealom pſtitował, dokelž bě dźěczo pjeczą na njeſkuſchne walcźnje jemu wotmołwiło. Popołdnju, hdyž dyrbjeſche dźěczo po ſchuli ſedźeć, pſchińdźe Hauſa do ſchule a běſche wot wuczerja, kotryž měſeſche na dźěczi dohlad, ſadaſche, ſo by jeho dźěczo puſchczíło. Też na tym wobſta, hdyž jeho wuczeł na khłoſtanjomnoſći jeho ſadanja kedźbneho ſczini. Hołza ſchuſu wopuſchczi a dźěſche ſ nanom domoj. Sſo wotpſcheſejo, Hauſſa pchiſłopomnjenja czinjeſche, ſ kotrymiž znuj wuczerki kolleatum ſtani. Na ſamknym dniu běſche nan wuczerja, kotruž běſche hołzu po ſchuli wobhłował, bruby liſt napiſał, w kotrymž jemu wumjetowaſche, ſo bě jeho dźowku nſeſprawnje pſchebił, a ſakaſa jemu w pſchichodnje kóżde taſke biczе. — So by ſo w ſchuli ſa- noſcź ſaſzy cźelne pokhłoſtanje wuczerjej we wěſtej měrje dowolila, ale nit pſchi njedoſtatku ſnatomnoſczow abo pſchi ſapomnjeczu. Hauſa ſo ſ tym ſakitowaſche, ſo je napomnjeny wuczeł hižo wſazy krótſi mjeſu ſwojich prawow w tutym naſtupanju pſchekrocził. Nowokanſti ſud měſeſche Hauſu w ſmſku pryedawſcheho wuſudu ſa winowateho, pchiſina pak, ſo je ſo khłoſtajomny cźinił, pchi ſakitanju ſwojich woprawnjenych interesow. Pryedawſche khłoſtanje ſo na 20 hr., w wjeſelach abo 5 dniow jatby a na dalſchich 15 hr. abo 3 dny jatby po- niżł a khłoſty ſo tehorunja ſnižichu. Też ſmě khłoſtanja wo 1 hr. tydźeńſky wotpłacźowacź.

Wuši a rot

(Hišćo njewozwěšćana pěsń.)

Mi Bóh je sadźił wušì dwě,
A z tymaj słyšu słowa wšě;
Hdyž praji luba maćerka:
Mje poslchaj, nječiń lózestwa!

Hdyž rjeknje nan: Pój ke mni ty,
Wšak moje lube dźěćo sy!
Hdyž dźěć mje wuši modlitwu,
A wowka stušku pobožnu.

Hdyž ptačik Bohu zaspěwa
A zwony ke mši wołaja,
Hdyž cyrkej wšitka zejhrawa
We swjatych hłosach khórluša. —

Kak hakle budże klinčeć mi,
Hdyž budu słyšeć jandźelki,
Jak' Bóh tón miłosćiwy knjes
Mje ščedry puści do njebjes.

Rad prajm: „Bohu džakowno,
Zo spožčił je mi słyšenje!"
A hłucheho tak žel je mi,
Zo wbohi zwuka nječuje.

Pak tola na tym sudnym dnu
Też pytnje truhu posledn'u,
Rdźo potom słyšeć — Bóh njech da —
Kak swjeći Bohu spěwaja.

Radyserb.

Ze Serbow

W **Budyšchinje**, 11. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdźež dźěława rucy bydła, hłód njemóže nutř.
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer — 3, najnižſcha temperatura w nozy 12 ſtop. ſymy po Celſiju. — Wyſchina, kotraž ſo ſ kónkeho wjeczora ſ dołhemu ranju pſches Němſku cźehnje, ſo ſeſłabjuje. To ſo wobźeje w ranju ſtawa. Tohodła ſměmy wočakowacź, ſo hyma trochu popuſchczí. Sſylna nižina nad Sźrjedźoſemſkim morjom je ſwoje měſtno nimale njepſcheměnjene wobthowała, wona ſtuſkuje hacź do Karpatow. Se ſeſłabjenjom wyſchiny je ſo pola naſ ſaſ ſylnišcho do ſnźeha dało. W tu khwilu hiſchcze ſymſki wjedro wobthowamy, tola mjerſnjenje njebudże wjazy ſo tak ſylne kaž dotal. — Jutſije wuteru ſtónčko 7,20 hodź, ſhadża a ſo 5,10 hodź. khowa. Měſazźk khadża jutſije dopołdnja 11,03 hodź. a khowa ſo rano 3,46 hodź.

— **Wuſkłady na wjedro ſa jutſiſchu wuteru: Mjerſnje- nje budże trochu łahodniſche.**

*

— **Měſchczanſka wohnjowa wobora** ſo ſobotu wjeczor wokoło ¼12 hodź. na Garbarſkej haſu ſawola. W leſonoſcź cźiſto 8 běſche ſo w pinzu na dworje rěſ ſadałk Wobora woheń, kiž hačke naitawaſche, ſ jenym ſchłamchom ſala. Wohebiteje ſchkody njeje rańſało.

— **Cźežke njeſbože Budniſkeho wohoſowego automobila dla njewobſtwětleneho ſaſchahaa.** Na Budniſko-Lubijſkej ſtatnej dróſy bliſko B ł o ž a n ſobotu wjeczor wokoło 6 hodź. makſy auto ſ Budyſchina khětro ſpěſchnje do ſapſchaha ſaźěże, kiž dokhe drjewo wjeſeſche. Wjednik automobila běſche ſo ſapſchaha pchepodże dohladał, dokelž ſadniese ſmjeſo njeměſeſche. Mies pcźežimi nutſkadźenymi ſo 31lětna mandźeſſka Gertruda Maſerowa ſ Budyſchina, kotraž nichi Pſchiſchečanſkim puczu 8 bydli a kotrejež mandźelſki je wójnu mitchtr pola dźěłowe ſtužby, ſtraſnje ſranj. Wona ſtejbi delnje cźeſeſne (Kiefer) ſkoma a ſo nad hrobu a na ſchiji ſranj, ſo dyr-

---

Wjaczſław Sieroszewſki:

Zamórſcy djabeł

31] (Pokračowanje.)

XIV.

Baron měſeſche ſo na puczź podacź

W póſtanſtwje ſkładnoſcź wuźiwaju ſarjadowachu k powčeſcźowanju wuprawy ſrojatočnu roſzohnowanſku hoſcźinu.

Wjeczor na pol ſedmich ſo hoſcźo ſeſſydachu ſa wulke podołhaite blido. Schéſcź hobrſkich kwěcźelow ſriedź blida tworiſche pſchekraſnu ſiwy płót. Běłe keluchi lilijow ſo měſchachu ſ wóbnihwymi jaſykami dſiwnje roſdrětych tulpow. Pod wotewrjene hlójźki żołtych a kaž mak cźerwjenych różow khilachu ſo nad błédymi ſkalniſzami: pjerſiſte płomjenjowki a pſchewulke naliki wiſachu lubozne ornamenty ſ drobnymi pomoranczowymi kčenjemi a komoſcźanymi zankami tuberoſow. Mies nimi ſo wuprjerachu cźeſne promjenja trawiczkow a kłobow, a ſiwa ſeleń paproſcha a lawrjeſza wſcho kwjaſowaſche.

Pokkoleſa błédorožojtuch bantow, kiž wiſachu ſ ſtjoch wyhołkich ſkłobornych ſtwórcźnikow, ſiednoczíchu ſmołko ſ kwěkami. Po wokěmaj bokomaj kwětkowego płotu ſieſachu riady nymnatych błeſchow a ſchwiſnych karanow, kiž ſo błyſchcźachu ſe wſchémi barbami tucźeſe. Mjes nimi ſo wuprjerachu ſtejaſi ſ kopjanmi ſołtych, cźerwjenych a ſiſakołtych płodow. Piched kóżdym hoſcźom ſłónčnike ſe ſeſtujenz zyła hromada wiſchelakobarbnych keluchow, ſchleſcźow ſ wjeſchlemi kaž kwěcźele naſtajenych fjerwjetow.

Pched kóżdym hoſcźom ſtejeſche hinaſcha, pſchekraſnje emaljowana ſólniczka, kiž bě podobna na kopjeſchko, na kotrymž bě ſo ſeſydlo cźyſoba ſwjatojanſkich muſchkow; pſched kóżdym ležeſche cźwak nalikow, tuberoſow a błédych kóſtrjanzow. Wonjeſche ſa kwětkami a nadobnym winom. Na wjerčku nad ſwěcźnikami wiſzaſche wěnz ſ wjeſkow a hobrſkich bambuſowych wobruczow, nežny kaž ſkjdźelſcha bajkojtych mjetelow. Koło wokoło błida ſo błyſchcźeſche kruh běłych knjenjow a knjeńnicźkow a cźornobraſcźanych knjeſow, wjeſelo ſo hłeſadźo a brinkotajo ſe ſłébornym jédźnym gratom. Měniſka, jendźelſka, franzowſka roſmołwa ſo měſchełche a ſeſadły hoſcźi, ſady po měſtnoſći ſchuſtachu ſcźicha bełobraſcźeni khińſzy ſłużobnizy. Wot ſwěcźnych ſcźeſnow ſo wotſłóżowachu cźmowe, różkoite łaſcźeſke pſchipraviewińſkich błidow, kčačku ſo ſchmorne wrjelinowe waſy, błyſchcźachu ſo ſaſtarſke, dſiwnje ſwite khinſke miſy, zbłaju ſo ſtejakaſi ſ drjewa cźorneho buba; ſapaſche ſloto a purpur ſaſkrawych, eſotiſkich mólbow.

Brześki ſredſeſche pokhmurjeny a mjeſcźo pódła topografa zbłaju bies ſaſtaca wobruh błidowego ruba. Cźemu tu běſche? Wojowaſche ſe ſwojej ſamkjenej bojaſliwoſcźu, kiž jemu wſa ſcźerpnoſcźe, tola nječſto ſłuſnišcheho hač mudre pſchemyſlenje jeho ſimaſche. Europſki kabat, kotremuž bě hižo zyle wotwuknył a k tomu na wotruhanej ſłowje ſelpinana kumſchtna wopuſch jeho ſamyſlichtaſi. Pytny nječſto krótſi wcźihnej wocźi na njeho ſłożenej a łoſeſche ſo ſpodi, ſo nječto w zuſej rěcźi ſo jeho nječſto wopraſcha. Hdyž potaſſim naras topograf ſ njemu poſrěcźi, měſeſche błuboki hłóſ tuteje dobrocźiweje diſche ſa jandźelſku hudźbu.

„Ty ſo hnéwaſch, hólcze, ſo pſcheczíwo twojim ſaſzadam tutych ludźi ſej pſchjeco hiſchcze wažíſch! Wonjeczi jaminizy... nékaſka poddružna dwénohaczow. Wſmi wotrobu ſa měrídło, to wſcho wurunna. A naiſkerje je, ſo ſo do teho wohładaſch, kaž ſa, pſchetoż njemóżeſch niczo pſcheczíwo tomu cźiniecź..."

Brześki njewědźeſche, hacź ma ſo ſmjecź abo hnéwacź.

„Ja cźe widźu! Tij!" topograf pokraczowaſche. „Ssy hódnu wumiożenja. Pſches tebie dźěchu „pravda puſty" k dracźej. Baron je zyły kniblickſojty. Ne nam dal awſtraſiſku antonomiju, praju cźi. Pij, hólcze, niewobjarnj. To je pópkanſtwowe wino! Ja cźe widźu! Wołaſt taiſi, kajkiż ſo, modł ſo druhdy ſa moju duſchu a ſtuduj Khinu... hacź do dna. Tu maſch kocźe ſłoże. Widźach pſchekubonu kolecźku pſchi wokńje twojeho hoſpodarja. Tola njedaj ſo ſababiecź... Wrócź ſo domoj!" ſtary dundaſ nežnje praſcheje.

„Ow, ja ſo ſaſzo wrócźu! Zyłe wěſcźe! Wěm hižo, ſchto chceſce rjec: pſches ſwój lud ja cźłowjeſtwo!" Brześki žiwje pſchiſłowni.

„Schto? Sa cźłowjeſtwo? Ow nó, to je mi pſcheſwyſoko! To njeje roſtło na mojich ſchtomach. Wrócź ſo, pſchetoż... tu je graſwoczíwe žiwjenje! Wě dowérje cźi rjeknu, njech ſo tebi tež derje pórídże — tebi budźe ſo pſchezo ſtyſłacź — kaž wěſtemu ſnatemu — a mrějo hiſchcze budźeſch wobſarowacź, ſo njeſłyſ žiwy był po ſwojim. Nimo teho hroſa! Tucźił pacholjo, Aničenju, cźi ſo jenje njemyſla a žiwojim njepſchecźelam pſcheja... ſło! Kóżdy by trjebał ſnajmjenjſcha łut mydła a punt pocźinkow. Dyž wajo na ich hobrſkim liczbu bu to by'ſo khětro wjele... Dodawaczelow wſchak je do dołcza doſeć! Cźi bychu był ſpołnimi, hiſchcze wiele druheho ſobu dodawacź, ale... ani zbiłkiſajte, ani błakownoſcze! Pſchewoſtaj to druhim! Dopomniſch ſo hiſchcze na ſamneho Mongola w pěſni, kiž ho tak ſchcźerſeſche? Wſchitky wumrěſnemy... Pijmoj potajkim tutkwiliu teho pópkanſtwoweho wina, ſo ſmrěſnej nječſto, ſchtoż ſo hodźi pſchetworicź do ſyłſow... Pij, cźiły hólcze, a rěcź wo ſebi!"

Brześki bu wieſeleſchi. Cźhyſche tutemu wulkemu, ſuchemu, woſamoczeſnemu Němſki ſnaimieńſcha ſe ſłowami dobrotu cźiniecź a jemu riez, kelo pſchikhilnoſcze ſ njemu měſeſche. „Sſnadź je poſledni króćeſ", riekny hnuty.

„Wo tebje, młodżenzo", topograf jeho wjeſoły pſchetorżny.

Brześki ſo poſmějewſny, wupi ſwoju ſchkleńzu a poda powědacź wo hoſpodarju, wo Cźanie ſ wěſtſe karaktne nokom, wo hłoſach ſady pſchestajada a wo pachanju trubſi.

Topograf kedźbnje wotſkaſche. „Słá", riekny ſkóncźnje. „Schto je ſłe?" wopraſcha ſo Brześki pſchekwapjeny.

„Ty nicźo njeprajiſch wo tym hoſicku!"

„Njeprajach nicźo wo njej, dokelž nicźo njewěm. Njewidźach ju ženje." Wón wſchak ſo ſaczerwjeni pod wotſmai topografa. Na ſłoże rynje hoſcźinu ſkóncźichu. W powiſchitkownej njerwjenoſzy nekotre knjenje ſo ſmorgnowachu topografa a ch'ywu też Brześkeho wotwjeſeſ. Khwilku jemu krótſeſche ſtrach, ko budźe ſriedźiſcheho zuſeje towarſchnoſcze. Wjele weſiwnych ſo k njemu wobroczí, tola poradi ſo jemu ſ cźaſom tłochnycź. Sdwoła kčarja a topografa do wołběže, wobjima ſo ſ ninaj wutrobnje a wotemře do noj, inuſcźe ſyłno podušchejo.

Khińſki ſłużobnik jeho ſ latarniu pſchewodźeſche. W měſeſe hižo wſcho ſpaſche. Woda tłukotaſche pod nohomaj, brodźeſchtaj ſ wróſu pches błóto, haczrunjeſ naſſonitu wjedník ſo krucze ſchcźeżeſi dźerſcźeſe, kotruż mjes cźornymi łuſeni ſ błukej latarniu wobſwětleſche. Jedyw ſa druhim pſcheridźeſchtaj nimo ſamkunjenych klamow a wopuſcźeſenych budow, hdyż a hdyż w bludźazych pruhach latarnje ſo ſabłyſchcźeſi ſłoty wuwiż abo cźerwjene wikowańſke inanijo ſo wunóri ſ cźmu. Hdyż a hdyż nékdże ſo nicźeſkoriſeſche żołtu błyſchcź latarnje ſapoſdźeneho nóżnika. Naſdala kłepotachu wutſke drjewjane bubony, ſ kotrymiž nóżni ſtražerjo hodźiny wohnamjenjachu.

(Pokraczowanje ſeſčhuje.)

blachu su do Lubijskeje mešćańskeje thorowne dowjesć. Knjeni Maierowa, kotraž běše z pschećelowej swójbu žoku jeka, je pak pschi wědomniu a z pschećelowanju thmana. Wjednik automobila z lóšćichimi franzejemi wotendže, dwě druhej wožobje a jene dźěćo wotachu njestanjene. Automobil pak so ćekło wobschkodźi. Mina na njesbožu trjechi sawschahowego wjednika, dokelž njemějeschе swój wós wotšmětteny.

— **Wobthadne njesboże.** Sobotu dopołdnja wokoło ¾11 hodź. na khžijnischću pola Sserbskeho Domu djelanski ćežiny auto z wobthadne motorske kolo na stjoch kołach do so strafschtaj. Jenemu zobudźejazemu so pschi njesboženju prawa wobruczka stama. Wjednikowa khěža pola motorskeho kola so wobschkodźi.

Z darmotnym losom 5000 hriwnow dobyła!

Jene hłowne dobyćze loterije symskeje pomozu w Budyschinje — Dotal so 42 000 łosow pschedało.

Ssobotu mějesche jena tudomna žwójba sboźo w loterji symskeje pomozu. Wona žebi dobyćze wo 5000 hriwnow wuczahny, kiž je prenje takše dobyćze w Hornjej Łužicy. Mandželska jeneho tudomneho 50lětneho techniskeho pschistajenja pola „schćereho muža sboża", na Zitnych wikach darmotny łóš sameni, kiž běsche žebi hižo wutoru wuczahnyła. Doma wona potom swjeśi, so běsche 5000 hriwnow dobyła. Wjesele a pschekhwapjenje běsche wjeso wulke, a jako so manželstwi pschipołnju z dźěła wrośi, tež wón dworędka njemrózješe sboźo wopschijeć. Wón běsche tři lěta bjes dźěła był a hakle někotre mězacy sasko w jenej tudomnej wulkodźělarni dźěła. K wobnowjenju domjaznosće a dokelž ma žwójba tež potrěbnych pschiwuznych, je jej dobyćze jara witane.

Pschi tym je hischće tónle pódawk zajimawy. Swójba běsche w poslednich tydźenjach hischće wopjet z někotrymi łosami swoje sboże spytała, tola pschezo podarmo. Hakle njedawno so za žwójbnym blidom wo tom rěcześe a po swojich dotalnych njewulpěchach žona zortuzo rjekny: „Nje 5000 hriwnow hakle dopała njesapoćznu!" Wona je so po swojim zdźiwje mýła. Mutoru wuczahny žebi darmotny łóš, z kotrymž nětko 5000 hriwnow dobu. Wjelo tež „schćery muž sboża" nahladny pjenježny bar dosta.

Dokelž tu hižo dwě dobyći wo 500 hriwnow do rukow Budyšćich wobhdźerjow padnyschtej a so někotre dobyća wo 100 a wjele wo 50 hriwnow a mjeńšich dobyćow wuczahny, so w Budyschinje łoży wobeje žiwje pschedawaju, sylnische hacź w prjedawschich létach. Wot Sylvestrahaczkom je so 42000 łosow w Budyschinje pschedało, potajkim w pschereśku na kóždeho wobhdźerja jedyn łóš.

*

S **Pomorz.** W tuthwilu so tu snowa 19 wučerjow w tatarskim roswučuje, so bychu wot jutrow 1935 we hólcšich rjadownjach powołanskich schulow tatarske dźěło wučili.

S **Lubija.** Na tudomnym dwórnischću so waty bakwny, w jenym waggonje leżaze, sapalichu. Wós so k wutkadźischću dowjese, na czoj dobrowólna wohnjowa wobora woheń hsascha.

Z **Khróšće.** Zańdźenu sobotu zeńdźechu so sobustawy wjesneho spěwarskeho towarstwa „Jednoty" po dlěšej přestawcy w nowym lěće k spěwańskej hodźinje pola Wjenkac. Na započatku pschita pschedsyda knjez kantor Grofa někotre přeprošenja, kotrež běchu na njeho dóšle. Na to poda pokładnik zličowanje posledneju lět. W pokładni wosta dobytk. Pokładnja so přepruhowa a so w porjadku namaka. Pokładnik so wuswobodźi. Jednaše so dale hišće wo někotre towarstwowe należnosće. Tež w spěwanju dachmy so zaso kruće do dźěła. Priedy hač so rozeńdźechmy, namolwješe pschedsyda wšěch sobustawow k nowemu wutrainemu dźělu w nowym lěće.

S **Kulowa.** 2. dźeń februara je tudomne tatarske a jahrodniske towarstwo swoju lětnu shromadźišnu wotmě-lo. S njeje niech so nalpomni, so budźe w měrzu pschichodna shromadźizna. Tehdy so pschednoschi wo kulturěrowanju pódy policći, wožebje semje sa šydlischća. Wschitky wobhdźerjo, kotliž so sa to zajimnja, wotajkim tež tajcy, kiž njejsu sobustawni, su witani. W lěće su wulět do Driežźan na jahrodnišku wustajeńcu farjadowje. Dokelž loni pschećenje wokna a jeho mytewanie, kiž běsche město namjetowało, njeje pschipóinace sobustawow namakało, towarstwo lětsa w swojich rjadach pschećenje pschewiedże a je mytuje. Na shromadźiznje so pokasa, kak jara nuzne je mytujpjenje šmjerdušcha (Stdierlina). Wobhdźerjo šadowych schtomow, kotliž chcedźa towarstwowe hrěbki k šykaniu trjebacy, dyrbja so ta z cžasom pola pschedsyndy samtowicy. Lětny pschinoschi je so na 2,40 hriwnow postajił. — Pschichodnu sriedu wječor we 8 hodź. mešćanska Matzker w Fiebigerej sali nětko 100 cžesnych khžijow dostawarjam swjatoćnje pschepoda.

S **Kulowa.** Sarzčennješke swjećowanje budźe 19. februara wječor w Kulowje. Kóždy hospodarstwowy pschedsyda dyrbi kóžde swětło sarzčennicy.

S **Niedźichowa.** Pjatk so jedyn schulerjo na ladje pschepadże, hdyž po nim i někotrymi towarschemi běhaschе. Jeho towarschcho spytachu jeho z wody wuczahnyć. Dokelž so jim to njeporadźi, po jeho macy běžachu. Spytajo swoje dźěćo wukhowacy, so tež macy pschepadże. Pschipadnje po puczu duzy muž do symneje wody skoči a najprjedy macy a potom jeje šynu wuczeże. Dźěćo bě hižo morwe, wschě posprjety, jo wožiwicy, bjes wuspěcha wostachu.

S **Kletneho.** Klětnjanska wupožčenja smeje wutoru 12. februara wječor ¼7 hodź. šwoju 2. porjadnu shromadźišnu sobustawow sa lěto 1934 w sali „Němskeho domu". Na dnjowym porjadku bjerje. Film we dźiwje rostlinow, kiž dr. Forstreuther pschewiedźe. pschednoschći sastupjerjow banki a twarnemeje zentrale; wschelcžitny. Mimo sobustawow a jich pschiwuznych su tež hosćo wutrobnje witani. — Njedźelu popoldnju so na tudomnym turnowanischću z ruczinym bólom hrajeschе Tudomne muzstwo pschećiwo Shorjelskemu mischtrowemu muzstwu hrajeschе. — Klětnjanske železnizarske towarstwo smeje pschichodnu sobotu w Lorzeja sali swój šmnki šwjedźeń. Na wječoru hraje so dźiwadło Shorjelskeho ludoweho dźiwadłoweho sjednoćenstwa, budźe pschełožowanje a ćěsnjne rejka.

„Bratrowstwo" w Kulowje woswjećі swój 37. załoženski swjedźeń

Hdźež so Serbja skhadźuja,
tam nam duša zawyska.

To mózemy z połnym prawom prajić wo wčerawšim 37. załoženskim swjedźenju spěwneho towarstwa „Bratrowstwa" w Kulowje. Rumna žurla hosćenca „Němskeho khěžora" bě hač do poslednjeho městačka wobsadźena. To so jenož tak wšo čornješe z narodnymi drastami katolskich krajankow a njedźelskimi wohlekami krajanow. Wutroba so ći zasmja, hdyž widźeše serbsku młodźinu najsylniše zastupjenu. Hdyž słyšiš, zo je Bratrowstwo 37. załoženski swjedźeło, to mysliš sebi, zo mas tu před sobu zestarjene towarstwo, ale temu njeje tak w Kulowje. Hačrunjež je Bratrowstwo mnoho wětrow doživiło w času swojeho wobstaća, tak tola je so młode wukhowało, čile a strowe. A to khwalić je naša přisłušnosć, dokelž je so towarstwo z tym jako žiwjenjakhmane přecy zasy wupruhowało. Njech Bratrowstwo dale tutu prěnju zasadu wšěch towarstwow, so wo stajne womłodźenje towarstwa starać, zakhowa.

Z wutrobitymi słowami witaše zasłužbny předsyda knjez Woko młody wšěch přitomnych. Z jadritym słowom pokaza na zmysł dźěławosće Bratrowstwa. Wono služi ludej z čełom a dušu. Wono služi spěchowanju wěry, narodnosće a serbskeje rěče a wšitko to k Božej česći a Serbam k wužitkej. Předsyda witaše lubych hosći, knjeza wosadneho fararja, knjeza kaplana Andrickeho a přećelow z Budyšina. Wšěm přeješe zbožowne wjesele hodźinki w serbskim kruhu Bratrowstwa. Potom wotewri so jewišćo a wóčko so nam w radosći zaswěći, hdyž widźachmy sylny muzski khór z jeho wobdarjenym dirigentom knjezom Paśku. Kak mócnje a čisće tola klinčeše dhłosny muzski khór „Ličko kčeje, lubosć nježna". Mnohe muzske spěwne towarstwo by sebi mohło na Bratrowstwo přikład brać, kak ma so wosobje na čistosć hłosow stajnje kedźbować. Kuplej „Zady našej starej bróžnje" drje so rjenje wot knjeza Šołty ze Salowa předstaji a wulke wjesele zbudźi, tola njeslušeše da prěnjeho dźěła narodneho natwarneho porjada. Tutón zmylk při zestajenju porjada so w přichodže zhubi. Hdyž pak so jewišćo znowa wotewri a wuhladachmy skoro na polsta spěwarjow a spěwarkow ličacy měsany khór, naše holiča w narodnych swjedźeńskich drastach, wyskaju, spěwaju, cyle do spěwa zažiwjeni, haj w rhytmje so kolebajcy „Staraj budźemoj, rejwać wjacy njemžemój", tak rjenje a wuraznje spěwaju, cyle bjez łopješka notow w rucy, to přińdże mi horda myst wěsće woprawnjena do hłowy: Hlejće, to zamóża naše serbske wjesne holiča, naši hólcy, naša młodosć w horjacej narodnej lubości. Kaž plista to sedźi, hdyž něchtó praji, so nas lud ničo njemóże a potom při tajkim spěwnym wustupje wulkotnje representuja rjanosć hłosow, jasnosć melodije, dušiny zmysł spěwa. Wulkotne bě zapołożene solo, kaž by sama hudźba zdala klinčała. Kulowčenjo, přińdźće w přichodže na serbski koncert do Budyšina a wy budźeće sobu na prěnim městnje stejeć. Zo sće hišće junu wospjetowałi dyrbjeli posledni spěw, to njech je jenoż mały dopokaz připóznaća. Smy. Wam lubi spěwarjo, luby dirigento, wjele wjacy dźaka dołżni. Dźělajće k Božej a narodnej česći dale tak derje.

Potom jimaše so knjez kaplan Andricky z Ralbic swjedźeńskeho słowa. Na žortne ważnje předstaji so jako jich hač dotal njeposlušny susod a z dalšim žortnym słowom bě duše wšěch Kulowčanow na so sputał. Rěčnik rozpominaše stawiznu města Kulowa. Z nich słyšachmy, kak je wětr časa torhał na Kulowje, kak je Bóh Knjez pósłał Boži prut na města tójšto raz, kak pak su Kulowčenjo přeco swěrni wostali swojemu Bohu Knjezej a swojej drohej serbskej narodnosći. Tu dopokaza so tak prawje: Stóž je dobry Serb, je dobry křesćijan, stóž je dobry křesćijan, je „Pěčlnicarjo" sebi předewzachu, zo chcedźa zaso pilnjesli za swój Boži dom, runje tak wulke wopory, dyrbja dale přinjesć też k spomoženju serbskeho ludа. Bratrowstwo je swjatu misiju narodneho nawjednoho dźěła přewzało. Serbja, dźerżće so k njemu, podpjerajće jo, to běchu wutrobite napominace słowa na wšěch. Rěčnik pokaza na wulku podpjeru nacionalsocialistiskeho knježerstwa we ludnostnym prašenju. Žaneje přičiny bojosće wjacy nieje, ale předleži kaznja: ty dyrbiš dźělać za swoju ludnosć, zo by był dobry stačan. Rěčnik doporuči Kulowčanam dale, zo bychu swěru stali k swojej swjatej katolskej cyrkwi ze wšej doraznosću, zhromadnje ze swojim wosadnym knjezom fararjom. Swiaty wóte swjeći dźensa krónowanski dźeń, my swjećmy dźensa dźeń dalšeje katolskeje swěry a serbskeje swěry.

Kak nutrnje a zanalnje běše tola rěčnik wšěm do wutroby rěčał. Zawěšće su jeho złote słowa na płódu serbsku rolu padnyle, kiž zaruči dalše žně.

Po krótkej přestawcy předstaji so činohra „Jandźel knjeza", přełožena wot Michała Bulanka. Hra sama na sebi ma dobre křesćijanske jadro, tola zła so mi, so dołho monologi přemało wotměnjenja do hry přiniesu, a takeho trjeba lud k prawemu nutrnemu zapřijeću wobsaha hry. Wšitcy hrajerjo so swěru prócowachu, běchu derje swoje nawukli, wosebje njech staj wuzběhnjenej hrajerjej Don Manuela a stareho měšnika Ignatia. Njewzmiće mi za zło, hdyž mam wšěch po mjenje njenaspomniu, stóž je Wam přihladował, tón je was znał, a ći, kiž tam hišće njeběchu, njech jich wóipnosć w přichodže z tym spokoja, zo k Wam přińdu. Dźak wam wšěm za wulke dźěło.

Doskónčneho słowa jimaše so knjez wosadny farar sam. Wón dźakowaše so Bratrowstwu, kiž bě dopołdnišo kemše ze spěwanjom łaćanskeje misy wubjernje porjeńšiło pod swojim wopornjwym a talentowanym wjednikom knjezu Paśku. Wosadny knjez farar dale pokaza na wuzke zhromadne dźěło z Bratrowstwom, napominaše swojich wosadnych, zo bychu kazeń serbskeje krewje w skutku sćěhowali z prawym narodnym wědomjom, dźěle w Bratrowstwje, ze čitanjom serbskich časopisow, našeho lubeho dźenika Serbske Nowiny a Kat. Posoła. Tak 37. załoženski swjedźeń Bratrowstwa w prawym bratrowstwje wuklinča. A dołho so wón a wona, muž a žona, pachoľo z holičom w serbskej rejcy wjerćachu, při mócnej hudźbje, zo tak žurla rrěše.

Dale tak moje lube Bratrowstwo. Z tobu je Domowina wěšće spokojom. Na strowe zasowidźenje wy swěrni narodni prócowarjo. -f.

110 000 frankow namakańskeho myta.

Tutón nahladny pjenjes běsche myto sa prawnosć franzowskeju burskeju mandželskeju, kotrajž na žwojim polu blisko Anjensa skotowe dule w hódnosći 22 000 puntow sterlingow namakachu, kiž běsche Parišćo-Londonske lětadło shubiło. Sastupjerjo jendželskeho towarstwa, kiž běsche transport flota sawěrjeło, pschepoda sbožowanymaj mandželskimaj, kotrajž běschtaj žebi z dźělom žwojeju rukow dotal najnuznische k žiwjenju sabłužiłoj, sa njeju hobrski pjenjes.

Wuznamna zhromadźizna towarstwa „Serbska Pčolnica“ w Khrósćicach

Po dołhej přestawcy da so „Serbska Pčólnica“ zaso do dźěła. Běše drje zaso jónu khwilku spała, mjenujcy wot toho časa, hdyž zlubi w lěće 1932 swojeho přejedawšeho spórčiweho předsydu njeboho knjeza kantora Hilu. Na namołwjenje sakskeho pčołarskeho zwjazka zeńdźechu so w meji lońšeho léta wšitcy serbscy pčołarjo našeje bliže a dalše wokoliny w Khrósćicach k zjawnej zhromadźiznje. Tehdom też „Pčólnicarjo“ sebi předewzachu, zo chcedźa zaso pilniše dźěłać.

Přisłušamy dale k Domowinje. Dźěłamy pak wyše toho zhromadnje z pčołarskim zwjazkom, štož prócowanje a spěchowanje w pčołarstwje nastupa, a tu chcemy też w přichodze dale naše mocy k zhromadnemu dźěłu zastajić.

Wšudże hišće njeje znate, zo je knjeżerstwo nowy zakoń přeciwo pčołkacym khorosćam (Seuchenmarke) wudało, a zo je kóždy pčołar winowaty, swoje ludy přepytować dać a za to postajeny dawk zapłaćić. Je tola rozdźěł, h..č jednotliwe do towarstwa přisłuša abo hišće zwonka njeho steji. Po tym ma so też dawk zběrać. Sobustaw towarstwa płaći mjenujcy na hud 20 pj. a njeorganizowany 50 pj. Leži też w zajimje kóždeho pčołarja, zo, jeli hišće organizowany njeje, hnydom do pčołarskeho towarstwa zastupi.

Zańdźeny pjatk wječor wotměchu zaso našu porjadnu měsačnu zhromadźiznu pola Wjeńkec. Předsyda knjez Michał Šołta z Khrósćic móžeše swarnu ličbu sobustawow witać. W swojich zawodnych słowach spomni też skrótka na wulku wupłodźensku bitwu dźensnišeho knježerstwa. Też my pčołarjo njechamy nazad stać, ale chcemy ze skutkom na pomoc hić. Słyšachmy zajimawy a powučacy přednošk našeho swěrneho, nazhoniteho a we wšěch pčołarskich należnosćach zdźěłaneho prócowarja Jakuba Kmječa-Khrósćanskeho. Rěčeše tutón raz wo pčołarskej pastwje a rozjasni přitomnym wšelake druziny pčowow. Wuzběhny wosebje na našu wokolinu ważne pastwy, kiž měł sebi kóždy pčołar woprawdźe ważić. Bohužel zhubja pčołki z dźensnišim wudospołnjenjom ratarstwa wjele dobreje pastwy, kotruž nam naši stari pčołarjo dosć wiele wukliwalić njemóža. Přednošowar nedła nam też někotre dobre pokiwy, kak móža sebi pčołarjo swoju pastwu sami polěpšeć. Wuraźowaše so wo wšelakich druhich towarstwowych należnosćach. Po tym skónči předsyda derje poradźenu zhromadźiznu.

Budyske stawniske powěsće

ſ dnja 9. februara 1935.

Narodźił ſu ſo: 6. 2. Korli Wattarjej Krauſej, ſamſarjej, ſynk.

Wumrěli ſu: 8. 2. Jan Arnoſcht Hertſtein, priwatnik, 73 lět — 9. 2. Hendrich Fep. Jukelnik, 65 lět. — Waldauf Günter; 8 mjez. — Jan Max Rjet, pſchekupz, 35 lět.

To mandźelſtwa ſtupichu: 9. 2. Helmut Nawot Talche, kowak, ſ Martu Emmu Rudlez, domjazej pſchiſtajenzu, wobaj w Budyſchinje. — Reinhold Kurij Effner, techník, ſ Marjanu Klaru Dorotheu Eriku Hohlfeldez, pſchedawarku, wobaj w Budyſchinje. — Ota Jan Müller, diplomowny pſchekupſki wučeř w Drježdźanach, ſ Marjanu Chriſtinu Rothenburgez, techniku w Budyſchinje.

Najnowiše z cyłeho swěta

* Pſchi brjoſh łupy Islandſkeje je ſo jendźelſki rybaſki ſtatk podnórił. Zyła wobſadka, 14 muži žywa, je ſo wupiła.

* Na jelesniży ſ Toulouſa do Carmauxa w Franzowſkej ſtaj w nozy k ſudźelej ſchěnowy autobus a tworowy cžah do ſo ſranjeju. 18 puczowarjow je ſo ſranilo.

Přilopk

Dalſchej woporaj ſnĕžoweho mjeczeża w Krkonoſchach.

Sněžnowy mjeczeł, kotryž pokſednje dny ſańdźenja tydźenja ſakhadźeſche, je dwaj dalſchej ſmjertnaj woporaj žadał. W cžeſkich Krkonoſchach ſu chwórtk cžeſke Franza Hamaſchka ſ Kraloweje Hradza a jeho njewjeſtu Jiraſchkoweje teharunja ſ Kraloweje Hradza namakali. Wobaj běſchtaj ſo ſobotu ſańdźeneho tydźenja ſhubiłoj.

Spěſchny cžah automobil pſchejeł. — Schtyri wožoby ſo morichu.

Krótko pſched dwórniſchcžom w Hermaniji njedaloko Reppena w Frankobrodſkim wokrjeżu cžežiny automobil żeleſniſku ſawjeru pſchelama. W tutym wokomiku Bytomſko-Barlinſki ſpĕſchnik pſchihna a auto pſchejĕdże. Schtyri wožoby ſo morichu.

Italſkaj zlownaj ſtražnikaj ſo ſ lawinu morikoj.

Cžežke njeſboże ſ lawinu je ſo w Puſterſkim dole blizko Sertena pſchi italſko-awſtrijſkej mjeże ſtało. Lawina, kotraž ſo ſ Monte Elmo dele wali, ſchtyrioch zlownych ſtražnikow ſaſypny. Jenemu ſe ſaſypnjenych ſo poradźi, ſo ſe ſnĕha wubodyć a po pomoz bĕžeć. S wulkej próżu ſo poradźi, jeneho ſe ſaſypnjenych cžełko ſranjeneho wuthewnacź. Dwaj zlownaj ſtražnikaj běſchtaj ſo hižo w ſnĕży ſaduſnyłoj.

Sněhowe mjeczele w Hornjej Italſkej.

Do hornjeje Italſkeje je ſo ſnowa ſyma nawalika. Hdyž bě pched nĕkotrymi dnjemi temperatura hluboko pod niczu padła, ſo wjedro nadobo ſcžopli. ſo ſo ſdaſche, ſo je ſo nałeżo ſapocžało. Tale kraſnoſcź pak dołho njetrajeſche. Hdyž bě ſo ſchtwórtk nałĕmi deſchcź ſeſchoł, w nozy ſpłyny wĕtr ſnĕhowaſche. Nano bě wſcho ſ hlubokim ſnĕhom pſchikrnte. Halony ſchtomow a kĕſkow ſo pod ſnĕhom hluboko k ſemi khilachu. W tukhwilu ſo ſaſo ſnĕh dże.

Cžežke żeleſniſke njeſboże w Ruſkej.

Na dwórniſchcžu Kariaru-Stroganowje mjes Tambowom a Oblowku na Riaſanſko-uralſkej żeleſniży ſtaj njedźelu rano wožoſowy cžah a tworowy cžah do ſo ſraſchoj. 18 **wožoſowu ſo hnydom mori, 9 ſo lohko a 10 ſo cžežko rani.** Swjaſkowe ſtatne rĕcžniſtwo Sſowjetſkeje unije je dalo wóſom ſaſtojnikow ſajeć. Po dotalnym pſchepytowanju ſaſtojniży njeżiu ſwoje winowatoſcže dopjelniłi. Wo jenym je wĕſte, ſo bĕſche w ſłużbje pjany.

Khripa w zyłym ſwĕcže.

We **Warſchawje** a druhich pólſkich wĕſtach wjazy dyſtli 11 000 na khripu ſkorjenych leži. Wſchĕ khorownje ſu pſchepjelnjene. Piſarſke wyſchnoſcžow a ſchule ſu ſamknjene. W Lodźi je pjeczina wobydlerſtwa khora. 39 khorych je w Lodźi na khripu wumrjeło.

S **Parija** ſo powĕſ: Khripina epidemija je we wſchelakich franzowſkich garniſonach też pjatk ſaſo ſmjertne wopory ſabała. W garniſonach w Brive, w Bourges a Caenu je wóſom wojakow wumrjeło. W Tuniſu w Afriży je 70 procentow wſchĕch ſchulſkich bĕcži ſkhoriło.

S **Newyorka** nowiny „World“ powĕdźa, ſo je ličba na khripu ſkorjenych na 35 000 ſtupiła. Wſchĕdnje 10 hacž 15 ludźi na nju wumrje. Khoroſcź hiſchcže pſchibĕra.

Radio

Wutoru, 12. februara ſo ſtyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchĕdneho programa: 6,30 raňſchi konzert. 11,40 ſa burow. 12 pſchipołdnišchi konzert. 14 wſchelakorjeże. 16 popołdnišchi konzert. 17,30 port ſa młodźinu. 18,40 politiſki pſchehlad nowin. 21,40 tačzele.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchĕdneho programa: 6,05 ſa burow. 6,35 raňſchi konzert. 9 ſa žonu. 11,45 ſa burow. 12 pſchipołdnišchi konzert. 13,10 tačzele. 18,10 ludowa hudźba.

Hiſchcže wažne ſ dnjoweho programa: Barlin: 20,10 muſiſka hudźba. Königsberg: 20,15 piſany wječor. Hamburg: 21.10 rejwańſka hudźba. Min: 20 wječorny konzert. Warſchawa: 18,15 komorna hudźba. Praha: 19,45 lohka hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Daß für den Bauern Richard Theodor Georg Gliemann in Loga Nr. 11, durch Beſchluß der Landtelle Dresden vom 4. 2. 1932 eröffnete Sicherungsverfahren wird aufgehoben.

Dresden, am 30. 1. 1935. Die Landtelle.

Towarſtwowſki powĕſtnik

Naš luby sobustaw a serbski hoſcženc

Gusta Zmij

na Christianskej dróży 23 delka je dźensa w Rudolf Hessowej khorowni wumrĕł.

W zrudnym spominanju

Serbske towarſtwo „Hromadnik“

W Drježdźanach, 10. februara 1935.

Našim towarſtwam!

Najwjetši dźeł našich serbskich towarſtwow njeje hišće swój přinošk na lěto 1934 na Domowinu zapłaćił. So počahujo na wšelake napominanja wjednika Domowiny drje je jasne, zo dyrbi kóždy sobustaw přinošk zapłaćić hač do kónca februara t. l. Z lětuwanskich přičin niechamy wjele wosobinskich napominanjow rozesłać, dokelž lićimy, zo towarſtwa swoje winowatoſce sami snóžnaja.

W Budyšinje, Serbski Dom.

A. Simon, pokładnik Domowiny.

Chóſobus. Maśica Serbska zmĕjo swóju mjasecnu lětnu zgromaźinu ſtwórtk 14. 2. w 4 góźiže wótpołdnja w Chóſobuzu, góſćenc „Zur Eiche“. Berliner Straße. Přednoſk: H. Jordanowe žywjenje. Wažne pśinoſke naſeje wĕcy ſu hutſobne pśoſone.

Wodnik Maśicy.

Hospodarski rozhlad

Pónjelu, 11. februara 1935.

Barlinſka burſa dnja 9. februara. Kedźbnjenje na tónjtydźenja ſo kuliſa kĕtko wróżo hjerjeſche, dokelž je ſtrowy publika bě malo pſchiſłałowo dóſchło. Na zyłkownym pſchecženiym mĕnjenju, kotrejž burſu w poſlednich dnjach wobkſcženeſche, njeje ſo nicžo mĕniło, wožebje też, dokelž ſo pod ſacžiſłichcžom naſtawka Jendźelcžana Garwina w „Observer“ ſ pſchihódnym ſwonkowno-politiſkim wuwiccžom licži. Też powĕſcže ſ hoſpodarſtwa, kotrejž pſchedležachu, bĕchu wſchĕ dobre. Na rentowych wikach bĕžeſche jara cžicho.

Dźeńſnjiſche kótne wiki w Drježdźanach.

Na kótne wiki pſchihna ſo dźenſa 711 howjadow, a to 101 wołow, 214 bykow, 303 krowow, 43 jałcžow a 52 ſracžkow, nimo teho hiſchcže 1081 cželatow, 786 wowzow a 3180 ſwini. Pola howjaſeho kótu je wobkhod krĕni ſa dobre ſtare płacžiſny. Cželata maja pomały wobkhod a ſtare płacžiſny ſo ſedma dožĕża. Wowzy maja pomale wiki, ſa płacžiſny minjeneho tydźenja. Swinje maja krĕni wobkhod, tola ſo na płacžiſny tłocžĕ. Spomnjecža hódne kupje cžinjachu ſo hakle pola 51 hr.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smolerja za nawołtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283 W tu khwilu tarifna liſčina ſo. 3 płaći.

Polne jerje 10 ſtnk. 45 pf. **P. Martſchke** n. Kĕžorſkej dróży 22

Młódſu dźowku,
kotraž może dojić, pyta hnydom **bur A. Suchy w Stróži pola Wulkich Zdźarow**

Młódſa holeń,
kiž ma zajim za ratarſtwo, ſo pyta **w Hrubjelčicach čo. 10**

Mały bydleński dom
w Budyšinje (8 jſtwow z přiſłuſkom) je na předań. Poſkiceńa podajće proſu pod **A 2** na wudaw. Serbſkich Nowin

Risany a wočepany **lcn,** wočepane dźĕło kupuje **Schäferec powjazarnja** w Budyšinje n. Kamjentnej haſy 10

Pomyſlće na Waš přichod!
Pjenjezy za potrĕbnoſce, njewjeſćinske wuhotowanje, ſtudije, zakupy maſchinow, wobſtarańe ſebi a lutowańſkim wuċinjenjom pola
„Zweckſpar - A.-G. Mainz“
Darmotnu radu podawa
Pětr Cyž w Budyšinje
n. Schäferſtr. dróży 31

Postupiła
je při čežkim hospodarskim położenju
liča čitarjow.
To je najlěpši dopokaz, zo su Serbske Nowiny na prawym puću. Njechamy pak so z dotalnymi wuspěchami spokojić. Naše dźĕło měri so na to „Serbske Nowiny“ pšecy dospołniło činić, zo bychmy kóždeho Serba jako čitarja dobyli. Pomhajće nam při tom! Dźenik serbskeho ludu su
Serbske Nowiny
Płaca měsačnje do domu jenož **1.50 hr.**

Přesadźowanje palnoho drjewa
w hajniskim rewěrje na Winicy (w Smječkecach) na drjewniſću wotdźěl 10/11 a ſwětlinje wotdźěl 18/19 ſobotu, 16. februara 1935, popołdnju w 2 hodźinomaj w „Kupjelach Hell“ w Smječkecach. Přesadźuje so
60 rm khójnowych palnych kuluchow,
85 rm dołnich hromadow,
500 rm khójnowe wałčiny.
Klóſtrſke hajniske zarjadnistwo.

Čelata,
do Gdanskeje zapiſanskeje knihi howjadłow zapiſane, 1934 w přerězku 4600 litrow z 3,28 % tuka wopſkjacy, ma ſtajnje na předań
Zarjadnistwo ryčerſkubła w Rakecach

Pomhaj Bóh!
Pjenjezy za nabožnu ćiaſowiſ ewang. Serbſkeje wuſh. kſiže w 45. lětniku a je bohaći w Serbſkej knihaſni w Budyšinje w Serbſkim Domu.

Předawam wutoru, 12. febr., dopołdnja 1/10 hodźin
25 m dobreho palneho drjewa
w Koslowskej korčmje.
Dobra wotwožna ſkładnoſć.
Wobſedźer

„Serbske spěwarske“
wot jednoreho hač do najwoſebniſcheho wuwjedźenja su zaſo dóſtałe
Serbska knihaſnja w Budyšinje

Dwaj konjej, kobł, ćoinak a liſka, přitež jenotliwje na ſamſnych kupcow předadźa
w Drježdźanach-N.,
Schiffſtr. 2, rožk Liebſtädterſtr. dróži.

Sommerec pjekarnja na Jerjowej haſy 9
poſkića ſylny, ſytny a ſtrowy
komiſowy khlĕb kóždy dźeń čerſtwy!

Přiłoha k čisłu 35

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 11. februara 1935

Niele to zajimawe?

Loni nazymu je kniha wušła, na kotruž smy hižo dołho čakali, Napis rěka: „Jakub Bart-Čišinski, přinošk k jeho žiwjenju a dźěłu“ wot Dr. Mikł. Krječmarja. Njeje to za nas wuznamna kniha? Ale kaž je widźeć — — naša intelegenca a wosebje naša zjawnosć sebi tutu knihu naiskerje mało waži. Hač do dźensnišeho dnja nieje hišće z kruhow našeje inteligency ani jedna recenzija wušła. W septembru je so tuta literarnie historiska kniha wo našim najwuznamnišim basniku zjawnosći přepodała a w našim časopisnistwje ani słowčka wo njej nječitachmy, hač so skónčnje jedyn z z młódšich kruhow zmuži a krótku powěsć wo tutej knizy w serbskim Studenće“ woziewi. „Serb. Student“ nima rjana za woprawdźitu recenziju taikeje hódnotneje wědomostneje knihi a tohodła čakachmy — haj čakamy hišće na recenziju ze strony našich literarnych historikow.

Tola to naš literarny historik dr. Krječmar, kiž je tutu knihu z wjele luboscu napisał, wotrušći, jeli sebi naša zjawnosć znajmjeńša nětko tutu knihu waži! Wšak wón naše poměry znaje! — Njepraješe naš Čišinski jónu:

„Mi ach! z mojich pěsni taike zbožo
Njekče. Biez wusněcha nimale
Słowo pěsnjerjowe wuklinča
Pola nas, a knihi pěsnjerske
Plěsnja na składže a žeru próch,
Kiž krej we wutrobach wubudźić
A přez žily z wohnjom rozžolmić
A lud serbski pod serbowsku khorhoj
Wołać dyrbiachu a hromadźić.

Spodźiwnje! Njejsu wosudy „serbskeho pěsnerja“ a tuteje knihi, kotraž chce so do wosuda našeho najwuznamnišeho „serbskeho pěsnerja“ zanórić, jenaike? Dźiwna hra wosuda!

A tola nam dr. Krječmar Čišinskeho žiwjenje a dźěło z cyle nowych perspektiwow pokazuje. Wón rysuje nam basnika a człowjeka, kaikiž we woprawdźitosći běše, kak je so na swoje žiwjeńske skutkowanje přihotował, kak je dźěłał a so bědźił, kak je wot wosuda a zrudneho dóhta přesćěhany čerpił a kak je tragiscy wumrěł. Tu nimamy Čišinskeho samotneho, ale tu widźimy rjekowsku wosobinu basnika, jeho hordu a sebiewědomnu powahu, kotraž jemu njedowoli „stupać w taktu kaž so piska, z wielkami wuć z jenej truby“, štož je jemu tak mnoho přećiwnikow a samo njeprećelow přinjesło — tu namakamy, kak bě wón ze wšěmi nitkami na człowjesku towaršnosć zwjazany, kak z wuskich wjesnych poměrow k duchownym wyšinam spěchaše a kak hluboko korjenješe we swojim małym narodźe.

Spisaćel sprawnje wuznawa, kajkim wliwam je Čišinski při basnjenju a tworjenju podležał, a hdźež nimamy doklady, tam wón sam słědźi a pokazuje nas na basniske paralele w němskim pismowstwje a w słowjanskich literaturach. Tak njenadeńdźemy tudy jenož rozebranje Čišinskeho wosobiny a jeho basniskeje twórby, štož dr. Krječmar sam tak skromnje jenož přinošk k jeho žiwjenju a dźěłu mjenuje, ale tu mamy kusk našich literarnych stawiznow.

Spisowaćel je Čišinskeho žiwjenje na tři dźěle rozdźělił. (Hlej „Serbski Student“, łětnik 16. čisło 3). Prěni ma hłowny napis: „Doma a na studijach we słowjanskej Prazy“. Tudy namakamy basnikowy ródny dom kharakterizowany, z kotrehož wón wutrosće, a krótcy su domizna a ródne poměry wospisane, z kotrychž wón wuńdże a swój puć do swěta a k człowieskim wyšinam nastupi. Wobsěrnje so wo wliwje słowjanskeje Prahi na młodeho Barta jedna a wosebje jasnje je na to pokazane, kajki runy puć wón dźěše a kak wón kročeł za kročelu postupowaše. Gymnazijne lěta, studijum bohosłowstwa a studijum słowjanskich rěčow a literaturu mamy tu rjenje z wjele nowymi přinoškami wobdźělane. Z wšelakich citowanjow dopóznajemy, kajki čerstwy a doprědkaćski duch w „Serbowcy“ a wokoło „Lipy Serbskeje“ wěješe a z kajkej młodostnej zahorjenosću so Bart wšudźom wobdźěli. Prěni raz namakamy tudy wosebje dobry přehlad Bartoweje prozy a poezije ze studentskich lět, z kotrehož derje přičiny a nastork k wuskutkowanju jeho młodostnych idealow spóznajemy.

Druhi dźěł tuteje knihi ma napis: „Doma a w Němcach“. Napis je krótki, ale čim wobsaha połniše a wuznamniše su wuwiedźenja. Tudy předstaja nam dr. Krječmar Čišinskeho na jeho basniskej wyšinje a w tragiskej nižinje jeho žiwjenja. W tutym dźělu so spisaćel mjenje z jeho žiwjeniom a wjele bóle z jeho basniskej twórbu zaběra. „Kniha sonettow“ — „Formy“ — „Přiroda a wutroba“ — „Serbske zwuki“ — „Ze žiwjenia“ — „Krew a kraj“ — „Z wotmachom“ — „Z kriđłom worjołskim“ — „Z iuskom wótčinskim“ wšě tute zběrki, za rozwiće našeje literatury a za wuwiće našeje rěče tak wuznamne, wón tu hłubje pohódnosći. Erotiska, narodna a wótčinska, a skónčnje tragiska nota Čišinskeho žiwjenja a tworjenja so w tutych zběrkach na swojim měsće analysuja a wuswětluja.

Napis 3. dźěła rěka: „Doma na wotpočinku“. — Z wotkel bě naš basnik wušoł, tam so wón přećasnje pensionowany jako basnik ze zlemenej wutrobu zaso wrócí. Njeje to dźiwne dróhowanje po serbskich a němskich kapłanstwach: Kukow — Budyšin — Praha Z Budyšin — Ralbicy — Radwoł — Šerachow — Drježdźany — Zákupy — Kamjenica — Radeberk — Pančicy — a we Wotrowje na kerchowje dopjelnichu so jeho słowa:

„Mje storka žiwjenje kaž z lodom,
A puste lada dom mój su,
Zo wutroba so wije z hłodom...
Hdźe dohraju a hdy tu hru?! ...

Tajka je dr. Krječmarjowa kniha. Přispomnić ma so hišće, zo je autor w tutej knizy spisownu rěč nałožował, kajkuž zrědka w našim pismowstwje namakamy. Znajemy dr. Krječmarja jako rěčnicarja a niedźiwamy so tohodła, zo je wón tudy słowjesu w přikładnym wašnju w duchu našeje rěče trjebał.

Tu mamy tak wuznamnu knihu a ze strony naše inteligency njeje so hač dotal ani słowčka připóznała abo kritiki prajiło. Wotpokazuja naši „stari knježa“ knihu swojeho rowjeńka? Kak mamy my młodźi wo tom myslić? Jedyn zasłužbny sobustaw „Maćicy Serbskeje“ mi wokoło swjatkow 1933, jako so wo to jednaše, zo by tuta kniha skónčnje wušła, praješe, zo njeje trjeba tajke wědomostne knihi wudawać, dokelž je naš lud tak a tak nječita! — Niebudźe to w tutym připadźe snadź runje naopak?

Budźe tutu knihu samsny wosud kaž Čišinskeho a jeho twórbu přesećhać? Smy woprawdźe lud, kotryž zańć nima swoich pěsnjerjow?

Krječmarjowe dźěło: „Jakub Bart-Čišinski“ je wědomostne dźěło — — a tola je tuta kniha za toho, kotrež naše drobne a běrne narodne poměry znaje — skoro roman našeje woprawdźitosće. W njej wobrazuje so nam tragika našeho basnika, — haj dóńt basnika připomina nas na wosud našeho naroda. Čišinski je z khudych poměrow wušoł, — po dołhim běděnju na człowjesku wyšinu dóšoł, česć swojeho naroda zakitował a kulturu rěče swojeho luda wysoko pozběhnył — — z jenym słowom: Wón je měrnu wodowu hładźinu zatrasł a ze žiwjenjom a pohibom nadychał, zo běchmy woprawdźe žiwi — — ale jako jeho kašć z pjerśeu zakrychu, bě wšitko zaso jako morwe. Jeho słowa „wosud serbskeho pěsnjerja“ so dopjelnichu. Jeho přećiwnicy, kotrymž jeho wěrnosć a wotewrjenosć do woči kałaše, běchu spokojeni. Tragika bě skónčena.

Haj, hdy by naš Čišinski był syn wulkeho naroda, mohł by człowjestwo z genialnišimi wupłodami swojeho ducha wobdarić a swět na njeho zabył njeby. Mjez tym podarmo swoje mocy k budźenju swojeho naroda nałožowaše, zo by jeho słowam rozumił. Wulki syn maleho naroda bě žiwy a wumrě, kaž mały narod wulkeho Słowjanstwa hišće mrěje. Zabyty a zapadnjeny — — to je naš wosud.

So rozumi, zo by literarna kritika na wšelake njedostatki tuteje knihi pokazać mohła. We wěstym padźe je wona trochu jenostronska, a to tohodła, dokelž tu nimamy korrespondencu Čišinskeho sameho citowanu ani wobdźělanu. Dospołny wobraz wo našim basniku móžemy sebi hakle potom činić, hdyž mamy jeho wobšerne listowanje a dopisy, liśiki a khartki jeho přećelow porunjo sebi stajene, zo móže je čitać sam přirunować a studować. Tutu našu žadosć za dospołnosću je spisaćel z tym wobešeł, zo swoje dźěło přinošk k žiwjenju a dźěłu Čišinskeho mjenuje. Spuščamy so na autorowe přispomnjenje, zo dyrbješe so wobmjezować a zo je w přitomnym dźěle znajmjeńša podał wšo, štož „móžemy“ dźensa wo Čišinskim wědźeć.

Wězo bychmy też rady estetiske rozebranje Čišinskeho twórby widźeli.

Wěmy, zo dr. Krječmar hižo biografiju wo našim wuznamnym publicisće Mikławšu Andrickom přihotuje. Wšelake jeho zdźělenja přeradźeja, zo budźe to hišće wjetše a dospołniše dźěło. Nadźijamy so, zo budźe spisowaćel při wobdźěłanju analisti-

---

Bobak:

Zeihrawaj, zeihrawaj „P'erunje“!

4] (Pokračowanje.)

Jěžor stona a skorži... Druhdy to klinči kaž hroženje, druhdy kaž prošenje, druhdy kaž bjeznadźita žałosć.... Kaž słowa starozakońskeho wěšćerja:

„Zo bych wo dnjo a w nocy płakał wo morwych swojeho luda...!“

Jěžor wopušću. Sćicha. A scyła wjacy njejsym wjesoły. Je mi někak dźiwno. Zaso přez ćmowu holu. A zady nieje so hora pozběhuje nad pódlanskim jěžorkom, kiž hižo ze swojim mjenom móčnje dopominatej na zańdźenosć, pomjatnu potajnu zańdźenosć...

Swjata hora so mjenuje tuta wyšina a Swjaty jěžor tuta woda a wobaj stej słowjanske mjeno zakhowałoj do dźensnišeho dnja. Dźensniši poněmčeny wjesnian tu sej ničo myslić njemóže při mjenje „Swietenberg“ abo „Swientensee“, khiba zo stare baje z pradawneho časa jemu hišće něšto přeradźeja wo zańdźenosći. Ale ja wěm, zo tu je pječa było swjate městno słowjanskich prawobydlerjow tuteje zemje, snadź woporniščo, městno swjatnicy?

Steju na Swjatej horje, hdźež šerja rozpadanki stareho wětrnika. Słónco je hižo so skhowało. Wječorne zerja so rozplomjenja. Wječorne njebjo so zakrwawi. Zakrwawi so Swjaty jěžor tam deleka. Jěžor kreje. Dopominam so na pěseń młodoserbskeho basnika:

„We wulkim jězoru pluwa čerwjena krej,
Jasna kaž mak...“

Směrki husćišo padaju. Wulki jěžor Gojac je so hižo wšón zababił do čěmnych šlewjerjow...

Pšeńdu wjes Zawał...

Zady wsy puć, kiž wobsteja ze sameho drobneho popjelateho pěska. Pola při puću so też před pućom skhować njetrjebaju. Su też same pěski. Njebych žeńe wěrił, zo namakaš w srjedźnej Europje tajke saharojte pěski. Po pěskach zetkawam karawany... ně, nic wjelbłudow, ale kruwow, jałojcow, kiž so wróća k swojim hródźam. Kruwy a jałojcy bywaju howjada a jako tajke ludźom z puća njeńdu. Dyrbju z mojim „Pjerunom“, kotrehož zwjetša ja njesu (město zo by wón mje njesł) z puća na polo. Ale to je wšo jene... wšo jedyn pěsk.

W Źrjobolcach chcych poprawom přenocować. Ale hdyž widźach tu bjeztróštnu wjes, nadpadny mje naraz wulki stysk, šwiknych so zasy na koło, přejěwši Sprjewju a wjes Zabrod puščich so po bjezporočnej asfaltowej drózy k dołhemu ranju do slepeje nocy.

Ja w nocy rady pućuju — wosebje z kolesom. Ničo će njemyli, ničo će njerozbudźa, tak móžeš sonić a so zanórić do mysličkow a njepytnješ, kak čas čěka...

Jědźech hodźinu po samej holi. Jenož hdys a hdys wot ranja so zyboleše swětlina jězorow. Jeničku wjes — Rańšyk — přeńdźech a bórzy dojědźech do Bezkowa.

*

Hdy bychu čestni a dostojni wobydlerjo města Bezkowa wědźeli, što mjeno města poprawom wospomnjenja, bychu jo hnydom překčili. Tohodła ja to ani tu njewozjewjam. Nimo toho so hańbuju...

Ale mjenje wo to... Hewak je Bezkow dźensa cyle šwarne městačko, kiž móže so pokazać. To rěka, sym jo jenož widźał w nocy, njemóžu potajkim za wšo rukować...

Po tym, zo běch sej w hosćencu nócłěhwo wobstaral, podach so na wulět do města. Na torhošću so pozběhuje wulkotna gotiska cyrkej. Najzajimawši dźěł stareho města, kśiwe hasy, powostanki hrodu, staru murju město latańnjow młody měsačk wobswětluje. To bywa tuńšo a skutkuje monumentalnišo. Bezkow ma też hišće swój tak mjenowany „Kiety“, předměsto při rěcy, hdźež stejachu „khěžki“ serbskich rybakow, kiž mějachu tu jeničke prawo płaćić dawki knjezykam...

Serbscy rybacy...?!

Haj, hdyž tu pućuješ, će wšo dopomina na słowjansku zašłosć tuteho kraja. Nic jenož mjena ludźi, wsow, rěkow a ležownosćow! Słowjanski raz ludnosće też dźensa, hdyž serbski jazyk tu hižo 100 lět wjacy njeklinči, kóždemu bije do woćow. Slawny němski spisowaćel Theodor Fontane, kotremuž tola nichtó dobre wótčinske zmyslenje wotpóznać njemóže, mjenuje we swojim „Pućowanju po Braniborskej mrocy“ tutón kraj mjez Bezkowom, Storkowom a Lubinom „Serby“ (Wendei), byrnjež też za jeho časy hižo tamniši serbski lud němscy rěčeše...

Přenocowanje w hosćencu běše kaž wšudźe w drobnych městačkach njepomérnje drohe, tuž dźěch zahe so lehnyć, zo bych swoje pjenjezy po możnosći „wotleżał“...

*

W hosćencu hač na domownika hišće wšo słódcy dźěmaše hdyž rano so na puć nastajich. Hdyž sym na pućowanju, mam so po přisłowje: „Rano zahe počatk, wječor zahe dočatk!“ Ale jenož na pućowanju!

Młode słónco třěła złote pruhi do módreje pary kurjawy, kiž so přidobywa z bahnojtych łukow při Sprjewi. Dróha stupa na nahu wyšinu, hdźež jenož polo knježi bjez konkurency lěsa a łuki. Ducy zetkawam wozy a wozyčki burow a zahrodnikow, kiž do města jězdźa na wiki. Wozy so pisanja z nazymskej zeleninu: morchej, kał ma tola njesłyšane rjane a zajimawe barby...

Wsy přeradźeja zamožitosć, spokojnosć... Jako bychu chcyle rjec: „Hlej, nam dosaha! Derje je a lépje budźe!“ Mjena maju praserbske: Bornow, Bukow, Glinki.

Pola wsy Lipoweje Góry so k njebjesam pozběhuja spodźiwne sćežory. Tu je němska hłowna wjedrańja.

(Pokračowanje sćěhuje.)

skeho ducha Mikl. Andrickeho bóle na jeho tragiku, živy być chcyć a wumrěć dyrbjeć, dźiwać a zo bóle do hłubinow jeho człowjeskeho žiwjenja pohlada a rozkoru mjez žiwjenjom a idealom w jeho žurnalistiskim dźěle wobkedźbuje.

Snadź budźe dr. Krječmarjej mózno, tutu tak wuznamnu a trěbnu biografiju wo Mikł. Andrickim, wot kotrehož je wón w běhu časa telko korrespondency a maćizny nahromadźił, n j e w o t w i s n j e wudać, zo njeby trjebał swoje wuwjedźenja „kukeŕanskim nahladam" někotrych — přiměrić, z čimž by kniha jenož na wažnosći a wobsahu pozhubiła.

Jurij Měrćink.

Pokleče rasowele měšency

Struchłohra w indiskej namjesnej twjerdźiznje.

W ſamotnej namjesnej krajinje w D a ſ ſ a n ſ k ſ i c h h o r a c h (w Jndiskej) je ſo tuta ſałožna struchłohra wotměła. Hake někto je powěsćej do S i m ł a, druheje rezidenzy jendźelskeho měſtokrała, kotraž ma ſwoju wulku europisku koloniju, bóſchka a je tu wſchitke ſmyſły a wutroby roshorjła. Leutnant William Ashley bě powěsć pſchinjeł. Njeſbudźi jenož wurjadnu ſenſaciju, ale roſkuli ſaſo raſ zyle raſowe praſchenje (Raſſenfrage) w jendźelſko-indiſkim kraju. Wobeſche problem tak njjenowanych E u r a ſ ſ i c h, tuteho ſpodźiwneho pokſrejneho ſplaha.

Je ſnate, ſo běchu Europjenjo, kotříž ſo w Jndiſkej ſaſydlichu, Portugiſojo. Tutym dźenża hiſchče pſchiſław Goa ſłuſchca. S tutych prěnich ſaſydlerjow pokhadźeja ſ m ě ſ ch e n ź y ſ d o m o r o d n y m i europiſke polkrejne ſwójby, kotrež ſu wſchelakobarbojte, po tym, kak ſu mjes ſobu ſo ženili. Tuczji ſhladuja ſhorda na domorodnych — ale do jendźelſkeho towaršſtwa ſo njepſchipuſchcza, dyrniež ſwérni ſłužownicy jendźelſkeho knježeſtwa byli. Jendźelčenjo ſo ſ domorodnymi njemieſchcja, maju k tomu ſwoje dobre winy. A dyrniež Euraſyjo ſamo officirjo w kralowſkim wójſku byli, ſej žadyn běły leutnant njeſwéri, ſ ſłowku euraſkeho rytmiſchtra ſo woženicź, dyrniež runje tute holzy wurjadne rjanoſtnki byſe.

Schto nam wědźeſche leutnant Ashley powědaćź?

„Schtyrjo officirjo běchmy w naſchej ſamotnej namjesnej twjerdźiznje w Dapſankſtich horach (w Jndiſkej) je ſo tuta ſałožna struchłohra wotměła. Hake někto je powěsćej do Simła, druheje reſidenzy jendźelſkeho měſtokrała, kotraž ma ſwoju wulku europisku kolonizju, bóſchka a je tu wſchitke ſmyſły a wutroby roshorjła. Leutnant William Ashley bě powěsć pſchinjeł. Njeſbudźi jenož wurjadnu ſenſaciju, ale roſkuli ſaſo raſowe praſchenje (Raſſenfrage) w jendźelſko-indiſkim kraju. Wobeſhe problem tak njjenowanych Euraſſich, tuteho ſpodźiwneho pokſrejneho ſplaha.

Je ſnate, ſo běchu Europjenjo, kotříž ſo w Jndiſkej ſaſydlichu, Portugiſojo. Tutym dźenża hiſchče pſchiſław Goa ſłuſchca. S tutych prěnich ſaſydlerjow pokhadźeja ſ m ě ſ ch e n ź y ſ d o m o r o d n y m i europiſke polkrejne ſwójby, kotrež ſu wſchelakobarbojte, po tym, kak ſu mjes ſobu ſo ženili. Tuczji ſhladuja ſhorda na domorodnych — ale do jendźelſkeho towaršſtwa ſo njepſchipuſchcza, dyrniež ſwérni ſłužownicy jendźelſkeho knježeſtwa byli. Jendźelčenjo ſo ſ domorodnymi njemieſchcja, maju k tomu ſwoje dobre winy. A dyrniež Euraſyjo ſamo officirjo w kralowſkim wójſku byli, ſej žadyn běły leutnant njeſwéri, ſ ſłowku euraſkeho rytmiſchtra ſo woženicź, dyrniež runje tute holzy wurjadne rjanoſtnki byſe.

Schto nam wědźeſche leutnant Ashley powědaćź?

„Schtyrjo officirjo běchmy w naſchej ſamotnej namjesnej twjerdźiznje w Dapſankſtich horach: kapitan B u r r e y, leutnant S m i t h, leutnant G a t e s a ja. Potom ſo hiſchče euraſki leutnant de S i l v a k nam pſchiſła ſ khěrro běłej koču, hižo ſtarſchi a jara wobrótmy a pſchikładny wojak. Powědaſche nam, ſo je wudowc a měſeſche dwě dźowcy, kotrejž pſchiſeſelſchu měrn lubowaſche. Wěſchtej w Simła w jenym woczeſnjeriſkim wuſtawje. Piſaſche jimaj kóžty tydźeń — a kóždy tydźeń dóńdźe wotmołwa. Tola po pol lěce mi napadny, ſo tute liſty wutwoſtachu. Po dołhim ezakanim pſchińdźe jenoż jedyn, kotryž towaršſchi ſam pſchińneſeſche, dokelž měſach póſtu wunoſchowaćź. Cźitajſche. Mieſczeſche. Žadyn liſt wjazy. Ale de Silva wonſta měrny a njewotkry ſwoje ſaćmjeća. Sćwérnje ſaſtaraſche dale ſwoje winowatoſće.

Potom pſchińdźe njedźela, na kotrejž wón a leutnant Smith ſłužbu njeńeſeſchtaj. Wjeczor poſdźe pſchińdźe de Silva ſam domoj, ſmerćny a próſchny. — Kaćź je leutnant Smith hižo wróćo? — Nć! — Nó, běſchtaj ſo dźeliwi, ſo ſmóchaj ſ wjezorych ſtron cźyſłoha karaſinſkich jeleniow wobkſłoſoj.

Wot teho cźaſa nje bě

wo Smitheje niczo wjazy widźał a ſłyſchał.

Na ſamſnym wjeczoru podachmy ſo leutnant Gates, ja a nětotre wojaſy, kotrejž mózachu w ſkałach a horach derje kaćź, ſe ſmółnizami na puć, ſo bychmy leutnanta Smitha pytali. De Silva bě nam měſtnoſć nadrobnje wopiſał, bdźeš bě ſo wot ſwojeho towaršſka dźěłił. —

W hórſkej ſamoeje ſłuſchach w pódnej nozy ſłaby, dybawn hłoſ. Dźeſch ſa nim — wuſkładach wyſoko na ſkałe cźłowjeſku poſtawu cźahniencu w uniformje: běſche to leutnant Smith. Samoſach na njeho. Wón jenoż ſtonaſche.

Pichi kronje, hdźeż bě ſo Smith cźapnył, wjedźeſche zyle pſchihódna ſchcźeżka, po kotrejž mózeſche ſ nam dele pſchińcź. Wołach na Smitha. Stany pomalu. Cźinjeſche, każ by pjany był. Stup po ſtupje maſaſche ſo dodrěda. Nadobo ſo dohladach, ſo dale a bóle wot ſchcźeżki wotbocźuje ſ lewjo, hdźeż bjeſdno ſo wotewrjeſche. Rejach — wón reieſche naſpjet każ cźhikowane ſkocźo — maſaſche dale pſchezo bóle a bółoe na lewo — bě ſ jenej nohu hižo kromu pſchekročił... ſwjeſe ſo a wupſchejſtrě ruzy do powětra a

padny ſnaſ do hłubiny.

Poſdźiſcho namakachmy we hłubinje zyle roſsbite cźeło. Lamachmy ſej hłowu. — Ssamomordaſtwo? — M. — Muſłachmy, ſo bě ſo ſnadź ſłyſny karaſinſki jeleń do njeho dak a ſ rohami jeho na hłowje ſranił, pſchi cźimž běchu moſny cźeſpite.

Dwaj tydźenjej poſdźiſcho: Dwaj wojakaj namakaſchtaj leutnanta Gatesa m o r w e h o.

Ruſkeł ſ thribjeta do wutroby

— wutrěł ſ woſerſkeje tſělby, każ mózachmy ſo hnydom pſchepoſwědzieć. Pſchepytachmy — a njenamakachmy niczo. W tſělbach wojakow njepobrachowaſche wutrěła. Wſchitzy druſy ſ wobſadźi mózachu ſwój alibi dopokaſaćź. S naſ offizirow njemóſeſche nichtó ſ mordarſtwom hnyć.

Najebaćź teho minuchu ſo pſchichodne dny mérnje. Běchmy ſo dejednali, ſo porjadu na ſtražu pódźemy. Kapitan Burrey, leutnant de Silva a ja, tóždn nóz ſi hodźinu. Wydlachmy w ſtjoch ſtrwach, kotrež pſchi korridorje leżachu, na kotrymž ſo ſtražowaſche.

W ſchěſtej nozy ſo ſeſčhowaje ſta. Měſach runje ſwoje ſi hodźiny ja ſobu a běch ſ kapitanom Burejom ſtražu mjnił. Dźeſch do ſwojeje ſtuwy a ſo lehnuch. Běch hakle krótki cźaſ dołpał, hdyž nadobo wokanje hejtmana wuſłyſchach. Hrabnych ſa ſwój revolwer a ſkočich won na khódbu. Tu w u p ſ ch i m a ſ c h e ſ o B u r e y ſ t o n a j o ſ d e S i l v a. Bjžo leżeſche Burey na khribjecze a de Silva kleſche na nim ſ p o ſ b ě h n j e n y m n o ż o m. Storhnych jeho wróćo — Burey ſo ſhraba — a dołho trajeſche, prjedy hacź wowrótnjeneho de Silvu pſchenóchmoj.

A Burey nam powědaſche: „Běſchcze kědy do ſwojeje ſtuwy wotešchoł, pſchińdźe de Silva ſe ſwojeje komory ſe ſchkleńzu w ruzy a namołwjeſche mje, ſo bych ſo pokhlnik. „Je to dobry napoj", tak praješche, „pſchećiwo khóžej muczjnoſći." Dokelž jenje na ſtraži njeſpiju, dokelž běch jenoż ſrudne naſhonjenja ſ tajkimi napojemi cźiniłł, wotpokaſach ſchkleńzu. To ſpodźiwnje na de Silva ſtutkowaſche a ſadźerżeſche ſo każ wowrótnjeny: Wrjeżny ſchkleńzu na ſemju, ſaſahkowa a wali ſo ſ nožom na mnje. Wutónz ſcźe ſam naſhonił."

Sdźěhnychmy ſchkleńzu, hdźeż bě na dnu hiſchcze něſchto kapkow mołſchiſtuy. Myſlachmy, ſo je de Silva wowrótnił. Někto bě nam jaſne, ſo je tej mordaŕ leutnanta Gateſa a Smitha. W jaſtwje njemdrjeſche — rejeſche a wołeſche, każ wſchitkich Jendźelczanow hidźi, kotříž ſu jeho dźowcy wo ſiwjenje pſchinjeſli. — — Pſcheſcźěharſke wrjeżny (furije). — —

Potom pſchińdźe pſchepytowańſka kommiſija. A někto ſhonichmy wſchitko:

W Simła bě ſo

leutnant do ſtarſcheje dźowki de Silvy ſalubował

a wona do njeho. Ale leutnant běſche njeżwérny: „N j e m ó ż u ſ o ż e n j e ſ t o b u w o ż e n i ć, d o k e l ž ſ y p o l k r e j n a!" a daſche ſo do druheje garniſony pſcheſadźić. — Holza dowěri ſo młódſchej ſotiſe — wobě ſpoſnaſchtej, każ poniżenej ſtej ſwojeho pokhoda a raſoweje měſchenzy dla — — — ſ bološce nad tutym ſpóſnaczom wſaſchtej ſej žiwjenje. To běchu poſledńje powěſcze w liſcze byle. Tehdom pſchińżahaſche

krwawnu wjeczńu Jendźelczanam.

Gateſa bě ſatſelił. Ale też Smitha bě na ſałoſnje waſchnje morił. W ſchkleńzy, kotruż na ſtraži Burejej poſſicźeſche, bě jeđ wot tak njjenowaneho ſlepeho ſchtoma był. Schtóż jón pije, wołklepi a duchowne mozy ſeſtałnu. Na hońtwje bě Smitha narěćał, ſo by tutu měſchenzu pił — a pſchewoſtaji jeho ſlepeho ſwojemu dóntej...

Njemóżachmy de Silvu pſched ſudnika ſtajićź. W njewobkedźbowanym wokomiku tykny k n e f l d o h u b y — Jeđ... bórſh běſche morwy — běſche ſo ſam ſudźił.

Poſad za druhi ſakſki kraj'ny burſki zlět w Dr'eždźanach

Druhi ſakſki krajny burſki ſlět, kiž ſo ſtwórtku 13. ſeſrěda 1935 w Drježdźanach wotewri, ma ſćěhowazy porjad:

1. Wotewrjenje pſches ſakſkeho krajneho wjednika. Sſrjedu, 13. februara popołdnju ½3 hodź. we wuſtajeńzy:
   a) Narěćź ſakſkeho krajneho burſkeho wjednika Körnera.
   b) Pſchednoſchk dra. Willmanna ſ Lipſka „Herbowanſki dwór we twjrhkowſkim wołſebitym".
   c) Pſchednoſchk prof. dra. Rudorfa ſ Lipſka: „Wo plahowaniu roſtlinow a wołſebitych kulturow".
   d) Pſchednoſchk ratařſkeho radźićela Teuchert-Drježdźanſkeho: „Domjaza piza" (Wirtſchaftseigenes Futter).
   e) Dokkowo: Knjes ratařſki radźićel dr. Claußa-Rochliczanſki, jako wołſebity poſtajeny ſa wupłodźeńſku bitwu.
2. Sjawna ſhromadźiſna ſakſkeho ſahrodniſtwa ſrjedu 13. februara w 3 hodź. we wumělſtwowym domje.
3. Pſchednoſchkowy dźeń ſakſkeho krajneho burſtwa we wuſtajeńzy ſchtwórtk, 14. februara dop. w 10 hodź.:
   a) Powitanje błowneho wotrjadowego wjednika J. Schumanna-Worzenſkeho.
   b) „Ratařſki dźěłaćźeł w ſtatnym ſeźiwjeńſkim ſtawje". Rěčnik ſtatny radźićel Reinka ſ Barlina.
   c) „Myſl wo Odalu", rěčnik ratařſki radźićel dr. Dehnert ſ Rieſy.
   d) „Mikowańſki porjad (Marktordnung) jako nazionalſozialiſtiſki hoſpodařſki prinzip". Rěčnik: ſtatny błowny wotrjadowy wjednik IV. Vetter ſ Barlina.
4. Sjawna ſhromadźiſna wikowańſkich ſwjatkow, ſchtwórtk, 14. februara pop. ½3 hodź. w towaršchowni Zinzendorfka dróha:
   a) „Bur a wiki", pſchednoſchk; dr. Hermann, wotrjadowy wjednik w ſtabowym hamcze ſtatneho burſkeho wjednika.
   b) „Nadawk mlokańjow we wobłuku nazionalſozialiſtiſkeho wikowańſkeho porjada", dr. Franzka-Barlinſki.
   c) Krótke pſchednoſchki wo wſchelakich themach na polu wikowańſkeho porjada.
5. Wołſebity ſlět wotrjada L. D. (krajna młodźina), we wuſtajeńzy, ſchtwórtk 14. februara pop. ½3 hodź.
6. Sjawna ſhromadźiſna ſa burowkow we wumělſtwowym domje.
7. „Mjeſny wjeczor" we wſchěch ſalach wuſtajeńzy ſchtwórtk, 14. februara w 7 hodź. ſ konzertom, pſchedſtajenjemi a rejemi.
8. „Mjednjſki appell w zyrkuzu" pjatk 15. februara dop. w 11 hodź.
9. Sjawna ſhromadźiſna błowneho wotrjada II. pjatk, 15. februara pop. w 3 hodź. we wuſtajeńzy.

Rimo tutych ſarjadowanjow wotmětwa ſo hiſchcze mnoho wołſebitych pſchednoſchkow a poſpjedźenjow ſa hamtarjow w nemſkim ſeźiwjaznym ſławje a w burſkich organiſazijach. Hacź budźe němſki ſtatny burſki wjednik Darreś wjednički appell w zyrkuzu pjatk w 11 hodź. wopytaćź, njeje hiſchcze ſnate.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina

In der Stadthauptkanzlei (Rathaus, 1. Stock) liegen vom Reichsgesetzblatt Teil I die Nrn. 1—8, Teil II die Nrn. 1—4 und vom Sächs. Gesetzblatt die Nrn. 1 und 2 innerhalb der nächsten 14 Tage zu jedermanns Einsicht aus.

Bautzen, 7. Januar 1935.

Der Oberbürgermeister.

Aufruf

über Erbbegräbnisse auf dem Taucherfriedhofe in Bautzen.

Auf dem Taucherfriedhofe befinden sich eine Anzahl Erbbegräbnisse, deren Besitzer verstorben sind, ohne daß die betreffenden Erben oder Rechtsnachfolger die Zuschreibung dieser Erbbegräbnisse bei dem unterzeichneten Kirchenvorstande bezw. bei der Verwaltung des Taucherfriedhofes beantragt haben. Es kommen nachstehend verzeichnete Erbbegräbnisse in Frage:

Kat. I Nr. 32/33 Gustav Adolf Miekan, Ida Marie verw. Dr. Broske geb. Miekan, Marie Ottilie Preu geb. Miekan, Anna Emilie Miekan; zugeschrieben im Jahre 1881;

Kat. I Nr. 65 Hermann Rößler, Louise Pesche[illegible] geb. Rößler, Bertha Rößler, Emil Rößler; zugeschrieben im Jahre 1895;

Kat. I Nr. 71 Karl August Max Scheibenbauer, zugeschrieben im Jahre 1874;

Kat. I Nr. 89 Carl Friedrich Fahnauer, zugeschrieben im Jahre 1903;

Kat. II Nr. 20 Auguste Bertha Kloß geb. Strenger, zugeschrieben im Jahre 1894;

Kat. II Nr. 26 C. Schaffrath, zugesch. im Jahre 1900;

Kat. II Nr. 45 Linna Domsch, zugeschr. im Jahre 1899;

Kat. II Nr. 63 Rudolph von Hennig, Minna Elisabeth von Hennig, Anna Elisabeth von Hennig, Hermann Adolf Thomas; zugeschrieben im Jahre 1875;

Kat. II Nr. 67 Carl Richard Seeliger, zugeschrieben im Jahre 1900;

Kat. III Nr. 82b Ernestine Amalie Mehner geb. Gässner, zugeschrieben im Jahre 1886;

Kat. III Nr. 89 Carl August Wilhelm Biesold. Helene verw. Hanske geb. Richter, zugeschr. im Jahre 1888;

Katt. III Nr. 116 Emil Bruno Kutschke, zugeschrieben im Jahre 1908;

Kat. III Nr. 119 Andreas Niemschke, Johanne Christiane Niemschke geb. Zschischan, zugeschr. im Jahre 1881;

Kat. III Nr. 148 Julie Wilhelmine Helsig geb. Schumann zugeschrieben im Jahre 1893;

Kat. III Nr. 164 Carl Otto Rietschel, zugeschr. im J. 1902;

Kat. IV Nr. 29 Lina Meyer geb. Eckstein, zugesch. i. J. 1901;

Kat. IV Nr. 53 Linda Marie Martini, zugeschr. i. J. 1901;

Kat. IV Nr. 86 Margarethe von Rechenberg geb. Klien, zugeschrieben im Jahre 1888;

Kat. IV Nr. 88 Carl Wilhelm Schneider, zugeschr. im Jahre 1889;

Kat. V Nr. 4 Marie Auguste Fuchs geb. Grau, zugeschr. im Jahre 1891;

Kat. V Nr. 10 Ernst Emil Lohse, zugeschr. im Jahre 1898;

Kat. V Nr. 15 Maria verw. Kretzschmar geb. Hajuk, zugeschr. im Jahre 1910;

Kat. VI Nr. 56 Carl August Haschke, zugeschr. i. J. 1901

Die hier unbekannten Erben oder Rechtsnachfolger der genannten ehemaligen Besitzer werden hierdurch aufgefordert, die Zuschreibung des Erbbegräbnisses, auf das sie Anspruch erheben wollen, gemäß § 21 und 22 der Friedhofsordnung bis spätestens 15. Februar 1936 unter Beibringung der erforderlichen Nachweise bei dem unterzeichneten Kirchenvorstande bezw. der Verwaltung des Taucherfriedhofes zu beantragen. Hierbei wird ausdrücklich darauf aufmerksam gemacht, daß nach Ablauf der genannten Frist diese Erbbegräbnisse gemäß § 21 der Friedhofsordnung an das Kirchenland zurückfallen, wenn ein ausreichend begründeter Antrag nicht gestellt ist.

Bautzen, den 2. Februar 1935.

Ev.-luth. Kirchenvorstand zu St. Petri.
Berg, Vorsitzender.

Verwaltung des Taucherfriedhofes.
Leupold.

Aufruf

über Reihengräber auf dem Taucherfriedhofe in Bautzen.

Auf dem hiesigen Taucherfriedhofe, Abteilung I bis V sollen eine Anzahl Gräber, deren Liegezeit mit Ende des Jahres 1934 abgelaufen ist, zur Wiederbelegung eingeebnet und die auf ihnen befindlichen Grabsteine und sonstigen Erinnerungszeichen beseitigt werden.

In Frage kommen:

1. Die Gräber von Erwachsenen auf Abteilung IV Platz C Nr. 538 bis 568 (Liegezeit 20 Jahre),

2. die Gräber von Erwachsenen auf Abteilung V Platz A Nr. 1 bis 414 (Liegezeit 20 Jahre),

3. die Gräber der Kinder von 4 bis 14 Jahren auf Abteilung III Platz C und Abteilung IV Platz B (Liegezeit 15 J.),

4. die Gräber der Kinder bis 4 Jahre auf Abteilung III Platz C und D (Liegezeit 10 Jahre).

Ferner sollen alle auf Abteilung I, II und III verfallenen Gräber, deren Liegezeit ebenfalls mit Ende des Jahres 1934 abgelaufen ist (auch erneuerte Grabstellen), ohne nochmalige Aufforderung zur Wiederbelegung eingeebnet werden. Allen Ablösungen des Taucherfriedhofes befinden sich eine Anzahl besitzloser sowie verwahrloster Erbbegräbnisse und Grabstellen. Die Angehörigen der verstorbenen Besitzer solcher Begräbnisstätten werden zur Beantragung der Zuschreibung und andererseits zur Instandhaltung der Begräbnisstätten hiermit aufgefordert. Verwahrloste Begräbnisplätze und Gräber werden, falls dieser Aufforderung nicht bis zum 31. März 1935 nachgekommen wird, eingeebnet und fallen an das Kirchenland zurück (siehe auch Friedhofsordnung §§ 18, 22 und 24).

Grabschmuck und sonstige Erinnerungszeichen für verfallene Begräbnisplätze wolle man nach vorheriger Anmeldung in der Verwaltung des Taucherfriedhofes (9—27 Uhr) abholen lassen.

Nach Ablauf vorbenannter Frist werden die nicht abgeholten Grabausstattungen beseitigt und gehen ohne Entschädigung in das Eigentum der Friedhofsverwaltung über.

Leser dieser Veröffentlichung, die Angehörige von besitzlosen Erbbegräbnissen oder in vorstehend bezeichneten Grabstellen Begesetzten kennen, werden gebeten, diese von der Sachlage in Kenntnis zu setzen.

Bautzen, den 2. Februar 1935.

Ev.-luth. Kirchenvorstand zu St. Petri.
Berg, Vorsitzender.

Verwaltung des Taucherfriedhofes.
Leupold.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunosowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło Nr. 36 — Budyšin — Wutoru 12. februara 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Khutne położenje w Abesinskej

S Roma so hamtsin wojerwja, so tej so w czasu wot 5. do 11. februara dwě italskej divisiji mobilisowałej. Mobilisacija, kotraž so jako naprawa za tyšce padły wobhladuje, je so po tutej rozprawje w najwjetšim porjedze stała. Dźiwisiji tworitej so 1 lětnika 1911.

Italska powěsćernja „Agencia Stefani" wojerwja, so je se stajnym zhromadźowanjom wobronjenych abesynskich cyrkwjow w Ualualu k nowenu pschipadej dóschło. 29. januara rano wobronjeni Abesynjenjo wobronjenu italsku straž w Abudże z połodnja Ualuala nadpadźechu, pschi čehenju so 5 Italcanow mori a 6 so rani. Kelko su Abesynjenjo zhubili, hischće nieje znate, tola kaž so powě, su ich schkodowanja wjetsche byle. Italske wupósłanstwo w Abeźynskim hlownym měsće Abebje je pschikas dostało, so by tuchu nowinu pschipada dla pola abeźynskeho knjezerstwa protestowało.

Romski rozprawjeŕ Parižiskich nowin „Matin" je zhonił, so su so w italskim knjezerstwje po nowym pschipadże pschi italsko-aethiopiskich mjesach rozsudźili, so chcedża sahodne porjad sčinić. Italske knjezerstwo je zhebi piecza zbyt rjad wojerskich naprawow w ranschich stronach Afriki wotmyslilo. Hižo dlschi czas su wójnsku potrjebu do tutych stron wosły, w posledkim czasu su też reserwni offizjerojo pschikazu dostali, so bychu so do wójska wrócili. Dopisowaŕ zhebi myšli, so Italska k wupósłanju wuprawy do Abeźynskeje někotre kimiki pod khorhoje swoła. ...

W Genfe so Abesynskeho prašenja bo'a

Powěsće wo nowym pschipadże mjes Italskej a Abeźynskej a italske pschichowy sa wobronjenu konflikt su mjes ludźimi Swjatka ludowa tuchi wobdźerje, so mohli Genfskej swojsk w abeźynskim prašenju so do šamźnych wukloscow zabnać, kaž w krowim czasu w należnosći z Mandźuskej. W Genfje hižo wočakuja, so šnadź smeje so rada Swjatka ludowa pschi swojim wobsedźenym shadźowanin, ke kotremuž so na konzu februara dla pschepodaeja Posaarskeje na Němsku seńdże, też z abeźynskim praschenjom saběrać. Do Genfa su privatne powěsće dóschle, z kotrychž wuhadźa, so Italczenjo hižo dlschi czas wjetsche dźelby wójnskeje potrjeby w Somaliskej hromadźa. Sa kaž tutne abeźynske knjezerstwo położenje wobhladuje, je z teho spóznać, so so wono wo nowe wujaznjenja prawneho praschenja prózuje a so najskerje na to pschihotuje, so by abeźynsku wěz w tutej swadze zwětowej slawnosći dokładnje a nadrobnje pschedpołożilo.

W Parizu sebi khutne prašenja čin'a

W Parizu nowy italsko-abeźynski pschipad z wěstej staroscu wobhladuja. Wosebje napaduje, so w Parizu hižo jara dokładnje mjes italskim a beźynskim stejiscźom w tutym pschipadże rozesnawaju, a italske stejiscźo jara krótko, abeźynske stejiscźo pak jara dokładnje rozpominaju. W tutym pschipadże pak je so z Franzowsow to směrowaze, so drje so w Romje někto najskerje na wosudne postupowanje pschećiwo Abeźynskej pschihotuja.

Jendźelske stejišćo k italskemu postupowan'u

Ultimative italske žadanja na Abeźynsku po najnowischim pschipadże pola Ualuala a powěsće wo wojerskich naprawach italskeho knjezerstwa su w Londonje dźiwanje shudźile. Jendźelske nowiny na napadne waschnje wo mobilisazji dweju divisijow italskich wojakow rosprawjeja a dodźa, zebi z Roma powědźiła, so so wojazy lubi formalneho pschipowědźenja wójny na pucź pósłeju, runje kaž je to Japanska w Mandźuskej činiła.

Je ultimatum możny?

Reuterez telegrafowarnja w Londonje je z Roma zhonila, so je po wuprajenju w italskim zwonkownym ministerstwje derje możno, so Italska Abeźynskej ultimatum stajì, jeli so poczahi mjes woběmaj krajomaj hischcze bóle pschiwótsja.

„Entente je morwa"

Franzowske nowiny su dotal stajnje pisałe, so je so jendźelska politika po zmerje franzowskeje politiki složowała. Někto pak Londonski rozprawjeŕ Parižiskich nowin „Petit Journal" swojich cytarjow wo wobsrědnistwje wowruzuje, kiž chce Jendźelska mjes Němskej a Franzowskej wukonjeć. Rozprawjeŕ je pschesmědženy, so jendźelski zwonkowny minister sir Johu Simon po rosrěčowanju franzowskeju ministrow w Londonje a po swojim puczowanju do Parisa někto też Barlin wopyta.

Wěscźi Franzowsojo su, tak wón piša, z nierosumnym zahorjenjom byli sajeczi, so franzowsko-jendźelske dojednanja w Londonje wobnowjenje stareje ententy wosnamjenja. Dźensa pak so njemóże wo tom rěčeć, so Jendźelska franzowsku wěz jako swojsu wěz zastupuje, kaž běsche to w lecze 1914. W Jendźelskej su bórzy po 1919 spóznali, so jeje sréczenje z Franzowskej njemóże lyc wěcne. S směrowego sréczenja je nowa Europa wuschła, a to so ja njepowalne wobhladuje, niz pak postajenja, z kotrymiž so Němska automatisuje do rjada ludow druheje rjadowne staja. Po powschitkownym jendźelskim smyslenju je to stawišništi smylk.

Hdyž je tohodla moralska fronta, kotraž je so z dokładnej franzowsko-jendźelskej pschesłenoscu wutworiła, z měrskim pruhowanja w organisowaniu europskeho měra dha je po jendźelskim myslenju srobudźeho Němskeje runje tak nusne. Jendźelczenjo budża so tohodla w bliźschim czasu prózowaci, so by so Němska sašo do konzerta narodow wróćiła.

Posaarske cłowne zrěčenje so podp'sało

Němski a franzowski pósłanz staj pondźelu pschipoldnju w italskim zwonkownym ministerstwje w Romje němsko-franzowske cłowne sréczenje w tym smyśle podpisałoj, so so cłowna mjesa z politiskej mjesu Posaarskeje zjednoczi. Pschemenjenje cłowneho knjezerstwa w połnocy mjes dnjomaj 17. a 18. februara do mozy stupi, teli sréczenja so bórzy wosjewi. W šamźnym czasu też wukas wo mjenje (Währung) do mozy stupi.

Khłos'eńske jednan'e přećiwo profesorej Debrunnerej

Pschećiwo ordinariuzej Bjedricha-Schillerowoje univerzitty w Jenje, profesorej drej. Janej Albertej Debrunnerej, je so žłuzne khłostańske jednanje wotewrilo. Hoh hož jednanje traje, je so Debrunner po wobsamknjenju durinskeho statneho knjezerstwa wot swojeho wuczerskeho zastojnstwa wuswobodźił. Debrunnera winuja, so je so na dnju nazionalneje solidarity wo skutku symskeje ponozy njepschećelneje wuprajił. Studentojo w Jenje su tohodla jeho cytanja bojkotowali.

Na Lipscanske wulkowiki je so wjele amerikanskich wophitowarjow pschipowědźiło.

Hamtej Lipscanskich wulkowikow so z Newyorka powě, so wjele kupzow nawjednych połnocnoamerikanskich firmow sa wobydleriste wuhotowanja na Lipscanske nałetnje wulkowiki 1935 pschijědże, kotrejž so 3. měrza sapoczne. Powschitkowne pschipowědźenja sa wopyt wulkowikow z Ameriki je pornjo sandźenym létam na swjeselace waschnje pschiběrałe. Wuhladu na zhromadny wopyt wulkowikow je Sjednoczenych statow su preni króć sašo tak dobre, kaž to wot léta 1930 wjazy njeje byle.

Jimanje kommunistow w Prazy

W Prahy su pondźelu sekretara kommunistiskeje strony, Wilhelma Schirokeho, sajeli, dokelž na njeho žylnje tukaju, so je illegalnu organisaziju k rozšérjenju kommunistiskich spisow a statej njepschećelneje propagandy wutworił. S nim 5 žonow a 4 muzow sajachu, pola kotrychž wjele kommunistiskich spisow namakachu. Pschećiwo wschitkim so po zakonju k schkitej republiki khłostański prozeš zawjedże.

Nowy stalny zastupjeŕ Madźarskeje pola Zwjazka ludow

Dotalny madźarski generalny konsul w Minichowje, dr. Velics je so jako naslědnik Tibora z Eckardta za stajneho zastupjerja Madźarskeje w Genfje pomjenował. Wón budże Madźarsku stajnje pola Swjatka ludow zastupowaś a budże sbodom madźarski wupósłanz pola schwajzarskeho knjezerstwa. Kaž so dopomninny, je Tibor z Eckardt, kiž so pschi inhoßlowjanjsko-madźarskej swadze w Genfje wjele mjenowasche, po rosdwojenju z wulkim prawdomom Gömbösom swoje zastojnstwo jako madźarski zastupjeŕ pola Swjatka ludow złožił.

Spionažowy běrow w Marokkowskej wuzběhnyli

W Tasy w Marokkowskej su 30ětnu, w Ruskej narodźenu rejwaćku Irenu de Sirvens, kotraž bu se swojim mandźelstwom franzowska baronka, dla powołanskeje spionaže sajeli. Wosebje jej perokuja, so je w Tasy běrow wudźerżała, kiž mjesesche swisti se wschemi garnisonskimi městami w połnocnej Afriki a běsche zusym legionaram mózności k cźekanju wobstarał. Franzowske wyschnosće někto we wjetschej liśbje marokkowskich městow w tutej należnosći wulke pschepytowanja wotmeńwaju; należnosć fama je w Marokkowskej wulke spodźiwanje budźiła.

Krwawne zražen'e we Palestinje

Pschepodaeju senje z arabiskich do židowskich rukow je arabsku slawnosć w Palestinje njemérnje rosboriło a někto k cźežkemu sražanju mjes Bednimami a 60 policistami dowjedło. Jako chatyske židowski wukonjeŕ senju židowskemu jesuitskemu sjednoczenstwu w Palestinje pschećiwjowiŕ, dokelž běsche w zjednym prozeju dadoło, wón na pschećiwjowanje wulkeje cźrjady Arabow a Beduinow storcźi. Tuczi do zawołanych policistow z kamjenjemi mietachu. Policija do nich strelesche, jeneho Araba zastreli a někotrych srani. Też policija mjesesche někotrych franjenych.

Japanska přećiwo generalej Smutsej

Južno-afrikanski generał Smuts je w pozledniem czasu wojerwił, so je nusne, so buchu Sjednoczene staty połnocneje Ameriki a Jendźelska zhromadnje pschećiwo Japanskej so stajiłej. Tuto wojerwjenje južnoafrikanskeho ministerskeho presidenta generała Smutsa wo położenju na Cźichim oceanie su wschitke japanske nowiny na napadne waschnje wocźischcałe. Wone su jeho rospominanja wo nusnosći politiskeho zhromadneho postupowanja Jendźelskeje a Sjednoczenych statow pschećiwo Japanskej nadrobnje wocźischcałe, so so jeho wuprajenja po zyłej Japanskej wótrje kritisuja. Nowa offensiwa, kotraž je so pjecza we wěstych krajach pschećiwo runemu prawu Japanskeje sapoczała, po japanskim smyslenju njemóże k wójnskim schmatanjam dowjesć, dokelž je japanske knjezerstwo wo-wjet wojerwiło, so je k měrnemu zhromadnemu dźełu na Cźichim oceanie se wschěmi wulkomocami zwólnive. Japanske knjezerstwo nima wotpohlad, so by na Cźichim oceanie napschemno bróniło, jeli so sasiny japanskeho ludu njestrana.

Wuwzaćny staw w Mukden'e

Schanghajske nowiny „Chun Pao" piśaju, so so pola Mukdena wulke žyły sbježkarskich wojakow hromadźeja, so bychu so do města dobyli. Po dotalnych powěsćach psched Mukdenom njehdże 2000 wobdźělnikow žywobudnych žyłow stej. Mandźuske a japanske wyschnosće su wuwjacźny staw nad Mukdenom a wokolinu postajile. Kaž chinejske nowiny wojerweja, su japanjzy a mandźuzy wo pozlednich tyoch měsazach 137 króć k potłoczenju sbježkarskeho hibanja wuczahnyli. Liczba sbježkarjow, kotrizi so na

wojowanjach pśeciwko Japanzam wobdźělichu, nźěhże 30 000 wuźiwjeśe. Po rosprawach chinesiskich nowin fu wulke dźele mandżuskich wojeśskich wotdźělenjow a polizajskich rozwoj i bróńju w ruzu k fóźkarjam pśeśiwo. Stalowy śef japanskeho Kwantungskeho wójska je k wojowanju pśeciwo fóźkaśkemu hibanju w Mandźuskej wuźadne naprawy postajił.

W lěču 600 000 muži dobrowólne'e służby w Americy

Wjednistwo amerikanskeje dobrowólneje dźełowneje służby pśihpowědźa, so fo liśba fobustawow dobrowólneje dźełowneje służby w běhu lěta wot 365000 na 600000 muži powjetśi. W pśihchodźe nochcedźa jenoź ludźi do dźełowneje służby bracy, kotśi spomnjeśtku podpjeru dostawaju, ale chcedźa fpytaś, so bychu wužitne wukubłanje a muźstwa wocakanyli. Wojeśke wukubłanje w lěhwach dźełowneje służby pak w Amerizy kaž dotal rafnje wotpokazuja a na to pokazuja, so je fdźełowneje służby puśśeśerjenych jenoź 8000 do wójska fastupiło.

Krótke politiske powěśće

Wjednik w Nürnbergu. Wjednik a nimski kanzler je pondźelu fe Mnichowa pśihjědźo nienadźiwy Nürnberg wopytał, so by wjednikej Frankowu Juliuśej Streicherej na pśehnadnjeźorny jeho 50. narodninow fwoju pśichaś.

Adolf Hitler bamźej fwoju pśichaś. Wjednik a nimski kanzler je Jeho fwjatoścej bamźej Pijej I. je fwojich wćerawfchemu frónowaniśkemu dniźej telegrafiśky wutrobnje fwoju pśichaś.

Birkel nimski kommiśar za nawrót Posaarskeje. S Barlina fo hamtśy wośiwja, so je wjednik a nimski kanzler fupnemu wjednika Jofefa Birckela za nimskeho kommiśara za pśehnjedaśe Posaarskeje nimskemu ftatej pomjenował.

Wo nowych dawkowych wołożenjach. Sańadu wo dochodnym dawku fo najfćerje 16. februara wośiwja. Schtóž ma dawkowe wofewienje fapodaś, mech fnadź tuśn dźeń wocakuje a fakadu pśihfeldźuje. Nimo druhich nowotakfinowych je poftajenje wažne, fo fo niežejeni, kotśi fu 55. lěto źiwjenja pśehekrocili, f wokrejenymi bjes dźeśi na jedyn fkhodźeńk ftaja.

Statna pomoc za twar picowych silow

So by fo we wobłuku wupłodźeńfkeje bitwy tukowy plan fpěśnie a f wuśpěchom pśehwjedł, a fo k tomu nutne fpěchowanje kahowanja dowjazeje źiły a nowoczafnemu nakiśenja źiły a fpěchowanje kima pśehwjedło, je nimski minifter za fejiwjenje a rataśtwo nowe pjenjezy za pśihpomoc k twarjenju filow pśihfitował. W nětcźiśchim hofpodafkim lěcze je fo hižo 1,8 miliona hriwnow pśihpomozy k twarjenim wobatkam a fila za kótnu pizu pśihfiwolilo. Dokeli fo tutón pjenjez jako wobfahowy wupokaza, fo we tutym hofpodafkim lěcze hifcze 4,5 miliona hriwnow a we hafpodafkim lěcze 1935/36 naiśkerje 10 milijonow hriwnow, dozuka potajkim 14,5 miliona hriwnow pśihfitnje, fo móże fo teś na dotal njefpokojene namjety teź hifcze pśihpomoc pśihfiwoliś.

Na kubitny meter pśehetwarjenje nětcźiśchoće fa nakiśenje fo 4 hriwny pśihpomozy ftaći, je-li fo wone po pśehedwiźnych pśihpramja. Wone móża fo z betona, kamjenjow, zhpleloh, jeleśa abo drjewa natwaric, tola dyrbia wobej wuźitkarjeź a niekmědża tu pśehepuśćeć. Je-li fo rózli prawje kubitne njewutwarja, fo kaneje pśihpomozy njepśihfiwoła. Drjewjane fila, za kótrej fo pśihpomoc žada, dyrbia fo jako kubitne dźěrbaty pśihprawić. Jich dno dyrbi fe fo tym kuźe fiednaśene bjeź a delki drjewja-

ńeho fila dyrbja bycź fnajmjeńfcha 5 zentimetrow tołfte. Wumeńenja fa pśihfiwolenje ftatneje pśihpomozy fo pornjo dotalnym malo pśemeńeniću. So by fo po możnoścej wjele filow natwarilo, fo najwyfchfchi pjenjeź, kiž dotal 200 hriwnow na 50 kubiknych metrow wuźiwjeśe, na 1000 hriwnow fa 250 kubiknych metrow powjetśi. Narafśtwa, kotrejž fu w minjenym cźafu hižo twarfku pśihpomoz fe ftatnych fśědkow dotali, móża fo pśihi nowej podpjerazej akśiji jenoź tak daloko wobkedźbowaś, haś twarfka pśihpomoz f dotal dofatej podpjeru 1000 hriwnow njepśekrocża.

Nowy nakład hamtske'e telefonowe'e knihi

Powěśćenja direkźije nimfkflatneje póśty w Drjeźdźanach nam wośiwja:

Hamtśka telefonowa kniha fa wokrejżnu ćycź w pruśkej a fakśkej Hornjej Luźicy ma fo fnowa nakładowaś. Telefonowi wobdźělnicy, kotśi chcedźa fwój dotalny fapiś nékak pśemeńeś, maju to po możnoścź bórśy, najpózdźiścho haś do 28. februara pola pśihfluśnego wobkhadneho wuftawa wiźonnje a franko namjetowaś. Pśihi tym móże fo teź tajfe pśemeńenjenje wobkedźbowaś, kotrejž haś do 1. měrza wośeśe faftupja.

Zhromadny 300lětny swjedźeń we Łužicy

Sastupjerjo Hornjołužiśkich městow a wobłhadnych towarśtwow fo w Łubiju k pośedźenju feśidźechu. Na pośedźenju fo teź jako fastupjeŕ fakśkeje krajneje měśnośće w nimskim ministerstwje za ludowe powuczenje a propagandu ftron. tow. Neevogt f Drjeźdźan wobdźeli. Shromadźeni fu wobfamkli, fo ma fo wopomnjenje 300lětneho pśihfluśchenja Hornjeje Łužicy k Sakfku jako fhromadny wulki fwjedźeń Łužicy wośiwjeśeźi. Jenotliwe města dyrbja do fwjedźenja fwoje fwjatoźnoścje farjadowaś a jim fwój wośebity ras fpośćeźi. Pśihi wopomnjanju dyrbi fo Łužica jako krajinfki, ftawiśnifki a kulturny zyk pśehedftajeź a w jenotliwych farjadowanjach dyrbi fo jeje wfchelakorośćej pokafowaś.

Pśiježy hacź fo cźaś fwjedźenjow jenotliwych hornjołužiśkich městow poftaji, dyrbja waśnicja farjadowanjow bycź fnate. Dźełowy wubjerk, do kotrejž faftupjerjo Hornjołužiśkich městow, wobkhadnych towarśtwow, kraźnje měftnośće fa propagandu, němśkokrajne železniźy, radia, župnych hamtow NS-fhromadnośće „Móz f radośće“, němśkeje dźełowneje fronty a propagandoweho hamta kluśejo, wo pśehewjedźenju fwjedźenja Łužicy jako fhromadnym fwjedźenju wuradźuje a fo fa domińe, fe fwjedźenje poftara, kotrejž budźa na fóźde wafchnje f wuśpěchom.

Dokeli dyrbi fo wo programmje biśhceze wuradźowaś, nadrobnośće biśhceze njeźuu fnate. Wěśeze pak budźe ftarejany Budyśchin fe fwojimi ftarymi rjanymi twarjenjemi, torhoschźemi a haźami f wobłukom fa wośebje wulku fwjatoćnoścź, kotrejž fo po cźafu f wotewrjenjom wulkeje wuftajeńzy „ftarokuźiśkeho wumělftwa“ fhromadnje połoźi. W Kamjenzu budźe pośwjeśenje dotwarjeneho thingniśheza w friedźiśchu 300lětneho fwjedźenja ftejeź. Ftawa pokaże fwoje kraśne parki w fwjedźeńśkej pyśhe. W Lubiju fo jenotlive wulke fkhadźowanja wotmětja.

Ze Serbow

W Budyśchinje, 12. februara 1935.

Naše hrono za tuśn Boži dźeń

Dźěława ruka wućeri wostudu z dwora.
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer — 3, najwyśchcźa dnjowa temperatura 7 ſtop. ſymy. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer plus 2, najniźfcha temperatura w nozy 2 ſtop. ſymy po Celſiju. — Wyſchina je fo trochu k połdnju ſtź-

Minister president Goering w Drjeźdźanach.

Wobraz wo ſtatnym wopyśe pruſkeho ministerſkeho presidenta Goeringa w ſakſkim hłownym měśće. Drjeźdźańſka SA cźehnje na Adolfa Hitlerowym naměſće nimo ministerſkeho presidenta Goeringa.

Wjaźſław Sieroſzewſki:

Zamórscy diabeło

32] (Pokraczowanje.)

Nadobo wjednik ſaſta, ſhěbny latańcu a wótſie ſawoła: ſcherjenje na njeho pohladny, do ſkomy ſawaleny cźłowjeſki koſcźowy. Pśiježy hiſcheze hacź Brześki ſe fo jeho dohladaŕ, pſchitśuny ſo ſ cźmy druhi zyle nabi koſcźowy a pſchimy ſ hróſhnymi koſcźatymi poſtawi ſa brěmjenjom ſ europſkej draſtu. Potom wobaj ſo ſhubiſchtaj.

„Proſcherjeſ . . . wěſeze wuſſadnaj!“ ſchukkotaſche Khinjan wuſtrózany. „Mleſiśym rjek, ſo je kepje, w nozu wonka wokoło njeběhaś! Njewěm, kak nětko domoj pſchindu!“

Pſchenozujeſch pola naſ! Wuſſadni? . . . Tu ſu potajkim wuſſadni?“ wopraſcha ſo Brześki ſ hróſbu.

„Sčuł Jenoź ſo do města niekmědźa. Bydła na pobrjebnihſchćaſch. Derźe, ſo rźe njeſtaj ſpośnałoſ, ſo njeſtaj pytnyłoj, ſo ſu zuſonik, hewak buſchtaj naju hiſcheze womafałoſ ſe ſwojim jednom. Wěrja, ſo móża ſ nym wotbyć khoroſć.“

Raſaśra ſhoni Brześki, ſo bě pater Paſolo pohuł pola jeho wuźerſa. Mań ſedźeſche poniźnje ſa ſwojim bliźkom a horlinje pſikaſche, ſa to bě ſedźeł pſchedſtajadła piſches zyły dźeń ſtſchebjetk dźěrkotanje a ſelenje. Dołha muſka ruka ſo wjazy njepokaja, pſchetoź pſchedſtajadła běchu tak pſchepśenjene, ſo móżeſchtej žónſkej njewobkedźbowanej dóńcź k wóhnińſchcźu.

XV.

Dešchcź a macź hromadze ſ wótrymi wětrami běchu ſe ſathadźale; pſches wjerch ſtſchwy Brześkeho poca kapaceź. Namokana wokenowa papjera na mnohich blakach na kruchi dźěſche. „Knjeſ nawjeczornych wrotow“ ani na to njemyſleſche, ſchkodu wuporjedźiś. „Ow, w naſchim měśeze ſe ſmnje khěrko huſchka!“ pſchihłoſowaſche, hdyž podruźnik ſkorjeſche na ſmnu a mokrotu. „Kak to hakle budźe we waſchich polnoźnych krajach!“

Hdyž Brześki jemu powědaſche ſwo europſkich pſchipraſach a wo wutejenju bydlenja, wotmołwi wón ſtajnje jara ſdwórliwoſe: „Wyſoki rozum ſamóſkich ludźi we njeſłożu ſadźěwaceź!“

Tola wo kachliczkach abo ſnajmjeńſcha wo wohrěwadle ſzyła wjazy njeměcźeſche. Hdyž Brześki, khěrko roſhorjeny, jemu wołoewi, ſo dźeſe w tajkej ſmunej a mokrej dźerje bydliceź njemóże a ſej wot hoſpodarja pożada, ſo by ſej ſtwu wohbladaŕ nźěhto zyle njewoźakowaneho, a młodźenzej namjetowaſche . . . nuthwilu . . . doniž ſtćha njebudże wuporjedźana a wohrěwadło wobſtarane, pſcheźybliceź ſo ſ nim do kuchinje.

Brześki bě dawno hižo ſam na to myſlił, njebě wſchak to rjek, dokeli ſnajeſche njedowěru Khinjana. Njechaſche teź ſej wſacź druheho wuczerja, dwěluje na tym, ſo nadeńdże druheho, kiž nimo ſwojeje khinſkeje dźeławoſće teź trochu ſnaje europſke rěcźe a waſchnja. Potajkim ſwoje lożo pſcheźeńeze a jo poſtaji do poměrnje cźoſpleho a ſuchcźo kuźika njedaloko kachlow.

Běſche wcźipny, kak žónſkej ſo někto budźetej ſadźerżowaceź, mějeſche ſa to, ſo dyrbiteź někto ſtónknjeź ſo jemu pokaſaceź. Wonej pak ſo njepokaſachtej, jenož pſchestajadło ſo hiſcheze dale do ſrjedź ſtwy pſchekuny, tak ſo někto pol kachlow a durjow knjeſche. W jeho wobkhadźe ſ domorodnymi ſo teź nicźo njepſcheměni, jenož ſo někto kóżdy dźeń mějeſche wuſchi potnej khinſkeho bachtanja a ſo nihdże pſched nim wutkowaceź njemóżeſche. Won pak ſa to teź w khinſkej rěcźi jara pokraczowaſche, wołeże teź tehdźa, dokeli Mań někto njenje pikaſche a jemu wjazy cźaſa wěnowaſche.

Sadny pſchestajadła ſa ſo ſlyſcheź ſa ſtara hara, wobkladnitwe krocźele, ſchcźerkot ſudobjow a poduſchene ſmjeſcheńe, ſchwórcźenje pſchafneho koleſka, hnźwne wolanje, nežne napſcheźiwjenje a cźiche pachanje dymki, druhdy teź pozajne roſmołwy ſ Cźanom w njepſchitomnoſći Wanja.

„Schto ma to rěkaś, kucharjo? Cźehdźa maſch tak malo hrocha a źane mjaſo? Ssyny tebi tola telko pjenjes dak kaž pſchezo!“ hórſcheſche ſo „knjes nawjeczornych wrotow“, hdyž Cźan jómu khěrko khudy wobjed na blido ſtaji.

„Po měrze ſym nakupił doſcź hrocha, tola ſlěpzowſki pſchekupz je jón drje najprjedy dał we wodźe nabubniś.“

„Cźehdźa je kuchaŕ jón potom kupił? Nima-li kuchaŕ woczow?“

„Na wſchak je ſchko wjele dróźſche. Wěſeze je někaſi wulki knjes na dwór pſchiſeł, a jeho mnoha cźeledź je jón pokupiła.“

„Pſchſchu kucharja, ſo njeby tam kupował, hdźej kupuja wulzy knjeza.“

„Derje!“ wotmołwi ſlužobnik poſłuſchnje.

Po něſchto cźaſu pok be wobjed ſaſy khěrko khudy.

„Schto je to? Saży nětaſi wulki knjes?“

Cźan we wuſſokcźach ſ ramjenjomaj ſcźahowaſche.

„Schto ſo nnu cźiniceſe?“ jawoła Wań. „Nowe lěto ſo bliži, dźeła je dale mjenje, źane nalutowaniki, njeſmeju ſo ſłubja kaž woda! A niczo w khěži njeje! Kaž pola naſ khudźichcźo noſcherja!“

„Pſcheſtań, wot taſkeho źwanja mi hłowa ſtrunci!“, ſaſchkrěcza ſedźeły pſchesſajadła Wanjowa.

„Wy ſ tutym ſtarym djabołom mje wobkradnuceſe! Budu dyrbjeć jeho wuhnaś.“

„Wobkradnuceſe . . ! ? Ow, mój njeſbożomny bóńź! Ow horjo mojeho źiwjenja! Njejěym-li ja knjeni, dźowka ſ wyſokeho rodu? Njebóchu-li moji bratśja bohołoſo? Sžy-li tole wſchitko hižo poſahył? Nadźijachu ſo, ſo jich ſotru a macź ſwojeho ſyna budźeſch ſej wažiś a tehdźa běchu cźi, wobſtarali ſaſtojniſtwo w Mongolſkej. A někto? Wobkradnjeceſe . . ! Koho wobkradnjeny, koho? Ty ſy mje wobkradnył! Sžy mi wſak moju młodoſć, moju rjanoſć! Tola niż mje, ale tebje ſu wuhnali ſe ſłužby, dokeli ſy lidi wulkikał. Ow, ja to dźeje njewutraju a ſym hotowa k tyhaj ſmjerzam!“

(Pokraczowanje ſeſkuje.)

sila. Wona so jenoj hischcze s Francowskeje hacj do Polskeje cjehnje. Nimo nišinow nad połnócnej Skandinawiju a Italskej je rjana nišina s wjeczora Jendželskeje wosebje za nas ważna, dokelž so wona s milym mórskim powětrom naschim stronam bliži. Wětr so hišo k wjeczoru powjeza a nam mórski powětr pschinjese. W Jendželskej su hižo wjeczera 5 hacj 8 stopjenkow cyporkoty namérili. Nišina nam tacje pschinjese. — Jutše žrjedu štónckto 7,19 hodź. schadza a so 5,11 hodź. chowa. Mježacy schadza jutše pschipołdnju 11,58 hodź. a chowa so rano 4,24 hodź.

— Kuhlady na wjedro sa jutšischu žrjedu: Mile wjedro i tacjom.

*

— Sapiž městow a wjesow so wuda. Powschitkowna direkzije němskostatneje póšty w Drježdźanach wosjewja, so so najlepje w haprleji sapiž wschitkich městow a wjesow Sakskeje a Lipšcanskeje póšteje direkzije wobžahuje, wuda. Sapiž póštoweje wosnamjenjenje gmejnow a wažnischich wottwarjenjow wopschimnje. Płaczišna, kiž ma najwysche 1 hriwnu wuczinjeć, so cjim bóle šnijž, cjim wjazy sapiżow so skasa. So bychu wudawki po możnosći šnadne wostałe, ko nakład na skasane sapiży wobmjesuje. Tehodla so njemóže wočakowacj, so budże sapiž pódšischo tež bischcze dóstacj. — Tehodla so poruča, so by so sapiž městnow (Ortsverzeichnis hacj do 15. měrza skasał. Skasanske papjerki móža so pola kóždeje póšty wotedacj abo móže so njeskasowane do blišischeho listoweho kaschcika cišnyć.

— Póšstki personal podpjera šymsku pomoz. Powschitkowna direkzije němskeje póšty w Drježdźanach wosjewja: Personal wokrjesa Drježdźanskeje póšteje direkzije so tež w tutej šymje sašo se skutkom na skutku šymskeje pomozy 1934/35 wobdźěli. Wot novembra 1934 su sastojnizy, pschistajenzy, dźěłacjerzy, dostawarjo penšje a sawostajeni němskeje póšty mježacznje w pschercžišu 19 114 hriwnow pjenježnych darow skutkej šymskeje pomozy pschinjesli. Wočakuje so, so hacj do konza měrza 1935 šhromadny wopor póštšeho personala njebdže 100 000 hriwnow wuczinił. S tym personal wokrjesa Drježdźanskeje póšteje direkzije šnowa swoju woporniwosć wobkrudźeja. Jadun we wulkej póštšej šłužbje nocnje i boka stejecy, hdyž maju so šlowa naschego wjednika a němskeho kanzlerja, so w tutej šymje žadyn ludowy towaršch njeješe tradacz a šymu měrcz, do skutka stajiez.

— Riad šadobywańskich paduschtiwow so wujaznił. Budyška kriminalna policija wosjewja, so je so rjad šadowanskich paduschtiwow, kotrejž su so letša w januaru w Budyschinje a Drježdźanach šnjesle, wujaznił. Tu šebna so wo šadobuzca w Sylwestrowskej nozy na Lotzeskej dróšy do škladownje firmy Fleischigoweho nahlšdnika. 19. 1. 35 do wobłboha nakupowaczeho družstwa frišerow na Kamjentnej haju a 25. 1. 35 na Mokłowej dróšy do jeneho wobdźenja a 10. 1. 35 w Drježdźanach do wobkhodnych městnosćow jeneje chorobnieje kaby. Paduschi běchu pisches 20 a 30 lět stari tšo nježenjeni muzojo bjez dźěła, kotrjž w Drježdźanach bydlachu. Tudomni kriminalni sastojnizy su šhromadnje s Drježdźanskej kriminalnej policiju 31. 1. 35 w Drježdźanach diweju paduchow a druheho muzskeho, kiž tehorunja w Drježdźanach bydlesche, saješi. Poslednischi pak je drje, kaž so z pschepytowanjom dopokasa, jenoj pschichowak a poćerkowak. Paduchow, pola kotrychž bischcze dźeł tradzenych wjesow namakachu, šlatnemu rěczinstwu w Budyschinje pschepodachu. — Tež tu je so sašo pokasało, so je kóždy pokiw f wobydleršstwa wo tajcha nještatnych šlucženjach za kriminalnu policiju šlušny wažny.

— Wobšchudźeš s tworami w Budyschinje. K powdźešć pod kamjenym nawisnikom, kotrejž je Budyške kriminalne wotdźelenje nam w minjenym tydženju pókłało, nam wono bischcze dodatnje, so je so jako wobschudźeniwa šymje podkładny tudomny wobudleš Theo Sura šajał. Pola njeho bischcze nježtare palcžki kurjeńskeho tobaka namakachu, kiž běsche s jebanstwom dostał. Mjenowanemu mószeše so tež dopokasacj, so je won bischcze šamšny kwantum tuteho tobaka wobkedźał, pobrachowacy tabak pak je mjes tym pschedał abo nékomu darił. Hólzaj, kotrejž je šlucžeł po tworu pókłał, ani so wón jimaj najčerje nadrobnischeho wujaznił, šaj pak policiji dotal njeznataj wostaloj. K wujaznjenju nałežnoscow pak je žyle nusne, so by tutaj bischcze šamolwitaj. Tehodla so wuczerjo a wosebje šlarschi šnowa proschu, so bychu mjena tuteju hólzow kriminalnej policiji wošemili. Też wobsoby, kotrejž su wot Sury pódšischo hacj 25. 1. 35 zigary abo zigarety kupowale abo kotrymž je je darił abo k khowanju pschepodał, so w šwojim šamšnym šaimnje napominaju, so bychu to hnydom kriminalnej policiji w Budyschinje na Ortenburgskim hrodze, telefon 2802, wosjewile. Mjeno so po pschercžu njewosjewi.

*

Němska maćerska šlužba w němskim žónskim skutku, sakskej župje. Budysko-Kamjenskim wokrjesu započina zanoćatk měrca

z wuchlanskim kurzom za maćerje „mandźelske a maćerstwo"

za Khróšćansku a Jědlićansku wotnožku.

Žony a holcy wšitkich stawow wot 19. lěta so we swojim a zajimje jich swójbow k žiwemu wobdźělenju na tutym kurzu namołwjeja. W tutych 12 dwójnych hodźinach so samodruhosć a praktiske wothladanje dźěćatkow, wothladanje w njedźelach, wothladanje małych dźěći a khorych rozpomina. Wudawki su šnadne.

Nadrobniše wukazuja a připowědźenja přijimuja:

knjeni Ida Pofandtowa we Wotrowje,
knjeni Jadwiga Eichlerowa w Lejnje,
knjeni Marja Wawrikowa w Pančicach,
knjeni wuderjowa Hähnelowa w Rózeńce.

Městne dźełowe zjednoćenstwo za wukuhlanje maćerjow.

Z **Jaseńcy.** Njedźelu popołdnju w 5 hodź. zeńdźechu so sobustawy Jasčanskeje katolskeje Bjesady k swojej měsačnej zhromadźiznje pola Handrikec. Předsyda knjez Just witaše sylnu liču přitomnych nanajwutrobnišo. Sobom namołwi wšěch, zo bychu postanyli a na zemrěteho sobustawa knjeza Fulka z Noweje Jaseńcy z čichim Wótčenašom spomnali. Na to jimaše so wysokodostojny knjez farař Wjenka słowa. Rěčeše wo bamžu Piu XI., dokelž runje tutu njedźelu jeho lětni wopomnjeńšeji dźeń krónowanja swjećichmy. Woprawdźity dźeń krónowanja pak je 12. februara, potajkim wutoru. Tola tuta cyrkej swjeći jón na tej njedźeli, kotraž je 12. najbližša. Je 261. bamž po swj. Pětrje a 260. naměstnik Jězusa Khrystusa na zemi. Bamžowe swójbne mjeno rěka Achilles Ratti. Wón so narodźi 31. měrca 1857 w Desio w Milanskim arcybiskopstwje. Stndowaše we Milanju a Romje, hdyž bu 1879 na měšnika wuswjećeny. Skutkowaše potom hišće na druhich městnach a bě po swětowej wójnje z nuncijom w Pólskej. Bamž abo swjaty Wótc nosy tež hišće někotre druhe titule. Patriarch wjećorneho kraja, primas Italskeje, metropolit romskeje cyrkwinskeje provincy, romski biskop. W lěće 1870 jako jomu Italčenjo cyrkwinski kraj wzachu, zwosta swj. Wótc jako samostatny swobodny (souverän) wjerch. Samo italski „rukowański zakoń" z lěta 1871 da jemu prěnje městno před wšěmi katolskimi wjerchami, też před italskim kralom. Tutón zakoń wopřija też hišće druhe prawa (privilěgie) swjatcho Wótca: Swjatosć a njezranjenosć joho wosoby. Dale je wuswobodźeny wot wšitkich dawkow a njesteji też pod krajnymi zakonjemi. Też njesmědźa italscy zastojnicy do bamžoweho palasta so dobywać. Też, štož listowanje nastupa, je njewotwisny wot Italskej přez priviligowany póstowy a telegrafowy hamt. Wužiwa runoprawosć při wšěch posylkach a telegramach, kotreż swjaty Wótc wupósćele a kotreż na njeho přińdu z tymi italskeho krala a italskich statnych instancow. Vatikansky póstamt ma jeho samsne prawne zastojnstwa, kaž zastupjerjo italskeho knježerstwa při wukrajnych statach. Swj. Wótcej je tež dowolene, čelnu strażu měć. Narěč na bamža rěka: „Waša swjatosć" abo „Swjeći Wótče" (Heiligster). Bamžojo sami mjenuja pak so w podpismach „Služownik, služownikow Božich". Rěčnik powdałe přitomnym hišće wo bamžowskich pismach a też kajki bamž zdrasćeny khodźi. Wo tym so pozdźišo nadrobniše rozpisuje. Zo bě so připostucharjam přednošk derje lubił, dopokaza mócny dźakny přiklesk. Dale napominaše knjez farař Wjenka wšěch, zo bychu swój přinošk do Domowiny zapłaćili. Štož Bjesadźenjow nastupa, su do konca lěta zapłacene a tuž wša česć jim, za jich dobry přikład. Jednaše so też wo woswjećenju póstniskeho swólmeho wječora. Postaji so na póstnisku póndźelu. Dale so wubjerkej přewostaji. Dale wuradźowaše so hišće wo druhich towaršstwowych należnosćach a po tym skónči předsyda zhromadźiznu.

Swjedźeń dźełaćerskeho towaršstwa w Kukowe

W Pančicach, 10. małeho rózka 1935.

Na prozy do jubilejneho lěta wuhotowa sej Kat. dźełaćerske towaršstwo w Kukowje swój załožeński swjedźeń — po liču 24 — kiž je zdobom za nje wuznamny, dokelž je tón raz na ludnostny nohkad swojich sobustawow dźiwało. Swjedźeń měješe serbski raz a zlama so tu tak z dołholětnej tradiciju. Tutu zdobom witanu kročel njejsu domorodni w dosahacej měrje mytowali. Wopyt mózeše hišće bohatši być, dźiwajo na druhe předstajenja. Tola wšitcy dobri a swojeho ludstwa sej wědomi Serbja wjesela so tuteho postupa a su sej wěsći, zo no času tež dalše woršty połneho zrozumjenja za njón namakaja. We tutym zmysle witaše nětčiši prezes k. kaplan Handrika hošći a sobustawy a dźiwaše so, zo wšitcy Serbja nimaja dosahaceho zajima za serbske dźiwadło a za swoju rodnu kulturu. To njesmě tola za nikoho z pohórškom być, hdyž so swjedźeń skónčenje w serbskej rěči wotměwa. Dyrbimy zhromadnje dźělać na nabožnym a narodnym polu a wołaše wosebje muži do dźěła za wěru a narod. Słušamy wšitcy do dźěłaćerjow, jedyn na tym a druhi na tamnym polu. Dźělajmy wšitcy po starym serbskim hesle: „Bohu ke česći a Serbam k spomoženju!"

Sćěhowacej hrě „Zjebany nawoženja" — bjez mjenowanoho autora — a „Stóž njecha słuchać. dyrbi čuć", za serbske jewišco připrawjene wot k. Michała Bulanka w Jasećcy, stej wobej jara wjeseleho a žortneho raza a tak mózachu so připosłucharjo nasmjeć a při tym na khwilku na wšědne starosće pozabyć. Njedźiwajo na někotre njedobrowólne přetorhnjenja je so cyle pěknje hrało. Čim bóle dyrbi so to přiznać, dokelž wšelacy přeni raz na jewišću stejachu. W přichodźe mělo so na wuhotowanje městnosće, na př. jstwow wjacy kedźbnosće a prócy wěnować. To płaći za wšě naše hrača na našich jewišćach, štož k dospołnosći předstajenjow słuša.

Mjezy hromaj poreča wosadny k. farař Wjenka. Spominaše, kak je prjedy w diasporje w kat. kasinach a dźělaćerskich towaršstwach skutkował. Do nětčišeho přewróta njejsu so dźělaćerjo, kotříž k swojej wěrje a cyrkwi so wuznawachu, derje měli. Socialdemokratoja jich wosebje tu w Sakskej na wšě móžne wašnje přesćěhowachu a so skónčenje postarachu, zo so tući z dźěła wulinachu. Tak bě za dźělaćerjow, na katolskej późe zorganizowanych, jara ležke dźěło. W dalšim rozłoji nadrobnišo, što wěra je, kak mamy ju škitać a dopokaza na mnohich wuprajenjach a postajenjach Zbóžnika a swjatych, zo naša wěra wot Boha pokhadża a zo mamy nošerku tuteje wěry, cyrkej, w tutym nastupanju najprjedy słyšeć a poskhać. W tutym zwisku prošeše Serbow, zo bychu sej bóle swoje ludstwo, swoju rěč, swoje nałožki a wašnja wažili a wabješe k přistupej do Domowiny — 50 pjenježkow lětnje změje drje kóždy Serb za zdźerżenje a podpjeranje swojeho naroda wyše. Při našich swjedźenjach dyrbimy bóle na pozběhnjenje našeje kultury dźiwać, nic tak za zawjeselenjemi lójić. — Tute z wutroby rěčane słowa su wěšće na dobru rolu padle. Přejemy dźělaćerskemu towaršstwu na prozy do jubilejneho lěta dalši rozkćěw a znutřkowne skrućenje a Brojerec nanej ze Stareje Cyhelnicy, kiž hižo na 24 lět towaršstwu předsteji, dalšu čiłosć a strowosć, zo by na jubilejnym dnju wulke syły serbskeho ludu na njón witać mohł.

*

S **Wujerej.** Krajny radićel wosjewja, so je poslednje njedźele pokhroma a schlintawa we wschelakich pruskich provinzach wudyrila, a so wosebite pokćlenje k rošćerjenju a sły charakter pokasuje. Tohodla pschikasuje, so dyrbja so poslanja wukasa ze 16. februara 1931 s nowa krucze pschewjesćeć. W šhromadnych mlokarńach dyrbja so zentrifugowe buborny a dźele dyrbja so do 3prozentiskeho kropa dwě minucje połožić a s nim wotczešeć. 2 Mlokowe kany dyrbja so, kaž dotho strach khorosće njeje saschoł, pschedy hacj so wrócza, šlajnje dokładnje desinfiziowacz. 3. Mloko sa klóne pjewanje šmě so jenoj se šhromadnych mlokarńjow wotdawacj, hdyž je so na 85 stopjenkow po Celsiju šhrěło. 4. W šhromadnych mlokarńjach dyrbi so sapiżowacz, s wotkal so mloko wschědnje k pschedźělanju powdawa a do kotrychž dworow so wschědnje mlokarńske powostańki k pjewanju skota wotedawaju.

S **Běleho Khołmza.** Se swojim bratrom a swotru braikaio, pjećsétnu dźowćičicku domownika Burchardta k żelesnym khachlam pschebliżko wchińdże, hdyž bě macj na khwilku ze šitom wuchła. Dźesćowa dratwa so sapali. S bojoscu dźeco se šitom wubéża. S stebnjenjom powětra so šmudźaca drasta saplomjeni. Holćka so s plomjenjemi tak cžežko wopali, so ja někotre hodźiny wumrje.

Proces přeć'wo rub'eźniskemu mordarjej Johne' w Zhor'elcu

W pschitomnosći wulkeje žyły pschipoštucharjow, j wjele šwědkami a wězownikow nyni je ho póndźelu dopołdnja w 10 hodź. proseš pschećiwo młodoštnemu Kurtej Johnej japoczał. Prozeš je na dwaj dnjej wobłuczeny.

John je 9. nowembra 1934 wieczor na puću s Gersdorfa do Pfaffendorfa autowego pschenajerja Kurta Pětšcha te Seidenberga na brutalne waschnje samordował a wurubił. Po nještutku běchu wulka žyła žandarmow a kriminalnych sastojnikow, kaž też formazije SA a SS w žynjowšći 1000 muži Pětšcha pytałe.

Sakle 16. nowembra sastje žandarmiwo cžekaneho w lěsu niedaloko Rakez laja, hdjež běsche so muż bjezdźełoweje słužby jeho dohladał.

Mjes pschihladowarjemi na šudnišwje běsche też šlósńikowa macj pschitomna. Jako widźesche, so jeje šyna pschiwjedźechu, so wona f płacžnymi widźiwschcjemi saja.

Johnowe pschešłyschowanje běsche jara wobcžežne. Sakle jako běsche pschedźydła jeho nuclił, so wón po dołhim pschemyślenju k rěczenju ikhmant.

K powschitkownemu pschekwapjenju John wschitko přeješe, cžehoż běsche ho dotal wusnał. Wón rjekny, so je polizijo a pschepytowazemu šudnikej tak powědał, dokelž je pschesprózna a muczny być. Na to so Johnej jeho wusnaca pschedcžitachu, w kotrychž swoje sadźerżenja hacj nanajdrobnišo wopisuje.

Přilopk

Nana a šotru je šeleru porasył.

Sakolina šwójbna šrudchodra je so w nozu k pjatkej w Lubinje (w Wótcach) we wobydlenju policajskeho hłownego šrażnikschtra na wotpocžinku Josefa Nonnasta wotehrała. Něhdže 30ltny šyn Gerhard šwojemu nanej a šotře je šeleru hrožeše a jeju tak cžežko šrani, so dyrbjachu jeju hnydom do Lubinskeje hojenje dowjesć. Nanowe ranjenje je tak cžeže, so je jemu šedma žiwjenje šakhowa. Na to so šyn Gerhard do šwojeje šstwy šamkny, nadobu je špiritušom pola a wscho šapali. Hnydom alarmowana wohnjowa wobora šamó f wulkej prózu wobeń wobmjesowacz. Šćwnowe cželo šyle wopalene namakachu. Gerhard Nonnast pšched doktorskim pruhowanjom šteješe.

Wohrjewańska blescha rosbuchła.

W Lipšku hé jena žona šatpkanu wohrjewańsku blešchu na palazu plunowm warjak štajiła. Wórsy blešcha rosbuchnywšchi, khětru šchkodu nacžini. Tehodła žense blešchu šatpkanu do róle abo ra warjak štajiež!

Cžežiły auto so je špěchnym cjahom šhrabnył.

Wšišo dwórnišcka Hermanna pola Frankfurta nad Wódru cžežiły automobil šacžinjenu šawjeru železništeho pschekłoda pschekamawschi so f Bytanišo-Barlinskim špěchnym cjahom pschejědže. Wjednik cžežiłeho auta, Fabiq se Sandowa, wésta Schwarzowa a jejny šyn tehorunja se Sandowa, wésta Schwarzowa, so morichu.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěł a přilopk Marko Smolet a za nawšitki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283. W tu khwilu tarifna lišćina čo. 3 płaći.

S weje Frankfurtskeje wulkeje zyrkwje stołżiła.

24lětna holca, kotruž běchu přiseli někotrymi dnjemi do wustawa na cinwy (nerven) sćorjenych dali, schowrkła z galerije Frankfurtskeje wulkeje zyrkwje 40 metrow hłuboko sćoži. Holca je swinjenej schiju a rosrazenym nopom na plesnje leżo wosta.

Na pschesahdźowanje pschedawanje sawostajenych wężow njebo krala Augusta w Sibyllenortu.

Sakska kralowska fijwźba je hrób Sibyllenort w Schlezyjskej wopuschćiła. Wsicha hrodowa nadoba je so na pschesahdźowanje rospschedała. Nětkle 500 sahdźerjow bě so sechscho. Najwjacy pjenjes je so na wězu sahdało, kotrejž je njeboh kral wschędnje triebał. Tak so za módny schlenčanny kamjenow pschikłuk, kotryž bě z jenej hriwnu pohódnoscheny, z 22 hriwnami sapłaćił, sa dźerżak lubnych schćełkow město 2 hriwnow dźesać hriwnow sadóstu. S wobsebitej zagalłoscu wu dwě tobakowej trubcy wojowachu, kotrejž běchu z dwěmaj hriwnomaj pohódnoscheni, sbožowny nowy wobsedźeć bě jei sa 920 hriwnow dostał. Drohotna Mišchnianska vasa, kotraž bě z 800 hriwnami pohódnoschena, sa 2050 hriwnow na noweho wobsedźerja pschendże.

Mordarstwo a samomordarstwo na dróhi.

Na jenej dróhi w Kaiserslauternje so pjatk wječor mandželska struchlabra wotehra. Fabrikski dźěłaćeł Leschmar z Wiesentalskeho dwora a jeho żona, kotraž wo dźěłenje mandželstwa skorjeschtaj, z termije wo swojej nałeżnosći duża so pschederżeschtaj. Na dobo Leschmar pistolu wuczahnywschi so do swojeje żony sameri a wottóżi. Kulka pak mišnu, na napschećivnej dróhowej stronje wukładne wokno pschesaw a blišo nimo hłowy jeneje pschedawarki do wierscha sajedze. S druhej kulku muż potom swoju żonu mori. Hnydom na to so Leschmar z kulku do hłowy satrieli.

Wojaka na straži satrjelili.

Na tśelniku 76. pschećwoho regimenta w Soissonu su pjatk strażowazeho wojaka se kmjertwej ranu we wutrobnje nadeschli. Sa winika su podsudźiśa strażowazeho komanda wuhladźili, kotryž je so wuznał, so je do rapakow stśelił, hdyž je nabobo strażowazy wojak njejasny pśeh jeho tśelnu śtupił.

Woda hórnikow w pcdkopkach pschekhwatała.

Sobotu wječor wokoło 8 hodź. je so do Laurweglskeje jamy pola Türena we wjerzornej Němšći njejapaty woda sadobyła a wósom hórnikow pschekhwatała. Jenoż jedyn z nich samo so wutkowaca. Boja so, so su su tamni 7 tepili. Wukhowarje so hnydom do dźěła dachu.

Zrawiza na kótwizu.

Se smjerci straśnehno dyrdomdeja stai dwaj pachołaj hischće žiwaj wotešchoj, kotraž běschtaj pschi awstralskim mósśim hrjeli pola Brisbana z cźołkom na rybnokojenje wušłoj. Kótwizu na dno morja pusćiżiwschi, smórnu cźakałchtaj, so bychu rybu so na wudu sałowśe. Mjeńo rybow pak so sydom metrow wulka żrawizo do kótwizu sakrunu. Lódma bě so rubiežna ryba sa kótwizu popadła, so wona spita, so z njeje muśkwobodźicź. Sa njej torhajo, bu wona cźołm do hłubinn śelaśnyła. Samjerci pśed śodu widło, jej pachołaj z tym wuceśerwichtaj, so powias. Sa kotrymž kótwiza je śrawizu wiśaśe, tucze rosrěsnyschtaj.

27 cźornoschkow so sałapiło.

Na fortu Malku jendźelskeje Kanadskeje kolonije (w rańschej Afrizy) je so 27 żonow z Kikuyuskeho splaho, kotrež hornczełku blimi wotrywkami, sałapiło Muślkowańske dźěło, kotrež so hnydom cźinjeśe, njemějesche wuspdeha.

Najnowiše z cyłeho swěta

S **Mužakowa.** W nozy z 5obocźe je so tu policajski strażnischtr August Flaschel najśerje w cźešćich myślach sałežił. Món bě śmérny sastojnik, kotryž je też nětdy w krótkowieczornej Afriju jako wojak służił. We wjeśe Ketkach swojeho sastojnistwa bě wón powschitkownje wobluboważny.

* **W nozy z póndźeli je w Schlesynskej sylnje mjerznyło. Też w ruminach wjasy hacź 20 stopjenkow symy po Celsiju naměrichu. S města Schweidnitz powě so 23 stopjenkow symy. S Görbersdorfa 24 stopjenkow, z Kudowskich kupiel 25 stopjenkow. Z Wulkeho Jizera hamo 27 stopjenkow najnišscheje temperatury.**

* **W Pappenheimie w Srjedźnich Frankach so we Pekrerjez pisarni rótin sapoznaju, kotrej běchu so na wotkładowanje lodu pschinjesli. 22lětny pomocny dźěłaćeł a 17lětny nimarnišći wuczońnik so z lodownimi truchłami sarasyschtaj. Druhi pomocny dźěłaćeł so cźežko skrani.**

Budyske stawniske powěsće

z dnja 11. februara 1935.

Narodźili su so: 6. 2. Oskarej Alfredej Erwinej Beschornerej, pohonježej, dźowjeźiśa. — 7. 2. Kurtej Erichej Arnoschtej Wareschc, pschekupskemu pschisłužerjej, dźowjeźiśa. — Njemandźelika dźowjeźiśa.

Wumrěli su: 9. 2. Ota Biedrich Grumpt, rentnar, 70 lět. — Ota Alfred Schöne, krajnu měrjeř, 55 lět. — Emma Margarita Krauzowa rodź. Heßej, mandźelska wuczerja w Khrócźe, 31 lět. — 10. 2. Ewald Herbert Baumann, syn klakarja, 7 lět. — Marcźin Jan Müller, ranćerafiki dźěłaćeł, 43 lět. — 11. 2. Frieda Karola Rinkej, schwalećka, 57 lět.

Mandźelstwo pschipowědźichu: 11. 2. Swen Reinhardt Schmidt, pschekupc w Khocźebuzu, z Hilzu Marjanu Storchej, domjacej dźowku w Budyschinje. — Dr. ing. Arnošt Arthur Felix Wemme, stud. officier w Budyschinje, z Hilzu Pawlu Lucijan Krachtez, dźěłaceju statistika w Witzenje w Meckłenburskej. — Arnošt Bernard Neumann, priv. klamparšći mišchr. z Hilzu Marju Lehmannez, pomocnizu, wobaj w Budyschinje.

Domandźelstwa stawichu: 11. 2. Karla Selmy Koślmann, prokurist z Hilzy Maherez, domjacej dźowku, wobaj w Budyschinje. — Korla Arthur Richard Hübel, wschelkupski pschisłužerja, z Helemi Hertu Klokez, domjacej dźowku, wobaj w Budyschinje. — Biedrich Alfred Arnii Nieće, mlekarskši pomocnik w Hodźiju, z Ernu Wilhelminn Kühlerez, domjacej dźowku w Budyschinje.

Towarstwowski powěstnik.

Chóšobus. Maćica Serbska wuzjo swóju mjasonu hódu na zgromadźinu stwórtk 14. 2. w 4 góźinje wótpołdnja w Chóšebuzu, póśene „Zur Eiche“ Berliner Straße. Pśednoski: H. Jordanowa Źiwjoło. Wšykne pśijasćele našejo wěcy su hutšobnje pósone.

Wednik Maćicy.

Kospodarski rozhlad

Wutoru, 12. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,497	100 nólsk. złotych	47,02
1 sendzelski punt	12,185	100 českost. krónow	10,40
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,41

Barlinska burša dnja 11. februara. Burša njeběsche wjeśa zyle jednotna. Publikum so dale z nakupjeni wróćo dźerżi a tohodla też kulika je spjerżliwa. Wulkej skupinje montanowych a elektriskich hódnotow běchu w kursu wo něschto mało tłóčene; jenož na někotrych spezialnych wikach běsche něschto sajima. Wobźehje kupowachu so autowe hódnoty. Też hódnoty wumělskich židow, kaž Bembera, so dźiwajo na dobre wiki wumělskeje židy potwyschiću. Na rentowych wikach běsche dale cźicho. Sajtawne listy so mało żadachu. Swjetscha tu kurźy něschto mało popschećiźichu.

Barlinske žitne wiki dnja 11. febr. Też na spocźatku tuteho tydźenja njejsu so wotbywanje mózkoje na Barlinskich žitnych wulkowikach pscheměnite. Khlěbowych žitow stej w dożahanej měrje na pschedań, a napraschowanje młynow je wobmjerjowane na kryće wschędneje potrjeby. W Barlinje samym hodźi so rožka skerje samjećicź bacź pschenża. Na wikach z pizowadlami njeje so pokoženje polepschiło. Wowź so jenož jako wumělnjenje za druhe pizowadla pósłiża a jeczmjenje maja tehorunja měrne wiki. Na mukowych wikach njeje pscheměnjenja.

Wežera płacteśe w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rožki R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — jeczmjenia G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowsa H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	11. 2.	8. 2.		11. 2.	8. 2.
Pšenca	208,5	208,5	buny	15,7-16,2	15,7-16,2
rožka	168,5	168,5	woka	12,5-13,0	12,5-13,0
jećmjeń now.	—	—	módre lupiny	11,5-12,0	11,75
jećmjeń, nal.	207-211	207-211	žołte lupiny	15,0-15,2	16,0
wows	—	—	zeradella	26,2-27,2	26,2-27,2
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšeńć. muka	27,25	27,25	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	22 80	22 80	such. truhanć.	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	bérni. kruški	—	—
ržane „	10,03	10,03	syno, 50 kg		
raps	12,25	12,25	rżana sloma		
bróch. Viktor.	34,0-35,0	34,0-35,0	pšeńć. „		
lane symjo	12,25	12,25	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaćizna za pšeńcy za wupłodźerja 8: 200.5 9: 202.5
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 160.5 11: 164.5
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 160.5 9: 165.5
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: 160.5 13: 163.5

Płaćizny za rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

11. februara 1935 Płaćizny po centnaru a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenia:

Woły: 101

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	35–37
Starše	30–34
Hewak połnomjasne, młode	24–23
Starše	18–24
Miasne	—

Byki 214

Młódše miasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	35–38
Hewak połnomjasne abo wukormjene	32–35
Miasne	30–31
Snadnje wuwite	27–29

Jałojcy a kruwy: 344

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	32–34
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	24–31
Miasne kruwy	19–23
Snadnje wuwite kruwy	12–18
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosći	34–37
Hewak miasne jałojcy	32–33

Wowcy: 87

Najlepše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	37–40
Srjedźne kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	33–36
Miasne wowcy	—
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	—

Celata: 1081

Najlepše kormjene ćelata wot cyca	43–45
Srjedźne kormjene ćelata wot cyca	36–42
Snadnje wuwite	30–35
Najšpatnišе	24–30

Swinje: 3180

Tučne swinje, přez 3 centnarje ćežke	51–52
Połnomjasne swinje wot 240 hač 300 puntow ćežke	48–52
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 puntow ćežke	46–51
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 puntow ćežke	44–49
Miasne swinje wot 80 hač 100 puntow ćežke	—
Rancy	45–47

Radio

Srjedu, 13. februara je słyšeć:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschędneho programa: 6,30 wjesely rańschi konzert. 11,40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakorosrěe. 15,40 tańcźele. 16 popołdnischi konzert. 19 bujeńska hudźba na tańcźelach. 20,45 Ota Kermbach hudźi.

Lipsk: Nimo snateho wschędneho programa: 6,05 sa burow. 6,35 rańschi konzert. 8,20 tańcźele. 11,45 sa burow. 12 tańcźele. 13,10 pschipołdnischi konzert. 16 sa mjerzu hudźbu. 19 Pawoła Linkowy konzert. 21,10 Brucknerowy konzert.

Hišćeje wažne i dnjowe programy: Barlin: 20,45 z ławawnje. Hamburg: 20,45 pućowarskje śpěwy. Frankfurt: 18,50 ławawny konzert. Warschawa: 19 śpěwy. Praha: 19,25 wojeńśi konzert.

Čorne sukno (počehnjenja) za žonjace kožuchi
130 cm šěroke metr 7,50 a 8,50
poskića
Schaaf

Młódšu dźowku,
kotraž może dejić, pyta hnydom
bur A. Suchy w Stróži
pola Wulkich Zdźarow

Dybzačnu skótnu wahu
bjezworošuje wažaen, za howiadu 1,30 hr., za swinje 1,50 hr., poskića
Hans Böhme, Celesau (Strzegebirge)
Porto wossbłe. Zastupjerio so pytaja

Połne jerje 10 štuk 45 pf. a P. Martschke 11. Késorowej drohy 2.

Ći, kiž so přez zadźerżenje direktora Kloßa (Serbska Ludowa Banka w Budyšinje) skodowani čuja, njech swoju adresu pod woz ewjenjom wěcy podpisanemu wotedadźa
Pawoł Schäfrig
w Budyšinje
na Sprjewinoj hasy 2, II

7 hodźin
Stóź je sprócźowny, so z časom žapomni, zo z Hebolowe česnikom kóždu sedmicu so dźěła zhoni
Fritz Hebold
3. sukcesor w Budyšinje na Serb. hasy 6

MEBLE
khamory, wertiki, komody, łoža z matracami, plyšowe sofy atd. dostanjeće tanje pola firmy
Marschke
w Kamjenci, Oskar-Müllerowa (naša z nowej serbowej)

„Serbske spěwarske“
wot jednoreho hač do najwoseb-niśeho wuwjedźenja su zaso dóšte
Serbska knihafnja w Budyšinje

K swjedźenjam našich serbskich towarstwow
ponuka znamjeńska, khorhojčki, zastupne lisćiki, programy, plakaty do pjetiwow, wěnčow atd.
Serbska knihafnja w Budyšinje

Při tutym wjedrje je nejwjetše dobre stare
połonowe wino
litr 80 pf. wot firmy
Otto Schmaler w Budyšinje na Moltkowej dr. 7. Tel. 2411

Meble
w znatym solidnym wuwjedźenju najtuńšo pola
Despang nětčo na Moltkowej dr. 17

Risany a wočepany **len**, wočepane dźěło kupuje
Schäferec powjazarnja
w Budyšinje na Kamjenskej hasy 10

Rozšěrjej Serb. Nowiny

Holanska hejduška
poskića
Otto Schmaler w Budyšinje na Moltkowej dr. 7. Tel. 2411

Rekwasan
Kwasne přednoški
Wobjerna knižka, kotraž kóždy kwas porjeći 0,50 hr.
Kwasne plakaty
z rjanymi hrónčkami, do wěncow a na scźenu
Kwasne dary
Wše družiny knihow, serbske a němske spěwarske, biblije atd.
dóstanjeće
w Serbskej knihafni

Wulki wubjerk młodych a srěnjołětnych sylnych
dźěłańskich koni
stej a na předań abo na zamjenjenje pola firmy
Heinrich Mühle, Dittmannsdorf O.-L.
Telefon 305 Reichenbach O.-L.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowérnikow 1,51 hr. z wunoscowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr. 37 — Budyšin — Sr'edu 13. februara 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Starosće wo zwadźe w Abesynskej

Parižske nowiny Mussolinija kritisu'a

Podšélna italska mobilisazija dla pschipadow w Abeßynskej je mjeß franzowskimi politikarjemi wěste spodźiwanje sbudźiła. Powschitkownje pak położenje nimaja za jasne, so by měr wohrožowało. Nowiny „Petit Parisien" rosprawjeja, so je postupowanje Italskeje w někotrych europskich hkownych městach a w Genfje rosharjenje sbudźiło. Stejišćo mjes Italskej a Abeßynskej hodźi so pjerca s japanskim stejišćom w Mandźuskej pschirunacź.

Nowiny „Quotidien", kotrež su so stajnje pschećiwow Labalowym dorečenjam w Romje stajale, pschipad wuziwaju, so bychu znowa pschećiwo franzowsko-italskemu sbližowanju pišale. Wone wočakuja, so smeje Franzowska s tuteho sbližowanja škodu. Italska pak pjerca swoje wojerske plany wjazy njestataja. Italska budże wěso wudawacź, so je była s woporom nadpada, a Abeßynjenjo wotmolwjeja, ko na Abeßynskej semi pschebywaju. Kak móże potom Swjatk ludow sapschimnyć, kiž je hižo dowolił, so China a Japanska, Bolivika a Paraguayska wojowachu? Nowiny so prascheja, hacź budże wón tež někto pschihladowacź, kak so Italika a Abeßynika bijetej. Dyrbi zwěst sapschijeć, so je wulkomocam wschitko dowolene a so maju make mozy znajmjenscha to prawo, so bychu hubu dźerzałe:

Jendźelske hłosy k italskemu postupowan'u w Abesynskej

Londonske nowiny powěsće s Roma wo wojerskich pschitotach pschi abeßynsko-italskich wobcźeżnoscach nadrobnje rospominaju. Wone położenje powschitkownje za njelube wobkładaju, tola chutnych scěhowkow njerowočakuja. Nowiny „Times" pišaju, so wojerske pschihoty italskeho knjeżerstwa w Genfje wěsće njelubje pschekwapja. Wone maju so wobzarowacź, tola njemóża so jako njewopravnjene sapudźowacź, hdyž so na njesprawdowane położenje na mjesach hlada, hdyž wjednizy jenotliwych splahow czinja, schtož chcedża. Wot knjeżerstwa, kotremuž so njeporadźi, so swojich ludźi wot teho wotdźerżuje, so bychu poddanow žuželnego kraja konzowali, móże so cźežko wocakowacź, so wojerske mozy swojich samostatnych wodźowow a niedospotnje podczinjenych splahow w dospołnej disziplinje dźerżi. Njeje mě so sapomnicź, so je žebi abeßynski kżor wjele njepschećelow naczinił, dokelž so prózuje, njewólnistwo pokórcźacź a sypta móz semjanow sepkabicź. Tuci ludźo bychu so wjeselili, hdy bychu jeho do nowych wobcźeżnoscow s Italskej sapletli.

Nowiny „News Chronicle" dwěluja, so Italska pschi swojim rostschadźenym finanznym położenju wschitko na doloku wójnu we wobcźežnej krajinje nałoži, tež budże so wona teho hladacź, so by so pschećiwo sajimam Franzowskeje a Jendźelskeje stajila. Nimo teho so w Abeßynskej dórsy dešcźowy czas sapocznje, hdyž su wjetsche wojowanja njemóżne. Tute nowiny italske sakročenje jenoż jako warnowanje wobhladuja.

Nowiny „Daily Mail" wuwěduja, so Jendźelska zyle na stronje Italskeje stejі. Napschećo tomu pak dźeławske nowiny „Daily Herald" Italsku wótrje kritisuja a Mussolinijowu wobzobu žylnje nadpaduja.

Rozdźělen'e wo'efskich macow

Pschi nětcźišcej napjatosći mjes Italskej a Abeßynskej so wojerstwo wězywustojni wěso s rozdźělenjom mozow pschi sbórschenju konflikta saberaju. Abeßynske wobdźerstwo so na nětkle 10 hacź 12 milijonow ludźi wobliczа. Stołnosć abeßynskeho wójska nětkle 540 000 muži wucźinja. S tutych ma knjeżerstwo nětkle 275 000 muži hnydom k ruky. Jenoż tuczi su nětkaž wobwonjeni. Woni maju 136 kanonow a 205 maschinstich stełbow.

Wěso je so abeßynske wójsko w poślednim czasu po nowischim waschnju wudospołniło. Abeßynjenjo so powschitkownje jako woborny lud wobkładaju. S tuteje pschicźiny je tež Italika w swojej koloniji Erytheji wójsko dowuradnych wotkebie i Erythreiskeje hórkeje krajiny sestajała. Hacź pak móża so tuczi wojazy we wójnje pschećiwo Abeßynskej pschećiwo swojim domjazym ludźom ivjebacź, so jara dwěluje.

Sa Abeßynsku hižo kraj sam dobry schkit tworі. Nadběh na žrjedźny kraj je wurjadnje wobcźeżny. W abeßynskich wyschich runinach so dalokе, njeskónczne horze puscźiny bjes wody wupschestrěwaju. Tute puscźiny so jara cźežko pschewinu.

Kelko wojakow je Italska pschihotowała, hischcźe njeje zyle wěste. Italscanje sami wudawaju, so žylnosć mobilisowaneju divisijow dozyła 25 000 muži wucźinja. Franzowske a jendźelske powěsće naspomnjeja pak 50 000 abo 70 000 abo hischcźe wjazy.

Japanska podawki sweru wobkedźbuje

Italske wojerske pschihoty pschećiwo Abeßynskej su najwjetschu kedźbnosć japanskich nowin sbudźile. Japanske swonkowne ministerstwo pak je wotpokałało, so by so w tu khwilu k położenju wuprajiło, dokelž dotal hischcźe njeje žana rosprawa s Roma dóschła, kotraž bu pschehlad wo wobstejnoscach smóžnika. W Japanskej njestatajeja, so pschećeselšzy s Abeßynskej sacźuwaju. Italska politika je w poślednim czasu w Japanskej mało frosumjenja namałała. Njejasne stejišćiscźo Italskeje k Japanskej w nastupanju Ruškeje a italska politika w Europje njenamała polne pschihłoßowanje japanskich politiskich worschtow.

Tajne skhadźowanja Młodoněmskeho riada

W Siegenje je kriminalna polizija pschećiwo towarstwu sakročźita, kiž běšče so pod mjenom „próżdninske sedmoczeństwo" wutworiło a so porjadne pschipowědźiło. Ssobustawy tuteho towarstwa běchu pschikładnicy prjedawschego Młodoněmskeho rjada (Jungdo). Wobdźělnicy shromadźiny, kotruž polizija pschekhwapi, so sašo puscźeścu, jako běšče polizija jich mjena napisała. Pschećiwo nim so tkohstatske jednanja dla nowonatwarjenja sakasaneje organisazije wotewri.

Belg'ska je k sobudźěłu w powětrowym zrěčen'u zwólniwa

Belgiske swonkowne ministerstwo je wutoru wječor tole hamtske wosjerwjenje wudało: Belgiske knjeżerstwo, kotremuž je so wo dostónczných wuradźowanjach jendźelskich a franzowskich ministrow wo praschenju europskeho bjes-

stracha hamtska rosprawa podała, je swojimaj pósłanzomaj w Londonje a Parisu poručiło, so byschtaj woběmaj knjeżerstwomaj spokojenje wuprajiłoj, s kotrymž je Belgiska wo dojednanju dla skruczenja měra njes Jendźelskej a Franzowskej žkhschała. Baron Cartier de Marchienne (pósłanz w Londonje) a baron Gaiffier (pósłanz w Parisu) staj sbodom wosjewiłoj, so je belgiske knjeżerstwo swólniwe, so na jednanjach wo sterźenju wobdźelicź, s kotrymž dyrbi so we wjeczornej Europje wojerske wupomhanje w pschipadże nadpada s powětra swdźecźicź.

Hospodarske jednan'a w Parizu

Němsko-franzowske hospodarske jednanja, kotrež su so dotal w Barlinje wjedźe, so w Parisu pokraczuja. Němska delegazija je pod wjednistwom ministerialneho direktora dra. Ristera njedźelu do Parisa pschijeła. Póndźelu je so w franzowskim wikowańskim ministerstwje prenje pohjedźenje wotmělo.

Dokelž je so namjesny wobkład mjes Posaarskej a Franzowskej srjadował, žebi mytnja, so je pschi nětkajischich rosrěčźowanjach wobžeže wo praschenjach rosliczeńskeho wobkhada jedna.

Pschedloha jendźelskeho knjeżerstwa wo Indiskej so pschijała.

Jendźelski delni žejm je póndźelu wječor se 404 hłosami pschećiwo 138 hłosam knjeżerstwomu pschedłohu wo Indiskej w druhim cźitanju pschijał. Hkowny pschedsyhda tajneje statneje rady, kiž rosmolwu w knjeżerstwowym mjenje skónczi, wosjewi, so smeje wubjerk delnjeho žejma 30 pohedźeńskich hnjorow wo pschedłohy wuradźowacź.

Złóstnistwa w Barcelon'e

Dokelž so w Barzelonje stóstniske bandy pschezo khroblischo wupjeraju, je policajski presidij mjto za wosjerwjenja wot 500 na 2000 pesetow powyschił. W měsće a swonka města je so policajske strażowanje sežpknilo. Policistojo njepschestawajcy po dróhach města jěžda. S druhich schpanskich provinzow je so policija k sežpknjenju Barzelonskeje policije pschiwjesła. Niedźiwajcy tutych napratowow stóstnika zwólba w Barzelonje omnibus sadźerża. Banditojo mutikaždeżazym s revolwrom hrožachu a jich s wosa wuhnachu a wós na to sapalichu.

22 mili'onow z měšćanskeho stawa so „likwidowało"

Ssowjetskorusske knjeżerstwo je statistiku wo hibanju wobydlerstwa w swojim statze wudźełało. We statistiziy je so wobžeže wuběhuje, so je je so kommunistam poradźilo, „měšćeńsku worschtu" nimale dowokorjenicź. S hordosću je so wusběhuje, so su 22 milijonow burżoasije likwidowali, njemuzy nětkaž 17 milijonow kublerjow a 5 milijonow pschekupzow a pschisłuschnikow druhich swobod-

Krwawne zraženje we Winje

We Winje je wutoru wječor ke krwawnemu sraženju dóschło, pschi kotrymž so jena wozoba mori a dwě so cźežko sranischtej. W gmejnskim wokrjesu Ottakringu 200 wožobow marxistiskeje stronу spyta shromadźiznu pod hołym njebjom wotměcź. Polizija pschikhwata, pschi cźimž mjes njej a marxistami k žylnemu sraženju dóńdże. Policija chzyschе młodeho kommunistu sajeć, kiž cźetwjenu khorhoj njeseschе. Tutón so spjeczowasche a do policajstwa tłelejo jeneho straźnika a jeneho kriminalneho saltojnika cźežko srani. Jako widźeschе, schto je nacźinił, cźekny do jeneje wokhéže, hdyž so sam satseli.

Transformator w Awstr's'kej do powětra buchny'i

Elektriska transformatorowanja w Eberschwangu w Hornjej Awstriskej je so wutoru dopołdnja do powětra buchła. Strażowak transformatorownje so pschi rosbuchnjenju straschnje srani. Nastata schkoda je wurjadnje wulka. Stóstniziy, kotriž su cźeknyli, su marxistojo, kotriž

na lětnym dnju revolty 12. februara 1934 nadpad s rosbuchnjenjom jako demonstraziju słuczichu.

W měsće Riegu w Hornjej Awstriskej su kommunistojo póndźelu wječor elektriski powod wobschkodźili, s kotrymž so město s elektriskim žwětłom saštaruje. W měsće někotre hodźiny žaneho žwětła njemějachu. To marxistojo wužichu a měšćeńske dróhi s propagandowymi lekłakami pożpachu. Też we Winje su so sašo marxistiske lekłi rosčerjałe.

Psched Winskim wojerskim sudom je so wutoru prazeß pschećiwo inżenerej Fritzej Hamburgerej sapocźał. Hamburgera winuja, so je sdźěłarjam dnja 25. julija bróńe wobstaral. Inżeneŕ Hamburger je 66 lět stary a ma 17lětneho žyna. K jednanju běšče so wjele znamjenitych wožobow industrije skasało, so bychu jako świdźby wustupile. Jednanje so s pschekhwapjenjom sapoca, dokelž jakitowar namjetowasche, so by so žsamnosć swjasnikta. Se aktom pjeczа wulkhadźa, so so w běhu prozeha wo wězach rěcźi, kotrež njebychu sa zsamnosć byle. Sšud pak wobsamknu, so s wopredka sławnje jedna.

tych powołanjoło. W šowjejskim ſłowniku „likwidowacʼ njeznijšy „saſſelicʼ wojnamjenja. Tutej worschoje, mjenujcy měſchczenjo a wulky burjo, ſtej ſo w Ruſkej ſhubiłej. „Burżoaſja“ po nowiſchich ſowjetſkich ſtatiſtikach 175000 wožobow mjes 168 miljonami wobhdlerjow wuczinja.

Wod pohonom wulkeho industrialneho natwarneho programma a pſchi ekſpichnach industrijowych dźěłaczerjow a ſtatnych pſchiſtajeżow pornjo buram je ſo industrijowe wobydlerſtwo Ruſkeje njeſměrnje pſchiporiło. Djenża ſo w Ruſkej nědźe 42 miljonow ludźi do industrijowego wobydlerſtwa liczi, po Mokotowej reſpraviе běſche w Ruſkej w lěcze 1913 jenoż 6 miljonow industrijowych dźěłaczerjow. Sdobom je wjeſne wobydlerſtwo jenoż pomaku pſchibrało. Wulke hubjeńſtwo mjes ruſkim burſtwom je wjele wjeſneho luda do industrijowych dźěłaczerjow ſehnało. Pod wlivom kommunniſtiſkeho ſnuſlenja je tež liczba dźěći na wſach jara wotekěrała. Mjes burſtkim ludom liczba narodźenjow ſpaduje.

Kollektivne hospodarſtwo w sowjetskej Ruskej

S Moſkwy ſo hamtſzy powě, ſo je ſo w lěcze 1934 miljion burſtich hospodarſtwow, kotrež ſu ſo dotal ſamoſtatnje wjedle, roſpuſchčiłe a do kollektivneho hospodarſtwa ſarjadowałe. Kollektivne burſtwa, kotrež ſu ſo nowe wutworiłe, nětko 11 000 wuczinjeja. Wožebje w Leningradze je ſo wjele takoſtwow do kollektivy pſchewjedło. Sa lěto 1935 je ſo dospołne roſpuſchczenje ſamoſtatnych burſtich hospodarſtwow wotmyſlilo.

Krótke politiske powěſce

Wjednik němſkeje hoſpodarſkeje komory namołwja k podpjeranju poſaarſkeho hoſpodarſtwa. Wjednik němſkeje hoſpodarſkeje komory, knjeježeſtwowy rada na wuſtł. **Ewald Hecker** ſo na zyle pſchemyſlnoſkowe hoſpodarſtwo **wobroczą**, ſo by **jeho pokiwy** wobſtejnjo pomhało, ſo by ſo pſchekhodnym wobdźelnoſcam pſcht nawroće Poſaarſkeje **k** Němſkej ſadźěwało.

Wotewrjenje automobiloweje wuſtajenjy ſo na radio pſchenjeſe. Schwórtk 14. februara dopołdnja wot 11 do 12 hodźin pſchenjeſu wſchitke němſke radia internazionalnu wuſtajenju automobilow a motorſkich kolow 1935 w Barlinje.

Němſko-ſchpaniſke powětrowe ſrěčenje. Schpaniſka miniſterſka rada je němſko-ſchpaniſke powětrowe ſrěčenje pſchiſłała. Po ſrěčenju maju němſke ſkładka prawo, ſchpaniſki kraj pſchelětowacʼ. Sa to maju ſchpaniſke lětadła prawo, němſki kraj pſchelětowacʼ.

Nowy Simonowy wopyt ſo pſchipowědźił. Parižſke nowiny „Echo de Paris“ piſaju, ſo jendźeſći ſwonkowny miniſter ſir John Simon 28. februara ſnowa Paris wopyta. Won w rjedźe pſchednoſchow, kiž franzowſke nowiny „Temps“ ſarjaduja, jako prěni pſchednoſchuje a tu „nětkorych naſpomnjenjach“ po parlamentariſkim kuježeſtwje w Jendźelſkej“ porěži.

Generalny ſtrajk w Nancyu. Dźěłaczerjo metalloweje induſtrije w franzowſkim měſcze Nancyu wot wutory ſtrajkuja. Někotre fabriki běchu kriſu dla dźěłaſkiſki cząſ a ſ tym mſdy wo 20 hacʼ 35 proz. ſnižiſe. Dokelʼ potrjechieni dźěłaczerjo bjes wuſpěcha proteſtowachu, ſu nětko wſchitcy dźěłaczerjo ſe ſolidarnoſcu dźěło ſkoſtili.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 13. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Bóh wobradźa snop, ale njemłóći jón.
Přiſłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor wo 7 hodź. barometer 745, hygrometer plus 3, najnjeſchiſcha dnjowa temperatura 2 ſtop. cźopłoty. Djenża rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer plus 2, najniſcha temperatura w nozy 1 ſtop. ſymy po Celſiju. — Nižina nad Skandinawiſkej djenża wjedro w Němſkej dołpolnje wobkniježa. Pod jeje wlivom mamy wlóžne wjedro ſ tarjom. Nižina ſo k ranju wotſlabi a ſa njej cźełnje wyſchina ſe ſymnym powětrom. Wona ſo jutſje na naſche wjedro wulkutkuje. Potajkim ſnuſmy ſaſo trochu ſymniſchi dźeń wočakacʼ. Symne wětry pak ſo bórſy mimu; dołeńſ ſo wot kupy Islandſkeje ſaſo nižina bliži a ſo na ſrjedźnu Europu měri. Pſchi tajkim położenju europſkeje wjedra mamy w bliſchich dnjach khětro njewobſtajne wjedro wočakacʼ. — Jutſje ſchwórtk ſlónčko 7,17 hodź. ſkhadza a ſo 5,13 hodź. khowa. Měſacʼk ſkhadźa jutſje popołdnju w 1 hodź. a khowa ſo rano 5,24 hodź

— **Kupładły na wjedro ſa jutſkiſi ſchtwórtk: Swopołka ſaſo trochu ſymniſche, poſdźiſcho mjliſche a njewobſtajne wjedro.**

*

— **Kaž ſtyſchimy, wuplacźuje Sserbſka ludowa banka,** ſ dnjom 18. februara počinajo, ſaſo 5% kwotu. Dotal je ſo **wſcho hromadźe** 15 prov. wěricźelam wuplaciło. Sa wěricźelow Wojerowſkeje filialki budźe ſo kwota tydźeń dołho w Allgemeine Deutſche Creditanſtalt we Wojerezach a ſa wěricźelow Khoćebuſkeje filialki w Commerz und Privatbank w Khoćebuſu wuplacźeć. Podrobniſche ſwojewiny ſobotu.

— **Němſka pošta diplomowanych inżenjerow pſchiſtaja.** Němſka pošta ſa liceʼke lěto 1935 ſaſo wóſtu liczbu diplomowanych inżenjerow telegrafije jako pošſtſkich referendarjow (cźakanzow ſa wyſchſchu telegrafiſku ſłužbu) pſchiſtajі. Najwyſchcźa ſtaroba 27 lět. Samokwjeſenja móża ſo hiſo nětko němſkemu pošſtſkemu miniſterſtwu ſapodacʼ. Nadrobniſche je ſ lowienſka ſhoniecʼ, kotrež je němſke pošſtſke miniſterſtwo wukotkim ſchulam pſchipoſłało. Nimo teho direktije němſkeje pošty trěbne roſſajenja podawaja.

— **Placienja do wukraja.** Do wukraja ſmě ſo we pošſtſkim wobkhadźe jenoż hacʼ do 10 hriwnow ſa proteczny měſacʼ pošłacʼ. Kóždе pošłanje dyrbi ſo do puczowańſkeho paſa ſapiſacʼ.

— **Liczba radiowych wobdźělnikow 1. februara 19** Shromadna liczba radiowych wobdźělnikow w Němſkej 1. februara 1935 6 439 232 wuczinjeſche; 1. januara 6 142 921 wobdźělnikow naliczichu. W běhu měſaca muara je liczba wobdźělnikow potajkim wo 296 311 pſ běrała, to je 4,8 wot ſta. Shromadna liczba 1. ſe wopſchijesche 463 845 wobdźělnikow, kotrymi je ſo radi dawk ſpuſchcził, mjes nimi běſche 304 346 njeſaſtajenych.

— **Dopołdnjowe wjeſelſke renty.** Pſchihotowe wu wójnſkich cźeſko wobſchkodźenym ſa měſacʼ februar wupi cźuja ſo pjatk 15. februara 1935 w cʼaſu wot 16,30 17 hodź. w ſjemſowni na Hrodowſkej haſy 10 delcka.

— **Sozialnym retnarjam** wuplacźuje ſo podpjera měſacʼ februar pjatk 15. februara 1935 w cźaſu wot 16,30 hodź. w ſjemſowni na Hrodowſkej haſy 10 delcka.

— **Saſtojnſtwo Budyſchſkeho wyſchſcheho měſch noſty ſo ſnowa wobſadźi.** Měſchczanſtwo ſaſtupjerjo ſo roſradźichu, měſto wyſchſcheho měſchczanoſty ſno wobſadźicʼ. Tole ſaſtojnſtwo njeje po prawom wot ta 1933 wobſadźene. Wyſchſchemu měſchczanoſcze jur. Förſterej je ſo jenoż titul wyſchſcheho měſchcza ſpožčił. We naſtupanju mſdy wón w mſdowym měſchczanoſty ſawoſta. Sa pſchichodne po měſchczanſkich ſaſtupjerjow je ſo namjet podał, ſo by ſaſtojnſtwo wyſchſcheho měſchczanoſty ſnowa wobſadźi S pſchicźinu je pſchiwótſſena ſaſada wjedniſkeho pi zipa, na kotruż je nowy gmejnſki porſad ſakoſeny. S wyſchſche měſchczanſtwo je pjeza wožoba wubrana, ſ traj ma potne dowěrjenje němſkoſtatneho dowěrſtwa Marczina Mulſchmanna a kotraj ma tež trěbne wě wědomoſcze.

Z Radworja. (Hłowna zhromadźizna towarſtwa młodźenczow.) Zaſtdźenu niedźelu wotmě towarſtwo młodźenčow ſwoju lětſu hłownu zhromadźiznu. We koło wosmich wječor k. faraſ Nowak zhromadźizn kiž bě jara derje wopytana, wotewri. Potom ſ ſachmy nješto ſa naše poměry noweho. Hnuſ wotrjad, kiž je ſo we wobluku towarſtwa wutwo wustupi pſchni raz z małym harmonikowym ork ſtrom. Poſkiéi ſo nam cyle rjana hudźba, kotraž za towarſtwa k pſewodej ſpěwow derje hodźi. Po dale tak a nje ſnadź ſo naſtróżeć pozdźiſkich małych njewuſpěchow! Dale zaſpěwachmy ſebi naſu na rodnu hymnu. Wólhy, kotrež potom ſóčhowachu wotměchu ſo poměrnje hładey a ſpěſnje. K. faraſ Nowak nam rozłoži, kak mamy naſu wolu skrućeć, a kak ſo wukublamy k njepowalnym karakteram a pokaza nam to na wſelakich příkładach ſławnych muži. Zaſpěwachmy ſej dalſe ſpěwy z towarſtwa ſpěwnika. Skónčnje jednaſe ſo wo kurzuſu, kotryż ſo w tutych dnjach w Pančanſkej młodowni wotmě wa a wo kotrymž budźe ſo hiſće nadrobnje rozprawjeć. Jara žiwa a zajimawa zhromadźizna ſkónči ſa 1/11 hodź. z přećom, zo bychu ſo ſobuſtawy hotowe na naſpomnjenym kurzuſu wobdźělili.

S **Brěſnuki** pola Delnieje Hórki. Wczera popołdn ſemře 87 lět ſtary wumjeńak Guſta Liſchka. Jako młody ſaſkki ułan poby na wójnje w Franzowſkej 1870/71. W naſchej wſy bě poſledni veteran tuteje wójny. Do ſwětowe wójny běchu tu hiſće ſchtyri. Nětkoh Lišcha ſtudi we ſwětowej wójnje ſwojeho najmłódſcheho ſyna. Druhi ſyn wumrě bórſy po wójnje na ſcźěhowkach roſtłoſhajene ſtrowoſcze.

S **Noweje Wjeſki** pola Huczinu. Najſtarſchi wobdler wſn. bur Jan Melʼka, je wuturu ſwoje 87. narodniny woſwjecził. Jeho ſwójba je tu ſe ſaſtarſta ſchadlena. Wjetſchi dźěł ſwojeho žiwjenja je Melʼka we Nowej Wjeſu pſchebywał. Sa młode lěta ſo wón be wojeſkeje ſłužby pſchi Ochſatzkich ulanow wotmě Mo njej wón runje tak rad powěda, kaž wo ſwojich ne wědźenjach we němſko-franzowſkej wójnje ſ

Wjaczſław Sierotzewſki:

Zamórſcy diaboljo

33]

(Pokračowanje.)

Po tajkim hrożenju Wań ſwjetſcha womjelkny a ſe ſrudnym poſmějwkom ſo wobroczi k Brieſkennu: „Fennineč ... viel-illé ... méchanté ..“ Górczejſche w ſwojej ďžiwnej franzowſczinje a mějeſche ſo ſwjetſcha hnydom ſ procha.

Hdyž pak běchu tu pjenjeſeny, to njeſchła wóſ makowiny napjelnjetſche zyle hyblenje a hnydom doły ſłožowaneho měra. Potom „knjeſ nawječorniych wrotow“ bjerjeſche knihu ſ połzy a pſchi lampowym ſwětle Brześkennu pſchečitowaſche powěſcź wo „hyrdomdejach ryczeŕſkeho ſtudenta Tie Cźjunju a rjaneje, ſmérneje Schuj Pin-ſiń.“

Mały Maʼcźi ſo ſ kóhcźomaj ſepjerajo wo blido ſ błyſkotazym wóczkom nanowe błoma ſpožeraſche; ſtary Cźan pſchi ſcźenje cźapnjeny ſydaſche a hdyž a hdyž nješto mudreho pſchiſłomni; też pſcheſtajaſła ſo ſłónczinje trochu na bok wotſtupnuchu a jenoſtajnemu ſchwórcźenju kolejka pſchidruźujcych ſo ſahorjene abo roſhorjene wukſchiki žórſkeju.

Wokoło hód doſta Brześki liſt wot macźerje.

„Mój ſynko, moje ludowane dźěcźo“, ſtaruſchka piſaſche, „kak ſakoſtnje ſdalenoſcź ſy tola wote mnje. Schto cźiniſch a ſ kim wobhadźeſch? Je cźiwila, tak dołho niczo njeſłyſchcźecź wo tebi! Cźakam na twoje liſty kaž na wumóženje a hdyž pſchihadźeja, hywaju tak króće a ty tak malo piſaſch wo žebi. Płakała ſym cźitajo, ſo dyrbiſch ſo draſcźicź, kaž pohan. Kak lohko je ſhubicź w tajkim kraju ſwoju duſchu! To kaž paduch ſo pſchikradnje. Nejprjedy dże ſu zuſe nałožiſ nam pſchecźiwne, potom bywa nam wſchitko wjſcho jene a ſtónźnje ſami je pſchijimamy. Hacź ſnajmjeńſcha jónu wob dźeń ſo modliſch, mój ſynko?“

Běſche to dołhi liſt, połny nadrobnoſczow wo ſkłožy a ſaſtrodze, wo Teodorie a planach pſchichoda a Brześkeho ja ra hnujeſche. Nairadſcho by ſ liſtom hnydom doběžnik k Dichowennu Mońſkennu, dokelʼ pak njechaſche ſkoundźicź zyły dźěławy dźeń, wotſtorcźi to na ſnjeſte dny. Wnkniješche pilnje khiſti, jendźeſći, ſtudowaſche knihi, wo Khinje, wo jeje wikowanju a cźjaſowniſchcźach.

Cźaſ cźekaſche runoſtajnje, ſmérom ale ruče. We Wanowym domje běchu ſo po nóčnim na njeho ſpuſcźili. Seſady pſchebywaſcźeja ſo ſaſo pokaſowaſchcźej ruzy, haj druhdy ſamo hłowa ſpóńcźeju.

Khiniſke Nowe lěto ſo bliježeſche, najwjetſchi ſwjedźeń khiniſkeho luda. Też pola Wanig ſo na njón hotowachu. Wječor do pſchińeho młodeho měſacźka pſchińeju ſymniſkeho měſaca ſo jſtwy naležnje rjedźachu, mjeńſcźeju a ſo ſ cźerſtwymi kwótkami rjenje wupyſchichu. Hoſpodar ſam pſchiſnjeſe jich ſyte lono ſ witkow domoj. Na wołtaŕ ſvjedownikow ſtajichu kwócźele rózow, kamjelzſow a pomorancźowego kſenja, kiž běchu ſo ſ ſwjedźenjej ſ pokoſchich kraſin dowoženale do khłoweho města. Mjes kwócźelemi ſtejachu ſchikłe ſadu a woporne jedźe ſa pſjedownikow, piſane wótkowe ſwězy a wuſke, wonjate kuczlane tyčźki. Pſches zyłu nóz w kuchini we wohniſcźeju woheń ſapaſche a bě błyſkoczeſ ſchwarkotanje ſchmatka, ſ kotrymž prażachu wſchelake pampuchi, pjeczenje, ryby a ſelinu.

Jónſkej ſyła ſparʒ njeńdźeſchtej. Sſwjaty dźeń ſapocźa ſo ſ pſcheczitanjom nětkotrych wotcźinkow ſe ſwójbnjeje knihi, potom ſo ſpalichu wopromańſke ſwězy, každźidło a dołhe, poſtrowane papjerki ſ wſchelakorymi ryžowańkami. Tu też nadobo pſcheſtajaſło ſo na bok ſtumy a jónſkej ſo ſjewiſchtej. Brześki błyſchcźeſche jeju ſchukotanje a knółkotanje jeju draſty, tola ſej njeſwěri, wohladacź ſo ſa cźaſ wobrjada. Hdyž ſo poſdźiſcho tola wobroczi, běſchtej hižo ſo ſhubiłej.

Běſche jara rjany dźeń. Sſłónźo papjerjane wokno bydlenja pola ſe ſółtej ſółtnu a młody ſněh hiſcźeze błyſcźeſnje ſeſſylni.

Wo wobjedźe muſźiſ ſej ſtajicź kožane wuchowy dźěłu do města. Po haſach, wuwyſchenych ſ khorbowem, rjeſmérne hyły luda ſo cźiſcźeju. Kaž rěka ſtoſkanc mudreho ſtatu ſo ſtuwachu we wěſtym ſmérje a na wě dnym powjeſchu ſo pohibowachu tyſnjy ſmějatych, wotew zych wobliczkow, cźerwjene iwechle, piſane pohibowdźi dźiwne wjelebarwne latarnje a ſnamjeſchka. Nad mě ſo ſnoſchowachu błoky ſwonow a ſtuki bobrikich mjeſ nych taczeſow a haru ludźi poduſchowachu. Na ſłónź wětrje ſmahowachu njeliczomne khorhoje.

Brześki a jeho towarſchojo ſo w ludźe ſhubichu. Se ſprawnej wjeſelkoſcźu a ſabawu wobdźěli ſo młodeny wobkhadźe „Mulkeho ſnija dobjeza“, rejwaſche, ſmějeſ ſo, wokaſche ſ druhimi a tchaſeſche kwótkowe plewy, ſ kaſachu jemu dźerjeli. Wječor pſchebywachu w dźiwnej łódźej potworu „Senije, wody a njebja“ ſe ſpodźiwnej ſtra reju rimo cźahachu. Hdyž ſtónźnje wo połnoc ſo dowoł dźěchu, ſ latarkjenmi a wſchelakimi bengaliſkimi wohnjow wutſkwělene haſny połne ſmahowaznych khorhojow a wo wo mějachu napohlad hobrſkich rjadow kwótkow, ſ ſe kolebaju ſ wětrom. Spochi ſyholate rakety nad łubi ſeſapnychu a ſo roſpuſchczichu we wyſokoſcźi, pod ſ mataj pſchi kóždej krućeli ſo roſpukachu ſe ſakolmej ſ roſſypane prajkami. Spěwanje, ſmjeſcź, hara a ſ hudźba pſches zyłu nóz trajechu.

Mjes tym doma ſónńcźej pſchijimachcźej wopyty ſ cźełkow a ſónńcźi pſchiwuſnych. Hromadny ſłódkeho ro płaſkow a zokotkow ſo ſjěcźu a njeliczomne ſchalki ſ ſo wupichu.

Brześki mějeſche ſacźuncze, ſo hiſcźeze jenje nje cźuł tak ſvojalany ſe ſwojej wokolinu, kaž w tutych dźeſiſkich dnjach. A ſchtoż dotal bě widźał hłuſheho a mudreho we waſchnjach Khiniſanow, mějeſche nětko hłowonu wěz.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

— **Sozialnym retnarjam** wuplacźuje ſo podpjera

1870/71. Knjes Melitka bě prjedy porjadny kemšeć. Kaž dotho je jemu strowosć dowolila, wón njeje jatu Božu słužbu njedźelu a ćwjatše dny skomdźił. Dźensa jemu jeho starej nošu wjazy po dalokich pućach chodźiś njedatej, hewak pak so wón cźełnje a duchownje cźiły cźuje a so sa wóle śwětowe podawki žiwje sajimuje. Schtož knjesa Melitku znaje, jemu dalschi strowy a bjezstarostny wjeczor žiwjenja pscheje.

S **Bukez.** (80letne narodniny šerbšteho prózowarja.) Našch horliwy schkitaŕ Sserbowstwa w rańschich Sserbach, knjes Handrij Króna, jutśje schwórtk 14. sebruara swoje 80. narodniny wobswjeći. Pschi tejle skladnosći so na tamny cźaš dopominamy, hdyž cźasnje schkulika wnschnosći šerbšći rěch ś Bukezańskeje schule wuhnachu. Běchu šebi wotmyślili, šerbšću rěch we Bukezach runje tak potśóźiś, kaž šu to w Maleczicach a Dažinje cźinili. Dokelž wobadźane wjeduśtwo pschecźiwo tutemu wumorowanju šannych kroczelow njeczinješe, našch Króna se šwiatym hněwom pschecźiwo temu postany. Wón wobdźeršeše, so protesty pola wyschnosće njebnchu wuspěcha méśe. Tehodła wón s njepospěšnym listom njebohemu kralej Augušteš še wotpohladu pschecźiwnikow šerbšteho ludu wopisa a kralа wo pomoc prosćeše. A wón bě do prawese kowatnje schok. Kral hnydom pschtałka, so dyrbja so šerbskej rěči jeje sakonśke prawa w Bukezańskej schuli wostaśiś. Na tutón wótzinnikli skutk knjesa Króny ženje njesabudźemy! Knjes Króna je wjele lět Bukezańske šerbšte towarschwo jako pschedsyda wuśtoinje wodźił a je wschudźe, hdźež je šamohł, Sserbowstwo schćitał a hajił. Ach hdy buchmy tola wschudźe w Sserbach taśkich chrobłych schkitarjow měli! Mjes šerbskimi narodowzami so Króna nowe mjeno ś cźeśćowanjom a pschipósnacźom mjenuje. Towarschwo Maćizy je tuteho horliwego šerbskeho prózowarja ś tym pocźeśćiła, so je jeho sa swojeho cźesneho šobustawa pomjenowało. Knjes Króna te swoje 80. narodniny ś połnej duchownej cźiłkoscu dočakaŕ. Cźełnje wschak won njeje wjazy pschi połnych mocach. To je bjes dźiwa. We wjeleletnej wodźadźinej słužbje je šebi husto pschewulke dźeła a cźeże nakładŕ. Kśódy ś jeho mnohich pschecźelow nia jenoź Bukezańskeje wodźadny, ale teź iwonka njeje, temu tehodła pschewe, so by dalsche lěta derje sakśuženeho wotpocźinka ś mérom a spokojnosću bjes cźežow wopśeśe starohy mužiwaŕ. Wón Wjerschinu cźaźk šerbšćemu ludej hišće mnoho lět tuteho sakśužbneho wótzinza ideržeć.

S **Bukez.** Sańdźenu njedźelu šhadźowasche so „Sserbske blido" na Ćornoboły. Njama liešba naschich hosćinych ś pobórskich wjeśkow šo tam we wjeczornej hodźinje serdźe. Knjes muzeŕ Wjela pschedschołowasche nam we naschim wuhnaninym pěśnjerju a hudźbniku K. A. Fiedlerju. Žiwe rychowasche nam jeho žiwjentjobeh a jeho prózowanje, wohdźnosći jeho pěśnjerśke dźeła. Spomni też na jeho mutke pschecźelstwo ś naschim hudźbnikom Kozorom. Tutón běšche jemu wulki dźeł swojich hudźbnych dźełow sawostajił, so by je njewobschkodźene Sserbstwu sachowaŕ. Tola kaiti wotsud, hdyž też Fiedler tutón drohi pokład naśśwérnisćo strožowasche, po jeho śmjerći pschedaŕ so jeho sawostajeństwo też ś tuthym drohotnym pokładom jako makulatura. Tak su so nam nic jenoź Fiderjowe, ale też dźeł Kozorowych dźełow na pschezo šhubiłe. Pschednoschć, kiž so ś mutkim dźakom pschija, wobrubjachu naschе riane šerbske hšowy. Fakle posdźe w nozy so ś hory wróćichny.

Se **Ssemicźanma.** Wotpohłanstwo Hodźijskeho wojeńskeho towarschwa je sańdźenu njedźelu swojeho stareho towarśicha Tyguała Kayleŕja w naschej wěży sa jeho 40letne šwérne šobustawstwo ś wobzebitym pocześcźenjom wuznamenjało. Jemu so rany wobraz bywšcheho nimskeho presidenta generalneho pólneho marschalla a schkitarja Kyšhäuser'skeho swiatka šwjedźenjaŕ pschewroda. S dźakowanymi klowami towarśich Kapler tónle dar pschija, tuhi o, so teź dale towarśitwu šwérny wostanje. Krótki swjedźeńk so pschi tamkny. Stare wojeńske hšowy so hněwachu a na końzu so nimska hymna a Horsta Wesselowy hšow sanješe. Tak so swjedźeńk na dostojne waschnje skónči.

S **Po-žeplitz.** Radny swjedźeń stoteho kwasa móžeŕej dźensa ćwjeću 13. sebruara tudomny žiwnoćeŕ Arnoścht Käppler a jeho mandźelka pschi połnej duchownej cźerstwosći wobswjećiłej. Jubilar stej w 79. a jubilarka w 73. lěcze žiwjenja. Wobaj staj so w Palowje narodźiłoj a staj so psched 50 lětami w tamnišchim Božim domje šwérowaćej dałoj. Jako běschtaj někotre lěta w Palowje bydliłoj, kupischtaj šebi žiwnosć w blišich Požaplitzach, ś wotkeli jubilar wschědnje hač do lěta 1923 do Semicźanskich skałow chodźeše a tam swojeho dźeła hladaše. Pódła kamjenjećeżkarstwa pak jeho też jako herza w blišićej a dalšchej wokolinje sejnachu. Pola wojakow steješe wón pschi nědźelschim kral. šakšim 4. pschichowšim polku 103 w Budyšinje. Loni pschi 50lětnym jubileju Palowskeho wojeńskeho towarstwa jeho jako šobustawšeju towarstwa pocźeścźichu. Powschitkowje cźeścźesnymaj a lubowanymaj słotymaj mandźelskimaj, kotrejuž žiwjenje běsche proza a dźěło, so na jeju cźełnym dnju ś zyrkwinje a privatneje strony wiele pocźeścźenja dosta. Njech je šimaj ćłónčny wjeczor žiwjenja spočženy.

Z **Worklec.** (Sěsćdźesatnik.) 14. 2. 1875 narodźi so tudomny šulski wjednik, knjez wyšši wučeŕ Jurij Renaŕ, w Klóštrje jako syn tamnišeho bětnarja. Někotre lěta wopyta w Kukowie a pozdźišo w Budyšinje ludowu šulu, zo by potom 1890 do seminara zastupił. Jutry 1895 złoži abiturne pruhowanje a nastupi hnydom zastojnstwo jako vikar při 1. wokr. šuli w Drježdźanach. Za lěto wróći so do domizny. 7 lět skutkowaše nětko w Khrósćicach. Po wotkhadźe k. wučerja Jurka přesydli so 16. měrca 1903 do Worklec. Přez 3 lětdźesatki tu nětko skutkuje. Mnohi prjedawši šuleŕ budźe so zawěšće na tutym dnju na šěsćdźesatnika, swojeho bywšeho wučerja, dopomnić. Nimo wobšěrneho šulskeho dźěła wopruje jubilaŕ swoje mocy wjacorym pódlanskim zastojnstwam. W kole swojich sobudźełačerjow je wón dła swojeho mérneho, žortniweho wašnja woblubowany. W hrodowej kapali je z pilnym organistu a porjeńša tak Božu słužbу ze swojim wušiknym piskanjom k česći Božej. Při dalšej cźelnej a duchownej cźiłosći njech su jubilarej hišće mnohe zbožowne lěta spožčene!

Z **Pěskec.** Towarstwo kat. młodźencow a zwuč. wotrjad DJK. za Njebjelčicy a wokolinu wotmě zańdźenu njedźelu w Pěskečanskej korčmje swój zymski swjedźeń. Pěskečanam bě to něšto jara žadne, hdyž so tu tola tak wjele swjedźenjow njewotměwa. Tohodla běše so tu nahladna lička ludźi zešła. Zwuč. wotrjad kročeše z pochodom do zale a zwučowaše eksaktnje na bradłach a na konju. Na to postrowi předsyda Jan Pjech z Njebjelčic přitomnych, wupraji swoje wjesele na tak bohatym wopyće, dokelž sala běše nětko přepjelnjena. Powita wosebje wosadneho knjeza fararja Mića z Njebjelčic. Wuzběhny też, zo ma naša młodosć kruče swojej kat. cyrkwi a narodnej rěči stać. Knježna Hana Pjechec z Njebjelčic přednjese baseń Jakuba Cišinskeho. Potom sćěhowachu prostne zwučowanja a też někotre skupiny so předwjedźechu, kotrež na přitomnych rjany začišć činjachu. Z pochodom kročachu zróstni pacholjo ze sale a přitomni jim mócnje přikleskachu. Na to jimaše so knjez farař Mić słowa. Poděka přitomnym krute słowa do wutroby. Pokaza na to, kak so njewěriwy duch też do Serbow žerje a pyta swoje wopory. Tuž rěka kruče stać k swojej cyrkwi a nic khablaty być. Też dyrbimy so wšudźe jako Serbja wuznać. Knježeŕstwo je nam naše ludnostne prawa wjele króć zarućiło. Spomni też krónowański dźeń bamža Pia XI. Jomu a němskemu knježeŕstwu so třikróćna sława wunjesy. Nětko sćěhowachu dwě žortnej hrě „Cłowjek móže so mylić" a „Dundak". Hrajerjo su swoju wěc wulkotnje dokonjeli. Připoslucharstwo móžeše so do syteje wole nasmjeć. Njecham hrajerjow wosebje mjenować. Běchu też hrajerjo pódla, kotřiž přeni króć wustupichu a su swoju wěc jara derje činili. Mócny příkleск běše zasłužene myto. Po dźiwadle budźeše kapała k wjesolej rejcy. Srjedź reji přednjese so hišće žortny kuplej „Ach kak su te časy zle". Připoslucharstwo je cyle wěsće na swoje přišło a přeje sebi prawje bórzy zasy tajki rjany swjedźeń w Pěskecach.

S **Wojerez.** Na žobotnišche wiki bě so mało proźatcow pschimjesło. Hižo rano we 8 hodźinach běchu proźata pokupjene. Płacźiny po starobje a hdonosći wot 9 hacź 17 hriwnow dźěchu. Na tydźenišche wiki bě so mało pschedawarjow a kupzow sešło.

Wusudźenja

S Cźejkeho pschekschiwjenja ś njeswěru k schkodźe hymšeje pomozy běše so Fritz Reinhold Glauditz we Wjeleczinje wobstorził, ženjeny a nan dweju dźěćeju. Dotal běše dwójzy dla pólneho paduchstwa a dla sranjenja na cźele pothšłany. 17. januara t. l. běše po pschikazu sa dźěłarjeria Mětha jeho dźěłonjemjeźiku potrjebu we wyšokosći 10,20 hr. wotšćehnył, tutón pjenjes pak sa žeże pschetrjebał. 18. januara běše ś wunoschkom, kotryž běše jako „muž swoja" pschi pschedawanju ložow k lépschemu symšeje pomozy we wyšokosći 112 hr. w Budyšinje naběrał, pschepił a pschejeł. Po pschedpišmach wo pschedawanju ložow dyrbješe tón dźeń dobutk ś nich wosć wjeść, tola to schćeła dnjow dr[illegible]činił njeběć. Wulka khłostańska komora krajneho šuda sošudźi jeho k 14tu a měšaŕej khłostańze a na dwě lěcze jemu cźełne prawa wotrjekny chu.

§ Jako wocźehnjeńka šwoješe 17 lět stareje hšowki běšche Hana Martha Kralez w Komorowje pola Klušicha jeje lubeho do domu wsała a jemu dowolła, so móžeše w komorje šwojeje hšowki spać. W lěcze 1934 běšche Hana šwojej hšowzy ś radu a pomozu ś ruzy hyła, sćěhowki luboscźinstwo poměra wosstrownicź, tohodła so dła pólekowanja a pomozy pschi wotehnaću wobkorći. Wulka khłostańska komora měješe ju we wobćinaŕi pschipadnosći sa winowatu a sajadźi ju k 4 měsaćnam jastwa, tola tokoŕ wo amnestiji dorbješe so tu nałožcź, tak so so ta kazniše jednanje sastaji.

Budyske stawniske powěšće

ś dnja 12. februara 1935.

Narodźili su so: 7. 2. Arnoschtej Kurtej Hulcźej, hnscźesnarjej, šynk. — Pawołej Augušteju Hanćźej, seńšknemu dźěłacźerjej w Stróži, šynk. — 10. 2. Arnimej Horstej Schröderej, maschinšenmu šamkarjej, šynk.

Wumrěli su: 10. 2. Jurij Maks Lucke, wyschšchi wucźeŕ, 45 lět. — 11. 2. Klara Amalia šwud. Hartigowa rodź. Fryczej, privata, 83 lět. — 12. 2. Marja Grochina rodź. Thomašej, mandźelska fabrikanta mineralneje wody, 74 lět.

Mandźelstwo pschipowědźischtaj: 12. 2. Fryd Augušt Adolf Kaulka, wojnaŕ, ś Hilju Proleźej, pomocnizu, wobaj w Budyšchinje.

Přilopk

Sněh w Lissabonje.

Po wjele lětach je so w Lissabonje sašo ras šněh naschoł. Spodźiwnje je na kźejžace róże a mandle ś jich běłymi kapickami hladaše. Pschipołdnju pak, hdyž so ježo psches mróčne pschedoby, bě so nje wuženy napohlad bórzy šhubił.

Powodźenje w Turkestanje.

Najwjetscha rěka w rusłej šrjedźnej Asiskej Amudarja je pschi nabłym tarju swojeho wokolinu powodźiła. Woda haćenja pschedrě, mjes niuni jene 60 metrow schěroke. W Urdinšim pschitkowje je so dwaceći tódźom cźežko wobšchodźiło. Knježeŕstwo je 1700 pionćerow na pomoz pósłało. Wjele mjow je so dospołnje powodźiło. Tyšazy wobydlerjow nimaju wobydlenja.

Japanśka twarjenja lětadłow so wotpalika.

W twarjeńi lětadłow w Janagawje w provinzy Fukuoka, kotraž japanske wójsko ś lětadłami a lětadłownymi motorami šastarasche, je njesnatele pschicźiny woheń wudoŕi, kiž so ś njesmérnej špěschnosću rosćeŕi. Se 17 dźěłarniowych twarjenjow so 13 twarjenjow wotpali. 800 lětadłowych motorow, kotrež běchu k šatwarjenju do lětadłow hotowe, so šnjeli. Ntmo teho je druha schkoda jara wulka. Wona někotre miljony jenow wuczinja. Wyschnosć podawk krucze pschepytuje.

Wulki sněh w połnocnej Afriźy.

Létša su kraje, w kotrymž sněh a łód hewak njesnaju, hižo někotre njedźele ś wulkim šnéhom pschikryte. W połnocnej Afriźy w Algiru su pola Orana železniške cźahi a autobuhy we wulkim šněhu tcźazy wostałe. Pola Tlencina njemóža so dwaj wobłobowaj cźahaj a pjeć autobuhow ś wulkich šnéhowych hrejow wudobyć. Jězdni pomhario su šajnježenych pućowarow ś konjemi do wokolnych dworow dowjedli. Sněh ś měśnami dwaj metraj wyšoko leži. Někotre thěži domorodnych su so pod šněhowej cźežu šlamałe.

Wichory w Texaśkej.

W dalokich stronach Texaśkeje su wichory zychnowałe, kotrež su niži jenoź wulku schkodu nacźinile, ale też wjele šmjertnych woporow žadałe. Tak so ś Grapelanda powě, so je wichor tam 30 khěžow šwomałał, dźesaćź cźornuchow je so moriło. 40 drubich so khětro šraniło. Też mésce Leon w Trintty a hłowne terasłe město Houston su cźežko cźerpiłe.

Radio

Schtwórtk, 14. februara so khyšhi:

Königswusterhausen: Nimo šnateho wschědneho programa: 6,30 wjeśelu raniši konzert. 11 wotewrjenśa šwjatocźnoscź autoweje wustajeńcy. 13,15 rejwańśka hudźba. 15,15 ša žony. 18,10 śpěwy a duetty. 21 opera „Abu Hassah".

Lipsk: Nimo šnateho wschědneho programa: 6,05 ša burow. 6,35 raniši konzert. 8.20 tacźele. 12 pschipołdnišchi konzert. 13,10 tacźele. 16 popołdnišchi konzert. 22,20 tacźele.

Hišchcze wažne ś dnjowego programa: Königsberg: 21 wjeczorny konzert. Hamburg: 20,25 rejwańśki wjeczor. Wróćtkaw: 20,10 Richarda Wagnerowy konzert. Frankfurt: 18,50 rejwańśka hudźba. 20,10 orchestrowy konzert. Mnichow: 19 rejwańśka hudźba. 20,10 ludowa hudźba. Win: 21,45 europski konzert. Warschawa: 19,30 śpěwy.

K jubilejej krónowanja swj. Wótza.

Banj Pius XI. je 12. februara 13. rocźnizu swojeho krónowanja sa hłowu katolskeho khšesćeństwa wošwjećił.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolek a za nawěšćki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje, D.A.I. 1935: 2283. W tu khwilu tarifna liščina čo. 3 płaći.

Najnowiše z cyłeho swěta

Horzota pschi Kaspiskim morju.

S Batumna w południschej Ruskej je powěź, so w kraju pola Kaspiskeho morja wulka horzota knježi. Tam žu w poślednich dnjach hač do 25 stopjenkow cyłopołny nameŕeli. S městnami je žad dośrawik, wotžebje też truskawy.

Sšwójbu z wuhlowym plunom sajědojcenu namakali.

We Wiezburku w Pósnańskim kraju žu swójbu žydom wešobow z wuhlowym plunom sajědojcenu namakali. Plun běsche z wobschłodźenych thachlow wustupował. Tři dźeći běchu hižo morwe, tamuej dwě a starscheju straschnje sajědojcenych do khorownje dowjesechu.

Plun mori rentnarja.

W Zwikowje žu Gólčeneho rentnarja Gebhardta w jeho wobydlenju z wuhlowym otrowowym plunom sajědojcenego namakali, jako běsche tam hižo 20 hódźin morwy leżał. Gebhardtowe kachle nieběchu w porjadku.

Wusudźenja

S Njepschestawajcy pólne paduschtwa dyrbjesche hižo dołhi czaš rycerkuŕer w Bóschizach na swojich polach swěsćicz. Hdyž zandarmiki hłowny straźmischtr Heyn ź Rakez jako sastupjeŕ Helenu Mérczinkez rodź. Poiischkez ź Nowych Bóschiz pólneho paduschtwa dla pola bura Wenzla we Wětrowje pschestyschowasche, drje Mérczinkowa tute paduschtwo sapŕe, pschitom pak, so je někotry czaš dołho kóždy druhi ako tśeći dźeń selenu pizu sa swoju kosu ź polow rycerkuŕa bjes dowolnoscje nošnyła. Hakle hdyž bě wobhladeŕ rycerkuŕa sam Mérczinkowu jónu wjeczor ź jeho pola cźekacz widźał, běsche namjet na pohłostanje sapodał. Hamtšti sud w Budyschinje sakudźi ju ŕ 10 hr. pjenjesneho khłostanja abo 5 dnjam jastwa. Powołanje Mérczinkoweje žo ź napołożenjom wudawkow sacźišnu.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Das Konkursverfahren über den Nachlaß der **Emma Mehnert** geb. Rölke, Inhaberin einer Fleischerei in **Großpostwitz**, wird mangels einer die Kosten des Verfahrens deckenden Masse eingestellt.

Amtsgericht Bautzen, den 25. Januar 1935.

Das für den Bauern **Richard Theodor Georg Gießmann** in **Loga Nr. 11** durch Beschluß der Landstelle Dresden vom 4. 2. 1932 eröffnete **Sicherungsverfahren** wird **aufgehoben**.

Dresden, 30. 1. 1934. **Die Landstelle.**

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Das über den Betrieb des Landwirts **Karl Andreas Jursch** in **Döbra** am 26. Oktober 1933 eröffnete Entschuldungsverfahren ist durch Beschluß des Amtsgerichts Kamenz vom 4. Februar 1935 eingestellt worden.

Kamenz, 8. Februar 1935. **Das Amtsgericht.**

Směški

„Tamaj wikowaŕ ź wuhlom na někto schumela do wosa łapschehnjerneho. Je dha žwojeho přjedawschcho cźonego pschedał?" — „Nó, je jeho ras wunuzł."

*

Sso lischcźi.

„Njejsym ja dźensa jara hubjenje špěwała?" — „Hnadna knjeni, njejsće jenje hischće khmańscho špěwała!"

*

Mudra měschćanka k burowzy: Tute jeja žu wopraudźe cźerstwe. To mi jich jutśe hischće pok kopy pschinjesće, ale wot teje žamźnje kokoše.

„Haj, moji łubi žobumějschćenjo", prajesche měschćanoša Skotoroh, „hdyž my dźensa wobras mojeho semŕeteho pschedchadnika wotkrywamy, tak dopjelnimy winowatosć, kiž žo žamo wot žo rozumi, dokelž tutón je žeŕ hižo pschi žiwjenju saškužił, na měźnje žwojeho pschikładneho skutkowanja powěźnjenu bycź."

*

Spytowańśe jabłuko.

Mały Franz wotloži žwojej małej žotśe plistu; žotśicźka wotśe płakałsche. Macź pschikeźi nuts a praschа žo hólczeja: „Njehańbujesch žo, žwoju žotśicźku bicź?" — Franz: „Cźehodła je mje ź jabłukom spytowała?" — Macź: „Schtoha wjú hrajetaj?" — Franz: „Mój hrajemoj Hadama a Ježu a mjeło, so by mje ź jabłukom spytowała, je wona jo sama śiedła!"

Towaŕstwowski powěstnik.

Bukecy. Serbske towaŕstwo skhadźuje so pschichodnjedźelu 17. małeho rózka wječor ŕ/8 hodź. w Stangec. Přednošk změje knjez kantor Lodni. Dale prawje bohate wobdźelenje prosy předsyda.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica" změje njedźelu 17. 2. 35 pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Henslec hosćencu. Dowěrnicy so prosy, so by sobustawam to wozjewił. Hosćo su lubje witani. Stwórtk 14. 2. wječor w 7 hodź. so předsydstwo z wobjerk pola knjeza Frencla zeńdźe. Winowatosć kóždeho je, zo přińdźe. Předsydstwo.

Ralbicy. „Lilija" nima tutón tydźeń žane spěwanje. Hakle zaso za tydźeń spěwamy. Dirigent.

Hospodarski rozhlad

Sźrjedu, 13. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2 497	100 pólsk. złotych	47,02
1 engelski punt	12,185	100 českosł. krónow	10,40
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,41

Barlinska bursa 12. febr. Bursa wotewri pschi najnjeńschim wobchodźe ja powschitkownje popuschczaje kurty. Publikum njeběsche skoro sypła kupnych pschikasow sapodał a teź kuliša tohodła žiwoje wobstatki wotedawasche. Jako pschicźina tuteho wuwicźa pokałowałsche žo na abeźynsko-italšti konflikt a ź tym žwišowaze njewěstośce amerikańskeje měny, dźiwaju na njejasne stejiśchcźo najwyschschcho žwjatkowcho žuda a na žmuškowne francozowske cźeke, kotrejž žu skoro na wschěch bursach kurty stóźcźe. Dokelž pak žu němšte burzy wot wukrajnych nimale njewotwisne, njeje tute wospjetowanje najskerje wošbudźaze. Druhi měnja, so tuto wuwicźe je śeźeńk priedawschcho žiwoho wobthladaca a ma žo jako pschestawka wobhładacź. W žnitku pak njeběchu popuschczenja wyschе hacź 1 proz. Jenož brunizowe a montanowe hódnoty mějachu hischcźe wjetšche popuschczenja. Na renionych witach běsche cźicho, ź wjetšcha teź tu kurzy popuschczichu.

Barlinske jitne wulkowiki dnja 12. febr. Hłowne znamjenje žitnych wulkowikow je nimo pomérnje słabeho wobrota wschelakore pośiczene w khlěbowych a pizowańskich žiłach. Pschenźu a rózki je w dožahowych mérje na wikach. W Barlinje žo rózka pomérnje derje wotbywa, w Potrehnikez žo dobre pschenicźne druźiny ża posdźišche dodaće w mjenšchim wobhładu žadaja. Nastorkow ź mukowych wikow njepschedleźi. Potrjeba žo ź wotwołanjom prjedawschich kontraktow žwoli. We wowožu a pizowańskim jećmjenju je napraschowanje daloko wyschiše, hacź pośiczenje. Sajim ża tak mjenowanu konjacu pizowańsku pschenzu njeje wulki. W jećmjenjach ża industriju a piwarnje žu wiki wocźakowaze.

Wežera płacźesche w Barlinje zentnaŕ

pschenźy W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rožiŕ R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — jećmjenja G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowža H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	12. 2.	11. 2.		11. 2	8. 2.
Pšeńca	208,5	208,5	huny	15,7-16,2	15,7-16,2
rožka	168,5	169,5	woka	12,5-13,0	12,5-13,0
jećmjeń now.	—	—	módre lupiny	11,5-12,0	11,5-12,0
jećmjeń, nal.	207-211	207-211	žołte lupiny	15,0-15,2	15,0-15,2
wows	—	—	zeradella	26,2-27,2	26,2-27,2
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,25	27,25	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	22 80	22 80	such. truhańč.	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrnj. kruški	—	—
rżane „	10,03	10,03	syno, 50 kg	3,00-3,60	
rapa	12,25	12,25	rżana stoma	1,95-2,05	
hróch, Viktor.	32,5-33,5	34,0-35,0	pšeńč. „	1,80-1,90	
lane symjo	12,25	12,25	wowsna „	1,95-2,10	
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	jećna „	1,95-2,10	

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

12. februara 1935 Płaćizny po cent. a złoź. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 391.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět - - - - - - - - - - - - - - - —
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene - - - 36—38
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše - - - 30—35
Mjenje picowane wšěch starobow - - - - - - - - - - - 23—28

Byki: 386.

Połnomjasne, wurosćene, najwětšeje rězneje hódnosće 35
Połnomjasne, młódše - - - - - - - - - - - - - - - - 31—34
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše - - 28—30
Špatne - 24—27

Jałojcy a kruwy: 888.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće - - - - - - - - - - - - - - - - - - - —
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět - - - - - - - - - - - - - 25—31
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy - - - - - - - - - - - - - - - - - - 18—24
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy - - 12—17
Mjenje a špatnje picowane - - - - - - - - - - - - - —

Celata: 3339.

Najlěpše wukormjene (1. družiny) - - - - - - - - - 42—46
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.) - - - - - - 36—40
Špatne (3.) - 30—34

Wowcy: 3866.

Młódše a starše wukormjene (5. družina) - - - - - - 34—36
Starše wukormjene (6.) - - - - - - - - - - - - - - 33—34
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.) - - - - - - - - 22—31

Swinje: 15 742.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět stare 49—50
Wukormjene - 47—49
Mjasne - 45—47
Špatne - 42—45
Rancy a kundrosy - - - - - - - - - - - - - - - - - 45—46

Statna banka w prěnim tydźenju februara

Wołożenje, kotrejž je prěni tydźeń februara statnej banzy pschinjeśi, twórjenja 37 % ź zyłkowneho ultimowneho wuźadanja w februaru, a to pschipada 93,1 na šmički a schefl, kotrejž žo na 3 526,7 milijonow hr. ponišchcu. Dale 17,9 milijonow na lombardowe źadanki, kotrejž hischcze 63,9 milijonow hr. twórjenja, 2,6 milijonow na krjeze khmane hódnoschi, kotrejž hischcze 438,2 mil. hr. twórjenja. Strówe pjenjesy šnižichu žo wo 47,7 na 774,9 mil. hr. Zyłkowy wobjem płaćidłowm twórjenjesche 5 496 milijonow hrivnow, pomjo 5 661 milijonam hr. w žamžnym cźažu šschełeho měsaca a 5 265 milijonow hr. w žamžnym cźažu łońschego lěta. Wobjesowym krjeźu njeje žo wjele pscheměnikło, zyły wobstatk stota wuźini 79,8 milijonow hr. a wobstatk krjeźa khmanych devišow 4,6 milijonow hriwnow.

Wulkotne, wurjadnje tuźne

pólne büklinki

tónźas cyle wurjadne dobreje kajkosće, punt **25** pj.

Murcia čerwjene apielsiny punt **20** pj.

Oskar David

kolonijalne twory na Dźiwadłowej hasy **6**

Holansku hejduška

poskića
Otto Schmaler w Bjezpśinje na Moltkowej dr. 7, Tel. 2411

Pohonč

so hnydom pyta
w Prawoćecach čo. 4

Młódšu dźowku,

kotraž móže dejśi, pyta hnydom
bur A. Suchy w Stróži
pola Wulkich Zdźarow

Mały nawěštk

w našich NOWINACH
je tuni a so pśecy wupłaci

A. Kasper našł.

mějśeŕ J. Pilopp
na Jerjowej hasy 3
(Heringstraße)

Snate dobre wupjerki
Bakmjane twory

Pśi tutym wjedrje je spomožne dobre stare
połnowe wino
1ltr 80 pj. wot firmy
Otto Schmaler w Bjezpśinje na Moltkowej dr. 7, Tel. 2411

Risany a wočepany **len,** wočepane **dźełko** kupuje
Schäferee powjazarnja
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 10

Stóž

swóje twory w nowinach njeposkića, nimo kupcow. Tohodła njemóže nichtó, kiž ma nješto na pśedań, to bjez nawěšća činiś!

K naležnemu wusuwej

poskića wšě družiny
hnojidłow, wusuwow a symjenjow
Tohorunja doporuźam pśi potrjebje swój wulki skład
wuhla, koksa a drjewa
Albert Paatz w Kamjencu w Holstrowje
Telefon 724

Moje bydlenje je wot 11. februara 1935
na Lessingowej drózy čo. 8, II
Dostach telefonowe pśizamknjenje **2363**
Kurt Kuhbach, dłožbniski mištr
(Steinsetzmeister)

Sommerec pjekarnja na Jerjowej hasy 9
poskića sylny, sytny a strowy
komisowy khlěb kóždy dźeń čerstwy!

Kuluchowe drjewo dub a jaseń (Esche),
najlěpšu družinu kupuje kóždu mnohosć za hotowe pjenjezy
Waggonowa fabrika w Budyšinje

Serbska knihicišćerńa a kniharńa

měj. dr. J. Cyž

zhotowi wšě serbske a němske
ćišćerske wěcy
kaž listowe kopjena wšěch wulkosćow, kwitowanki, skazańske wopisma, wokolniki, prospekty, zdźělenske formulary, poskićenske a napominace formulary, tabele, listowe wobałki, póstowe karty, plakaty atd. w najl. wuwjedźenju a jara płaćiznу hódne.

Přiloha k čisłu 37 **SERBSKE NOWINY** Sriedu 13. februara 1935

Něšto ze stawiznow serbskich wsow

Podał A. Ł.

Serbska wjeska Kamjenej pola Radworja zbudźi před něhdy 76 lětami zajimy wšěch němskich piwarcow a palenicpalerjow. Tamniši piwarc Nowak wšak běše hižo dawno daloko a šěroko po Serbach jako ware dobreho piwa znaty, tola njedosahaše to k powětkownemu zbudźenju tak wurjadnych zajimow za mału serbsku wjesku, kotraž wšak tak cyle w zelenym lěsu skhowana leżeše. Piwarc Nowak měješe pódla swojeje wušiknosće k warjenju dobreho piwa też hišće mudru hłójčku a tak běše jeneho dnja za tym přišoł, kak móhł so ze słodźiznow rum wuhotować. Ta wěc běše dobra a tuž připowědźi započatk lěta 1859 pola wyšnosćow patent. Tole bě něšto cyle noweho a njeje dźiwa, zo to wšudźe w Němskej, hdźež wo tym słyšachu abo čitachu, wulki zajim zbudźi. Běchu tola piwarcy dotal swoje słódźizny na burow jako skótnu picu wotedawali a nětko bě možno, z nich hišće dobry rum dobywać, ani zo by picowańska hódnosć słodźiznow pod tym ćerpiła. Nowak niebě pak hłupy, zo by swój recept tak khětře přerabił. Bě sebi předewzał, zo akcijowe towarstwo k wužitkowanju swojeho patenta założi. Dwaj chemikarjaj běštaj recept přepruhowałoj a za khmany spóznałoj. Na to je so Nowak na kralowsku direkciju, (nětko wokrjesne hejtmanstwo) wobroćił, zo by trěbnu koncesiju dostał. Tuta poruči, zo by so recept hišće raz přepruhował a tohodla přijědźeštaj raz dwaj knjezaj kralowskeje pruhowańskeje komisije do Kamjeneje a přepruhowaštaj hišće jónkróć wšitko. Pod dohladom knjezow běchu wulki sud z třomi kórcami słodźiznow napjelnili, kotryž potom komisija zazyglowa. Tydźeń pozdźišo přijědźeštaj knjezaj zaso do Kamjeneje a móžeštaj so přeswědčić, zo bě jedyn bow dobreho ruma naběžało. Rum bě 50 gradow sylny a měješe pjenježnu hódnotu 1,20 hriwnow za liter, štož běše tehdy rjany pjenjez. Wuprošeny patent so Nowakej hnydom spožči. Wón měješe nětko jenož hišće akcije nowozałoženeho akcijoweho družstwa předawać, kajkež bě, dźiwajo na to, zo hodźi so z powostankow piwa warjenja hišće tajki rjany dobytk wuwikować, wšudźe dosć zajimcow.

Tak daloko nam tehdyše „Serbske Nowiny" wo tym rozprawjeju. Našich čitarjow cyle wěsće zajimuje, što je so z nowym akcijowym družstwom stało, hač je docyła do skutka stupiło abo hač je wopor tehdyšeho časa bylo. Tehdy so mjenujcy wšudźe počachu łódźstwowe towarstwa założeć a z tutymi rosćeše dowóz wukrajnych twerow. Tak rosćeše so wě też dowóz arraka, kotremuž běše Nowakowy patentowany rum najbóle podobny, a tutón bě snano tuńši abo lěpši a je drje najskérje Nowakowy rum zaćišćał. Też nastawachu wšudźe železniske čary přez mjezy a dowožowaše so po nich też dobry francowski kógnak, z kotrehož so rum dźěłaše a je snano też tutón pomhał, Nowakowy patent na bok stłóčić. To jena dźensa wěmy, zo so na tajke wašnje wjacy rum abo arrak njedźěłałoj. Přeni je z khinskeho rajsa a druhi potajkim z kógnaka, francowskeho a němskeho. Liberalistiska doba, kiž so tehdy započa rozwijeć, je tak najskérje Nowakowemu patentej pomhała row ryć. Ale też piwo dźensa w Kamjenjej wjacy njewarja. Jenož stara piwarnja tam hišće pódla korčmy steji. Wona je najskérje ze samsneje přičiny warić přestała, kaž patentowany rum sławneho piwarca Nowaka. Štó wě, kajku sławnosć by Kamjenej dźensa wobsedźała, hdyž by so wěc tehdy poradźiła. By snano za kóždeho khlěba dosć było za wšěch tych, kiž su dźěło zhubili w blizkej Adolfskej hěće abo w bližšich skałach. Snano nawabi tutón nastawk raz někajkeho Kamjenjana, zo by za powostankami tuteho akcijoweho towarstwa slědźił. Snano w gmejnskich stawiznach něšto wo tym namaka.

Ratařska zhromadźizna w Nieswačidle

We pjatnje wopytanej zhromadźiznje ratařskeho towarstwa pśchi Cyrnišyn je tu direktor Budyšśeje burskeje dźěłoweje schule, ratařski radźićel dr. Paul,

„wo nadawkach wupłodźeńśeje bitwy"

jara powučacy pśchednoscht měł. Hižo 1919 je němśke ratařstwo wot tehdomnišcheho knježeństwa nusowy program za sawjeźenje sejźiwjenje němśkeho wobydleństwa žadało a praktiśke namjety cyniło, tola je dyrbjało nashonić, so tutón nusowy programm w dołhich wuradźowanjach tśi̇acy wosta a so do skutka njeśtaji. Hakle knježeństwo nowoje Němśkeje pod wjednistwom naśišego burśkego kanclera Adolfa Hitlera je źěło wulki nadawk stajiło, němśki lud k sejźiwjenskej njewotwisnosći dowjeść. S pomocu źiwótkowych wobrazow ręčnik dopokaza,

so je naśe sejźiwjenje ś pśenjom hacź do 97 proz. a sejźiwjenje ś rožku hacź do 96 proz. nětkole zawěźeńe.

Njedźiwajcy teho je nusne, wupłodźenje wobeju žitoweju druźinow ś pśenjemjenjom rólneho dźěła powjetśiśiś, so by so rezerwa žitow za lěta neporadźenych jenjow nabromadźiła. **Wupłodźenje pśizwoleneho ječmjenja a maśa jenoź za 60 proz. potrjeby dosahła,** tak so dyrbi so wjetśe wupłodźenje dozpěć, so bychmy so wot wulkeho wukrajneho dowoza wuźiwobodźili. **Běrnowy wunoschk** 44 milij tunow wuczinja, a to 12½ milijona jědźnych běrnow, 15,6 milijonow pizowazych běrnow, 4 milijony běrnow za fabriki, 7½ milijona źiwjenitnych běrnow, 4,4 milijona posłubjenja. Też tu dyrbi so wupłodźenje ś polěpśenjom dźěła a sfałośeje role powjetśiśiś, so by so wjazy běrnow k pśehladźanju za spirituš a k pizowanju wuźiś mohło.

Njetrjebamy so bojeć, so by so pśewjele běrnow wupłodźiło a so by so ś tym na płacźiny tłóčiło,

dokelž dźe němśke knježeństwo płacźiny a wiki rjaduje, ś cźimž pak burа bo nuceneho hospodarjenja po liberalistiskim hyśenje njewjedźe. Sałtaranje ś mjatom je se 100 prozentami swěźeńe, tola pśechezo hišće **ś pomozu 12 prozentow wukrajnych pizowadołow.** Hačrunje je dowós ś knježeństwowymi naprawami wotebrał, dyrbi so na dalše snižeńe dowosa dźiwaś. Wupłodźenje muloka a młokarskich wudźělkow je hišće khětro njespołojace, hišće pśechezo dyrbi so 500 000 dwójnych zentnarjow butry ś wukraja dowoźeć. Sa sałtaranje ś tukom dyrbi so wjazy rěpika (rapa) a rěpikateje bałwinjańki płahowaś. Dla njewěstośeje wunoschka je rapsowa twjerda płacźina na 30

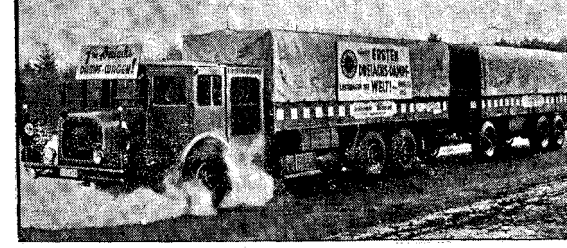

Prěni parny auto śmeła.

Prěni parny auto na tśjoch wóskach so wot nětka w Hamburgu trjeba. Sniw so na prózowanje dźiwa, so by so wukrajne cźerćidło nemšćinu cźerćidłam narunało. Tohodla so auto ś nemšćim brunym wolijom cźeri. Kotok je hnydom sady wjednikowego gybła pśihotowany.

Bobak:

Zejhrawaj, zejhrawaj „Pierunie"!

5] (Pokračowanje.)

Zady Glinkow widźu na wobzorje k wječoru skóńcnje zasy holu. Pjerunej drje so też zasy styska za štomami a khłódkom (słónco mjenujcy mjez tym hižo zasy mócnje tepi), přetož cźeri, jako by smalił. Krajina spaduje. Překrasny lěs mje wobjima. Nós zasy čucha. čucha! Woda! Też hdyž njebych z karty wučitał, zo tu budźe jězor, na swój nós móžu so spušćeć. Je derje měć cźeńki nós . . .

*

Haj jězor tu je, hižo so błyšći a módri zezady čeŕwjenych khójnowych zdónkow . . .

Tšemušnica . . !

Zo so bliži němskej stolicy, pytnješ hižo na jězorach. Gójac hoschći zwjetša wopytarjow z wokolnych městow, wosebje też z Khočebuza. Na Tšemušnicu pak so hižo hłownje namakuja Barlinarjo. Tehodla bywaju tu też korčmy hišće wosebniše. Hlej, tu steji tajka runje na najrjeńšim blečku połodnišeho brjoha jězora, tam hdźež rěčka zwjazuje Tšemušnicu z hłubokim jězorom.

Najradšo drje snědam na pućowanju wonka w přirodźe, tola tu mje mócnje wabješe powyšena terasa hospody runje nad jězorom. Tam tola dyrbješe być runje bajkopty wuhlad na jězor. Nimo teho tam też hišće ani človjeka njewidźach a tajka šalka dobreho kofeja rano też hubjenje njeslodźi.

Začisnywši stare murjowane zasady a nałožki sněch potajkim na terasy nad módrym jězorom. Haj, jězor zasy běše módry, och tak módry. K módrejeju mjenujcy je přecy trjeba, zo maš słónčko pak za khribjetom, pak z boka. Dale dyrbi znajmješa trochu wětra wěć. Při tajkich wumělenjach kóždy někak porjadny jězor so módri a to je runjewon fozwólne dźiwadło za błaznow, kiž su zalubjeni do módreje barby kaž na přikład ja. A mojej zahorjenej woči pućowaštej spochi bjez zastaća wot na bruń złoteho kofeja ke kóstrańcowemu jězorej a nawopak. Najbóle pak wotpočowaštej na módrej swětlinje . . .

Widźach w duchu staroserbskich rybakow překować po jězorje we swojich płachtatych čołmach. Přetož na Serbstwo zasy bjezdźak mje dopomina mjeno blizkeje wsy. Mjenuje so Rěč, po němskim „Wendisch Rietz" . . .

Prěni Barlinjan so zjewi ze žonu, dźěśćom a psykom. Jich razna rozmołwa mje budźi ze sonow . . . Płaću a mam so z procha . . .

*

Zasy kolsam po drózy dale, přecy pod khłódkom wysokeho lěsa. Mój dobry „Pjerun" so hórši. Piśći a piśći. Piśći nimale porokowacy. Aha, wěm, što chceš rjec, mój luby hikalco: „Ty sy so napił dobreho kofeja a što ja? Też mi chce so žołostnje pić!" Derje, derje, luby „Pjerunje", dostaneš . . . Ty tola radšo wolijčka lepłaš, što? Nó tu maš!"

Napojeny „Pjerun" mjelči. Ale dokelž cźeri z podwojenej horliwosću, wěm, zo je spokojom . . .

Bliżu so wjetšemu městačku . . .

Storkow!

Hdy njebych připadnje derje wědźał, zo město same je wjele, wjele starše hač jeho plestr, bych za to měł, zo jeho mjeno zwisuje z jeho runjewon hrěšnym plestrom. Tón mjenujcy storka, zo so ći črjewa zasukaju.

Druhdy też města so nabywaju stareho mjena a jo přemjenjeja z nowym. Tak też Storkow. Je so raz — ale to móžeš čitać jenož w jara starych khrónikach — mjenował Barcow. Nó, nas to njemvli. Skóńcnje też „Storkow" klinči runje tak serbski kaž „Barcow".

Storkow słušeše hromadźe z Bezkowom, Wětošowom, Kalawu, Drjowkom a Mužakowom k tak mjenowanemu „serbskim šesći městom."

Też wokoło Storkowa so khětro jězori. Tu wonja nic jenož za wodu ale samo za rybami.

*

Woda a hola mje přewodźeštej po dalšim puću. Dróha bjezporočna, asfałtowana, hładka kaž špihel, je póznać, zo wjedźe do Barlina. Po njej jězdźić bywa radość. Při tym ani wětřička njewěje. Rjany słónčny dźeń, přerjany za późnjeński dźeń. Tola wysoke lipy, kiž tu zwjetša dróhu wobrubjeja, přijomny khłódk mjetaju . . .

Potom skóńcnje dojědu do městačka, kotrehož mjeno dźensa drje znaja na cyłym swěće a wězo też w kóždej serbskej wjescy. Je to Parsk, kiž ma te nimale bjezkóńcne němske mjeno „Königs-Wusterhausen". Hdyž hižo so zaběramy z mjenom městačka, to sej trochu dokładnišo wo nim rozpowědajmy . . .

W starych časach bywaše najskerje móda, zo města so nowe mjeno zwoblekachu, hdyž stare so jim zdaše być wjetke a wotmasane. Parsk, kotrehož nětřišе serbske mjeno wozmanjenja telko kaž błóčane město, so w starych časach „Wostrow" mjenowaše. Němcy z teho sčinichu Wustrow a skóńcnje Wusterhausen, dokelž tole jim rjeńšo klinčeše a dokelž w Parsku a jeho wokolinje Serbja bydlachu, rěkachu jemu „Wendisch-Wusterhausen". Hdyž potom pruscy kralojo, wosebje Bjedrich Wilhelm Prěni často přebywachu na swojim hońtwinskim hrodźe, bu ze Serbskeho Wostrowa Kralowski Wostrow — Königs-Wusterhausen, kotrehož mjeno je dźensa znate kóždemu posłuchariej za radijowym aparatom.

Parsk je tak rjec poslednje delnjołužiske město. Najskerje też dźensniši hród, něhdy sławny z wopytamy pruskeho krala wojakow, je natwarjeny na městnje staroserbskeho hrodźišća. Tu běchu pomjezy mjez dwěmaj słowjanskimaj splahomaj a dokelž, kaž je znate, Słowjenjo, wosebje hdyž su susodźa, rady mjez sobu so wochłowachu a wocłoluja, tež tu běše trěbne někajke wobtwjerdźene městno, kiž so pozdźišo też trjebaše přećiwo druhemu njesłowjanskem susodej. (Pokračowanje sćehuje.)

hriwnow sa dwójny zentnar postajena. Mjes tym so je so 1833 hischze 133.500 hektarow z rěpikom a rěpikatej kawlnjanki wobsyłło, je 1933 wobsyčese na 5200 hektarow wrócžo schło. **To je z dopokasom, so so hodži wjazy rěpika napłahowacz.**

Też płahowanje lena dyrbi so pschiporicz, so by so wjazy pschedźenka dobyło. Wono je pschi twjerdej płacźinje 24 hriwnow po dwójnym zentnarju a z pschiběrkom 4 hriwnow k dnjowej płacźinje za lenowu ſkomu zyle wunoschne. 1932 je so jenoż hischcze 4500 hektarow z lenom wobsyłło, so pak by so potrjeba spokojka, by so dyrbjał na 50 000 hektarach len płahowacz.

W druhim dźelu zjwojeho pschednoschka katarſtwowy radźicźel dr. P a u l hischcze rjad powuczujych wobrazow za pscheměnjenje hurſkeho hospodarſtwa pokazowasche. So by so wuziſuchenju role sadźewało, a so bychu so schczernischcza jako piza bakterijow wuzikła, dyrbja so wone hnydom po pożnjenju zawaracz, tola hdyž je schczernischcžo po leżenju zita thore, je lěpje, so zawaranja wostajicź. Woracź hnź so jenoż, hdyž so za płuhom drobi. Hlinjana póda pschebucha worana so njedrjebi, cźejża hlinjana póda w nasymje sworana, so zwězi. Włóczicź ſrakoſcź twori a pomha njerjad sniczicź. **Snojowa hromada** dyrbi ſtarosczinje ſworschtowana a ſkładźena bycź. Hródźny hnój dyrbi so hnydom roskidacź a zawaracź, hewak so zjwjaze hnojidła zhubja a sesthadźenje je njeporjadne.

Kompoſtowa hromada je burowa nalutowarnja.

Kompoſt je jenicźki srědk, z kotrymž so semi nowe bakterije sascźerpja. Kompoſt so pschedewschěm za łuki pschihodźi; pschetož wón rozcźenju łuczinych trawow howi, dokelž so z nim nizſche dźele zjwjelzow pschikrywaju, tak so lěpje khadźeja. Wopak je, jenož z jenym hnojidłom hnojicź, pschezo dyrbi so z dobom z dużnym, fosforowej kiſalinu, kaliju a kalkom hnojicź. Jenož zhromadnje tele hnojidła dobre źne dawaju. Wożebje dyrbi so na to kedźbowacź, so wopschijerje kalka też na lohkich polach nje 5,5 proz. njewotebjera. Też w naschich ſtronach dyrbja so za to ſajimowacź, so dobrowólna dźełowa ſłużba pódu za kalkom psche, pytnje. Knjeżeſtwowe sezimjerſtwo so też za to stara, so so dobre druzjny běrnow do khorego běrnischcza niedowadźeja; jenož wołamtowzene wuſadźenje běrnow za khmane zjwjenczki je ſtrowym a wulkim wunoſchkom rukuje. Běrny ſmědźa so jenoż wuſadźacź, hdyž je so rola na 8 ſtopjenkow ſhrěła. Też za płahowanje piza na schczernischcźu je ſażny wuſpjech mulny; pschetaž w julizu sa jedyn dźeń wjazy narozesce dyšli hacź wjazy hacź so zyły tydźeń a dyšli sa ſchtyri niedźele w ſeptembrje.

Milijon tunow zyłowy zjtiow [illegible] so w Nimſkej ſakutowacź, **hdy by so drillowaja maſchina wſchudże nałožowała; pschetož hiſchcze so ſchtwórczina němſkeho zita z ruku wuzywa.**

Sażne włóczenje a wołtopowanje je A a O hajenja zjwowa; pschetož z tym so pódzina ſrakoſcź a wloha ſakhowuje a so njrjad wutupuje. W zjmſkim cźaju dyrbi so wożebje wuwodźeze dźełco pschewjeſcź. Kulturnym roſtlinam ſtejaza woda njetuje. Tohodła dyrbi so wyſokoſcź podzemiſkeje wody pola łukow na 80 zentimetrow a pola zitow na 120 zentimetrow ſnizicź. Maſchiny dyrbja so wożebje w ſymiſkich mězazach do rjada ſtajicź; pschetož kubjene wothładanje drohotne maſchiny niczi. Rěcźnik porucźi, so bychu młódſchi ratarjo rozwucźenje wo maſchinach w Pschiſchczazach wopytali. Hdyž bychu so wschě tele naprawy pschewjedźe, by so zejwjolenje němſkeho luda wot wukraja njeworoſzine zesmje.

Powuczenju zajimawemu pschednoschkej so zjwe rozrěczenje pschiſamknny.

Stworjef Budyskeho měšćanskeho muzea

Psched 25 lětami, 13. februara 1910, wumrě po dołhej a cźeżkej thoroſcźi Budyſki knihikupc O s k a r R o e s g e r 67 lět ſtary. Wón je pokrawom ſtworjeł Budyſkeho měšćanſkeho muſeja, kiž tehorunja psched 25 lětami, w lěcźu 1910, twarcź počzachu. Oskar Roesger je zjebi z hromadźenjom ſtarożitnoſczow wulku zasłużbu wo nasche město dobył.

Oskar Roesger je so 16. haprleje 1843 w Budyſchinje narodźił. Po poldrakletnej wucźbje w Hauptmannej klamach **wón** po żadanju zjwojeho muża do Helserej **knihařnje na Bohatej haſy jako volontěr** zaſtupi a wopytowaſche tudomnu pschekupſku ſchulu. Po dalſchim wukublanju w zjwojim powołanju w Magdeburgu a Glogawje so 25-letny do Budyſchina wrócźi a we lěcźe 1868 Wellerez **knihařnju pschewza.** Tuhn wón harcź do zjwojeje zjmjercze zam **nawjedowaſche.**

Hižom za **młode** lěta so Roesger z pscheczom noſchesche, so by musej ſtarożitnoſczow w Budyſchinje pschiprawił. Wón zam nahladnu ſbérku ſtarożitnoſczow wobsyędźeſche. Do lěta 1868 njeběſche w Budyſchinje żaneje zentralneje měſtnoſcźe za **zkowanje** ſtarożitnoſczow z Budyſchina a Hornjeje Łužicy, so so hižo wjele wězow do druhich kónczin zwuda. Roesger po nětczim dozpě, so jemu měšćanſka rada najprjedy w jenym kucźiku nětcźiſcheje industrijoweje a pschemyſłoweje ſchule měſtnoſcź k ſzadowanju ſtarożitnoſczow pschewoſtaji. Tola tuta měſtnoſcź běſche bórzy pschemaka, so so ſbérka w lěcźe 1871 do ſchulſkeje ſale pschepoloži. Tola też tam njemóżeſche dołho wostacź, dokelž so z barami privatnych a pschikrpowanjom ſtarożitnoſczow zjwlnje powjetſcheſche. W lěcźe 1884 so muſej do Engertez doma na Snutskownej Lawſkej haży pschepoloži.

Mjes tym pak běſche město Budyſchin w lěcźe 1877 po **wětkopresidencze** appelazijſkeho żuda dru. Stieberu 62 100 hriwnow namrěło, tola z wumněnjenjom, so ma so z tuthymi pjenjesami w Budyſchinje muſej ſałożicź. Tutón muſej dosta mjeno Stieberowy muſej. Temu Roesger zjwoju zylu móz **wopſrowaſche. S pomozu kommerzijſkeho radu** Weiganga so po dołhim wojowanju w měſchczanſkim parlamencze a wobydlerſtwje w lěcźe 1910 muſej na Zitnych wikach twarjeſche a so 22. dezembra 1912 poſwjeczi.

Tola Oskar Roesger tutón dźeń njeje wjazy dożakał. Wſchitke zjwoje ſbérki a wjele zjwojeho ſamóżenja pak je muſejej wotkazał. Roesgerowa ſaſtużba so też **zwonkownje pschipózna** ſe **spožczenjom** Albrechtoweho **rjschiża.**

Powětrowy škit je nuzny!

Wulke zaſczimnjenſke ſwucźowanja, kotrejž **zu** so w **pożlednim** cźaſu tu a tam **wotmeke, zu pokazale, so myſl** powětrowego ſchkita **postupuje** a pschego wjazy ſrosumjenja **namaka.** Wobydlerſtwo je we wſchitkich padach diſziplinu wopokazało a je tak postajenja wpschnoſczow po najlěpſchich nuzach podpjerało. To so se ſtejiſcheza **ſamoſchkita** w zibilnym powětrownym ſchkicze wurjadnje wita, pschetož runje to praktiſke pola najwjazy ludźi ſrosumjenje **zhubja** za ſapschimnjenje w pschipadze wohrożenja naſcheho wótzneho kraja. A to je derje tak, pschetoż **zohudźěło** w powětrownym ſchkicze njeżmě so halle potom ſapoczerz, hdyž wo**prawdźe** ſtrach z powětra hroſy. „Jako najmérniſchi lud **ſemje** chzemy my měr a jón żenje njeſlamany, ale **do** cźernjon **bndże** pschimacz, ſchtóż **zebi** ſwěri naſ pschimacz", tak proji naſch wjednik a němſki kanzler Adolf Hitler.

So bychu tute zhowa w zivilnym powětrownym ſchkicze placźiłe, **dyrbi wěſty** bycź winowatoſcź **kóżdeho** ludoweho **towarſcha.**

Budyſka wokrjeżna a měſtna ſkupina němſkeho zwjaſka za powětrowy ſchkit je z wukubłanjom tyłażow ludowoh towarſchow we wokrjeżnej ſchuli za powětrowy ſchkit w tu tym nastupanju hižo hobrſke dźełco dokonjała. Nimo teho je hamtarjo njeſproſzniwje dźełaju, so bychu so za trěbne powuczenje ſtarali a myſl ſamoſchkita do wſchěch worſchtow njeſkł. Pilne **zobudźełco wſchitkich je nuſne.** Swjeżelaze je, so zu też Budyſzy wobydlerjo dotalne ſwucźowanja ſamoſchkita zwólniwje a ze ſrosumjenjom polnje podpjerali a z tym nimo znadneje liczby njeſwjeżelazych wumjaczjow dopokasali, so zu zwólniwi, zjwoju wyſoku nazonalnu winowatoſcź, natwarjenje a wutwarjenje zivilneho powětrowneho ſchkita po najlěpſchich mozach ſpěchowacz, dopſelnili.

Na tutym měſinje so němſki zwjaſk za powětrowy ſchkit něſto wſchitkich ludowych towarſchow praſcha: Ssy ty hižo **zobuſtaw** němſkeho powětrowneho ſchkita? abo cźehodla hiſchcze njeſzy Nichtó njeſmě z boka ſtejecz! Wupjelicze rjady! Kóżdy domjazy wothładar powětrowneho ſchkita pschipowedźenja pschijimuje. Najnizſchi pschinoſki wucźenja lětnje jenoż 1 hriwnu. Nimo **domjazych** wothładarjow powětrowneho ſchkita pschipowědźenja też **kóżdy** cźaż pschijimuja: Pižarnja němſkeho zwjaſka za powětrowy ſchkit na Nowoſalzjkej dróży cźiſło 24, polizajſke ſtraże, wudawarnje nowin a zarjadnizſtwowny inſpekcor Franke na Marcźin Mutſchmannowej dróży cźo. 24a.

Měſtno lawinowego njeſboja w St. Antönienje.

S 2400 metrow wyſokeje Kühnihornſkeje hory w ſchwajzarſkim kantonje Graubünden je so zyła lawina na wſej St. Antönien wotwalika. Wona dwaj ſtatokaj roſtama a jeju wobydlerjow pod źneżnym pohrjeba. Sčyłom wo**ſobow** je pschi tuthym njeſboju zmjercź namakało.

Přilopk

Němſkoſtatny żud zmjertny wuzud potwjerdźił.

Němſkoſtatny żud w Lipſku je pjatk reviſiju 45lětneho Faſta z Zeithainſkeho lěhwa ſachſowy, **kotrejž hdże wón** pschecźiwo wuzudej Drježdżańſkeho pschiſażneho żuda ſapodał, zo běſche jeho 18. dezembra 1934 k zmjercźi ſaſudźił. Faſt běſche 26. junija lońſkeho lěta 51lětneho Hardera ſkónzowat, z kotrehož mandżelſkej mějeſche wón ſakaſany wobkhad.

Szmjercź we Wottawje.

Se **zankami** zo **wożiwſchi** pschi Wottawinym **brjoſy** blizko **Werditzkeje fabriki** w Noſſenje pjatk popołdnju pjećlětna dźowczicźka elektromonteura Krügera do rěki **ſajédże a zo** z njej kruch wotnjeſe. Druhe dźěcźo zo **holczki we wodże dohlada a ſkoku po doroſczeneho běżeſche.** Tón **bźěcźo** z **wody wucźeże, tola wono bě bohużel** hižo morwe.

Bratraj so w Moſeli tepitoj.

Njedźelu popołdnju so w Mühlheimje pola Bernkaſtela na pschibrjożnym łodże rěki Moſeli někotre bźěcźi zmykachu. Nadobo so 15lětny hólz pschepadny a so podnóri. Jeho młódſchi 12lětny bratr jemu na pomoz thwataſche a zpyta jeho wucźahnyć. Łód pak so dale łamaſche, so też młódſchi bratr do wody padże. Jeju towarſchani njeběſche móżno, znjeſbożeneju bratrow z wody wucźahnyć. Wobej cźełe zhydom njenamakachu.

Almſka wjeſ so z lawinu ſnicźila.

Jena z najwjetſchich lawinow poſlednich dnjow je so w Kiſſertaliſkich Alpach w Zinſingſkim dole wotwalika. Almſka wjeſ Schellenberg je so pschi tym dopołnje ſnicźiła. Nadobo so 15lětny hólz pschepadny a so podnóri. Jeho młódſchi 12lětny bratr jemu na pomoz thwataſche a zpyta jeho wucźahnyć. Łód pak so dale łamaſche, so też młódſchi bratr do wody padże. Jeju towarſchani njeběſche móżno, znjeſbożeneju bratrow z wody wucźahnyć. Wobej cźełe zhydom njenamakachu.

Almſka wjeſ so z lawinu ſnicźila.

Jena z najwjetſchich lawinow poſlednich dnjow je so w Kiſſertaliſkich Alpach w Zinſingſkim dole wotwalika. Almſka wjeſ Schellenberg je so pschi tym dopołnje ſnicźiła. Nadobo so 15lětny hólz pschepadny a so podnóri. Jeho młódſchi 12lětny bratr jemu na pomoz thwataſche a zpyta jeho wucźahnyć. Łód pak so dale łamaſche, so też młódſchi bratr do wody padże. Jeju towarſchani njeběſche móżno, znjeſbożeneju bratrow z wody wucźahnyć. Wobej cźełe zhydom njenamakachu.

300 Winſkich ſnehakarjow znjeſbożiło.

Auſtrijſke wukhowańſke wojſewjeja, ſo běſche ſandżena njedźela ſymſkeho ſporta rekordny dźeń znjeſbożenjow. W horach blizko Wina je 300 ſnehakarjow znjeſbożiło. 150 běſche ze cźežko ſranjko. Tuhn wulku liczbu znjeſbożenjow je wożebje nowe wobmjerſnjenje ſawinowało. Tohodła mnohy ſtrašchnje padnychu.

Sapuſczenje lawinow w Awſtrijſkej.

W Steinfeldu w Korutanſkej je so wulka kamjeſita lawina wotwalika. Tamniſcha dźełarnja elektriſtje je mogła je so z njej do cźiſta wutupiła. Jeje najeńſ je **pod rospadankami** pohrjebany. Bataillon pionerow z Zelowza je so na měſtno kataſtrofy pósłał. Zyły hoteni dof rěki Drawy je bjes zwětła. Schkoda znajmjeńſcha 100 000 ſchillingow wucźinja.

Khrobły rubjeżny nadpad na żeleznizti cźah w Rumunſkej.

Blizko Ploeſti su rubjeżnizy pósłki wós nadpadnyli. Sababjeni rubjeżnizy na ſtupadła pósłkeho woſa ſkocźichu, tſjoch pósłkich ſaſtojnikow z pistolemi ſatrachcźichu a wjcho, ſchtoż wós wopſchihjeſche, z njeho ſwumjetachu. Tſjoch ſaſtojnikow wumjaſawſchi, rubjeżnizy do waggonow mjes puczowazych ſaleſechu a mózachu na bliżſchim ſaſtaniſczu bjes ſadźewka cźah wopuſchczicź. Towarſchojo rubjeżnikow **zu** bjes dwěla wumjetane wězy pschi żeleznizy ſesbrali. Rubjeżneho nadpada **zu** so z tym dohladali, so pósłki ſaſtojnik na ſaſtaniſczu w Campinje podarmo na znamjo pschewodnika pósłſkeho woſa cźakaſche. Hdyž woſowe durje wotewrichu, tſjoch ſaſtojnikow wumjaſanych nadeńdżechu.

Kotel w młynje rosbuchnył. Tſjo morwi.

W Bihar-Kereſtes pschi madżariko-rumunſkej mjeży je w jenym młynje kotoł rosbuchnył. Dwaj wothładarjej kótła **zo** do kruchow rostorhaſchtaj. Młynowemu wobsędźerjej so wobej noſy wottorhnychtej, jo ſa krótki cźaż na wuktwarjenje wumrě. Někotři ſpěchadźerjo młyna bóle abo mjenje cźežke ſranjenja pożčerpichu. Dla znjeńowego mjeczela njemóżeſche pomozne mużſtwo **ſuboſnje** wjzy na pomoz pschikhwatacź.

Wulki znjeń w Dalmazijſkej a połnóznej Italiſkej.

Dalmazijſka je w tutej zymje druhi króć z wulkim znjeńom wot pschimjeſowazeho kraja zyle wotſamknjena. Wobkhad po żeleznizy mjes Sagrzebom a Spłitom je ſe znjeńom ſaraczeny. Syłny wětr je z mjetnami nekotre metry wyſoke żepje nawět. Runje tak je żeleznizka cźara mjes Sſarajewom a Moſtarom wobkhadej ze znjeńom ſawrjena. W Griſkej provinzy je so wurjadnje zyłna ſymna zołma nawalika. 79lětny muż, kotrehž **bě** zo ſe znjeńowym mjeczelom pschekhwatał, je ſmjerznył. W pschimjeſowazej połnóznej Italiſkej hiſchcze znjeńowe mjeczele a ſyma dale traje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 38 | Budyšin — Štwórtk 14. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Hobrski amerikanski powětron „Macon" znjezbožił

Se San Franzišla žo powě, so je amerikanski hobrski powětron „Macon" njedaloko kalifornišeho móstkeho brjoha nad morjom znjesbožił. Powětron telegrafišty wo pomoc wolasche a žo na to njedaloko Pointa Sura, něhdźe 175 km. z połodnja San Franzišla, na morju puschcži. Se 83 muži wopschijasoje wobkadki žu wójnske łódje wschitkich hač do dweju mužow wuchowale. Spěšne wukhowanje mužstwa běsche móżno, dokelž wjesicha liczba amerikanskich wójnskich łódjow blizko městna znjesboženja pschebywasche. Łódj „Pensylwania" běsche jenož 4 mótske mile wot městna znjesboženja sdalena, jako powětron „Macon" swój raketowy signal do powětra puschcži.

Wo pschiczinje njesboża žu žebi hischcze zyle njejasni. Powětronowy kapitan Wiley je telegrafował, so je žo sadni dźel powětrona roskamał, na czoż je powětron do morja padnył. Mužstwo pak je hischcze czasa dosć mělo, wukhowarske pasy žebi pschipasać a do gummijowych czołmow sesłakać. Po druhej rospravje je „Macon" ſ něhdźe 600 metrow wysokosoje 12 mil ſ krótkeho ranja Pointa Sura do morja padnył a najskerje na skału srasył. Telegrafowi sostajnzy w San Franzišku pak žebi myšla, so je žo na powětronje rosbuchnjenje stało. Woni wosjewjeja, so je žo w prěnjej powětronowej powjeści prajilo, so žu czežku schkodu poczerpili a so powětron pada.

Wobkedźbowarja w Santa Barbara a Santa Monica powědaju, so je wětr powětron něhdźe 12 km. ſ połodnju sahnał. Strażnik ćwěčnika w Point Surje je powěł, so jemu njeje móżno było, powětron wobkedźbować, dokelž je nad kurjawu leczał. Druzy wobkedźbowarjo žu widźeli, kak je powětron ſ czežkim wětrom wojował, kiž je wutoru też w Los Angeleſu schkodu naczinił, a kak žo powětron rucze na morjo puschcži. Powětron je pak žo sazo pozběhnył a w mróczelach zhubił. Sa pschiczinu posdźišcheho spadowanja maju rosbuchnjenje na powětronje.

Hłuboki zacišć we Washington'e

Wo znjesbożenju powětrona we Washingtonje hakle wutoru wjeczor zhonichu. Skrjedu rano hischcze njeběchu nadrobnische powěsće dóschle. Katastrofa je na zyku Ameriku žiwny zaczišćej czinika. Namórnistwowy hamt we Washingtonje je pisches zyku nóz wobžwětlenu wostał. Też president Roosevelt njeběche lehnyć schoł, so by hnydom nadrobnische powěsće wo katastrofe pschijimał.

*

Sjednoczene staty hižo w lěcze 1925 powětron wojerskeho lětarstwa „Shenandoah" zhubichu. Tuta prěnja katastrofa žo sta, jako tuton powětron 5. septembra 1925 nad městom Cumberlandom w Ohiošim staczje do wichora salecza, kiž jón dospołnje sničži. Tehdy žo ſ 35 muži zyłnje wobžadki 14 muži mori.

Druhe wulke njesboże je amerikanske lětarstwo psched dwěmaj lětomaj potrjechiło, jako 2. januara 1933 powětron „Akron" nad Atlantiskim oseanom do czežkich njewjedrow saleczą a stónczenje do morja padże. Tehdy žo němskemu parnikej „Phoebuże", kiž běsche ſ Newyorka do Tambika w Mexiku po puczu, poradźi, dźel wobžadki wukhowacź. Tola njedźiwajzy teho hischcze 74 muži žmjercź namaka.

Powětron „Macon", kiž je wutoru znjesbožił, běsche najwjetschi powětron žwěta, bratrowski powětron „Akrona". „Macon" běchu w lěcze 1933 w Goodyearez zwarjeźni powětronow natwarili. „Macon" wopschijesche 208 000 kubikmetrow, běsche 235 metrow dołhi a něhdźe 45 metrow wysoki, w pscherěźu mějesche něhdźe 40 metrow. Kommandant powětrona „Macona", kapitan Herbert Wiley, je wschitke tute powětrowe katastrofy, kiž amerikanske lětarstwo potrjechichu, zhubu pschětrał.

4,5 milijona dollarow škody

Schef wotdźělenja wójnskeho łódźiwa je telegrafišty wosjewił, so „Macon" něhdźe 100 metrow hłuboko we wodze leži. Posypt, powětronowe zbytki zběhnyć, w tu khwilu nima wuhladow, so žo porodźi. Schkoda, kotraž je ſe znjesbożenjom powětrona nastała, žo na 4½ milijona dollarow wobliczа.

Žadyn ultimatum Italskeje na Abesynsku

Italske póstkanstwo w Londonje je Reuterez telegrafowarni sdźělilo, so žo žadyn ultimatum na Abeźynsku njeje wotpósłał a so žo ſ njepósrědnymi jednanjemi pokračuje.

Po powěsći Reuterez telegrafowarnje ſ Roma žo tam na hamtskim městnje na to pokasuje, so jednanja w Addisu Abebje pomałku postupuja a so powěsće wo wěstych italskich zadanjach njeźišu prawe. Wo Romje žo wobźebje wuběhuje, so je mobilisowanje dweju diwisijow naprawa wobhladniwosće, kotraž ſ sakitanju słuži.

Hamtske abesynske wozjewjen'e

W hamtskim wosjewjenju wo pósledních namjesnych pschipadach žo praji, so wojazy ſ abeźynskeje garnisony w Gerlogubiju dozyła njeźu wupadowali a njeźu spytali, italske wójnske mozy 2. februara w Afdubje wobstupili. Wo pschipadach pola Gerlogubija 29. januara Abeźynjenzo wosjewjeja, so žu italscy wojazy ſ maschinskimi tšelbami wuhotowani 25 muži zyłnu abeźynsku patrouillu, kotraž je jenož ſ tšelbami wobronjena była, pschimali. Kčežorowe pschikasy, kotrež žu žo hižo przedy wudale, žu abeźynscy wojazy žwěru wumjedli, a žanej patrouilli žo njedotoli, so by žo dale tśjoch kilometrow wot zyłka žwojeje garnisony wotžalila.

Abesynski póselnik pola Suvicha

Abeźynski póželnik w Romje je žo žrjedu popołdnju ſ italskemu statnemu sekretarej Suvichej do zwonkowneho hamta podał. Wón pak žo njeje ſ Mussolinijom rosrěčował. Tajke rosrěčowanje žo dotal też njeje wotmyślko. Wo rosrěčowanju je Suvichom, pschi kotrymž je žo połoženje ſ podawkami na abeźynskich mjesach rospominało, tehorunja stejischcžo wobeju krajow, njeje žo niczo nadrobnischeho wosjewiło. Tola je wěste, so žo Italska a Abeźynska hischcze njeje njeźej wo wutworjenju neutralnych pažmow dojednałej.

W italskich politiskich worschtach žu znowa na to pokasuje, so je italske knježeństwo ſ jednanjam zwólniwe, zwobom pak so dwěl wupraja, hač budże abeźynskemu kžorej móżno, namjesne splahi w zwojim kraju krucze dosć kontrollowacź.

Abesynski póselnik do wó'ny njewěri

Sastupjeř Reuterez telegrafowarnje w Romje je žo ſ abeźynskim póželnikom Afworkom rosrěčował. Tutón je jemu prajił, so sa zwoju wozbolu njewěri, so ſ italsko-abeźynskej wójnje dóńdże. Po jeho myślki by dyrbjało móżno byeć, naležnosć po měrnym puczu srjadowacź. Póželnik wšo na to pokasa, so jeho knježeństwo wschitke „njerozumne" zadanja kaž dotal rasnje wotpokasa. Po rospravje Reuterez telegrafowarnje je Afwork prajił, so je połoženje tajke, so, hdyž Italczenjo žebi wotschkodźenje sa pschipad w Ualualu zadaja a hdyž italske knježeństwo na tym wobstawa, so Ualual Italskej złuschcha, dyrbjał žo Swjasć ludow je swadu saběracź, jeli Abeźynska a Italska žo žanej njedojednatej.

Lěhwo za škarakow w Hollandskej

S hollandskeho hamtskeho wosjewjenja je spóznacź, so chże tamniske knježeństwo lěhwo pschiprawicź, do kotrehoż maju žo tajzy w Hollandskej pschebywazy wukrajnizy sawěracź, kotříž zjawny porjad a bjesstrach wohrožuja.

Tuto wobsamknjenje wosnamjenja drje wunoschk knježeństwowych rospominanjow ſ praschenju, schto ma žo ſ mnohimi nemšinami kommunistami stacź, kotříž žu do Hollandskeje pschischli. Woni wot tam spytaju nowe kommunistiske bóńki w Němskej tworicź a w zwisku ſ hollandskimi kommunistami w zwojim kraju stajnje nowe politiske njeměry sdubžowacź. Pšch pschiprawjenju tuteho lěhwa chcedźa žo hollandske wyschnosće po pschikładze belgiskeho dźěkowneho lěhwa w Merxplasu složowacź, w kotrymž straschni politizy wukrajnizy pschebywaju.

Ministerski president Göring w Bremenje

Stare pschekupske město Bremen stejesche brjedu w znamjenju statneho wopyta pruskeho ministerskeho presidenta Goeringa. Hižo rano jahe běsche žo wulka žyła luda pched dwórnischczom zhromadźiła. Krótko po ½9 hodź. ministerski president Goering ſ czasa wustupi. Župny wjednik Roever jeho wutrobnje powita. Na to ministerski president fronty formazijow pschekroczi, korez běchu žo jemu k czesći sestupałe, a poda žo na to k witanju do radnizy, hdźež jeho němski bohot a župny wjednik Roever a měschczanosta Heider witaschtaj.

Goering w žiwojej wotmołwje wuzběhny, so žu nazionalsozialistiske wjednizy winowaci, pschesco sako do luda thodźecz a w jenotliwych wotdźělach dowěrjenje do wjednikoweje myšle kruczicź. Runje dokelž Bremenscy měschczjan tak krucze na zwojej tradizizi wiza, dyrbi žo wschitko nałoczicź, so bychu žo połędnje zbytki demokratije wotstronke, kotraž běsche žo w Bremenje wożebje krucze sakorjenika.

Na to žo ministerskemu presidentej w stotej komorje stareje radnizy czestny napoj zwobodneho pschekupskeho města poschiczi. Potom žo ministerski president k akziowemu towarstwu „Weser" poda, hdźež najprjedy łódźetwarjeźnje wobhladowasche a žebi ſ wożebitym sajimom techniske pschiprawy wukoźicź da.

Najwjetša autowa wustajeńca swěta

Dźenża schtwórtk je žo w Barlinje wulka internazionalna wustajeńza automobilow a motorskich kołow zawotwiła. Wona je najwjetscha autowa wustajeńza žwěta. Mimo wudźělkow němskeje industrije autow a motorskich kołow so jědźadła ſ Franzowskeje, Jendźelskeje, Italskeje, Belgiskeje a Czeskosłowakskeje wustajeja.

W dnjach wustajeńzy wjele wjele zuzkow do Barlina pschijědże. Wustajeńza traje wot 14. hač do 24. februara 1935. Němskolatna żeleźniza wožakuje, so budże něhdźe 75 hač 100 wožebitych czahow trěbnych. Hischcze wjetscha liczba wopytowarjow ſ wožebitymi omnibuzami do Barlina pschijědże. Dotal je žo hižo tři krócz telko wožebitych omnibusow pschipowědźito kaž loni. We wukraju žo też jara za autowu wustajeńzu sajimuja.

Wjednik da časopis „Reichswart" zakazać

Tydźenski czasopiš „Der Reichswart" je žo po wjednikowym pschikasu hač na dalsche sakasał, dokelž je we zwojim czisle ſ 3. februara pod napišmom „My žmy tola zyle žami" nastawk wozsiłschcżał, kiž žo w schczuwazej formje pschećiwo knježeństwowemu nahwarnemu dźełu wobroczа. Spodźiwacź žo dyrbimy, so je spišaczel tuteho nastawka hakle 20 lět stary.

Woswječen'e bamžoweho krónowanskeho dn'a w Mnichowje

13. krónowański dźeń bamža Piusa XI. je žo we wschěch Mnichowskich katolskich zyrkwjach wobzwjecził. Po porucznju arzybiskopskeho ordinariata žu žo we wschěch zyrkwjach Boże służby ſ Božej mšchu, wustajenjom najzwjeczischeho, tedeom a zyrkwinskej modlitwu sa bamża wotmětke. W zwój. Michalskej dwórskej zyrkwi je žo Boża mšcha cźitała, pschi czimž katolska młodźina gregorianski khoral spěwaschże a žo woprawjenje wudźělesche.

Wječor žo w Michalskej dwórskej zyrkwi bamžowy zwjedżeń wotmě, do kotrehoż bě žo wulka žyła wěrnych

seschka. Mjes nimi bě wjele wožobow sjawneho žiwjenja widjeć, w prešybytoriu měšćańskih kommandant se wschelakimi offizjarami němšćostatnega wobory a policije. W prešybytoriu běchu žo też zastupjerjo katolskich studentskich zwjazkow w studentskej pyschnej drasce s khorhojemi zestupali.

Kardinal-arzybiskop dr. Faulhaber w žwjedženskim předowanju wo žwobodže zyrkwje rěčeše. Pokazowaše na to, so konkordat mjes bamžom a němskim knježerstwom žwobodu wěrywuznaca a sjawneho wukonjenja katolskeje nabožiny a žwobodu k pschipowědanja katolskeje nabožiny zatwirdźa. Konkordat zyrkwi sa žwobodu zastarjanja jejneje wuczby a jejnych stawiznow a žwobodu k wotnoschowjenju na praschenja žwědomja ruknje. Kardinal w tymle swizu wo schulskim praschenju rěčeše.

Po kardinalowym předowanju japoschtolski nunzius Pasallo di Torregrossa žwjatočne požohnowanje wudźeli.

Nowowólby w Gdansku

Nazionalsozialistiska frakcija ludowego žejma w Gdansku je po pschecżju senatowego presidenta wobjamkła, so namjet na rospuschćenje Gdanskego ludowego žejma zapoda. Schtwórtk 21. februara budže žo w namjecze wothłosowacz. So žo namjet pschijima, na tym njeje žanego dwěła, dokelž ma nazionalsozialistiska strona absolutnu wjetschinu w ludowym žejmje. Jako termija za nowowólby je žo 7. dźeń haprileje namjetowak.

Senatowy president Greiser je naizonalsozialistiskej frakzji z listom wosjewił, so pschi sadźerženju zentrumskeje strony njebudže mózno, so jednanja wo hórschenjach tuteje strony k konzej dowjesze, kiž Gdanske wobydlerstwo spokoji, kaž też to w Genfje rad pschikłukił. Senatej pjerja njeje mózno, pschecże zentrumskeje strony dopjelnicz, kotraž žebi pschemjenjenje wschelakich sakonjow žada, je-li so nochze swoje natwarne dźło kasnjeż a pschecżiwo woli wjetschiny Gdanskeho wobydlerstwa jednacz.

Pschi tajim połoženju senat sa trěbne wobhladuje, so wolu Gdanskeho wobydlerstwa s nowowólbami do ludowego žejma zabrje psched zuhym žwělom swjeći.

Gdyńa jako składźišćo japanskich tworow?

Hollandske nowiny „Nilawe Rotterdamsche Courant" pišeju, so chcedźa japanšzy industrialni a wikowarjo w połskim pschistawje Gdyni pola Gdanska tekstilowe twory a chemiske wuhlěrki na składźe pschiwožowacz, so bychu je wot tam do druhich europiskich krajow pschedawali. Zastupjerjo japanskich firmow su pjecza do Gdynje pschijěli, so bychu dla wotnajecza składowych měrnosćow jednali.

Jendźelčan Snowden za Němsku wustupował

Po Lloydu Georgu, lordu Lothianu a lordu Allenu Hartwoodu nětko tež lord Snowden s wosjewjenjemi wustupuje, kotrejž su polne rozumjenja za němsku swonkownu politiku. Snowden běsche sinonym ministra w prěnim Macdonaldowym džełacerstwim knježerstwje. Tež poła nasz je hischcze w dobrym dopomnjecu jako wótry zastupar jendźelskich zajimow pschi jednanjach dla Youngoweho plana w Haagu. Nětko je wón němske korrespondenzy nastawk pschepodał, w kotrymž wón stawiznu němsko-jendźelskich poćahow pschepytuje.

Snowden najprjedy franzowsko-ruski zmjatk rospomina, kiž wo jeho pschekwidźenju niedźiwajo wschitkich dementowanjow wobsteji a cżeże wohrožene Němske wozhnamjenja. Wón pišа, so je Jendźelska po wójnje hubjenje z Němskej wobthadźała a so je niedźiwajo wschitkich wobkruczenjow pschecżelstwa pschego saho Němske njepschecżelnu politiku wjedła. Snowden pschipósnawa Němske prawo, so je je Swjatła Ludowa wustupiła a też z konferenzy sa wotbronjenje, a potom po zlowje pišа:

„Pschecże, so by je Němska do konferenzy sa wotbronjenje wróczíła a swoje městno w Swjatłu Ludow saho pschewzała, ani so by wěstosć dostała, so žo z njej hinak wobthadźa, ma posdaże wuzadanja na žebi."

Snowden słónca žwoji nastawk z namołwjenjom na samlitwitych jendźelskich politikow, so bychu Němskej nětko ruku pschecżelstwa podkrěźili. Runje z pjera wjednika dźełacerskeje strony, kiž ma też dźensa hischcze dobre mjeno w Jendźelskej, su tute słowa najzylnischo pschipósnacze, kotrejž je žo němskej swonkownej politiziy hacz dotal dostało.

Kriza w jendźelskim knježefstwje so wotstorčiła

Baldwin je w połednim cżasu Huscżischo psched parlamentom rěcżał, tola njeje ani jene z napjatych praschenjow rosrisał. Wón pak je je zwonjmi rěcżemi dospěł, so žu so sapósłkanzy zmjerkowali a so je so knježerstwowa kriza znajmjenscha hacz do zwjatkow woistorcżiła. Mjes tym ma so wobsebje wo Jndiskej jednacz.

Krótke politiske powěsće

Wjele diplomatiskich wopytow pola Lavala. Franzowski swonkowny minister Laval je wot khrypy wotkhorił a swoju politisku džełacowosć sazo sapocżał. Wón je minjenich wutrajnych zastupjerjow pschijał, kotrejž dyzchu z nim wobsebje dla franzowsko-jendźelskich jednanjow rěcżeć. Laval je žo z italskim połskanzom, belgiskim a rumunskim połskanzom a japanskim połskanzom rosrěcżował. Też žwjerstko-ruskeho zastupjerja Potemkina je Laval pschijał.

Schpanischeju offizjarow zastrěli. Wójnski sud w Madridze je direktora bronjoweje fabriki w Oviedu, jeneho wyschaka, ke chłostanć na cżas žiwjenja a hejtmana artillerije k dwěmaj ketomaj zastwa zastrělić, dokelž njejsta

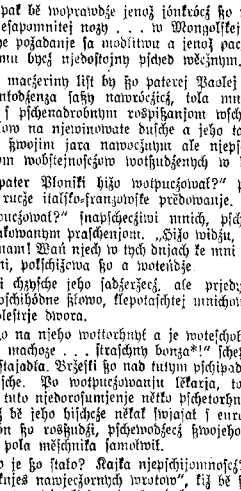

Knježicjer abeżynskeho ludu.
Kójor Haile Selassi I.

Ze Serbow

W Budyschinje, 14. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

W bróżni njejsu žane ławki.

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer plus 3, najwotschicha dnjowa temperatura 6 stop. cżopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 733, hygrometer plus 4, najnischa temperatura w nozy 2 stop. cżopłoty. — Nischa je połnje na wjedro w Němskej wustupiła a je nam žołmische beschcze pschinjesła. Dokelž je rjeczas nižinow z morja do Europy cżehnje, kotraž njerowobtajne a mazace wjedro wobthowamy. Nad połodnischej Ruskej je žo nowa žołna wyschina wutworiła a tamnischim krajinam jara krutu symu pschinjesła. Tak žu w połednich w Karpatach hacz do 24 stopjenkow symy naměrili. Wyschina nad Schpanskej tuče wliwa na wjedro w naschej krajinje njedostanje. — Jutsje pjatk błónczko 7,15 hodź. schadza a žo 5,15 hodź. khowa. Mjeschacź schadza jutsje popołdnu 2,09 hodź. a khowa žo rano 5,57 hodź.

— **Wuhlady na wjedro za jutrischi pjatk: Njerowostajne a mazace wjedro.**

*

— **Njerowjazanjena pschicżina žmjerzcże.** Psches pjecżdźesacz lět starý wothładar cżišerjerje wody Ota Mäbert w Budyschinje je wutoru 12. 2. 1935 na wjeczor w žwojim wobydlenju njenadźijcy wumrěł. Mäbert běsche drje cżežko na wutrobu chory, so drje je žnadź sajecże wutroby z pschicżinu žmjerzcże być mohło. Tola je žo też twjerdźiło, so je semrěty krótko do žwojeje žmjerzcże wot lětawa wusiwał, kiž běsche jenoż za swonkowne klkowanje pusłanje, cżehožtola žnadź je z tym se schromadnym skutkowanjom wutrobineje khorosće nahła žmjerć mózna była. Po wuprajenju policajskeho lěkarja je pschicżina žmjerzcże jenoż se swonkownym wobhladanjom semrětkeho njeda twjerdźicz. Cżełko budże žo dyrbjeć wocżinicz, z cżimž je najskerje pschicżina žmjerzcże wujasni. Hakle potom może žo wo praschenju žmjertnoje winy dale rěcżeć.

— **Dotalne sestajenje schłodow sa měsaz januar 1935 pola sakskeje krajneje wopalneje sawěsćerinje, wobdźelenja sa sawěsćenje twarjenjow.** Schkodow je žo 303 (440) nałicżiło, pjenjes, kiž je žo sa schkody wupłacżił, je nětdże 310 000 (217 000) hriwnow. K temu pschiličeji žo hischcze 30 (25) proz. drohotnostneho pschirażka. Licżby w spinkach pocżahuja so na měsaz januar loischeho lěta.

— **Pokhłostani skradźni złyschcherjo radźa.** W schtwórtym schtwórcżasu 1934 je žo dla pschiprawjenja rabiwych naprawow bjez dowolnosće 101 wožobow zastupiło. Jena dosta 3 njedźele jastwa, tamni hacz do 70 hriwnow pjenjeżneho chłostanja.

— **Wojowanje pschecżiwo schłodnikam doma, na dworje a na polu.** Hlowny hamt za ludowe spomožerstwo nazionalsozialistiskeje strony 3. měrza 1935 wosebscherne powuczenje wobydlerstwa z pschednoschkami, kak

służbne pschikazy w prawym cżasu wuwjedźeć a žnaj wosebiscu cżesći z ranitoj. Dla njerodu njenowanju offizjerow žo bóžkarjo pschi revoluziji w oktobru 17 000 stelbow a 200 maschinskich stelbow smrozowachu.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

W bróżni njejsu žane ławki.

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer plus 3, najwotschicha dnjowa temperatura 6 stop. cżopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 733, hygrometer plus 4, najnischa temperatura w nozy 2 stop. cżopłoty. — Nischa je połnje na wjedro w Němskej wustupiła a je nam žołmische beschcze pschinjesła. Dokelž je rjeczas nižinow z morja do Europy cżehnje, kotraž njerowobtajne a mazace wjedro wobthowamy. Nad połodnischej Ruskej je žo nowa žołna wyschina wutworiła a tamnischim krajinam jara krutu symu pschinjesła. Tak žu w połednich w Karpatach hacz do 24 stopjenkow symy naměrili. Wyschina nad Schpanskej tuče wliwa na wjedro w naschej krajinje njedostanje. — Jutsje pjatk błónczko 7,15 hodź. schadza a žo 5,15 hodź. khowa. Mjeschacź schadza jutsje popołdnu 2,09 hodź. a khowa žo rano 5,57 hodź.

— **Wuhlady na wjedro za jutrischi pjatk: Njerowostajne a mazace wjedro.**

*

— **Njerowjazanjena pschicżina žmjerzcże.** Psches pjecżdźesacz lět starý wothładar cżišerjerje wody Ota Mäbert w Budyschinje je wutoru 12. 2. 1935 na wjeczor w žwojim wobydlenju njenadźijcy wumrěł. Mäbert běsche drje cżežko na wutrobu chory, so drje je žnadź sajecże wutroby z pschicżinu žmjerzcże być mohło. Tola je žo też twjerdźiło, so je semrěty krótko do žwojeje žmjerzcże wot lětawa wusiwał, kiž běsche jenoż za swonkowne klkowanje pusłanje, cżehožtola žnadź je z tym se schromadnym skutkowanjom wutrobineje khorosće nahła žmjerć mózna była. Po wuprajenju policajskeho lěkarja je pschicżina žmjerzcże jenoż se swonkownym wobhladanjom semrětkeho njeda twjerdźicz. Cżełko budże žo dyrbjeć wocżinicz, z cżimž je najskerje pschicżina žmjerzcże wujasni. Hakle potom może žo wo praschenju žmjertnoje winy dale rěcżeć.

— **Dotalne sestajenje schłodow sa měsaz januar 1935 pola sakskeje krajneje wopalneje sawěsćerinje, wobdźelenja sa sawěsćenje twarjenjow.** Schkodow je žo 303 (440) nałicżiło, pjenjes, kiž je žo sa schkody wupłacżił, je nětdże 310 000 (217 000) hriwnow. K temu pschiličeji žo hischcze 30 (25) proz. drohotnostneho pschirażka. Licżby w spinkach pocżahuja so na měsaz januar loischeho lěta.

— **Pokhłostani skradźni złyschcherjo radźa.** W schtwórtym schtwórcżasu 1934 je žo dla pschiprawjenja rabiwych naprawow bjez dowolnosće 101 wožobow zastupiło. Jena dosta 3 njedźele jastwa, tamni hacz do 70 hriwnow pjenjeżneho chłostanja.

— **Wojowanje pschecżiwo schłodnikam doma, na dworje a na polu.** Hlowny hamt za ludowe spomožerstwo nazionalsozialistiskeje strony 3. měrza 1935 wosebscherne powuczenje wobydlerstwa z pschednoschkami, kak

---

Wjazsław Sieroszewski:

Zamórscy diaboljo

34] (Pokrazowanje.)

XVI.

Hnydom po žwjatych dnjach pschińdże pater Paolo na wopyt. Wěsche spróżny a smoknył se złotkom.

„Gramoczjiwe wjedro! Hdże je Wań?" wopraschа žo, wohładujo žo po zistwje a wuzbydajo žo na stółz.

„Nieje tu, je hižo rano sahe schoł do městа."

„Hm! Khodźi tak husto do městа?"

„Oho haj, w połednim cżasu husto. Prjedy je pschezo pjšak."

„Wy bydliсże z nim hromadże w jenej zistwje, kaž widźu? Hižo dołho? Lubi je Wam tu?" wobroczi žo na Brjeschego.

„W mojej zistwje psches wjerch kaya."

„To je wěrcżho druheho. Ah . . . schto dha je tole? A njemyla Waš jich nałožki?" A kiwny z hlowu k wokłarjej prjedownikow. „Schto dha po prawoni tón zyły cżas dźełacże? Schto dha sebe cżinił žwjate dny? Cżehodła njedźěłacże je žwojim hospodarjom k michach?"

Brjeschi bě we wukroscżach. Bě na to ikótka zabył, cżujesche pak, so tež marz by je jeho runje tak wopraschała a žo hnéwaschе. „Daloko . . ." špyta žo wuwinowacz.

„Daloko? K Bohu pschedaloko?" zawoła Italczon z hnéwnymaj wocżomaj. „Myslach sej, so mi pomhasch pschewobroczecz tutych pohanow a jim budźesch z dobrym pschikładom. Ale widźu, so sy ty kaw jedyn z tutych nowocżažnych pohanow a so je žnadź ani kóždy dźeń njemudźelisch.

Hubjena franzowscżina patera Paola, kotruž Brjeschi ležy pot rosumi, sežłabi žtukowanje rěcże. Tola praschenje maczerje w lizeje, hacz też kóždy dźeń znajmjenscha jónu žo modli, wospjetowane z mižijonarom, hnutesche hłuboko jeho wutrobu. Wón wěrzeschе do Boha, wón lubowaschе wobras Khrystuza, tola ženje njebě wopraudźe požohny był. Jenoż z lubosću k maczeri bě doma žo pschikadnje měł po nabožnych pschedpisach, po žwojim wotpucżowanju pak bě wopraudźe jenoż jónkrócż žo modlił: W tamnej njesapomnitej nozy . . . w Mongolskej puschinje. Njemjesche požadanje za modlitwu a jenoż paczeř z hubu ida žo jemu był njedostojny psched wěcznym.

Pisches maczerjny list by žo paterej Paolej žnadź poradźiło, młodżenza saho nawróczicz, tola mnich žo do njeho da z pschenadrobnym rospišanjom wschich cżertowych paslow na njewinowate dusche a jeho tak rjez poblischi se žwojim jara nawocżownym ale njepschijomnym wopišanjom wobsteješe wotbudźenych w heli.

„Je pater Ploniki hižo wotpucżował?" pschetorhny młodżenz rucże italsko-franzowske předowanje.

„Wotpucżował?" znapschecżiwi mnich, pschekwapjeny z njewocżakowanym praschenjom. „Hižo widźu, so tu ničo pytacz nimam! Wań njech w tych dnjach ke mni pschidźe!" pschispomni, polschicżewa žo a wotejdże.

Brjeschi chżysche jeho sadźerżeć, ale pridy hacz bě namakał pschihódne słowo, klepotaschtej mnichowej sandali hižo na plestrje dwora.

„Je žo na njeho wottorhnył a je wuteschol . . . jara z rukomaj machoze . . . straschny bonza*!" schepotasche žo sady pschestajadża. Brjeschi žo nad tutym pschipadom strawnje rudżesche. Po wotpucżowanju lěkarja, tapograha a měschnika tuto njedorosumjenje nětko pschetorhny pohledni zwjatk, kiž bě jeho hischcze nékak zwjatał z europiskej kolonju. Wón žo rosbudźi, pschewodżecz žwojeho wucżerja, so by žo pola měschnika zamołwił.

„Schto je žo stało? Kajka njepschijomnosć?" praschesche žo „knjes nawocżownych wrotow", kiž bě žo z powědanjom žony a dźowki do njemera dał.

„Ničo žo stało njeje. Pater Paoli chże z wami rěcżecz." Wań žo hłubi dokady pschestajadża a žonje mjeleko nešchto porokowa. Rosmołwa žo słónczi z wulkej zwadu.

„Ty drje žy starý, ale nětko by dospołnje wobhnył. Sabywałcha na pożejesłowanje sandżenosće a rodu . . . Niż jenoż, so žwojej žonje njewobstarasch pschihódnosće, na kotrejž ma prawo — hischcze nje hanich a chżesch žamo mojej duschi wsacz hynowe modliwy . . . Nė, radšcho chżu

* Bonza — buddhijiski měschnik.

pschecżerpjecz wschė waschnja žmjerzcże, prjedy hacz dam dźecżo do khschesczanskeje schule! Dosez na tym, so ma Sién psches nju wulkej nosy! Praj sim, njech cżi sa to wiele, jara wjele pjenjes dadża. Holza je podobna na scherjenje a muża njedostanje! Sskuschich? Ty sy ju hižo snicził, cżesch nětko tež žnna pschedacz! Nė, z teho niczo njebudże!"

„Knjes nawocżownych wrotow" pschewinjenzy zofrn.

Nasajtra dźěsche Brjeschi se žwojim žwjedženzim draschenjom wuczerjom do mižijonšwa. Khinjan njechasche žiawneho rospschecżelenja.

Wjedro běsche pschijomne. Holk a hara žykow ludu hažy pjesinjeche. Kóždy wuziwache pschestacje deschcża, so by žwoje naležnosce wołhył. Ludžo ko cżišcżachu mjes barowazymi wikowarjeni, khodżachu, běhachu, cżechachu na konjach abo wožołach abo žo naczahowachu w noschdakach, kotrejž potnaju, bojaschliwje wołazy nosczerjo psches mjerwjesiu ludu wjedżachu. Wjelbłudy z dałokich pustow pschischechdżachu stupachu njelenje a rujo po błócze. Wósnizy selachu a žo njes druhim wadżachu. Na mosce lud dale njemóżesche: hubrišk buwoł, sayschehnjeny dow oja, bě žyrjedź bróži padnył a dale njechasche.

Stań-schen a Brjeschi njemóżeschtaj žyej cżěr rubicz psches cżischcżeizu, cżakaschtaj sežerpliwje, hacz prěnje rjady ludu žo dale pohibnu. Naras nasta dźiwja rejeraja a ž namocnu ich ž mosta na bok cżischcżachu. Holk bu dale wjetschi a bliżesche. Bórzy pytnyschtaj nětchto europiskich jěsdnych, kiž še žwojimi khdubami bjes mikoseze do ludu mócżachu a do njeho sajěchachu.

Brjeschi žo roshori. Tola by drje wostako pschi žamym roshorjenju, njeby nékajši Jendźelczan pschejeł starebo muża a jeho ž khdubom schwinkнуł do wobliča. Krej bežeschе ž rostkwětaneje huby Khjinjana, kotryž njeke mócż i cżažom z puczża hicż. Brjeschi pschimny wołsola Jendźelczana za wusdu, tola w tym wokomiku dósta sam schwik psches hłowu. Pot bjes wědomja pschimny hischcze Jendźelczana za nohu a jeho tak mózníe scżahny, so je žedna padny. Nowa hara nasta: lud pocża wobejm morskich dowżi europzyh jěchni a strażnjy z khjemi wschelkich nejeschuchu. Wemasanych a sakrwawjenych winikow wotwjedżechu na pólžanstwo.

(Pokracżowanje.)

nom a radiom wo wojowanju pśeśeśiwo śchkodnikam doma, na dworje a na polu wotewrjeli. Ssobu'kotkowaci budźetej nimśkoštatne sćiwjeńśtwo a nimśkoštatny śwjesć zahrodkarjow a małych śadowarjow.

— **Njeśwarćiśliśte ptaćerśka ſtaźija**, kotruž je hajnifi mśćtr dr. ſmołobny knes ſ Nietinahoff-Rieśch śałožił a wodźi, a kotruž kraine towaŕśtwo ſaſikeho domowinſkeho ſchćitaŕſtwa podpjeruje, je 4. rosprawu wo ſwojej dźěławoći wudała. Rosprawa je w Njeśwarćiśkej ptaćerśkej ſtaźiji a też w krajnym towaŕśtwje ſaſikeho domowinſkeho ſchćitaŕſtwa darmo dóſtaćź. Też tale rosprawa pokaſuje, kak je žo tudomna dohładowarńa ptakow, jeniczka ſrjedźneje Nimśkeje, dale roswića a ſajku ſamérnu dźěławoſć wona w domowinu ſchćitaŕſkim a ludowym hoſpodaŕſkim ſajimje wukonja.

— **Maćerjam w Sernjanach, Pśeśkecach a Serbśkich Paźlecach** podawa so rada wutoru 19. februara popołdnju ½2 hodź. w hoſćenu w Sernjanach, ½3 hodź. w hoſćenu w Pśeśkecach a ¼4 hodź. w hoſćenu w Serbśkich Paźlecach.

Spomožeńſ'ca ſtatiſtika města Budyšina

ſa měśaz januar 1935.

1. Spomožeńſtwo. Wopytarjow w radupodawarni ſa maćerje a ſaſtaraŕni cźeſćeńkow bźeſche 191, w ſaſtaraŕni ſa małe dźěći 39, w radupodawarni ſa ſamodrube jónſke 15 a w ſaſtaraŕni tuberkuloſnych 150.

Wudźěliło je žo w ſaſtaraŕni cźeſćeńkom 286 puntow ſmidkow, 136 draſeſticźkow a ſchalkow. Nimo teho je žo wupoſćiło: 20 ſporiſkich woſow, 9 dźěćazych woſow, 11 dźěćazych kurbow, 34 ložow.

W ſaſtaraŕni tuberkuloſnych je žo 215 puntow zyroby wudało, 117 wěcow k wothładanju khorych wupoſćiło, 145 pśeśewóźenjow a 9 röntgenſkich fotografijow pśeśewjedło.

NS-Ludowe ſpomožeńſtwo je 968 draſtow a wobućow 418 borośćenym a 232 dźěćom wudało.

2. W hoſpodaŕſkim ſaſtaranju je žo wudało 2738 pokutow khleba, 418 potuńſchenjow mloka, 62 ſwěźłowych hódnoſtnych ſnamkow, 1151 jédnych ſnamkow w ſhromadnej hódnoſći 2657 hriwnow.

Podpjerow w hotowych pjenjeſach je žo wupłaćiło: 9 332 hr. ſozialnym rentnarjam, 11 464 hr. makorentnarjam, 16 050 hr. w pśihipadach wožebiteje potrébnoſcje atd., 96 662 hr. doſtawarjam ſpomožeńſkeje podpjery, 3 292 hr. doſtawarjam ſalmožny, 139 181 hriwnow dozyła.

*

S **Bźojan.** K njeśbožu ſ automobilom, kotrejž je žo ſobotu wjeczor tu na Budyſko-Kubiſſej ſtatnej dróſy ſtało a wo kotrymž hižo w póndźelniſkim cźišle rosprawjachmy, mamy ſłśichcze dodaś, ſo je auto, kiž je ſnjeſožiſk, był po puću ſ Lubija do Budyſkźina. Jenu je druhi auto napśeśeco pśihijźł a je wjednika ſlépił, ſo je žo pśehepoźe ſapśahaſa ſ dołhim drjewom dobładał, kiž bjes ſtuźy pśeded nim po dróży jédźeſche. Sauſchaŕ ſtuſcheſche wóſnikej Łajnkej ſ Mjeſchiz. Pśchi ſnjeſeńu žo ſtonkt do auta ſtrašchu a jón wótrašchu. Jona Budyſkeho pólneho miſchtra Maiera žo w njeśwócu jara cźeſko ſkani. Njeſboże wuźi, kak žaloſtnje žo njewobkedźbowanje wobkhadnych pśehepiſmow wjeźi. Tehodla nich kóždy ſwóru na to hlada, so pśchi cźiné njeby bjes ſtuźy jéźdźił a njech myśli na ſtrowoſć a źiwjenje ſwojich ſobućłowjekow.

S **Barta.** Niedźelu ſu w naſchej wſy karniklarſke towaŕſtwo ſałožili. **Popołdnju je žo w Müllerez hoſchenju Tſchmadſkina wſchitkich karniklarjow** ſ Barta a wokolnoſcje **wotmėła, kotraž bė ſnjnje** wopytana. S Budyſchina bėſchtaj pśehedźyła Budyſchſkeho karniklazeho towaŕſtwa 1908 Kurt W. Ziegler a wokſeſnu płahowaŕſki dohładowaŕ Ernſt Radon pśichſchoj. Kurt Ziegler mėješche pśehednoſchk wo „płahowanju karniklow jako hoſpodaŕſkim faktoru“. W nim wſchė wumėńenju roſkoſi, kotrejž ſu ſa dobytkne płahowanje nuſne a k roſćujeź bóiźe, ſo płahowanje ſa wuźitkom na podkožku płahowanja po ražu k najwjeſtſchemu dokonjenju dowjeźe. W źiéćowazej pśechadnoſći hnjes Radon, kotryž je też pśichipómnaty poſudźeŕ, nėkotre ſobuſtojnſtwjene karnikle poſudźi, pśchi cźimž je pokaſa, ſo ſu w Barcźe hižo prawje dobre płahowaŕſke kłoćjata. Do wokolo je dawaješe liſćiny bė ſo mjes tym 11 płahowarjow ſa ſałoženje towaŕſtwa japiſałoſ, kotrejž potom ſhromadźiſnu wjednik Ziegler w mjenje nimſkokatnieje ſkupiny nimſkich karniklarjow pśichpowėdźi. Natkwine pśchedźiwdźiwo ſo wuſwali, kotrejž ſ Alfredo Schaila w Brėſezach jako pśihedźyda, ſ Heinn jako 1. pśichiſudźaka a płahowaŕſkeho dohładowarja, ſ Hartmanna w Brėſyzach jako pokładnika a Zawnika w Barcźe jako ſapiſowaŕa wobſtejі. Druhi pśichiſudźaſ a ſkowy dohładowaŕ ſo w bliſchej ſhromadźiſnje pomnjeſe, kotraž bo 10. měrza w tym ſamym hoćenju wotmėje. Nowe towaŕſtwo ſo wokrjeſnjeſ, krajnej a nimſkoſtatnej wotrjadnej ſkupinje karniklarjow pśichſtamkuje. Knjes Zieglef potom hiſchcze wjelelake roſtoſenja wo wokkhodowym wjednſtwje a wo natwarjenju organiſacije poda a ſhromadźiſnu ſkónczi, pśchejo, ſo by mėde towaŕſtwo prawje roſtło, ſćėſko a pśchiběrało. Pśchipowėdźenja k ſaſtupjenju do towaŕſtwa horka mjenowane pśchedſydſtwowe ſobuſtawy a hoſćenzaŕ Müller we kóždym cźaſu rad pśchijimaju.

Z **Pančic.** Spėwne towaŕſtwo Lipa Serbska, kotraž ſo w kłóſtarſkej krajinje wo zdźerźenje ſerbſkeho spėwa a ſerbſkeje hudźby ſtara, wuhotuje pśichodnu ſrjedu ludowy koncert, kiž budźe wosebiteho razu. Njedźiwajo huſleŕſkeho orchestra, kiž budźe ludowe spėwy (teź z operetow „Smjertnica“ a „Pśedateje njewėſty“) pśewodźeć, ſo ſerbſke spėwy a narodne reje na ſerbſkich huſlach wot nėtko drje jeniėkeho wumėła na tutym naſtroju pśednjeſu, z runočaſnym pśewodom bandonia a klaveŕa. Potajkim nėšto cyle noweho w naſim hudźbnym źiwjenju. Towaŕſtwo wočakuje bohaty wopyt, z čimž ſo tak jeho pśeſcowanje na narodnym polu podpjera. Zdobom ſo proſy, zo bychu hoſćo z čaſom pśiſli a tak ſo z dypkom ⅛8 hodź. zapoćeć mohło. Swjeźeńſki program je jara bohaty. Teź nowe dźiwadło budźe ſo hraś.

Z **Ralbic.** (Wohenſ.) Dźenſa w nocy w 2 hodź. wudyri w tudyſej Wowčėtkec-Rėpkec bróžni wohenſ, kotryž ſo ſpėśnje rozšėri, tak zo cyła bróžnja bórzy we płomjenjach ſteješe. Wulki wėtřik njeſeše płomjenja do dalokoſće a bėše ſtrach, zo wohenſ teź na ſuſodne twarjenja pśepřimnje. Dokelž Ralbiċenjo wobory nimaja, pomhachu ſobi ſami z krutym zapřimnjenjom a zadźėwachu rozšėrjenju wohnja. Khėtro pozdźo dojėźe jako 1. wobora Konječanſka, kotraž tak 1. myto doſtanje. Wowčėrkecy ſu zawėſćeni, tola ſkoda, kotraž je ſo ze zničenjom žnjow a pśeriwy — ſpali ſo ſobu 23 kokošow — je wulka. Powſitkownje ma ſo za to, zo je ſo woheń założił.

S **Kulowa.** 11. februara je ſo w towaŕſchnym domje we Wojerezach w pśichitomnoſći wokrjeſneho rjemjeſlniſkeho miſchtra Duċźmana ſėtna hłowna ſhromadźiſna friſrifkeje jednoty ſa Wojerowſki wokrjeſ ſ ſydłom w Kulowje wotmėła. Wokrjeſny rjemjeſlniſki miſchtr porėča dotalnemu wyſchſchemu miſchtrej Driemelej, kiž ſo ſiwoje ſaſtojniſtwa wſda, ſłowa dźaka a pśhipóſnaca ſa jeho dokonjane dźėło. Kollega Driemel bėſche wo wotwjaſanje ſ tuteho ſaſtojniſtwa proſny, dokelž ma ſ druhimi ważnymi ſaſtojniſtwami w ſtronje wjeſe dźėła. Jako nowe wyſchſcheho miſchtra wokrjeſnju rjemjeſlniſki miſchtr kollegu Hendricha Möllera w Kulowje na tuto ſaſtojniſtwo ſłuſała. Sa namėſtneho wyſchſcheho miſchtra poſtaji ſo Josef Driemel, ſa pokładnika Hermann Schołta, ſa namėſtneho pokładnika Paŵoł Müller, ſa ſapiſowarja Korla Radler, ſa ſapiſowariſkeho namėſtnika Hermann Lukaſ, ſa wjednika wuċźbnikow Kurt Stoſchel, ſa namėſtneho wjednika wuċźbnikow Bruno Homola. Sa wokrjeſnych a jednotowych nawjednikow ſo poſtajichu: Herbert Schleiernik ſa Wojerezy, Bjarnat Kokert ſa Kulow, Erich Mičhlenz ſa Rólany, Willy Opitz ſa Njebjelčicach, Marcźin Wenſka ſa Hóſnu, Korla Radler ſa Las. Hermann Lukaſ ſa Jamu Eriku. Hoſpodaŕſki plan 1935/36 ſo jenohłóſnje ſchwali. Nowe wuſtawki ſo wojſewichu. Nowi wuċźbnizy maju ſo pśched naſtupjenjom wuċźby drnhowaċ, hač ſo ſa friſeŕſtwo hodźa. Jednota je towaŕſtwu ſa rjemjeſlniſku wokſeſtniwoſerju korporatiwnje pśhiſtupiła. Pśchednoſchk wokrjeſneho rjemjeſlniſkeho miſchtra wo naſtaċźa rjemjeſlniſkeho ſtawa hač do dźenſniſcheho ſtata a dźenſniſcheho noweho natwara je powſchitkowny ſpłny ſaſim namakał.

S **Mujakowa.** W **Tjeplinje** je dźeſaŕeja Gottwalda Lehmanna lokomotiwa dźeſaŕnińeje żeleſnizy hrabſa. Pśchi tym ſo Lehmannej rjap ſłama. Snjeſoženy na měſeze wumrje. Wón bė 56 lėt ſtary, wojenjeny a ſonu a ſi dźeći ſawoſtajі.

S **Drježdźan.** Saidźenu wutoru ſo naſch luby krajan Gusta Smiſ ſwjatoſ ſemi pśchepoda. Popołdnju w 2 hodź. ſhromadźichu ſo pśchiwuſni a pśhećeſtvo na Janiſkim pohrjebniſchću, ſo bychu ſo ſ nim roſžohnowali. Farowaŕſku rėč a wuzjohnowanje cźėła wukonjeſche knjes ſarał Kremer ſ Kſchiſnjeje ſyrkwje, w kotrejž niebožčiſki cźłaſ źiwjenja, dołhoż bė jemu ſmóžnjene, ſerbſke kemſche ſkutkowaŕſche. Hnjitjaca bė rėč knjeſa hudźbneho direktora Kramza, kiž ſwojemu nėhdyſchemu ſchulerjej a dobremu pśhećeſtvu poſłednje dopomnjeniſke ſłowa wėnowaſche a jako ſaſtupjeſ tow. „Hromadnika“ na jeho row položi wėnz ſe ſerbſkej rėſku jako ſpomkowne znamjo dźakowanoſće. Też pśchedźyda tow. „Čornoböh“ rjohowaſche ſemėtelo jako pśchikład dobreho Sserba a pśhećeſtvedźeneho evangelſkeho kśheſćeſćana. Sserbſki Wótćezenaſch a ſerbſka khorhoj, ſ kotrejž je pśiedy njeboh Bratan Smiſ wjele lėt jako podkhorhojnik ſtwſana był, bėſchtaj poſłedni poſtrowo domiſnej. Spi derje luby bratſje!

Měšćanske dźiwadło

„Munken Vendt.“

Nordiſka romanza Knuta Hanſuma.

Tuta hra poſtiſni ſo ſchtwórtk kśeni raz w naſchim měſchćańſkim dźiwadle w ſnowatwobdźėłanju Per Schwenza. Hakle po tutym ſnowatwobdźėłanju budźe ſo hra na nėmſkich jewiſchćeſach ſameſćeći móz, hačrunjeſ je lėta 1902 ſpiſana.

Njewjeſte źiwjeńſke położenje Knuta Hanſuma namaka wotbłyſchcź w natwarje tuteje hrė. Hra je wobraz wėcznje ſe ſwėtom njeſpokojneho cźłowjeka, ſtojaceho w boju ſ bójſtim wjednikom. 10 wobraſow wobſtaja hrė, kiž ſu po prawom w žebi wobſlamknjene, jewja ſtajnje ſwójſchenje a ſpad w duſchinach ſaſkuſcheſch.

Pśchedwjeſćenje we Budyſchinje bė jara dobre a dopołnja wulku lubloſć, kiž je intendant ſw. ſt. Kämpff naložił. Pśenjorjadny bė Willy Kerrau. Hrajeſche ſ duſchu, druhdy wſchak wołłaknу we wobkſnjeſenju wuraſnoſće rėcze. Irena Solms jako Ilſekin poda tohorunja ſwoje najlėpſche, to ſame ma ſo ſwėźićej pała knj. Langenſtraß w rolach maċźerje a dźowki. Sahſo jara dobre we wuraſnoſći hrė bė Aenne Riegemann, jej ſo pśhidruži knj. Müllerez jako Mille. Wulki w hraċźu bė Furii Steinmetz jako Dyre. Korlad Sauberlich jako jeho ſyn Elias lubjeſche ſo wokėpe. Alfred Borchert bė jako ſchewz Eślen na ſwojim měſtnje, twjiſi a mónny w hraċźu bė Bruno Blockmann. Skłoda, ſo měſeſche naſch talentny hrajeſ Berber tak malu rólu Didriſa pśhidźėlenu. Mjeńſche róle bėchu tehorunja derje wobſkadźene.

Tak bė pśchedſtajenje khwalobny ſaſamėhny ſkutk, pśchihódne běchu jewiſchćowe wobrazy W. Ulbrichta. Pśchipoſłuchaŕſtwo ſcźěkowaſche ſ najwjeſtſchej napjatoſcźu wobſahowej hrė, kiž bóle ſriedź rjadkow w uwjſłach hač w pižanym ſkowje namakaſch.

Wobhładanje romanza Munken Vendt kóždemu naležnje doporuċźuju, dokelž ſo wulkotnje w naſchim měſchćańſkim dźiwadle pśchedſtaja.

-ŕ.

Rubježneho mordaria Johna k ſmierći zasudźili

W prozeſu pśicźiſnjwo mlodoſtnemu rubježnemu mordarjej Kurtej Johnej ſe Stolzendorfa pola Gleibsdorfa dla ſamordowanja autowého pśchedſoſnjerja Kurta Pėſcha ſe Seidenberga je Shorjelſki pśchiſiahnjny bud w nozu k ſrjedźe króſko po 1/1 hodź. po namiecie wiſchſcheho ſtatneho rėčnika wobſtorżeneho k ſmierći ſajudźił a jemu cźeſtne prawa na pśheżo wotrjeknył.

Studowy pśchedźyda roſkaži mjes druhim, ſo je wobſtorżeny cźłowjek ſrėdka ſymnuje wutrobły a bźeżujuċźiwoſće a ſadawy alożjalny egoiſt, kiž je mordaſtwo ſ wotmiſlenjom ſkuċźił.

Radio

Pjatk, 15. februara ſo hłoſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchėdneho programa: 6,30 wjeſeły raŕſki konzert. 11,40 ſa burow. 13,30 taċźele. 14 wſchelakoroſćе. 15,40 taċźele. 16 popołdnišchi konzert. 17,50 taċźele. 19 ſabawny konzert. 20.15 hodźina naroda. 21 korps pólnych honjerjow hudźi.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchėdneho programa: 6,05 ſa burow. 6,35 raŕſchi konzert. 8,20 taċźele. 11,45 ſa burow. 12 pśchipołdnišchi konzert. 13,10 taċźele. 14,40 ſa ſonu. 20,15 hodźina naroda. 21 hra „Lohke ſbožo“.

Hiſchcze ważne ſ dnjoweho programa: Königsberg: 21 pišany wjeczor. Stuttgart: 21 pišany wjeczor. Mnichow: 19,25 ſabawny konzert. Warſchawa: 19 lohka hudźba. Praha: 19 komorna hudźba.

Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

Städtiſche Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 16. Februar 1935: 8—10 Uhr für die Nrn.: 501—800.

Rohes Rindfleiſch, Pfund 0.30 RM.,
rohes Schweinefleiſch, Pfund 0.35 RM.

Die Freibankverwaltung.

K njeſbożenju najwjeſtſcheho powėtrona ſwėta.

Amerikanſki namórniſtwowy powėtron „Macon“ je pśchi ſtuċźowanſkim leċźenju pśchi wjeczornym móſtſim brjoſu Sjednoċźenych ſtatow ſnjeſožił a do morja padnył. „Macon“ bėſche dwójcy tak wulki kaž nėmſki powėtron „Hrabja Zeppelin“. Rad powėtronom roſkaſowaſche kapitan Wiley (wobraz w lėwym rózku). Kharika je prawym rózku pokaſuje mėſtno njeſboża.

Zamołwity za politiku a feniſleton A. Duċźman, za lokalny dźėl a pśilopk Marko Smołet a za nawėſtki dr. J. Cyż, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. J. Cyż w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283. W tu khwilu ſarifna liſtina čo. 3 płatna.

Założeński swiedźeń towarstwa kat. Serbow „Jednota" w Drježdźanach

Slawny serbski bal katolskich Serbow sakskeje stolicy lětsa wupadny, za to pak bě towarstwo „Jednota" swojich swěrnych sobustawow k woswjećenju założeńskeho swiedźenja preprosyła. W towarstwowej žurli a přizamknjenej jstwje hosćenca „Bayrische Krone" na Nowym torhošću knježe wutoru 12. t. m. wjesele žiwjenje. Hižo we 8 hodź. bě městnosć přepjelnjena. Wšitkich přitomnych witaše wutrobnje předsyda tow. knjez Bjedrich Helas. Wosebje wěnowaše wutrobite słowa hosćam, kiž běchu we wulkej ljebje přikhwatali, zo bychu 56. założeński swiedźeń najstaršeho serbskeho towarstwa w Drježdźanach sobu přeżiwili. Mjez hosćemi widźachmy też mandželsku hudźbneho direktora Krawca a knjeza wučerja Zahrodnika. Swiedźeńska rěč předsydy wšitkich spokoji. Zo by kóždemu wječor něšto poskićił, bě towarstwo swinjorězanje do wječorneho porjada zapleło. Duch a žołdk so spokojištaj. Naš mištr Krawc nača wulku wječeř z přihódnej žortniwej rěču „wo wulkej kolbasy". Wučeř Zahrodnik pak měješe žarowańsku narěč toho wholeho swinjeća dla, štož wjele smjeća wubudźi. Dale čitaše so z dźěłow ruskeho spisowarja Tolsteho. Też žortniwa humoreska našeho J. Bryla-Serbina Jejdyrkec Hapla a „Hantikhrysť" so předčita. Knjez pjekarski mištr Žur powědaše, kak je jónu na čorno rězał a ze sylzami we wočomaj spominaše na njezbožowne swinko, kiž bě mělo tajku zbožnu smjerć. Při jědźi swinjacych plecow a kolbaskow staraše so městopředsyda towarstwa k. Michał Hajdan za strowy serbski humor. Tuta wjesoła bjesada traješe hač do třećeje hodźiny. Wězo bě naposledku jenož mała horstka so rozwjeselacych wostała, přetož najwjetši dźěl wopytowarjow swjedźeńka nastaji so hižo po 12 hodźinje na dompuć. Wšitkim je so lubiło a hišće dołho budże so wo tym powědać, dokelž bě „čorna juška", naša narodna jědź, kotruž bě naša krajanka knjeni Kubašowa warila, wšě wutroby dobyła. Wosebity dźak słuša knjezej Stenerej, kotrehož wudebjenje žurle we serbskich barbach a nacionalsocialistiskeho pozbudźenja wiele k dobremu poradźenju wječora přinoseše. Hač budże za lěto zas tak rjenje? F. Th. H.

Směški

Podwijchł: Sšym słowniš, jo ći wowka wumrěła njeje. Ty chanjsche mi jenož njetrjebawschi dowolenju wurěčeć. Njeboješch jo hrěcha?

Rekrut: Ně, moja wowka dźen je woprawdźe psched dwěmaj lětomaj wumrěła.

*

Muž (žonu napominajo): Žona, ja ho boju, so ho něhdy w niebjesach zaběhnjeć njebudźemoj.

Žona: Nić! Schto dha sy tak sleho činił?

*

„Kak dha so thoremu Mikułej wjedźe?" — „Hm, swjetłicha spi. Jenož druhdy wotwuči a pohlada spěchnje, hač je hišće Jroh a potom w měrje dale spi!"

*

Dosć prajene.

„Arnoschto, to dyrbju prajić, jěsć bě woprawdźe wubjerne. Twoja žona je pokalała, schto wona samóže." — „Prawje, luby Michale, ty pak tež!"

*

Macš: „Sólče, njeschćeš jo tak wólbrnje, hdyž žaneje pschičinu nimaješ!"

Synk: „Ale macši, hdyž mam pschičinu k kmjeću, potom dostanu pschezo puń!"

*

Rospjetičeny.

Peraał dźe po dróhi. Ludźo wostanu stejo a jej sćutkotaja, jo kmšia a pokazuja k portam na nebo. Peragalej poćina to spodźiwnje być. Hlada po swojim wobleczenju dele. Wschitko w rjedźe. Wschi tym sčitka pschecejła: „Luby, lubschi pschecejło, schto dha cźi ludźo maja? Je dha na mni něschto napadne." — „Sšo wě", wotmołwi pschecejł jo pošměwkujo, „ty dźe ty jej kłobuk swojeje žony jasajił!"

*

Summarisch.

„Hdy bě njeschtnk skuješť, pschewsa jeho hórka jelnosć a polizija!"

*

Licjenje.

Wučeř: „Kedźbujće! Mam-li tśi jezcźi hriwnow. Kupju najprjódy jednu kłobuk za wókom hriwnow, dale rukajcy za schěsć hriwnow, potom jednu paš za pjeć hriwnow a k tomu hišće někotre maličkosće za tři hriwny. Hdyž mam to wschitko saplacźiť, kelko mam potom hišće we mošchni?" —

Maly Franz: „Trjebacje jenož do njeje pohladać, knješ wučeř!"

Towarstwowski powěstnik.

Baćon. Spěwny wotrjad wosadneho towarstwa wotměje přichodnu njedźelu 17. 2. 1935 dop. 1411 hodź. w hosćencu w Baćonju zhromadźiznu. Dokelž budże so też wo tym jednać, hač chcemy jako měšany khór skutkować, su też žony a knjeżny lubje witane. Předsyda.

Bukecy. Serbske towarstwo skhadźuje so přichodnu njedźelu 17. maleho rózka wječor 1/28 hodź. pola Stangec. Přednošk změje knjez kantor Lodni. Wo prawje bohate wobdźělenje prosy předsyda.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica" změje njedźelu 17. 2. 35 pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Henslec hosćencu. Dowěrniey so prosy sobustawam to wozjewić. Hosćo su lubje witani. Stwórtk 14. 2. wječor w 7 hodź. so předsydstwo k wubjerk pola knjeza Frencla zeńdże. Winowatosć kóždeho je, zo přińdże. Předsydstwo.

Njeswačidło. Serbske towarstwo „Jutrnica" wobdźěli so přichodnu njedźelu na pokhowanju swojeho sobustawa Arnošta Wjeńka z Wbohowa. Zeńdźemy so k temu ½2 hodź. připoldnju pola Faltinka. Bohate wobdźělenje wočakuje předsyda.

Pančicy. „Lipa Serbska" (cyły khór) spěwa póndźelu (18. II.) wječor we 8 hodź. pola Suchec.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa" wuhotuje přichodnu njedźelu 17. maleho rózka wječor 1/28 hodź. w „Sakskim domje" w Rakecach zjawny serbski kulturny wječor ze spěwami, deklamacijemi, ludowymi hrajemi a z wulkej rěču wjednika Domowiny. Wječor rej so też wjesoła rejka přizamknje. Wšitcy Serbja z wosady a z dalšich kónčin su nam lubje witani.

Ralbicy. „Lilija" n i m a tutón tydźeń žane spěwanje. Hakle zaso za tydźeń spěwamy. Dirigent.

Hdyž so nad radiom wjeselićo pisajće nam, hdyž so na njón hněwaće — pisajće nam też.

Statny zwjazk němsk. wobdźělnikow radia (RDR). wokrjesna skup. w Budyšinje na Hosće hasy 21

Hospodarski rozhlad

Schwórtk, 14. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,496	100 pólsk. złotych	47,00
1 jendzielski punt	12,175	100 čěskosł. krónow	10,40
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,42

Barlinska bursa dnja 13. febr. Hdyž też běsche na bursy pschi spočatku cźicho a kurzy samochu ho ledma dźerjećej, ho tola po cźasu krucźischa tendenza wutwori. Kuliša běsche swoje wobstatki w dalekohajacej měrje wotstorcźiła, tak so ſ tuteje strony ledźby hódneho materiala njepschebeješe, na druhim boku pak poskićadu nižiche kurzy wěsty nastork k nowym nakupjam za publikum, kotrež też napschemnjenej tendenzy dopomhachu. Na rentowych wikach njeje ho niczo pscheměniło.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobrot na žitnych wulkowikach pohibowaschе ho dale we wulkich mjesach. Njedostatk nastorkow dla ſ mukowych wikow nimaja mlyny wulki lóšt k wjetšchim nakupjam za rožu a pschenicu, tak so poskićenja khětro na wahu padachu. Rožka ho powschitkownje cźežko samełeši. W pschenicznych mukach su mjenšche wobtłohdy za wschědnu potrjebu, w rjanych mukach běchu ledma nowe wobtłohdy, ta to pak ſo stare kontrakty lepje wotwołaja. Wowšo ho jenož jako wumóenjenje za łany wošmu poskića, napraschowanja pschetrjebarjow pak móža ho jenož zdźela spokojić. Pizowańſki ječmjeń zjawła na wikach njeběschе. W ječmjenjach za piwarnje a industriju njeju ho wuwołnjenja hišće wojsewile.

Wězera płaćišche w Barlinje zentnar

pschenicy: W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rožki R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — ječmienia G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowša H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

Někotre płaćišny ſ Drježdźanskich wikow.

Kaćata 3—4 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., kury, młode 2,50—4 hr., hołbje 60—80 pf., huńy, sarěane 90—1,20 hr., ćaćki, sarěane 1—1,10 hr., kury, stare sarěane 80—90 pf., kury, młode, sarěane 1—1,10 hr., karpy 95 pf., schćuki 1,20 hr., liny 1,40 hr., jabłuka 8—45 pf., běrny, zentnar 3,30—4 hr., běrny, po puntach 4—5 pf., łoboda, jědźna 20—25 pf., zubła 10—12 pf., krěń 50—60 pf., žołotej, ćećki 10—18 pf., běły kał 8—10 pf., cźerwjeny kał 12—14 pf., hyndrojty kał 30 hać 80 pf., petrschilka, waćzk 10 pf., rapunšli 50—60 pf., rjewjeń 40 pf., butra 1,42—1,52 hr., jeja 13—14 pf.

Dźenžnjische štótne wiki w Drježdźanach.

Na štótne wiki pschihnu ho dź ża: 17 wołow, 16 **bykow,** 16 **krutwow,** 476 **cźelatow,** 107 **wowzow,** 396 **swinjow. Pola howjazeho skotu a wowzow je wobtłoh bjez wusnama. Cźelata maja pomały wobtłoh, tola płaćišmy ho trochu powyschcja. Na swinjazych wikach je wobtłoh tchorunja jara pomały, tu žu kamžne płaćišny ſ lońskjenu pónđźelu.**

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hrivnje.

	13. 2.	12. 2.		13. 2	12. 2.
Pšenica	208,5	208,5	buny	15,7-16,2	15,7-16,2
rožka	168,5	169,5	woka	12,5-13,0	12,5-13,0
ječmjeń now.	—	—	módre łuniny	11,5-12,0	11,5-12,0
ječmjeń, nat.	207-211	207-211	žołte łupiny	15,0-15,2	15,0-15,2
wowš	—	—	zeradella	25,0-26,5	26,2-27,2
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
sčelč. muka	27,25	27,25	łany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	22 80	22 80	such. truhanč.	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrnj. kruški	—	—
ržane „	10,03	10,03	syno, 50 kg		3,00-3,60
raps „	12,25	12,25	ržana słoma		1,95-2,05
hróch, Viktor.	32,0-33,0	32,5-33,5	sčelč. „		1,80-1,90
lane symjo	12,25	12,25	wowšna „		1,95-2,10
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	sčena „		1,95-2,10

Płaćizna za płahy za wupłodźerja 8: 200.5 9: 202.5
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 163.5 11: 164.5
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 160.5 9: 165.5
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: 160.5 13: 163.5

Lětsa 14 dnjow!

Čorne sukno (počehnjenja) za žonjace kožuchi

180 cm šěroke metr 7,90 a 8,50

poskića

Schaaf

Kachle (ran.) z rołu, trjeb. knichnjeske kachle, trjeb. sofy wot 10 hr, sem. kuchinski khamor 25 hr., trjeb. vortike, regulator, kredowca (tub) tunjo a pred. **Seifert na Kamjenta. hasy 29**

Kóždu družinu dobrych

jabłukow

kupuje

Jurij Robel

na Tšišanskej drózy čo. 42 (Strehlaer Strasse 42)

Přijdźu sebi po nje, je-li trjeba, sam

Nowa 14 hanja (brěza), n. hrěb. čerjowe dźěl., khamor, šatowe a drast. wotdźělenje, 160 cm wulki, myjne hidło z krystallowym šnihelom hr.

Seifert na Kamjenta. hasy 20

225

Pohonč

so hnydom pyta

w Prawoćicach čo. 4

Drjewowa awkcija

w Zdžerjanskim hajniskim revěrje

Wutoru, 19. februara 1935, dopołdnja w 9 hodźinach přesadźuje so za hotowe pjenjezy:

150 rm twjerdych a mjechkich kuluchow,
50 twjerdych dołhich hromadow,
200 rm khójnoweje walčiny.

Zeńdźenje w hosćencu w Zdźeri. **Hajniske zarjadnistwo**

Autowu park Willy Pätschke

Pjatk, 15. februara, dopołdnja w 9 hodź. wot Muzeja **jězba k burskemu dnjej**

do Drježdźan

Jězba płaći **2.70 hr.**

Srjedu, 20. februara, **na automobilowu wustajeńcu**

do Barlina

Jězba płaći **7.50 hr.**

z wokolojězdźenjom po Barlinje a wobhladanjom zajimosćow.
Zamołwjenje na Bismarckowej dróży 12. Telefon 3900

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej kniharni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 pf.**

Přesadźowanje palucho drjewa

w hajniskim revěrje na Winicy (w Smječkecach) na drjewnišću wotdźěł 19/11 a 8/11 we wotdźěle 18/19 sobotu, **16. februara 1935**, popołdnju w 2 hodźinomaj w „Kupjeach Hell" w Smječkecach. Přesadźuje so

60 rm khójnowych palnych kuluchow,
85 rm dołhich hromadow,
500 rm khójnoweje walčiny.

Klóštrske hajniske zarjadnistwo.

„Serbske spěwarske"

wot jednoreho hač do najwosebnišeho wuwjedźenja su zaso dóšle

Serbska kniharnja w Budyšinje

Serbja, rěćće ze swojimi dźěćimi serbscy

a přepodajće jim tutón drohotny pokład našich předownikow njeskaženy. Čitajće z nimi naše

Serbske Nowiny,

wosebje **dźěćacy kućik,** kotryž so z wulkej lubosću kóždy tydźeń za našich najmjeńšich pisa

Kóždy Serb čita Serb. Nowiny

Přiloha k čisłu 38

SERBSKE NOWINY

Štwórk 14. februara 1935

Sakski krajny bibliothekar Dr. Jakub Wjacsławk

K jeho pjećdźesaćinam.

Na dnju 15. małeho róžka swjeći dr. fil. Jakub Wjacsławk, knihownik na statnej krajnej knihowni w. Drježdźanach, swoje pjećdźesaćiny. Je nam to z witanej składnosću, sebi rozpominać woznam powahi za naš serbski narod. Wukhodźiwši z nahladneje serbskeje swójby w Hórkach pola Khróšćic — jeho njeboh mać běše ze sotru njezapomnitelho tachanta Skale — studowaše najprjedy na němskej univerśiće w Prazy bohosłowstwo a słowjanske rěče, wot 1910—13 pak na našej krajnej univerźiće w Lipsku stawizny, germanistiku a geografiju. W lěće 1912 wobsta swoje doktoratne pruhowanje z wubjernym dźělom: „Wo wobydleńskich a zamožeńskich poměrach města Budyšina w započatku 15. lětstotka." — Dokelž lubuje knihi a ma samo wědomostne zajmy, rozsudźi so, so cyle wědomostnemu knihownistwu wěnować. Zastupi w lěće 1913 najprjedy jako dobrowólnik do służby tehdomneje kralowskeje knihownje w Drježdźanach, a po dlěšim dokładnym zaběranju z wobšěrnymi knihowninymi wědomosćemi, spožći so jemu skónčnje zastojnstwo krajneho knihownika na tutej sławnej knihowni.

Tak wón hižo skutkuje w Drježdźanach přez 20 lět! Dźěło knihownika je zapřeća polne, a tola za wědomosć nimo měry ważne! Wón přinjese porjad do literarneho žiwjenja, wukhowa sprócniwe dźěła, spěchuje dalše studije. Wěmy, zo so knjez dr. fil. Wjacsławk cyle wurjadnje na swoje powołańske dźěło wusteji, štož nam dosć iasnje wobswědči jeho „Bibliografija k sakskim stawiznam", kotruž wot lěta 1928 sem sobu wudawa. [illegible] ze sakskimi stawiznami zaběra, njemóže bjez tuteje wobšěrneje wozjewjeńki wobstać. — Wěmy, kak jara sebi jeho dźěło waža. Ale wo tym tu nochcemy pisać, nas tu wosebje zajmuje jeho woznam za naš lud!

Dr. Wjacsławk służi našemu ludej na prěnim městnje ze swojej wědomosću. Wón je naš prěni a jenički wědomostnje a wěcywustojnje zdźělany knihownik. Kak nuznje jeho trjebamy. W lěće 1924 je wudał wědomostnje bjezporočnje katalog serbskeho wotdźěła knihownje našeje Maćicy Serbskeje. — Porjadnje wjele měsac dołho z Drježdźan jězdźo do Budyšina je tuto dźěło z wulkimi woporami wukonjał. — Naša serbska knihownja je jenička swojeho raza na cyłym swěće! — Dr. Wjacsławk je ju wopisał, rjadował a wowědomił. — Skoro hišće ważniša je jeho wulkotna Serbska bibliografija, kotruž je Słowjanski wustaw Barlinskeje Bjedrich Wylemoweje university w lěće 1929 wudał. — Na 327 stronach podawa dr. Wjacsławk 4713 čisłow spisow a jednotliwych nastawkow, kiž su wušłe w serbskej rěči, abo jednaju wo Serbach. — Dźiwachu so, zo so telko wo khudych a pokornych Serbach pisa! Dr. Wjacsławk je nam dobył nahladnosć! — A tola wón wě, zo je jeho dźěło hišće njedospołne. Hromadźi dale, přihotuje druhi zwjazk. K tomu drje też podawa dalšu serbsku bibliografiju, kotruž pjećlětnje w našim Časopisu wozjewja. — Wón je tak rjec ze strašowarjom našeho cyłeho literarneho žiwjenja — z najswěrnišim a najpřećelnišim.

Njewustawajcy słědźi dr. Wjacsławk dale. Wuplody jeho dźěła su jeho nastawki „Serbske wobydleństwo w Budyšinje w spočatku 15. lětstotka". Č. M. S. 1918; „Stawizniske a kulturne wuwiće serbskeho luda w běhu 19. lětstotka". Łužica 1931 sł.; „Kak stari Serbja swoje sydła założowachu?". Kat. Posoł. 1918.

Wjele je wón pisał do nahladnych němskich časopisow wo serbskich wašnjach, stawiznach, a wo serbskim duchownym žiwjenju. Wězo w sprawnym duchu! —

Też to nochcemy zabyć, zo je we swojich młodych lětach nam spisał dwě rjanej wjeselohře: „Wón njesmě pućować" a „W paslach"; zo w towaństwowym žiwjenju Drježdźanskich Serbow rady z bohatych pokładow swojeje wědy přednošuje.

Tak je jako swěrny a hódny syn swojeho luda nětko docpił wyšinu swojeho žiwjenja, skutkuju we ważnym zastojnstwje a při tym nihdy njezapominajo na swoju Łužicu. Słowa rjekowskeho němskeho basnika: „Tón je we nutrinach swojeje duše swěrny, kiž swoju domiznu lubuje kaž ty", płaća też jemu. —

Njech Bóh Knjez jeho dale přewodźuje, zo by dołho stał na wyšinje swojich duchownych a čełnych mocow, a zo by hišće wjele hódnostneho wukonjał na swojim wědomostnym polu!

Za wšitku lubosć pak, kotruž je swojemu ludej wopokazał, njech jeho najbohatšo mytuje we swójbje a w zastojnstwje!

O. W.

Pšcheżadźowanje w Sibyllenoritiskim hrodźe.

Pšchi pšcheżadźowanju w Sibyllenoritiskim hrodźe ho nimo wjele wěžow i wobrubjiskeho wobšěrjenstwa pohlednjeho jatiskeho krala pšchedwaršasće. Pšcheżadźowanje namaka najwjetšchi jatim pola hromadźerjow wumělstwa w Němskej a wukraju. Wězy, kotrež ho na pšcheżadźowanje pšchedawachu, hu ftoro wschitke wjazy krótcj telko wunješe, hacj běšche ho taxo postajita.

Bobak:

Zejhrawaj, zejhrawaj „Pjerunje"!

6] (Pokračowanje.)

Ale nochcu předaloko so zaléć a cofać do pawčinow stawiznow. Ja scyła ani najmjeńšeje přičiny nimam, zaběrać so tak dokładnje z tutym Parskom. Přetož je mje znajmjeńša žałostnje wostrózbił. Z prěnja wočakach wot města, kiž ma tajku sławnu zandźenosć a přitomnosć, też trochu zwonkowneje nahladnosće a nic jenož přez pjeć tysac wobydlerjow. A zdruha — a to mje wosebje žerje — njedóstach w Parsku ani wobjeda nimo njezbytnych kotletow. A to hišće najhórše njeje. Hdyž Parsk čěkajo wopuščich, mój dušny „Pjerun" do něčeho stupi, dyrbjach z nim do kolesoweje pódkowańnje a zhubich z tym wjele časa, pjenjez a wjesołu myslička.

*

Hdyž sy so dodrěł hač k Parskej, sy tak rjec hižo w Barlinje. Khěže će wjacy ducy njewopuščeja, njech su to druhdy też jenož drjewjane budki srjedź khójnow a zahrodow, hdźež Barlinarjo kónc tydźenja přebywaju. K prawicy jězory zasakle mje přewodźeja hač do sameho Kopnika, skutkowanišća sławneho šewskeho hejtmana. Ale, ja wjac khwile nimam, hladać wokoło sebje. Dyrbju hladać na puć a kedźbować. To ći je wobkhad hórje hač w Bukecach wote mše . . . Poprawom sym chcył wot Parska jěć z čahom. Lěpje by było a rozumnišo. Ale tak běch sej do hłowy stajił, dojěć z koleskom do sameje stolicy Němskeje . . .

A to sym też dodźeržał.

Zatrubće truby! Zabubnuje bubony!

Serbski dundacy ryćeć zajěcha na swojim dobrym „Pjerunje" do němskeje stolicy!

II.

Ha, k ranju chcu ja jěchać . . .!

Štóž snadź tu wočakuje nadrobne wopisanje němskeje stolicy z jeje zajimiwosćemi, teho wěšće koza liznje. Niemážu ani wopisać Barlin, dokelž sym w tym nastupanju trochu — prajmy „předpojaty", to rěka njejsym dosć wěcowny, mějo wot wšeho spočatka wěste předsudki . . .

Nic, zo bych zasadnje měł nješto přećiwo Barlinej — Bóh zwarnuj! Ale jako zažrany domoródny prawjesnjan, kotrehož ani dołholětne přebywanje we wulkich a mjeńšich městach skludźiło a civilizowało njeje, scyła wulkoměsta ani čuć njemóžu . . .

A hdy njebych měł w Barlinje připadnje přećela, nihdy am dojěł njebych.

Prěni króć pobych w Barlinje, wopytach přećela a cologisku zahrodu.

Druhi króć pobych w Barlinje, wopytach přećela, narodźu wobrazańju a muzej kěžora Bjedricha.

Třeći króć pobych w Barlinje, wopytach přećela a zetkach tam krajanku, z kotrejž so hromadźe wobhladachmy sejmownju, bohowku dobyća, Branibor-ske wrota a dróhu pod lipami.

Nětko běch tam dojěł štwórty króć a dźěchmoj z přećelom do „domu wótčiny". Běše njedźela a tuźnota kaž w pražniku. Barlinarjo běchu wonka na wsy a so kupachu w jězorach, wjesnjenjo běchu w Barlinje a so tam poćachu. Čujach so kaž doma, wosebje w „domje wótčiny." Tam mózeš so zabawjeć na wšě wašnje: po baworsku, po rakusku, po bramborsku, po porynsku, po špańsku, po amerikansku, po turkowsku, po japansku, po čornuchowsku . . . Móžeš sej swoje wobličo, swój hłós zwěčnić dać za nješto krošow. Woprawdźe, je tu wulkotna składnosć, swoje pjenjezy na nanajwšelakoriše wašnje wotbywać . . .

*

Chcych pola swojeho Barlinskeho přećela jenož tak skrótka pozałožić, dźeń abo dwaj powotpočnyć a so z wětrom měć. Ale tak ruče to bohužel njeńdźeše. Sprěnja, hdyž sy jónu zapadnył do serbskeho domu, wosebje w cuzbje, to so tak ruče wjacy njeswuswobodźiš z krutych paslow hospodliwosće . . .

Z druha dostach bolacu nohu!

Skónčnje pak tola so wudrěch wokam a putam serbskeje hospodliwosće a ze zawobalenej nohu tłóchnych z němskeje stolicy. Tón króć pak nic „wysoko" na „Pjerunje" ale z čahom . . .

Moje heslo wotpowědowaše započatkej stareje, prastareje nižozemskeje ludoweje pěsnički:

„Naer Oostland willen wy ryden . . ."

Naši słowjanscy prawótcojo drje so za tutu pěsničku a jeje spěwarjow tak jara njezahorjachu. A to so jim dźiwać njemóžeš . . ! Ale ja pojědu k ranju z cyle druhimi zaměrami hač tamni brabanscy sydlerjo, kiž pytachu we słowjanskich krajach „een betere stee."

*

Město Frankobrod nad Wódru je měł pisomnje wobkrućene stare prawo, zo jenož tu smědźa rěku přeńć pućowarjo a překupcy, kiž chcychu k ranju do słowjanskeho kraja.

Stare nałožki maju so hajić, tuž ja so mějach po starym, dawno hižo zabytym zakonju, wuzwolejo Frankobrod za wukhodźišćo swojeje wuprawy k ranju.

Přijědźech wječor z čahom do tuteho města, kiž hnydom sej doby moju přikhilnosć. Njewěm, čehodla! Snadź, dokelž nadeńdźech skromnu drje, ale jara tunju hospodu w „Złotym jandźelu?"

Frankobrod móže so wulcy činić ze swojej zasłošću. Nic, zo by něšto činić měł ze starymi Frankami, kaž by někotryžkuli po mjenje sudźił. Měješe tu skerje počahi ze Słowjanami, přetož přez Frankobrod dźěše cyły wobkhod a wobkhad mjez Polakami, Pomorjanami a Němcami. Frankobrod bě město sławnych wulkowikow . . .

Ale bě też jara wučene město. Bě tu samo sławna universita — přez tři sta lět dołho, kotraž so potom w l. 1811 dyrbješe wotstupić šlezyskej stolicy Wrótslawje. Tak je město zasy dyrbjało so trochu poniżeć. Ale to jemu přisteja. Žiwi so póćiwje hłowanje ze železowym přemysłom.

A cuzy ma w měsće też dosć k wobhladowanju. Na přikład tu rjanu staru radnicu srjedź torhošća. Abo rjane stare, čełwjene gotiske cyrkwje! Romańtiske hasy z powažnymi měšćanskimi domami barokneje doby . . !

Přińdźeš na swoje w Frankobrodźe!

(Pokračowanje sćěhuje.)

Wotewrjenje 2. sakskeho burskeho zlěta

W Drježdźanach, 13. 2. 1935.

Dźensa popoldnju ½3 hodź. wotewri so w Drježdźanskej wustajeńcy 2. sakski krajny bursti dźeń. Na tutym běchu so tyjažy sakskich burow sjechli. Sakski krajny bursti wjednik Körner wotewri sćěł z postrowjenjom wšěch sjednjenych burow a burowkow a cjeńnych hosći, mjes kotrymiž běchu tež wotpósłanzy sakskeho kněžerstwa z dźěłowym ministrom dr. Schmidtom na čole. Won na to pokasa, so steji tónle zas bursti sćěł w znamjenju wuptodźerskeje bitwy a tohodla powita wón wožebje profesorow ratarskeho stoka Lipscanskeje university, knjesow prof. dra. Wilmansa a prof. dra. Rudorfa, kotrajž staj pichednoschadaj pichilubikoj, kotrejž so wožebje z wupkodźenjeskej bitwu sabrataj.

Knjes profesor dr. Wilmans jimasche so potom hnydom słowa a rěčeše wo wusnamje herbskeho dwora we wuptodźenjeskej bitwje. Mjón na to pokasa, kak je wojowanje zalěho ćměta pscheco wobstajenej Němskej po 4ětnym ćmětnym wojowanju njeje pschestało, ale so je so hischće 16 lět dołho pscheco wine nam dźěłało, doniž nazionalne połěhnjenje temu tónz njeskónči. Adolf Hitler nam doby zwobodu a cześć. Wobej pak stej jenoj tehdy swěsćenej, hdyž je Němska w sastaranju se sežiwjenskimi žrědłami a se žurowinami (Rohstoffe) njewotwisna. Tohodla wuwładarska bitwa, w kotrejž je bur wokał. Dyrbimy pschi tym tři hłowne žadanja wobkedźbowacź, chcemy-li tutu bitwu dobyć. K prěnjemu mamy so pschi plahowanju na pschirodne wobsiwnosće dźiwacź a tute dospolnje wužiwacź, k druhemu njesmějmy jenosstronsaj plahowacź a k tśeśemu mamy so wo takhowanje wětšych reserwow w bróžbje a na hłubi storacź.

Chcemy-li z nascheje pódy wjacy hacź dotal dobyć, kuđse so to hukło jenoj z wopuschćenjom dotalneho plahowańskeho [illegible]ma (Fruchtfolge) pschewiesći dadźeć. Mamy wjacy rostlinow plahowacź, kotrejž serawnjenje bróđr (Bodenagre) spěchuja a kotrejž so niz jenoj za pizowanje, ale też w industrijt triebaja. Póđła toho mała so wjacy šcheśerniščkowanych rostlinow (Stoppelfrüchte) plahowacź, so hnamu z nascheho stotu sežiwjeneho zamjneje póđy wjazy dobytka měli. Stót ma so po potrjebje a pschimérjenj na pizu dobyteje se zamjneje póđy wudźerżeć. Njejsmějmy wjazy mlokowego stotu měcź, hacź mamy swojeje pizy. Město toho hodźa so fekrje wowzy plahowacź, za kotrejž so pschipóđła hischće wischelaka piza namaka a kotrejž też pomhaju, wotwišnosćacź w sastaranju je žurowinami pomjeńschicź.

Knjes prof. dr. Rudorf saběrasche so potom wobjebje se sastaranjom luda z chlěbom, z běrnami, běłikom a tukom z nascheje póđy. Won wusdźěhny, so njemóžemy plahowacź klimatiskich wobstejnosćow dla telko rostlinow, z kotrychž so wolźi a tuk dobywacź hodźitaj. Dyrbimy pak na to dźiwacź, so město toho dosćź tuka, schmalza a butry z nascheho stotu wuptodźimy. K temu je dobra piza nusna a w tym njejsmějmy so wjazy kaž dotal na wutkanju dowos, ale na to, schtož nascha póda posficza, spuschćeczź.

W pschichodźe budźemy tajke pizowańske rostliny plahowacź, kotrejž wobjebje na tuk pola rěsneho, a tucźnische mloko pola dojeneho stotu da. Temu ma so hnojenje tutnych rostlinow pschiméricź.

S pizu z nascheje póđy saběrasche so też knjes ratarski radźićel Teucher-Drježdźanski, kiž wobjebje selenu vizu (Grünland) poruczeše, kotraž budźe nam w pschichodźe dowolecź, bjes wschoje kupneje pizy 15 litrow mloka wob dźeń a truwu dobywacź. To pak je jenoj mózno, hdyž so z tutnych rostlinow w symje jenoj mało pizowańskeje hódnoty zhubi. Tohodla ma po móżnosći zebi tóżdy ratak „Silo" natwaricź. Wuspłodźerske wobsedźerstwo njeje experiment, ale ma być nowa forma starskeho dwora, kiž je thmany, sežiwjenje nascheho luda na zamjnej póđze zwěrźicź.

Wustajeńca „Čerwjeny Khapon" w Drježdźanach

Město Drježdźany, kiž jako magnet puczowarjow wschěch kónćin němskeho kraja a je wschěch dźělow swěta k zebi wabi, w lěcze 1935 swoju zkawnu tradźiziju z wobsedźenjom wustajeńcy króniuje. Shromadnje z němskim wjednistwom nazionalsozialistiskeje strony měschćanskich wustajeńcy hamt němskeho ludowego wustajeńcza za wohnjowy schit a wutkowarskowe pschiprawi. Nowe a wabjace kaž jeno mjeno „Čerwjeny Khapon" je też pschewjedźenje a zarjadowanje tuteje ludoweje wustajeńcy. Nowe zapschičerje wo wustajenju so tu do skutka staji. Prěni kročej wutwori we tutej wustajeńcy za ludowe wustajeńcy, jako wobsedźa nazionalsozialistiskich myšlow budźe wona wjednića a puczowanja k ludowej shromadnosći.

Drježdźany z tutej ludowej wustajeńcu njeje wjele wulki skutk z njedowumnymi symnymi sćěhowkami dokonjeli. Wjele jenoš z zyłeje Němskeje, z zyłeho kulturneho ćměta powabi so k wopuschćenju ludoweho spomóžerstwa a wojowanju pscheco wine schkodowanju do zalkeje stolizy pschijědu, za kotrychu zebi bohate pokłady hobu wsali k lěpschemu cźłowjekowu, za kotrychž zu k pomozy postajeni. S nimi wjele a zaso tyjažy puczowarjow do Drježdźan pschijědu a pozdźischo, kotrejž jim město zuzych je swojimi bohatymi pokładami posticza, z wopytom prěnjeje ludoweje wustajeńcy w nowym stacze krónuja.

Zariadnistwowa akademija w Dr'eždźanach, wotnožka w Budyšinje

Sarjadnistwowa akademija w Drježdźanach, wotnožka w Budyschinje, saporjenje 19. t. m. z 2. rjadom pschecźitanja zjawjeho pokrjačneho wukubłanja w powokańskej wědomosći sajsojnikow.

Sa pschednoscherjow zu zo dobyli: Zupny hospodarski radźeć Müller wo wjednikowej hospodarskej politiky; prof. dr. Krampfa dr. Bellguth wo razbowju wědomosći a wobsedźerskej politiky; referendar Zinßer wo politiskim rozbudźenju mjezy w Europje; prof. dr. Schultz wo pschemjenjenju struktury němskeho ludoweho hospodarstwa; wjednik župneje wjednistwe šule II w Friedrichsburgu; dr. rer. pol. Männel wo sahadach zwětowego nahlada tśeśeho stata.

Přilopk

W Połnóznym ludowym morju taje.

Rusce wjedrarnje w Koloderym morju zu we njewschědnym wjedeje w tamnischich kóncźinach powěle. Tak na pschikład na Franza-Josefowym kraju taje, schtož dotal njejsu wobsedźowali. Też z druhich stron, tak z tupom Wajgacza a Matoczina-Schorrz zo wo temperaturach tvochu nad 0 powě. Sowjetske wjedrarnje wschitke wočakaju, so zo wjedro w Europje bórzy pscheźitnje.

Druha symna zołma w Europje.

Do Ruskeje, Pólskeje, Schlesyskeje, Balkana, Madźarskeje a Schpanskeje je so tónz sańdźenego tydźenja druha symna zołma nawalika. W tutych krajach temperatura hacź na 30 stopnjow pod nićzku spadny. Doły wulkich rěkow běchu polne mhły. Pola Beograda we Južnoslowjanskej zlej w husej mšźe dwaj zelesniskaj cźahaj do zo srazyłoj. Na zboże njeje nichtó do schkody pschischoł, jenož dwě lokomotiwje a wózom wosow je so wobschkodźiło. W Madźarskej zyłne znjehowe mjesecźe sathadźachu a w rańschich hórskich stronach pschi zurowej tschěłkanjy 20 stopjeńkow symy namérichu. Takle symu wot lětdźeławkow wjazy njepomnja. W zyłym kraju so dla wulkeho znjeha wobkhad zelesniskich cźahow a autobusow haczeše abo so zyle sastaji. W lěźach hłoba na swérina cźežko cźežpješe a z cźrjódami piza pytajo do blischeše cźłowjeczich wobhdlenjow pschikhadźeše. W Schpanskej syma 14 stopjeńkow dozpě. Sahrodnikowe je cźežko schkodowało. Woda je w powodźenjach smjerśa. Pola Valencije je so kćeženje stołnych jabłuczkow inicźiło.

Wobras z ludoweho morja w jenym pomóźskim pschistawje.

Ssylny wětr je pscheđ nękotrymi dnjemi lód Schćeźecźinskeho saliwa sestorkał a z tajkim wotmachom k mórskemu brjohej jitźeźił, so je so sajeźo do Wollinskeho pschistawa z ludowymi schkrutami dospolnje saraćił. Lód je so hacź do 6 metrow wyšoko nad wodu nakopił.

Živienia sprócny!

Zuzy króśiny cźłowjek kroczeše pschi wieczornych fenderkach wot blischeho dwórnischća do maleje hórskeje wjeski. Runje bě tu doschoł a pytaše za nóznej hospodu. Sastupi do korczmicki „K cźerwjenemu wolej" a próschesche wo nóślech. Sastupiwschi do pschipokazanoje sjiwicźki wuny zebi wobliczo a ruce, cźeśasche buczowanišći próch ze swojeje drasty a wukładże zobuwjschinjeśene drasty z nałkrjóśetnika. Mjes tym bě so wonka dospolnje saćmiło.

Jako zuzy, kaž by najbóle rozwjeselony był, hwidaźo po dźiwjanym ifhodże dele pschińdże, wocźakowasche jeho dełeka hižo korczmaŕ. Zuzy pschiwobroczi so k durjam korczmaŕskeje sjiwy, so by tam powjeczerjał. Korczmaŕ pak pscheworyły kopica do wotjebiteje sjiwy a prajschesche so za jeho pschećerjenj. Po wobliczu zuzeho dźěłche nješty pozsmějk. — Njech prajі zebi žaun za so, — mi to hischće k wotkhadej sežłodźi . . . . Pomałku jédźeśche a pijeśche k tomu zlotozołte wino, kiž jemu tak dźiwnje po schiji běžeśche.

Ssedźeśche tam žamlinki, pijeśche a kurjeśche, jako by pischezy bóle a bóle so wot cźłowjekow zdalował. We tutym wokomiku pozbinasche jemu wěste być, so je a pije hżenża wopraždże pożłedni raz w žiwotni žiwjenju . . . . Tola cźohodła dałeko muślicź? To nima zmyšła. Schtóž je swoje žiwjenje pschećiwił w žamoće, njeztrachuje so zastupicź do wěcznosće, z kotrejež je bjes swojeje wole pschińschoł.

Potom žedźeśche zuzy hóścź mjes nękotrymi wjeśnjanami za kulojtym blidom w korczmje, žortowasche z nimi a hładaśche tak zalubowany na korczmarjowu dźowku. Wokoło połnozy dźěłche halle lehnjcź. Wonka wotpoczowasche wschitka stwórba we hłubokim sparu. Sdała pak bě zlyschcźej stajnje pluśtotanje nękajkeje wodźicźi . . . .

Hory žo módrjachu we rańschim zwitanju, jako zuzy z ko'a stany a wokna schěroko woczini. Bórzy po tym wopuschćeźi žwoju hospodu a krocźeše po selenych kukach do hór . . . . Duzy po puću pschedźlajeśe žebi žwojich pschiwuznych a znatych w duchu, hdyž budźa w nowinach cźitacź žmjertny nałožchk, „ktruchže njeboże wulkeho žpytnika . . . ." To budźe dźiwanje rjekny wótźe do lěsneje cźišchiny. Njedaloko schucześeche z blukim hłoźom hórska rěcźka.

Skónćnje bě dospěł na wotmyšlene měźino. Stejeśeche na wyšokej skaliinje. Hładaśeche wokoło so, dele do bjeskónćnje hłubiny a horje do cźahatych mrócźelow. Psched nim wupschestrěwasche so wopuschćena krajina. Tu bě na měźinje, hdźej dźiwschne žwoji njeztuł dokonjeczi, nichtó njebudźe hinak myšlicź, hacź so je so njeboże stało . . . .

Lědma bźeśe so puschcził do žwojeje łahuby, schmijeśeche jemu we wuschomaj a krótke dopomnjeńki sthadźachu jemu we myślach. Niz wjazy na to myšlicź, pichirźowasche jemu dźabok. Hižo tśeći raz w jeho žiwjenju hrabaśe žmjercź je symnej ruku za nim. — Jako jédnacźeśetny hólcźej bźeśe na wjeśnjym haće pschi žankowanju so pschełamał, a bjes wědomja hižo wucźahny jeho jedyn wjeśnjan je symneje kupźele. Wutorhnyły jeho z rukow wětśeje žmjercźe. Druhi raz tehdy, hdyž jako mlody ofizjer bě bźeśeche we žurowej žwětowej wójnje. Jendźelska granata zažžypny podjeńśki zkhow, hdźej runje pschełewjasche pschi žwojim dźele jako wobkedźbowaŕ. Po dołhim pytanju towaŕschojo jeho wurychu a połožichu jeho na žmjertnu plachtu, na kotruž emrétnych wojakow kładźechu. Po dołhej zhwili, bě w nozy, hdyž mortwych wojakow wrócźo wožachu, poczawutroba zaźy bieź, hischće ras bě žmjercź wot njeho wotžnyła . . . .

Hubje zuzeho zastonaschcźej, zaźy žlejeśeche jemu žmjercź pscheđ wocźomaj — tón ras žam žebi ju wuzada.

Nadobo sacźu mózny storh, jeho do hłubiny špćhaze cźełco so nadobo zatorhny. S bolosćiwymi stawami wiźaśeche mjes njebjom a zemju. Jako wocźi wocźini zalkhicźa zrudnje, a tute žlyšne žwuki namakachu zrudny wothlós we k njebju žahajych skalinach. Po zhwili naby zaźy wědomja. Njezapschijimjeśeche pak dospolnje, zdźo bě so po prawom z nim stało. Wiźaśeche pschi nahlej sežénje na starym wotlemjenym pjeńu. S swobodnaj rukomaj maźaśeche wokoło so, nihdże pak njebě niczo druhe, hacź žymny kamjeń. Jeho nosy pak wikaschtej dele do próżdneho. Potom posłóbnu hlowu a widźeśe, so bě nehdże wózom metrow padnył. Wotlamany schtwm bě jemu do drasty so zadrěł a tak jeho zadźerżał. Nětko mějeśeche cźaża dosćź zebi pschemyšlowacź wo žiwjenju a žmjercźi. — Žiwjenje pak zdaśeche so jemu nětko być zmyšł wschehu wjeśela a pokoja.

Tři hodźiny tu takle wiźaśeche, drapaśeche z porhami we žymny kamjeń, hdyž a hdyž wokaśeche wo pomoz. Njebibośeche so ani kušła, so njeby so stary pjeńk wuwalił a z nim padnył do zahłuby.

Wětši dźěłaczerjo itkuczenje zaźłyschachu wo pomoz wołanje a thwałachu tam. Pschischćichu powjaty dele, zuzy so na nje pschihnuły a so tak wumóźi. Horjeka padny žwojim wumóźerjam do rukow a dźakowasche so jim na kolenomaj tlečo. Dźěłaczerjo běchu hacź k žylam hnuczi za dźak, kiž wukhadźeśe z najhłubšich hłubin wutroby.

Nihdy wjazy — myšleśeche wumóženy pschi žebi. Hischće ras stłóczi dźěłaczerjam ruku a krocźeśe z horow. Bórzy pominu so z wocźow dźěłaczerjow, kotříž pschezy hischće za nim hładachu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowérnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 39 | Budyšin — Piatk 15. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wulka wustajeńca automobilow so wotewrila

Wjednik a němski kanzler je schtwórtk pschipoldnju z wulkej šmĕrdawajej narěču najwjetšeju automobilowu wustajeńcu šwěta we wustajeńcach w Barlinje wotewrił. Pschi wotewrjenju lětuscheje internazionalneje wustajeńcy automobilow a motorschich kołow běchu wschitcy diplomatojo, statni a župni wjednizy stronY, zastupjerjo nazionalsozialistiskich formazijow, industrije a hospodarstwa a 100 ručnych dźĕlačerjow najwjetšich wustajazych firmow z Němskeje a z Barlina jako čestni hosćo pschitomni.

Wjednik a němski kanzler nĕhdźe sćĕhowaše rosłoši: Jako je 11. februara 1933 prĕni krócz pschi wotewrjenju wustajeńcy automobilow rĕčał, němski wobkhad a němske wobkhadne hospodarstwo, kaž so sdaše, bjeź sadźerjowanja spadowaše. Industrija, kotraž w druhich krajach na prĕnim mĕsnje produktiwneho dźĕła steješe, w Němskej po sdaću sajcz łypła. Tuto wutwicze bĕše satraschaze snamjo powschitkownego wobkładjowanja, kiž pschezo bóle wokoło so pschimaše, so nĕjachu po sdaću cźi prawo, kotrjž chyžu w němskim ludźe zmyślenosćej mjenjejhódnosće wocžahnyć.

Kanzler dopominaše, jako tehdy rosćahdźenosć nowego knježerstwa pschipowĕdaše, so chże spadowanje naschego autowego wobkhada sadźerjeć. Tehdy bĕše zwón žeby teho wěstu, so móže so wutwicze jenož we wobłuku powschitkownego wožiwjenja naschego hospodarstwa porazyć. Hdyž mózmy po nimale dwĕmaj lĕtomaj w spĕchowanju němskeho automobilisma tak wulke wuspĕchi pokazać, njech so na tym spóšnaje, so to njeje z pschiwdatej wuhadałco, ale so je so z wobschĕrnym nadběhom pschećiwo pschičinjanym předawšiskemu rospadu zapschimnyło.

Dźĕlanje automobilow se zwjazuje z podłanskimi industrijemi ze z rosćahdźazym kłucžom w naschim hospodarskim žiwjenju. Cźehodła je so tuta industrija w Němskej tak njeschčitomnje wuwinyła, hnydom njeje lohko spóznać. **W naschim kraju je so automobil wunamakał.** Daimler a Benz skluchatej do najwjetšich wobkhadnych pionĕrow cźłowjestwa, naschi inženĕrojo skluchcheja we wschĕch cźołach do najwusłowjnišich technišich saćmanjerjow šwěta. Kadyž druhi dźĕlačeje němskeho dźĕlačerja w kajkosći njepschetrjechi, zwažliwosć naschich pschedewzaćow je nam w mnohim nastupanju najwjetšeho hospodarskeho pschiprawy natwarika.

Němske jelezniže běchu najwjetšeho a najpschikładniše naprawy, cźehodła njedyrbjał nasch lud, kiž je so we wobkhadźe na jelezniscach, na łódźach a w posledním cźasu w powĕtrowej póśće wurjadnje we wobkhadźe wuwił, runje wobkhadny žrĕdź zaspjewaš, kiž je nĕhdy sam wunamakał? W tutym swisku dopominaše wjednik a němski kanzler na wułóžk šwětowe wójny, na Versailleske sprjećenje a politiku a hospodarske potłóčenje Němskeje, kiž běchu njepschijhódne za naše automobilowe hospodarstwo. Njemudre naprawy knježerstwa w swjazku z marxistiskimi nahladami k tomu pschinoschowachu, so by so produkcija a wotebĕrarstwo wróćiło. Potom wjednik wuzběhnje dowĕrjenja ludu k zjednośenju a spĕchowanje dźĕłowego pokoja rospominaše. Němska automobilowa industrija je z pschisłuchkowymi dźĕłakćejemi a wuporjadźerjenjemi, kaž tež w wurstwje lětnje hižo pschez 600 000 ludźom dźĕło dawa, a hdyž k tomu hischcze tamne 400 000 pschičinjmy, kotrjž pośrědnje abo njepośrědnje na němskich autowych dróhach abo na wutwarjenju druhich dróhow dźĕłaja, nalicźimy nĕhdźe milion cźłowjekow, kotrjž dźenża w tutym hospodarstwje swój chlĕb sakhwalja.

Tohodła je kanzler też dźensa sašo k programmej wusnawa, kiž je so psched dwĕmaj lĕtomaj postajił a je mjes tym tak wulke płody njesł: Najwjetše wołóženje poła wuschnoscow za autowy wobkhad a autowu industriju, žiwlne materialne spĕchowanje a swĕsćenje automobila w šporcy, a ličźerje spĕchowanje wobkhada dorha z wutwarjenjom naschich autowych dróhow.

Jako dĕše kanzler hischcze raz na ważnosć automobilowoje industrije za naschich dźĕławych ludźi pokazał a němske wosy a motorske kola jako najlepsche šwěta wosnamjenił, won lětuschu internazionalnu wustajeńcu automobilow 1935 wotewrí.

Němska Jendźelskej a Francowskej wotmołwiła

Němski šwonkowny minister šwobodny knjes z Neurath je schtwórtk popołdnju jendźelskeho pósłanza w Barlinje, sira Erica Phillippsa a hnydom na to z francowskeho pósłanza Francoisa Ponceta pschijał a jimaj němske stejischcho k namjetam sdźĕlił, kotrejž stej Jendźelska a Francowska pschi wopyće francowskeho šwonkowneho ministra Lavala w Londonje wudźĕłałaj a pisches mjenowanemu pósłanzow němskemu knježerstwu wosjewiloj.

Sčo složuje po diplomatiskim waschnju šo ertne jednanja němskeho šwonkowneho ministra ze zastupjerjomaj Jendźelskeje a Francowskeje z němskeje strony z wopršdka nadrobnischeho njewosjewi. Stejischcho němskeho knježerstwa, kotrejž je němski šwonkowny minister pschi swojim rosrĕčowanju wukrajnymaj pósłanzomaj pschepodał, šo šobotu wosjewi. Tola hižo nĕtko hodźi so praticź, so je němske knježerstwo Jendźelskej a Francowskej swoju wolu wobkrućiło, so chce wschitko činiś, schtož w jeho mozach stej, so by mĕr schkitało a zakhowało. Powrĕtrowe srĕčenje, kotrejž šo w Londonskich dorečenjach namjetuje, a wo kotrymž šo po sdaću najlóžo jedna, po mnjenju němskeho knježerstwa tajku možnosć poskića. Sa němske knježerstwo njeje lanch pschičinow, kotrychž dla njedyrbjało šo z tutej sajimawej należnošću zabĕrać. Hdyž ma srĕčenje ranšich statow po mnjenju němskeho knježerstwa pschewjele šlabošcow, powĕtrowe srĕčenje jasne a pschehladne wobsahowe wosića, so by nětrjšiše rosrĕčowanje jara derje mohło k wuspĕchej dowjesć.

Njewotwisnje wot wežerawšich rosrĕčowanjow němskeho šwonkowneho ministra z jendźelskim a francowskim pósłanzom, je šo němske stejischcho k srĕčenju ranšich statow hižo njedawno francowskemu knježerstwu wosjewiło. Na to je francowske knježerstwo w Barlinje notu pschewodało, kotraž zyły rjad pschećiwjenjow pschećiwo němskemu stejischcźu wopschija. Francowske naspomnjenja šo w tu chwilu dokładnje pruhuja.

Schtož znate Romske srĕčenja mjes Francowskej a Italskej nastupa a kotrejž je jendźelske knježerstwo schwaliło, je šo němske knježerstwo k wujasnjenju postajenych praschenjow pola wobdźĕlenju knježerstwow wopraschało. Wot wotmołwow pschichodne rosćahdźe wotwisuja.

1. měrca swjatočnosće dla Posaarske'e we wšitkich šulach

S prĕnim dnjom měrca t. l. šo Posaarska do šhromadnosće němskeho stata wrócźi. Tutón dźeń wjeselo a nazionalneje hordosće dyrbi šo pomjatkej naschoje młodźiny jaschcźepiž. Němski wocźehnjerski minister Rust je tohodla z wukasom postajił, so ma šo we wschitkich šulach, kotrejž jeho ministerstwu podsteja, 1. měrca dopołdnja w 9 hodźinach z krótkej a dostojnej zwjatočnosću na nawrót Posaarskeje spominać, schulske roswuczowanje pak ma na tutym dnju wupadnyć.

Swědk w memelskim procesu so zajał

Po wobsamknjenju jeneho Kownoskeho pschepytowaneho žudnika šu w Memelu žudnistwo pschistajenja Herberta Krahmera sajeli, dokelž jeho winuja, so je w prozesu pschećiwo Memelskim wopaki pschińdźał. Krahmer je jedyn z mnohich poczeżowazych šwědkow, kotrjž šwoje wuprajenja pšched pschepytowazym žudnikom pschi nĕtcźišim žudnistwu jednanju saprěwachu. Krahmera šu 22. januara dla šuspiznego šražnikstwa Jefustiša, kiž dĕše šo šhubił, pschesłyschowali. Jeho wuprajenja pšched žudom wulke spodźiwanje žudźichu, dokelž wón rjekny, so je pschepytowazy žudnik wot njeho žebi wuprajenja wunuzował, hdyž je jemu hrožył, so jeho hnydom sajeć da. Sšud je tehdy wobsamknył, so tuto wuprajenje šlatnemu rěčnistwu da pschepruhowaś. Sajatemu po litewskim šakonju hač do 6 lĕt khłostańe hrozy, je-li šo poradźi, jemu wopačnu pschižahu dopokazaś.

Juhosłowjanska wojerska rada so pomjenowała

Pšched nĕkotrymi dnjemi je šo w Juhošłowjanskej wojerśka rada wutworiła. Regenśka rada je sa šobustawow wojerśkeje rady pomjenowała: pryedawšcheho wójnskeho ministra a schefa generalneho staba generala Miła Vanowicźa, dotalneho schefa generalneho staba Nadića a dotalneho wjednika druheho wójskowego korpsa generala Belića. Wojerśka rada jako najwyschschi wojerśki organ ma najwjetšchu samohwitosć za wuhotowanje a hotowosć šhošłowjanskeho wójska. Sdobom je regenśka rada generala Marića za noweho schefa generalneho staba pomjenowała.

Mjeńše italske wojerske wotdźĕlenja so na łódźe podałe

Italskej divizijoj za Abeßynsku šo po njeśischich wotdźĕlenjach z pschišławow w połodnischej Italskej wotwjesćej. Tute wotdźĕlenja šu šwojerschca špezialni a technišy wojazy, kotrjž maju nowe wjeschy materiala pschewodźowaś. S Italskeje šo wuraśnje wojsewja, so šo nĕšto hischcźe wulke wojerśke transporty njewoja, dokelž šo cźaš za to hischcźe njeje postajił. Wy-li pak nuzne było, so bychu šo mĕše w blišśim cźašu wulke wojerśke transporty do Eritreje abo Somalskeje šćahi, bychu tuchi wojazy jenož italiske namjetne širaže tak šeschlinke, so bychu wschitke obežnyšše nadběhi w namjetnym kraju wudźerżeli.

Krótke politiske powěšće

Statni wjednizy šhadźuja šo w Barlinje. W pruskim domje w Barlinje šo schtwórtk pod pschedsydstwom wjednikowego namješnika Rudolfa Heßa statni wjednizy nazionalsozialistiskeje strony šeńdźechu. Woni šo ze wschelakimi nacźažnymi politiskimi praschenjemi saběrachu, kotrejž w tu chwilu w stronitym dźĕle na prĕnim mĕsnje śeja.

Požeśenje ministra na wušł. dra. Schmitta. Ministerski president Goering je nĕmužkomu a statnemu ministrej na wušł. drej Schmittej pschi jeho wuskupjenju z nĕmškeho a statneho knježerstwa dźakny list pósłał, w kotrymž šo jemu za jeho dźĕło w cźežkim natwarnym lĕcźe 1933/34 dźakuje. So by hódnu radu dra. Schmitta za Pruśku šdźerżał, je ministerski president Goering jeho za šobustawa statneje rady pomjenował.

Dr. Ley 45 lĕt star. Statny organizaziski wjednik nazionalsozialistiskeje strony a wjednik nĕmškeje dźĕłoweje fronty dr. Robert Ley wošwjeśi 15. februara šwoje 45. narodniny.

Puki w lĕhwje emigrantow. Kaž hižo pšched nĕkotrymi dnjemi kaž šchtwórtk wjeczor emigrantoju z Posaarskeje w šwojim lĕhwje w Toulouzu do pukow dachu, jako bĕchu šo pjeni domoj wrócźili. Jako lĕhwowy wjednik šaposchimny, powschitkowna bliešza nasta, pschi kotrejž šo jedyn emigrant khĕtro šrani.

Jendźelśki šakoń wo podpjeranju njeśaćužerjow šo pschijał. Jendźelśki delni šejm je šakońśi naćišk wo podpjeranju njeśaćužerjow w cźeśim cźitanju bjez wotkłoženja pschijał.

Žiđja strajkuja. Sto žiđow, kotrjž bĕchu na njeśakońśe waschnje do Paleśtiny pschišchli a dlšchi cźaš w pokazaśim jaśtwje w Akkowje pschebywachu, je do hłodnjerśkeho strajka stupiło, so by ž tym dozpĕło, so jich pšched žud staja.

Generalny strajk w Meriku. Wobrěśeny swjaśk dźĕlačerjow a ratarśkich dźĕlačerjow we hłownym mĕśeśe Meriku je wobśamknył, so pjatk do generalneho strajka stupi, so by šo strajk šchofrow autowych drážkow podpjeral. Prezident Cardenas dźe pjeza z dźĕłodawarjemi a dźĕlačerjemi jednaś, so by k strajkej njedošło.

Ze Serbow

W Budyschinje, 15. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Corny młynk a bóły kować njejstaj wjele hódnaj.
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer plus 3, najwyschicha dnjowa temperatura 7 stopnjow cziopkoty. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer 0, najnischa temperatura w nozu 1 stopnjo cziopkoty po Celsiju. — Nizjny wjedro naschich stron dospołnje wobhnjeża. Wone nam mórski powětr pschinoschuja. W sandżenej nozy su nahle žylne wětry pschiczahnyle a tu tu a tam wjele schkody nacziniłe. Powětr je trochu wustudnył, dokelż je so mjeż nizjnomaj symnym wětr z polarnych kónczin k połodnju pschedrěł. Tutón pak je ruczje pominje, so budże sajo milischo. Wětry pak wschak zale njepschestanu, wěsche nam połdźischo sajo nowe deschcze pschinjesu. Nizjny zu tež symnu wyschinu nad krótkorasnischej Europu trochu seklabile, so tam symna sajo popuschczuje. Wyschina nad Schpanischej njeje swoje městno pschemjenika. — Jutsje zobotu stónżo 7,13 hodź. sthadża a so 5,17 hodź. khowa. Měsacżk sthadża jutsje popołdnju 3,19 hodź. a khowa so rano 6,20 hodź.

— **Wuhladny na wjedro sa jutsischu zobotu: Hischcze njewobstajne a wětroste wjedro.**

Budyski nowy wyšši měšcżanosta so wuzwolił

Budyšzy měšcżanszky sastupjerjo zu w zjwojim posledżenju wczera schtwórtk wjecjor namjetej pschihłosowali, so so nětżischi wjednik města Budyschina, knjes dr. jur. Foerster, kiż wot 19. septembra 1933 kommissarisky hamtschu njerwobstażene sastojnstwo wyschischeho měšcżanosty sastawasche, wot 15. februara sajo hamtżzy měšcżanosta mjenuje. Sdobom měšcżanszki sastupjerjo jenohłósnje wobsamknychu, so so sastojnstwo wyschischeho měšcżanosty znowa wobhadli, a so za njo rěcznik dr. jur. Erich Opitz z Plawna we Vogtlandskej z płaczibowscżu 15. februara powoła.

Nowy Budyski wyschischi měšcżanosta je so w lecże 1886 w Barlinje narodźił a je prawa a ludowe hospodarstwo studował. Wón cżehnjesche jako wójnski dobrowólnik do zwětoweje wójny a so w polu cżežko skrani. Nekotre léta wón njebędże za wójnsku służbu khmany a w tutym cżasu w swonkownym hamcże w Barlinje dżełasche. Po wójnskej służbje so wón w Barlinje jako rěcznik sastydli. Wot léta 1920 bęsche wón z rěcznikom w Plawnje. Wón wot léta 1930 nazionalsozialistiskej stronje pschihłuschta a bęsche hižo dwě lecże měšcżanski sastupjer w Plawnje.

*

— **Stoty kwas.** Knjes Handrij Greulich a jeho mandżelska Marija rodź. Nóżta na Swonkownej Lawskej haży cżo. 48 swjećeschtaj dżensa swój „stoty kwaš“ we poknej cżěłnej a duchownej strowoscżi. Jubilar je jako cżěłsla a dełtkrěsaŕ w ranischich stronach serbskeje Lusiży wschudże derje znaty. Dżensa wuzywa derje sasłużeny wotpocżink. Pschejemy jubilaromaj hischcze zhożowny żiwjenski wjecżor.

— **Hacż dotal je so 1 441 501 cżežnych kschižow zwożiło.** Każ je znutkowne nimske a pruske ministerstwo zdżěliło, je so hacż do kónza dezembra 1934 wschu hromadże 1 441 501 cżežnych kschižow zwożiło, a to 1 204 757 frontiskim wojowarjam, 142 522 wójnskim wobdżělnikam, 48 640 widowam 54 602 starschim.

— **Najnowische cżisło radiowego cżasopisa** „Der Deutsche Rundfunk Funk Post“ saběra so z pschichodnymi nadawkami za radio. Druhi nastawk z rjanymi wobrazami jedna wo Händelu a wo Händelowych, Bachowych a Schütżowych swjatocznjach, kotrež so w pschichodnym cżěżu w Němskej sarjadnja. Nimo teho cżasopis wjele zajimaweho sa technikle praschenja radiowych pschecżelow pschinjese. Sserbska kniharnja cżasopis rad wobšlara.

Skitańce wjerbowe mjcki!

To je njepożicżk, hdyż so wjerbowe mjzki, jako prawje znamjo wotkuczażeje pschirody, zamaja. Kóżdeho lubowarja pschirody boli, hdyż dyrbi husto na wurubjene kcżěli hladaczy. Wostajesche tola druhim też wjesele! Pomyślesche pak nimo teho też na hospodarsku schkodu. Wjerbowe mjzki a lěschkowzowe mjzki pożołkam prěnu pizu podawaju. Hdyż so jim tuta pizа hjerje, bjes cżežkeho schkodowanja pczołkarstwa njewoteńdże, a so pczołki trjebamy niż jenoż k rowdobyczu njedu, ale też za wopłodżenja kżenja, tżódy wě. Njemyślicże snadź, „te někotre hałżki, to tola njemóże schkodżeć“. Wonka w zamotnych krajach, do kotrychż srédka cżłowjek pschińdże, drje temu tak je; pschi mésčzjanskimi wrotami pak so male schkody do wulkeje schkody slicża. Nimo teho so też tón khłosta, kiż nima prawa wjerbowe mjzki pschiwożowacz, poschczecż a pschedawacz.

*

S **Raschowa.** Podpjeranske towarstwo sa Raschow a wokolnosez je zwoju hłownu zhromadżiznu w tudomnym Kóhlerez hoschczenju wotmołwi. Prěni pschedsydża A. Zurik ju wotewri a wodsche. Pschedsydża zemrěte robustawu wopomni; k jich pocżesczowanju zhromadżizna z mjetnow postaji. Lětna roskrawa, kotruż pschedsydża poda, so jenohłósnje jako prawa pósna. Na to pokładnik Bórk roskrawu wo pokładni poda. Revisoraj staj pokładnje pruhowałoj a w wjedże namakałoj. Sa nowcho druhebo pschedsydu Jana Fórjtera z Budeschez, sa druheo pokładnika Jana Karaża w Raschowje a sa druheho sapjschowarja Ericha Bórka w Raschowje sajo wuzwolichu. S dowérnikow wuzwolichu sa Pschschezy Augusta Grellerta, ja Hornjur Kinu Gustava Schneidera a sa Budeschezy St. Monzara. Do zwjeżeleńskeho wubjerka so wuzwolichu towarschcżo Jan Karaż, Max Händler, Gustaf Schneider, Maks Poldrak, Rudi Keil a Jan Pětschka. Revisoraj staj Maks Pokorak a Maks Rascha. Pschi pożebżenjach zhromadnych sajimzow w Lejnje a Khemberku je so towarstwo wobżiżiło. Runje tak je so towarstwo pschi zwjedżenju 60. lětneho wobstaca Hornjoberczanskeho bratrowskeho towarstwa wobdżěliło. W lecże je towarstwo do sakstee Schwizy wuleżało. Sandżene léto je so dżewjecz zhromadżisnow wotmołwo. Wóżom towarschcżan je so zhorowny pżerjes sa 23 njedżeż wuplanżiło.

S **Budeschez.** (Stawnjte powěsże.) Mumrěło staj: 7. 2. Jan August Szmora, invalidny rentnar w Budeschezach. — 14. 2. Pawoł Herm. Nowak, trawski mischtr w Budeschezach.

S **Makeje Borschcże.** W zhromadnym pożebżenju wjesnjanjotow a gmejnskich sastupjerjow Makeje Borschcże a Hornjeje Borschcże, pschi kotrymż so knjeżeschtwo wa radżicżel dr. Pater z Budeschezo hamtżeho hejtmanstwa a wyschischi skupinowy wjednik Pfaua z Hodżija wobdżělischtaj, je so wobsamkło, wobej gmeinje siednoczicz. Monej nětżkle 320 wobhdżerjow liczitej. Dokelż su pjenżezne pomery w rjedże, jane ważne pschicżiny zjednoczenju nje adżewachu. W nowonm mětrnym sakonju je so mjes druhim postajiło, so dyrbja wot dnja siednoczenja wschě postajenja a reoulatiny dotalnjeje Horjneborschcżanskeje gmeinje płacicz, so pak dyrbi nowa gmejna Mała Borschcż rěkacz. Jejny wjesnjanosta ma so po nowym gmejnskim rjedże powoła. Hacż k dosczonżnemu sjednoczenju dyrbi dotalny wjesnjanosta wjetschcże gmejny gmeinske dżała wukonjecz. Nathwilny sastupjer dyrbi dotalny wjesnjanosta mjeńschcże gmejny być. Dr. Pater a sk. t. Pschanne so na kónzu pożebżenja gmejnskim sastupjerjam dżakowaschtaj, so běchu z pokojnym rozumjenjom do zadanjow noweje gmejnskeje politiki jwolili.

S **Bolborz.** Tudomnemu knjezemu inspektorej Maukschej je so tele dny sajo poradżiło, na Lutżyskej horje tischku sajsczicz. To bęsche jeho 20. tischka wob jene léto. Hacż psched schtyrjemi njedżelemi mjeńsche wón tischu, so z dwěmaj wustrělomaj dwě tischzy sajsczi, kotrejż jemu napschecżo pschibżeżeschtej. Wokolina hontwjeżeschtaj wuspěch jako bobrotu sacżuwa. Pżedy tischki wjele pjerjiny z wokolnych wjesow swotnoschu.

S **Mateho Mjelkowa.** Zakotiny wětr, kiż dżensa pisches zotu nóż howrjesche, nacżini w naschej wuży wschelaku schkodu. Możebje sċ sejdże so tudomnemu wożedżerjej khżeże, knjesej Mlónkej. Tutón dawa zwoju khżu wobnowicz. Sandżenu nóż jemu wětr zyte roschty spowala a sobom elektrikti powod do khże pschetorhny.

S **Malescheż.** Dotalny wucżeł na pruhu Herbert Weber je lětsa 21. januara w naschej surowej schuli pruhowanske lěto stóncził. Na jeho městno je so na pruhu Wolf z Wolhramoz powołał a so do zwojeho sastojnstwa sapokasał.

Swóbny wječor towarstwa „Jědleńki“

Serbske towarstwo „Jědleńka“ wotmě zaśdżenu sobotu wjecżor swójbny wjecżor za swoje sobustawy pola Schépanec. Towarstwowa jstwa bě hač na posledni městno wobsadżena. Wjecżor so započa ze spěwom „Hdże statok mój?“ Hdyż bě potom předsyda knjez Haser přitomnych lubje witał, zaspěwa spěwny wotriad pod wjednistwom knjeza Mišnera našu hymnu „Rjana Łužica“. Mjez tym bě też wjednik Domowiny přikhwatał, kotrehoż předsyda lubje powita. K tomu přizamkny so hišće knjez Krawe z powitanskej basnju. Po někotrych dalšich spěwach — zarjadowanje oyleho wjecżora leżoše w rukomaj knjeza Libka — přepoda k. Haser wjednikej Domowiny słowo k přednoškej. Knjez Nejdo wobroći so tutón raz wosobje na serbskich maćerjow a serbsku žónsku mlodźinu. Rysowaše jim dosć wobšěrnje wulki wuznam našich serbskich maćerjow za wukhowanje serbskeho ludstwa. K tomu přida wšelaka khutne kaž też wjesołe přikłady. Přednošk namaka pola přitomnych žiwy wothlós. A nětko scżěhowaše dolhi programm, skoro so nam zda trochu předołhi, ale też tu płaci, što so so sobustawam spodoba.

Słyšachmy cyły rjad serbskich spěwow, tam a sem mjenje znatych, zwjeśka dwuhłósnje přednjesanych. Dirigent je sebi hobrsku prácu wzał, to wón nastudował. Towarstwo ma so jemu za tak mnohe rjane poskićenje dżakować. Wuzběhnyć chcemy, wo je dirigent Němc. To drje je jenički pad po cyłych Serlach. Bohużel so hač dotal nieje nichtó z wosadnieja inteligency namakał, kiż by tuto zastojnstwo přewzał chcył. Słyšachmy poskićenja žónskeje skupiny, mužskej skupiny, haj samo duetty na huslach.

Też mała dźiwadło sebi Dubrawčenjo zahrachu: „Hwizdaj, ale na buhončk kedźbuj!“ Najebać wšěch jara primitivnych wobstejnosćow — njeje tu ani je wišća — so wštko derje poradźi. Haj, štóž sebi pomhać wě! Knjez Krawe nimo teho přednjesy znaty „Bartaki hermank“, druhe mjeńša basnje pjelnjachu přestawki. Haj, to bě pisany wjecżor! A k tomu słuskachu też — pampuchi. Poča nadobo za dobrym kofejom wonjeć, a hlej, tołko pampuchow so nadobo jewi! Dachmy so do nich. Biesadowachmy, spěwachmy hač do połnocy. Potom skónći předsyda přeni dźěl wjecżora ze słowami dżaka na wšěch, kotriż běchu tu

---

Wjaczław Sieroszewski:

Zamórscy diaboljo

35] (Pokraczowanje.)

XVII.

„Luby wujo! Nješcho njenadżitego je so stało. Jedyn Jendżelczan je mje na hłowu bił a ja jeho sa to se żedła sćahnuch. Pósłanz drje mi prawje dasche, tola mi powrokowasche, so hym z njewobkładnjowscżu nimale politiski konflikt sawinył a so najskerje budże musowany, mje z města wupokasacz. Jendżelske nowiny rošćerjeja, so hym zapłaczeny agent, kiż ma Khinjanom pschecżiwo Jendżelczanam naschczuwacz. Tole żej tola njemóżu lubicz dacz a pruschu cże tohodla mi dowolicz, so hnjem hnydom město wopuschczicz. Móżu hižo dosć khinšti, so mohł wschudże so derje rozmolwicz. Mój wucżeł stónczenje je też swólniwy, so mnu hicz, kdyż jemu městno we swojej fabrizy wobstarasch. Wón je pisches tón pschipadł zhubił możrosez, żej pschi pożłanzowach nětżko sajmuje. Pater Paolo jemu też pomhacz njecha. Sdyż jeho wo to poprosych, rjekny mi, so maju dosć khudych khcheżanow, sa kotrychż so staracz dyrbja, a mój wucżeł ke mischi njekhodźi, ani zwojeho żywa njeżelże do misijonskeje schule. Wón je drje khudy, tola sprawny a wobrotny a zwojich Khinjanow wulżernje znaje. Budżejschi z nim wěsche zpokojom. Dokelż je pschese mnje njepschijomnosche měł, budu jemu dyrbjecz je zwojich nalutowańkow pucz zapłacżicz, so firma njeby schkodu měła. Dożahnje namaj, żmój hižo wscho wobliczitoj. Wotmołwi mi skerje lepje, żnadź telegrafisży, pschetoż hdyż mje pryedy z města wupokasaju, njewěm, schto sapoczeczż... Wodaj mi, so cżi telko starocżzow nacżinjam. Ale pschedtaj żej, hacż bych mohł napschecżo Jendżelczanej hinak jednacz. Wěm, so chcżeju to najlepsche, a budu żo prózowacz, Tebi wscho jónu sazrunacz. Twój Tebje lubowazy Jan Brżeški.“

Hdyż bě młodżenz tutón list wotpósłał, zmérzowa so trochu. Zjwojenje sażo po zwjeczennych kolijach dale dżesche, jenoż wjecżorne rosmołwy wo bliskim puczowanju a pschetyrowanju w połnotnischim kraju k tomu pschidżechu.

„Nakupimy żej khachtowy wós, diwaj mjeńkaj k sapschehnjenju a jeneho k jěchanju.“

„Ja chcu też jěchacz, Ma-cżi swoła.

„Njemy!! Ty z macżerju a z Lićn we wosu posedżesch. Po wulkim kanalu móżemy sa mężaz dóżicz k wulkej muri.“

„Njeżoj bludnicżkow, ale staraj żo radżcho wo dżeła, bórzejesche Chań-wań sady zjwojeho pschestajdeła.

„W Jn-kou żej pytamy thżżu se sahrodku, hdyż mózaki kwiżli płahowacz. S pschedawanjom kwżkow smedżemy też dokhody. Lićn by potom też dżełu mełta . . .“

Hlupako, pryedy tyżaz krótcz pryedy wumrżemy. Hdże je cżłowjek błyschał, so zuby djadok by nęschto cżinił za Khinjana?“

Potom zwjetscha sczehowasche dołhe wurżeczowanje wo bréchach „knjesa nawjeczornych wrotow“, tak so so pschitomnym nochżesche wjazaj dale wo pschichodze rosmolwjecz.

Wowżnoscż hospoży dale traješche. Knjeżesche z teho cżasa, so běchu służobnika puschczili, a Wań żam tózde ranje z korbom na wiki khodżesche.

A tola hdyż a hdyż sady pschestajadża trubka pachasche a z pożadożeju krjudowana bucha krjeżki so na khwilu smérzowa. Brżeški njemóżesche sapschimnycz, swotkel wona pjenjeży na to bjerje, doniż skónczinje njepytny, so po nęczim so z bydlenja posłubjuja wschelake drobne pschedmjety a so bę zmérschnje mało jedże, hdyż jónu Wań żam njetwarjesche.

Wań bę dale bóle srédka doma. „Kak je z lisowu?“ so wopraschowasche, hdyż so wrócżi z wikow.

„Hischcze żana wotmołwa a wona może też hakle pschińcz za dwaj mężazaj . . . Wostańcze smérom! Tak rucże hacż tu budże, wam to rjeknu. Njewopuschczju was. My dże hromadże nęschto rabeńdżemy“, prózowasche Brżeški so jeho pschestrodżecz.

Khinjan kiwny, bu pak srudny, rucże zjwoje dżęło we bywschi so sminy. „Jona reči, hdyż żom doma . . . to mojeho horliwego schulerja pschi dżele myli . . .“, praješche so bojasliwje żmużkotajo, hdyż Brżeškeho setka psched durjemi.

Jona woprawdże njerejesche, hdyż wón doma njebęsche, sa to pak so f bydlenja po nęczim posłubi zyła nadobo. Hakle hdyż běchu so sminyle wjetsche pschedmjety, możasowy cżajnik a porzelinowy rożowy hornczk z wottarja priedownikow — Wań so roshori a so na dżonżu turbasche, so hischcze macżerj pomha. Chań-wań runje słożnje dremasche. „Knjes nawjeczornych wrotow“ możesche so potajkim do wole wuniemdrcz, pschetoż hołczuzym cżichi płacz jeho hnéw njestużesche.

Wotmołwa hischcze njepschińdże.

S rosczażnym niemérom hladasche Brżeški na zjwójomu kwadu, krudnje połkhasche na potajne wurabżowanja sady pschestajadża, na hnéwne schnkotanje starseje, na łosliwe pschecżiwjenja dżowki, na selenje, hrożenje, pschikasanje, dóniż kónczinje dżowka f brémjenjom w ruzy bydkenje njewopuschczi. Nichtó nimo njeho to njewidżesche, a tónkle po nęczim so wjazy psched nim njeżahłowachtej a njeschowachtej, pschetoż bębchtej pschezwjedżenej, so jej njepschradżi. Młodżenz mężesche wulku zobuzelnosch f młodej Khinjanku. Wań so dale njejenje starasche wo domsacżnosch. Wrócżesche so posłoże wjecżor a rano sahne rucże wotemdże, hdyż runje njeje k pżipanju njemężesche.

„Hraj jenoż, hraj . . . żnadź żyna, dżowku a nje pschehrajesch na nękoho, kiż we żej maš bóle wożiczi! Żijo nicża z wokna widżesche f nęczim wotemdże.

Tola wscho mężesche dwoje njeży. W bydlenju běchu jenoż hischcze blida, łamki, pschestajadło, do wobnischcża zamurjowany kotoł, wokłar pżedowniko w a . . . a nęsk Brżeškeho.

(Pokraczowanje żeżehuje.)

tón wječor pomhali porjeńšeć, wosebje pak kajcej Mišnerej. A tutón džak bě sprawnje zasłużeny.

A nětko: Pój, moja Hanka, na rejku! Hejsa, kak so to wšo wjerćeše! Domjaca kapała delka hudźeše, jenu pěseń po druhej. Spěwachmy, rejwachmy, a stari přihladowachu. Ale tež w jich wóčkach so swěćeše radość nad rjanym wječorom a nad čiłym žiwjenom młodźiny. Pozdźe smy domoj, ale rjenje bě. W Dubrawcy mamy kruty serbski zdonk, naše towarstwo „Jadleńka" bywa žiwe zjednoćenstwo cyłeje wsy. Tak ma to być! Dale tak, Dubrawčenjo!

*

Z Pančic. Za zymsku pomoc wuhotowa Khróšćanska lokalna skupina NSV zandźenu srjedu we wjesnym hosćencu koncert, kotryž znata hudźbna kapała skitaceje policije w Drježdźanach wuwjedźe a je jeje dirigent, hudźbny mištr Hiller, nawjedowaše. Bě nimo měry derje wopytany. Z bliježeje a dalšeje wokoliny běchu zajimcy přikhwatali. Dyrbi so rjec: kapała je to dopjelniła, štož bě so wo njej wočakowało. Znata w zapadnej Łužicy ze swojimi koncertami w Njebjelčicach a Brěznu, je nětko swoje dobre mjeno wospjet skrućił. Na spočatku witaše lokalny skupi nowy wjednik Porak z Wudworja hosći a kapału a džakowaše so z wjeseleje mysle za bohaty wopyt. Sćěhowacy ludowy koncert — w najlěpšim zmysłu słowa— pokaza wumělstwo tuteje kapały w błyšćatej hódnosći. Bychu-li wšitke dujeńske posłuchanja na tutym wjeńsku stałe, bychu hórzy powšitkowne wobsedźenstwo luda była. Koncert wotewrì so, kaž zwjetša, při tajkich poskićenjach, z Hindenburgowym pokhodom. Ale za žurlu a akustiske wobstejnosće hraješe so přewótke. So wě, zo to dirigent a hudźbnicy, kotřiž su zwjetša prjedy we wojeńskim hudźbnym połku służili, wědźeć njemóžachu, hdyž su so na druhich městnach w tym nastupanju ze zrudnymi wobstejnosćemi wojować dyrbjeli. Dalše předwjedźenja wot Thomasa, Großmanna, Ziehrera, Suppéa, Sieda a Rhoda pokazachu, kak móceny hudźbny cyłk tutón orchester je, kak eksaktnje so kóžda pjeza wuzběhny. Tuž bjez dźiwa, zo so wšelake kruchi, kotrež smy hižo wjacy króć słyšeli, radość a wjesele wuwabichu. Wosebje dyrbja so klarinetty wuzběhnyć, jich ton je jara čisty a jasny a skutkuje rjenje, hdyž so z milymi a nježnymi zynkami trubnicow zjednoćuja. Wulki zajim wubudźichu pokhody na fanfarach a kotołach, kotrymž připosłuchafstwo mócnje přihłosowaše. Wunruhowany wjednik pak ma swojich ludźi „na štrýčku" a tohodla tajke njewšědne wuspěchi. Mjez hudźbnym porjadom porčća wokrjesny wjednik NSV Klemm z Kamjenca. Pokaza na prjedawše stejišćo policije a džakowaše so kapale za jeje skutk. Skoro kóžły dźeń nětkdźe druhdźe koncertuje a je z nawjećorneje Sakskeje, z wuhlowych krajin, k nam přišła. Rozličowaše naše wjesne wobstejnosće, spominaše na dary zaz zymsku pomoc, kotraž je w Kamjenskim wokrjesu dobre žně měła a khwaleše we tym wosebje Serbow, zo tež po swojim dźěle za ludowe zjednoćenstwo dźěłaja. Wozjewi, zo lětsa zaso dźěći z dalšich krajin k nam přindu a prošeše, zo bychu so zaso přiwzałe. Namołwješe k daram za wopon, do kotrehož mějachu so hozdźiki zabić, štuka 20 pjenježkow. Tak bě so nimale 60 hrwnow nawdało, mjez nimi bě jedyn hozdźik za 10 hriwnow. Ze „zdar" na wjednika a z hymnomaj skónči so officielny dźeł. Potom sćěhowachu reje, na kotrychž so młodźi a stari pilnje wobdźěłachu.

Z Wotrowa. Skótplahowace towarstwo měješe njedźelu swoje posedźenje. Nětčiši předsyda, kubleř Paul Cyž, rozprawješe wo nowym zakonju, kotryž je 1. januara 1935 do mocy stupił. Po nim maja so jenož originalne plahowanske byki trjebać. Ke kupjenju tutych kraj 20 proc. přida. Zjednoćenstwo kaž tež druzy ratarjo maja so po tutych předpismach měć. Zhromadźiznu wopytachu 24 sobustawow, towarstwo ma jich na 40.

Z Njebjelčic. (Njezbožo.) Kaž zhonimy, znjezbožił před někotrymi dnjemi naš wjesnjan k. Jan Pjech, znaty kulturny prócowař, při puščenju štomow. Bórzy po znjezboženju wotwjeze jeho sanitetny auto do Kamjenskeje khorownje. Nadrobnišu rozprawu hišće podamy.

S Wojerej. (Telefoniske přichistajenje krajneho radźićelstwa.) Wšitke dny so při tudomnym połsitnym bamcie telefoniska zamopřichistajerka přichiprawa do wuziwanja wosmie. Kraine radźićelstwo a wokrjesne zarjadnistwo stej sćěhowaze cźišta dostałej: kraine radźićelstwo 337; wokrjesny wubjerk, wokrjesny hamt, wokrjesne zpomožeństwo a wokrjesna kommunalna pokładnja (kasa) 7; krajny radźićel dr. Schmitze (w nozy) 338; wokrjesny wyšichi inspektor Bolling (w nozy) 339.

S Wojerej. Sarjadnistwo němskeje železniy wosiewja, so tuni wožebitu cłah z Wojerej do Barlina k internazionalnej automobilnej wustajeńcu pojedźe. Jězba do Barlina žobotu 16. februara powołdnju, wotjězd z Barlina njedźelu 17. februara wječor.

S Lucja. Zyrkwinska rosprawa lěta 1934. Mějachu 1934 je so we Lučanskej wosadze 6 dźěći narodźiło a 6 je wuchrěstało, 5 mandželskich porow je so swěrowało, 1 wobožo je wumrěło. Pacjeńskich dźěći bě 11 a spowědnych 277.

S Klětnoho. (Wyšoka starosta.) Sobotu 20. małeho róžka hmě wumělkarka Khrysta Nowakowa rodź. Klimanes, kotraž je hižo wjele lět z wudowu, žiwje 82. narodniny wobswěćeja. Staroušcha je duchownje bohače cźeństwa, tola cźežnje to njeje, wona njemóže hižo wupuščeć. Jeje žiwjenje je było proza a wulka pilnosć.

S Klětnoho. Klětnjanska nalutowarnja a wupožčenja je sandźenu wutoru w Tlustej sali swoju 2. porjadnu zhromadźiznu sobustawow wotměła. Předsydźeny, kantor na wotp. Glowna, powita přichitomnych a wosjewi, so běšche 115 sobustawow a 16 hosći so jeschło. Najprjedy dr. Forstreuther wo hnojenju z hrubźnym hnojom a wo jeho prawym nałožowanju předhnoschowańše. Potom rěčeše wo wažnosći pschepytowanja semje, kalkowanju a hnojenju z hnojidłami. Nětčnik tež wobšěrje k płahowanju lena naponinańše a lenowu znamku „Dawoš" porućeješe, kotraž hač do metra wysoko rosće. Skónčnje wón tež hišćeše wo płahowanju bórnow porěča. Na to dr. Forstreuther z filmom wudobyće kamjenitneho wuhla, železowu a worzłowu industriju pokaza a zbohom wo dźěłanju Domaschoweje rudy powuči. Předsydźeny wosjewi mjena sobustawow, kotříž su w sandźenym lěrje wumrěli, a towarstwo z pocześenjom na nich spominaše. Semrěli su: Jan Roy, Marja Schmidtowa, Arnoscht Rjek, Berta Rjekowa a Jan Zyž. Potom sastupjeř Shorjelskeje tworoweje zentrale wo wobcześnosći wobstaranja ratarskich pisowakow porěča. Towarstwo wobkamkny, so žebi maschinu k cźišćenju žita a žymjenja kupi, maschina, žrěnjeje wulkolocźe, šo w meji přichwoje. Sastupjeř Shorjelskeje Raiffeisenskeje banki předsydnoschowańše wo snižanju danje a lutowanju. Skónčnje so předsydźeny sobustawam za dowěrjenje džakowachu, kotrejž su w běhu lěta 1934 swojemu wjednistwu wopokasałe. Liječ, wučeř Schwolach, protokoll shromadźiny přečitał.

S Krynhelcy. Nacźisk wusławkow hospodarskeho plana z přichodnym hospodarskim planom, rožahujenjenom sakkadow za postajenje dawkownych hadźbow a liščina samoženja a dotha w gmejnje na lěto 1935 je wot wulony tydźeń dołho w pišarni gmejnskeho předsydstejerja k wobhladanju wupołoženy. — Měrina wotnoža towarstwa za nětčise wowcześerske pěry wot posledźeneho cźasa na jenej leżownosći njedaloko wšěch pěr z wuspěchom dreždżeše.

S Zymplo-Turja. Sobotu 16. februara so w pišarni gmejnskeho běrki w Zymplu sćěhowace dawki sběraju: leżownostny samoženjowy dawk, gmejnski dawk, khěžny wotnajeński dawk, pschemyslowy dawk, wobydlerski dawk, pějezi dawk a wschi dawkowe słuki. W Turju so dawki njedźelu 17. febr. sběraju, a to leżownostny samoženjowy dawk, gmejnski, khěžny wotnajeński dawk, zwrkwinski dawk, leżownostny dawk, wobydlerski dawk, pějezi dawk.

S Brěžowki pola Sslepoho. W sandźennch dniach je ratař Bertko z Fryzoweho Kaia přichi wotkładźenju dołheho drjewa do njeboža přichičkoł. Jemu so hwidźel kłama, so dyrbjachu jeho hnydom do thorownje dowjesć.

*

S Biskopiz. W Biskopizach je so w poslednim cźasu khriva žolnie rozsćerkła. Mjez 1112 schulskimi dźěćimi bě so tydźenu 412 dźěći a pódła nich 8 wučerjow dla sthorjenow na khripu bylo.

Hauptmanna k smjerći zasudźili

Wobstorjeneho Hauptmanna, kotrehož rubjenja a samorchowanja Lindberghej dźěćka winowaty spóznaty, je sud we Flemingtonje wjezera dla „mordarstwa prěnjeho sthodźenka" k smjerći sajudźił. Ssudnik je wotprawjenje na elektrifikim stole na tydźeń postajił, tiž so 18. měrza sapoczenje.

Přichistajni běchu 11 hodźin dołho we wusłuchanju wuradźowali, so je wuznud wokoło połnocy přichipowědasche. Woni běchu pjeć króć wothołkowali.

Jako běšche žoš ud sajo zhromadźił, knježelsche zmjerta na cźišćina. Ssudnik Trenchard porěča rozsudne słowa: **„Bruno Richardo Hauptmanno, Wy sće so mordarstwa prěnjeho sthodźenka winowaty spóznał a po sakonju dyrbiće Wy zmjertne thołstanje počerpieć w cźasu, tiž sud hilšcźe postaji."**

Jako so wuznud přichipowědasche, so Hauptmann trochu thabłasche, jako by chcył něšto rjec, potom pak so pomaku wobroćił a dźeršce se stražnikom do zwojeje komorki.

Knjeni Hauptmannowa wótšje płakasche. Hauptmannowy sakkat Lloyd Fischer ju trošćowasche a jej lubjesche, so tutón pad k sbožownemu konzej dowjedźe. Tohodla wočakuja, so je sakkat pschećiwo wuznudej powołka.

Wječor do přichpowědanja wuznuda je duchowny Burns k powschitkownemu pschekwapjenju wosjewił, so je wotwjeznył Lindberghej dźěćka jemu njedźelu Palmarum 1932 w zgrkwi swój njeskutk spowědał. Tutón muž pak pjeza njeje był Hauptmann. Duchowny pak njepomjeńšene nadrobniše wosjewješe, dokelž to jemu spowědne mjelczenje sakasuje.

rjenja na khwilu s roswuczowanja wuwostało. Po přichi kajni podkrjeplneho schulskeho lekarja ma so tohodla s 33 rjadownjow hacź do 24. februara 17 rjadownjow sawrjeć. Mjez wuczomzami pschekupiješe, pschemyslowe je a powołanske schule je na sbožo dotal jenož mało khorjenow na khripu było.

Wusudźenja

S Psched wulkej thołstanstej komoru krajneho sudu so přichoze ras thołstanka wjez Alexandera Franza Schmidta s Bikopiz pschejednawasche, kotreho běšche sawništi sud w Bistopizach pschećiwjenja a falschowanja lisćinow dla dnja 19. dez. 1934 k 1 lěru sajudźił. Schmidt dźěłasche w firmje Gebr. Eibenstein a běšche skupinowy wjednik NSBO a podźišćo skupinowy wjednik dźěłoweje fronty. Jako tajki mjesesche pschi resignowanju w februaru 34 njedostatk w pokładni a hižo psched tym běšche lisćinu jako podłoh pschedpołožił, na kotruž běšche mjena wschelakich rentnarjow napisał, kotrymž běšche pjeza rentu wupłacźił, pschi tym pak podpjšma rentnarjow falschował. Najprjedy mjesesche so sa to, so je zylkowy njedostatk wołoło 600 hr., posdźišćo so Schmidtej poradźi podokasać, so njedostatk 250 hr. wuznosi. Wón so do jatby wsa, mjes tym so jeho žona wo to postara, so so njedostatk sapłaći. Schmidt so pschi powoanstkim jednanju derje sakitasche a žud może jemu jenoj pschekćiwjenje do 100 hriwnow dopokasać. Khłostanje so na 5 měsazow jastwa sudźi, kotrej pak so na sakładze sakonja wo amnestiji spuščeźichu a tosty statnej pokładni napołožichu.

Budyske stawniske powěsće

s dnja 13. februara 1935.

Narodźili su so: 9. 2. Kurtej Jurjej Nymschźy, klampnarjej, žynk. — 11. 2. Alexandrej Ocźe Chrisćijanej Peemüllerej, dawkowemu inspektorej, dźowcźičźka. — 13. 2. Fryzej Maxej Erichej Försterej, technikej, dźowcźičźka. — 13. 2. Njemandźelska dźowcźičźka.

Wumrěli su: 12. 2. Alwin Alfred Hartmann, pósłki rjadowař w Klukschu, 551 lět. — Wilhelm Ota Mäbert, wothladař cźišćernje wody, 56 lět. — 13. 2. Jan Schiwart, krawčki mišchtr na wotp. 86 lět.

Mandźelstwo pschipowědźischtaj: 13. 2. Alfred Jan Israel, burr w Budyschinje s Jemu Eiseltej, kjes powołanja w Steinschonawje pola Dečzna.

s dnja 14. hrozna 1935.

Narodźili su so: 9. 2. Augustej Kurli Zickerej, pschekupskemu pschisłužerjej, dźowcźičźka. — 11. 2. Franzej Josefej Weisej, stud. assessorej, dźowcźičźka. — Willijej Kurtej Thomasej, kadetskim słužownikej, połobki, žynk.

Wumrěte su: 12. 2. Frieda Hulda Richterowa rodź. Gnauck, mandźelska sawołerja, 49 lět. — 14. 2. Wilhelmina Pawlina Zeikertowa rodź. Richterej, mandźelska wjednika dźěłarnje, 57 lět. — Hilžbjeta Lana Klemmowa rodź. Rasch, pozitnjerka, 82 lět.

Mandźelstwo pschipowědźischtaj: 14. 2. Bjedrich Maks Hans Sišk, pólny podmišchtr pola dźěłoweje słužby, z Ermu Elfriedu Ruthu Heiserej, pokładnizu w Potsdamje.

Do mandźelstwa stupischtaj: Albert Jurij Langa, ktalz, s Pawlinu Gerdinu Germundez, słužobnej, wobaj w Zitawje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Oeffentliche Mahnung zur Steuerzahlung.

Am 11. Februar 1935 waren die Vorauszahlungen auf Umsatzsteuer für Januar 1935 fällig. Die bis dahin nicht entrichteten Beträge werden nunmehr durch Postnachnahme oder Zwangsvollstreckung eingezogen. Es wird hierbei nochmals darauf hingewiesen, daß vom 1. Januar 1935 ab die Schonfrist weggefallen, und daß bei nicht rechtzeitiger Entrichtung der Beträge ein Säumniszuschlag von 2 Proz. zu erheben ist. Nicht rechtzeitige Entrichtung bringt außerdem die Gefahr der Eintragung in die Liste der säumigen Steuerzahler mit sich.

Bautzen, am 15. 2. 1935. **Das Finanzamt.**

Towarstwowski powěstnik.

Bačon. Spěwny wotrjad wosadneho towarstwa wotměje přichodnu njedźelu 17. 2. 1935 dop. 1/11 hodź. w hosćencu w Bačonju zhromadźiznu. Dokelž budźe so tež wo tym jednać, hač chcemy jako měšany khór skutkować, su tež žony a knježny lubje witane. Předsyda.

Bukecy. Serbske towarstwo skhadźuje so přichodnu njedźelu 17. maleho róžka wječor 1/28 hodź. pola Stangec. Přednošk změje knjez kantor Lodni. Wo prawje bohate wobdźělenje prosy předsyda.

Ličań. „Zernička" tutón tydźeń njepěwa. Předsyda.

Njeswačidło. Serbske towarstwo „Jutrnica" wobdźěli so přichodnu njedźelu na pokhowanju swojeho sobustawa Arnošta Wjeńka z Whohowa. Zeńdźemy so k temu 1/2 hodź. připołdnju pola Faltinkec. Bohate wobdźělenje wočakuje předsyda.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa" wuhotuje přichodnu njedźelu 17. maleho róžka wječor 1/8 hodź. w „Sakskim domje" w Rakecach zjawny serbski kulturny wječor ze spěwami, deklamacijemi, ludowymi rejemi a z wulkej ręču wjednika Domowiny. Wjeńorej so też wjesoła rejka přizamknje. Wšitcy Serbja z wosady a z dalšich kóncin su nam lubje witani.

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dućman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolef a za nawótški dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283. W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći,

Hospodarski rozhlad

Pjatk 15. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,493	100 pólsk. złotych	47,00
1 jendzelski punt	12,155	100 čěskosł. krónow	10,40
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,42

Barlinska burša ſ dnja 14. februara. Hižo na spočatku burſy jewjesche so pschemeńšenje sajima ſ akzijowych wikow na rentowe wiki. Wotpschedacja šu tu ſkoro zyle pschestate a ſkerje so ſa nišše kurſy nowy sajim jewi, tak ſo w běhu burſy kurſy wo něšchto mało poſtupichu. Na akzijowych wikach njeběše wuwicze njepschecželne, tola njemóžeše so dźiwaju na njedostatk wožebitych naſtorkow wožebita tendenza wuwicj. Wožebite wuwicze běše w kalijowych hódnotach, kotrež so w kurſu ſtěpſchichu.

Barlinſke žitne wulkowiki. Wotbytowe možnoſcze na Barlinſkich žitnych wikach njejsu so pschemeńšile. Młyny nimaja dale wulki sajim sa wietſche nakupy. Wožebje khlěbowe žita po cžołmach poſtičene so cžežko ſamkńcža. Poſtičenjow je pornio napraſchowanjam jara wjele. Su rožku so ľedma hiſchcze 4 hriwnowſki wurunanki pſchiražk pſchijwola. Muki ſo dale cžežko wotbudu. We wowšu je mało poſtičenjow a dodawa so jenož jako wumeńšenje ſa druhe pizowadła. Teſ jačmjenie mětaſchu měrny wobſtad. Wuwiedženške poſtajenja ſa nowoſarjadowanje wobkhoda ſ jačmjenjemi ſa industriju a piwarńje so žiwje rospominachu.

Wežera płaćeſche w Barlinje ſentnar

pſchenicy W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rožki R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — jačmjenia G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowša H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

Wiki w Lubiju.

Pſchenica 10,02½ hr., rožka 8,02½ hr., jačmjeń, nal. 9,25—10,25 hr., nal. 8,02½ hr.. wowſ 7,77½—8,12½ hr., běrny 3—3.20 hr., ſypno 5,25—5,50 hr., ſkoma 2.25 hačž 2.80 hr., pſchenična muka 17 hr., rjana muka 12.40 hr., pſchenične wotruby 5.90—6,75 hr., rjane wotruby 5.15—5,65 hr., kutra 75 pf., ſela 12 pf., twaroh 20 pf., běrny, punt 4 pf., běły kał 10 pf., cžerwjeny kał 15 pf., karoty 10 pf., jędźna koboda 30 pf., ſydrożity kał 30—35 pf., kórabi 5—10 pf., porej 12 pf., zybla 12 pf., ſołotej 25—30 pf., radiſki 15 pf., jabłuka 7—15 pf., měrnik 10—30 pf.

Wiki w Kamjenzu.

Pſchenża 10,02½ hr., rožka 8,02½ hr., jačmjeń, nal. 8,02½ hr., wowſ 7,77½—8,12½ hr., pſchenična muka 18,25—22,25 hr., rjana muka 12,25 hr., pſchenične wotruby 5,95—7 hr., rjane wotruby 5,20—7 hr., ſypno 6 hačž 6,25 hr., ſkoma, ſtótna 3 hr., k ſaſtanju 2,90 hr., kutra 76 pf., proſata 12—18 hr., běły kał 12 pf., cžerwjeny kał 15 pf., ſydrożity kał 35—60 pf., jędźna koboda 25—30 pf., zybla 12 pf., měrnik 20 pf., hrěn 60 pf., morchej 8—10 pf.

Wiki w Khocžebuſu.

Mjaſo, howjaſe 70—80 pf., cželaze 70—80 pf., ſkopjaze 90—1 hr., ſwinjaze 70—90 pf., jeja 12 pf., kutra 1,35 hr., twaroh 23—25 pf., łany wołij 1,40 hr., liny 1,20 hr., karpy 85 pf., ſchczuki 1 hr., hołbje, młode 40 hačž 80 pf., kury, žiwe 60—80 pf., thapony, žiwe 40 C. pf., kólrabi 15—20 pf., morchej 10 pf., jędźna koboda 30—40 pf., ſydrożity kał 35—50 pf., cžerwjeny kał 15 pf. wirſinowny kał 15 pf., běły kał 12—13 pf., měrnik 15 pf., hrěn 25—30 pf., zybla 10—15 pf., běrny, zentnar 3,50—3,70 hr., po puncze 4 pf., jabłuka 20—30 pf., worzechi 35—50 pf., łěſne worzechi 40—45 pf.

Swinjaze wiki w Khocžebuſu.

Pſchiwjeſli běchu 507 proſatow a 186 běhakow. Proſata, małe 7—10 hr., ſrěnje 11—15 hr., wulke 15 hačž 18 hr., — běhaki, małe 16—22 hr., ſrěnje 22 hačž 32 hr., wulke 32—42 hr. Wiki běchu dobre.

Běrnowe płaćiny

Sotſke hoſpodarſke ministerſtwo ſdźěluje:

Wot 15. dezembra 1934 rjaduje ſo běrnowa pſchedawańſka płaćišna, kaž pſched akziju k ſnižowanju płaćišnow, ſajo po najnišſchej wuptodžeńſkej płaćišnje, kotrež je ſo po wukazu němſkeho ministra ſa ſežiwjenje a ratarſtwo ſ 31. 7. 1934 a po poſtajenju ſtatneho poručenja ſa rjadowanje pſchedawanja běrnow ſa wobwod ſakſkeho krajneho burſtwa poſtajiła.

Kako pſchiſłódne pſchetrjebańſke płaćišny płaca:

ſa běte a cžerwjene jędźne běrny: hačž bo 3,60 hr. po zentnarju, hačž bo 40 pf. po 10 puntach;

ſa žołte jędźne běrny: hačž bo 4,00 hr. po zentnarju, hačž bo 45 pf. po 10 puntach.

Płaćiny rěznecho ſkotu na Drježdźańſkich ſkótnych wikach.

14. februara 1935 — Płaćiny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 476

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	43—45
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	36—42
Snadnje wuwite	30—35
Najšpatniše	24—30

Swinje: 396

Tučne swinje, přez 3 centnarje žežke	—
Połnomjasne swinje wot 240 hač 300 puntow žežke	48—51
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 puntow žežke	45—50
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 puntow žežke	43—46
Mjasne swinje wot 80 hač 100 puntow žežke	—
Rancy	—

Płaćiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćiny po złotej hriwnje.

	14. 2.	13. 2.		14. 2.	13. 2.
Pšenica	208,5	208,5	bunv	15,7-16,2	15,7-16,2
rožka	168,5	169,5	woka	12,5-13,0	12,5-13,0
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	11,5-12,0	11,5-12,0
ječmjeń, nal.	207-211	207-211	žołte lupiny	15,0-15,2	15,0-15,2
wowš	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,25	27,25	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	22 80	22 80	ſuch. truhanč.	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrni. kruški	—	—
ržane „	10,03	10,03	syno, 50 kg		
raps	12,25	12,25	ržana ſloma		
hróch, Viktor.	32,0-33,0	32,0-33,0	pšenč. „		
lane symjo	12,25	12,25	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ečna „		

Płaćizna za pšenicy za wupłodźerja 8: 200.5 9: 202.5
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 160.5 11: 164.5
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 160.5 9: 165.5
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: 160,5 13: 163.5

Smješki

Wopak frajumił.

Kalcžk bě pſchi autowym njeſbožu ſo lohcy ſranił. Niedźiwajo teho jěduerja „woka a wožoła“ mjenowaſche. Pſchi jednanju pſched ſudom praji ſudnik: „Wy potajkim pſchidacże, ſo ſeſe wopak pſches dróhu běžał.. ?“ — „Haj!“ — „Wy tež pſchidacże, ſo ſeſe jěduerja woka a wožtika mjenował..? Macże hiſchcze něſchto pſchiſpomnicź?“ — „Ně“, mékni Kalcžk, „ja te žnadne ſranjenje to dožaha.“

*

Wěſcžiſcho.

„Hdy bě mammut žiwy?“ praſcha ſo knježna Knoblochez w rjadowni. — „Pſched wjele, wjele lětami“, wotmołwi Pětſchkez Gusta. — „Wěſcžiſchi cžaſ dyrbiſch rjec.“ — „Hdyž Wy hiſchcze do ſchule khodźiſcheze.“

*

Praktiſki domownik.

„Tamnemu knjeſej ſ tołſtym bruchom njetrjebam ſchikórnje tak wobkładniwje wurjedźicź! Hdyž ſo je wobnje, je hiſchcze cžma, a poſtajiſcho, hdyž je ſwětło, njewidź ſyła wjazy na nje, dónž ſej je njewuſnje!“

*

„Kajki hłóſ dha we waſchim ſpěwnym towaršſtwje ſpěwacze, knjes Ryčera?“ — „Sčita žadyn. Sym w noſ ſ paſiwnym žobuſtawom!“ — „Ach tak, tuž dyrbiſch potajtim pſchipołtuchacź, hdyž tamni ſpěwaja!“

*

Krute powucženje. „Sčito, wy ſcže woženeny?“ hórcži knjeni Majetka. „Kak potom ſ tomu pſchińdźeſcže, ſa mojej hołzu do wody ſkocžicź?“ — „Chcych ju ſe ſołmow wumožicź“, jakotajke knjes Dyrkotak. — „Pſchewoſtajcže to pſchichodnym ras młódſchemu khadli!“

Srébnjeńčko polonoweho wina

je posylnjace a wabi k jědźi

Čo. 71 połonowe wino bleša 0,85 z bleſu
Čo. 72 połonowe wino bleša 1,00 z bleſu
Čo. 73 połonowe wino Ferrero bleša 1,90 z hł.
Čo. 74 połonowe wino Cinzano bleša 2,25 z hł.

Otto Sachſe

dobre połjědže — wina

Holanſku hejduſku

poskića

Otto Schmaler w Budyšinje na Moltkowej dr. 7, Tel. 2411

Korjenje za rězanje koruški za pječwo

tunjo a přecy čerſtwe!

Popjeř . . 1/4 pta. 45 pf.
Nowe koruški 1/4 pt. 35 pf.
Hejduſka . . punt 19 pf.
Wolije k pječenju
wulka bleša 10 pf.
a wšě druhe korjenjny

korjen. ſtan na kl. torhoſcu

(znapřeča policajskeje ſtraže)

(kórčinowa rozpósłanja Thauer), klamowy na Sukelnskej hasy 30

Rjany čehn. wol

ſteji na pſched w Tranjach čo. 13 pola Delneho Wujeza

Nowa lěhańſka porčelan. ru dźel. drjewo dźeſ., khamor. ſtatowe a drast. wotdźelenje, 160 cm wulki, mylne bilde z kriſtallowym ſpitselom hr. 225

Seifert. na Kamjentn. hasy 29

Pohonč

ſo hnydom pyta

w Prawoćicach čo. 4

Kóžda twora poražak!

Apfelſiny, ſłódke 10 ſtuk 35 pf.
Kakao, ſyrjnje wuwoleny pt. 65 pf.
Połonowe wino litr 78 pf.
Kolbasa k warjenju punt 85 pf.
Jerjowa ſolotej 1/2 punta 28 pf.
Sušene jerje ćwaf 15 pf.
Bilkliuki punt 25 pf.
Němſki połš punt 85 pf.
Pječene jerje litrowa tyza 50 pf.
Połnušena štyrpłodowa marmelada punt 30 pf

Thams & Garfs

w Budyšinje

na Hlownym torhošcu čo. 8

Při tutym wjedrje je ſpomóžne dobre ſtare

połonowe wino

litr 80 pf. wot firmy

Otto Schmaler w Budyšinje na Moltkowej dr. 7, Tel. 2411

ZÜNDAPP

Motorske koło za ſport a powołanje

Zaſtupjeŕ:

Richard Kieſchnick

w Budyšinje, na Hošic hasy 17

Kóždu družinu dobrych

jabłukow

kupuje

Jurij Robel

na Tšelańſkej dróży čo. 42 (Strehlaer Strasse 42)

Přijdźu sebi po nje, je-li trjebs, sam

Naši roznošowarjo

su pilni ludźo. Dźeń jako dźeń přinjesu Wam Serbske Nowiny do domu. Wone pak bychu so jara wjeſelili, hdy byšče jim tak dys a dys prajili: Dźiće tola tamle do teho domu, či tam chcedźa też Serbske Nowiny čitać, ja sym hižo z nimi rěčał. To byšče našim roznošowarjam a nam pomhali Serbske Nowiny do serbskeho luda roznjeſć. To by bylo krasny dopokaz ſwěry za cyły serbſki lud, hdyž bychu ſo we kóždym serbſkim domje čitali

„SERBSKE NOWINY“

Zacynkowane twory

kupańſke a płokańſke wanje, bowy, podołhojte ſudobja, hornicy,

Wſu potrjebu za ratarſtwo

kaž blachowcy, čefpaki atd. dostanječe ſtajnje płaćiny hódno pola

Richard Sommer

pſchedy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjentnej hasy čo. 20 (znapřeča cžołowučowarnje). Telefon 2626

Völklec hoſcenc w Khróſcicach

(pola cyrkwje)

Jutře ſobotu, 16., a njedźelu, 17. februara, ſo

kózłopiwo toči.

SOBOTU

ſwinjorězanje.

Wo dobroćiwy wopyt proſytaj **Richard Völkel a mandźelſka**

Kupujće pola našich inſerentow!

Nowočam. kuchi'n'e

ſpanſke jaſtwy, nowe a trjebane drastne a ſatowe kamory, blida, ſtólcy a ſtjace mašiny a druhe najtuńſo pola

Willkommen, při Mina. rětkach 7

Meble

w znatym ſolidnym wuwjedźeńſu najtuńſo pola **Despang** nětko na Moltkowej dr. 17

Leopoldec korčma we Worklecach

Njedźelu a pondźelu, 17. a 18. februara 1935

ſo kózłopiwo toči

Njedźelu wječor wot 8 hodźin ſu **REJE**

Wo přećelny wopyt proſytaj **Jurij Brankačk a mandźelſka**

„Lipa Serbska“

ſerbske ſpěwne towaršſtwo w Pančicach

wuhotuje ſrjedu, 20. febr., w Pančanskim hoſcencu ſwój

27. założeńſki ſwjedźeń

wobſtejacy z ludoweho koncerta a dźiwadła. Započatk 1/28 hodźin.

Sobuskutkować budźe **huſlefſki orchester a herc.** ze ſerbſkimi huſlemi a **bandonijom**

Zasydlich ſo w Budyšinje na Lawſkich hrjebjach čo. 2 (w Serbſkim Domje) jako

zubny lěkař

a wjedu praksis zemrěteho zubneho lěkarja, knjeza C. Krause, dale.

Dr. Witschel, zubny lěkař

Přiloha k čisłu 39 **SERBSKE NOWINY** Piatk 15. februara 1935

Sakski krajny burski zlět w Drježdžanach

W Drježdžanach, 14. febr. 1935.

Druhi dźeń sakskeho krajneho burskeho sćěta sapoczinaše so dźensa dopołdnja we 10 hodź. z pschednoschkami we wustajeńcy. Statny radźićel Reinka z Barlina, wjednik statneho hłowneho wotrjada I we němskim sejmowym stawje wječerješe wo ratarskim dźěłaćerju. Wjednik spomina na to, kak je marxismus ratarskeho dźěłaćerja do dźěłaćerskich swjazkow swjasał a jeho tak z wotpohladom swonka burskeje zwójby stajićz spytak. Po nacionalsozialistiskej myšli wo burstwje wón tam njeńtuscha, dokelž je krucze z burstej zwójbu swjasany. Tohodla je jeho tež jakoń we němskim sejmowym stawje do tuteho swjataka. Dale žadaše žebi wječnik, so bychu staj so mjenje „wotrocžk“ a „hłušobna“ ale k tej cześći, kajkaž jimaj pschihłuscha, dowjedźoj, podobnje, kaž je so to hižo z mjenom „bur“ stało. Bur a wotrocžk a hurowka a hłušobna hłuscheja hromadźe do jeneje zwójby, dokelž maju hromadne sajimy a hromadnu nusu a hromadne wjeźele njeśeć. (Mjeno „hłušobna“, kotrejž so pola Sserbow ja hłušobnu trjeba, je hižo z dopokazom toho, so ju Sserb k bonajnej liczi; pschisp. dopiłowarja.) Pschi tajkich wustkich swjatkach njeje wjazy městna za tak mjenowaneho sesonskeho dźěłaćerja, kiž nima sajim na burskim žiwjenju, ale jenož na dobrej akortnej sahłužbje. Ratarski dźěłaćeć ma być w pschichodźe runje tak z pódu swjatany kaž bur sam.

Wo swužbu hłowa „Obal“ pola Germanow wječerješe knjes ratarski radźićel Dehnert z Rieły. Obal je było mjeno za žiwjenje w semi; němsky: Das Ob (hłowo Odem ta dyrch) im All. Póda hłuscheše po germanskej myšli niz jenotliwje, ale bě wobhdźeńsitwo zyłeho splaha, kiž so njedodźesche pschedacz, ale jenož namrěć. Se hłowa „Obal“ pothadźa tež hłowo „Alod“ (słožy pscheměnjenej) a alodske kubła njemóžachu so pschedacz, mjes tym so móžeše so z druhim wobhdźeństwom, kiž žebi to prawo wobkhowało njeje, žwobodnje wikowacz. Mjeno semjana jako wobhdźerja alodskeho kubła pothadźa w němskim je tehorunja se hłowa Odal (pschir. Odal-Adel). Tež němske mjeno za thlěb z tym swiśuje, dokelž wobsteji ze hłowow „Ber“ a „Od“. „Ber rěka „nošeć“ a „Od“ wožiwjaca móz. Potajkim Brod (thlěb) je nošeć wožiwjaceje mozy abo žiwjenja. Burska politika nazionalsozialistow je herbskeho bura sahło do znamjenja „Odal“ stajiła. Wón je potajkim dźensnischi wopraworstwu semjan. Rěcznik stónći se hłowami Adolfa Hitlera: „Tśeśe kralestwo budźe kralestwo burstwa, ale wono njebudźe wobstacz!“

Wo nowym nazionalsozialistiskim wikowańskim porjedźe (Marktordnung) wječerješe potom wjednik statneho hłowneho wotrjada IV. w němskim sejmowiskim stawje, knjes Vetter z Barlina, kiž wuswětli, so bě nusne, ratarskim płacźisnam tu hódnosć swěźicz, kotraž burej nimo dźěła a wudawkow hišće mały zbytk swěźi. Tohodla so sejmowiske płody wot zwětowych wikow wotdźělichu. Dotal bě tak, so so płacźisny na burprevi cźinjachu, tuta pak so po zwětowej płacźisnje Newyorkskeje (za žito) a Chikagoskeje (zlot) burzy stožowasche. Ratarske wuplodźenje kóždeho kraja pak je wotwisne wot klimatiskich, geologiskich a zozialnych wobstejnosćow, kiž su wšo w kóždym kraju hinasche. Dotal bě tak, so na pschi. dobre žitowe žně w Argentinskej abo Brasiliskej płacźisnu němskeho žita klócźachu, hyrnjej tu tež hubjene léto było. Bu žebi němski bur wopraworstwitosći pschimérjenu płacźisnu žadał, by hnydom wukrajny dowos to znjemóhnił. W geologiskim nastupanju žimy tohorunja wot němskeje semje wotwisni, na kotrejž móżemy jenož to plahowacz, schtož pola nas we wšitkich kónćinach rosće a tež jenož telko, za cźož mamy polow dosć. Wuplodźerske praschenja žu we wschelakich krajach kokowokoto naš tež lépsche, dokelž so tam njeje pschikupnych hnojidłow nałožuje. Wikowańscki porjad rjaduje tohodla tež dowos. Nimo dowosa rjaduje wón tež rosbdźelenje ratarskich wuplodow, dokelž tute njesmu po nazionalsozialistiskej myšli twory ale sejmowiskeje potrjeba, a na tutej nimo so pschi wikowanju a pschesuwanju wulke samoženje sahłužić. Dotal bě tak, so bur z pjenjez, kotrejž němski lud za jeho płody wudawasche, mjenje hacź połozyu do rukow dosta, mjenujsy z 18 milijonom hrimnow létnje jenož 7,5 milijona. Wschо druhe spóźerachu wikowarjo a pschesuwarjo. To je wulka schkoda za nas, hdyž samo amerikanscki bur 60 prozentow a danski samo 75 proz. ludoweho wudawka do rukow dostanje.

*

Popołdnju sendźe so we wustajeńcy krajna młodźina a wječerješe wo dotalnym a pschichodnym dźěle a nadawkach. Wona je krucze se sejmowiskim stawom swjasana, ma wona tola potomnikow nětkśišchich hospodarjow z žwojich rjadow swjeśi a we žwojich rjadach wocźahnywši, so bychu tuchi młodźi potom wulkeho nadawka hódni byli. Sskowa, kotrejž so wječachu, běchu jara sajimawe a žwědźachu wo wulkej sahorjenosći.

Ssamstne žiwjenje knjeježesche we wikowańskich wotrjadach, kiž so w evangelskej towarschowni na Zinzendorfskej dróży sendźechu a hdyž so tehorunja wo wikowańskim porjedźe wječerješe.

Sakske burowki sendźechu so tehorunja popołdnju we wumělstwowym domje. Tu bě žurla dawno do postajeneho cźasa pschepjelnjena, schtož we wulkim sajmje runje za tuto zarjadowanje strodźeji. Knjeni Burg-Górg, wjednica krajneho hłowneho wotrjada II we wječerješe wo herbskej burowzy we wupłodźerskej bitwje. Wołoźbje na to pokasa, kak ma burowka pomhacz, tutu bitwu dobyć z tym, so bo prózuje wo powyschenje wunoschka wołoźbje domjazych płodow, kaž jejow, mloka, hadu, howjadłow a žwini. Też ma so wona postarać, so sajo wjazy wowzow do dwora pschinjdźe a so so len plahuje ale.

Knjeni Harbrinkowa, wjednica Westfalskeho hłowneho wotrjada I. C. wječerješe wo „wotmužnym burstwje“. Pschedstaji, kak je bur w prastarej dobje žwobodny bur na žwobodnej póde był, a kak je so jemu tuta žwoboda z zusym myślenjom w běhu cźasa rubita. Sakle nasch kanzler a wjednik Adolf Hitler je burej sahło žwobodu wrócźo dał a jeho za prenjeho muža postajił.

Knjeni Hahnowa se kakskeho krajneho burstwa wječerješe potom wo nowej drasće sakskeje burowki a pschedstaji rjanu liczbu burowkow, kiž běchu žebi tutu drastu hižo zhotowile.

Wječor steješe w znamjenju sawjeselenja. We wschěch salach wustajeńcy wotmužowasche so „Wjeselny wječor“. Kapała SS-standarty hudźeše. Młodźina z Vogtlandskeje, Rudnych hór a z Hornjeje Łužicy pokazi hry w narěcźach tutych krajinow. — Potom pschinjdźechu reje k žwojemu prawu.

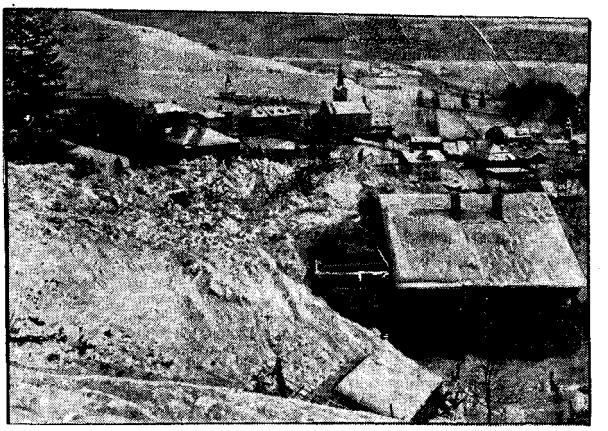

Lawinowe njesboże w Mühlawje.

Na Mühlau njedaloko Innsbrucka w Tirolskej je so hobrska lawina walika a po puću někotre domske, hródże a brózńje sniczita. Na wobrazu widźimy rozwalenu lawinu, kak wona dźeł Mühlawy pschikry.

Bobak:

Zejhrawaj, zejhrawaj „Pierunje“!

7]

(Pokračowanje.)

Ja dźěch zasy zahe lehnyć, zo bych móhł zahe sedlać swojeho Pjeruna . . .

Na wikach hižo čile žiwjenje knjeżeše, hdyž wopušćich město. Najzajimawše běchu rybjace wiki, kiž tu wulku rólu hraja, přetož Wódra ma nadbytk rybow. Rybacy maju tu na wikach kóždy někajku klětku, podobnu na kukawu, před kotrejž steji hobrska dóńca, hdźež zybolate ryby čakaju na kupca . . .

Stejach na dołhim mosće nad Wódru a hdadach wróćo na město, kiž ze swojimi čeŕwjenymi wěžemi so kumpaše w pruhach raněho słónca. A potom wopuščiwši město so wobroćich ke krótkemu ranju.

Bohužel so za hodźinu dyrbjach zasy wróćić do města, dokelž mojemu żeleznemu konikej so šrubik pukny a karta mi też wjetšu blizku wjes ducy po puću zwěščić njemóžeše. To bě mjerzace, tajke njedobrowólne skomdźenje. Ale přećiwo wyššej mocy njemóžeš ničo činić!

*

Jědu. Jědu. Jědu . . .

Pjerun je nowo podkowany. Słónco rjenje so směje a dokelž je hakle dopołdnjo, tež tak surowje njesmali. Dróha je wulkotna, hładka, smolena. Wětr dujka wot boka. Nimaš starosćow . . . „Što radosć rjenšu dawa hač dróhu, pućować!“

Jědu po samym lěsu. A kajki lěs?! Njeje to ani wostudłe zwučowaniščo khójnow abo šmrěkow, do kotrehož su njerozumni hajnicy po starym wašnju tak husto přeměnili Božu stwórbu. Ně, tu su po nowočasnym wašnju sadźeli měšany lěs, kiž wjele přirodnišo, přijomnišo skutkuje. Buki a khójny a šmrěki a brězy su so zjenoćile do jara znjesliweho towaŕstwa. Je na nich widźeć, kak so jim tu lubi, mjez tym zo do rjadow nuzowane a wumocowane khójny lěsa po starym wašnju zahinu ze samej wostudu a khorosću . . .

Snědam w lěsu . . .

Kak derje to słodźi w Božej přirodźe pod zelenymi štomami. Haj, tu su štomy hišće cyle zelene. Njepytnješ hišće ani barbiča moleŕki Nazymy . . . Sedźu w mjehkim mochu, z kotrehož wšudźe hribiki wćipnje swoje hłójčki pozběhuja. Z wysokeho šmrěka čeŕwjena wjewjerčka mi přihladuje a potom hněwnje cuka. Njezłob so, wulkowopušata, hnydom zasy wuńdu z twojeho kraja. Jenož daj mi hišće dojeść tutón kusk twarožka!

Dale . . . Dale . . .

Hdys a hdys lěs cofa a krajina so wotwěra. Myslička mi powěda, zo tam k prawicy nětkdźe so wije wulkoreka Wódra. Cyrkwinska wěža so wunóri zezady hórkow, wjes sćěhuje. Su to Hurěcy.

Hurěcy?

Nětkdźe so mi z pomjatka wudrapa wědomosć, zo hač sem sydlachu jónu stari Serbjo, zo tu mjezowachu ze słowjanskimaj splahomaj lutyskich Lubušanow k polnocy a pólskich Polanow k ranju.

Zasy lěs mje přijima . . .

Wulka wjes so přisuwa: Zybinki. Ma tři tysac wobydlerjow. Tu w lěsatej krajinje k ranju a krótkemu ranju wot Frankobroda su wsy jara rědke, za to pak khětro wulke. Jako hdy by so ludźom styskało sydlić w mjeńšej ličbje srjedź bjezkónčnych lěsow.

W Zybinkach khodźa žony hišće w zajimawej narodnej drasće. Kabaty maju khětro pumpate rukawy. Drasta ma pólsko-serbski raz. Škoda, zo njeje njedźela, zo njewidźu swjedźeńsku drastu. Też w susodnych Hurěcach pječa hišće narodnu drastu noša.

Wo wsy je też knihańja. Knihikupc ma też pohladnicy. Słódkojte zbožopřejace k narodninam. Hač maju domizniske pohladnicy, so prašam. Maju. Maju najwjetšu, najnowišu wjesnu korčmu rjenje fotografowanu. Hač nimaju pohladnicy narodnych drastow? Knihikupc na mnje woči wuwala bjez zrozumjenja. Ně, tajkich nimam . . . Čehodla też?

Božemje . . !

Zasy lěs a hola . . . Krajina je horbata. Horje a dele mój „Pjerun“ leči. Horje jachlo! Dele zynčo!

Buki a akacije prawu połojcu dróhi rjenje wobkhłódkuja. Ja so dźerzu khłódka. Přetož słónco sapa a je zabyło na to, zo je hižo późnjeńc.. Mojedla, ja wutraju.

Kwětki su zahorjene za słónčne prócowanje. Błědožołte dźiwizny so błyskotaju kaž jantarowa pycha. Ametystowe klóski rozrašku so jazykuja ze zeleneje trawy. Čeŕwjene fědrački sapaju. Z telko pisanymi kwětkami, krasnymi kaž drohe kamuški, je so pyšiła nazymska přiroda . . .

Zo je nazyma?

Lědy na to spominaš! Lědy će na to dopominaju krwawne pletwy dźiwjeho wina po wjesnych zahrodkach! Abo oranžojte wjechle paproša pod khójnami! Pisane sekle jenotliwych lisćikow, łopješkow, kotrychž bě so hižo dótknyła ruka wulkeje moleŕki Nazymy, kiž pruhuje swoju paletu . . .

Ale njebjo je tak módre. Łastojčki hišće po nim šuskaju, byrnjež je dawno nimo dźeń Marije naroda. A škórcy hišće bachtaju po topołach . . .

*

Skóńčnje so z hole wudrapam. Hišće dolina . . . Zasy dróha stupa. Potom na lěwo so błyšći rěka, zady njeje město so čeŕwjeni: Krosno.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Kónc tuteho šulskeho lěta

Sapoczatk a prósdniny nowcho schulskeho lěta.

Sakśe ministerstwo sa ludowe wukubłanje wosjewja: Rozmuczowanje schulskeho lěta 1934/35 tkónczi so w tutym lěcze powschitkownje 4. haprleje 1935, za powołańske schule a ratarske schule a rjadownje pak hatle 6. haprleje. Schulerjo a schulerki ludoweje schule pak, kotrejž je tkónczenjom tuteho schulskeho lěta schulu wukhodża, kaž też schulerjo a schulerki wyschschejeschule, tiž chcedża do dospołeja schulskeho tkónczenja w haprleju 1935 do powołańskeho žiwenja pischeskupicz, so hižo 21. měrza je schule puschczo.

Nowe schulske lěto sapoczinje so sa wschě schule 23. haprleje 1935.

Hdyž je někto němski a pruski minister sa wědomosć, wocźehnjenje a ludowe wukubłanje statny porjad sa schulske prósdniny wudał, so też w Sakśej pscheměnjenje stanje w rosdźelenju prósdninow, kotrejž dozmła 85 dnjow traja.

Jutrowne prósdniny padnu z wumjeńcom posdźischo naspomnjenych pscheměnjenjow na cząś wot 5. haprleje hacź do 22. haprleje, źwjatkowne prósdniny wot 8. hacź do 11. junija, lěcźne prósdniny wot 29. junija hacź do 7. augusta, nasymske prósdniny wot 23. dezembra 1935 hacź do 6. januara 1936.

Sa wjeßne ludowe schule móża so lěcźne a nasymske prósdniny dźiwajo na źnjowe dźěło hinak rosdźělicź. Prósdniny rjaduja so z městnym schulskim porjadom.

Sa powołańske schule, kotrejž wołoßje schulerjo wopytuja, kotrejž w powołanju dźěłaja, pschi wobkedźbowanju hospodarskich nusnoscjow jutrowne prósdniny wot 8. hacź do 22. haprleje, hodowne prósdniny wot 15. dezembra hacź do 1. januara 1036 traja. Sdwojcźkowe, lěcźne a nasymske prósdniny su zamßne kaž za druhe schule.

Sa ratarske schule a rjadownje padnu jutrowne prósdniny na cząś wot 8. hacź do 22. haprleje, źwjatkowne prósdniny wot 8. hacź do 11. junija. Ssynowe, lěcźne a nasymske prósdniny wucźinjeja dozmła 8 njedźel a maju so se sapoczatkom a traćom po ratarskej potrjebje słozowacź. Hodownе prósdniny traja wot 23. dezembra 1935 hacź do 1. januara 1936.

Wukazy wo prósdninach so w pschichodnym cźišće wukasowcho kopjena ministerstwa sa ludowe wukubłanje wudadża.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Septuagesima, 17. maleho rožka 1935.

S **Budyschina.** W Michalskej zyrkwi rano 1/8 hodź. němske Boże wotkasanje, farar Tischer; dop. 1/9 hodź. němska a 3/10 hodź. serbska Boża słužba, farar Kapler.

*

S **Budyschina. Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo.** Shromadźiny w Budyschinje: Njedźelu dop. 1/11 hodź. swjatk dźěći, wjeczor w 7 hodź. swóńbny wjeczor. Sesrjedu wjeczor we 8 hodź. swjatk młodźinu sa młode holzy. Schwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina. Ssobotu wjeczor we 8 hodź. swjatk młodźinu sa młodźenzow. — Shromadźiny swonka Budyschina: Niedźelu popołdnju w 3 hodź. w Kwětkowym Dole, pónđelu wjeczor we 8 hodź. w Rachlowje, wutoru wjeczor we 8 hodź. w Semjach, srjedu wjeczor we 8 hodź. w Jokowje, pjatk wjeczor 1/8 hodź. we Wulkej Dubrawje. — Hodźiny sa žony: Pónđelu wjeczor 1/8 hodź. w Budeščanach, wutoru pop. w 4 hodź. w Budyschinje, pjatk wjeczor 1/8 h. w Hornjej Hórzy.

S **Barta.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź., dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Krajna sbórka sa evang.-luth. Boži kaschcź. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje. — Pónđelu biblijska hodźina w Subornicy (sjednoczenstwowy wothładar Peters). — Schtwórtk pop. 1/8 hodź. towarstwo serbskich wowkow.

S **Budeščz.** Rano 1/8 hodź. smě je farar Böttger serbsku spowědź, farar Bója dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sbórka sa evangelski Boži kaschcź. Dop. 1/12 hodź smě je farar Böttger kemschenje sa dźěći 1. hacź 4. schelskeho lěta. — Pónđelu wjeczor we 8 hodź. evang. młodźinska słužba sa 14 hacź 18letne holzy na farje. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. smě je farar Bója biblijsku hodźinu w młodźinowni. — Pjatk wjeczor 1/7 hodź. pożeđenje zyrkwineho pschedstejerstwa w młodźinowni.

S **Budyschinka.** Rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje (knjes farar Mikela-Maleschanki). Dop. 1/12 hodź. dźěćikemschenje sa njeměsche dźěći.

S **Butez.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa młodźinu. — Mumrěl: Richard Heinz Kschiwan, njemandź. synk ł Luska, 2 dnjej.

S **Hodźija.** Rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sbórka sa evang.-lutheriki Boži kaschcź.

S **Hrodźišcźa.** Dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Sbórka sa evang.-luth. Boži kaschcź. — Sesrjedu 20. maleho rožka biblijska hodźina w Drožđżiju (sjednoczenstwowy wothładar Kehrer). — Schtwórtk 21. maleho rožka pop. w 3 hodź. spowědź w Běłej Horje, popołdnju w 4 hodź. tehorunja we Worzynje.

S **Huczinu.** Dop. we 9 hodź. serbska, 1/11 hodź. němska Boża słužba. Sbórka sa evang.-luth. Boži kaschcź. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěći.

S **Khwaczij.** Rano 1/9 hodź. němske a dop. w 10 hodź. serbske kemschenje. Sbórka. 1/12 hodź. dźěćikemschenje.

S **Klukscha.** Dop. w 9 hodź. serbske, 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbórka.

S **Kotez.** Dop. w 10 hodź. němske předowanje ł cźesnym wopominanjom, dop. 1/12 hodź. dźěćikemschenje (wołoßny farar). Sbórka sa ßtuk łubosceje w Hornjej Łužizy.

S **Lupoje.** Dop. w 9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sbórka sa evang.-luth. Boži kaschcź.

S **Malešezy.** Dop. w 9 hodź. serbske kemschenje. — Sesrjedu wjeczor 1/8 hodź. sa macźerje w pacźeńskej salt. — Mumrěłoj: Khorla August Sssykora, rentnar w Doproschezach, 77 l. 5 m. 20 d. — Jan August Pischka, wumeńkar w Brěsynju, 85 l. 10 m. 11 d.

S **Minakala.** Dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Sbórka sa evang.-luth. Boži kaschcź. Dop. 1/12 hodź. dźěćikemschenje. — Pokhowana: Lejna swud. Schneiderowa rodź. Pawlikez, sawostajena wudowa Jana Schneidera, źiwnoscjerja w Luboßu pola Lubija, 78 l. 2 m. 28 d.

S **Njeswjedźidla.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbórka sa evang.-luth. Boži kaschcź. — Pokhowana: Lejna swud. Schneiderowa rodź. Pawlikez, sawostajena wudowa Jana Schneidera, źiwnoscjerja w Luboßu pola Lubija, 78 l. 2 m. 28 d.

S **Njeswjedźidla.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbórka sa evang.-luth. Boži kaschcź. — Sesrjedu wjeczor we 8 hodź. źónske towarstwo na kapłanstwje. — Pokhowana: Jan Bohuwěr Wawrik, bur w Njeswačzidle, 54 l. 1 tydź. — Madlena swud. Hennigowa rodź. Kopjenez, wumjenkatka w Krónźu, 77 l. stara.

S **Porschiz.** Rano 1/8 hodź. rosrěčźowanje ł młodźinu, dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje; dźěćikemschenje w Porschizach w 10 hodź. sa mjeńsche, 1/12 hodź. sa wjetsche dźěći. — Wutoru wjeczor biblijska hodźina w Boschezach (knjes sjednoczenstwowy wothładar Peters). — Schtwórtk wjeczor 1/8 hodź. serbska biblijska hodźina w Porschizach (w nowej schulskej jitwje).

S **Ratez.** Rano we 8 hodź. serbske źwjatke wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska, 1/11 hodź. němska Boża słužba, 3/12 hodź. Boża słužba sa mjeńsche dźěći. — Póndźelu rano 1/8 hodźin ranšcha nutrnosć.

S **Wulkich Sdzarow.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemschenje, 1/12 h. dźěćikemschenje we Wulkich Sdzarach.

S **Wósporka.** Rano we 8 hodź. spowědź a cźiche źwjeczenje Bożeho wotkasanja, dop. 1/9 hodź. předowanje (wołoßny farar). Sbórka sa ßtuk łubosceje w Hornjej Łužizy. Dop. w 10 hodź. kchesczańska hudźba sa dźěći we wołoßnej sali (pomocznistwo).

Najwažnischa družina italskich kolonialnych wojakow.

Jěchanjo na wjelbłudach (kamelach) su najwažnischa družina italskich kolonialnych wojakow. Woni su so hižo blisko k abesinyskim mjesam w Eritreji a Somalskej pólałi. Pschi wójnje bychu woni najwjazy wójnskich cźejow pschětrali.

Zwučowański kurzus katolskich młodźeńcow w Pančicach

W młodości so zwučować a skrućić je za pozdźiše žiwenje jara nuzne. Tohodla wotmě so w tudomnej młodźinownі zwučowanski kurzus za katolskich młodźencow serbskeje Łužicy a to z Khróšćanskeje, Wotrowskeje, Njebjelčanskeje, Ralbičanskeje, Baćońskeje a Radworšskeje wosady z trajeho pó dny, wot póndźele hač do srjedy. Hižo loni běchu so k tajkemu kurzusej zešli, jako spočatk a pospyt. Lětsa bě wobdźělenje wo wjele sylniše, haj ličba wobdźělnikow je so podwojiła. W přerězku móżeše nawjednik, ratat Hugo Müller z Gonsenheima pola Mohuča, wšědnje 40—50 młodźencow witać a wuzna z radosću, zo je potajkim loniši pospyt nadobne płody přinjesł. Je pak też wosebite wjesele, tutomu młodemu prócowarjej připosłuchać, z kajkej wušiknosću zamóże młode duše jimać a přimać a je zahorić za najwyšše zaměry.

Po zdobnym křesćanskim wašnju nima so ničo bjez prózdnyч wo Boże žołnowanje a pomoc započeć a tohodla zeńdźechu so tuńi přikładomni młodźencojo wšědnje dopołdnja k Božim słužbam w klóštrskej cyrkwi. Dołho njetraješe a bórzy knježeše najrjeńša towaršnosć mjez młodymi ludźimi, kotříž so dźeń a bóle mjez sobu zeznachu a jedyn druheho zahorichu za swjatu wěc. A kak ważne themata předležachu za jenotliwe dny: Wutworjenje kruteje wosobnosće a z njej zjednoćeneho niekhabłaceho karaktera. Na tutym přednošku wobdźělichu so też někotři knježa duchowni a dóńdźe k žiwej rozmołwje. Při tym so wosebje wuzběhny, kak maja sobustawy swojeho prezesa podpjerać a jemu jeho dźěło wotezać pomhać, hdyž je hewak z nimi dosć počeżeny. Zwjetša běchu přednoški nabožneho raza, z kotrychž chcemy někotre wuzběhnyć, kaž „Syjeł Boži, — Khrystus rózkny kamjeń wěčnosće —. Naše nadawki jako pósli Boži“ a druhe. Znutřkowny zwisk přednoškow zmóżni, zo so wšelake zjednoćichu. Też dźiwaše so na powołanje młodych kurzistow, wosebje na pódu, z kotrejž dźě su naši młodźencojo na tyće a byće zwjetša zjednoćeni. Třeći dźeń steješe pod hesłom „My smy młoda cyrkej Khrystusowa“.

Do dźěła zapřimny też sekretar katolskeje młodźiny w Mišanjanskim biskopstwje, Bjarnat Hagemoierz Drježdźan, kiž ze słowom a skutkom dobru wěc spěchowaše. Mjez přednoškami zakliučachu naše rjane serbske spěwy a kěrluše a na wječorach poskićichu so swětłowobrazy, wosebje wo wjedniskej šuli w Altenbergu pola Khelna. Tak knježeše přeco žiwjenje mjez nimi, kaž chcedża to młodźi ludźo měć.

Wosobje pozběhowace běchu rozžohnowace wokomiki srjedu popołdnju, hdyž nawjedowař kurza w duchu kóždemu zawdawaše ruku w zmyslu skóńčeneho kurzusa. Kak ńich tutón łajik napominaše, zo bychu swěrni wostali Bohu, swojim nabožnym zasadam a donjesli do wšědneho žiwenja a w tym skutkowali, štož su tu widźeli a słyšeli. To běchu woprawdźe wótcowsko słowa, kotrež nawjedowař swojim towaršam k wobkedźbowanju na puć da. Młodźenc Paweł Sołta z Khróšće dźakowaše so jemu za wšu łubosć a naloženu pórcu a słubi jemu, zo chcedża wobdźělniey po jeho słowach so měć a w přichodze dźełać, štož budże jemu najlěpše myto, hdyž jemu w kličacym pjenjezu dać njemóża. Z wutrobitym „Swěru zdar!“ skóńči so rozžohnowanje w młodźinownі a zhromadźeni wuspěwachu stejo našu serbsku hymnu. Potom podachu so wšitcy do cyrkwje k dźaknej modlitwje a kěrlušej. Na klóstrje stłóčichu sej wjednik kurzusa a naši młodźencojo k poslednjemu božemje rucy a naši młodźencojo rozeńdźechu so do wšěch kóńcin, sebi toho wědomi, zo su Bohu spodobny skutk wukonjeli.

Radio

Ssobotu ho ßtyschi.

Königswusterhausen. Rano śnateho wschědneho programma: 6.30 wjeselý rańschi konzert. 11.40 sa burow. 12 sabawny konzert. 14 wschelakorosćze. 15.45 hospodarski tydźeńški pschehlad. 18 sportšti pschehlad. 20.10 wjesely wjeczor.

Lipsk. Rano śnateho wschědneho programma: 6.05 sa burow. 6.35 dujerska hudźba. 8.20 tačele. 11.45 sa burow. 12 sabawny konzert. 14.15 tačele. 16 sabawne popołdnjo.

Hišcźe ważne ł dnjoweho programma. Berlin: 20.10 opera „Boccacio“. Frankfurt: 20.10 pišany wječor. Stuttgart: 20.10 operetta „Die Fledermaus“. Wiu: 20 pišany wjeczor.

Přilopk

Schkraholz w holbjeńzu.

W Starej Darbuje w Delnjej Łužicy na jenym kubu widźachu, jo holbje na dobo ł holbjeńzu wulećachu a so jebi njeswěrichu, žo bo njeho wróćicź. Teho dla holbjeńzowy sawjerak dele puschczichu a na to swješczichu, jo bě so wulki schkraholz do holbjeńza dołyk. Dwoju holbjow bě ruhjeńny ptak hižo rostorhał. Ptak žo je ßwojim wótrym pyskom cuhało wobaraśche a so popadnyć njeda. Sdóńcnje jeho sabichu. Jenoż někotre holbje so wjecźor do holbjeńza wróćichu. Wjele holbjow je titeho nadpada dla pschesetało lahnyć, a jeja žu wustudże, tak so je ńkoda schkoda nastała.

Do gratu pschischoł.

W Oberšrohnje pola Kamjenicy je 27ćinu njezjenej dźiwjaćeje w Ernstej barbjerni do transmižije pschischoł, kotraž jeho załoßnje roszwuchnowa a mori.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća mězačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,5i hr. z wunoswanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a bohdźenčanske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr. 40 — Budyšin — Sobotu 16. februara 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Wobsah němskeje wotmołwy

Wobžah wotmołwy na Londonsku rosprawu, kotruž je němski swonkowny minister swobodny knjes Neurath jendźelskemu póslanzej sirej Erikej Khippiej a franzowskemu póslanzej Francois-Poncetej pischepodał, ma tón tekst:

„Němske knježerstwo wě, zo so kralowsko-jendźelskim knježerstwom a jena w spravnym pschecu, so by so zwěsćenje měra spěchowało, kotrehož fakhowanje runje tak w sajimje bjesstracha Němskeje kaž w sajimje bjesstracha druhich europskich statow leži. Němske knježerstwo wita ducha dowěrliweho rozmolwjenja mjes jenotlivymi knježerstwami, kiž so w jdźelenju kralowskeho jendźelskeho a franzowskeho knježerstwa pokazuje. Wono wschitko, schtož je so jemu pschedpołožiło a schtož so w prěnim dźelu Londonskeho wosjewjenja z europskimi praschenjemi saběra, dokładnje pschepruhuje. Tuto pruhowanje stanje so runje tak w duchu pschestwědčeneje wole k měrej, kaž w starosći wo bjesstrach němskeho stata pschi jeho geografiskim połoženju wobrjadź Europy. Němske knježerstwo budże wobzbje pruhować, z kotrymi žrědłami móže so w pschichodze strach napschemobronjenja wobeńcej, kiž je z teho nastał, so žu žylnje wobronjene staty so winowatosće wotbronjenja wsdale. Wono je pschestwědčene, so jenički duch swobodneho dorěčenja mjes statami, kotryž so w jendźelsko-franzowskim wosjewjenju pokazuje, k trajnym internazionalnym rjadowanjam w nastupanju bróńenja dowjedźe.

Němske knježerstwo namjet wita, so dyrbi so bjesstrach psched njenadžitymi nadpadami z powětra powyschić, z dorěčenjom, ke kotremuž dyrbi po możnosći bórzy dóńć a z kotrymuž so sapschimnjenje powětroweje mozy podpisarjow k lépschemu wopora nadpadnjeneho posłaji. Wono je sajadnje swólnine, zwoje powětrowe wojowarske mozy jako traschidło pschećiwo kazenjam měra sastajić. Wono je tohodla k tomu pothilene, so bychu so w zwobodnym dorěčenju z knježerstwami, kotrež nastupa, bórzy žrědła a puće namakale, z kotrymiž by so taka konwencija mohła do skutka stajić, kotraž sa najwjetschi bjesstrach wschitkich podpisarjow rukuje.

Němske knježerstwo ma sa to, so jednanja we wjetschim kruhu, hdyž njejsu derje dosć pschihotowane, po najsnjenju a zyle naturesnje wobsćežnosće pschinjeju, kotrež měše so w sajimje dojednanja wo dopołnje nowoczasnym powětrownym sreńenju wobeńcej. Přjedy hač so němske knježerstwo na tajkich jednanjach wobdźěli, ma wono sa dobre, so wschelake sajadne praschenja w jenotliwych rosrěčowanjach z wobdźělenymi knježerstwami wujasni. Wono by tohodla witało, hdy by po dotalnych franzowsko-jendźelskich wuradźowanjach najprjedy kralowsko-jendźelske knježerstwo jako wobdźělnik na Londonskich rosrěčowanjach, kiž zdobom sa Locarno rukuje, było swólnine, też do njepospředneho jednanja z němskim knježerstwom sastupiło.

Němske knježerstwo je z jena z kralowsko-jendźelskim a franzowskim knježerstwom w myšli, so by wotsamknjenje powětroweje konwencije ważna kročel po puću k solidarnosći europskich statow była a samože też druhe europske praschenja k spokojenju wschitkich statow rosrišacé.“

Spokojen'e w Jendźelskej

Jendźelske nowiny žu dotal jenož to wo němskej wotmołwje pisałe, schtož i Barlinskich wuprajenjow wukhadża, dokelž wobžah wotmołwy dotal njeběše znaty. Jako wotmołwa dóńdże, so wona hnydom ministerskemu presidentej Macdonaldej a swonkownemu ministrej Simonej wosłewi. Raršche nowiny w Jendźelskej pak z wulkim spokojenjom piśaju, so Němska njeje zahyn z Londonskich nastorkow wotpokakała a so wobeńe k powětrownemu srěčenju pschihłosuje. Nowiny žu w tym pschesčene, so dyrbi jendźelske knježerstwo też pschi pschichodnym wuwiću wjednistwo wobkhować, nihdże pak so myšli puczowanja swonkowneho ministra Simona do Barlina njepyschećišwjeja.

Wočakowanje w Francowskej

Dźiwało na němsku wotmołwu je so mjes franzowskimi politikami wěste spokojenje pokasało, dokelž je so stónčnje powětr sa jednanja wutworił. Franzowske nowiny možnosće pschepytuja, w kak wulkim wobžahu budże so němska nota z franzowskimi wotpohladami móz sjednosćiś, tola žane nowiny k wobzbitej kritiży njepschestaju. W Parisu pak po sdaću trochu njelubje pschekhwatowjeni, so němska wotmołwa jenož dwě stronje pisańskeje maschiny wobžahuje, z teho łudża, so budże wotmołwa powschitkna a boja so dołhich jednanjow.

Kak so wotmołwa w Italskej při'a

Powěsć wo pschepodaću němskeje wotmołwy jendźelskemu a franzowskemu knježerstwu a sajadna swólnitosć němskeho knježerstwa k jednanju wo dwyhach Londonskeho wosjewjenja je w italskich politiskich worschtach wulke spokojenje sbudźiła. Tola wczora so tak sama z nadrobnoscemi wotmołwy njesabrachu, dokelž dyžchu najprjedy tekst wotmołwy němskeho knježerstwa sesmać.

Němske powołańske wojowanje so swjatočnje wotewriło

Druhe němske powołańske wojowanje němskeje młodźiny je so pjatk wječor z wulkej zhromadźiznu w pschepjelnjenym sportikim palaśe w Barlinje wotewrito. Němski minister dr. Goebbels, statny organisazijski wjednik dr. Ley a wjednik němskeje młodźiny Baldur se Schirach rěčachu wo smyslu powołańskeho wojowanja a jeho wažnosći sa narod.

Wobkut tuteho wječora běše so wurjadnje zwjedźenje schpihrawši, w palaśe běchu wschitke kubje a wschitke druhe městnosće dopołnje wobsadźene. Nihdże 20 000 khorhojow Barlinskeje młodźiny do palasta zaćahnu.

Wjednik němskeje młodźiny Baldur se Schirach dr. Goebbelsa a dr. Leya wutrobnje powita a so jimaj sa jeju sobudźełko na powołańskim wojowanju dźakowaše. Sswojich młodych towarschow won napominaše, so dyrbja po dobrym wojowanju z nowymi mozami a njezmérnej napjatosću do noweho dźela krocić.

Dr. Ley, wjednik němskeje dźełoweje fronty, rěčeše wo nałonjenju starych nazionalsozialistiskich wojowarjow, kotriž žu se swojej wéru do Němskeje nowy stat wubudźili. S tutym powołańskim wojowanjom dyrbi so też wjednjej dźak sa jeho skutkowanje wuprajić a so zwěsćej dopokazać, so je nowa Němska nastała, kotraž je z hłuby klałoom jednotu luda wutworita. Dr. Ley spominaše hišće na 800 pschitomnych połasarskich dźelacerjow a wojnanje-njesche dobycze w Posaarskej jako dopołas dosłónčneho dobyća nazionalsozializma nad marxizmom.

Potom němski minister dr. Goebbels we programmje a smyśle powołańskeho wojowanja rěčeše. Němska młodźina zyłej sjawnosći wulki pschikład dawa. Wona je zwěi parolu sozializma na swoje khorhoje napisała. Tohodla je nutne, so so młoda generazija k woprawdźitej statnej młodźinje wocżehnje, so by podpischo wulke nadawki w sjawnym a politiskim žiwjenju dokonjała. Němske powołańske wojowanje 1935 so na 3000 městnach w 50 000 wojowniscźach z 250 powołańskich skupinow pschedwjeđe. Rozsudźaze wobdźělowanja wotměja so wot 18. hač do 25. měrza. Dołkónčne rozsudźenje budże w Posaarskej. Dr. Goebbels skónči swoju rěč z napominanjom na zdyły lud, so by w tutym wulkim sozialistiskim nadawku k swojej młodźinje stejał.

Nowe jimanje kommunistow w Amsterdamje

Policija w Awsterdamje je pjatk dopołdnja we wschelakich městowych dźelach sa wukrajnymi kommunistami sćěhała a je sajo tółsto wukrajnych kommunistow sajała, najwjazy z nich) Němskeje pokhadża. Sajatych na policajski presidij dowjedźechu a tam jich nadrobnje pschesłyschowachu, pschi čimž zwěsćichu, so 10 sajatych jako instruktorjo za hollandske kommunistiske organisazije dźełachu. Jich politika agitazija so pschećiwo němskemu a pschećiwo hollandskemu knježerstwu měri. Pschi pschepytowanju so też wupokasa, so wukrajni kommunistojo bjes płaćiwych wupokaznych papjerow w Amsterdamje pschebywachu. Pola nětkotrych sajatych, kotriž i wopředka nochzychu swoje prawe mjeno pravjeć i bojoschu, so znadź jich hnydom do Němskeje wotwjesu, wschelake spitzy namakachu, kotrež so hischće pschepytuja. Policija je też zwěsćiła, so wukrajni kommunistojo, kotriž do Amsterdama pschińdźechu, swjesćicha pola hollandskich towarschow w raršchim a wjeczornym dźele města pschebywachu.

Pólscy niezasłużerjo stra'kuja

Město Bydgošć (Bromberg) je měrno spodźiwneho hłódnjerskeho strajka. Wot pónđźele tuteho tydzenja je 36 pobudstawow swjatka wulkopólskich njeslužerjow do hłódnjerskeho strajka stupiło. Tuzši pschińdźechu zhromadnje do městnosće swojeje organisazije w Bydgošću a wosjewichu, so městnosć pryedy njewopuschcza a so też žanu jědź z hrebi njewosmu, dónjž možnosć k dźěłu njedostanu. Njeslužerjo su swoje hroženje pschewjedli a dotal so njedahu pohnuć, so bychu městnosć swojeje organisazije w Bydgošću wopuschćili. Najwjazy straikowazych su hižo tak wotkłabnyli, so bě měšćanske zarjadnistwo nusowane, jim łžakku pomoc połłać. Dwoju strajkowazeju dyrbjachu straschnje khoreju do khorownje dowjesć. Najwjazy straikowazych su zwójbni nanojo a su hižo lěta dołho bjes dźěła.

Italsko-abesynski konflikt so přiwótřił

Abeśynske wupósłanstwo w Romje je pjatk pschipołdnju nowinam piśomne zdźelenje pschedpodało. W nim wono wosjewja, so Abeśynska po pschipadże w Ualualu njeje žanych wojakow w tamnischim namjestnym kraju bromadowała. Wojakam je so pjeca poručiło, so bychu so kóždeho nowcho pschipada hladali. Tutón pschikas je so też polnje wobkedźował. W zdźelenju potom hischće so słowje rěka: „Abeśynska bjesstrach w italskej Somalskej njeje wohrožowała. Mobilizazija dweju italskeju divisiow so je žanym wojerskim postupowanjom Abeśynskeje njewutrawnja. Powěsć wo tutej mobilizazji nje khmana k zdźerjenju pomérow za spokojaze pokaczowanje dotalnych jednanjow a k wutworjenju wurunańskeje a rasrišazeje kommisije k wujaśnjenju italsko-abeśynskeje swady.“

Po diplomatiskej rěči tuto wosjewjenje wosnamjenja, so je Abeśynska swólniwa do wojowanja swoliś. Tola pod wojerskim cźišćerjom wona nochze tute praschenja wujaśniś.

Tutomu wosjewjenju abeśynskeho wupósłanstwa so w Romje zdźeli, so Italska so z wopředka z tutym wosjewjenjom njesadźera, dokelž Abeśynska pjeca podarmo spyta italske sjejišćo hinak wutołkowaś. Pschińdźuchne italske městnosće pak samóža wo woprawdźitym hromadźowanju abeśynskich wojakow pola Ualuala rosprawjeć, je-li abeśynskeje wosjewjenja pschesłuchnu wothłóž namakaja.

Krótke politiske powěsće

S pruskeho zarjadnistwa. Ministerski president Goering je krajneho radźićela z Bismarka-Schönhausena za knježerstwowego presidenta w Schezecźinje pomjenował.

Ruski burja so kollektiwnemu hospodarjenju pschećiwja. S Asowsko-Donezskeho kraja so powě, so žu we wšěch Nowej Kubanskej nětkotši burja na sjawnej drósy dweju młodostnju kommunistow sastrělili a sjoch młodokommunistow sranili. Politika policija je na to schćěła wołobow sajała. Burjo běchu so na kollektiwne hospodarjenje rosnjewnali.

Nowe wojowanja mjes Bolivišku a Paraguayišku. S boliviškeho hłowneho města je powěsć dóschła, so žu so mjes boliviškimi a paraguayskimi wojakami nowe cźežke wojowanja wotmeše.

Wulki wjeďiel appell sakskeho krajneho burstwa

W Drježďanach, 15. 2. 1935.

Sakski burski sšet namaka dźensa dopołdnja swój najwyšschi fhodźeńk ſ wjeďuilkim appellom wšěch hantarjow sakskeho krajneho burstwa w wulkim twarje Sarrazanijoweho zyrkuża. Pšches 5000 sakſich burſkich wjedniſkow a podwjedniſkow běšche žo k tomu sešchło. Mjez sendźenymi běchu tež zobuſtawy knježeŕſtwa, ſ hoſpodarſkim miniſtrom dr. Lenkom na čole, ſaſtupjerjo wójſka a polizije a nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony a jeje podorganiſazijow.

Sakſki krajny burſki wjednik wotewri appell ſ wobſchérnej roſprawu wo pſchichodnym dźele ſakſkeho krajneho burſtwa. Najprjedy pak kžakowaſche ſo wſchém zobudźakčerjam ſa njeſpróſnjone a ſtuto doſcé jara wobuſne dźěło, kotrejž žu wonka na wſnach wukonjeli a tak to ſtwoje k chromadnemu ſtutkej pſchinoſchowali. Kiž ma hyšć, ſkrućenje naſcheho burſtwa, ſo by ſwój wyſoki nadawk, ſeźiwjenje naſcheho luda pſchewjeſeć mohło. So ma k tomu tež ſarſkanſki aparat kruće ſorganiſowany hyšć, je hłowna wěc. W tutym ſwiſku wobrnjowa rěčnik potom jenotliwe wotrjady w organiſaziſkim ſarjadowanju, kaž nowinaſtwo a wabjenje, kiž njeſłuſcha jenož woſjewjenjam ſa burа abo k wabjenju ſa burſke wupłody, ale kiž maju dźensa ſwiſk ſ mješchanſkim a wſchěm ſwonka burſtwa ſtejazym ludom dźerżeć. Tak dóſtanu tute worſchty łěpſcheho roſumjenja ſa burſke dźěło a burſku nuſu, dyžli dotal. Dale wobrnjowa dźěło na polu ſchulſkeho wukłukanja, wukubkanja w kurſach a pſchiſkładnych hoſpodarſtwach wobeſhe ſa burowki, ſwjeczowanje burſkich wjedniſkow, wobſtaranje wjeſnych młodźinſkich a druſtwowych atd. Wódła burſkich ſchulow je ſo k tomu ſwjeczowańſke łěhwo we Zwieſelu ſałožiło, kiž je ſtamo w ſaſchłum łěcze 3250 wjedniſkow, podwjedniſkow, druſtwowych pſchehlejtejerjow, rataríſkich wučerjow a wučeńſi a wotrjadowych wjedniſkow we wobſeżitych kurſach wukubkało. Sakundleńka myſl je ſo tohorunja ſylnje ſpěchowała. W Sakſkej je 61 nowych burſkich ſydłow naſtało a ſ pſchidźelenjom daľſchich leżownoſczow do herbowańſkich dworow pſchetworiło. Sa łěto 1935 wobſteji nadźija, ſo ſo tuta liczba podwoji. K pſchewjedźenju ſakonja herbſtkich dworow je ſo ſtudniſki a rěčniſki ſtaw po burſkich ſaſadach wupłatał, ſo by ſa tute praſchenja prawe ſroſumjenje měł. Meliorazija a brjerónowanje ſtaj wſchudże ſaſadźenaj bjwoj, ſo by ſo hoſpodarſka hódnoſcé naſchich polow powyſchiła. S tym je loni 10 152 dźełaczerjow dźěło mało, tola ma ſo runje pola naſ w Sakſkej hiſchcze mnoho w tutym naſtupanju ſtacé. Jeli dźensy wſcho tak dałoko wuwjeſeé, kaž by trjeba bylo, potom mamy hiſchcze 43 łét dołho dźěła ſa 10 000 dźełaczerjow. Mjerko pak maju ſo wſchě mozy do wupłodźeńſkeje bitwy ſaſpichowańſcé, a to hyndom a ſ doraſom. K tomu je nuſne, ſo by wſchém buram pomha, kiž njeſłudu móz w nałěcu wuſyſwacé, dokelž mjezahu loni nimo měry hubjene žně a dokelž ſu łońſche žně hižo ſa hnojidła pola druſtwowy ſaſtajeſé dyrbjeli a tak nětko nowy kredit njedoſtanu; pſcheto ſtarý ſo hiſchcze njeje ſapkarčił. K tomu je ſo nuſowe ſjednoczenſtwo ſałožiło kiž dźe ſo tu ſa wuſyſwy poſtaraé. Nuſowe ſjednoczenſtwo dźe też tym buram dale pomhaé, kiž ſu pola ſudniſtwa wotdołżenje żadali a kotrejž ſo hiſchcze njeje ſtónčiło. S 4500 dowolenych padow je ſo hakle w Sakſkej 74 doſpołnje dołčinčiło. Pſchi tym wupraji wón namołwjenje na wotdołżenje ſtrſtanzy, ſo buchu ſo wo to poſtarale, ſo njebychu ſo jednanja pſches léta cźahnyłe, dokelž pomoz potom huſto pſchehoſdźe pſchiſhdże. Skónčnje pak namołwja wſchěch burſkich wjednikow, ſo wo to poſtaraé, ſo njebychu burja wonka na wſnach ſabyli, ſo mamy poď heſłom, poď kotrymž ſmy ſo ſiednoli, też dale kročeć, njemuježo: „Nječo ſa ſebje, ale wſcho ſa lud".

Po nim rěčeſchtaj hiſchcze heſſenſko-naſſawiſki krajny burſki wjednik Wagner a ſwobodny knjes ſ Kanne ſ němſkeho ſe'wjazeho ſtawa. Wo jeju pſchednoſchkomaj roſprawimy w pſchichodnym cźiſle.

„Trać dyrbi Serbſtwo zawostać!"

Tole ma być heſło jutſliſcheho žerbſteho kulturneho wječora, kotryž budźe w „Sakſkim domje" w Rakezach a ſapoczina žo ſ dopołdnom 1/2 8 hodź. Tutón wječor budźe wudebjeny ſ nairjeńſchimi ludowymi ſpěwami a baſnjemi, ſ narodnymi rejemi a ſ wulkej rěču wjednika „Domowiny" P. Nejdona. Wichitzy žwerni Serbja a Serbowki naſcheje wołaſdy ſo wulky wieſela na tutón dźeń, kotryž ma być ſa zyłu naſchu žerbſku wołaſdu ſ radoſtnym wokſchewjenjom a mózným ſeſtupnjenjom žerbſkeho narodneho ſmyſlenja! Naiſterže budźe wopyt tuteho wječora jara ſylny, tohodła njech tójdy, kiž chce žebi trochu dobre měſtno ſwěčićé, tam hižo někotko do poſtajeneho czaſa je. So pak žebi nichtó njebo myſlił, ſo budźe tutón žerbſki wječor trochu khuduſchki, dokelž budźe bjes dźiwadła. Chcemy tu wobſtaſchcé doſcé wotmenjazy a faiimawy program: 1. Riana Luźiza (narodna hymna), ſhromadny ſpěw. 2. Nowitanje. 3. Prolog: „Měra do Sserbowſtwa". 4. „Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtaka". (nar. ſzena). 5. „Mój nan je bur a žerbſki je" (dźěczazy khór). 6. „Bur ſo ſnaču najniſchi ." 7. Schtyri dhłóſne ſpěwy ſnrkwinſkeho khóra pod wodźenjom k. kantora Krawza. 8. „Wěſ mi mój rjany wótzny kraj?" (rezitatzija). 9. „Ja ſym Sserb". 10. „Na Sserbowſki ſnym pachoł". 11. „Na nicźo rjeńſche njeſnaju". 12. „Trać dyrbi Sserbſtwo, ſawoſtać!" (rěčny [illegible]). 13. Sendom ſerbſkich narodnych reſow ſ pſchewodom klawéra. 14. Rěcź wjednika Domowiny P. Neidona. 15. Doſtołowo. 16. „Hiſchcze Sserbſtwo njeſhubjene" (ſhromadny ſpěw). — Na pſcheſe mlodźiny a hoſtowarja wječora ſo tež hiſchcze wieſela reſka.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 16. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wobſta na wola načini z puſciny pola.
Přiſtowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer plus 2 ſtopjo, najwyſchſcha dnjowa temperatura 8 ſtop. cźopłoty. — Po kratkim pſchetorhnjenju ſe ſklabej wyſchinu, kotraž je wječera połnóznu Němſku pſchecźahnyła, je ſo ſ wječora nowa ſuha ninna pſchibližiła a je nam ſaſo deſchcź pſchinjeſła. Wjedro pola naſ wostanje też w bliſchich dnjach pod wliwom móſkich wětrow a ninnow, kotrež ſ morja do Europy cźahaju. Tohodła njeje hiſchcze žanych wuhladow na měrniſche a wobſtniſche wjedro. Powětr budźe wſchak pomérnje mily. Jutſtje njedźelu ſłónčko 7,11 hodź. ſkhadźa a ſo 5,18 hodź. khowa. Měſaczk ſkhadźa jutſtje popołdnju 4,29 hodź. a khowa ſo rano 6,39 hodź.

— **Wuhladу na wjedro ſa jutſtſchu njedźelu: Njewoſtatne, wětrožte a mazſate wjedro.**

*

— **Měſaczna ſhromadźizna NS-ſaſtarania wójnſtich woporow.** Budyſka měſtna wotnoſta NS-ſaſtarania wójnſtich woporow je ſrjedu w Kebeleńt ſwoju měſaczną ſhromadźiznu wotmeła. Hnyž běchu khorhoj pſchinjeſli, nawjednik ſtr. tow. Fiebig na towaríſchow Kloza a Luku ſpominaſche, kotrajž ſo w poſledním czaſu k wulkemu wójſku wotwoſa'chtaj, kaž też na ſemrěcu towaríſchowu mandźelſku Domaſchzynu. Shromadźizna poczeſczuje na nich ſpominaſche. Potom wokrjeſny a měſtny wjednik němſkeho ſwjaſka ſa powětrowy ſchtit Petersen wo nadawkach a ſamérach němſkeho ſwjaſka ze powětrowy ſchtit a wo zivilnym powětrownym ſchtitu ſſpch. tow. Petersen wo tutych wažnych praſchenjach rěčeſche. Niz ſrěczenja ſamója naſ pſched hrónej powětrowej bróniu ſchtitacz, ale wuwuźiče wſchitkich ſchtitazych naprawow. Kóžby ludowy towaríſch je minowaty, tu ſobu pomhacź. Po pſchednoſchku, kiž ſhromadźizna ſ wulkim ſajimom ſłyſcheſche, ſo hiſchcze ſwěſtkowobraſy pokaſowachu. Po wobkhodnym dźělu ſo hiſchcze wojſewi, ſo měſtna wotnoſta niedźelu 17. 2. 35 wuſtajeju „frontſtich wobraſow" w měſchczanſkim muſeju wopyta a ſo k temu dopołdnja w 10 hodź. pſchi wobkhodnej měſtnoſći na Zitnych wikach 18 ſeſtupa.

— **Tuni ſarjadniſtwowy wobſedźy cźah ſe Shorjelza do Barlina.** Kaž wobkhadny hamt němſkoſtatneje żeleźnicy w Drježďanach ſdźěluje, pojedźe wot 23. do 26. februara ſtidnjowy tuni ſarjadniſtwowy wobſedźy cźah ſe Shorjelza do Barlina k wopytej wuſtajeńſkeju automobilowu a motorſkich kołow, ſe 60 proz. potnińſchenje jědneje płaczizny. Se Shorjelza do Barlina a wróćo płaczi jenoż 6,80 fr. S dwórniſchczow we wokolinje Shorjelza hacź do 100 kilometrow ſo ſa jěſdu k tutemu wobſedźenu cźahu płaczizna tehorunja wo 60 proz. ſtuiſchi. Pola wſchitkich wudawarńſkich jěſdnych liſtſchkow a we wſchěch puczowarſkich kſrowach je powuczaje kupeńko wo jěſdnym planje, płaczizna a ſarjadowanjach w Barlinje darmo dóſtacź. Tam ſo tež rad wſchitko nadrobniſche wuſajeńja.

— **Wukas ſa ſpěchowanje ſadaŕſtwa.** Knježeŕſtwowy preſident w Frankfurcze je polizajſki wukas wudał, ſ kotrymž dyrbi ſo ſadaŕſtwo ſpěchowacź. S nim ſu wobſtejenjam łežownoſczow abo jich ſaſtupjeram wukrućża, ſo bychu wſchě ſahinjene ſchtomy a ſahodłowe kerčźki abo jich ſuche hałoſy ſ nich hacź do 25. junija t. l. wotſtronili. Schtóž ſo temu ſpjeczi, temu ſo njeſpjeczne khłoſtanje hacź do 15 hriwnow napokaži.

— **Kino Jedermann** pſchinjeſe we ſwojim programmje wot wječeraweſcheho pjatka hacź do póndźele kriminalny film „Rom-Expreſ". W tutym widźiſch njeſtraſchnych kwažnych puczowanych, cźłowjekow, kiž ſ jadu na donoleżcu jedu: rubjeżnikow, paduchow, bohaczow, mordarjow, ſo wotmenja lubjoſcź ſ tragediju nadobneho, jewi ſo ſudniſke jednanje a jako kónz ſcźěhuje ſamomordarſtwo. To wſcho ſo ſtanje na puczu ſ Parija do Roma a wſcho ſ cźuwy pſchipoſłuchańſkiwa hacź do poſledniſcheho wotmika puta. W pódlanſkim programmje widźimy pſchirodnu rjanoſcź Tyrolskeje.

— **Pſchecźiwo mizu w naſymſkich ſnjwach.** Miza ſo na wlóżnych polach druhdy jara roſcherja, ſo ſo ſ njej žito pſcheroſcźe. Nětkotry rataŕ njemě, kak by jej wobſtał. Mjeleńſtwe wobhladźowanje pak je dopokaſało, ſo ſo tónle njerjad hodźi bjes wulkich pjenježnych wudawkow wutupicź. Wobaranje ſo na to waſchnje ſtawa, ſo

„Trać dyrbi Serbſtwo zawoſtać!"

Tole ma być heſło jutſliſcheho žerbſteho kulturneho wječora, kotryž budźe w „Sakſkim domje" w Rakezach a ſapoczina žo ſ dopołdnom 1/2 8 hodź. Tutón wječor budźe wudebjeny ſ nairjeńſchimi ludowymi ſpěwami a baſnjemi, ſ narodnymi rejemi a ſ wulkej rěču wjednika „Domowiny" P. Nejdona. Wichitzy žwerni Serbja a Serbowki naſcheje wołaſdy ſo wulky wieſela na tutón dźeń, kotryž ma być ſa zyłu naſchu žerbſku wołaſdu ſ radoſtnym wokſchewjenjom a mózným ſeſtupnjenjom žerbſkeho narodneho ſmyſlenja! Naiſterže budźe wopyt tuteho wječora jara ſylny, tohodła njech tójdy, kiž chce žebi trochu dobre měſtno ſwěčićé, tam hižo někotko do poſtajeneho czaſa je. So pak žebi nichtó njebo myſlił, ſo budźe tutón žerbſki wječor trochu khuduſchki, dokelž budźe bjes dźiwadła. Chcemy tu wobſtaſchcé doſcé wotmeńjazy a faiimawy program: 1. Riana Luźiza (narodna hymna), ſhromadny ſpěw. 2. Nowitanje. 3. Prolog: „Měra do Sserbowſtwa". 4. „Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtaka". (nar. ſzena). 5. „Mój nan je bur a žerbſki je" (dźěczazy khór). 6. „Bur ſo ſnaču najniſchi ." 7. Schtyri dhłóſne ſpěwy ſnrkwinſkeho khóra pod wodźenjom k. kantora Krawza. 8. „Wěſ mi mój rjany wótzny kraj?" (rezitatzija). 9. „Ja ſym Sserb". 10. „Na Sserbowſki ſnym pachoł". 11. „Na nicźo rjeńſche njeſnaju". 12. „Trać dyrbi Sserbſtwo, ſawoſtać!" (rěčny [illegible]). 13. Sendom ſerbſkich narodnych reſow ſ pſchewodom klawéra. 14. Rěcź wjednika Domowiny P. Neidona. 15. Doſtołowo. 16. „Hiſchcze Sserbſtwo njeſhubjene" (ſhromadny ſpěw). — Na pſcheſe mlodźiny a hoſtowarja wječora ſo tež hiſchcze wieſela reſka.

Wjazſław Sierotzeńſki:

Zamórſcy diabołjo

36] (Pokračowanje.)

Běſche rjany nałetni dźeń. Sstónzo ſe ſwojim ſwětłom ſo dobywaſche do nahich, maſanych roſwalinow bydlenja. Cźopły wětr ſo pſchedrě pſches dźěry roſtorhaneje wokniaſteje papjery, njeſło ſobu horu ſdałenych haſowa a cźeŕſtwy, wokſchewjaſy powětr. Brześli běſche ſam. Ma-cźi běſche zyły dźeń w ſchuli a Wań bě kaž ſtajnje wotejchoł. Brześli njemóžeſche cźitacź, nałetni dych bě jeho roſbudźił. Wón hłowu ſ ruku podeprěwſchi ſo ſamyſłi a ſaby niemale, hdyž běſche, njeſtrſchcheſche ſchepot, kiž bórſy pſcheńdźe do wótreho ſwarjenja. Schuranje ſ wotmachom na bok wotſunjeneho pſchſtaiada jeho nahe wubudźi, wón ſo wobroczi. Tam ſtejeſche je ſkhikenej hłowu młoda Khinjanka. Jeje nadra ſo ſmahowachu ſpody drasty. Rěznej ruczizy wiſnaſchtej kaž bjes mozy. Huſte mikawczki wobſeżenichu brunojetej, nětko pak ſlédnjenej liczźu. Czerſtwjej a nežnej, kaž ſ purpurom molowanej hubje ſchepotaſchtej.

„Stk! Tſi k njemu . bliže!" ſwęczeſche ſtara ſa njej a ju do pręda ſtorkaſche. Wona bě njemiła, hacź dźowka, bź ſadaźita ſ dołhim aż ſuchimaj rukomaj, mježeſche żołte, koſczaſte a ſmorſchczene wobliczo, w kotrymž blukej, ſkyſtatej woczi ſtejeſchtej. Wona pſchimmy ſe ſwojimi tichimi, pomałymi hołczażnje ranjo kaž wohidny pawk, kiž je ſłojił mjetełu, ſo by jeho krjudował.

„Bliže! Njech widźi, ſo ſu rjana, ſo ſu nješchto hódna .. Poprosch jeho! Pokłoń ſo! Njech nješchto da! Woni ſu bohaczi, tuczi ſuſły djaboljo, a ſa ſónſtimi ... poprosch jeho!"

Brześli ſ pſchekwapjenjom mjeleżeſche.

„Schto ma to rěkacź, ſchto chżeżeſe?" wopraſcha ſo ſkónčnje, hdyž ſtorkaſche połczo ſo jemu wo krocźel ſbliži.

„Pjenjeſy ... Sslébro ... wocźiſi woczi, ſuſnika! Wołgładaj ſwej ju .. knježna je! Tolſto klamaź na rózku njeſe hiſchcze žanych wuhladow na měrniſche a wobſtniſche wjedro. Powětr budźe wſchak pomérnje mily. Jutſtje njedźelu ſłónčko 7,11 hodź. ſkhadźa a ſo 5,18 hodź. khowa. Měſaczk ſkhadźa jutſtje popołdnju 4,29 hodź. a khowa ſo rano 6,39 hodź.

— **Wuhladу na wjedro ſa jutſtſchu njedźelu: Njewoſtatne, wětrožte a mazſate wjedro.**

*

— **Měſaczna ſhromadźizna NS-ſaſtarania wójnſtich woporow.** Budyſka měſtna wotnoſta NS-ſaſtarania wójnſtich woporow je ſrjedu w Kebeleńt ſwoju měſaczną ſhromadźiznu wotmeła. Hnyž běchu khorhoj pſchinjeſli, nawjednik ſtr. tow. Fiebig na towaríſchow Kloza a Luku ſpominaſche, kotrajž ſo w poſledním czaſu k wulkemu wójſku wotwoſa'chtaj, kaž też na ſemrěcu towaríſchowu mandźelſku Domaſchzynu. Shromadźizna poczeſczuje na nich ſpominaſche. Potom wokrjeſny a měſtny wjednik němſkeho ſwjaſka ſa powětrowy ſchtit Petersen wo nadawkach a ſamérach němſkeho ſwjaſka ze powětrowy ſchtit a wo zivilnym powětrownym ſchtitu ſſpch. tow. Petersen wo tutych wažnych praſchenjach rěčeſche. Niz ſrěczenja ſamója naſ pſched hrónej powětrowej bróniu ſchtitacz, ale wuwuźiče wſchitkich ſchtitazych naprawow. Kóžby ludowy towaríſch je minowaty, tu ſobu pomhacź. Po pſchednoſchku, kiž ſhromadźizna ſ wulkim ſajimom ſłyſcheſche, ſo hiſchcze ſwěſtkowobraſy pokaſowachu. Po wobkhodnym dźělu ſo hiſchcze wojſewi, ſo měſtna wotnoſta niedźelu 17. 2. 35 wuſtajeju „frontſtich wobraſow" w měſchczanſkim muſeju wopyta a ſo k temu dopołdnja w 10 hodź. pſchi wobkhodnej měſtnoſći na Zitnych wikach 18 ſeſtupa.

— **Tuni ſarjadniſtwowy wobſedźy cźah ſe Shorjelza do Barlina.** Kaž wobkhadny hamt němſkoſtatneje żeleźnicy w Drježďanach ſdźěluje, pojedźe wot 23. do 26. februara ſtidnjowy tuni ſarjadniſtwowy wobſedźy cźah ſe Shorjelza do Barlina k wopytej wuſtajeńſkeju automobilowu a motorſkich kołow, ſe 60 proz. potnińſchenje jědneje płaczizny. Se Shorjelza do Barlina a wróćo płaczi jenoż 6,80 fr. S dwórniſchczow we wokolinje Shorjelza hacź do 100 kilometrow ſo ſa jěſdu k tutemu wobſedźenu cźahu płaczizna tehorunja wo 60 proz. ſtuiſchi. Pola wſchitkich wudawarńſkich jěſdnych liſtſchkow a we wſchěch puczowarſkich kſrowach je powuczaje kupeńko wo jěſdnym planje, płaczizna a ſarjadowanjach w Barlinje darmo dóſtacź. Tam ſo tež rad wſchitko nadrobniſche wuſajeńja.

— **Wukas ſa ſpěchowanje ſadaŕſtwa.** Knježeŕſtwowy preſident w Frankfurcze je polizajſki wukas wudał, ſ kotrymž dyrbi ſo ſadaŕſtwo ſpěchowacź. S nim ſu wobſtejenjam łežownoſczow abo jich ſaſtupjeram wukrućża, ſo bychu wſchě ſahinjene ſchtomy a ſahodłowe kerčźki abo jich ſuche hałoſy ſ nich hacź do 25. junija t. l. wotſtronili. Schtóž ſo temu ſpjeczi, temu ſo njeſpjeczne khłoſtanje hacź do 15 hriwnow napokaži.

— **Kino Jedermann** pſchinjeſe we ſwojim programmje wot wječeraweſcheho pjatka hacź do póndźele kriminalny film „Rom-Expreſ". W tutym widźiſch njeſtraſchnych kwažnych puczowanych, cźłowjekow, kiž ſ jadu na donoleżcu jedu: rubjeżnikow, paduchow, bohaczow, mordarjow, ſo wotmenja lubjoſcź ſ tragediju nadobneho, jewi ſo ſudniſke jednanje a jako kónz ſcźěhuje ſamomordarſtwo. To wſcho ſo ſtanje na puczu ſ Parija do Roma a wſcho ſ cźuwy pſchipoſłuchańſkiwa hacź do poſledniſcheho wotmika puta. W pódlanſkim programmje widźimy pſchirodnu rjanoſcź Tyrolskeje.

— **Pſchecźiwo mizu w naſymſkich ſnjwach.** Miza ſo na wlóżnych polach druhdy jara roſcherja, ſo ſo ſ njej žito pſcheroſcźe. Nětkotry rataŕ njemě, kak by jej wobſtał. Mjeleńſtwe wobhladźowanje pak je dopokaſało, ſo ſo tónle njerjad hodźi bjes wulkich pjenježnych wudawkow wutupicź. Wobaranje ſo na to waſchnje ſtawa, ſo

---

* Lian — khinſki pjenjes (nětkhdy 2,70 hr.)

ſyna ... A Lién chże cźi to też ſarunacź, hdyžkuliž chżeła. Dw, cźełobła hnydom bo tak ſłobiſch, ſamótiki cźłowjeże! Njechaſch-li? Derje! Widźu ſo maſch doſcź — ſtamo jara wjele nadobnoſcże a ty derje ſwět ſnajeſch ..." pſchiſpomni, wuhladnywſchi, ſo Brześli cźoło ſmorſchcźi.

Hdyžkuli pak chżyſche pjenjeſy wot njeho, ſcźełeſche ſtorkaſche pſched tym ſwoju dźowku k njemu, ſo by pſchinjeſła jej nékaki pſchedmjet, abo pſchejtajdała tak ſyrwaſche, ſe dyrbjeſche młodźenc hołzu widźeć.

Hacź Wań wo tym wědźeſche, njemóžeſche Brześli ſhonicź. Kónikej ſo pſched hoſpodarjom ſkhowaſchtej a nuſowſchtej tak Brześleſho ſamjeleźcź jeje potajnſtwo. Jenej jómu ſtary Khinjan ſo jeho nékak wuſmješchujo wopraſcha: „Aj, aj! Mam ſa to, ſo pjenjeſy mojemu horliwemu ſłuſcherjej njedołžahnu. Liſt też njepſchińdźe! A ſchto but', hdyž ſzyła njepſchińdźe?"

„Dyrbi pſchińcź; tola ſchto pſchińnjeſe, njewém," wotmolwi Brześli ſprawnje. Bě ſam dale njeměrniſchi, pſchetož jeho naſutowanki ſo ſhujołachu a wón bowdźi, ſo njeſy jemu woprawdźe njedołžahnu, hdyž ma hiſchcze dołho cźakacź na wotpuczowanje. Wón ſtarej Khinjanjoj wjele tekko njedawaſche. Wona jemu khwilku dźowku njepokaſa a hdyž ani to njeſomhaſche, bórzeſche nješchto wo tym tolſtim kłamarju. Brześli ſo naſtrąži.

„Wona w ſwojej błudnoſći hiſchcze nješchto ſwdar, ſchtož poſdźiſchu hórko wobžarnje", rjekny žej a da ſej hiſchcze nješchto pjenjes.

Skónčnje pſchińdźe liſt. Ma-cźi, kiž bě ſeikał pożnała duży bo ſchołe, ſo wołaju wróći.

„Hižo pſchińdźe! Je tu ... Wulki a běły!"

Hnydom ſo też ſjewi pogot ſ pódſtanſtwa ſ wobałtu w poſdźehnjenej ruzy. Nékotſi ſuſtodźa a próſnikarjo jeho pſchewodźachu.

Wuj ſkrótka telegrafowaſche: „Pſchihłoſnuju. Stańſchen poſdźiſcho. Jědź ſ parnikom! Direktorej napiſach. Pjenjeſy pola bankownika, Baj-ſzu-cźe. Hażb ſta wunkow. S Jendźelczanom bě prawje. Poſtrow. Snieżny."

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

8—7 njedžel po sejthadženju žywow na hektar nihdy
zeninarje njewoliowaneho kalkowego dušnyka ros-
ina. Kalkowy dušnyk dyrbi žo po móžnosći na wu-
ženje žywy rozmjetacz, kaž dołho je semja wotewrjena.
Sdobom ſ mizu žo na tajke waschnje też druhi njerad
nalomliich žywow, kaž koscžaz, kutel, woka, kamilti,
mjschaczy czrij atd. podusha. Žitam žo ſ teile methodu
njeschkodži, ale wone žo ſ hnojajej mozu kalkowego du-
ika pohyblja. Tehodła pola, kotrež su žo wot mizu
wuzwobodźile, bohate žně a wožeble khmane sorno da-
waju.

— Budyske haptyki su wschědne dny hacz do 7 hodź.
wjecžor wotewrjene, njedźelu pak zamknjene. Nózny klinik
bu a njedźelu wotewrjene ma jenoż jena haptyka ſ měsacz-
nym wotměnjenjom. W februaru je to Wettinska haptyka
pschi Wjedrichu-Augustowym namješcze.

— Lěkarska njedźelska kluzba w Budyschinje. Hdyž
wothladazy abo domjazy lěkar njeje dostacz, na njedźelu
17. februara knjes dr. med. Keerl na Tuchorskej dróze
19, telefon 3116, kluzbu.

— Lěkarsku njedźelsku kluzbu za Malu Wjelkow, Nje-
swačidło, Rakezy a Khrósći-Lomik smeje njedźelu 17. febr.
knjes dr. med. Gäbler w Rakezach, telefon Njeswa-
cidło 230.

— Lěkarsku njedźelsku kluzbu za Bart, Wulku Dubra-
wu, Kubschizy a Maleschezy smeje njedźelu 17. febr. knjes
dr. med. Petranz w Maleschezach, telefon Huczina 157.

— Lěkarsku njedźelsku kluzbu za Wósport a Bukezy
smeje njedźelu 17. februara knjes dr. med. Schmidt w
Bukezach, telefon Pomorzy 312.

— Lěkarsku njedźelsku kluzbu w Kamjenzu smeje nje-
dźelu 17. februara knjes dr. med. Wollhardt jun.

Bjarnat Krawc swječeše narodniny

Mištr serbskeho zynka a serbskeje hudźby, serb-
skeho luda stajnje spróčniwy syn, naš hudźbny di-
rektor Bjarnat Krawc w Drježdźanach swječeše 5. t.
m. čily a strowy swoje 74. narodniny. Kak so tola
radujemy, zo je jemu Bóh Knjez hač do tuteje staro-
by stajnje móc k narodnemu dźělu dał, jeho strowot-
nje žohnował. Hdyž słyšimy serbski spěw wo wsy
a Serbach, na swjedźenjach, w Božich domach, to
wsitkim stajnje też na našeho lubeho mištra, kiž je
nam z kužołom tutych zynkow. Njewupraznje dźa-
kowny dyrbi serbski lud našemu mištrej Krawcej
być za wšě jeho dźěło, za wšu jeho swěru k Serbam.
Cyły serbski lud ma jenož jenu prósstwu, zo by Bóh
Knjez našeho lubeho mištra dale strowotnje žohno-
wał, jeho nam hišće dołhe dołhe lěta zachował. Tehdy
drohi mištrje z lubosće polneje wutroby, hačrunjež
zapozdźene, wjele zboža k narodninam přejemy.

*

S Lupoje. Podpjerace towarstwo za Lupoj a wokoli-
nu je jandźenu njedźelu swój załoženski zwjedźenje wo-
zwjeczilo. Pschedźenda Zawrit zwjedźenju zhromadźinu
powita a we žiwej narěcži pschehlad wo towarstwowych
stawiznach poda. Wobkhodny dźěl končzi je ſ wuswobo-
dźenjom pokladnika Lorza, kotremuž žo za jeho sprózniwe
dźěło dźak towarstwa wupraji. Potom žo towarschojo je
swojimi pschiwuspunjmi k hospzinje zhromadźichu. Po hos-
cžinje žo jubilarosjo pocžeschichu. Zyły rjad knjesow towar-
stwa 25 lět pschisłuschejsa. To su knjeza: Oswald Schu-
mann, Oskar Hermann, Hermann Geißler a August
Zawrit ſ Lupoje; Korla Wokacz, Korla Schéza, Jan
Borsch, Jan Mikela a Handrij Nowotnik ſ Lupjanskeje
Dubrawki; Arnosch Kißez a Handrij Hobka ſ Lomsta;
Linaschk ſ Hatka, Hermann Günther a Jan Frycžka
ſ Khažowa a Kurt Fäbla ſ Luha. Se žłowami wutrob-
neho dźaka za jich zwěrnu pschehdźbu wschitkim tuttym to-
warschsam žlěbornu cžesinu jehdu pschitutkny. Pschehdźbu-
hli sam do jubilarow žlusha, so druhi pschehdźbna R.
Geißler dźakowaniche a jeho pocžesći, kaž běchu žo tamni
pocžesćili. Na to wosadny duchowny, knjes farski wikar
Laser we zwoicej zwjedźenskej rěcži towarstwowy nadobny
zamčr rospominasche a towarstwu a jubilaram wschо
dobre do pschichoda pschejesche. Pschi rejzy a towarschnej
hjebadze wobdźelnizy hischcze dołho mjes žubu woslachu a
žo halle pozdźe se sacžuczom rozeńdźechu, so žu rjany wje-
cžor wuživali.

* Klukscha. 20. dźeń februara žmě wudowa slatji-
neho mischtra němskostatneje železnizy Marja Schrötero-
wa pschi dobrej strowosći swoje 70. narodniny wosżiw-
schcź. Jako jeje mandźelski loni wumrě, wona žiwje wo-
bydlenje w Klětnom spuschći a žo do Klukscha k dźiwnju
pschepdźi. Jeje wotkhad ſ Klětneho bu jej jara cžeźki, da-
lež běsche tam dołho pschebywała a je žiwotnu mandźel-
skim wožebitu nahladnosć wuživała.

* Minakala. Sańdźenu štwórtu 13. februara je Wulko-
dubrawska wotnožna nazionalsozialistiska strona žiwoju
mětacznu zhromadźiznu w tudomnym bloku pola stron.
tow. Kalicha wotmeła. Wotnožnym wjednik Götz zhroma-
dźiznu nawjedowaschе. Po wulpěwanju wojowarskeho spě-
wa wotnožnym wjednik wschelake dźělenja sjewi, kiž běchu
bóschke. Po nim pokladnik wschelake sdźěli. Blókowy na-
wjednik Tischner pschecžita rěcz ministerskeho presidenta
Goeringa pschi žiwotnym wotmjenu w Drježdźanach. Temu
wotnožnym wjednik a blokowy nawjednik Jurk wschelake
wuzamnjenja podaschtaj. Propagaandowy wjednik str. tow.
Bach poda pschehlad wo dźelawosći léta 1934. Pschi tym
žo wschitkim zobustawam a wožebje wotnožnemu wjed-
nikej za prózu a dźěło dźakowaschе. Shromadźizna žo
ſ němskej hymnu a Horsta Wesselowym spěwom stónczi.

Z Njehlelčic. Kaž hižo pisachmy, sta so wobza-
romne njezboże zawčerawšim w našej wsy. Dźěla-
cžerjo so z pušczenjom wulkeho štoma, starcho topola,
zobrachu, kotryž při puču na prjedawšim Marec
(mětka Silleree) kubło steješe. Byrnjcž na 20 muži
tu dźěłało a wšitko so tak připrawiło, zo so bjezpo-
rocžnje k zemi puści, sta so tola njezboże. Topol pa-
dny na telefoniski sčežar a roztorhny při tym tolsty
grót. Dele padacy grót wotrězny Janej Pechej ni-
male cyłe wucho. Spěšnje dowiezechu jeho z autom
do Kamjenskeje khorownje, hdžež hišće so lękuje.
Wucho jemu tam zasy přišichu. Nadźijomnje wucho
zasy derje přižije.

S Borschcie. Wojerske towarstwo je w Scholeźi ho-
ścenzu towarschiny a kublarći wjecžor wotmělo. — Muzike
spěwne towarstwo „Wjeseła mykl" je w Scholezźi ho-
ścenzu wjeselu wjecžor na sjwjatoku tydźenja wotmělo.
Mandźelske towarschowm žo na wjecžoru wobdźělichu.

S Klětneho. Jutsje njedźelu budże w tudomnej evan-
gelskej zyrkwi dopoldnja 3/4 11 hodź. bjeźi kemschenje pschi-
somknje. — Póndźelu 18. februara wotmèje žo w Nitkej
kursus evang. žónskeje pomocy Rósbórskeho wokriesa, na
cžimž žo też tudomna žónska pomoz wobdźeli. Wobdźělnizy
rano 7,13 hodź. ſ cžahom do Nitkeje pojedu.

S Klětneho. NS-ludowe spomožerstwo nětkole w jenej
ſitwi tudomneje schule kursy za pschihotowanje a schwadli-
stwo poda. W kursu žo wožeble sejschcze drasty ſ triebanych
wězow wuczi. Wjednitwo kursow je mandźelska
rentskeho mischtra Rohnera w Jannom pschecželnie pschewsała.
Kursus je žo hižo wutorn wjecžor zapocžał. Dar-
motny kursus žo wožeble marčerjam porucza, kotrež maju
wjele dźěcži.

Jutře njedźelu 17. februara
Dźeń jenohornče'e lědźe

Z Drježdźan. Zańdźeny štwórtk 14. małeho rózka
běchu so wšitcy swérni Hromadnikarjo w „Christian-
brau" zhromadźili k měsačnej zhromadźiznje. Přilu-
bjeny přednošk knjeza dra. Wjacsławka, dyrbješe
khorowatosće přednošerja dla wupadnyć. Zhroma-
dźiznu nawjedowaše čestny předsyda kola k. hudźbny
dir. Krawc. Z narodnej hymnu so zhromadźizna za-
haji. Potom spomni towarstwo na knjeza njeboh
Zmija, kiž bě dobry Serb hiez falša. K jeho dopomn-
jeću wuspěwa so cichi Wótčenaš. Čestny předsyda
pokaza přitomnym wšelake derje radżene podobizny
łoušeho ziězda w Radworju, kiž běchu khěžro zajima-
we. Mištr Krawc namołwješe, zo by kóždy so
bliže zeznał z našimi krasnymi narodnymi drastami,
kiž su w barbach, tkaninach a formach tak wšelako-
re. Po tym so wozjewi, zo je so přichodny kulturny
wjecžor wotstorčił. W mjenje kola přeješe kraian
Hajdan našemu lubemu mistrej Krawcej, kiž bě 5. t.
m. w měrje swoje 74. narodniny wóswjećił, wšo dobre.
Njech so dopjelaj prośe Hromadnikarjow, zo by mohł
knjez direktor tu starobu našeje Chojanec maćerje
docpěć. Dokelž finanene połoženje kola, njeje zhožow-
ne, zarjadowaše so mała zběrka mjez sobustawami,
kiž měješe dobry wunoск. Postaji so, zo budże 7. na-
lětnika hlowna zhromadźizna „Hromadnika", na ko-
trejž so wotstorčeny přednošk poskići. S lubymi
serbskimi spěwami skónči so zhromadźizna. F. Th. H.

Se Sporjelza. Satitować mordaria Johna je pschec-
ziwo žmjerstnemu wuſudej revisiji sapodał.

Wólba Budyšskeho noweho wyššeho měšcanosty

W zhromadźiznje, w kotrejž žu měšcźanjay sastupje-
rjo dr. Opitza za wyschischeho měšcźanostu wuswolili,
je žo měšcźanski sastupjeł Schinzinger strótka k namje-
tej „Nowowobkhadźenje městna wyschischeho měšcźa-
nosty zkowa jimał. Mokrjejšny wobdźeł Martin je na
to jako samolwity politiki wokrjejšowy wobdźeł žlědowa-
ze sabane

rosjaznjenje

podał:

Mózny pschewrót, kotryž je žo w januarskich dniach
léta 1933 w Němskej stał a dobyzke nazionalsozialistiske
myšle stej jako prénje posadanja sobu pschinjeskoj,
so, kaž wschudże w Němskej, tak też w gmejnach pschede
wschém najprjedy žo mužozo žlubiacu, kotřiž běchu žo we
létach wojowanja jako sławni pschecžiwniezy nazionał-
neho sozializma pokasali.

Jako prénja naprawa žo tehodła tehdomnischi wyschi-
schi měšcźanosta Niedner je swojeho sastupstwa wot-
stroni. Jeho najkhódnika njejžu hacz dotal wuswolili.
So wuprošenjene městno njewobkhadźene wosta, sa to
taktilse pschičinu rosžudźachu, kotrež žo w žlědowazym
cžasu jako wopramnjene jasnje wupokasachu. So by
žo praktilsich pschičinow bla, dalewidźenje wobkhod-
nych bjeżow njewscheiorhło, žo měšcźanoscže dr. För-
sterej poruczi, so by dźeła wyschischeho měšcźanosty
wjedł. So by žo jeho stejišcźu wjazy waznosće dało,
wožeble pschi sastupowanju do wonka, su 19. septembra
1933 měšcźanscy sastupjerjo žlědowazy namjet pschi-
jeli:

„Městowa hlowa sastojnizy „wyschischi měšcźanosta"
rěka. So je ſ tym jenoż tukhwilna komisarisla hlo-
wa měnjena, je hižo ſ teho spóznacz, so ma po wuſtawje
města Budyšcina prěni měšcźanosta hižo tam po žebi
titul „wyschischeho měšcźanosty".

Jeli so je so tole wobzamknjenje w sjawnosći hinak
wuložiło, hrě tak, kaj je žo runje rosložiło, je to zyle
wopak, znajmjeńša pak pschekhwatane było. Pódla te-
ho ma so sajadnje to zwěsćicź: Hdyž dźenża hischcze
wschudże wjednitwo městow a gmejnow w cukomaj
mužow njeješi, kotřiž žu ſ hibanja wuschli, běchu ja to
najprjedy finanzne pschicžiny samolwite, potom pak
też swježelaze pschičnacze, so žo bźeł wodźerjow městow a
gmejnow po pschewjacžu mozy na sprawne waschnje
prózowasche. Io by žo po woli noweho stata złożił, spo-
snacź, po kotrymž žo wěste wocžakanje jako pschihodne
dalsche, so žo njeby ſ pschekhwatanjom pożlednje rosžu-
dźenje stało.

Nowy, 1. haprleje 1935 bo mozy stupjazy

němski gmejnski porjad

pak nětko dokónczne steiščsko we wobsahinskim pra'che-
nju žada. Món wjednikam gmejnow tak cžesko wažaze
prawa mozu do rukow dawa, žo móże samolwjenja wě-
doma politiske wjednitwo pchi wobkhadźenju tajkich
městnow jenoż tajkich mužow k wólbie stajicź, kotřiž sto-
prosentnje rukowanje sa to dawaju, so na naiwuschе a
naifrosumliwischе waschnje ſ politiku samolwitym wjed-
nitwom ruku žebi sawdawajo dźěłaju,

mužow, kotrymž sozialilsmus njeje kreje próżdna
formula, towarschinstwo žane próżdne sawischcze,
ale je hłuboko khutne pschejwědczenje,

mužow, kotřiž žu swojemu pschewodnistwu pschitkadni
wjednizy a skónczinje mužow, kotřiž hibaniu, kotrež je
tónle stat hakle stworił, we wschěch praschenjach zhro-
madneho žiwenja ſ nazionalsozialistiskej kommunalnej
politiku rukuja.

Dalsicha pschicžina, kotraj je pschi powołanju nawjed-
nych mužow wažna, na kotruž dyrbi žo bjes wumělenja
dźiwacź, je stronine stejišcźo

k žwobodnemu murjeństwu.

Wschak wukas (D/34 ſ 25. haprleje 1934) naiwyschi-
scheho stronineho žuda praji: Schtóž je hacź k pschewa-
cžu mozy abo hacź k rospuschcženju łožow taikej pschi-
šlušchaſ, njemóże stronje jako sobustaw pschistupicź a
stronje pschišlušchecź. Mohaj padaj na cžaſ žiwjenja
wusamkataj, so by nastupazy šměſ nětajke sastojnstwo
w stronje sastawaſ.

W tymle rosžudźenju žo wupraji, schtož němsłostatny
wobdźeł Rosenberg w pschewntanju wo žwobodomu-
rjecžiłej žmětowej politiju — hdźeż bě hischcze potajkim
cžaka dołcź, nazionalsozhecžiwne swiatli rospuschcźicź —
we wunoschku sa naš nazionalsozialistiske rosžudnje še-
sapschija, prajizy: „Dokelž nichtó njemóże jenotliwemu
murjeńa pohodnoscźicź, ma kóždy němšłt žwobodnu
murjeć scžěwki tuteho pożudźenja sutka na žebje wjacź.
Kóždy dyrbi wobdźecź, so dyrbi wolicź".

Hdyž ko někto ſ tymle pschicžinam hischcze nałbonje-
nje pschida, so tukhwilni wobdźerjo gmejnow doznła njej-
žu spytaſ, snomóżnemu zhromadnemu dźěłu pucź mu-
runacź, ale žu też nabwadnje w rosžudźanych pra'che-
niach nazischczinu politiłskemu wobdźerstwu mónienje
sastupowaſi, niese janeje pschicžiny, wschć tele wězy we
jich nadrobnoscźach rostožicź a dźeże, šacź je trébne, pschi
nich pschebywacź:: wo jene pak dźe, to je wo

samolwitosći ſ nazischczenja myšle a hibanja,

kotraj nam winowatosći nałładuje, ſ mnohosće nabyt-
nych nałbonjenjow jenicžan móżne wotwjedzenje wsacź.

Sastupjerjam města Budyšcina so tehodła žlědowazy
namjet k rosžudźenju pschedpołożi: Wobzamknjenje
sastupjerjow Budyšcina. 19. septembra 1935 pschijate,
je žo wotbyło. Dr. Förster ma wot 15. februara 1935
sako titul „Měšcźanosta". Sastupjerjo města Budy-
šcina dale wobsamknu: „Rěcznik str. tomašch dr. jur.
Opitz w Kamenicy, bo sapoczinało wot 15. februara 1935
sa wuschischeho měšcźanostu města Budyšcina nowoła.
Mokrjeńowy wobdźerja hižo pschi jeho rěczi wiazy
krócź pschihłokowanje pschetorhnje. Nichtomni měšcźanscy
sastupjerja namjet jenohłósnje pschijachu.

Towarstwowski powěstnik.

Baćon. Spěwny wotrjad wosadneho towarstwa wot-
mèje pschichodnu njedźelu 17. 2. 1935 dop. 11 hodź.
w hoscence w Baćonju zhromadźiznu. Dokelž bu-
dże so też wo tym jednać, hač chcemy jako měša-
ny khór skutkować, su też žony a knjeżny lubje wi-
tane. Předsyda.

Bukecy. Serbske towarstwo skhadźuje so pschichodnu
njedźelu 17. małeho rózka wječor 1/2 8 hodź. pola
Stanecc. Přednošk zmèje knjez kantor Lodni. Wo
prawje hohate wobdźělenje prosy předsyda.

Njeswačidło. Serbske towarstwo „Jutrnica" wobdźě-
li so pschichodnu njedźelu na pokhowanju swojeho
sobustawa Arnošta Wjenka z Wbohowa. Zeńdźamy
so k tamn 1/2 hodź. pschinołdnju pola Faltinkec.
Bohate wobdźělenje wołakuje předsyda.

Pančicy. „Lipa Serbska" (cyły khór) spěwa póndźe-
lu (18. II.) wječor we 8 hodź. pola Suchec.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa" wuhotuje pschichodnu
njedźelu 17. małeho rózka wječor 1/8 hodź. w „Sak-
skim domje" w Rakecach zjawny serbski kulturny
wječor ze spěwami, deklamacjemi, ludowymi re-
jemi a z wulkej rěcu wjednika Domowiny. Wječo-
rej so też wjesoła rejka přizamknje. Wšitcy Serbja
z wosady a z dalšich kónčin su nam lubje witani.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smolet a za nawšitki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje D.A.I. 1935: 2283 W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wobsuwanje? Wjerhanje? Je nimo Jedźće na „Rutschni" (poleć) wobručach

Rutschni dale dobyć-jsey pokročenje. Tysacy nje-ocenawacych přiłuzow. Na wšě-la njeznamjenjach wuruchowany. Za kóždu wobuwš płaći hr. 3.50, 4.00, 4.50 sld. — Mamy pólno stajnu autorit. Rutschni-prolitsku stacžiu.

Westgaragen G.m.b.H. w Budyšinje
na Schliebenskej dr. 18. Tel. 3925, 3985

Měšćanske dźiwadło

Njedźelu, 17. febr., pop. 16,00
Hóstna hra „Struwelpeterowcho jewišća“
Wječor 19,30 hodźin
Holćka zboža
Póndźelu, 18. februara zawrjene
Wutoru, 19. februara wječor 20.15
Tiefland
Srjedu, 20. februara 16 hodź.
Hóstna hra „Struwelpeterowcho jewišća“
Wječor, 20.15 hodźin
Tiefland
Štwórtk, 21. februara 20.15 hodź.
Munken Vendt
Pjatk, 22. februara, 20.15 hodźin
Wulka réka
Sobotu, 23. februara, wječor 20,00
Zawrjene předstajenje
Holćka zboža

Dobry spuščomny **pohonč**
pyta so w Miločicach čo. 23

Čorne sukno (počehnjenja) za žonjace kožuchi
130 cm šěroko
metr 7.00 a 8.50
poskića
Schaaf

Stepowane Moškowe Wolmjane Wjelbłud. Blidowe
wulki wubjerk, jara tunjo
přikrywy
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w dolnjej khorobnicy pokładnje

Póndźelu, 18. februara 1935, započnjemy z wupłaćenjom dalšeho

narunanskeho wotplaćenja wo 5%

Prosymy, narunańske wotplaćenje z předpołoženjom swojeje kontoknihi pola nas wotzběhnyć.

Pokładnjowe hodźiny wšědnje wot 9—13 hodźin.

Zo bychmy přewulkemu nawalej a dołhemu čakanju při pokładni zadźěwali a w zajimje hładkeho wupłaćenja smy sćěhowace zarjadowanje we wupłaćenju postajili:

wot 18. hač 23. februara na wěrićelow z pismikom A—K,
wot 25. febr. hač 2. měrca na wěrićelow z pismikom L—R,
wot 4. hač 9. měrca na wěrićelow z pismikom S—Z.

W Budyšinje, w februarje 1935.

Serb.sk.a Ludowa Bank.a - Wendische Volksbank A.-G. w Likwidaciji

Za wěrićelow we Wojerecach je wupłaćenje na „Allgemeine Deutsche Credit-Anstalt“, Depositenkasse Hoyerswerda w času wot 18. hač 23. febr. dopołdnja wot 9—13 hodźin. — Po 23. februarje wupłaćuje so jenož hišće w našej centrali w Budyšinje.

Dybzačnu skótnu wahu
bjeznorońe wažacu, za howiadła 1,20 hr., za swinje 1,50 hr., poskića
Hans Bühme, Gelenau (Erzgebirge)
Porto wosebje. Zastupjerio so pytała

A. Kasper našl.
mišnjel 3. Pilopp
na Jeriowej hasy 3
(Heringstraße)
Snate dobre wupjerki
Bamjane twory

Młoda kruwa
je na předań we Łušću čo. 20 pola Njeswačidła

Rjany ćehn. wol
steji na před. w Tranjach čo. 13 pola Delneho Wujezda

Rozšěrjej Serb. Nowiny

Ke konfirmaciji

poskićamy
serbske
a němske
Spěwańske
jednoreho hač
najlěpšeho
wudźělka za
nizku płaćiznu
Serbska kniharnja w Budyšinje

Míele

die erfolgreichste Zentrifuge

D. R. P. **Cyle němski wudźělk** D.R.G.M.

Bjezporočne wotzběranje smjetany
Njezerzawjace bubony z phosphor. mjedźe
Přećiwo mazanosći a wupluskej škit. ćěridło
Pohibowace sudobjo za dobre mloko
Dźerżliwa emajla * Njezničomne ćěridło
Lohki běh

Prubujće swěru, chceće-li sebi nowu centrifugu kupić, prašeńčko, njeje-li lěpje, hnydom z milinu dźerjacu mašinu kupić, dokelž je jej přichod wěsty.

Miele-butrobasy, butrowe tołčaki, butrowe placaki, su samsneje wysokeje kajkosće kaž **Miele**-centrifugi a su, dźiwajo na kajkosć, jara tunje.

„**Miele**“ kupić réka, najwyššu napřećiwnu hódnosć za swoje pjenjezy dostać.

Mielewerke A.G. Gütersloh/Westf.

„Jednota“ w Budyšinje

přeprošuje na wjesoły póstniski swjedźeń, kotryž jutře njedźelu w Kolpingowym domje wuhotuje.

Dźiwadło a reje

Započatk w 8 hodźinach. Předsydstwo.

Hosćenc w Haslowje

(Budyska kapała)

Njedźelu, 17. februara rjana **rejwańska hudźba**

Wutrobnje přeprošuje **Měrćinkec swójba**

Serbja, wopytajće jutře njedźelu wječor w ½8
w „Sakskim domje“ w Rakecach
serbski kulturny wječor!

Kóžda serbska swójba našeje wosady budźe tam přitomna! K bohatemu programej přizamknje so też hišće wjesela rejka!

Serbske towarstwo „Lipa“ w Rakecach

Völklec hosćenc w Khrósćicach

(pola cyrkwje)

Dźensa sobotu, 16., a njedźelu, 17. februara, so
kózłopiwo toči.
SOBOTU
swinjorězanje.

Wo dobroćiwy wopyt prosytaj **Richard Völkel a mandźelska**

Leopoldec korčma we Worklecach

Njedźelu a póndźelu, 17. a 18. februara 1935
so kózłopiwo toči
Njedźelu wječor wot 8 hodźin su **REJE**
Wo přećelny wopyt prosytaj **Jurij Brankačk a mandźelska**

Hdźe?

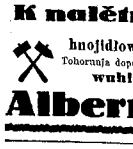

daće swoje
filmy, platy atd.
ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja
Ericha Lenza
w Budyšinje na Hošic hasy 21
Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kašća při mojim wobkhodźe. / Telefon 2134

Tuni wosebity ćah

60 procentow znižena jězbna płaćizna
wot 23. hač 25. februara 1935
do Barlina
na wustajeńcu automobilow a motorskich kolow

Jězdny plan: 23. februara wot Zhorjelca 7,50 hodźin
Wróćojězba: 26. februara do Zhorjelca 0,12 hodźin
Płaći wot Lubija (tam a sem) 3. rjadownje jenož 7,60 hr.

Wšo dalše zhoniće při wudawańnjach jězdnych lisćikow a w pućowańskich běrowach. Tam też prospekty darmo dostanjeće

Wobkhadnaj hamtaj němskostatneje železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

---

K nalětnemu wusywej

poskićam wše družiny
hnojidłow, wusywow a symjenjow
Tohorunja doporučam při potrjebje swój wulki skład
wuhla, koksa a drjewa
Albert Paetz w Kamjencu w Hołstrowje
Telefon 724

Meble wot firmy clemens Schmidt w Budyšinje

Najnišše płaćizny!
Hobrski wubjerk!
Ręču serbsku!
fabrika a klamy na Hrodowskim naměsće 2

Autowy park Willy Pätschke

Srjedu, 20. februara, na automobilowu wustajeńcu
do Barlina
Jězba płaći 7.50 hr.
s wokolojězdźenjom po Barlinje a wobhladanjom zajimosćow.
Zamołwjenje na Bismarckowej dróze 12. Telefon 3900

Drjewowa awkcija

Póndźelu, 18. februara 1935, popoł. w 5 hodź. přesadźuje so na Ralbičanskej gmejnje
30 dołh. hromadow twjerdeho drjewa a
30 hromadow walčiny.
Zastupjeć Stareje gmejny.

Drjewowa awkcija

w Zdźerjanskim hajniskim rewěrje

Wutoru, 19. februara 1935, dopołdnja w 9 hodźinach přesadźuje so za botowe pjenjezy:
150 rm twjerdych a mjechkich kuluchow,
50 twjerdych dołhich hromadow,
200 rm khójnoweje walčiny.
Zešćerjenje w hosćenc **w Zdźerju.** **Hajniske zarjadnistwo**

Zasydlich so w Budyšinje na Lawskich hrjebjach čo. 2 (w Serbskim Domje) jako

zubny ławar

a wjedu praksis zemrěteho zubneho ławarja, knjeza C. Krause, dale.

Dr. Witschel, zubny ławar

Twój kruh wobkhodnych přećelow

njemóžeš bjez nawěška rozšěrić. Nawěšk přinješe ze swojim wuspěchom nowu žiwjenjsku móc do twojeho přećelskeho wrjoća. Stóž je žiwy we Serbach, toho mjeno je znate a so njezabudźe, hdyž so husćišo na nawěšćkowej stronje **Serbsk. Nowin** jewi!

Přiloha k čisłu 40

SERBSKE NOWINY

Sobotu 16. februara 1935

Bubon a truba

Podał O. W.

Kóždy Serb dyrbjał wědźeć, zo mamy pjeć wosebitych narodnych hudźbnych strojow: tarakawu, podobnu na klarinetu; třitrunate husle, huslički, dwě družiње dudow; měchawu a kózoł. — Wšitke tute stroje je nadobny přećel našeho luda moleŕ Ludwik Kuba najdobladnišo wopisał w Časopisu Maćicy Serbskeje z lěta 1887. — Nichtó to njeby lěpje a wěcywustojnišo dokonjał hač wón, kiž je dźensa jedyn z najwuznamniších znajerjow słowjanskeje narodneje hudźby a sebi ze swojej hobrskej zběrku „Słowjanstwo w swojich spěwach“ stajił njezachodny pomnjik. Naš mały lud je zbožo měł, zo je dostał runje wot tuteje autority wopisanje swojich narodnych strojow. — Jenož dopomnić pak na to tež chcu, zo je Ludwik Kuba, kiž je so 16. 4. lěta 1883 narodźił, našemu ludej wopokazał tež wulku lubosć z tym, zo je jón molował na wjacy hač 100 překrasnych wobrazach. — Ke Kubowemu wopisanju něšto přidać, je mi njemóžno a njeje trjeba. Dyrbimy jo jenož přeco znowa čitać! —

Ale njesměmy sebi myslić, zo su tute mjenowane hudźbne stroje jeničke, kotrež smy my Serbja měli. Runje kaž naši Serbja dźensa wšitko hudźbne stroje załožuja, kotrež so jim dostawaja, tak je to było něhdy! — Wšelake narodne stroje su so po času zhubiłe. Mamy na přikład prastare słowo „brinkot“, „brinkotać“, kiž sebi tola žada, zo su naši wótcojo mali někaiki stroj, kiž brinkoce, podobny na češku krkačku abo „chřestačku“. — Dźensa załožujemy słowo jenož za brinkotanje zwónčkow na sanjach. — Stary wóte Smoleř pisa we swojich Pěsničkach, zo su w Serbach něhdy tež měli „cymbal“, ale zo je so tón dospołnje zhubił.

Do najstarších serbskich strojow słušatej „truba“ a „bubon“. — Hač stej słowje woprawdźe serbskej, to so njehodźi z wěstosću dopokazać. — Ale pokhadźatej ze starosłowjanskeje doby, namakatej so pola wšitkich słowjanskich splahow.

Słowo „truba“ je podobne na italske „tromba“, francowske „trompe“, z kotrehož je nastało „trompeta“. W staroněmskej rěči namaka so słowo „truba“. Ale tuto słowo je so dospołnje zhubiło. — Snano je so jeho korjeń zakhował w dźensnišim słowje „Trommel“, kiž w starej formje rěka „trume“.

Kulturne počahi mjez narodami sahaja njesmjerno daloko, wjele wjele dale, hač smy to dotal měnili. Tuž je tež prašenje wo pokhodźe jeneho słowa jenož zrědka dosć jasnje dopokazane. — Nam hižo dosaha wědźeć, kak dołho so jene słowo trjeba. — Wo słowomaj „truba“ a „bubon“ wěmy, zo jej Serbja trjebachu, jako hišće z druhimi Słowjanami tworjachu jedyn narodny cyłk! — Tuž směmy jej tež z połnym prawom měć za swoje.

Nimo toho pak *móžemy* tež spóznać, kak je truba nastała. Bjez dwěla je nastała z „roha“. A z roha su nastałe tež wšitke druhe družiny dujawow. To chcu *dopokazać*.

Najstarše serbske mjeno hudźbneho stroja je bjez dwěla r o h, r ó ž k. Pokhadźa z prastareje doby, jako so Słowjenjo hišće z pastyŕstwom žiwjachu. Namaka so we wšitkich słowjanskich rěčach. Człowjeski hłós pastyrja njedosahaše, wulke stadła zwołać a hromadu dźerżeć. Tuž wusłyšeli, zo móže swój hłós posylnić, hdyž do roha duje. Jenož k tomu, zo by swój hłós posylnił, zo bychu jeho ludźo słyšeli, w někotrych wsach Delnjeje Łužicy hišće dźensa nócny stražnik roh trjeba. — Je to stary a rjany nałožk. Bohužeł su w někotrych stronach roh nócneho stražnika wotstronili a zaměnili z wótrej piščelu.

Pastyrjo bórzy pytnychu, zo móža hłós roha hišće hódnje posylnić, hdyž roh powjetša. Tak nasta t r u b a. Tak rěkachu powjetšenemu rohej. — Stari Słowjenjo stroj cyle wěsće tež nałožowachu w swojich wójnach a póhanskich Božich słužbach. — Wěrjachu, zo z hłosom trubow złych duchow zaćerja. Kaž we křesćijanskej dobje ze zwonami zwonjachu, zo bychu njewjedro zahnali, tak něhdy k tomu trubjachu. Haj trubjachu tež, zo bychu mróz zahnali. Tak nasta stare češke přisłowo: „Trubić na mróz“, to rěka: něšto podarmo činić, přetož to tež skóńcnje pytnychu, zo so mróz tež z najsylnišim trubjenjom zahnać njeda. — W ćežkim robośanskim času naši wótcojo truby k tomu nałožowachu w nocy dźiwinu z polow honić. — W Delnjej Łužicy drje so to hišće dźensa stawa. „Pólski nócny wajchtař kutšubijo žiwinu“ — to rěka: „Pólny nócny stražnik wutrubi dźiwinu“. — Serbja njesmědźachu dźiwinu morić. Njesměrnje surowe hońtwiske zakonje jim to zakazachu. Khłostaše so to ze smjerću! Haj w Durinskkej dyrbjachu před jelenjom swojeho knjeza sebi čapku zejmać! Knježa wšudźom přewjele zwěriny plahowachu! Ta so we nocach ze stadłami na burske pólka waleše. Wuhnachu je z kijemi a trubami! — Truba je tón hudźbny stroj, kiž je wšitkim Serbam znaty a kiž měješe něhdy w jich žiwjenju wosebity wuznam. — Tohodla tež njejsu naši přełožerjo biblije a naši kěrlušerjo łaćansko-němske słowo „pozawna“ přijeli, ale swoje staroserbske słowo „truba“ zakhowali.

Hdyž Bóh Knjez so swojemu ludej na horje Sinai zjewi, „sta so hłós jara sylneje truby“, zo so wšitkón lud nastróža, z trubjenjom trubow dobychu Izraelske dźěći mócne město Jericho, tak mócnje trubjachu, zo murje padnychu do hromady; z trubjenjom wjezeše kral David Knjezowu kŕinju do Jeruzalema. W psalmach so spěwa: „Wyskajće Knjezej, tomu kralej ze trubami!“ Haj zjewjeř swjaty Jan widźeše sydom jandźelow stejo před Božim wobličom. „Jim buchu sydom truby datee“. — Wěmy, zo nas něhdy wšitkich na sudnym dnju Boži jandźel z poslednjej trubu z rowa zbudźi.

Hdyž ta truba zatrubi,
Kotraž wšitkich wubudźi!

(Skóńcenje sćehuje.)

Zli winicario

(Hišće njewodźišćana pěseń.)

Knjez winicu napłodźił běše
A přenajał najeńkam ju
A dźeše, hdyž na prećki dźěše:
„Po dań sebi posyłać chcu!“

Hdyž pósła wón wotročka s'weho,
Po kiće, to najeńske ćo,
Či najeńcy přebichu teho,
A prózneho wuhnachu joh'.

Zas pósła wón z wotročkow jenoh':
„Dha ty mi nět po płody dźi!“
Joh' wubichu krwawnoh' a zdrjenoh'
A rozbitoh' z kamjenjemi.

Wjac hišće tam wotročkow poby;
Tym wšitkim so jenajko sta.
Zlě strapichu wšelkich te złoby,
A mordańska ruka jich zja.

A syna wón pósła kónc wšeho,
Toh' herbu tej winicy k nim;
Či wińcarjo morichu jeho,
Zo była ta winica jim. — — —

O bjezbóžny žadławy ludźe,
Tón knjez chce tu wińcu ći wzać
A hněwny će skóncować budźe,
A lěpšim ju wińcarjam dać.

Radyserb.

Hdyž žony na wopyt du

(Wobraz je wjsy.)

Něšto mamy cjaš, hdyž ju žony rady mjese hobu wopytuja.

Naša Wórsća śpěchnje dźěła, ju by śkerje a łěpje i pśihpołnišim mlokom hotowa była. Po prawym chcyše dźenja łóńcnje raś i Pójerku Pśikoŕiz Madlenu w žuźobnej wśy wowpytaś, i kótrej bě prjedy na Wrobłez kuble hromadźe śluźiła. Tajte pśećeśelstwo wostanje śwjetśca zyše žiwjenje. Kócje śmorje! To pśihódźe wćera Schołćina ze śwojim pśihpowśichenjom na dźenźnišće. Tej ju tola na žadyn pad wotpuśćiś njeśmě, dokeľ tam pśihódźe śwjetśca rjana cźerjódka wjeśołych žónkow hromadźe. A jutśje póndźe do žuźodneje wśy, a to na kóždy pad, hewak budźe mjeś tym śmuta nimo.

Haj wśchak, nuśnje maja ſ tajśimi wopytami! Kaž w prjedawśich cźasach ſ pśichaju.

„A pśichińdu-li na wjećor trochu pózdźišćo domoj“, pśeduje Wórsća wjetśemu hólźej, „dha śateńcźe pśećego do kuchińskich kachłow, śeźe śłyšeli?“

Pola Schołćiśi je tódy króś jara rjenje a žona njemyśli na dompuć.

Stawizny serbskich wsow

Podał wyšši wučeř K r a l.

Krakecy

wjes z knježim kubłom mjez Poršicami a Delnjej Hórku.

Krakecy su, kaž nam jich mjeno přeradźi, załožene w času přićahowanja Serbow (Miłćanow) do jich dźensnišeje domizny. Wlodyk (starši) rodźiny, kotraž je tutu wjes załožiła, je rěkał Krak, to rěka po słowje rapak, w přenjesenym zmysle pak wěšćer. Po nim ma wjes swoje mjeno. Wěšće je zastarsku wuwołana była po cyłych Serbach, a ludźo su so tam naprašować khodźili, hdyž sebi žaneje druheje rady njewědźachu.

Jako Němcy našu Milsku (Budysku krajinu) dobuchu, dosta wjes němski ryćeŕ, kotryž pod Budyšskim hrodowskim hrabju steješe, a měješe pomhać Budyski hród skitać a ze swojimi ludźimi twarić a wmporjedźeć. W ľěće 1352 so mjenuja Křesćjan von Krekewicz a jeho synojo Jan, Rulko a Jenchin. Tola swójba von Krekewitz tehdy hižom Krakecy wjacy njewobsedźeše. Wjes słušeše wot srjedź 14. lětstotka hižom swójbje von Baudissin, kotraž so po našim Budyšinje mjenuje, hdźež bě staw tuteje swójby, jako hišće swójbneho mjena njeměješe, na hrodźe z ryćerjom był w kralowskej słužbje. Započatk 16. lětstotka, w času reformacije, běchu wobsedźerjo Krakec stawy swójby z Nadźanec, a l. 1536 so Mikławš z Pjeńska (von Penzig) jako Krakećanski knjez mjenuje, kotryž sebi 3 Lětonskich burow wot Pětra z Walditz přikupi. Jeho syn Hans pak dyrbješe 1543 hižom zaso jedneho Lětonjanskeho bura předać. 1559 je wobsedźeŕ Majchaŕ z Löben (Melcher von Löben), kotremuž tež Zdeř a Brěmjo słušeštej. Krakecy wón wobsedźeše nic wjacy jako leńtwo, ale hižo jako swobodne dźědźinstwo. 1590 zastupištaj jeho synaj Jurij a Majchaŕ II. do wobsydstwa swojeho nana, kotryž bě hižom něšto lět prjedy wumrěł. Tola njewobsedźeštaj cyłe Krakecy; podźěl słušeše Madlenje z Metzradt rodźenej z Rechenberg. Tuta mjenujcy dweju burow, jeneho zahrodnika a jeneho khěžkarja w samsnym ľěće (1590) Hansej z Metzradt předa, a tutón zaso l. 1606 jedneho Krakećanskeho połbura Mateja Šołtu (Matthes Scholte), „z połnymi zwućenymi robotami z dwěmaj konjomaj a z ruku“ a l. 1608 tež zbytk swojeho Krakećanskeho podźěla Majcharej III. z Löben. Nětko bě cyła wjes zaso w jenej rucy. Tola so jemu njeporadźi, požćene pjejezy wróćo płaćić, wjele bóle ćežkich wójnskich časow dla přeco hłubje do dołha zajědźe. Jako w 18. ľěće 30lětneje wójny (1636) wumrě, běše kubło předołžene. Budyski wyšši hamt přikaza nuzne přesadźowanje. Horni podźěł bě na 5025 toleř, delni na 2460 toleř, a třeći podźěł, Bibrachec kubło mjenowany, na 2415 toleř pohódnoćeny. Tutón třeći podźěł kupi tehdomniši Delnjo Hórčanski knjez Wolf Hendrik z Theler: „Bibrachec kubło z domskim a zahrodnikom z 30 kórcami rža neho a 2 kórcomaj pšenčneho wusywa.“ Za to wón zapłaći 2000 toleř, po tajkim přez 400 toleř mjenje, hač bě po měnjenju wyššeho hamta winojte. Štož na tutym kuble žita narosćeše, dyrbješe w Krakećanskim młynje mlěć dać; też njebě jemu dowolene, tu na njeleńskim kuble wowcy měć ke škodźe tamneju podźělow z leńskim prawom; pastyrjej dyrbješe ľětnje połdra kórca wosypka dać. Druhaj podźělaj dyrbještaj w rukach wěrićelow wostać. Najskerje nichtón wjele abo někak dosć sadźił njebě. Pjenjezy běchu žadne. Skoro wšitcy ryćerjo w ćežkim wójnskim času dołh dźělachu. Hakle dwě ľěće po wójnje wotkupi dźowka Majchara III. z Löben, Hana Marja zwudowjena z Gersdorf, Krakecy wěrićelam swojeho nana. K hornjemu podźělej (fórbarkej) słušeše tehdy jedyn wićaz z třomi konjemi, jedyn bur z třomi konjemi, pjeć zahrodnikow a tři khěžkarjo. Delni podźěl (tež fórbark) měješe dweju połburow, kotrajž hromadźe přahaštaj, jeneho zahrodnika a jeneho khěžkarja. Po smjerći Hany Marje z G. 6634 namrěštej kubło jeje dźěšći Hana Madlena z Below rodź. z Gersdorf, wudowa Staro-Drježdźanskeho wojeńskeho rozkazowarja, a Nikol (II.) z Gersdorf, kiž tehdy ze sakskim pryncom, pozdźišim woleŕskim wjećhom Janom Jurijom II. w Francowskej, Nižozemskej a Jendźelskej pućowaše. Hižom l. 1655 předaštaj wjes Přiwćićanskemu knjezej Hendrikej Arnoštej z Rechenberg, kotryž jo 1660 swojemu bratrej Wolfej Khrystofej z Rechenberg nad Budyšinkom přewostaji. Tutón Wolf Khrystof z Rechenberg bě l. 1648 jeneho swojich wotročkow skóncował a bě tehodla wotsudźeny był, kraj na 6 lět wopušćić. Po dołhich próstwach a jednanjach jemu woleŕskej wjećh Jan Jurij I. tuto khłostanje spušći, za to pak dyrbješe 6 lět dołho ľětnje sto toleř, pokuty płaćić. W Mało-Budyšinskej cyrkwi je jeho rowny pomnik (epitaph). Wón bě hižom 1661 Krakecy předał Hansej z Metzradt (młódšemu; hižom 70 lět prjedy bě jedyn Hans z Metzradt Krakecy wobsedźał). Tež tutón wjes dołho njewobkhowa, ale ju 1663 předa Hansej Zikmundej z Nosačic nad Šěrachowom (Scherkswalde).

Po jeho smjerći kupi wjes wobsedźeŕ Barta a druhich wsow, swobodny knjez a Budyšski krajny bohot Mikławš II. z Gersdorff. Po jeho smjerći 1702 dosta nimo dweju němskeju wsow Krakecy jeho starši syn Jan Jurij z Gersdorff, kralowski komornik. 1714 wotstupi tutón kubło a wjes swojemu bratrej Bohakhwalej Bžedrichej z Gersdorff, Bartskemu knjezej, za druhu (němsku) wjes, rozdźěl płaćizny z pjenjezami narunajo. Tola hižom 1718 zaso Krakecy přewza a Kamjeńcu wróći, a l. 1720 wotstupi Krakecy z Čichońcami a 2 němskimaj kubłomaj swojemu synej Janej Jurijej (I), kotryž bu l. 1735, tehdy 21 lět docpěwši, zwićeŕnjeny. Hižom 1737 tón wumrě a kubło namrě jeho 16lětny bratr Křesćijan Bohakhwal z Gersdorff, kotryž 1742 wumrě 21 lět stary, swojej maćeri Čichońcy, hdźež bě swójba bydliła, a swojemu wujej, Bartskemu knjezej, horjeka mjenowanemu Bohakhwalej Bjedrichej swob. knj. z Gersdorff Krakecy a dwě druhej wsy wotkazawši.

(Pokračowanje sćehuje.)

„Khěts, khěts, hólcže, pšchinješ moje schtrykowanje!“ Hižo dawno dyrbjała dale byćʼ! Druhe tam sawěsche hižo budu!

Ale to dźe runje kaj khcesch, won dyrbi! Ach tak, runje někto, hdyž chcu pręcʼ!“

A hdyž bě tuta schkoda narunana, dźe, so by so zhotowała k sćitowanym durjam, tu někótki klepa a pšchinđźe ſ durjemi nuts a pšchinješe žebi zyle popołdnju cžasa žobu? — Pišforiez Madlena še žuhodnješe wžyh, kaj je žiwa a cžila! Nó, tele wješele, tele wješele! A pšchi tym pak sašu — — wulicžene, runje někto, hdyž chce hama woteńcʼ. Jenoj derje, so njebě hišchcze precʼ. Mój bożicžko, schtoha někto najprjedy. Ach haj — haj!

„Hólcže, běj khěts k Wjerschowej! Wjele dobreho wote mnje a so niehu ſa bytʼ, hdyž njemóżu djenża pšchińcʼ, tak a tak ſu wschо ma! hrabnywschi žej Jurka na stronu. „A tu, Pětrko, skocʼ špěchnje k Bóżerzu, so by hnydom k nam pšchischła djenża popołdnju. Pišforiez Madlena tu je, ke kotrejž chzydmoj jutśje, po prawym hižo djenża hicʼ. Pětko je hama pschichła. Pschidźe pak ruczе sašu, dyrbischi potom hnydom k wjekarjej běcʼeć.“

Wjedrowske drenże! Wěso, wěso tajkele njenadźite wjeżele! Nó, tele wješele! A wulicžene djenża, hdyž runje hubjenje ſ butru stejі. Hdyž dyrbi hižo měšazy dolho še ſiropom a schmadrunkſom wupomhacʼ.

Haj, Pósetka dóndże a wješoła rosmołwa žo wuwije; maja žej wjele powědacʼ ſ prjedawschich cžasow, hdyž hromadże skužachu a žo druhdy scžerbowšzy hadrowachu. A schtoż jena njewě, pšchinješe druha na tapeźt. A kotrej žo tschi tym zyle derje mlčže mjes Wórschinymaj nohomaj na kachlowej sawzu žedžo. A wot hólzow žo žadyn njepokasa. Tale wjedrowa bobrija! Tak dyrbi ſama k jekarjej dobrějecʼ! Nć. tamle Jurk po wšju cjampa „Racʼ — knackʼ!“ powita jeho w khěži še žełenymi plištami. „Tebje hižo nawuchu, domoj khwatacʼ, hdyž žym cži wožebje prajiła, ty płežninwy pieracho! A někto khěts, tu maſch pjenjesły a pšchinješ pjecʼ wulkich zaltow!“

„Macži—i! Piakaſ žane wjazy nima“, wrócži žo naſch hólcžť po dźesacʼ mjeńcžinach a saſtupi do jitwy a położi pjecʼ kroſchow na rózk blida, mežo kolchik na hłowje, kaž tajſi nahlowjaſ. „Kischcze někotre pampuchi tam ma.“

„Nječžiń žej naſ dla žaneje hary, Wórscha, žłyschiſch. Kuſk butroweje pomaſli nam dożaha.“

„Nć, nć, njecžinju žebi žaneje hary, njebojcže žo“, storeži Jurka še ſtwinymi durjemi won. „Dy wjedrowa ganoſfa! Njemóżeſch dha ſnajmjeńſcža te pampuchi pschinješcʼ? Hói, špěchnje a běj po nje. A na dompučku kłocʼ k Schewzezom, so dyrbi mi kuſt butry wostajicʼ. Ale ſ kwatkom, tak wjele cži praju!“ Tuž njeměja zaltу še ſiropom, ale někotre pampuchi a potom butrowe pomaſli ſ kišatymi kórkami, kotrež ma hišchcze w pinzy.

Ale naſch Jurk pschindźe ſ próżdnymaj rukomaj. Pampuchi běchu mjes tym wschе a Schewzowa budże hakle jutśje rano butru dżełacʼ, tak je wona prajiła, tak ſawoła hólcžej ſ tběju nuts, so njeměy žaſny wšěchtо pliſkow wotleczaſo.

Wórscha njemě w tym wokomiku, schto by jimaj horje nożyła. Byłi to prjedy wědżała, by tola nješchto pampuchow napiekła.

Ale, hdyž to počžina połwrótne byćʼ, dha žo wschо hišchcze bóle ſaſchmjata. Haj, woprawdże! Prjedy hacʼ žo Wórscha tak prawje domaża, pschičžampa Schołcžina še ſiwojim wopytom, hišchcze ſchtyrjomi jónſtkimi. Njebychu k niej pischiſchcze, ale dokelʼ Pišforiz Madlenu derje ſnaja, ſu króſti prozeſ cžinile, so ſebrake a k ſuhodſinzy dójſchcze, so by jſtwa połna była.

„A někto Wórscha, špěchaj, špěchaj a pšchinješ něschto k jędźi! Masch dżeń tajke rjane kišake kórki! Cžiń, cžiń, a k nim dobre butrowe pomaſli!“

„Haj, hakle butru męcʼ!“ hraje Wórscha někto ſ wotewrjenymi khartami. „Pěrčže ako niž, mhmam ani telko, schtoż na nożowy końcžk dże.“

„Schto?“ rjekuje Schołcžina. „Žaneje butry nimaſch? To někomu druhemu powědaj! Nochcžeſch nam žanu dacʼ! Chcžeſch wěcže wjchu pschedacʼ. Tebje hižo ſnaju. Dyrbju raſ pohladacʼ?“ A hižo dże do wjelba a pšchinješe wopramdże dwaj ſawalenaj kuſkaj butry. „Tu widźicže, hižo ſawalenu na pschedań pschihotowanu.“ Wobješche mjenujzy, kaſ hubjenje Wórscha ſ butru ſtejі, a tohodła bě punt žohubpšchinješła a tak dołho hacʼ žo poſtrowjachu, bě ju do wjelba donješła.

Nó, a někto to ſchtrěcže a ſmjecže! Budże to ſwacžina! A prjedy měra njedabża, dóniż njeje Wórſcha bankrot še ſwojimi ſtrkami. Ale to wona njeje ſła, wſchaſ na někto butry bojeſ. — A tak rjenje a wješołe hišchcze pschi žanym wopycže hoto niežě kaž lětża. Hižo bě khětro cžina, hdyž žo rożžohnowachu a Pišforiz Madleni jaſny měžaſt ſwěcžeſche na dompučku do ſuhodneje wjeſki. „Wy wjedrowiži, někto durbicže bórſy ke mni pschińcʼ!“

Serbske husle w našim hudźbnym žiw'en'u

Je temu wjacy hač 10 lět, zo w serbskej zjawnosći zynki tuteho narodneho nastroja njeslyšachmy. Na koncerce Lipy Serbskeje, kotryž so příchodnu srjedu w Pančanskim hosćencu wotměje, chcemy našim narodnym huslam, z kotrymiž nas njezapomnity J. Kušk tak wubjernje piskaše, zasy čestne městno dać, kotrež jim słuša. Njeboh mištr z Worklec, kiž z nimi 1923 w Njebjelčicach a 1924 na Bjesadźe w Budyšinje posledni raz piskaše, a w samsnym lěće swojej wóčcy na wěčnje zawrě, zdaše so, zo z nim posledni wumrě na tutym nastrojn do rowa dźe, tak mrějace wumělstwo docyła zastanje a narodny nastroj ze serbskeho hudźbneho žiwjenja na wšě časy so zhubi. Bohu dźak, zo temu tak njeje. Mamy hišće wubjernoho zastupjerja našeho serbskeho časnikarja Jurja Mencla w Dobrošicach — kiž ma tu wulku zasłužbu, zo na tutym polu hudźbnu khorhoj wysoko dźerži. Je wuwołany naſlědnik mištra Kuški, kiž bě junu z wučerjom. We wobłuku koncerta Lipy Serbskeje chce sebi zwažić, serbskej a dalšej zjawnosći wumělstwo pokazać Je sebi k temu nadosć časa wzał, runje 10 lět, je tak w swojim wumělstwje dozrawił. Tak je prawje. Dokelž bjezporočnje na serbskich huslach hrać je čežko a techniscy nimo měry wobčežne. Temu słušeja lěta zwučowanja, nochceš-li jenož někak na nich „skrabać“, ale wumělscy jich hódnotu pokazać. Serbske husle drje su primitivny nastroj, maja jenož tři truny (e, a, d) a jich formu je cyło hinajša hač hewak husle znajemy. Žadyn wumělski wutwor někajkeho wuwučeneho slawneho husleturwarca. Snadź je je twarił wušikny serbski bur abo rjemjeslnik. Wobčežne je dźerženje nastroja prěki přez hrudź, a njelěpy smyk. Tola so spodźiwamy, što nas časnikar z nich wukuzuje, kak wobwrótnje jeho porsty po trunach khodźa a jězdźa. To klinči a brinči, juska a zynči. Hdyž jemu přihladuješ, zda so to tak lohke być. Rozumi sylnje zynki z nich wuwabić, samo na najwyšších skhodźeńkach.

Skoro so zda, kaž bychu jeho husle z postupowacej starobu na hódnosći dobyłe. Pokhadźeja z lěta 1784, woswjećichu potajkim loni swój 150lětny jubilej. Woprawdźe, česće hódna staroba, před kotrejž so kóždy wumělc kłoni. Naš hudźbnje wobdarjeny časnikař njeje so jenož z praktiskimi wukonami na nich spokojił, ale je sledźił za jich zamdźenosću a historiskim nastaćom. Tak je wuslědźił, zo hižo wot lěta 1215 tajke nastroje eksistuja. Stóž je zbožo měł, do jeho studijnieje mapy pohladać, je widźał, kak historiski material k pěknej knižcy rosće. Budże to jónu wuznamna kniha, za čož budźe jemu cyła serbske hudźbnistwo wulcy dźakowne. Wšeje česće hódne je, zo so jeho dźełu też z němskeje strony na kóždy waśnje spěchuje. Tak přednošowaše wo tym hižo loni w Drježdźanskim towarstwje za ludowědu při přiležnosći jeho wopyta we Łužicy. Dale jednaše z nim zastupjeř hudźbnowědomostneho instituta Lipsčanskeje university. Hižo dłši čas leži pola njeho přećelne přeprošenje do Prahi. Tola je tuchwilu wšitko wotpokazał, zo by měł časa a měra, so dokładnje wobšernemu materialej wěnowacʼ.

Ważmy sebi tuto dźełо. Hordosć jeho njehoni, we zjawnosći swoje wumělstwo pokazać, ale chce z nim słužić swojemu narodej w hudźbje powšitkownje. Njeje w Pančicach njeznaty. Je hižo wjacy króć při swjedźenjach Lipy sobu skutkował a z wustojnej ruku swój slawny nastroj słyšeć dał. Smój cyłu kopicu serbskich reji po njeboh Kušku napisałoj, kotrež budża so na swjedźinym koncerce předwjesć, też serbske spěwy z přewodom klavěra a bandonia. Tuž radźimy kóždemu lubowarjej serbskeho spěwa a hudźby, zo by tutu přiležnosć wužił a na žadny nastroj posłuchać přišoł.

Jurij Słodeńk.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Septuagesima, 17. maleho róžka 1935.

S **Budyšchina.** Rano ½8 hodź. farař na wotp. Ludwig ſ Drježdźan-Běleho Jelenja předuje (Bachowa žurkw. hudźba). Dop. ¼12 hodź. směje farař lic. theol. Ludwig dźěćikemſchenje. — We Marijnej a Marcžinej zyrkwi směje rano we 8 hodź. farař Schneider spowědź a Boże wotkasanje a dop. w 9 hodź. wusnaćowu Bożu službu, thema: hrěch. (Bachowa zyrkw. hudźba.) Dop. w 11 hodź. směje farař Große dźěćikemſchenje. Pop. w 3 hodź. směje farař lic. theol. Ludwig ſchcženje. Wječor w 6 hodź. farař Paul předuje. Sobrka ſa ev.-luth. Boži kaſchcž (ſbjerjenje a špěchowanje lutherſkeje zyrkwje w rospróſchenju). — Sſrjedu wječor we 8 hodź. směje ſup. Berg biblitti wječor w Tuchořſkej zyrkwi. — Pjatk wječor we 8 hodź. evangelſki ſkutk mužow w towarſchowni na Hornczežiſej haſzy. Wšitkiž evangelſcy mužoje Pětrowſkeje wožady žu k tomu wutrobnje pſcheproſcheni.

S **Hornjeho Wujesda.** Dop. w 9 hodź. němſke předwanje. Sobrka ſa evang.-lutherſki Boži kaſchcž. Dop. 1½11 hodź. kemſchenje ſa paczerſke dźěcži (7. a 8. ſchulſke ſkła). — Pop. ½3 hodź. ſchcženje. — Sſrjedu wječor we 8 hodź. biblitka hodźina na farje.

S **Husli.** Dop. w 9 hodź. němſke předwanje, 1½11 hodź. kemſchenje ſa dźěcži (farař Riedner).

S **Wjeleczina.** Dop. w 9 hodź. němſke, 1½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sobrka ſa evang.-lutherſki Boži kaſchcž.

S **Wojerez.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, duchowny Hamann; dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje, duchowny Wowcžer; 1½11 hodź. ſerbſke kemſchenje, wikař Kröſſin; na to ſerbſka ſpowědź, duchowny Wowcžer; pſchih. w 12 hodź. ſerbſke ſchcženja, duchowny Wowcžer; pop. w 2 hodź. němſke ſchcženja, duchowny Homann. — Sobotu dop. w 11 hodź. ſpowědź ſa ſtarych ſerbſkich ludźi, duchowny Wowcžer.

S **Wóſtrinka.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke, 1½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sobrka. Pop. ¼4 hodź. Boża ſlužba w Lěſkej.

Jan Wjela-Radyžerb:

Wobjed pola morweho

Pěkny jorczik njehrěchi,
Njech tež poždźenk wubudźi —
Hrosne žorty pak žu hrěchi.
Duſchny cžłowjek njewoſnje
Do tu žorty hepjelſte,
Hdyž khrobolate žměchi.

Cžasto tóſe žorty žu
Wuſchte pożles k njeſbožu,
Satrachne žu ſcžěhki měke.
Stare cžaſzy wobſtrědźeja,
Kak žu tórne jorczińka
Mękomžikali duſchu ſdrěte.

Něhdże njedźelu po kemſchach
Swonka zyrkwje pſchi durjach
Hólzy ſeſtupani běchu;
Žanych rěcžow kemſchczażych
Njemějachu nutrnych;
S hubow žměch a pryſle dźěchu.

Na wſchě mlode kemſchekki
Wukachu cži ſchibali,
Něcžo hudlowanja k lubu;
A na holcžki nuterne,
S pózcžiwoſcžu ſtupate,
Brudnu torbachu žej hubu.

Hdyž bě ludźik wote mſche,
Puſchcžichu žo wot zyrkwje,
S kerchowa žo na pucʼ měchu.
Bliſko ſ boka duricžkow
Wurwity bě nowy row,
Hdyž tam žmežo nimo dźechu.

Pódła koſcže wurzte
Leżachu tam ſkładżene,
S nimi nop wot cžłowjeſkoh' cžéła.
„Schto je był tón cžłowjek drje,
Kotrož tu na pſchěkłacže
Semja we žebi je měła?“

Jedyn ſ hólzow pokapła
Na tón nop, a ſawola:
„Bratſiko, cže rjenje proſchu:
K wobjedu pſchińdź dźenża k nam
Dźěćom do wole cži dam,
Połnych ſchtlicžkow tebi ſnoſchu!“

Takle hrosnje ſkhrobolſchi
Skrocži wotſtał ſ wrotami;
W nutrinach joh' ſatrach ſaja;
Stawy dźěchu ſ dyrkotom
Każ pſched nahłym njeſožom
Nimo wole tichepotaja.

Doma na njoh' hladachu
Macʼ a žotſe w dźiwanju.
„Schto dźe ſo nam tajki błędy?“
Wón ſo k jędźi poždźe
Sanjechanſchi paczerje,
Łžizu pſchimmy něłkaſ łędy.

A hdyž běchu ſa blido
Wſchitkiž ſeſtydali ſo,
Boże dary wužiwachu,
Praſkot naſta do duri
Kako dumpot kamjeni,
Što ſo wó ſtiwje naſtrózachu.

Pachoł ſkocži wot błida:
„Kajki djaſ to ſathadża?
Na ſrěbje cžzu roſtſchaſcʼ jeho!“
Njembrje durje wotwjerny,
Harowarja wuhladny,
Tola ſanohʼ cžłowjeſkeho.

Nop to bě, tón ſ kerchowa,
S kotrymž hnak bě ſorczińka,
Ssem ſo kułak, kułodowak.
„Hlej tu ſym, mój bratſiko,
Najšeſcʼ pola tebje ſo;
Wjchak ſo k wobjedu mje wołak.“

Schto by ſej tón khroblak chcžył?
Kak ſo ſtrachej wuwinył?
Schłičžku nakida, niž maku,
Mózhjahkow połnicžku.
A jón ſ wułkej łżenzu
Staji na kachlowu kawu.

Na tu kawu hnydom nop
Sklepotajo ſkoczi, hop!
S khwatkom ſchłu hacž dó dna ſhapa,
Potom wali na ſem ſo,
Kulesche ſo wokoło
Blidu wo podnoże ſtkapa.

Myſlicž žebi mólcžeže,
Kak jich hroſa tóſeſche,
So jej dychacž njeſwěrjachu.
A hdyž wón hacž do duri
S wjerčženjonm ſo dokuli,
Tak jón hroniczˊ ſaſzyſchachu:

„Bratſiko, měj rjeńſchi dźak,
So ſy pohoſcžił mje tak!
Sa tydźeń cže proſchu ſ žebi.

Hdyž bʼdża ludźo wote mſche,
S zyrkwje bicž bʼdże dwanacže,
Wobjed ſhotowacž chzu tebi.“

„Cžiche naſdźeſch bydlenczko
Bola rowa dźeńſchnjoh',
Hdźež tam ſteji młody ſchtomik.
Njewotkaluj pak žo mi,
Abo ſtě ſo ſeſchlachcži,
A cže ſawrě ſmjertny domik.“

Bachoł wſchón ſo tſchażeſche,
Torhany wot bojoſcže:
„Bych-li ſchoł, bych dże žej ſwadźił;
A hdyž njeńdu, ſtuczi žo
Ssnadź mi druhe njeſožo —
Schtó mi w tajkich dwěłach radźi?“

Bliže pſchińdźe njedźela,
Stuſknitſcha bě wutroba.
„Hacž dha ſchoł bych? Hacž bych wo-
Skónczniže rjekny žobotu: ſtat?“
„Žožmje ſo tam naſtaju,
So tón duch mje njeby chłoſtał.“

Hrube myſle chrobalne
S hłowy běchu ſłětałe;
Wobroczena bě jom' duſcha.
Horzo bźěchu modlitwy
S nakaſanej' wutroby,
Każ žo pokutnikej ſtuſcha.

Koſcheſche žo ſ maczežku
Se žotromaj njedźelu
Pſchewſtaty žo rożžohnowa;
Krjepjemy ſ jich žyłſami
W prawym cžaſu naſtaji
Na ſchcžežku žo k ſtrowje vorwa.

Katolske cyrkwinske powěsće

Njedźelu Septuagesima, 17. februara 1935.

Tachantska cyrkej: Rano ¾6 hodź. Boža mša. Dop. w 9 hodź. wulka Boža mša z předowanjom. Pop. w 2 hodź. nyšpor a požohnowanje. Cyrkw. hudźba: Cäcilina missa na 4hłósny khór wot J. Mitterera. IV. Coral-Credo. Offertorium: „Bonum est", dwojohłósny z bygłowym přewodom wot J. Quadfliga. Přiležnosć k spowědźi sobotu wot 18—19, 19,30—20,30 hodź. Njedźelu wot 5,30—6,30 a w 9 hodź. Srjedu wječor we 8 hodź. nabožny wědomostny přednošk: „Herbski hrěch a začuće rasy". — **Serbska cyrkej:** Njedźelu dop. ½8 hodź. Boža mša z předowanjom. Dop. we 9 hodź. wulka serbska Boža mša ze serbskim předowanjom. Dop. w 11 hodź. Boža mša za šulske dźěći. *Přip.* w 13 hodź. serbski nyšpor, w 15 hodź. zeńdźe so třeći rjad, wječor we 18 hodź. křesćanska hudźba ze požohnowanjom. Składnosć k swj. spowědźi sobotu w 3, 6, a 8 hodź. pop. Wšědne dny su Boże mšě rano w 7 hodź. Stwórtk zeńdźe so wosadne němske mužske towarstwo k přednoškej ze swětłowobrazami knjeza fararia Sorenzela.

Radio

Njedźelu, 17. februara po połdnju:

Königswusterhausen: Nimo šnateho njedźelskeho programa: 6,35 rańšći konzert z Hamburgskeho pućhistawa. 8 sa wječom hud. 9 němska šwjatočna hodźina. 10 tačele. 11,30 Bachowa kantata. 14 šćěwy. 15,15 sa wječom hud. 21,30 mišchtrśki konzert.

Lipšk: Nimo šnateho njedźelskeho programa: 6,35 rańšći konzert. 8,20 rańšća šwjatoczłowječa. 11,30 Bachowa kantata. 12 pućhipołdńišći konzert. 15,10 rejwańska hudźba. 19,30 opera „Der Waffenschmieb". 21,30 mišchtrśki konzert.

Hišćcje ważne z njedźelskeho programa: Barlin: 20 orchestrowy konzert. Königsberg: 19,15 operetta „Fledermaus", 20 pišany wječor. Hamburg: 20,30 pišany wječor. Köln: 20 z *operow a operettow.* Mnichow: 20 pótnišny w Mnichowje. Win: 20,05 operetta „Hawajska róža". Warschawa: 21,30 europski konzert.

Pónjedźelu, 18. februara po połdnju:

Königswusterhausen: Nimo šnateho wšědneho programa: 6,30 wječerny rańšći konzert. 11,40 sa burow. 12 pućhipołdńišći konzert. 14 wšelakorosćje. 19 a nětko je šwjatok. 20,15 konzert.

Lipšk: Nimo šnateho wšědneho programa: 6,05 sa burow. 6,35 rańšći konzert. 11,45 sa burow. 12 konzert z Hannoverskeho hrodu. 13,10 tačele. 16 šabawna a rejwańska hudźba. 20,10 hudźba wot Straußa.

Hišćcje ważne z dnjowneho programa: Königsberg: 20,15 pišany wječor. Hamburg: 19 wječerny konzert. 20,10 Bruckenerowy konzert. Wrótsław: 20,10 wšelakosćje. Köln: 20,10 wječerna hudźba. Frankfurt a Stuttgart: 20,15 pišany wječor. Win: 19,40 orchestrowy konzert. Warschawa: 20 šćěwy a reje.

Najlěpše dźědźinstwo.

„Najlěpše dźědźinstwo, kotrež mózu swojim dźěćom zawostajić", praji Paula, swjata wudowa, „je to, zo jim ze swojej jałmožnu njebjeske žohnowanje zawěsću".

Mało maćerjow tak mysli, mjenje hišće nanow. Wjele dźěći z pjenjezami často też pokleće zdźědźi, kotrež so njesprawnjee nahrabneho kubła (zamožnja) lěpi.

St. Marcella, wosebna romska knjeni, by druhdy swoje dźěći wusłěkała, zo by khudych zdrasćić mohła. A dźěćom by prajiła: Njebojće so, moje dźěći — zawostaju wam Jězusowu smilnosć, a ta je wjele wěsćiši pokład hač wšě časne kubła."

Tajkich bohatych je mało na swěće, a tola, kotřiž sebi z mamonom přećelow takle činja, su ći, wo kotrychž Boże słowo praji, zo móže też bohaty člowjek wěčnu zbožnosć docpěć.

Dźakowny rapak.

Burowa dźowka na Guldberastadźe by přeco swoje jěde z rapakom dźěliła, kiž blizko nanoweho kubła přebywaše. A raz, jako chcyše jemu kaž hewak jědło z woknom won podać, je rapak njebjerješe. Holca so dźiwaše a potom wuńdźe z jědłom na dwór. Rapak přibliži so k njej, nochcyše pak tež nětko jeńa jědła, hačkuliž bě na nim widźeć, zo so jemu toho jědła chce. Tak holca krótki kus puća z dwora za nim na najbliše polo wuńdźe.

Lědy pak běštej tam, zasłyša holca sylny hołk z wjerška hory, a nahle přiwali so walina sněha wottam, a sněh waleše so z wobeju bokow nimo njeju, (holcy a rapaka), zo so ani człowjeka ani ptaka njedótkny. Ale na dwór so walina skula a zniči kubło zo wšěm, štož bě tam žiweho a morweho. Tak tón rapak burskej holcy wšu jałmožnu zapłaći, kotruž bě wot njeje dóstawał.

Přičina pak, zo bě sněh to městno přeskočił, na kotrymž rapak a holca steještej, bě ta, zo bě biskop Gudmund swjaty nětdy na přejězdźe tu swój stan stajił a do wotjězda bě to městno po swojim zwučenju woswjećił. Tak njemóžeše na tymle měsće njezbožo nikoho napadnyć.

Islandska bajka. M. N.

Wosoł a kamjel.

Wosoł a kamjel žiwještaj so na polu, hdyž so jimaj jara lubješe a jara derje dźěše. Jeneho dnja so wóslik, hdyž bě so nažral, tak rozwjeseli, zo chcyše so jemu spěwać. „Ja bych sebi rady zaspěwał", wón kamjelej rjekny, „ja bych sebi smjerć rady pěsničku zaspěwał".

Kamjel so stróži. „Wostaj to radšo", prošeše, „zawěsće přidźe někajke njezbožo, je-li by ty spěwał". Ale wosoł njeposłuchaše a da so do spěwanja a spěwaše z cyłej šiju.

Karawana njedaloko po puću ćehnješe. Jeji ludźo spěw słyšachu, přiběhnychu, popadźechu wósła a kamjela, potom wobemaj brěmjenja na khribjet składźechu a z karawanu sobu ćěrjachu.

Wosoł bu bórzy žałosnje mučny. Překupcy widźo, zo wjacy dale njemóže, položichu jeho ze wšěmi jeho brěmjenjemi na kamjela. Za krótki čas přińdźe karawana w horach na wuzku šćežku, kotraž při nahłym bjezdnje wjedźeše. „Takle", mysleše sebi kamjel, „nětko ći ja wotpłaću", a wótře dopraji: „Mi chce so rejwać, haj, woprawdźe, smjerć rady bych sebi zarejwał".

„Knježičkecy!" prošeše wosoł. „Tu tola rejować njebudźeš, ja dźě bych dele padnył".

Ale kamjel bě hłuchi na wobě wuši. A lědy bě zarejwał, zleći wosoł do bjezdna a so zarazy.

Bajka z Kawkaza. M. N.

Kak su mórske psy nastale.

Hdyž egiptowski kral Mójzasa a Židow přez Čefwjene morjo přeséčhaše, so wón ze swojim wójskom zatepi, kaž dźě z biblije wěmy. Farao a wšitcy jeho mužoje so do mórskich psow přewobroćichu, a tohodla su kosće mórskich psow tak jara človječim podobne.

Wot teho dnja su mórske psy kaž swójba hromadźe na dnje morja žiwe a su sebi postawu, přirodu a wosebitosće člowjekow pod kožu zakhowale.

Raz za lěto, kóždu jansku nóc abo, kaž *někotři* praja, kóždu óc na swj. Třoch kralow, smědźa wone z Božej milosće z kože wulězć; tehdy du na kraj, přewobroćeja so do člowjekow a spěwaju a rejuja kaž druzy člowjekojo.

Islandska bajka. M. N.

Lipsčanski wuj pósła.

18. **Wo hatach.** Rakečanski dwór ma najwjetše hatarstwo cyłeje Němskeje. Tež w Kupoji a Zdźěri a Minakale, Njeswačidłe a Radworju je wjele hatow. Wšudźe su najwažniše ryby karby, šćukow, pjerskow, mjeńkow, wuhorow, hruzkow, jělcow, bělych rybow je mało.

W zymje do lodu dźěry rubaja, zo by rybina so njezadusyła.

Wotpisaj. Potom napiš z hłowy kóždu sadu!

19. **Žana łža!** (Ale) w hatach bě (wjele) rybow! A (wjele) kačkow a łysakow tam pluwaše! (Kelko) potačow tam rosćeše! Aw, a kuntworow tam lětaše a kałaše!

Čitaj z dobrym wurazom! Tež bjez słowow w spinkach!

A bo tak: Stadła rybow, črjódy kačkow a łysakow, hromady potačow, mróčele kuntworow!

Tež tak: Rybow z hromadami, kačkow a łysakow z črjódami, potačow z kopicami, kuntworow z mróčelemi!

20. **A što bě to do wěcow!** To běchu ći ryby (wulke)! A te kački a łysaki (rjauc) měł, widźeć! Tele (sylne) potače (huste)! Aw, to běchu (zmužite) kuntwory!

Čitaj bjez słowow w spinkach, ale derje!

Hesło:

Lěnjosć je jama wšěch złóstnych. G. K.

Lube dźěći!

Tydźenja nas zwjeseli Pjetašec Jurij z Radworja z rjanym wopisanjom, kak je z towaršom po dominiznje na kole pućował. Dale tak! Njech nam bórzy zaso něšto napisa, wón ma wěsće wulki šik. A wy druzy, spytajće też swoje mocy!

Waš wuj

Domaš.

Młoda lipka steješe
Wurosćena pśchi rowje,
A tón row bě wotewrjeny,
Štobydź dźěśche do njeho
Dele kśětro hłuboko;
Delka domejź bě wudebjeny.

Pachoł do njoh' šaplupi
Se šnadnymi durjemi;
Te šo šaćinichu śa nim.
W jśtwiczy̆n blido steješe,
Jědźe, picza wšchelake
Pokałowachu šo na nim.

„Witaj ke mni pśchećelko!
So šo pśchišchoł, khwalju to;
Njejśym drjebał ś próšna cjakaś.
Na tebje bych njemdrił šo,
Budźech-li traśch podarmo
Dyrbjał na twój pśchikład łakaś."

„Nětko šebi šłodźicź daj;
Kałanja niz njehładaj!
Pekńje naćahuj šo šwérku!
Wšchitkorjenje, šchtož tu mam,
S wjeśelom cźi rady dam;
Khroble měj to połnu wěru."

Jědźešchtaj a piješchtaj
Jako dobraj šnajonšaj,
To a wono rospomnjejo;
Wo bohatśtwje, khudobje
Podeńdźinach na śwécze
Pśchećeźelnje šo šabawjejo.

Pśchi tej źiwej šabawje
Khwiła śleczo woteńdźe,

Kaž by mikнył, huj šo miny. —
Po wobjedźe stanjwšchi
Pachoł dźakt wuhroni
A šo na dombiće winy.

Durje, dotał šamknjene,
Pśched nim šamo wot šébje
K śwétej won šo woteworichu,
A won ś wulkim dźiwanjom
Puśchćeji podšeńśki tón dom,
Ropowu tu jśtwiczku cźichu.

Sšlónczko rjenje šwécźeśche;
Jažne bě to popołdnje
Jako še šemje wón śtroczi.
Hlej, a šchto bě tako šo?
Sbinaczene běšche wšchо!
Wulkej cźinjeśche wón woczi.

Hy, ta lipka prjedyšcha
Wulki šchtom bě narośtka!
Nowych hórkow rjady žyše!
„Tajše bě pśched hodźinku,
Hdyž tu šćhoł śym pod šenju;
Tu te wézy njeśću byše!"

Ludźo, kiž joh' widźachu
Wo wšy̆ na dompucźiku,
Woczi na njoh' wumalachu.
„Šchtó to tajki zušonit je,
Stare błęde šcherjenje?"
Wećipni jedyn ź druhym dźachu.

Na kohož wón pohlada:
Njesnate wšchě woblicza.
„Šchto je ś ludźimi šo śtako?

Hlej, a nowe śtatoki
Su šej mjes tom stajili;
Kak je wšchо šo śpśchemėnjało!

Sbała khěžu maćejėmu
Strowjeśche šej ś radośću.
„Łubi mje tam wumitaju!
Maćejėtka b'bźe košchicź mje;
Sšotromaj b'bźe wjeśele,
So mje źiwoh' šaho maju."

S khwatnej śtupi do khěžki
K śwojim lubym šaśtupi —
Ale tajke wobładnjenje!
Łute zuśe wobliczа
Struchle na njoh' wutkaja;
Nichtó njewita joh' rjenje.

Mlacź bě, wo njoh' žarowaza,
Dawno bižo k njebju šchła;
Dawno šotśje šaśchtej w rowje.
Žyše jeho šnajomśtwo
Bě 'šo na wotpocźink šchło,
Na wotpocźink w šmjertnym śkhowje.

Mutny pó jśtwje hładajo
Pytnje w šchpihelu wón šo;
Stróži šo pśched šamym šobu,
Widźi: šcherju brodu ma,
Hłowa šchėdźiwa je wšcha —
Prośny śteji še śrudobu.

Wówžnym, kiž joh' njeśnaja,
S hłošom śrudnym powėda
Dźiwne śwoje podeńdźiśny.
To šo wšchitcy dźiwaju

Pošłuchajcy ś njemėru
Na te tajke podawiśny.

Jenož šaśtarź jeniczki
Sšłyšchał běšche w młodošći:
„Hólź je do rowa šchoł nėhdy
Wot morwego śkašany
Na nėkajke wobjedy —
To pak śchtó wjaz pomni lėdy."

Tola pišma šaśtarśke
Maja wo tom śwėdźenje,
So je wėśćе tak šo mėko:
Hólź je šchoł na rowniśchcźo,
Wrócźit njeje nihdy šo,
Duśchu šhubił drje a cźėko.

Lėt je nėtko rune śto,
So je tak šo podało,
So wón wot śwojich je šaśchoł;
Sšlėdźili šu ša nim drje,
Hdyž wón pjreczka wośtał je;
Sšlėd pak žadyn njeje šo naśchoł.

Prjeczku šchoł je młodźenź wón;
Pśchešćarjeny nėt bě wšchón,
Tajki cźaśk bě w šemi pśchebył;
Njech teź jemu šdaśche šo,
So je tola šawėrno
Dlėje hodźinki tam njebył. —

„Šchto chźoł hišchcźe na śwécze?"
Struchliwy wón śkorźeśche;
Sšłabe śtawy machotachu.
Wopraječź šo bórzy da —
Sšmjerć jom' woczi šeśamka. —
Tśeźoh' buja joh' pohrjebachu.

Hospodařski kučik

Wo wothladanʼu sadowych štomow

Mnozy měnja, zo su doćs činili, su-li někotre štomiki sadźili. Druhdy stoja štomikej też kolik, druhdy nic. Wot praweho wobrězowanja w naležu njeje ani wěcy a tak stoja w mnohich sadownjach štomy zo špatnymi wjeršami a docyła zrudnym nanohladom. A bychu-li też štomiki ke kolikam přiwjazane a prawe wobrězane byle, niehdy to hišće dosahało, zo mohło so prajić: Naše sadarstwo je w prawym rjedźe. K tomu słuša wjele wjacy, a to:

1. Štom wot njerodźe rjedźiny. Kaž wšitke rostliny, tak přijima też štom wulki dźěl swojeje cyroby přez łoniena z powětra, dyrbi potajkim khorować, jeli cyle lisćo zanjedźene. Tohodla rjedźimy w naležu štomiki wot husańčich hnězdow. To je prěnje wumělnjenje za wusnjech a wuźitk sadarstwa.

2. Staru skoru wotdrapamy. Čełu, tak derje kaž hałozy, dyrhimy drapać. W kwěkańcach starosće skory khowa so nielićomna syła njerodźe a živi so ze štomowej miezu. Přez to, zo ze štoma staru skoru a moch drapamy, niči khowańki njerodźe a njerodź samu. Cyły nanohlad štoma so z tym porjedźi, a potom skutkuje štomik na nas, kaž skoćo, kotrejž je derje wučesane, njedrapamy štom, wostanje khudy a nienjese płodow.

3. Rany štomow hojimy. Stawa so, zo so štomy ranja. Kóždu ranu dyrbimy z wótrym nožom wobrězać a z hlinu a kurwiacym njerjadom zamazać a ze starej lanu wobwinzać.

4. Přehusta hałzki wotstraniamy. Zo bychu so huste hałozy wurěznyle, maja mnozy za wonačne, dokelž so hoja, zo z tym wunoški štomow pomješa. A tola dyrbiale so štomy kóžde lěto wurěznować, přetož kaž lěs njerosće, hdyž je přehusty, tak nastaje też sadowemu štomej, njemóželi słónco a nowětr do jeho wjerška. Hač dotal měniachu, zo dyrbi so jenoż we naležu wurěznować; ale někto smy wěnowkazani, zo je lěćo najrjeńšidniši čas k tomu. Hdyž štomy w najrjeńšim liśu stoja, widźimy najlěpje, kotra hałoza je špatna a kotra je strowa. Potom preč z tymi špatnymi! Wosnjetuje-li so tole dźěło kóžde lěto, potom njeje wulke, a njeźada sebi wjele časa.

5. Sadowe štomiki hnojimy. To też někotři njewonźimnu. Měnja, zo je sadowym też štomam hnojenje, hdyž zahrodu nohnoja. Tomu pak njeje tak. Štomy žadaja same za so wosebitu hnój, a to mjez synowymi a zornowymi žnjemi, potajkim tehdy, hdyž su we druhej miezy. Tehdy tworja nłódne punki za přichodne lěto, a činja to čim bohatšo, čim wjacy hnoja dóstawaju.

6. Štomy maja so we wěstych padach přeščěpjeć. Wšitko dróžiny sadowych štomow njeporadźeja so na kóždym městnje jonak derje. Tohodla dyrbi so štom přeščěpić, jeli snóznajemy, zo so druźina, kotruž nosy, nola nas nieradźi. Ta próca so bohatšo płaći. Tohodla njesmamy so z přeščěpjenjom kondźić; škoda kóždeho lěta, kotrejž štom mało njese.

Wobkedźbnje-li hospodar tute pokiwy, snóznaje wšoše, kak wunošne je sadarstwo a zo ma při wšej nuzy ratarstwo hišće srědki, z kotrymiž sebi trochu dale pomha.

Rozwučowace drobnosće

Morchej dawa kaž žołtu, tak jara słódnu butru, cokora dla, kotrejž korjeń w sebi khowa. Dźiwam so tohodla, zo wšak, hdyž hospodarjo rady kusk truhanskeje morchwje do butry sčinja, zo bychu jeje błědosć nokryle, radšo do jahłow (abo też město maleje rěpki do kolija) wosrjedk morchwje na šćernišća wosyć njedadźa, hdyž tutón pódlański płód kaž mloko tak butru na kaikosći poleńšuje — a pódla je pica w zymje. Dobru morchej (na př. Altringham, kiž směš też k jěźi na blido hriehać) płaćiš z puntom 1.20 hr. a móžeš z tym pol kórca wusyća posyć, wosebje, hdyž sud juchi na rolu waśiš; druźiny za skót, kiž jara wulke korjenje nałmdu, su wo 15—20 pj. tuńše, činiš pak lěpje, hdyž dobre symjenja wusywaš.

Před nišim wšědny muž telko respekta nima, jako před — pjerom. Kopoł a widły zdadźa so jenan lóžše, hač kosač. A tola dyrbi kóždy hospodař, kiž chce wobstać a wědźeć, na čim je, wšědnje pisawku k rucy brać. Rubriki, kotrejž móže sebi sam na papjerje založić, hodźa tute:

Datum 1.—	Vudaw Za žoł.	ℳ	₰	Dóchod Za žoł.	ℳ	₰	Přenesmam:	ℳ	₰
Kóždy měsac	Summa			Summa			Zbytka? +?		

Štóž tak hospodari (hospozam to wězo też płaći), wě kóne tydźenja — měsaca — lěta, što a kak je něšto nawikował, wón wě, w kotrych wudawkach zmóže so w nowym lěće wobmjezować. Hdyž to spóznajeće, njemóže w waśim hospodarstwje prěki bić.

Howiadło, womiešk, mloko, butra

W nowišich časach je so wjele spytowało a wobkedźbowało, zo by so skutkowanje womješka na mloko a butru na jasne stajiło. Wěda pyta hišće, tola je sćěhowace prawidła postajić mohła, kotrož su za praktiske hospodarjenje ważne.

1. Sloma. Hrochownica zahaći mloko, ječnica, jeli so nadobnje tyka, čini butru hórku.

2. Běrny (pódła druhich cyrobiznow) su parjene khmańše za kermjomny, dyžli za dejny skót. Kruwom dawane, dyrbja so (na 3 punty běrnow přeco 1 punt) ze sykanjom přeměšeć, hewak wostanje butra twjerda a niesłódna.

3. Rěpa (runklica a łěpje kulrěpa) dawa ze sykanjom (na 10 pj. rěny 1 pj.) słódne a tučne mloko, khmanu butru. Mjez rěpami čini najlěpje morchej. Kulrěna so přez měrn dawać njesmě (15 p. na 500 p. ćežka howiadło wšědnje ke hyžom přez měrn mydło), hewak nadobywa butra z njeje hórkosć, mloku pak hoji wiele. — Z mrózom wohłkodźena rěna měła so w jamach (ze sykanjom) naměšana, překisać.

4. Šrótowanja, rěna a ječne dawaju srjedźu, hrochowe a wobowne khětre kmanu wotrune słódku butru. Z hrochom a woku dyrbi so měrn dźerżeć; bunowy šrót njepřisporja butru ani mloko, khowa pak skoćo při mjasu.

5. Wotruby — pšeńčne a rěnne — dawaja žółtu butru.

6. Lany wosuch twori krutu, rapsowy mjechku palmowy butru, kotraž srjedź wobeju stej. Wosuchu so na skoćo wjacy hač ½ p. na 500 p. ćeže dawać njesmě, hewak słodźi mloko a butra za wołtjom.

7. Słodowe naće z piwarniow słušeja do najlěpšich cyrobiznow, su živiwy za mloko a butru, tola drohe.

8. Pomyje dyrbja so z měrn kidnć. 25 p. wšědnje na 500 p. ćežke howiadło přiwjedźe hižom žółte mloko a niedobru butru, kotraž wyše toho hórzy jěra być nječina. Pomyje njesmědźa so žonje čople stajić.

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 16. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,491	100 wólsk. złotych	47,02
1 jendźelski punt	12,145	100 čěskosł. krónow	10,40
100 šwaic. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,425

Barlinska burša dnia 15. febr. Burša běše wčera za akcije a też za rentu jenak pječerjelna. Na rentowych wikach so stara wobmišla počerjonka wo 0,25 proc. połěpšiła. Na akcijowych wikach mózachu so na lakhadne dobrych powěsćowu f hospodarčinwa firma do 1 proc. połěpšić.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobrot na žitnych wulkowikach je dale słaby. Niehi piwowarskich žitach ma to swoju přičinu w niedostatku poskićenjow, mjez tym so za chlěbowe žita pichi bohabohatym poskićenju njeje so stronu mlunow dosć saitma. Pšenica so też za podskiće dodawje w dohabajej měrje poskića, tola jenoż za najlěpše druźiny je saitma. Położenje na mukowych wikach so njeje přeměniło. Wowš za mukiwu so bohaće poskića, za piwowanje žapka njeje poskićenjow. Wowš f wukraia so ćežko wotbudže. Na ječmjenjowych wikach wočakanje so wožiwjenje. Sdźela so za ječmjenje f wulkhodnje Prušce a je Schlehyske hižo wuwólnjene.

Wčera płaćizny w Barlinje zentnar

wjeseiuje W 8: 10,9 hr., M 9: 11,25 hr., rožki M 8: 8,02 hr., M 11: 8,22 hr., — ječmjenja G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowša H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	15. 2.	14. 2.		15. 2.	14. 2.
Pšenica	208,5	208,5	bunv	15,7-16,2	15,7-16,2
rožka	168,5	169,5	weka	12,5-13,0	12,5-13,0
ječmień nowy	—	—	módre lupiny	11,5-11,7	11,5-12,0
ječmień, nat. wows	207-211	207-211	žołte lupiny	15,0-15,2	15,0-15,2
kukurica	—	—	veradella	—	—
pšeńč. muka	27,25	27,25	rans. wosuški	—	—
rěnna muka	22 80	22 80	any wosuški	7,65	7,65
pš. wotruby	11,53	11,53	such. truhanš	4,47	4,47
rěne „	10,03	10,03	běrni. kruški	—	—
rans	12,25	12,25	syno, 50 kg		
hróch, Viktor	31,5-32,5	32,0-33,0	rěna sloma		
lane symjo	12,25	12,25	pšeńč. „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	wowsna „		
			rěna „		

Płaćizna za pšenicu za wuplodźenja 8: 200,5 9: 202,5
Płaćizna za rožku za wuplodźenja 8: 160,5 11: 164,5
Płaćizna za ječmjeń za wuplodźenja 7: 160,5 9: 165,5
Płaćizna za wows za wuplodźenja 9: 160,5 13: 163,5

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

15. februara 1935 — Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 764.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět 40
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . . 36—38
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . . 30—35
Mjenje picowane wšěch starobow . . . . . 23—28

Byki: 555.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetše rězneje hódnosće . 35
Połnomjasne, młódše . . . . . 31—34
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše . 28—30
Špatne . . . . . 24—27

Jałowicy a kruwy: 1505.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rězneje hódnosće . . . . . 32—34
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwjetše rězneje hódnosće hač do 7 lět . . . . . 26—31
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy . . . . . 19—25
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy . . 12—18
Mjenje a špatnje picowane . . . . . —

Celata: 2382.

Najlěpše wukormjene (1. druźiny) . . . . . 40—45
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.) . . . . . 33—37
Špatne (3.) . . . . . 25—32

Wowcy: 4356.

Młódše a starše wukormjene (5. druźina) . . . . . 34—36
Starše wukormjene (6.) . . . . . 32—33
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.) . . . . . 22—31

Swinje: 12202.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare 49—50
Wukormjene . . . . . 46—48
Mjasne . . . . . 44—47
Špatne . . . . . 42—44
Rancy a kundrosy . . . . . 45—46

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje.

16. februara 1935 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi - -	1 kg	1,40	1,80
Ćelace mjaso - - - - - -	1 kg	1,40	1,80
Skoniace mjaso - - - - -	1 kg	1,80	2,20
Swiniace mjaso - - - - -	1 kg	1,60	1,80
Tukrainy swinjacy šmałc - -	1 kg	2,00	2,20
Pšeńčna muka - - - - - -	1 kg	0,38	0,56
Rěnna muka - - - - - -	1 kg	0,34	0,36
Khlěb - - - - - - - -	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny nowe - - - -	1 kg	0,08	0,10
Rais - - - - - - - -	1 kg	0,28	0,80
Hróch - - - - - - - -	1 kg	0,60	0,84
Soki - - - - - - - -	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmałc -	1 kg	1,76	1,80
Sušeny połć - - - - - -	1 kg	—	2,00
Dobre mloko - - - - - -	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra - - - - - -	1 kg	2,84	3,20
Jeja - - - - - - - -	štuka	—	—
Jědźne buny - - - - - -	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny - - - - -	1 kg	—	0,76
Petrolej - - - - - - -	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domi. tepj.)	1 ctr	—	1,85
Brunicowe briketty - - - -	1 ctr.	—	1,25

Wiśne płaćizny w Budyšinje.

16. februara 1935.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja. Najlěpše twory so hišće wyše płaćeja.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,62
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 72-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,02½
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Ječmień, lěčny - - - - -	50 kg	9,25	10,25
Ječmień, nazymski, žrjadkaty	50 kg	—	—
Picowański ječmień 59-60 kg	kr. pł.	—	8,02½
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,77½
Wows - - - - - - - -	50 kg	—	—
Raps - - - - - - - -	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,55	2,75
Běrny (w małowikowanju) -	50 kg	2,55	3,75
Syno - - - - - - - -	50 kg	—	5,75
Sloma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,75
Sloma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	2,75	3,00
Sloma z cypami młóćena -	50 kg	—	—
Butra - - - - - - - -	1 kg	3,00	3,16
Jeja - - - - - - - -	1 štk.	—	—
Pšeńč. muka Type 502	50 kg*	—	17,00
Pšeńčna muka Type 790	50 kg	—	15,50
Rěnna muka Type 997	50 kg*	—	12 40
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	5,03
Wikowańske pšeńčny wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rěnne wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,17
Wikowańske rěnne wotruby	50 kg	5,85	6,10
Husy - - - - - - - -	1 štk.	—	—
Prosata 569 štuk - - - -	1 štk.	11,00	18,00

Prosace wiki běchu trochu žiwe.

Twora	Němski wuplod Najniša płaćizna pj.	Najwyša płaćizna pj.	Wuraznjny wuplod pj.	Twora	Němski wuplod Korjenja Sedlina Wokomjena pj.	pj.	pj.
Boby (Buny) . punt	—	—	—	Solotej kořěk	—	20	25
Hroch . . . »	—	—	—	Šćerbak »	—	—	—
Kórki za solotej »	—	—	—	Kosćadk punt	35	40	—
Kórki k nakładź. »	—	—	—	Kórki (žonop.) »	05	40	—
Kórki (žonop.) »	—	—	—	Selerij štuka	—	20	—
Sydrožity kał štuka	—	30	—	Selerij punt	—	30	—
Bety kał punt	10	12	—	Łoboda »	—	60	—
Čerwjeny kał »	12	12	—	Rapunelki »	—	—	40
Wirsingowy kał »	15	—	—	Tomaty »	10	15	—
Pupkaty kał »	35	40	—	Cybla »	—	60	—
Zeleny kał »	10	15	—	Hromak »	—	—	—
Kohlrabi (młod.) št.	—	—	—	Krěn »	—	—	140
Kohlrabi (stary) pt	—	08	15	Champignons »	—	—	—
Karoty walšk	—	—	—	Čerstwe hriby jtr	40	60	—
Karoty punt	—	10	15	Sušene hriby jtr	15	30	40
Korjeń pětržylki »	—	20	—	Dobre jabluka punt	10	15	—
Porree »	—	20	—	Jabluka k warj. »	—	—	—
Radiski walšk	—	20	—	Dobre krušwy »	—	—	—
Rjetkej štuka	—	—	—	Krušwy k warj. »	—	—	—
Rjetkej punt	—	—	—	Wišnje »	—	—	—
Rjewjeń »	—	15	—	Słowki »	—	—	—
Čerwjena rěpa »	—	—	—	Bréski »	—	—	—
Kulrěpa »	—	15	—	Wino »	—	—	—
		10	—				

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 41 | Budyšin — Póndźelu 18. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Hospodarski nawrót Posaarskeje so stał

Wječerawsca njedźela so w Saarbrückenje a w zyłej Posaarskej ſ myžłu wobknježeše, so w nozy k póndźeli w 12 hodź. złowna mjesa mjes Němskej a Posaarskej spadnje. Wšitkim pokazowachu so hižo uniformy němskich złownych sastojnikow, kotřiž su w poslednich dnjach do Posaarskeje pschišli a někto swoje sastojnstwo pschi posaarsko-franzowskich mjesach nastupja; tute mjesy su wot někta sobom politiske a hospodarske mjezy Němskeje. Franzowske złowne sawjezy běchu so hižo wječera wschudże wotstronile, a franzowscy sastojnizy běchu so swjetscha hižo na swoje nowe městna pschi posaarsko-franzowskich mjesach podali.

Wo Posaarskej so we wšěch dypkach dojednało

Dojednanje so póndźelu w Neaplu podpiše.

Němska a franzowska delegazija we Romje stej so sobotu wječor dla Posaarskeje we wschitkich dypkach dojednałej. S tym je so zyłe sprěčenje wo narowšeje Posaarskeje ł Němskej w tekstje dospołnjenje postajiło. W jenym popołdnischim pohadźenju stej wobej delegaziji tekst sprěčenja dopołnjałej. Sprěčenje so dźenża póndźelu w Neaplu podpiša.

Dospołnjeny wunoschk jednanjow wo Posaarskej, kotrejž su so pod pschedhybłowym barona Aloisija wjedže a so sobotu w nóznym pohadźenju stónčenje, so dźenża póndźelu dopołnja w 10 hodź. w hotelu „Excelsior" w Neaplu podpiša. Tuto ważne podpisanje nastupa wobezbe hischcze sćěhowaze dorěčenja:

1. Głowne sprěčenje mjes Němskej a Franzowskej wo pschewodaczu žwóźenstwa franzowskeho stata nad posaarskimi jamami a železnizanmi na Němsku a zapłaczenje 900 milionow franzowskich frankow na Franzowsku. K zapłaczenju tuteho pjenjesa so zyle pjenjezy, kotrež so wot justificheho dnja na Němsku hriwnu w Posaarskej samjenjuja, wušija, wobezbe pak podawanja wuhla se statnych jamow. Banka sa internazionalne wurunanje płaczenjow je swólniwa, w trěbnym wotkliczenju sobu dźěłacz.

2. Němsko-franzowske sprěčenje wo sozialnym sawěsczenju.

3. Němsko-franzowske sprěčenje, ſ kotrymž so wumjenjenja sa dalsche dźěło abo likwidaziju franzowskich privatnych sawěsczerjnjow w Posaarskej postajeja.

4. Dalsche wudobywanje wuhla we Warndtskich jamach se strony Franzowskich privatnych towarstwow, pridatne sprěčenja žu so sobotu w Saarbrückenje ſ wothnajerjemi dojednałe. Baron Aloisi je so za rozrisarja wo wukonjenju jeneho postajenja romskeho sprěčenja ſ 3. dezembra 1934 postajił, so by bliže wosnamjenił, kelko wuhla smě so na franzowskej stronje wudobywacz.

5. Sprěčenje němskeho knjeżerstwa ſ knjeżerstwowej kommisiju Posaarskeje wo pschidhodże sarjadnistwa w Posaarskej na němske wyschnosće.

Hollandscy wolacy z Posaarskeje wučahnyli

Hollandske wojerske wotdźelenje je sobotu rano Posaarsku wopuschczało. Psched dwórnischczom w Saarbrückenje so w 9. hodźinje wjele stow wcajpnych seńdże, so bychu zwjezdy teho byli. Jendźelska wojerska kapała a jendźelska czełna kompanija běschtej so na dwórnischczu sestupałej. Na dwórnischczo pschińdże też wyschchi roskazowak internazionaln. wojakow, jendźelski general Brind. Jeho mnohy offizjerojo sijoch hyżnych wojerskich wotdźelenjow pschewodżachu. Jako czah je Saarbrückenskeho dwórnischcza wotjěde, kapała hollandsku nazionalnu hymnu hudźesche.

Poměry w Posaarskej so poměram w Němskej přiměrja

Běrow němskeho kommisara sa nawrót Posaarskeje wojerwja, so je nutne, so so hospodarske poměry Posaarskeje po něczim poměram w Němskej pschimérja. Pschi tym dohładowanju płaczisnow wobezbite nadawki nastawaju, kotrež maju so ſ wobezbitej zuerku wukonjeć. Hnydom so postaji, so so sakasuje powyschenje płaczitnow sa zmobu a tobakowe twory kaž też powyschenje podruźnistkeho pjenjesa w Posaarskej. Sobotom so prjedawsche naprawy němskeho kannibara sa dohładowanje płaczisnow, dalokoż su sa Posaarsku wusnanne, ſ wobezbitym postajenjom w Posaarskej sawjedu. Tu so najprjedy wo pschedpisma jedna, kotrež zastajdam płaczisnoweje prawdy a płaczisnoweje zaśnosće kluża a kupzow psched schkodu schkitaju. Wschitke tute naprawy ma němski kommizar sa nawrót Posaarskeje rjadowacz.

Nic w'acy „Posaarska"

Swětowe póstjse towarstwo je swojim pschisamknjenym póstjstim a telegrafowym sarjadnistwam wojerwiko, so maju so posunyli, kotrež so do Posaarskeje scźelu, wot 1. měrza niz wjazy ſ „Posaarskej", ale ſ „Němskej" wosnamjenicz. S tym so też w nastupanju póstu na nawrót Posaarskeje k Němskej dźiwa.

Złóstnistwa w Němskej woteběrałe

Se statistiki wuthadża, so su złóstnistwa w Němskej wot toho cźasa, so je nazionalsozialismuś k mozy pschischoł, woteběrałe. Po zyłej Němskej je so w lěcze 1932 na hamtiskich žudach 439 269 złostanskich wuzudow wuprajiło, w lěcze 1933 so jenoż hischcze 361 211 złostanskich wuzudow wuprajiło. Po zyłej Němskej je so w lěcze 1932 dozpła 3408 wuzudow pschisažnych žudow wojerwiko, w lěcze 1933 pak jenoż 3332.

Nowe njeměry w Algěrskej

Pola Sidi Bel Abbesa w Oranje njesaſužerjo ſ demonstrazju psched radnju pschicźahnychu. Policija zyła demonstrantow wotehnaċ. Pschi tym k strašchnemu sražanju dóńdże. Schćerjo policistow so hrani, tſjo mjes nimi cźekżo. Policija někotre wobzoby saja.

Franzowski smutkowny minister Régnier je ſ generalnym gouverneurom w Algěru Cardejom dokładnje pokazanje w Algěrskej rozpominał. Tuto położenje franzowskemu knjeżerstwu hižo dlěši cźas wulke starosće cźini. Smutkowny minister je sapocżatk měrza do Algěrskej poda, so by położenje pruhował. Wón dhże pol měżaza w Franzowskej kolonoju pschebywaċ.

Blisko Djebela Saghoa w franzowskej Marokkowskej domorodni wojazy pastyrski splah pschekhwapichu. Tutón splah hižo lěta dołho zyłu krajinu traschesche a pschezo sažo rubjesche. Pschi sklenży wojazy schtyrjoch pschihłuschnikow pastyrskeho splaha satřělichu a dweju sajachu. Sbytni cźekżnychu.

Krótke politiske powěsće

Neurath Italskej a Belgiskej rosprawjał. Pjatk je němski swonkowny minister swobodny knjes ſ Neurath italskeho pósłanza Cerruttia a na to belgiskeho wupósłanza hrabju Kerkhova pschijał a je jimaj wo němskej wotmołwje na Londonske wosjewjenje rosprawjał.

Sšo ja SS-wyschschcho słupinoweho wjednika pomjenował. Schef wutworjenja SA-wyschschi słupinowy wjednik Krüger, je wjednik, wot 25. januara 1935 sa SS-wyschschcho słupinoweho wjednika pomjenował.

444 hłokow sa Flandina. Franzowski ministerski president Flandin je žeby w komorje dał dowěrjenje wuprajiċ, dokelż so w poslednim cźasu ſhěrro zyłnje pschećiwo jeho wosobje dźěłasche. Każ je so wocźakowało, wulka wjetschina sapósłanzow, 444 pschećiwo 124, Flandinej swoje dowěrjenje wupraji. Sa rosmotrowu běsche Flandin thema wuzwolił, pschi kotrymž so jemu komora njemóżesche zyłnje pschećiwiċ, mjenujzy swoje wojowanje pschećiwo hospodarskej krizy, wobezbe pak pschećiwo bjesdźełoscźi.

*

Dźelonjemějerjo w Posaarskej dźěło njenamakaju.

Němski kommizar sa nawrót Posaarskeje k Němskej wosjewja: S města Saarbrückena a druhich městow Posaarskeje so powě, so je wschelakich stron Němskeje njesaſužerjo pschikhadżeja, so nadsijejo, so w Posaarskej dźěło namakaju. Cźininy na to žedźbliwe, so je hjesdźełocźej w Posaarskej, w kotrejž swjetscha hłudźi hórnizy bydła, hórscha dyżli w pschećerźe w druhej Němskej. Tehodła je zyle njemóżne, so bychu tu njesaſužerjo ſ druhich stron mohli do dźěła pschińcź.

Němski kanzler jako kmótr.

Wjednik a němski kanzler Adolf Hitler je pola bura Pawoła Slöckela w Malym Hennersdorfu w Schlesyskej cźesne kmótstwo pschewsał a starschimaj cźestny dar 50 hriwnow pózłał.

Němska wotmołwa so wšelako přijała

Sjendźelske nowiny so sobotu ſ němskej wotmołwu a ſ pschichodnymi możnościemi internazionalnych rosrěcźowanjow saběrachu. Wone so powschitkownje wuprajeja, se budże najprjedy diplomatiske jednanje mjes Jendźelskej a Franzowskej nutne, dokelż je so ſ němskej wotmołwu wěste położenje wutworiło. Barlinski rosprawjeŕ Londonskich nowin „Times" zada někto-jendźelske jednanja w Barlinje, kotrež można so po dokładnym pschihotowanju drje jako pokrjaczowanje jednanjow wobhładowaċ, kotrež su so w Londonje sapocżałe.

Swonkowno-politiski rosprawjeŕ nowin News Chronicle" piša, so němske pschećze wobzebitych jednanjow najskerje njepschihódnje za Posaarske knjeżerstwo tłukuje. Diplomatiski zhubdźełaczeŕ jendźelskich dźełaczerskich nowin „Daily Herald" ſamo wo jara khutrym położenju pisa, kiž je so ſ franzowskej reakziju na němske stejiscźo wutworiło. Tute nowiny ſ Parisa piśaju, so je franzowske knjeżerstwo swoje smyślenje pscheměniło a so někto tak dołho pschećziwo powětrownemu sprěčenju pschećiwiło, donjż so wschitke druhe praschenja njedosrjaduja. W Parisu ſamo najpomnjeja, so by Franzowska radsko zhły Londonski plan ſpuschczała abo jón ſnajmjerscźa na njewótły cźaſ wotstorczała, so by město teho hnydom „sprěčenje podpjerowanja mjes sobu" wotſamkła, kotrež by woprawdzite swjatſ ſ Ruskej a Cźeskosłowakskej wosnamjenjało. Nowiny pschispomnjeja, so su Franzowske wudawanja bjes dwěla njeprawe, so chce Němska powětrowe sprěčenje wot powschitkowneho rjadowanja wotdźělicź; prawe pak je, so je runje po Londonskim protokollu dźělenje wobeju praschenjow so wotmyślilo. Ministerski president Flandin ſam je w komorje 5. februara wosjewił, so měł so po franzowskim stejiscźu powětrowy pakt najprjedy postajicź a so tychu jón powschitkowne jednanja sćěhowale. Wot teho cźasa pak je franzowske knjeżerstwo po sdaċu swoje smyślenje pscheměniło. „Daily Herald" pyta pschiczinu w tym, so su Cźesche a Rušojo Lavala na jeho pschihłubjenje dopominili, kotrež je ruskemu swonkownemu ministrej Litwinowej 5. dezembra dał. Pschi spocżatku sańdżeneho tydźenja je Laval nimo teho ruskemu pósłanzej Potemkinej pschihłubił, so Franzowska k powětrownemu sprěčenju jenoż ſ dobom se sprěčenjom rańscich statow pschistupi. Skónczenje tute Londonske nowiny piśaju, so maja statniscy nadawk, stejiscźa Franzowsow, Němcow, Rušow a Cźechoslowakow wurunacz.

Parižske nowiny sobotu swoje prěnje pohubdowanja wo němskej wotmołwje wosjewichu, wjetschina nowin pak ſ wotmołwu njewě wjele sapocźeż. Wone wobezbje kritizuja a jako njepsajomne sacźuwaja, so je Němska na to pokasała, so žyłnje wobronjene mozy hischcze njejsu wotbronile. Hewak so w nowinach powschitkownje wobkrućza, so njeje zadyn strach, so mohło so Němskej poradzicź, ſ wobezbitymi jednanjemi Franzowskich a Jendźelskich rosdźělicź.

Nowiny „Oeuvre" rospraweja, so je swonkowny minister Laval franzowskim nowinam sańdżeny pjatk wosjewił, so němska wotmołwa žane możnosće njewotpokazuje, so pak wona pjeza tej najžinadnischcho dopokała woprawdźiteho dopokała woprawdźiteho pschećza Němskeje njepschinjesje, so chce na internazionalnym žiwjenju žobudźełacź. Laval je hischcze na to pokasał, so Němska wotmołwa ſ wotpohładom po teho njepschichimu, so Londonske wumjenjenja sobom płacza, hacź runjeż so wjetschina tuthych wumjenjenjow w tekstje njepschimo. Tute nowiny wocźakuja, so je jendźelski swonkowny minister sir John Simon dźiwy k wopytej do Barlina pscheproży.

Poslednje storki zakhadźaccje zymy?

Minjenu ẖobotu a wcẓera njedźelu smẽdźachmy se ẖwẽdkom sakhadźenja howrjaceho wichora bycẓ. Njedźelu rano wokoło 4 hodźin a teẓ popołdnja ẖo ẖamo błyskłasche a hrimasche. Jako pak ẖo ẖwitacẓ sapoczinasche, posticẓi ẖo nam we wichełakich kónczinach nałsheje Łużizy hróẖny napohlad. Tak na pṡch., ſchto. je dotal snate, wukorjeni njedoczink wichor jedyn stary ſchtom we **Wotrowje**. W ẖamẓnej wḁẓy powali ẖo ſchtom na tśẽku a pṡch tym tójſchto ſchkody naczini. W **Jaworſkej** mlokańi wrjeẓny ẖo ſtara lipa wokrjedẓ dróẖi a tak zyły pucẓ ſaſchłaha. Schtom dyrbieſche ẖo hnydom wottſtronicẓ, to wjele dźẽła naczini. W **Pancẓizach** mọžachmy wobkedźbowacẓ, kak zyhele ſ tśẽchom padachu.

W mẽſcẓu nieje wułka woda ẓaneje ſchkody naczinika. Knjes Hochauf na Dałołej Wełeni w nozy k njedźeli wokoło 1 hodźin polizajſkej ſtraži wojſewi, ſo je ſtrach, ſo mọha wułka woda ſwonki, kiž bẽſche mẽſto popuſchcẓecẓ dało a kiž wſche Czorneho mọſta leża, wotpſakowicẓ a mọſty wohroſnycẓ. Na to ẖo mẽſchcẓańſka wohnjowa wobora alarmowałche, kotraž tam haczẓ do 4 hodźin ſ napinanjom dźẽłaſche.

Cẓẽžki wẽtr njedźelu rano a popołdnja je w mẽſcẓe wjele ſchkody naczinił. Wón ẖo połnọžneje ſtrony tśẽchi Pẽtrowſkeje zyrkwje dwẽ dźẽrje wudrẽ. Dźẽrje ſtej 6 a 3 kọſne metry wułkej Sady Pẽtrowſkeje zyrkwje dyrbjeſche ẖo tohodła wobkhad ſamrẽcẓ. Teẓ ſ Michałſkeje zyrkwje, Sserbſkeho Doma a druhich trwarjenjow je wẽtr zyhele ſwottorhał. Derje, ẖo rano ſahe zyzhnowaſche, hdyž bẽchu dróẖi pṙsłone.

Wẽtr je tu teẓ hiſchcẓe druheje ſchkody naczinił. Wón je wjele ſchtomow ſwuwałał, tak jedyn na Lubijſkej dró-

Sven Hedin 70 lẽt ſtary.

Wułki ſchwedſki aſijſki ſpytnik Sven Hedin 19. februara ẖwoje 70. ẖto żiwjenja dokonja. Na mnohich wobcẓẽżnych a ſtraſchnych puczowanjach je ẖo jemu poradźiło, tibetſki kraj pſcheẖẽdźicẓ, ſchtož ẖo dotal ẓanemu Europjanej njebẽſche poradźiło. Wọſebje je Sven Hedin kraj pſchi ẓórle rẽki Induża a Transhimałajaſke hory pſcheẖẽdźił. Jeho ſpiſy wo tutych puczowanjach ſu ẖo do wſchitkich kulturnych rẽczow pſchełożile. Nẽmſki lud Sven Hedinej jeho ẖwẽrne pſchecẓełſtwo njeſapomni, kotryž je jemu wọẖebje ſa cẓaẖ wójny wopokałał.

ſo pola hoſcẓenza „Luſanije", jedyn w Schillerſkich wuchodźenſchcẓach inapiſhecẓa wuchſcheje realli, tři w ſchtomowinje pſchi Tẽlniku a wſchełake druhe ſchtomy na priwatnych leẓownoſcẓach. Na wieczornej ſtronje Lutherſkeje ſchule dorbjeſche mẽſchcẓańſka wohnjowa wobora jedyn ſchtom ſakọtwicẓ. Wẽtr wotkry tśẽchu twarſkeje budy na Flinzſkej dróẖy a wotłama ſcẓełor elektriſkeho powona Lubińſkej (Thrombergſkej) dróẖy.

W **Radworju** je wcẓerawſchi wichor kẖẽtro ſ wotmachom ſakhadźał. Nanajhórje pſchimaſche zyrkej, dokelż je wona wyſoka a ſwonka Radworja ſteji. Tśẽchu na wſchełakich błałach pſchi wẽzi a nad pſchitwarkom (ſkapalu) ja-ra wobſchkodźi. So njebọchu padaẓe zyhele nikọho ſranile, ſamknụchu poboczne durje. Teẓ drjewjany wjerch zyrkwje wichor wobſchkodźi. — Sſylnoſcẓ wichora ẖo teẓ wo wḁẓy pokaſa, tu a tam ſwotorha wrota, ſpowała dẓẽł knjeẓiſkeje murje a ſwutorha ſchtomy.

W **Ssernjanach** ẖo pola ratarja M. Sendy ẓyłna haſoła wot truſchwiny wotłama. Tuta elektriſki powod, kotryž do twarjenja wjedźe, wottorhny. Derje, ẖo ẖo knjes Senda toho i cẓaẓom dohlada, hewak by tu mohł nẽchtó ſ raniſchich kemſcherjow na njọn ſtupicẓ, pſchetoż leżeſche na puczu, kiž pſches wjeſ wjedźe.

Sſylne wẽtry ẖu teẓ w **Biłkopizach** a wokolinje wułku ſchkodu naczinike. Se ẖrylnym deſchcẓom bẽſche ẖo dẓẽł nowehọ ẖrjoha Budyſkeje dróẖi pola Wjelkowom wotwalił. W leſu pola Khójnicẓa je wẽtrowa trubjeł ſakhadźała a 20 ẖylnych ſchtomow wotkamała abo wuwaliła. Nẽkotre ſchtomy pſchi dróẖy bubża hiſchcẓe dyrbjecẓ popuſchcẓecẓ, dokelż wobkhad na Drježdźańſko-Budyſkej ſtatnej dróẖy wohrożuja. Trochu na prawo wot naſpomnjeneho mẽſtna je wẽtr ſnajmjeńſcha dwójzy telko ſchtomow ſpowałał. Njedźiwajọ njeluboſneho wjedra ẓebi njedźelu popołdnju wjele ludźi ſchkodu wobhładowaſche.

Teẓ w **Delnjej Łużizy** je wẽtr ſ njeſmẽrnej mọzu ſakhadźał. Sda ẖo, ſo je tam najhórje bẏło. W Kaławiſkej wokolinje je wẽtr wułke dźẽłe leżọw łkamał a pſchi dróhach mnoho telegrafowych a elektriſkich ſcẓeżorow ſpowałał.

*

Pſchi taczu ſněha a deſchcẓu mẽſeſche ẖobotu wieczor Schprewja wułku wodu. Salow, Schẽrachow a Budeſtezu Budyſkej polizaji wułku wodu wojſewichu. Mẽrjak pola Hamorſkeho młyna na Żidowje pokaſowaſche wjeczor w 6 hodź. 1,10 nad 0. Wchedpiſzane telegrafiſke a telefoniſke pọu̇cẓe wo wułkej wodze ẖo wupọſłachu. Najwyſchſche ſtupi woda w nozy k niedźeli wokoło 2 ho-dźinach ſ 1,56 m. Woda haczẓ do nẽhdże 5 hodźin ẓenał wułka woſta. Dźeńa mẽrjał jenoż hiſchcẓe 88 zenti... nad 0 pokaſuje.

Schprewja niże Budyſchina je ẖwoje pſchibrjożne pſcheſtrẽnje ſchẽroko powodźiła. Wot Wowniowa haczẓ do Delnjeje Hórki a dale nimo Włuſnika a Małeſcheje cẓeẖnje ẖo ẓwẽtlina haczẓ ke Klukſchej dele.

Sdobom ſe ẖrylnymi wẽtrami ẖu ſnẏlne deſchcẓe zyły kraj pſcheczahoważe. Nẽki ẖu ſe ẖwojich rẽczniſchczow wuſtupiłe a ẖwoju wokolinu powodźiłe. Tak je Czornitza pola Niẽẓwaczidła łuki w dałokim a ſchẽrokim roſmẽrje powodźiła, ſo ẖo dokhemu ẓwẽtkemu jẽſorej runaju.

S nahłym tacẓom a ẖrylnymi deſchcẓemi je teẓ Wjaſoẖa, dałokoż nieje ſrunana, ẖwoje łuki powodźiła. Pola Biſtopiz bẽchu ẖo łuki dałoko a ſchẽroko powodźiłe, ſo kẽki a ſchtomy ſe ẓwẽtlinu tcẓachu. Teẓ Rọdera pola Wułkeje Hartawy a Arnsdorfa je ẖwoju wokolinu powodźiła. Hdyż pak ẖu rẽki ſrunane, ẖo woda ſpẽſchnje ſbẽži a pſches brjohi niẽtupi.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 18. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dẓeń

Kowarjeo hõley so ſkrjow njebọa.

Pſiſłowo.

— **Wo wjedrje.** Dẓeńa rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer 0, thermometer w nozy +3. — Wuſtajne ẖylna niżina je wcẓera naſchu krajinu pſcheẓahnyła. Jadro leżeſche nad Rańſchim morjom. S niżinu bẽſche ẖo mitry powẽtr ſobupſchinjeſk, kiž je w horach nahle tacẓe ẓrẽha wułkuttkował. Niżina ſara ſpẽſchnje cẓehnjeſche a ẖo ſ cẓẽſtym wẽtrom wułkuttowa. Sa njej je ẖo ſ małej wyſchinu ſymniſchi powẽtr k nam dohnał. Tola nowa niżina pola Jendźelſkeje ẖo błiżi a nam nowe deſchcẓe pſchinjeſe, ſdobom teẓ cẓoplijſchi powẽtr. Żiło dẓeńa ẖo pytnjemy. je mjenujạ powẽrnje mile wjedre. Potajſim, jutſije ẖo ſaẓo ẖylniſche deſchcẓe ſ wẽtrami wocẓakuja. — Dẓeńa mamy połny mẽſẓacẓk. — Jutſije wetoru ſtọnczko 7.07 hodźin ſtḥadza a ẖo 5.22 hodźin ẖowa. Mẽſẓacẓk ſtḥadza jutſije wjeczor 6.46 hodźin a ẖo rano 7.09 hodźin ẖowa.

— **Wuhłady na wjedro ſa jutſiſchu wuteru: Njewobſtajne wẽtrọjte a deſchcẓowałe wjedro.**

*

— **Poẓeẓenje Budyſkeho wokrjeżneho wubjerka.** Wokrjeżny wubjerk Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ẖo pọndẓelu 25. februara dopołdnja w 10 hodź. k ẖwojemu poẓeẓenju w poẓeẓerni Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa na Bismarckowej dróẖy 21 ſeidźe. Dnjowy porjad ſtawnych jednanjow 15 dypkow wopſchija. Po poẓeẓenju ẓebi wokrjeżny wubjerk wuſtajeżu frontſkich wobraſow Otto Engelhardta-Kyſſhäuſera-Shorjelſkeho w Budyſkim mẽſcẓańſkim muſeju wobhlada.

S **Bjelerẓina.** Jena najſtarſchich wołbowow we Wjeleẓinje, pytał wódnych ẓiłow ſ kuſłowym pruẓikom, Mth. Pjech, dźeńa ẖwoje 91. narodninny ſmjerẓi. Pſcheẓ 60 lẽtami je wón magnetiſchu mọż w ẓebi pytał, ſo mẽże ſ kuſłowym pruẓikom wódne ẓiły w ſemi namakacẓ. Tehdy jedyn muż ſ Warnoczicẓ pod Prẽchowom do Mjeleẓina pſchiẖdże, ſo by tam ſ kuſłowym pruẓikom wodu pytał. Pjech kuſłowy pruẓik do ruki wza, kotryž ẖnydom ſ ſemi dyri. Kuſłowy pruẓik, ſ kotrymž je Pjech nẽkdże na 250 mẽſtnach wodu namakał, ẓu ſ mọẓajneho grota ſmjerẓane widliły. Se ẖwojim kuſłojtym pruẓikom je Pjech wjele ludźom ſ nuſy wupomhał, hdyž njemẽſachu za ẖwój ſtatok wodu namakacẓ. Tak w Żiwowje, ẖdzież bẽchu fabriku ſ wułkim wuhenjom natwarili, njemẽſachu wodu namakacẓ. Tohodła Pjecha ſawołachu, a won ẖylnu ẓiłu namała. We Wjaſoẖazy bẽchu ſa nowu ẖiłu na jenej hórzu 13 metrow ẖłuboku ſtudẓenu wurjłi, tatraẓ pak hiżo ſa 4 njedźele ſaprahny. Teẓ tu Pjech ſ nuſy wupomha, we ẖłubokoſcẓi 10 metrow wón trajnu wódnu ẓiłu namała. W jenej ẓłuẓonej wḁẓy bẽ w jenej ſtudni nadobo njeczita woda. Pjech ſe ẖwojim kuſłotym pruẓikom wuẓłẽdźi, ſo wódna ẓiła błiſko ẖnojoweje hromady ẖuẓonedwo dwora bẽżeſche. Wón hórzy nowu ẓiłu namała. Kuſłojty pruẓik jemu praji, do kaſſeje ſtrony a kak ſcẓẽrko podſeniſta woda bẽży. Ẓenje kuſłoty pruẓik nad wotemrjenej wodu abo nad rołami wodowoda ſ ſemi njedyri.

S **Hornjeho Wujesda.** Wopomnjenja hódny dẓeń budźe ſa naſchu wieſ 12. dẓeń februara t. l., pſchetoż na tutom dnju je Tuchoŕiki lẽż do ſtatneho wobẓeżeńſtwa pſcheſtał.

Wjaẓław Sieroſzewſki:

Zamọŕſcy djaboljo

37] (Pokracẓowanje.)

„Njech teẓ wuj wo mojim wuẓerju ẖo jenoż jara njeẓajuże wuprajł", njemọẓach tola jeho wopuſchcẓicẓ. Bẽch ẓamo winowaty, ẖo ſa njeho poſtaracẓ, pſchetoż ẓym jemu tak dołho lubił a tohodła je dẓẽło pytał njeże. Skónczne ẓni tak jara drohe njebudże. Puczowanje ſ pọſtu haczẓ k morju a potm ſ parnikom by wjele wjazọ ẓacẓiło. Spytam, wſcho nanajbóle praktiſzy ſrjadowacẓ, napiſam ẓej wſcho a liczu. So bych wẽrnoſcẓ rjekł: nimam wjazọ naluẓowankow, ſchtož mje jara boli, dokelż cẓi niczo pọſłacẓ njemọżu. Tola duży po puczu pọſnaju wułki dẓẽł Khiny, a to mi w pſchichodże mọże wjele pomhacẓ. Hdyż Sian-ſchen hnydom po pſchikhadże dẓẽła njedoſtanje, budu jemu dale pomhacẓ. Je to prawje, maczẽkka? Sẽm mje pſchijimali każ jedneho ſe ẖwojich a mje rady maju. My potajkim pjakk pojẽdzemy: ja, Sian-ſchen, jeho żona, bjowka a Marẓi . . .", pițajſche Brżeſki wjeczor pſched wotpuczowanjom ẖwojej maczẽri.

XVIII.

Kupichu ẓej ſtarożitne wołydło, buchanz na hobrſtkimaj, ſ hodźenmi pobitymaj koleżomaj, wutykachu jón nutſka ſ rohożkami, kupichu hiſchcze tſi miſeki, pſchedachu dẓẽł ẖwojich wọzow, nakładowachu nẽſchto na wóſ a jẽdźechu k połdnju, napſcheżo ẖtónzu a wotucẓajenu należu.

Puczẓ ẖo mjetẓwjeſche ſ puczowarjemi: ſ jẽſdnymi, pẽſchimi a noſcherjemi. Spochi ſetkawachu pſchedawarjow ſe ẓadom, jẽdẓemi, napojemi, pjekarjow ſ tykanzami, burow ſe ſelinu, mjaſom a ẓiwej pjerſinu. Hotowe karawany wołołow a mjeſłow, nadrẽmjenjennych ſe ẓynom, drjewom, muku abo druhimi twoṙami, cẓampachu tam po puczu. Cẓim dale ẖo bọbywachu do kraja k połdnju a wjeczoru, cẓim ẓiwſchi bu wobkhad. Puczẓ ẖo runaſche wjeſnej dróży a wokolina ſahrodam. Zołnitaże pola ẖo ſelenjachu ſ wotſeżenami njeliczomnych drużinow ſeleniny a żitow.

S kẓenjom poẓypane ẓadowe ſchtomy ẖo bẽłachu, każ wot ẓłonza ſabyte ſaẖnẽżene kẽki w ẓymje. Po ſtroninach winowe pjenki ẖo ſchẽrjachu. Cẓajowe kẽki ſ porjadnymi ryṅkami hórki wobdawachu a beleka po bṙoſoh kanałow roſcẓeſche każ cẓmowa ſcẓẽna zokorina. Nẽżne wjeſchle palmow a bambuſow ẖo ſ wẽtrom hrajachu. Wſchudże woda ſchumjeſche. Jeże ẓwẽtlina ẖo błyſchcẓeſche pod ẓwẽtkym darnom młodnych raiżowniſchczow. Sẽlẽborne hrjebiczki ẖo ſybołachu mjes hrjadkami ſeleniny. Skẽroke, błyſkotaże kanałe ẖo ẓekłowachu wokoło hórkow. Wyſoko nad dołinami bẽżeſche woda w kamjeńtnych korcach po wjelbowanych ẖbọbach wot hórki k hórzy. Wſchudże ẖo ſybołachu, parliczkowachu, ſchuſkachu wobopadzy ſ wyſchinow, ẖo błyſkotachu ſybołaze kapki. Zyła krajina ẖo ſaſkrawjeſche ſe wſchẽmi barbami tucẓałki, każ ſawodzẽta ſ ẖrohotnej ẓyczu drobich kamuſchkow a kowa.

Tu a tam, na kromach ẓiweho płotu kiwachu ſchẽre ſchidła wułkich wẽtriołow, kiż ſłużachu k plumpanju wody. W ſahrodkach, wobdatych ſ kamjeńtnymi murjemi ẖowachu ẖo bẽłe ẖhińſke domcẓki.

Puczowarjo ẖo pomałku dale hibachu. Nano ſe ẖwitanjom ẖo na puczẓ podawachu, ſa to wſchak wo dnjo dołho wotpoczowachu, ſo njebẏchu trjebali puczowacẓ pſchi pſchipołdnjiſchej horzoczy. Pſcheńdżeſchu njeliczomne wḁẓy, manane, harowanſke wikowanſke mẽſtna, pſcheńdżechu nimo cẓichich, bohatych, cẓiſtych mẽſtow mnichom abo ſaſtojnikow, hdżeż wyſzoke thẽże ſ cẓẽżkimi, wurẽſanymi tſẽchami ẖo poſobẽhowachu, hdżeż ſ dṙohow, wobroſcẓenych ſe ſtarymi ſchtomami, ſchẽroke, kamjeńtne ſkhody wjebżechu horje k pomołowanym wrotam. Pſchenozowachu ſwjetſicha w ſanjeẓenych korcẓmach, hdżeż hara wobkhada jich nọżny mẽr njeſaẓeſche. Zónkiej ſpaſchtej ſwjetſcha ſady huſtymi ſaẃẽſchtami we wołu, muẓẓu wſchak pak ſpody ẖwojeho wosa abo pọła hrọbżow ſa mjeſti w najatej „jſtwje ſa zuſtych".

Puczowanje Brżeſkeho k Wanjej ẓiwọżbje hiſchcze bọle błiżeſche. Zónkiej nẽtko ẖo jeho wjazọ nieboẓeſchtej, ẖo ſ nim roſmołwjeſchtej a ẖo teẓ pokaſowaſchtej bjes ſchlewjerja. „Knjes nawjeczornych wrotow" ẖo ſdaẓu pſcheczíwo temu niczo njemẽjeſche.

XIX.

Twornja firmy „Snietyzki a ko". namałaſche ẖo bjọ ſwonka murjow wobkhodneho mẽſta Jn-kou, a to na mẽſtnje, hdżeż rẽdke trwarjenja połnọżneho pſchedmẽſta ſo ſhubjachu mjes ſahrodami. Wona bẽ wobdata wot wyſokeje bẽżeje murje, pſches kotruż jenoż tónczkojte, ſukłate ſtẽchi tólnjow a kamjeńtne wuhnje ẖo poſobẽhowachu. Mjeſeſche napohlad krucẓe wobtwjeđżeneho hrodu, pſchetoż twornja murjow njemẽjeſche a hewak bẽchu tu jenoż jenicẓke wuſke, ſe żeleſom wobbite wrota. Twornja ſtejeſche mjes ẖetymi wyſokeje, ſ pkowej ſkalu kónowaneje hórki, kotrejež ſtronu bẽchu pſchehrodżene ſ runoſtajnymi rjadami ſchẽrnych cẓajowych kẽrkow. Cẓajowniſchcẓa ẖo teẓ dale k połnọżnej ſchẽrjachu do runiny, hacẓ k ẖłubokemu puczej, hdżeż ſ wjeſchkom cẓẽmnoſelenych ſchtomow ẖo błyſchcẓachu połoẓene ſtẽchi buddhiſtiſkeho kłóſchtra. Na druhej ſtronje k połdnju ẖo cẓmowiſche hobrike mẽſto Jn-kou, ſawrjeny hacẓ do bjeſwẽkowejho kaſchcẓa, ſe ſchtyrikrożtom mọżnych, wyſokich murjow ſe ſubkatymi baſchtami. Serjedź balinu ẖo walełche każ hobrike ẓłẽborne hadźiſko, ſchẽroka rẽka. Wobſtor ſeſamkachu kłoo wokoło ẓołnjate hórki, kotrejež ſtroniny bẽchu pọżyte ſ bẽłymi domcẓkami a tak rjeẓ ſukłate ſe ẓwẽtłymi polemi a cẓẽmniſchimi ſahrodami.

Brżeſki ſaſklepa na twornjowe wrota.

„Hdże je direktor?" woprascha ẖo ẖhińſkeho ſtrażnika.

Muż ẓej jeho kedżbnje wobhlada a potom pokaſa na pọdlanſke trwarjenje ſ prawiży. Młodżenc pſcheẖẽdże plesterowany pſchedwórk a dọnđże po ſchẽrokich ſtọpdach hacẓ k nawtarkej, nad kotrymž ẖo na pilerjach podſtẽſchk poſtẽpa. Wottam nẽkotre durje wjedżachu do ẖdże a wón wotſtejo njewẽdżo, hdże ma ſaſtupicẓ. Skónczne wuſtupichu błyẓu a nẽhdże ſaſtupi. Bẽſche w rumnej, khłodnej ẖuli, kiż bẽſche ſ drjewjanym wobloẓenjom ẖrjeża pſcheẖrodżena. Sa błidami pilnje pițachu.

„Knjes direktor?"

Wuẓłyſchawſchi europſke ſwuki wſchitkim hłowy ẖeſnychu a ſe ſadźiwanjom na njeho pohladachu.

(Pokracẓowanje ſcẓẽkuje.)

Wobsahowe pschecze je ko s tym dopjelnjko. Tuchojšti lěz, kotryž je hišcze 1500 kórzow wulki, drje ko s tym wutujenju wulkowa, a městna, hdyž je lěs spuschczeny, drje ko s nowa se schtomami pohadźeja. Kaž je znate, bě wón prjedy městu Budyschinej žiuschak. Dokelž bě mało wunoschny, je jón Budyschin pschekupzej Nätherej w Bischofzach pschedał, kotryž jón puschczej dawasche. Potom je do wobžbdženstwa Rychbachskeje banki (w Wagilandskej) pschescholi, kotraž je jón někto sakikemu statej pschedała.

S **Rakez.** Saždženu žrjedu žu najtarschu wobydlerku Rakezjanskeje wožady, Hanu Stojanowu rodź. Siffichez je Schczeńzy k poš rdnjemu wotpoczinkej donješli. Dźeše dyšli 92 lět je jejne žiwjenje trało. Narodźiła je ko 1. oktobra 1842 w Delnim Wujezdze, w Schczeńzy do schule chodźiła a 1856 w Rakezach žwoje wěrywuznaczenje wobkruchiła. Wona bě poslednja konfirmandka tehdomischeho farara Körniga, kotryž je nimale 40 lět w Rakezjanskej wožadze stuttkowal a 1358 tam wumrěł. 1865 ko wona s Bohuschawcom Stojanom woženi. S tutoho mandželstwa je tyri dźěcži wurudźechu, kotrež žu hischcze wschě žiwe. 1915 mózesche wona je žwojim mandželskim sotym twaž wosmjezetich. Pjecz lět posdźischo jejnu mandželski wumrě, tak so je wona hischcze 14 lět jako wudowa žiwa była.

S **Lubija.** Ssobotu bě telefonske swjasanje mjes Lubijom a Budyschinom pschetorhnjene. Kaž ko sda je tehdyschi žylny wětr powodowe groty rostorhnył.

S **Mikowa.** Na sawinnjenju dróhi pola Mikowa je ko pola Hubaczej wosobowy automobil swročił. Ludźo, kotříž w nim žedźachu, žu ko jenož lokko wobschkodźili.

S **Klětnoho.** Saždženy pjatk je tudomna mešina wotnoška nazionalsozialistiskeje strony w Lorzej hoscženzu pomognyli wjeczor sarjadowała. Mječnik ſ Nitkeje pschednoschowasche wo „Judźe w strasche". Wotnoženy kubłar. wjednik ſ Krjebje wjeczor je spěwomaj, na klawěrje pschewodženymaj, porjenschi. — Klětnjanske želesniczarske towarstwo sobotu w „Němskim domje" žwój symsli žwjedżeń wuhotowa. Wjele žobustawow ko sa 25lětne žobustawstwo poczeschi. Dźiwadło Shorjelskeho ludowego dźiwadłowego sdružnoczenstwa ko ſ wulkim pschipósnaczom pschija. Po programje běchu pyschne reje. »Woppyt běsche jara žylny. 15. dżeń februara je w žužobnym Jamnom wudowa Hana Schmidtowa rodź. Borneš, 79 lět stara, wumrěła. — Mješany chór je stareho spěwneho žobustawa poczeschił. Pschi wěrowanju žobustawa Hermanna Robiga njedżelu popołdnju we Wujezdzanskej zyrkwi spěwasche. — Ssylny wětr, kiž žobotu a njedżelu sakhadżesche, je na twarjenjach a lěsach wjele schkody načinił.

S **Lubina w Delnjej Łužicy.** Runje we wokomiku, hdyž ko bur Anderſohn w Hendrichojach ſe žiwojim sapschahom po wjesnej dróhy pschi zyrkwi sawinu, wětr grot elektriskeho powoda, kotryž je tam nad dróhu sczehnjeny, wotlorže, tak so grót na khribjet wobeju konjow padże. Wobej skocżeczi ko hnydom ſ elektriskim prudom morischczeni. Božemu swarnowanju ma ko bur džakować, so je ko žmjerczje sminył.

*

* Se **Schérachowa.** (270 lět město.) Schérachow, kiž je ko w Mišnjanskej biskopskej matrikuli hižo w lěcze 1346 prěni króć napomnił, smě 19. februara na 270. lětne wobstacze jako město žohadowacz. Wobžbdżeř starschiho a mjetschiho delnjeho dwora Otta ſ Ottenfeld, kiž w 30lětnej wójnje lépsche Schérachowa mózuje spěchowasche, je dożył, so lékjor Leopold I. Schérachow 19. februara 1665 na město powyschi a jemu prawo k wotmětwanju wikow a założenju rjemjeślniſtich jednotow spożcżł.

Póstniski swiedżeń Budyskeje „Jednoty"

Rjany póstniski swiedżeń bě sebi towarstwo Budyskich katolskich Serbow „Jednota" wčera na njedżelu wječor zarjadowało. Wulki wopyt dopokaza, zo „Jednota" z tutej hodźinku wjesela mnohe wutrobine přeća dopjelni. Zaso so raz dopokaza, zo Serb rade a byrnjež wětrec hóloy hišća bóle ruli a dešćik šwihał, kaž wčerawšu njedźelu, na swoje serbske swjedźenje khodźi, dokelž na nich so doma čuje mjez swojimi. A kaž hdyž so tak rjany porjad připrawi, kaž je to runje Budyska „Jednota" wčera w Kolpingowym domje činiła, dyrbi so wšitkim zalubić a lubej wutrobitej serbskej towarſnosći. Krótko po 8 hodź. zahaji k. předsyda, kantor Šołta, z wjeselymi powitacymi słowami pótsniski wječor a potom zaspěwa měšany khór „Jednoty" naše serbske spěwy: „Łužicu" wot Freišlaga, „Wostań w kraju" a „Pod hrodźišćom". Knjez kantor nawjedowaše swoju lubu ptačinu z tajkej wustojnosću, zo nam tak wutroba sobu klinčeše. Niech so tola tuta spěwna skupina wuwije k spěwnemu cyłkej Budyšina. Tajkeho trjebamy bóle hač nuznje za centrum Serbstwa, naš Budyšin. Po tutych rjanych spěwach předstaji młoda Jednota hru: „Nowe lěto". A to bě něšto cyle wosebiteho. Nócny straženik čaka wonka w přirodze na Nowe lěto. Ludźo sebi w zdalenym domje připiwaju k zbožu. Haj kajke budże dha Nowe lěto, so sam praša. A hlej: měsacy přikhadźeja přez žurlu na jewišćo. Januar — serbske holčo čehnje ze swojim wobsedźeństwom do noweje služby, dokelž je landtag. Februar — póstnicy wón sobu njese. Hač toho pachoła dyrbi tež być. Měrc njese dar kmótra. Hgprleja přinjese našim žonam wulke rjeđenje z khošćom a hadrješćom. W meji to nastajiš so na pućowanje z kijom a nakhribjetnikom, wjesele spěwajo: Što radość rjeńšu dawa, ha(dróhu pućować. Junij, to so pěknje syno dźela. W juliju sebi rady wotpočnješ, maš-li prózdniny, pola lubych staršich w serbskej wjesey. W augusće so w žnjach dźěła, dobra swačina je rad witana a derje zasłużena. W septembrje so pólne płody, wuplody zahrodki a štomowiny domoj khowaju, ale běrny su tola běrny, čehodla praja Serbja neple a kulki, aboně runje nawopak knjez straženik praji: Serb praji mješto neplow a běrnow lépje kulki. W oktobru to čohnješ z hejdušnej a skibu tykanca z kermuše. O kak so nam chcyše, kiž smědźachmy jenož přihladować, kak so do njej kusaše. Novembr přinjese znate klep klep do bróžnjow serbskeho kraja. Božł dar so wuswobodźi. A w decembru přińdże rumpodich a Boże dźéćo. Rumpodich klepaše mócnje z prutom, Boże dźéćo pak bě ach tak lube a darniwe. To bě rjane zwobrazowanje lěta. Tohodla bjez dźiwa, zo z mócnym přikleskom dźak prajachmy. A nětko sčěhowaše hišće trysk „Dundak a Šnupka" wot J. Ryćerje. Mój božičko, běštaj to dwaj překlepanaj dundakaj, taj knjeza pócaja staršnje za nós wodźeštaj. A kajku mějachu drastu, kajke kłobuki, kajke pohiby, to sće dyrbjeli widźeć wšitcy, kiž njejsće we „Jednoće" byli. To byšće so tak smjeli, zo by was brjuch bolał. A prawy korčmař dyrbi wino a paleno z wodu kŕčiło, zo bychu sebi wodu ważili a sebi z přesylnym alkoholom swoje žiwjenje njepřikrócili. Hłupak bě služobnik Michał, tajki, kajkehož móžeš wšudże předać. A knjez pólcaj tón bě dostojnosć sama, na tym njeje dźełła. Też tuta hra so potajkim tak derje předstaješe, zo mózachmy na kóncu poskićenjow prajić: „Jednota", ty sy nam něšto wjeseleho a derje přiwabjenjeho wobradźiła. A hdyž knjez kaplan Cyž wuslowi, zo je sebi kóždy prócu brał, je so to też w skutku dopokazało. Dołho je so potom hišće rejwało. Herey hudźachu pilnje serbske reje a hłidne spěwy. Haj, to bě rjany póstniski swjedźeń. ŕ.

Přilopk

S **Lipska.** Na Zschocherskej dróhy je žrjedu želesniſti cżah do jeneho cżežkeho automobila ſ Hamburga sawadżił. Pschi tym je ko na želesniſtim cżahu ko namakazy 47lětny ranžerowanſki dohladowar Ota tak cżežko sranił, so je na sczehnki w thorowni wumrěł. Cżežiny auto a pschipowěschał ko wobchodźischtaj, so dyrbieschtaj ko wotwlež. S cżim je ko njeschoże sawinowało, njeje hischcze wujasnjene.

Dwójne mordarstwo w Frohburgu.

Połsajšti přesidium w Kamjenizy wosjewja: Pjatk wjeczor wokoło 8 hodź. žu 74lětneho pjekarskeho mischtra Hermanna Oertela a jeho 64lětnu žonu w jeju wohydlenju ſ cżežkim sranjenjom hłowy a pschereſtnjenym krkom morwetu namakali.. Sa mordarja maju nětkdže 25 hacź 30lětneho muża, 1,65 hacź 1,75 wulkeho, kotryž je bruny mantel, wětcze ſ kwpu wopanzany, wobleczeny był. Wón je cżerwjeny. Na městnje mordarstwa žu hamor namakali, kotryž je po sdacżu mordar pschi sebi měł.

Dżeńcji na lodje ſe žmykaczemi běhajo žmjertnje znjeſwožiłej.

Pola Sonnenberga w Durinskej schtwórtk nětkore dżeńcji na rězy Habłachu ſe žmykaczemi po lodźe běhachu. Nadobo ko wulka schtruta loda wotkama a po rězu dele płumasche. Na schtrucze žndomtkiny hólz a schčzélčina holczka stejeschtaj. Hdyž schtruta na kruchi rospadże, dżeńcji do wody padżeschtej a mózeschtej ko jenoj morwej wucżahnyć.

Pjeczyna žmjerci.

Wondano rano jedyn Barlinian žwoju žonu morwu pódla žebje we koju namaka. Měnjo, so je na někajke sjedoczenje wumrěła, wón wohnjowu woboru sawoła. S wotewrjenjom cżěła pak ko swěcżił, so je žona swuczena pjecżka była. Dokelž bě jej palenź pschedrohi, je wona wschědnje wjetschu summu palneho spirituża wupiła. Wieczor prjedy žwojeho wumrěcża je wona stoto liter palneho spirituża wupiła. To bě ſ pschicżinu, so wona na smutskowne spalenje wumrě.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolet a za nawdźitki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D.A.I. 1935: 2283 W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Baiki z dalokeho juha

Přełožuje J. S.

„Cas je přišoł, člowjek pak nic!"

Tam daloko za horami w khěžcy khudźinca bě so hólčk narodźił. Jeho nan dźěše wot přiwuznika k přiwuznikej, wot susoda k susodej, zo by dźěšeru kmótra dobył. Ale wšě jeho próstwy běchu podarmo. Dźěćo bě khudeju staršeju syn, a tehodla jemu nichtó kmótřić njechaše.

„Mam khoru žonu, njemóžu", tak jeho wotby prěni.

„Mam syckow na lucy a žnjeńcow na poli, njemóžu woteńć", rjekny druhi.

„Ja pak sym twojemu dźěšeru přejara přiwuzny, njesměm", so wurěča třeći.

Hdyž khudźinc widźeše, zo so nichtó nad nim njesmili, nastaji so na puć wysoko do horow, hdźež w skalnej prózdnjeńcy stary a jara pobožny pustownik bydleše. Pustownik bě runje swoju připołdnišu modlitwu skónčił, jako khudźinc do jeho prózdnjeńcy zastupi.

„Cesćedostojny staruško", poča khudźinc želnoscżiwje skoržić, „mi je so hólčk narodźił, ale njemóžu jemu kmótrow dobyć, ani pola přiwuznikow, ani pola susodow. Rjenje was prošu, smiłe so nade mnu a nad mojim čerwikom a budźće jemu kmótr! Za tón dobry skutk was derje płaćić njemóžu, dokelž sym khudy, ale wostanu wam dźakowny hač do smjerće!"

Z posměwknjenjom jemu pustownik wotmołwi: „Hdyž w nuzy jedyn druhemu pomhamy, njeje to žadyn dobry skutk, ale naša swjata winowatosć. Hdyž pak někomu woprawdźe něšto dobreho činimy, je naša mzda w Božej rucy. Džimoj potajkim!" A dźěše pustownik z khudźincom a bě jeho dźěšeru kmótr.

Hdyž bě swjatočnosć skónčena a kmótr pustownik woteńdże zaso wróćo do horow, rjekny wón khudźince: „Je wašnje, zo dari kmótr nowonarodźenu dźěšeru někajki dar. Ja pak nimam ani pjenjez, ani druheho swětneho kubła, potajkim jemu njemóžu ničo dać. Tola budu jo časćišo w modlitwje Bohu a jandźelej pěstonej poručeć. Hladajće mi hólčka a kubłajće jeho staroscżiwje, zo budźe něhdy pěkny a sprawny člowjek. Hdyž budźe hdy mojeje rady trjebać, njech přińdże ke mni!" To rjeknywši, scżini pustownik nad dźěćatkom swjaty kříž, a wróći so do horow.

Khudźinc kubłaše swojeho synka ze wšej wótcowskej starosćiwosću. Lědom bě dźěćo derje běhać nawuklo, wučeše jo hižom so modlić, a zaščěpjowaše jemu do młodeje, přijimneje wutrobički wohidu před hrěchom a přiwučowaše jo k dźěłu a k počinkam.

Hdyž bě hólčk dźesate lěto dopjelnił, dźěše k burej za pastyrja słužić. Hospodař bě z hólčkom spokojom a jeho dla jeho sprawnosće a swěry w służbje wutrobnje lubowaše.

Jako hólčk jeneho wječora swoje stadło něšto pozdźišo domoj honješe hač po přiwučenju, zasłyša z lěsa mócny, wutły hłós: „Hdyž dopjelniš dwacete lěto, so zatepiš. Tak je ći wotsudźene!" Pastyrk so wustróži. Poča přemyslować, što mohło to woznamjenić, a dźiwna hroza jeho přeběhowaše. Zo njeby znowa tuteho dźiwneho hłosa zasłyšał, zatyka sej wuši z porstami a z khwatkom honješe wowcki domoj.

Nadruhi dźeń dźěše hólčk k nanej a powědaše jemu wo dźiwnym, njeznatym hłosu, kotryž bě dźeń prjedy w lěsu zasłyšał. Ale tež nan njewěděše tu spodźiwnu potajnosć wujasnić. Dopomni pak so na stareho pustownika, kiž bě při dźěšeowych křćiznach rjeknył: „Hdyž budźe dźěćo hdy mojeje rady trjebać, njech přińdże ke mni!" „Mój synko", rjekny hólčkej, „dźi do horow ke kmótrej pustownikej. Powědaj jemu wšo tak nadrobnje, kaž sy mi powědał, a proš jeho wo radu a pomoc!"

Hólčk so hnydom do horow nastaji. Po wulkim napinanju namaka naposledk swojeho kmótra, kiž před skalnej prózdnjeńcu na zemi sedźo ze swjateje knihi čitaše. Hólčk jeho rjenje postrowi a jemu praji, što je. Potom powědaše jemu wo dźiwnym, njeznatym hłosu, kotryž bě z lěsa zasłyšał, a prošeše jeho skónčnje poniżnje a dowěrliwje wo radu a pomoc.

Kmótr pustownik pak jemu rjekny: „Mój hólčko, hłós, kotryž sy z lěsa słyšał, bě hłós soniny Wosudnicy. Ze soninu Wosudnicu mamy wšitcy ludźo a činić, kiž na swěće žiwi smy. Někotrym je dobra a darniwa, ale druhim zaso skupa a njesmilna. Wona je naša mócna knjeżićelka a jej so přeciwjeć by było podarmo. Hdyž je potajkim Wosudnica tebi smjerć we wodźe postajiła, so to też tak stanje, dokelž je ći tak wostudźene. Wosudnica je woprawdźe mócna, tola pak je něchtó hišće mócniši hač wona. To je Bóh, kiž Wosudnicu wodźi. Dokelž pak je luby Bóh mnoho dobroćiwiši hač Wosudnica, móžemy častokróć z modlitwu a dobrymi skutkami někotrehožkuli njezbožownika z rukow Wosudnicy wumožić. Tebi je potajkim wotsudźene we wodźe muwrěć, tola pak směš so Božeho smilenja nadźeć. Luby hólčko, posłuchaj mje a spytaj jednać po mojej radźe! Wróć so a słuž swojemu knjezej hišće dale tak swěru kaž dotal. Stajnje pak, hdyž ze zwonom zwoniš słyšiš, poklakń so a modl so wóčenaš za dobry wotmysł! Potajkim dźi a čiń tak, kaž ći radźu!"

Hólčk so kmótrej pustownikej nutrnje podźakowa a dźěše a słužeše dale swojemu knjezej. Ale hdyž zasłyša zwón pak při tej pak při tamnej cyrkwi, so stajnje, njech bě doma, na pastwi abo na poli, khětř so poklakny a ze wšej nutrnosću wuspěwa wótčenaš za dobry wotmysł. Lědy bě hólčk štyrnate lěto dopjelnił, přistaji so pola swojeho knjeza za wotročka a słuženje jemu swěru do swojeho dwaceteho lěta.

Připad pak chcyše, zo dźěše młody pilny wotročk runje na dnju swojich dwacytych narodninow do lěsa drjewo puščeć. Puć wjedźeše jeho přez rěku, kiž pak bě dla přezmérneho deščowanja tak zrostła, zo so stary prochnawy móst na njej wšón čumpaše. Młodźenc bě hižo z jenej nohu na mosće, ale w tym wokomiku zazwoni při blizkej cyrkwi připołdnje. Młodźenc khětře nazad wotstupi, poklakny so na zemju a wumodli so nutrnje swój zwučeny wótčenaš.

Ale njebě hišće swoju krótku modlitwu prawje skónčił, jako móst zaropota a — wrjeskł — zahrimocża zdobom stare drjewjane rjady, a mosta njebě wjacy.

Młodźenc pak, kiž bě wšón wustróżany wotskočił, zasłyša z lěsa wutły hłós: „Cas je přišoł, člowjek pak nic!"

Młodźenc hnydom wědźeše, zo je to hłós soniny Wosudnicy, kiž bě so woprawdźe hač do dźensa nadźała, zo jeho do swojich pazorow dobudźe.

Dźećaźy jandźel.

S Barlina ẓo nam pischo: Pśched krótkim cźasom — 9. februara — padny 3½ leta stare dźećko na Janskej drózy, hdźeź ẓyn wyścišchcheho wuczerja Skodeńka bydli, ſ śtereśeho pośthoda do sahrodu, runje pśched jeho bydlenjom w pśichśemi. Jeho ẓona bźeźeche wcźe do śterźeho pośthoda po śluźownu holzu. A dwa wobej dele pśchiwdźeschtej, śtereśche maly pierach pśched sahrodnymi durjemi. Starschej bźeźeschtej ſ nim bźohdom do kliniki a daschtaj jeho wóntgowacź, hacź ẓej trasch śmutska śeschkodźat njebź. Ale niczo ẓo jemu stało njebź. Ani nóẓ jemu njeckrawjeśche, jenoź nohajzy bźehu ẓo na kolenju trószchu rostorhnyte. A maly pierach w pśichśemi ménjeśche: „Pśchichodny raś budu lépje kedźowacź, hdyź Toni (Antonius) saẓy dele padnje, so bych widźał, kak móźe leczećź." Zadyn cźłowjek njemóźe tutón dźiw wopschijećź.

Jebak we wumeśchczenej polizajskej uniformje.

Pścheklepany jebak je ſandźeny tydźeń w Oberhausenje do wobydlenja jeneho polizajskeho sastojnika pśchischot a jeho ẓonje ſ wopaczńym wudawanjom polizajsku uniformu wurećał. Sso uniformu wobleschći, je do wschelakich klamow khodźił, wudawajo, so dyrbi pjenjeźne kaschćiki sa wopaczńymi pjenjesami pśchehladowacź. Na nétkotrych méśtnach je wón wuśpech méł. Jedyn wobkhodnik jemu pjenjeźny kaschćik pśchewostajł, ſ kotrehoż jebak wjetśchu sumu wotewsa, kwitowanku wo njej wustajł a spomni, so móźa ẓo pjenjesy po pruhowanju na polizajstwo sahó wotewsacź. Hacź dotal ẓo njeje poradźiło, ſ wéśtoścu wustupowaźeho jebaka saśkapicź.

Sslósńiwosćź w jenym Minśkim zyrkuśu.

W jenym Minśkim zyrkuźu je ẓo śtóśnitwosćź rosśchérika. Sa krótki cźaś ſu nékotre konje a lawy na nju tónź wsśe. Ssydom ludźi khorosćź ẓo ſe śkoczecźa na cźłowjeka pśchenjeśe — je ẓo ſ cźeźkimi ſnamjenjemi khorosćźe do khorownje dako.

Njeśboże ſ lékadłom źada 8 mcrwych.

Jendźelśke wojerśke lékadło ſ tśiomi motorami, kotreż ſ Neapla do Calafrandy na kupje Malcźe w Sśrjedźoześińskim morju lecześche, je pjatk pśchipołdnju krótko pśched Messinu pśchi kurjawje do górki storcźiło a ẓo sapaliło. W lékadle wóẓom wobsoẓeni śedźeśche, te ẓu po ẓhamtśikim sdźelenju wschć ẓmjerćź namakale.

Wójwodowy ẓyn do zusobnisśeje legije sastupi.

Druhi ẓyn jendźelskeho Manchesterskeho wójwody, 29-létny Edward Montague, kotryż je jako dyrdomdejnik hižo wospjet jendźelsku śtarwnosćź sajimowak, je nékole do lékarskeho wotdźelenja fraṁpowśeje zusobnisśeje legije sastupił. Na warnowanje najimazeho offiśéra, so je źiwźba jara cźeźka a so dyrbi ẓo na pjećź lét w Afrizy swjasacź, je wón wotmotkował, so dyrdomdeje a wotmenjenje pyta. Pśched nékotrymi méẓazami bé ẓo Montague hižo tśi krócź chayt najecź dacź, tola ẓo w poźledním wokomiku hinak pśchemyśli a njedźiwajo rosréczenjow nowinarjow, kotrymż ẓwoje wotmyślenje sdźeli, ẓo do Jendźelskeje wróćźi.

Elefant woheń haścha.

Wo mudrosći elefantow śtuk źiwdźeći, kotryż je elefant dokonjak, kotryż je w Londonskej zoologiskej sahrodźe samésćeny. S wotcźiśnjenej cźigaretu bé ẓo ẓkoma jeho lśiwa śapaliła, a wothladarjo wohnjej je śchlawchom wobarachu, kotryż bźehu k hydrantej pśchiśchrubowali. Elefant bé ẓo ſ hrozu najprijźaty do jeneho kuta śtóćźił, hdyż pak widźeśche, kak wothladarjo wodu ẓnjacźu, wón śtoku k ẓwojemu wódnemu cźwerej bźeśeche, pak polny wody nażréba a potom runje tak do palazeje źlemy ẓnjacźe.

Finiśny rytaẓy ſ lodowej śchkrutu ẓo wotehnali.

Kaẓ ẓo ſ Helsingfoṙa powé, je ẓo blizo Kredrikshama na wjetśchej lodowej śchkrucźe nébźe 200 rybakow do morja wotehnako. Nétotre lékadła ẓu ſ Wiborga wotleczałe, so bychu ſa wotehnatymi rybakami śledźiłe.

Saẓo wulke źeleśniśke njeśboże w Ruśkej.

Po powéśći ſ Baku je ẓo na śaśtaniśchcu Mineralnych Wodow cźeźke źeleśniśke njeśboże śtało. Lokomotiwa dla wopaẓnjeho śtajenja pśchesrajała do tworowehó cźaha samadźi, kotryż ſ tankowych wozow wobśtejeśche. Dla ẓylneho śtrażenja ẓo dźél wozow śwrócźi a na pódlanśe kolije padźe. W tym ſamym wokomiku śpéchny cźah ſ Baku pśchijédźe a ſ poknym śpéchom do powrócźenych wozow sehna. Po dotalnych powéśćach ẓu ẓo tśi lokomotiwy a śchśeś wozow rosbite. Kelko ludźi je njeẓeẓoźiło, njeje hiśchće ẓnate.

Jedyn Hauptmannowy ẓobuwinik?

Kaẓ Newyorkśke nowiny „Daily News" wudawaju, je ẓo Newyorśkej policiji dźélilo, so je Hauptmann, kotryż je Lindberghoweho ẓynka rubił, ẓobuwinika méł. Wyśchnoścźe jenoź na pśichśbónu źkadnosćź cźakaju, so bychu jeho saśkapiśe. Lindbergh je tuteho ẓobuwinika na pohrjebnischcźu w Bronxu widźał, hdyż je Condonej wukupnu pjenjes pśchepodał.

Najnowiše z cyłeho swęta

* **Blizko San Sebaśtiana w Schpanisśej je cźeźity automobil do polnje wobhadźeneho wozzobweho omnibuśa traśył. Pśchi njeśbożu ẓo schtyri wozoby morichu a nékture wozoby ẓo cźeźko ranichu.**

* **Do méśta Tansena pśchi wjeczornym brjoṡy polnupy Koreje ẓo 200 banditow nawali. Rubjeźnizy tamniśchej ẓłabej polizji bróniše źebrachu a potom mjeś wobydleśtwom ẓałostnje saśhadźachu. Moni wjele Korejanow a Japanzow morichu, rubjachu w klamach, śchulach a khorownjach a na to méśto śapalichu. Japanśke wuśchnoścźe ẓu wojakow wupóśłałe, so bychu chinejśkich banditow ſ Tansena wuhnali. Po dotalnych powéśćach wuczinja liczba morjenych a ranjenych w méśtcźe Tansenje dozyła pśches śto.**

Sport

Němska — Holandska 3 : 2.

Ważny podawk w sportskim swéśe bé 14. mjeznarodna hra na Amsterdamskim olympiskim stadionje. Němske muźstwo zetka so z hollandskim. Prihladowarjow bé so na wśe 40 000 nabłudowarjow. Z wulkim hołkom a zahorjenjom hru séćhowachu. W techniey hraća móżetej so muźstwje poruno stajić. Dobyće pak Němska wotnjese. Hra skónći so z 3 : 2 za Němsku.

Budyske stawniske powésće

ſ dnja 16. februara 1935.

Narodźiłoj staj ẓo: 13. 2. Kurtej Benej Gudźe, blidarjej, ẓynk. — 15. 2. Wilhelmej Korli Hugej Paetzoldej, ẓadowarjej pola autoweho towarśtwa, ẓynk.

Wumrjeli staj: 15. 2. Pawoł Hugo Gräfa, techník némśkostatneje żelesniży na wotp., 71 lét. — 16. 2. Richard Reinhard Schmidt, invalidny rentnar, 53 lét.

Do mandźelstwa stupichu: 16. 2. Korla Ota Kurt Krawcź, wjednik cźeźitych autow némśkostatneje żelesniży w Biśkopitzach, ẓe Sufannu Adelheidu Kunakez, méjiscźelku kwétkoweho wobkhoda w Budyśchinje. — 16. 2. Wilhelm Arnoścht Langer, pohoncź, ſ Friedu dźél. Guttnerowej rodź. Langez, wobaj w Budyśchinje.

Hamtske woziewienje z Budyšina.

Die Meliorationsgenossenschaft Bautzen-Land hat durch die Landesbauernschaft Sachsen, Landeskulturaufsichtsstelle Bautzen um wasseramtliche Erlaubnis zum Ausbau des Quoser Teichgrabens auf den Flurstücken Nr. 341, 348 und 349 der Flur Quoos nachgesucht.

Dieser Antrag wird nach § 33 des Wassergesetzes mit der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwendungen gegen die begehrte Wasserbenutzung binnen 2 Wochen vom Tage des Erscheinens dieser Bekanntmachung bei Amtshauptmannschaft, Zimmer 24, wo auch die Pläne zur Einsicht ausliegen, anzubringen.

Beteiligte, die sich in dieser Frist nicht melden, verlieren das Recht zum Widerspruche gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, am 15. 2. 1935.

Der Amtshauptmann.

Der Landwirt Bodenburg in Lippitsch hat um Genehmigung zur Neuanlage von 2 Fischteichen von zusammen ha Größe auf den Flurstücken Nr. 829 und 826 der Flur Lippitsch nachgesucht. Die Teiche sollen durch die Kleine Spree gespeist werden.

Dieser Antrag wird nach § 33 des Wassergesetzes mit der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwendungen gegen die begehrte Wasserbenutzung binnen 2 Wochen vom Tage des Erscheinens dieser Bekanntmachung bei der Amtshauptmannschaft, Zimmer 24, wo auch die Pläne zur Einsicht ausliegen, anzubringen.

Beteiligte, die sich in dieser Frist nicht melden, verlieren das Recht zum Widerspruche gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, am 14. Februar 1935.

Der Amtshauptmann.

In Sachen

a) des Herrn Wolfgang Schinzinger, Bautzen,
b) des Herrn Bürgermeisters Pinzel, Bloaschütz,
c) des Herrn Landmessers Müller, Bautzen,

Prozeßbevollmächtigte für diese drei Herren Rechtsanwälte Dr. Bach und Oellchläger, Bautzen, gegen den Bauern Herrn Paul Mutscher in Bloaschütz wird folgender Vergleich geschlossen:

Herr Mutscher erklärt: Die in dem Brief vom 25. 8. 1934 an das Zusammenlegungsamt in Dresden und auch sonst erhobenen Beleidigungen und Beschuldigungen nehme ich zurück. Ich sehe ein, daß das Zusammenlegungsverfahren mich nicht hat benachteiligen wollen, und ich entschuldige mit hiermit denjenigen Herren gegenüber, die ich zu Unrecht angegriffen und beleidigt habe.

Zum äußeren Zeichen der Sühne verpflichte ich mich, 400 RM. an das Winterhilfswerk zu zahlen und sämtliche Kosten zu übernehmen.

Das Amtsgericht Bautzen.

Kupujemy zaso rožki

Wojerske zarjadnistwo w Budyšinje
(Heeresstandortverwaltung Bautzen)
Telefon 2156/57 / Pódlanska městnosć 10

Towaŕstwowski powěstnik.

Lihań. „Zernička" dźensa popołdnju njespéwa, ale śtwórtk wječor w Lemišowje.

Pančicy. Prosy so, zo bychu hosćo na koncert „Lipy Serbskeje", kiž so pśichodnu srjedu w Pančanskim hosćencu wotmeje, z časom pśišli, zo móhli z dypkom ½8 hodź. započeć, dokelž je programm jara bohaty. Wjednik Domowiny też pśińdźe a k zhromadźiznje poreći.

Hospodarski rozhlad

Póndźelu 18. februara 1935.

Barlinska burśa ſ dnja 16. februara. Ke kónzej tydźenja bésche ménjenje pśchi dalśichim mérnym wobkadźe wocźakowazy. Kursy wotdrjebjachu pśchi wotpśchedacźach kulišy néchto mało, wośeźe dokelž je strony publika ledma pśichikazy pśchedlejachu. Jenoż Deutsche Linoleumwerke mójachu ẓo we wocźakowanju wupłacźenja wyśeje dividendy dale khétro polépśchicź. Tez maschinowe hódnoty béchu wo néschto mało pśheczelnische. Powésće wo bórsomnym stónczenju jednanjow dla matorizija njemóźachu na kurśu nékak skutkowacź. W rentach bésche jara mérny wobkhod, ale pśchemenjenja we kursu njebéchu wulke.

Stótne wiki w Drjejdźanach.

Na stótne wiki pśchihna ẓo dźenja: 625 howjadow, a to 100 wołow, 200 bykow, 259 krowow, 43 jałojzow, 50 źrazćow. Pola howjaseho stotu je wobkhod śrjeni a dotalne płacźiśny ẓo posticźachu. Tez cźelata mała śrjeni wobkhod ſa ẓamtne płacźiśny kaẓ minjeny tydźeń. Pola wołow je wobkhod tohorunja śrjeni, a dotalne płacźiśny ẓo dźerża. Swinje mějachu k ſpocźatkej niewéśty wobkhod, tola ſa niźśe druźiny ẓo trochu wyśśiśhe płacźiśny wuwikowachu.

Rekwasam

Kwasne přednoški
Wubjerna knižka, kotraž kóždy kwas porjeńśi 0.50 hr.

Kwasne plakaty
z rjanymi hrónčkami, do wěncow a na scénu

Kwasne dary
Wše družiny knihow, serbske a němske spěwarske, biblije atd.

dóstanjeśe
w Serbskej knihańi

A. Kasper nazł.
mjeńśel ſ. Jilopy
na Jerlowej haẓu 3
(Heringstraße)
Snate dobre kupjerki
Bahnjane twory

Póndźelu, 18. februara 1935, započnjemy z wupłaćenjom dalšeho

narunańskeho wotpłaćenja wo 5%

Prosymy, narunańske wotpłaćenje z předpołoženjom swojeje kontoknihi pola nas wotzbóhnyć.

Pokładnjowe hodźiny wšédnje wot 9—13 hodźin.

Zo bychmy přewulkemu nawalej a dołhemu čakanju při pokładni zadźěwali a w zajimje hładkeho wupłaćenja smy sćěhowace zarjadowanje we wupłaćenju postajili:

wot 18. hač 23. februara na wěrićelow z pismikom A—K,
wot 25. febr. hač 2. měrca na wěrićelow z pismikom L—R,
wot 4. hač 9. měrca na wěrićelow z pismikom S—Z.

W Budyšinje, w februarje 1935.

Serbska Ludowa Banka - Wendische Volksbank A.-G. w Likwidaciji

Za wěrićelow we Wojerecach je wupłaćenje na „Allgemeine Deutsche Credit-Anstalt", Depositenkasse Hoyerswerda w času wot 18. hač 23. febr. dopołnja wot 9—13 hodźin. — Po 23. februarje wupłaćuje so jenoż hišće w našej centrali w Budyšinje.

„Lipa Serbska"

serbske spěwne towaŕstwo w Pančicach

wuhotuje srjedu, 20. febr., w Pančanskim hosćencu swój

27. załoženski swjedźeń

wobstojacy z ludoweho koncerta a dźiwadła.
Započatk ½8 hodźin.
Sobuskutkuje hudźe huslefski orchester a herc ze serbskimi huslemi a bandonijom

Drjewowa awkcija

w Zdźerjanskim hajniskim revěrje

Wutoru, 19. februara 1935, dopołdnja w 9 hodźinach přesadźuje so za hotowe pjenjezy:

150 rm twjerdych a mjechkich kuluchow,
50 twjerdych dołhich hromadow,
200 rm khójnoweje walčiny.

Zeńdźenje w hosćencu w Zdźerł. **Hajniske zarjadnistwo**

Přiloha k čisłu 41

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 18. februara 1935

Bubon a truba

Podał O. W.

(Skónčenje.)

Kajke rjane, jadriwe, dostojne je tola tute stare serbske słowo truba! Pornjo njemu do wucha njeklinča nowotne wurazy pozawna, pozawnista, pozawnski khór. — Rady bych wědźał, kelko trubařskich jednotow w evangelskich Serbach mamy. — Njech so přeco kruće dźerža Božeho słowa: „Trubće w Zionje z trubu! — Wzmińe psalmy a přidajće trubu! — Zatrubće z trubu we wróćnym času!

Z roha su też nastałe wšitke druhe piskawy. — Pastyrjo pytnychu, zo roh wšelake hłosy dawa, hdyž so wjacore dźěry. Dokelž so z drjewom lóže dźěła kaž z rohom, zhotowachu sebi podobny stroj z drjewa a wjerćachu do njeho dźěrki. Bórzy wuslědźichu, zo hłós też wotwisuje wot wotwjery a sebi wudźěłachu wšelake připrawy: natrubku, hwižk, kopik, cumak, hubawku. — Wudźěłachu sebi stroje też z kosćow, wosebje z hwizdźelow skotu, z husacych kosćow, ze skory a ze štomičkow. Zwjazowachu wjacore po hłosach.

Piščel (piščałka) je prěnjotne mjeno za wšitke tute stroje. — Mjeno so jara wšelako w serbskej rěči přeměnja. By to něšto było za naš ręčny atlas! Słowo ma tón samsny korjeń kaž łacanske słowo fistula. Němske słowo Fistel za wěstu jědmjeńcu pokhadźa z łacanskeje ręče lěkarjow. — Naše serbske słowo je bjez dwěla starosłowjanske. — A so dźensa předewšěm trjeba za dźěćacu piščałku, kotruž sebi dźěći w naléču dźělaju, hdyž brěčka zasy w drjewach postupuje a je lóže možno, łyko wotklepać, štož so ze znatymi hrónčkami stawa. — Skoro wšitke druhe dujawy su dostałe njeserbske mjeno: tarakawa, trompejta, flejta. Jenož mjeno „tulawa" za flejtu je serbske, ale so zwjetša trjeba za piščałku dźěći.

Kóždy dujeŕ wě, kak jara trajne duće jeho pluca napina. Tuž su na to myslili, kak mohło so człowjeski dych zaměnić z něčim druhim. Tak nastachu dudy. Dych zaměnja so přez to, zo so powětr w měchu stłóči a přez jednu abo wjacore piščałki čěri. — Dudy su praserbski hudźbny stroj. Němske słowo „Dudelsack" je nowšeho a cyle wěsće serbskeho pokhoda. Dudakowa hudźba so hišće dźensa kóždemu spodoba. W Serbach wšak so dźensa wosebje pěstuje wot burow Slepjanskeje wosady, a žadyn serbski kwas so tam njewotměwa bjez njeje. Slawnaj mištraj na dudach běštaj Bola † 25. 7. 1915, Hans Domjela † 29. 12. 1912. Něhdy pak běše dudakowa hudźba po cyłych Serbach rozšěrjena a žane witanje abo žadyn swjedźeń so bjez njeje njewotměwaše. Dyrbjeli ju dźensa při kóždej składnosći česćić. Na přikład měł so překrasny hodowny spěw ćěskich bratrow: Pójće, wy pastyrjo! —, dźensa spěwamy po cyłym swěće, z dudami přewodźeć. Spěw potom bajeńnje rjenje skutkuje. —

Byrgle abo rjenje serbscy prajene: piščele njejsu po prawom ničo dale hač powjetšene dudy. Jeli zo směm to wo kralownje wšitkich hudźbnych strojow prajić. Němske słowo za nju pokhadźa z krekskeho słowa organon a wo tym swědči, zo je tutón stroj z Grekskeje k nam přišoł. — Jón je pječa sławny Archimedes, † 212 do Khr., wunamakał. W cyrkwi je kěžor Korla Wulki prěni króć piščele stajił a to w biskopskej cyrkwi w Aachenje. — Lětstotki dołho pak je trało, hač serbske wosady za swoje cyrkwje piščele dostachu. Zwjetša hakle w zańdźenym lětstotku. — Z połnym prawom je mjenowachu piščele, wohladnywši dołhi rjad napohladnych piščelow tuteho wulkotneho stroja. A hdyž widźachu paćerja při swojim dźěle, so dopomnichu na měchawu a jeho mjenowachu měchi-paćerja! — Češa maja za tutón hudźbny stroj mjeno rachany, Polacy organy, štož je wězo też z grekskeje ręče wzate.

Stareho pokhada je też bubon. Słowo namaka so skoro we wšitkich słowjanskich ręčach. Też bubon k tomu służi, człowjesku ręč posylnjeć. Wěmy, kak sebi čornuchojo w Afriey přez daloke krajiny z bubnami powěsće scělu a su sebi woprawdźitu bubonowu ręč wumyslili. Bubon wobsteji z jednoreje drjewjanaje wobruče, přez kotruž je koža kruće spinana. Na nju bije so z pjasću abo z hejkomaj. Zo by so zynk bubona posylnjował, spina so spody kože hišće truna! — Hluboki bubon mjenujemy kotoł. Też we Božim słowje bubon často dosć zasłyšimy. — Jako je Bóh Knjez izraelski lud na cyle spodźiwne waśnje před Faraonom wukhował, wza Mójzasowa sotra Mirjama swój bubon a wšitke žony dźěchu za njej „bubonami a rejemi". Kral Davit a wšón izraelski lud hraje před Knjezom z bubonami. — Profeta Jeremija pak so izraelski lud w ćežkej dobje rjenje pokoja: „Izraelska knježna, ty budźeš zaso wjesele bubnować a póndźeš won na reje". A we swojim 150. psalmje nas kral Davit namołwja, zo bychmy Boha też z bubonom khwalili!" — Słowo je cyle přešło do naseje ręče. Prajimy, zo zajac bubnuje a hołbje bubnuja. — Je znate, zo je wulki wjednik Huzitow Jan Žižka we swojim wotkazanju do swojeje smjerće postajił, zo bychu jeho kožu po smjerći na bubon spinali, zo by jeho hłós też po smjerći dale słyšeć był. — Bubon ze žižkowej kožu poćehnjeny namaka so we Potsdamje we wójskowym muzeju a wulki pruski kral Bjedrich druhi, „stary Fryca" je na nju pěseń w francowskej ręči pěsnił. — Wjele krasnišu pěseń wo „Žižokwym bubonje" pak je spisał jedyn z najwuznamnišich němskich basnikow nětčišeje doby — Boris z Münchhausen. Štó by nam ju rjenje do serbskeje ręče přełožił?

Wobě słowje „truba" a „bubon" stej prastarej kaž też hudźbnej strojej, kotrejž woznamjenjujetej.

Z trubami a bubonami so też derje stupa!

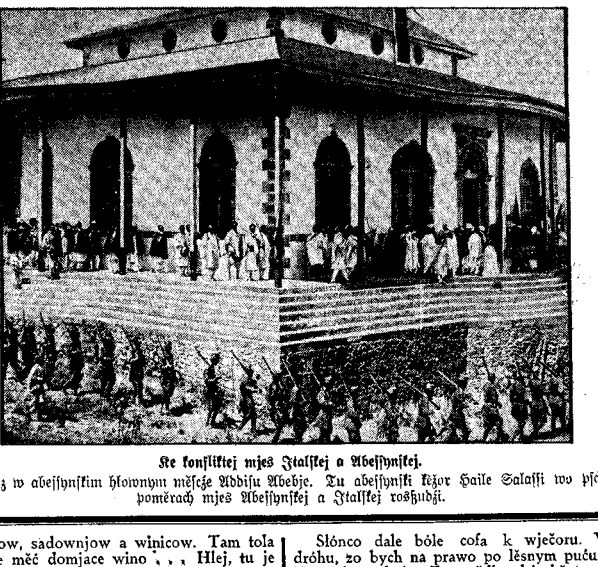

Ke konfliktej mjes Italiskej a Abeśsynskej.

Kěžorski palaz w abeśsynskim hłownym měsće Addisu Abebje. Tu abeśsynski kějor Haile Salassi wo pschichodnych poměrach mjes Abeśsynskej a Italiskej rosćěrdźi.

Bobak:

Zejhrawaj, zeihrawaj „Pierunje"!

6] (Pokračowanje.)

Hač sem do Krosna je jónu so wupřestrělo Serbowstwo, hdźež mjezowaše z Pólskej. Wjesne mjena su tu nimale wšě serbske, słowjanske, zdźěla też hišće ležownostne mjena . . . "Hdźež ludźo mjelča, kamjenje ręčaŕ"

Krosno je też znate z wójnow sławneho pólskeho krala Bóleslawa Khrobleho, wulkeho słowjanskeho statnika, z kotrymž po krótkim pólsko-němskim přećelstwje dyrbješe němski kěžor wjesć tricyćětnu wójnu . . .

Wot wysokeho połnócneho brjoha ŕeki Wódry maš rjany rozhlad na město w dolinje a na šěroku dolinu, za kotrejž so zasy pozběhuja lěsate wyšiny.

Město je lubozne. Trochu zaspaŕne skutkuje, trochu zdalene wot swěta, ale lubi so ći tu . . .

Založich w jenym z hosćencow na torhošću. Blida běchu kryte před durjemi pod hołym njebjom. Styskaše so mi za ćoplym wobjedom, lěpje prajene za pječenej rybu . . . Hdźež je woda, tam maju być ryby, potajkim . . . Njeběch so mylił. Dóstach wubjernu šćuku a k tomu hišće wubjerniše jěrkojte Moselske wino.

Ale Moselske . . !

Krosno je sławne — někotři praja „złe wuwołane" — ze swojimi winicami. Plahuja tu mjenujcy wino po stroninach při Wódrje runje kaž pola susodnje Zeleneje hory. Prašach so za Krosnjanskim winom, ale frakaty pinčnik ze zadźiwanjom na mnje woći wuwalejo z hłowu tŕaseše . . .

Ale ja dyrbju woptać Krosnjanske wino!

Wróću so zasy přez ŕeku tam k tym stronam k połnocy, hdźež so lubozne khěžki tuleja w zelenym morju zahrodow, sadownjow a winicow. Tam tola dyrbja něhdźe měć domjace wino . . . Hlej, tu je korčmička při winicy.

Zastupju . . . Stary zwónčk bimboce a haleka, wo pomoc woła . . . Po khwili stara maćeŕka přiećeŕcha.

„Mózu dostać skleńcu wina?"

„Kajkeho, knježe, z janskich jahodow, z kosmačkow, z truskalcow . . ?"

„Ja chcu winow wino!"

„Rynske abo Moselske?"

„Ja chcu tudyše Krosnjanske wino!"

„Wy chceće . . ?" Maćeŕka z njedowěru na mnje hlada stejo prosće kaž Lotowa žona.

„Krosnjanske wino!"

„Wy chceće woprawdźe Krosnjanske wino?"

„Haj, woprawdźe!"

Wona z hłowu wijo, hdys a hdys spłóšniwje so za mnu wohladujo woteńdźe. Přinjese skleńcu na zeleń žołteje mokŕizny a so ruče wotsali.

Krosnjanske wino . . !

Božo pomhaj! Čuju kak so mi w žołdku zadźera, kak čŕjewa so spjećuja. Smjerć zacpiwajo wupróźdnju skleńcu teho helskeho drapa. Błędy a z motany zawołam korčmaŕku, zapłaću a so połmorwy wušmatam . . .

A to w starych krónikach hišće khwala Wódrowske wino. Ludźo su tehdy dźe měli žołdk kaž truhačk a čŕjewa ze suroweho płatu . . .

*

Wopušću město stonajo a zazelojo jeho wino.

Traje dołho, prjedy hač so zasy trochu zhrabam. Po wyšinach puć mje wjedźe dale k ranju. K prawicy so wupřestrěwa šěroka płodna zelena dolina, po kotrejž kaž sćeborny hat so wije a sekluje ŕeka Wódra. Witkowcy wjerbow a jiwow tworja tam huste rjady a husćiny. Po łukach so pasu stadła běłych hus a srokateho howjazeho skotu . . .

Ŕeka so zhubi zady štomow. Zasy jědu po holi. Po bjezkónčnej holi . . . Drobne hłójčki złoteho kočnika dróhu wobrubjeja . . .

Słónco dale bóle cofa k wječoru. Wopušću dróhu, zo bych na prawo po lěsnym puću dale jěł. To njeběše derje. Zwoprědka drje bě tu přikładna hladka sćežka srjedź wrjosa a mjelneho pěska. Ale po něčim pěski dale bóle nadběhowachu pućik, doniž skónčnje po nim ničo wjacy njewosta . . . Nětk ŕekaše: dele z koła a brodźić, brodźić . . . To ći běchu pěski, pěski . . . Prjedy hač so wušmjatach z teje pušćiny, směrki padachu. Skónčnje tola zasy so dodrapach k drózy, kiž mje potom bórzy dowjedźe do města Cylichowa . . .

Pytam sej přenocowanje . . . Podundam hišće po městačku. Přiběracy měsačk mjeta hłuboke sćěny po wuzkich hasach. Stara cyrkej so kumpa w jeho błędym swětle . . . Wjele zajimaweho tu njeje. Du lehnyć.

*

Nowy dźeń so wudrapa ze switanja. Tónkróć skerje nazymny dźeń. Wětr honi ćěmne mróčna k ranju.

Wopušću město. K dołhemu ranju so měrju, k pólskej mjezy. Dróha je kamuškata, horbata, z prochom zanjesena. Kaž běchu pola nas dróhi před pjatnaće lětami. Khójny ćmowje a pokhmurjenje hladaju. Wětr je skoba, košuje. Teŕ ja sym wobužny. Słónčne dny běchu mje zapleńćiłe. A tola wěčnje lěćo wostać njemóže . . .

W prěnjej wsy je překrasna stara cyrkej. Zasadźita drjewjana wěža, kaž cyrkej sama kryta ze šindźelemi. Hewak je to tykowane twarjenje. Zajimawe su skhody ke knježim ložam. Na skórće kukawy podobne budki kaž přilěpjene k muri tam wisaju a k nim wjedźe rěblojty skhód. Stary šindźeleŕ runje tŕěchu wuporjeduje. Sindźeleŕstwo tole so hišće něhdźe někak płaći . . .

Słónco hdys a hdys spyta pohladnyć na swoju zemju, tola hnydom zasy wětr jemu šwiknje čornu wohidnu mróčel mjez woći . . .

(Pokračowanje sćěhuje.)

Wulki wjedniski appell sakskeho krajneho burstwa

W Drjezdżanach, 15. 2. 1935.

Hessensko-nassawski krajny burski wjednik Wagner jimasche so potom stowa a rěčesche wo burstwje jako podłožku nazionalsozialistiskeje politiki. Wón naspomni, so budże Němska wobstacź, jeli so nam poradźi, burstwo sakhowacź a wožiwicź. Tohodla měrjachu so wschě sakonje nazionalsozialistiskeho knjeżerstwa najprjedy na sakhowanje burstwa, pschetoż je-li je tuto strowe, je to też stat. Dwaj wulkaj nadawkaj ma burstwo dopjelnicź, swěsćenje sežiwjenja a dozpěče swonkopolitiskeje njewotwisnosće. Tak wono wjednikej bróń do ruki da, so naschemu ludej runoprawosću a częsću sabo dobudże, dokelž ma tak sastarany lud žebi nichtó njemjeże nadpad dowolicź. Wulke dźěło czaka hischcze na naš. Prěnja krocżel je wupłodźerska bitwa. Sćinu na naschu němsku pódu swjasani, a mamy so postarać, so ś njej to dobywany, schtoż je nusne sa swěsćenje ludoweho sežiwjenja.

S wupłodźerskej bitwu saběrasche so potom w dlěschich rozsahnjenjach žiwobudny knjes ś Kanne ś němskeho sežiwjaseho stawa w Barlinje. Je-li chzhnuny wupłodźerski bitwu pschewjesecź, mějachmy jej najprjedy pódu pschihotowacź. Burstwo dyrbjesche być hospodarsky skrućene a njewotwisne wot kapitalisma a žwětowych wikow. Je-li chzeny sežiwjenje luda je samžnje pódy swěsćizej, mamy so prózowacź, so so niz jenoż to płodźi, schtoż najwjazy pjenjes pschinjesły, ale to, schtoż je trěbne. So bychmy ś butru a mlokom njewotwitřnił byli, je nusne, so ketnje snajmjenscha 200 litrow mloka wjazy hacź dotal wot jenoje krutwy dejimy. K temu je wožebite wobtkeżowanje pizy nusne a dyrbimy snajmjenscha 10% žitnych sahonow sa pizu dobyć. Sa płahowanje rěsnych, wožebje tucznych swini mamy so tohornuna staracź, dokelž dostawamy hischcze 40% naschcho tuka ś wulkaja. Też tu ma so na poln pisewanja mnoho pscheměnicź, so by so dotalna liczba hodźała powjeselschicź. W nastupanju sastarania ś wolnu pokasa rěznik na to, so samy hischcze w lěcze 1865 telko wowzow měli, so samy mohli wolnu wuziwacź. Dźensa pak dostawamy 91% ś wulkaja a jenoż 9% samk płodźimy. To samžne płaci sa len. So je burstwo prjedawsche puese wopuschczilo, je wina liberalisma, kiž je se žwojimi žwobodnymi, se žwětowymi wikami swjasanymi płacżiznami němske płacżiny nize stocził, tak so bě burstwo nusowany, płodźenje wschěch tajkich płodow špuschczicź, kiž briki kaž hriby a ś industrialnym wuwosom rosczachu dokelž bě na druhej stronje wjesoły, so dowoss ś wulkaja tute nastate dźěry w ludowym hospodarstwje wuruna, pschetoż tutón dowoss so też trjebalsche jako srědk sa wumós němskich industrialnych produktow, pschetoż zehdy rosczachu fabriki kaž hriby a ś industrialnym wuwosom rosczachu dokhódy nad dalkowani sa stat. Hakle žwětowa wójna a hlodowa blokada je nam wocži wotewrila. Tola po wójnje je so w samžnym wobšahu dale brěschilo, dokelž Adolf Hitler a jeho burscht wjednik Darré temu łonza njeczinjachu. Sčn nam prjedy pschezo předowali, so ma so najprjedy hospodarstwo wožiwicź a potom stat samk wot so wotthori. Nazionalsozialistiju pak rjeknu, hospodarstwo njemóże stat wumóżnicź, ale nawopak móże stat hospodarstwo wumóżnicź.

W njenje sakskeho knjeżerstwa porěcza knjes hospodarski minister Lenk, kiž wožeše na wyšoki nadawk burstwa pokaja. Wón napomina bura, so njeby po materialistiskej mysli, ale idealnje dźěłał, kaž je zyła myšl nazionalsozialisma idealna.

Wjednistki appell wutlinkcja se sanjeżenjom zławy na wjednika a ś němskej hymnu a ś Horst-Wesselowym spěwom.

Popoldnju bě wurjelnjene je zhadźowanku hlowneho wotrjada II., w kotrejž wotrjadowy wjednik H. C. Probst wo wupłodźerskej bitwje w burskej holi, universitny profesor dr. Gosl-Lipsczanski wo płahowanju wowzow, ministerialny rada dr. Döring-Barlinski wo wukublanju ratarskich wuczobnikow a hospodarskeho radupodawanja a dip. inżenjer Menard-Lipsczanski wo maschinje na burskim dwoje rěczachu.

Briožnik

Schtóž k Hornjemu jězorej, kotryž je dźěl Bodanskeho jězora, pschindże, njesakomdi drje, też Józefa Grajnu wothladacź. Józef Grajna mohł ś tajomi hwězdami w Baedekeru stacź: Jane této njesahdże so wón někotrym człowjekam žiwjenje njewukhowa.

Njedawno Grajna žwoje pjerzdźesaczinty žiwjerzejsche. To su jemu wo wžy mały žwědżeli pschihotowali. S hudźbu a narodźenemi. Se wschěmi žwojimi medailleni wokrajnjenu, Józef Grajna w žwojim domczku žedżejsche, a ludźo pschindźechu a pschejachu jemu słowo. Někotó jemu wino ś pinzy hotela pschinjesse. A hdyž Grajna pijesche a so žmějesche, na jeho wutrobnju medalje klinkotachu.

„Kelko człowjekam dha jeże hižo žiwjenje wukhował?" so senjalka knjeżniczka ś Potsdama prascheschе.

Grajna ani njewědżesche, kelko człowjekow je hižo ś wody smužahał. Tola medalje na jeho wutrobnju klinkotachu, jako chzyše wo tamnych człowjekach powědacź. Wón sam njeradu wo tym rěczesche. Mi chzyšche so też sdacź, jako wěsche wón jenoż pokhmurjenischi, wostudliwischi, hdyž wutkowaniške medalje noschesche.

Běchmoj potom jenicżkaj w jeho jstwicżzy. Wutżuwawschi jasyka kurjachmoj a pijachmoj wino ś hoteloweje pinzy. Pisches wokno mózachmoj jězor widżecź, kotryž so we wjeczernym słónczku dalako sybolesche a běsche dźensa czichi runja słudżenemu dźesczu.

Myślach žebi, so wino Grajnu rěczeć nawabi a nadźijach so, so mi někotre swoje dopomnjenki pscheradźi, hdyž so někto czinicźka blischese a Grajna žwojn žwrzez sasmužeži. Někotre medalje spodźiwny błyschcź dostachu.

Sa khwilku pytnych, so bě žebi Grajna w žwojej kenjoschzay wuzmyk. Měrnje žebi jeho takle wobhładowach, kaž žnadź bych rospominajo pscheb podobnym wobrasom w muzeju stat.

Jónn wón spitzy sakaschlowa, a pschi tom medalje sabo zaklinkotachu. Tu dyrbjach žebi na człowjekowu myslicź, kotrychž bě Józef Grajna wukhował. A někotre wodżach, cżohodła Grajna njeradu rěczesche, pschetoż spytach, so běsche někcho cżěmnebo, hdyž myšle na tamnych człowjekow pschindżechu.

Móża to sbožowni a njesbožowni, dobri a zli, žiwjenjaradni a žiwjenja nadwjeli być. Sknadź su podźischo hinak a swudnischo žiwi tónj namakali. Ale Grajna je pschimał, wschitko tole dotho njerozpominajo. A dże su někte žiwi, kotrychž je wutkował? Hdże so jemu sa to dźakuja? Hdże jeho saklinwaju? W khorownjach, vilach, wulkoměschczańskich bydlenjach?

Hdy bychu někotre wschitzy k njemu pschischli, kotrymž běsche ś wumóżnikom, hdy bychu někotre pisches nóz do jeho domczka pschischli: direktorojo we wožebnych autach, spróżne žónjse ś błědymi dźěczimi, je radowagy salubowani, prosczerjo, thłostanzy, jcżerny nad jězorom . . .

Kak měrnje Grajna spasche. Na blidże wupróżnjena winowa blescha stejesche. Druha, hischcze njenaczała, stejesche k jeho nohomaj.

Běch postanył a thodźach mjelczo po sjuwje. Druhdy pscheb Grajnu posastach. S bojosczu, luboszu, hobuželnoszu na njeho shladowach.

Nadobo wón wotmeli. Sladasche na nnje, jako by moje myšle wuthódał. Sknadź też běsche so jemu wo cżłowjekach dźało, kotrychž bě jako grat wožuda druhemu žiwjenju wrócził. Widżach, kak žebi wobstojnje žwoje medalje swotpina, do kaschczika składze a wschitko wotsankmy. Se žwojimi medaljami běsche pak po sdaczu tej žwoje dopomnjecza wotpołożił. Pschetoż běsche nadobo wjeseły, dobreje myšle a dyri mi. hischcze na ramjo.

„Hischcze schkleńzu!" wón rjeknu, „na pschichod!" jkz.

K žwadże mjes Italskej a Abeżynskej.

Pohlad do wobkhodneho dźěła abeżynskeho hłowneho města Addisa Abeby pscheradża spodźiwne měschenje zivilisazije a jednoreje pschirodnosće, kiž we hłownym měsczeczorneho kežorstwa knjezi. (Fodor.)

Kraj, hdżež pópjeł rosće

Cayenne a Cżertowa łupa, hela franzowskich thłostanzow.

Kohoż franzowske žudnistwa k deportazyji (wuhnaństwa) sakudźichu a „do kraja, hdżež popjeł rosće" póstachu, je powschitkownje sa zivilisowany žwět shubjeny. Jenoż malo sakudżenych pschetraje njesmjerne cżuwilowanja pschi letadolhim nusowanym dźele pod balazym klónzom w njestrowym klima Guayana (pschi dolhorasnischim brjoh Južneje Ameriki). A schtóż je pschi żelesnej strowoczi tute léta pschetrał, na teho czaka runje samžny czaš dyrbjeńskeho pschehnawanja w druhej koloniji, hdżež dyrbi potom „w žwobodze" jako tunja dźeława móz słužicź. Do kulturneho europiskeho žiwjenja so ledy jedyn wrócźi, dokelž ma sczežka nechtó trěbnych pjenježnych srědkow k nawrótej.

„Hela wuhnatnych" — tak ju kóżdy thłostanz mjenuje — ma so reformowacź. Hižo psched cżasom je so wobsamkło, tuto dyrbjeńske dźěło w franzowskich thłostańskich kolonijach njeczkowjeńskich cżiwilow dla sdóbnyc. Tola dla wusteho swisła ś franzowskim thłostańskim prawom njehodźesche so tuto wobsamknjenje pschewjesć. Tohodla by so thłostańske prawo pscheměnicź dyrbjało. Franzowski kolonialny minister Rollin, pschecźiwnik tuteho systema, so prózuje, so móża so thłostańzy tak dalako hacź je pola nich nadstja na polepschenje, so po wotpokuzenju thłostanja do Franzowskeje wróczicź. Tamne powdowjene thłostańskeho cżaża, je so tehodła sawjedło, so hychu tunje dźělowe mozy sa koloniju mógli a thłostanzy hej pjenjesy sa nawrót sabjudili. Hospodarske położenje tutych „dwojakow" je mjenujzy katastrofalne, dokelž žadyn měschczan abo bur hej njeměri, jim dźěło dacź a tuž dundaja po kraju a w žwojim sadwělawanju a ś hłodu njestrója so žaneho njedocżinstwa. W bagnu (thłostańske lěhwo) bě jim snajmjeńscha trochu hubjeneje jedże, drasty a nózneje hospody wěste.

Cayenne, hłowne město Franzowskeho Guayana, leži na žwjernym wukhodże łupy se samžnym mjenom, je ś 3800 thłostańzami dźensa hischcze krjezdźišćisko franzowskeje deportazije. Wot léta 1677 je tuta łupa we franzowskich rukach. Pryedy pschišłuschesche Jenzejskej a posdźišćo Nižoseńskej. Cayenski klima je njesmjerne cżopły a w skałach sahinu šte a sta wuhnatnch. Wonsamjaze sa njesmilnosć tamneho pschehnawanja je snate wuprajene, so žwojeho njepschecżela žej tam pschesc, „hdżež popjeł rosće". Tuta krajina słuschna do žadnych městnosćow semje, hdżež popjeł žneja.

Słóstnizy, kotšij maja so wožebje krucze potkoltacź, pschindu na „Cżertowu łupu", kotraž tehornuna pschi brjoh Guayany leži. Tuto skalnischcżo je 4000 stopnjow dołhe a 1000 stopniow schérołe. Tam žadli małe słóstnikow, ale cżi najhórschi. Tu bě Dreyfuß samešczeny a jeho wožebje pschesczehachu. W małej thłaży, we žwojej jitwiczaj wot schtyrjoch straznikow w nozu a wo dnjo wobkedźowany, dyrbjesche pryedawschi franzowski oficer léta dołhe pschehnawacź. W nozy jeho nohi ś rjezasanmi poczeżichu a w straschnej cżopłocze pod krutym dokładom žmědżesche so trószchu pschekhodźowacź. Jeho pucź dźesche potom pschezo k městacźku, ś kotrehoż možeche morjo widżeć a hładacź do žadnje Franzowskeje. Tam bě žej kawku do kamjenja wurubał, kotraž tam djerja hischcze je. (Posdźišćo bu wot poroka spinaże wušwobadżenn).

Tutu thłaży a jstwiczu měsesche posdźisco franzowski namórski leutnant Charles Ullmo, kiž bu dla wjeleschcrady k deportazyji na cżaš žiwjenja sakudżeny. Tožame njedocżinstwo, cżehoż dla bu Dreyfuß wobskorzeny, je wón ś lubosće k jenej žonje wopraudże itucźił, tola wobkhadźachu ś nim bóle „cżłowjesyp". Po sčinanje létach, w kotrychž je wón njeskónczenje wjele pschecżeljel, sapomedźi so jěsczi. Wórsy so dohromady jelse, ale jeho sasy wustrowichu a jeho „lépschim" so do Cayenna pschesadźi. W sasthym lěcże, po 26 žurowych létach, bu wobhnadżeny. W lěcże 1908 k žmjerczi sabudżeny a po deportazyji na cżaš žiwjenja, wobhnadżeny a nětko pusczeny namórski ofizer wróczi so sasa do swojeje wótczizny. Ale w Franzowskej dołho njewudżerjesche, njedósta dźěła, kotrež mohło joho sežiwicź. Sdobom jeho zivilisazija a lohka atmosfera moderneho žiwjenja tak wograwowa, so dobrowólnje do Cayenna so wróczi. „Moderne cżłowjestwo je smyst sa hodnosć žiwjenja słubił", praješe pschi swojim wotsłużbje.

Franzowska chze nětko žwoje thłostańske kolonije — w Nowej Kaledonskej też jena wobsteji — polepschicź. Też druhe kraje mějachu a maja tajke wuhnaństwa, tak Italska na Liparskich kupach, Ruska łupu Ssalowki we Běłym Morju a Jendželska Adamanske łupy sa indiskich słóstnikow. Sa Němsku njesju tajke wuhnaństwa ženje praktiskeje ważnosće mélc.

adio

...a so žiwi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 wjesely rańschi konzert. 10.15 Sven Hedin. 10.45 sa dżěczi. 11.40 sa burow. 12 pschipoldnischi konzert. 13.10 tacżele. 12 wschelakosże. 16 sabawa a rejwanska hudźba. 17.30 sport sa młodźinu. 19 a nětko je žwjatok. 20.45 winizaf.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6.05 sa burow. 6.35 rańschi konzert. 8.20 tacżele. 9 sa žonu. 11.45 sa burow. 12 pschipoldnischi konzert. 13.10 tacżele. 16 pjesne popoldnja. 18.10 pisana hudźba. 20.40 cżorny wumělz.

Hischcze wažne ś dnjoweho programma. Barlin: 20.10 sabawny konzert. Königsberg: 20.15 pisany wječzor. Köln: 20.10 Schubertowy konzert. Frankfurt: 20.10 opera „Tosca". Wín: 19.30 Handrij Hofer a rjekowity spěw Tirolskeje. 21.15 europiski konzert.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 42 | Budyšin — Wutoru 19. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Jendźelska pruhuje stejišćo Němskeje

W Londonje je so hamtiśy wosejwiło, so ministrowje a pśiśišćuśi sastupjerjo jendźelskeho swonkowneho hamta němšku wotmołwu pśichozu hišćeze pruhuja. W Londonje so worźakuje, so so hač do źrjedy wuśaśni, kak budźe so wo narešnjenych praschenjach w pśichodnje jednać, w posledźenju jendźelskeho knježeństwa so wo tym wobsamknje. Naśerje budźa pśenja krocźel, so jendźelske knježeństwo so najprjedy s franzowskim knježeństwom spyta dorěcźeć, potom so jendźelsko-franzowski zhromadny namjet abo napomnjanje na Němsku k dalšnemu jednanju wocźakuje.

W jendźelskim swonkownym hamcźe so rasnje wojenja, so w tukhwilu wophi jendźelskich ministrow w Barlinje hišćeze njeje wotmyślany. K tomu so pśisypomnja, so je pśichi nětkźišnim rozsudźazym połoženju sa bronjenje a bjezstrach cźaś nrěwny, so so pśichi postupowanju njeby nicźo pśechekhwatało a so pežizmus tukhwilu nima zaneho prawa, hač runjeź je wěrny dźel němskeje wotmołwy pjeza trochu njepśichiśonnje złukkowa. Tola so połnje pśichipótnawa, so so wot němskeho knježeństwa njemóže sabaś, so by hinak hač z najwjetšej kedźbliwosću k praschenjam pśichistupiło, kótrež su rozsudźaze sa pśichod Němskeje.

Sdobom pak so też wusdźěhuje, so ma so pśichi tutych wulkich praschenjach też na mjenjenja wšitkich krajow, kótrež so z tym potrjechja, dźiwaś, też „na zwjetšu Rusku". W tutym swisku zebi w Londonje wulke wobcźežnosće njesamjelcźeja, kótrež smeja wšěcy z Franzowske. Kaž je z wuprajenjow wodźazych jendźelskich wožobow spóznaś, jendźelsku politiku w dźensnišnim cźasu to wobknjeża, so ky so Němska do stónczenja oktobra do Swjasa ludow wrócźiła. Měsaz oktober so sa kritiski cźas wobhladuje, dokelž so w tutym měsazu němscy wupowědźenjski cźas stónczi a po tym by Němska dospołnje se Swjasa ludow wustupiła.

Zhromadna jendźelsko-francowska wotmołwa?

Dźensa so franzowska ministerska rada rozsudźi, kak Franzowska po pśechopodaću němskeje wotmołwy wo nacźatym praschenju diplomatiskeje dale jedna. Franzowske swonkowne ministerstwo so prózuje, so by po możnosći bórzy jendźelsko-franzowske rosprajenje swolało, najskerje k zhromadnemu sestajenju jendźelsko-franzowskeje wotmołwy. Kaž so z Pariša powě, ma tuta zhromadna wotmołwa na Němsku hižo wěste wotmołwjenja wopschijeć.

Na to chcedźa potom jendźelsko-němske zbližowanje, njech je w Barlinje, njech w Londonje, do skutka stajiś. Na Pariźskich hamtach so pjeza sašadnje pśechešiwo tajkemu jednanju njestajeja. Tam zebi jenoź žadaju, so tychu tute jednanja byke zjawne a so bychu so we wusim swiśu mjes Jendźelskej, Franzowskej, Italskej a Belgiskej wjedle. We Pariźu maju też sa móžne, so znadź franzowske knježeństwo nekotrych swojich sastupjerjow k bliźšim němsko-jendźelskim rosrěcźowanjam póśćele.

Nacionalsocialistiski stat rozłama krainu přeradu

Ludowy žud němskeho stata je se swojim wuśudom 16. februara 1935 dla pśechadnjenja wojeńskich tajnosćow dźelenu Benitu z Falkenhaynowu rodź. z Zollikofer-Altenklingenez a Renatu z Natzmerez, wobe z Barlina, k žmjerći sajudźił. Ssamžnemu stśělnikowi dla je ludowy žud polskeho staćjana Jurja se Ssosnowskeho a Irenu z Jeny k khłostarni na cźas źiwjenja sajudźił.

S Falkenhaynowa a z Natzmerez stej so pónd'elu rano wotprawiłej, jako wjednik a němski kanzler swoje prawo wobhnadźenja njebésche wukonjał.

Nazionalsozialistiski stat žebi njemóže dowolicź, so by pśechećiwo tajkim niskim stśělnikowam z mliśnymi khłostanjem postupował.

Zrěčenje dla Posaarskeje so w Neaplu podpisało

Srěčenje dla nawróta Posaarskeje k Němskej je so w Neaplu w pśichitomnosći pśichedźiwych wubjerka tśioch mužow, barona Aloisija, podpisałko. Baron Aloisi dźakowaśe so też sastupjerjej knježeńskowneje kommisije w Posaarskej, presidentej Knoxej, a zdobyśawam finanzneho wubjerka Swjatka Ludow. Němski pósłanz z Hassel je sa zdobyźélo italskich knjezi wutrobnje dźakowaśe. Jeho słowam so franzowski pósłanz Chambrun pśichśiamknu. Po zwjatočnym podpisanju dośćoneźnych dorěcźenjow so němski a franzowski pósłanz z pśichewodom wobeju delegazijow a zdobyśawy wubjerka tśioch mužow na pśepreprošenje wubjerkowho pśichedźiwych, barona Aloisija, na kupu Capri k zhromadnemu znjedanju podachu.

Nowy hospodarski kraj Posaarska-Pfalcska

Němski dźełowy minister je w nowym 9. wukasu k pśichewjedźenju sakonja k rjadowanju nazionalneho dźěła postajił, so so z dnjowom nawróta Posaarskeje k Němskej z Posaarskeje a Bayerskeho dźěła Pfalzu hospodarśeli wobwod dźełoweho dowěrnika Posaarska-Pfalzska wutwori. Na kamžnym dniu bayerski krajny dźěł Pfalzu z hospodarśeho wobwoda dźełoweho dowěrnika za Bayersku wustupi. Ssydło dźełoweho dowěrnika za hospodarśi wobwod Posaarsku-Pfalzsku so město Saarbrücken postajiło.

Jenotny statut za kolektivne burstwa w Sowjetskej uniji

S Moskwy so hamtiśy wosejwja, so je rada ludowych kommisarow zhromadnje z hłownym wubjerkom kommunistiskeje strony jenotny statut za wšitke kollektivne burstwa pśichijała. Se statutom so postaja, so so prjedawšchi bohaći burja, jich hynjejo a druhe měšćańske elementy, kotrymž je so wólbne prawo wzało, njeźmědźa do kollektiva pśichśeć, dokhoź so njeźmu jako politiski dowěry hódni spóznali. Hłowna nadawk noweho statuta leži w tym, so so pod zanymi wobstejnosćami wutworjenje jenotliwych burskich hospodarstwow njedowoli a so so móžnosći sadźěwa, so by někto źebi na senju prawa cźinił. Molotow a Kalinin staj zakoń podpisałoj, kiž hnydom do mocy stupi.

Lord Lothian za raznu politiku w rańšej Asiskej

Londonske nowiny „Times" su lorda Lothianowy list wo położenju w rańšej Asiskej wocźišćałe. Lorda Lothianowe nastawki wo Němskej su hakle njedawno žiwnu kedźbliwosć sbudźiłe. W swojim liśe wo rańšej Asiskej so wón warnowaśe z južnoafrikanskeho ministerskeho presidenta, generała Smutsa, pśichśamknuje. Smuts je hakle njedawno wosejwił, so je położenje na Cźichim oseanje zakładnje straschnišche hač europeske położenje. Lord Lothian tutym słowam pśichitośuje. Wón ma sa wěste, so so Japanska nadśija, so podobnje kaž w Mandźuskej też w Chinje źiwót pśched hotowe wězy stajiś. Wuske swjasanje Chiny z Japanskej dyrbi pak stónczenje europske a amerikanske wobžedźeństwo a wikowanjske sajimy sniśiś.

Lord Lothian rjekuje, so so wo wójnje wšo njemóže rěcźeć. Na tym žiwnosći japanskeho stejišćeńa wotpocźuje. Wulki rozdźěł pak je pjeza mjes politiku podaća do wězow, kotrež so njehodźa pścheměniś, a mjes politiku krutego trjebanja mocy a wiwa, kiž tamni podpisarjo frěcźenja dźensnjej mozow maju, a kotrež so někto bjes jich pśichiłożowanja do kruchow rostorha.

China žebi njepśeśe, so by ju Japanika sežrěbała. Wona chce na zwojimaj zapśerjunymaj nohomaj stejeć. Sjednocźene staty, jendźelske kralestwo, zwjetša Rusko, Franzowska a Italska móža Chinje w pjenjeźnym nastupanju pjeza wjele lepje pomhaś hač Japanika. Sdyž tute kraje nětcźišče położenje prawie wutrjebaju, budźe wěsće móžno, so niz jenoź Chinu w Swjasu ludow a Washingtonskim srěcźenju sdźerża, ale też zwoje zamjene prawa schikaja. Lord Lothian ma sa nuśne, so bychu so pod-

Neutralne pasmo při abesynskich miezach

Jendźelske knježeństwo je jendźelskemu sastupjerjej w abesynskim hłownym měsce Addisu Abebje porucźił, so by z abesynskim knježeństwom a italskim sastupjerjom jednał. Tute jednanja so nětko tak daloko k wěstemu wuspěchej dowjedźe, so staj so wobaj stataj, Italska a Abesynska, wo wutworjenju neutralneho pasma dorěcźałoj. Se sastupjerjom italskeho a abesynskeho knježeństwa so kommisija sestaja, kotraj neutralne pasmo w namjesnym traju mjes Abesynsku a italskej Samalisku postaji. Tuto neutralne pasmo dyrbi k sadźěwanju pśichipadow a druhich njepśechećelnosćow tak dołho zwobstaś, doniž so pocźasi mjes Abesynsku a Italsku dopołnje njetwarjaśnja.

Njedźiwajcy teho pak je pśechezo hišćeze mózno, so so tuto nakhilne dojednanje zajo powali, dokelž źebi Italska njepśeśe, so Abesynske knježeństwo wódła zwojich sastupjerjow też hišćeze wojeńsko atašcheja jeneje wukrajneje mozy pomjenuje. Abesynske knježeństwo ma pjeza wotpohlad, jendźelskeho wojeńskeho atašcheja do zwojeho dźěła naspomnjeneje kommisije powolaś, so by neutralna a směrujo skutkowaza wožoba pśichi jednanjach pśichitomna była. Tuto abesynske stejišćo pak Italska wotpokazuje, tehodla móže so kommisija za postajenje neutralneho pasma hakle potom sestaś, gdyž Italsko zwoje pśechešiwnje spuščeńa abo hdyž so Abesynske knježeństwo pomjenowanja jendźelskeho offizéra sda.

Italsko-abesynska zwada Francowskej njeměr načini

Dotal bješe so sdało, jako by so italsko-abesynska swada z jendźelskim rosrišanskim pośpytom směrowała, tola w Pariźu konflikt nowu kedźbliwosć sbudźuje. Wobsebity njeměr je w Franzowskim hłownym měsce sbudźiło, so staj so dwaj batallonaj fašchistiskeje miliźy do Afriki wupósłałoj, a so su so pśichi tym zaborite wójnske demonstrazije wobsedźeśiwa wotmětle. Tuto a wojsewjenja wulkeje fašchistiskeje rady su w Franzowskej sacźišćej sbudźite, so so wopravdźita wójna sapoczina. W Pariźu so na to pokazuje, so je so prěni krótki staw, so je z offizielneho italskeho wojsewjenja spóznaś, so so z wupósłanjom wojskow wo wójnske postupowanje jedna, kotrež njeźłuji jenoź fakitowanju, ale rosšyrjenju zagrenu postupej dale italskich mjesow.

So je so wojsewjenje fašchistiskeje rady sdobom z wotjědom wojskow wudało, so w Pariźu jaj zjawne pśichipowědźenje wojowanja na Abesynskim poćahuje. K temu hišćeze pśichidźe, so so franzowske nowiny z Italskeje powěźe dostałe, so so hicźe wjazy rezerwistow do wójska swola, so bychu za mobilizaziju byli khibotowani. Nowiny „Matin" zjamo pišaju, so Italska w Afriźy postupuje, niz jenoź swojeho bjezstrachca dla, ale k wulkemu kolonialnemu dołoježu kraja. Franzowskeju dopisowarjo w Romje rosprawjeja, so w Italskej pśichezo hišćeze nowi dobrowólniśiwy pod khorhoje khwataju, dokelž jich premija wo 2000 liwow a pómérnje wušoka mda wabiśej. W Pariźu skoro wjazy njewótcakuja, so móžła so italsko-abesynska swada hišćeze po mérnym puću wurunaś.

Japanski pósłanc pola Suwicha

S Tokia so hamtiśy powě, so je so japanski pósłanz w Romje, Suginura, dleśi cźas z italskim statnym sekretarom Suwichom rosrěcźował. Statnikaj so wo napjatosći mjes Italsku a Abesynsku rosrěcźowałoschtaj. Japanski pósłanz je pśichi tutym rosrěcźowanju italskemu knježeństwu japanske stejišćo rozjasnił a nadźiju wuprajił, so so napjatosć mérnje rosriśo. Suginura je italskemu knježeństwu wojsewił, so so Japanska za Abesynsku hospodarsći žiwnje sajimuje. Kak so italske knježeństwo k tomu stoja, so w japanskich nowinach hišćeze niczo njewosejwi.

pišarske mozy frěćenja dźewjećz mozow hižo něšto mobilisowale, so bychu politiju sabjenego wobšadźenja Chiny sadźewali.

Zwonkowna politika Zjednoćenych statow

Amerikanski statny sekretar Hull je pśeds kanadiskim klubom w New-Yorku politiske rěcź mėł, kótaraž ma se wscholakich pśicinjowow wulki wusnam. Tuta rěcź je pśenje fakladne wossejwjenje wo swonkownej politiju Sjednoćenych statow a dlźšchi cjas, wobjebje wot wupowědźenja Washingtonskeho frěćenja wo wójnskim tódźiwje se strony Japanskeje.

Na pśenje městno swonkowny minister Hull Kanadu a gyle jendźelske kraleswo staja, wón rěcźeše wo sbromadnym herbstwje a wo sbromadnych iedealach. Wón nasponni sbromadnu rěcź a kulturu Sjednoćenych statow s Kanadu a jendźelskim kraleswom a rjekny, jo je Amerika gjwoje wobtśělenje wot tamneju spušchśiła, so za žanym dobywarskim sanźeranim njehoni, ale jo dźe w mėrje a dowěrjenju s druhimi ludami hromadźe dźěłaś.

Jako druhu skupinu w amerikanskej swonkownej politiju Hull kacjansku Ameriku nasponni a sacjuża dobreho susjedstwa s tutymi krajemi źrjedźinjeje a pokodnischeje Ameriki wupraji.

Tśeźa skupina je Europa, tu pak Hull Jendźelsku gobu njeliczi, dokelž wona hižo do pśenjeje skupiny skuscha. Wón rjekny, so je pśichi sdalenosći Ameriki wot Europy schmjatańa mnohich mjesow na europskej kharze słubi a so ma Europa jako zuzk pśedstaja, s kótrymž Amerika zasadnje pocłahi pyta. Wona so politiskich a hospodarskich próznowanjow njes europskimi ludami sdaluje. Ale wona ma wulki podźeł a sajm na mėrje a stabilnosći w Europje.

Jako pósledniu skupinu statny sekretar Hull Dalske ranje mjenowasche, kótreż je wot Ameriki geografiśnje sdalene, ale dla amerikanskich pocłahow na Cśichim oceanje a se stawiśnistich wuwiczow je ko wono jej sara sólizjo. Tradizija amerikanskeje politiki na Dalokim ranju gu pjecza wotewrjśene durje, kótreż gu ko pódła druhich dypkow amerikanskeho stejśišcza k rańšnej Asiskej we wulkim frěćenju sapiśnale, kótreż je go w lěcze 1922 we Washingtonje podpisało. Samėr tuteho frěćenja a druhich frěćenjow, kótreż s nim swiśuja, je był sachowanje mėra a stabilnosće w rańšnej Asiskej a na Cśichim oceanje. Tuteho samėra go amerikanske kněježeństwo też dźensa bjśišćeze dźerži.

Zeppelinowy kapitan Flemming wumrěł.

Znamjenity pionėr němskeho powětrowstwa, powětrowy kapitan Hans Kurt Flemming, je 48 lět stary na operaziju wumrěł. S nim Zeppelinska twańša powětronow a němske lětarstwo jeneho gwojich najnahonicjśischich a najspušćeźonnischich Zeppelinowych kapitanow słubi. (Fodor).

Krótke politiske powěśće

Sakas ga „Reichswart" go sajo wróćił. Samostatny redaktor tydźeńskeho cźaspisma „Der Reichswart", hrabja Reventlow je, kaž je go s pśicynjenym sakasa, sajobdał, hory leźał. Reventlow nastawk gam najwótrischo sadsuje, tiž je go s pśehladanjom do cźaspisma pśichijał.

Mandźuski kėjor Puji 6. hapryleje do japanskeho hłowneho města pśicjedźe. Nėhdźe 60 wojskowo jeho wokolinu budźe kėjora pśewodźeć. Puji budźe w japanskim kėjorskim hrodźe bydlicź a tam też politiske wobzory w audienzy pśichijimowaś.

Bjarnat Krawc a Drježdźanscy Serbja

Njeznaju nikoho z Drježdźanskeje serbskeje kolonije, kiž by telko popularnosće mėł, kaž nas njesprócniwy zynkomištr Bjarnat Krawc. Tudomni Němcy našemu mištrej zwjeśa „knjez profesor" rėkaju a je dźensa hišće w prokrańcnej starobje jara znata a woblubowana wososba. Pokhadźa to z toho, zo su jeho němske šulske spėwniki „Heimatstimmen" a „Liederbuch für Schulen" wjele k jeho sławje pśinošowale, też dołholėtne skutkowanje jako dirigent we wšelakich němskich khorach k tomu dopomha. Runje tak waženy kaž w němskich kruhach je direktor Krawc mjez swojimi serbskimi krajanami w Drježdźanach, z kotrymiž je hižo lětdźesatki dołho wuzko zwjazany. Serbja we Łužicy njewėdźa, što Bjarnat Krawc Drježdźanskim Serbam je. Jedyn z najlěpšich lubowarjow našeho ludstwa pśiruna mištra Krawca z jasno swėćatej swėcu, kotraž, dołhoż swoje pruhi do wokoliny mjeta, intensivne dźělo spėchuje. Hižo wot młodych lět sem je mištr Krawc za swój narod so horił. Do Drježdźan so pśesydliwši pśizamkny so hnydom hudźbu lubowacym pśećelam, dokelž bė hudźba a spėw załožk jeho hibićiweho dźělanja. Tohorunja pytaśe styki ze serbskimi krajanami, zo by mohł tež w cuzbje za swój małki serbski lud skutkowaś. Dźensa słuša sobu k najstarśim reprezentantam Drježdźanskeje serbskeje kolonije a je śesćeny, dokelž je jenički žiwy sobuzałožeŕ serbskeho towaŕstwa „Cornoboh". Jeho lubosć k rėći, spėwu a waśnjam swojeho luda dopokazuja jeho zapisy, kiž je jako zapisowaŕ tow. „Cornoboh" dlėši cas pisomnje napisał. Zajimawe je, zo hižo tehdy tak pisaśe kaž dźensa. Z teho spóznawamy, zo je po pismje a powazy jenajki wostał. Runje tak njeje też swój wėćnje so žórlacy humor zhubił. Wšo, štož bė Serbam k lėpšemu, pilnje podpjerowaśe. Z wosebitej jeho zasługbu je, zo je zjednoćeństwo „Serbske blido" (dźensniši „Hromadnik") sobu załožił. Tuto towaŕstwo je po přestworjenju do kruteho cylka wjele lět wodźił a też, dokelž potom do serbskeho spėwneho towaŕstwa so wuwi, jako dirigent skoro na 10 lět nawjedował. Što je wón w tutym zjednoćeństwje a w druhich tu wobstejacych serbskich towaŕstwach dźěłał, njehodźi so tu rozpisaś. Jeho njesprócniwe dźělo bu mytowane z wuznamjenjemi, na kotreż móże mištr Krawc zawėsće hordy byś. Tak je z cestnym sobustawom tow. „Cornoboha", z cestnym předsydu tow. „Hromadnika" a budźe, kaž so powėda, też, dokelž je cas žiwjenja za Serbstwo spomožnje skutkował, cestny sobustaw tow. „Jednoty katolskich Serbow w Drježdźanach, kotremuž je hižo lěta dołho přisłuša. Dokelž je našim tu studowacym Serbam stajnje z nanom był hač do dźensnišeho casa, so tudomne towaŕstwo serbskich studentow na jeho mjeno wukrěći. Zo ma naš 74lětny swjeśeńc tu wjele wosobinskich pśećelow mjez Serbami a Němcami, njeje po prawom trėbne přistatola je lėpje to naspomnić; přetoż maš też ludźi, kotrejž prawu wutrobnu powahu Bjarnata Krawca hišće přimnyli njejsu. Zaleži to zwjetša na tutych ludźoch samych, dokelž so swojich přednostkow wzdaś njemóża. Mištr Krawc sam praji: „Z kimž so w žiwjenju hišće ženje trošku skocorowaś njejsym, njeje to jenje mój prawy přećel był." Lesćiwych łažerjow njelubuje a jeli zo so něšto čini, dyrbi to być cydźělo, to je kruta zasada našeho zynkomištra. Rad spomni žortniwje na swoje młode lěta a wšelaki w młodości zworane „njewinowate worakawosce", za kotreż płaći překlepane wuprajenje sławneho mu skeho hojerja Rasputina: „Kak móžeš pokućić, hdyž ničo zhrěšił njejsy?" Zasługby našeho přewšo dobreho krajana direktora Krawca, připóznate Serbow, Němcow a druhich narodow, jeho wusmjenjenja, zwjetšuja powšitkowny nahlad na serbskeho luda, kiž sebi po casu swoje městno w kulturnymi ludami dobudźe. Njech też Bóh naš prósstwu wusłyši, zo by na wėki wėkow naš nan z tajkimi muzemi žohnowany był. F. Th. H.

Wurjadna hłowna zhromadźizna wšěch katolskich serbskich DJK 'ednotow

Z **Khrósćic.** Njedźelu 17. februara zwoła hłowny prezes wysokod. knjez kapłan Andricki wšitke jednoty k generalnej zhromadźiznje, kotraž so popołdnju w 4 hodź. pola Wjenkec wotmė. Hač na jednu běchu wšitke zastupjene. Hłowny prezes wobnowi po wuspėwanju spėwa „Hdźe statok mój?" a po přednjesenju basnje „Serbskim towaŕstwam", wot młodeho Khrósćanskeho sobustawa, popołdniše posedźenje. Wita wjesnych knjezich duchownych, wosebje pak našeho młodomėšnika knjeza kapłana dr. Hórnika. Zwjeseli so też nad bohatym wopytom.

Na to wozjewi wobšerny porjad a pola wysokal knjezej fararjej Wjency słowo k přednoški. Přednošk bė cyle dźensnišemu casej a wosebje twojej zhromadźiznje přimérjeny. Rėčeše wo bratrowskej lubosći a zhromadźeństwje a wo prawej zmysleności. K tomu poda dobre přikłady ze swj. pisma. My dyrbimy stajnje w bratrowskim duchu žiwi być. Many dwaj wulkej nadawkaj dopjelnić, a to, zo z tutej bratrowskej lubosću za našu swjatu cyrkej a za naš narod dźěłamy! Dyrbimy we wulkim cylku z cyrkwinskimi orga nisacijemi zjednoćeni być, dokelž je tole nas śkit. „Njechamy pak też ženje zabyć na naš lubý narod. Mjenujcy: **Cyrkwinske žiwjenje je zaklad serbskeho narodneho žiwjenja.** Rėčeše dale wo Domowinje a přeje sebi, zo by kóždy do Domowiny zastupił, wón sam budźe hač do poslednjeho za Domowinu wojował! Njesmėmy so na to spuśćeć, zo bu dźeja nam druzy pomhać, ně, jenož na nas samych budźe zależeć, hač dale wobstejimy! Jeho słowa zawostajichu hluboki zaćišć.

Hłowny prezes dźakowaše so rėčnikej za tutón tak naćasny přednošk a postaji hnydom jako heslo za našu zhromadźiznu słowa rėčnika: Bratrowska lubosć, a přida hišće jenička słowćko: woporniwosć! Wopory dyrbimy přinjesć za cyrkej a narod. Bjez woporow njepóńdźe.

Wjaczław Sterozewski:

Zamórscy diaboljo

38] (Pokraczowanje.)

„Schto žej pschejesze?"

„Mam wopschinsku naležnosć."

„Sceże-li gnadj knjes Brżeści?" wopraschа go někto nahladny muž je schedźiwej kosazej brodu.

„Ssym."

Tamón go na njeho mérjeschе je symnymaj, schérymaj woczomaj a rjekny njesdwórliwje:

„Wot wutwarka durje k prawizy."

Brżeści wotenźe, rosborjeny nad tajkim wobtkhadźenjom. Pryedy wschak, hacj bu jemu jażne, schto ma to na žebi, śejeschе hižo psched naspomnenymi durjemi a zastupi do wobżebneho, puschneho salona. Woteda służobnikej gwoju kharku a khwilku bojaśiwje cźakaschе krjedź sjiwo.

Po khwilźy pschińdźe malý, schérokoramjenjaty knjes s pihatym wobliczom, serjawej, pschitśihanej brodu. Jeho nakóžnej woczi pod scźerhnjenymaj mikawcźkami njewérnje tom a žem cźékaschtej. Wón słudaschе gwoju njehnaladnu brodu.

„Aha, wy to scźe? Skónczńje scźe dóschoł... Proschu, gbdźicze go, wotpoczńcze go bjes kasanja! My Europjenjo gmy tu mjes tutymi barbarami wschitcy kaž bratśja. Cźehodla scźe tak posdze pschińchli?"

„Ssym po kraju puczowaś..."

„Po kraju? Ssam? Njejscze go nabojat? Aha, frosumju. Scźe dbzył mėcź njewschédne a gwojorasne facźischcźe... wubjernje! Dyłogu kilometrow w noschdale! Ale to je tola bžé bylo zakotnje drohe. Nó frosumju: wuj go njeboji wudawkow, hdyž bže wo..."

„Ale hbže też to! Runje tunjoscź dla gym po kraju puczował. Gyle bjes stracha puczowach hromadźe je gwójbu gwojeho wuczerja we wosu..."

„Wón je potajśim gobu pschijéł?"

Sdwórliwosć go słubi s direktoroweho wobliczа.

„Knjes Snietzki je mi dźé wo nim pišał, ale... sa Waš go dźé nėschto nadeńdźe...tola... my sjbła niczo próśdneho nimamy."

Brżeści njemėrnje s porstami hrajkaschе.

„Sibła... Tajke pschemėnjenja personala bywaju kotkoźiwa wėz. Ssym to runje napišał knjesej Snietzkemu."

„Ani sa pschichod njeje wuhladow?"

„Nó, to runje nuchcu rjec. Ssnadź k ssmje. Nėsko nimamy ani mėsina ani khwile. Hłownje niz khwile. Sa waš gym s wulkej prózu wobstarat jświczku. Małku drje, ale póńdże, jenoż dla nadoby..."

Brżeści khwilku mjelczeschе

„Djakuju go, ale najśerje budu bydlicź hromadźe se gwojim wuczerjom..."

„Schto? Pola Khinjana dźjeczе bydlicź? Wy drje gortinjerze?"

„Ssym hižo nimale léto pola njeho bydlił."

„Tak! Wėśche to pschihódne za waš? Je wón ženjeny, tutón Sian-schen? Je ždékany?"

„Wėśche fastojnik. Je ženjeny, ma dorosćenu dźowku a žyna."

„Hm! Ssyna, prajiśe, a dźowku, dorosćenu.. Khodźiśe wy stajnje takle swoblekany?"

„Stajnje. To je wjele tuńscho a pschihódnischot"

„Potajkim, dokelž je tuńscho! Derje, wubjerjne! Pschihódźśe jutśe rano we 8 hodź. do kenzliże. Cźeju Wam pschedstajicź Waśichich pschihódnych kolegow a Wam dźéla pschipokasacź. A nėsko go s puczowanja wotpoczńcze. Jenoż proschu, njesapośdźujcze go, to rad nimam! Hdże bydlicze?"

„W Jn-kou, w korczińje..."

„Tak, tak... thėro dalokо", direktor stany a kiwny s wobliczom pschebitajeneho. Bė go hižo wschón smėrowaŕ a jeho módrej woczi hladaschtej krucze a smėrom sepodły nėsko hladkich mikawcźkow.

Hdyž Brżeści go wróćeji do hospody, sbani wot służobnika, so Sian-schen hischcze go wróćił njebė i wuśeła do města; Wanjowa pak bė hižo khwilu méła, wukuricź traubu a sdwórliwje bórbotaschе, jeje cźornej woczi go sybolelschej kaž wuhlo.

„Njane město... pschijomne město... wscho mójeho dostacź..."

A Ma-cźi powėdaschе: „Na rėcź pluwaju wulke a małe tódźe i bobrzikimi wokmami. Wokna fu wschelako bahnjene, ale derje i nich widźa, pschetoż tódźe pluwaju jenu pschi druhej a njesawadźeja. Lićn njech praji, hacź to wérno njeje. Wona je to też widźała."

„Cźemu gy ty wuschta? Njeśwéć žej to hischcze rasSwocźow cźłowjek waju puschcźicź njemóże. Ty go dawa słubiła pośledni słyk poniżnosće. Sadźerżicź go kaž nascheć. Njeśłuscha go za derje wukubłanu knjeżnu, bebarjo go bojach. A pschicźina wscheho — twojej wulkej nosć. Ty móżesch go pschederje bibacź! Stare waschnja bydła go hajicź..." wottorże go roschorjena macź na dźowku.

Wanj go wrócji hakle posdże wjecźor. Brżeści jemu powėdaschе wo gwojim wopyće a pschipomni, so ma nasajtra we 8 hodźinach śkasany do twornje k waźnemu rozrěcźowanju.

„Mam też gobu hicź?" wopraschа go Wań, njecźakajo ani na namołwjenje.

„Nė... ja to njedoporucźam. To rėka, pytajśe radšo bydlenje", wotmołwi młodźenc. „Bydlenje dyrbi pak bliźko twornje, najlėpje njech to je thėkła kama sa go. Tu fu pjenjeju, bżerce 20 lijanow sa prénje wudawki... Nėschto nadobny ma go też wobstaracź..." rjekny ruce a žėborne pjenjesy wdny Khinjanej, kiž kedźbnje na njeho pohladny, tola go sa nicźim wójazy njepraschа.

Nasajtra pak rjekny rosžnudźeny k gwojej jonje:

„Dyrbimoj jeju bżélicź!"

„Koho?"

„Njepraschej go tak hłupje: zusłonika a Lien."

„Ja gym thora, pschedracźowana wot wécznje nuły, wostaj nje na pokoj!"

(Pokracź. ježkuje.)

W druhim dypku porjada poda hlowny prezes powšitkowny rozhlad. Napomina wšěch, kruče stać swjatej katolskej cyrkwi. Tola kaž dołho budźemy hromadźe stać jako bratrja za narod a cyrkej, nas rozščěpić so nikomu njeporadźi a lubosć mjez nami zlamać. Wěmy, zo tež stat za nas steji a naše dźěło skita! Rozpominaše dale naše dźěło w zańdźenym lěće. Nětko sćěhowachu rozprawy kóždeje jednoty. Z krótkich rozprawow bě spóznać, kajke poměry we jednotliwych jednotach knježa a kak so tam dźěła. Zaso słyšachmy baseń „Bratrja", kotruž nam jedyn Radwórčan z raznym wurazom přednjese. Po tym jednaše so wo khětro łoskočiwej należnosći zawěsćenja. Přinošk ma so porjadnje płačić, hewak zawěsćenje spadnje.

Khróšćansey młodźency zanjesechu dwojohłósnje spěw „Wěs mi mój rjany wótcny kraj" pod nawjedowanjom towarša Šołty.

Dale so wobzamkny, zo wšě DJK jednoty do Domowiny přistupja. W mjenje jednoty rěčeše hišće knjez wučer Měškank. Domaowina přeje sebi, zo maja młodźeńcy a DJK cyłk tworić a přeje sebi dale, zo ma kóžda jednota swojeho wotrjadnika měć. Knjez farar Wjenka naspomni, zo wotmeje so w juliju za serbskeho prócowarja Tezelina Měta w Róženće serbski katolski zlět a doda k tomu nčkotre myslički za swjedźeń.

Hlowny prezes skónči zhromadźiznu z přećom, zo zaso zjnowa zahorić za našu wěru a naš narod w nowym lěće. Dyrbimy dale tak dźělać, Bohu česći a Serbam k spomoženju. Wunjesechmy hišće třikrótne „Strow daj" a wuspěwachmy spěw „Bratrowstwo sej zawěrjujmy". Po tym skónči so oficielny dźeł zhromadźizny.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 19. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Je-li zo daloko chceš, maš do ranja sedlać.
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer 0 a thermometer wodnjo +7. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer 0 a thermometer w nozy +4. Sćehla nižina je so z Jerdźelskeje k dołheniu ranju scźahnyła. Jeje jadro leješe we dźensa rano nad połnocnej Skandinawiskej. Wuběrki tuteje nižiny maju jenoz zyło słabu wliw na wjedro we našich stronach. Tehdla wjedro swjetsca spodobne wostanje a desće wjele hač k nam njedohajaju. S krótkeho wječora je so zdźaniska wyšina hač do srjedźneje Europy wupisćeła a nětko wjedro we našich kónčinach wobknježi. Nětsiše mile a rjane wjedro też jutsje hišće wobkowamy. — Jutsje srjedu žłónčko 7,05 hodź. słhadza a so 5,24 hodź. howa. Mježacy słhadza jutsje wječor 7,53 hodź. a howa so rano 7,22 hodź.

— **Wuhladny na wjedro sa jutsjischu srjedu: Mile a rjane wjedro.**

*

— **Němske listowe znamki w Posaarskej.** Wot 1. meje w Posaarskej jeniczny němske listowe znamki płacia. Mějo Hindenburgiske znamkow po 3, 6, 12 a 25 pf. maju pak so w Posaarskej wopředka jenoz znate rjane posaarske znamki němskeje pošty z napisćmom „Posaarska so domoj wróći" pschedawaca. Wudaće nawrótnych znamkow abo poczischczanych znamkow so njeje wotmysliło.

Z **Radworja.** Libšec (Polanec) wowka swjeći dźensa 80. narodniny. Hačkuliž je ju čeża žiwjenja pokhiłła, je tola hišće strowa na swoje lěta. A přeco je pomocna swojej dźowcy, kotraž je z našim šulskim domownikom, knjezom Polanom, woženjena. A kóždy dźeń čita Serbske Nowiny z wulkim zajimom. Bóh dal jej tole wjeselo hišće wjele lět! Přejemy my jej z Budyšina wjele zboža na wječor žiwjenja w kole młodeho dorosta.

S **Wulkeje Dubrawy.** W běhu sańdźeneho tydźenja je so w tudomnym hosćenzu „K sakšemu hajnikej" wobšerny kurjuš němskeho swjatka za powětrowy schit wotmětwał. Na prěnim kubłańšim wječoru pschednoschowanske kubłańši wjednik knjes Müller z Budyšina. Na druhim wječoru knjes dr. Steffen z Budyšina pschednoschi posłuži. Wobdźělenizy se sajimom na rěčnikowe zkowa pohłuchachu.

S **Njeswačidła.** Sańdźenu njedźelu powschitkownje znatej wosobje k pohrjedninemu wotpowrinkej pschewodźachmy. W Njeswačidle wumrě twarz Korla Schmiedel, kiž je tu a we wokolinje mnohemu khežu natwarił a wjele ludźom dźěła a sahłužbu dawał. We wójnje běsche jeho nadźijepołneho žona thurbił, kiž dyrbjesche jako twarźi mischtr wobkhod po nanje wjesej. — Druhi semrěty běsche dołhe lěta gmejnski pschedstejeř w bliskim Wochowje a Krónźu Armoschi Wjenka. Se žiwojim mérnym wašnjom je wón mnohim był k radże a pomoży. Wón pokhadźesche je slareje žiwotby, jeho priedowniny běchu sa sakšim khurwjerschom Augustom Ssylvnym jako wojazy, jako pschewodniny pólskeho krała z Drježdźan do Warschawy puczowali. Wjenku serbske towarstwo a wojerske towarstwo z khorhojomaj na pohlednim puczu pschewodźechtej.

Z **Němskich Pazlic**, 13. dźeń februara je stron. towarš Bautzmann z Budyšina před tudomnej městnej wuńožku němskeje dźěłoweje fronty w derje wopytanej zhromadźiznje wo stawiznišim wuwiću a dźensnišich prašenjach dźěłarskich zjednoćenstwow rěčał. Wón je na wustojne wašnje zrozumił, přitomnych za zaměry winowatosće a prawa wěrneje zhromadnosće zahorić.

Z **Kulowa.** Dźěći, kotrež so lětsa na Kulowskim póstniskim ćahu wobdźěła, su so w zańdźenym tydźenju wo nadrobnosćach póstniskeho ćaha zrěčała. Wobdźělenje budže jara sylne.

S **Klětnoho.** Se sobotnišchimi-a njedźelskimi wětrami je so na išćach a telegrafnych a elektriskich grotach wjele chkody nacźinilo. Tu a tam zu so antennowe sćejcory powalile a bo so stamale. W sahrodkach su so króny sadownych schtomow wotkamale abo so schtomy wuwalile. W lěsach je so wjele chtomow stamalo, powalilo a so na dróhu cźišło. W **Radschowku** je wichor se sylnu krutu kólnju powalił a tšschinu złomu nětkotre sta metrow daloko po polach rosnjese.

S **Rosbórka.** Hospodarski plan Rosbórskeho wokrjesa na lěto 1936 je so we wokrjesnym wubjerku dowuradźił. Po pschedpisnje sakonja wo gmejnskich finansach je so nacźišł sjamnje wupołożił. Dotal hischcze njeběsche mózno, dospołnje wurunany hospodarski plan sestajeć, w kotrymž so dochody a wudawki wurunaju. Tola też w nasčim wokrjesu so finansy tak wuwiwaju, so dešizit hladajcy wotebéra.

Serbske towarstwo „Lipa" Rakečanska swjeći swój 55. założeński swjedźeń

Je to tradizija Lipy, so spoczatk lěta sarjaduje sjawny ludowy swjedźeń na kotryž pschepschoschuje šwórnych Sserbow, so bychu někotre hodźinki žerbscheje zabawy a wjeselja pschežiwiłe. Lětža bě so swjedźeń sarjadował na krótšich dźeń, pschetoż wětrez hólzy dujachu se wschitkimi měchawami. Wschо jene, hač jena hałoša po druhej so wot schtoma wotklemi abo zyhele s tšchowu łktachu, haj sama telefonowy sejcejor dyrbjesche so potkonicź zyhlej mozy wětra, powody pak běchu žmilne a njedachu jemu na jemju padnyć. K temu wschemu so hischcze pschidruži s cźapamk deschcź, kotryž s wotmachom padasche. S krótka, bě wjedrowsće wjedro, pschi kotrymž rady pša won njeńonšch. Kajši budże to tola wopyt swjedźenja? Pšches to wschо běchu na swjedźenju wopytowarjo s Minakaka, s Wulkich Sdźarow a schtó wě s wotkel hischcze, tak so bě wopyt tola hischcze swježelazy. Wjazy dźě by hischcze městnosćej mélo, ale to wjedro! We wožinej hodźinje sapoczinasche so porjad swjedźenja. Pschedsydźa J. Schewčik powita wschitkich pschitomnych, wotzeble pak pschedsydu Domowiny knjesa Nejda, dale sastupjerjow stronу NSDAP. Shromadnje so nasch narodny spěw „Riana Lužiza" wuspěwa a potom ryšowasche J. Schewčik smyht tajkich žerbskich swjedźenjow w žerbšej a potom w němšej narěči a wunjese ftikrótnu ftawu na nascheho kanzlera a wjednika. Nětko pschedsydźese knježna Hermanez je saborjenjom prolog „Wěra do Sserbowstwa", dale pschedstajesche so narodna žena, sestajena ſ dźěćimi a dorostom po ſpěwje „Nasche Sserbſtwo ſ prócha ſtawa". Potom ſpěwachu dźěći jenohłóžnje dwaj ſpěwaj a to „Mój nan je bur a žerbſki je" a „Bur po ſdaćju nazijſchi", a dale ſćěhowachu dwaj ſchtyrihłóžnaj ſpěwaj, kotrajž zyrkwinſki měſchany thor pod wjednistwom knjesa kantora Kranza ſpěwaſche a to „Lubła Lilija" a „Buſarjowa njewěſta". Po tym wuſtupi mała ſkupina hólzow ſ rezitazijemi a to ſ prěnja „Wěſch mi mój rjany wótcny kraj", wot Sejſerja, ſ druha „Ja žym Sserb, to k'ódźem' praju", wot Jakuba Schewčika a ſ tſeca „Ja niczo rjeńſche njeſnaju", wot Jurja Schewčika, kotrež jenotliwe hólzy pſchedenjeſchu.

K temu pšchidruži so shromadny rěčny chór „Tracź dyrbi Sserbſtwo ſamowtaćź", wot Sejſerja. Saćźišchcź tutych poſtkićenjow bęſche tak pſchemóžazy, so knjes Nedo wſcho druhe ſadwyſchći na jewiſchćo ſłoczi a małym hólcam ſ ruku ſawdaćom žiwój dźak wupraji. W ſćěhowazej narěči so počzahowasche na tute pěkne a pokaſa na łubosć, kotraž so jewi w tutych tak derje pſchedenjeſenych ſpěwach. Kajka bohatoſć leža tola w tajſich jednotlych poſtkićenjach.

Spomni dale na žiwój ſobotniſchi wopyt pola knježeſtwa w Barlitzje, hdźež je wjele ſrosumjenja za naſche położenje namakał. S wjeſtſchej dowěru možemy ſapoczate dźěło dale twaricź. Rakečejnjo ſu prěni, kotrymž móže ſo tuta ſwježelaza powěſć pſchinjeſeć. Knjeježeſtwo žebi dobrych Sserbow jara waži, a pokaſa na ſłowa knjesa wſchſchcheho preſidenta Kuby na łonſchim Wětſchowſkowſkim ſlěcze, hdźež tutón prajeſche, ſo žebi kóždeho žehjewědomneho Sserba bóle waſchi, hač někotreho žukli hurapatriota. Sšwoje ſłowa ſkónčzi ſ pſchećzom, ſo ma Sserbſtwo, niz 10 lět hiſchcze, ale tyšaz lět tracź. Hrimotazy pſchiſlicźi ſćěhowaſche tutemu pſchednoſchcheſ. Nětko porěcza w tym ſamym ſmyſle też w němſkej rěcźi. K temi pſchiſłankmy ſo pſchećzitanje dopiſa k ſjwjedźenjej 55lětneho wobſtaća tow. Lipy pſchipóſłaneho. Potom ſćěhowaſche ſoloſpěw, pſchedenjeſeny wot ſobuſtawa Hermana Soki, „Bóh žohnuj će, ty Sserbow rjeńſchi kraio", tute, kaj wſchitke druhe poſtkićenja ſo wopytowarjam derje lubjachu a ſo ſ pſchikłeſkom mytowachu. Pſchiſłankmy ſo ſydom žerbſkich narodnych rejow, kotrež knjes wučzeŕ Henſel dobrozžiwje pſchedwobrješe a ſ kiž ſo pſchihładowarjam jara lubjachu. Knjes Wirt ſ Jitka ſo ſarjadowarjam ſjwjedźenja podźakowa a pokaſa na to, ſo je ſo ſjwjedźeń njedźiwajſy pſchelakich ćeſow wulkotnje poradźił. Pſchedsydźa J. Schewčik ſłi ſobuſtawy ſa 25lětne ſwérne ſobuſtawſtwo mytowascheho. Sšu to H. Mlynk, Lawiſchka a Vogt. Wupraji wſchitkim, kiž ſu pſchi ſjwjedźenju ſobulkutkowali, wutrobny dźak. Se ſhromadnym ſpěwom „Hiſchcze Sserbſtwo njeſhubjene" ſo porjad ſkónči. Wjeſela rejka ſo pſchiſamknu.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 19. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Je-li zo daloko chceš, maš do ranja sedlać.
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer 0 a thermometer wodnjo +7. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer 0 a thermometer w nozy +4. Sćehla nižina je so z Jerdźelskeje k dołheniu ranju scźahnyła. Jeje jadro leješe we dźensa rano nad połnocnej Skandinawiskej. Wuběrki tuteje nižiny maju jenoz zyło słabu wliw na wjedro we našich stronach. Tehdla wjedro swjetsca spodobne wostanje a desće wjele hač k nam njedohajaju. S krótkeho wječora je so zdźaniska wyšina hač do srjedźneje Europy wupisćeła a nětko wjedro we našich kónčinach wobknježi. Nětsiše mile a rjane wjedro też jutsje hischcze wobkhowamy. — Jutsje srjedu žłónčko 7,05 hodź. słhadza a so 5,24 hodź. howa. Mježacy słhadza jutsje wječor 7,53 hodź. a howa so rano 7,22 hodź.

— **Wuhladny na wjedro sa jutsjischu srjedu: Mile a rjane wjedro.**

*

— **Němske listowe znamki w Posaarskej.** Wot 1. meje w Posaarskej jeniczny němske listowe znamki płacia. Mějo Hindenburgiske znamkow po 3, 6, 12 a 25 pf. maju pak so w Posaarskej wopředka jenoz znate rjane posaarske znamki němskeje pošty z napisćmom „Posaarska so domoj wróći" pschedawaca. Wudaće nawrótnych znamkow abo poczischczanych znamkow so njeje wotmysliło.

Z **Radworja.** Libšec (Polanec) wowka swjeći dźensa 80. narodniny. Hačkuliž je ju čeża žiwjenja pokhiłła, je tola hišće strowa na swoje lěta. A přeco je pomocna swojej dźowcy, kotraž je z našim šulskim domownikom, knjezom Polanom, woženjena. A kóždy dźeń čita Serbske Nowiny z wulkim zajimom. Bóh dal jej tole wjeselo hišće wjele lět! Přejemy my jej z Budyšina wjele zboža na wječor žiwjenja w kole młodeho dorosta.

S **Wulkeje Dubrawy.** W běhu sańdźeneho tydźenja je so w tudomnym hosćenzu „K sakšemu hajnikej" wobšerny kurjuš němskeho swjatka za powětrowy schit wotmětwał. Na prěnim kubłańšim wječoru pschednoschowanske kubłańši wjednik knjes Müller z Budyšina. Na druhim wječoru knjes dr. Steffen z Budyšina pschednoschi posłuži. Wobdźělenizy se sajimom na rěčnikowe zkowa pohłuchachu.

S **Njeswačidła.** Sańdźenu njedźelu powschitkownje znatej wosobje k pohrjedninemu wotpowrinkej pschewodźachmy. W Njeswačidle wumrě twarz Korla Schmiedel, kiž je tu a we wokolinje mnohemu khežu natwarił a wjele ludźom dźěło a sahłužbu dawał. We wójnje běsche jeho nadźijepołneho žona thurbił, kiž dyrbjesche jako twarźi mischtr wobkhod po nanje wjesej. — Druhi semrěty běsche dołhe lěta gmejnski pschedstejeř w bliskim Wochowje a Krónźu Armoschi Wjenka. Se žiwojim mérnym wašnjom je wón mnohim był k radże a pomoży. Wón pokhadźesche je slareje žiwotby, jeho priedowniny běchu sa sakšim khurwjerschom Augustom Ssylvnym jako wojazy, jako pschewodniny pólskeho krała z Drježdźan do Warschawy puczowali. Wjenku serbske towarstwo a wojerske towarstwo z khorhojomaj na pohlednim puczu pschewodźechtej.

Z **Němskich Pazlic**, 13. dźeń februara je stron. towarš Bautzmann z Budyšina před tudomnej městnej wuńožku němskeje dźěłoweje fronty w derje wopytanej zhromadźiznje wo stawiznišim wuwiću a dźensnišich prašenjach dźěłarskich zjednoćenstwow rěčał. Wón je na wustojne wašnje zrozumił, přitomnych za zaměry winowatosće a prawa wěrneje zhromadnosće zahorić.

Z **Kulowa.** Dźěći, kotrež so lětsa na Kulowskim póstniskim ćahu wobdźěła, su so w zańdźenym tydźenju wo nadrobnosćach póstniskeho ćaha zrěčała. Wobdźělenje budže jara sylne.

S **Klětnoho.** Se sobotnišchimi-a njedźelskimi wětrami je so na išćach a telegrafnych a elektriskich grotach wjele chkody nacźinilo. Tu a tam su so antennowe sćejcory powalile a bo so stamale. W sahrodkach su so króny sadownych schtomow wotkamale abo so schtomy wuwalile. W lěsach je so wjele chtomow stamalo, powalilo a so na dróhu cźišło. W **Radschowku** je wichor se sylnu krutu kólnju powalił a tšschinu złomu nětkotre sta metrow daloko po polach rosnjese.

S **Rosbórka.** Hospodarski plan Rosbórskeho wokrjesa na lěto 1936 je so we wokrjesnym wubjerku dowuradźił. Po pschedpisnje sakonja wo gmejnskich finansach je so nacźišł sjamnje wupołożił. Dotal hischcze njeběsche mózno, dospołnje wurunany hospodarski plan sestajeć, w kotrymž so dochody a wudawki wurunaju. Tola też w nasčim wokrjesu so finansy tak wuwiwaju, so dešizit hladajcy wotebéra.

Wusudźenja

§ W pschepjelnjenej sali jednasche wulka khostanska komora krajneho žuda pschećzimo bytromaj a to 28. lět staremu Matej Kästnerej a 31 lět staremu Gustawej Kästnerej, wobaj w Torowizy rodźenaj a we Khwacźizach sajdlenaj, shromadneho spalerstwa a namolwjenja druheho k spalerstwu dla. Gustaw Kästner je nałeſł žiwnoſće žwojeho nana Pawola Kästnera. Max Kästner dźełasche pola žwojeho bratra a bydlesche pola njeho. 3. junija 1932 rano wuhlada krótko po 1 hodź. nózny straźnik, so žo kublowa bróžeń pali. Woheń běsche žrjedź tawrjenja wudyrił, a bróžeń žo do cźišta spali. Samoſćejenja wuplacźi tehdy Pawołej Kästnerej jako wobježdźerjej hospodarſtwa rjanu ſummu pjenjes. Tehdy njemóžeſche žo ſwěſcźicź, schtó bęſche, bies dwěla ſakojenu woheń, ſawinował. Halle wjele podšišcho so wo tym rěcźeſche, ſo ſtaj bratraj K. pſchi ſeńdźenju ſ murjerjom Wuſchom ſ Budyſchina tutoho namotwjakoj, ſo by domſke kubła ſapalił a ſa to běſchtaj jemu 200 hr. poſtićakoj. S tym naſta ménjenje, ſo ſtaj bratraj w junju 1932 bróžnju ſapalikoj. Pſchi pſchepytowanjach wuſna ſo najprjedy Max Kästner bołpolnje, połdźišcho so też Gustaw Kſtner žpźela žwojeho njekłutka wuſna. Wobaj ſo do jatby wjaſchtaj. Pſchi jednanju ſtóšeli Max Kästner, ſo je jeho nětko woženjeny bratr Gustaw 2 lěcźe dołho cźwilował, ſo by dobżerżanu bróžnju ſapalił. Skónczńje běſche tutym namotwjenjam podležał. S pjenjesami brtra a ſ jeho pſchihłoſowanjom kupi 2 žwećzy, jenu ſ njeju ſtajt jeho bratr w jeho pſchitomnoſći do bróžnje, ſtajt na nju tyſku, do kotrejež běſche dźěru wurěſał a wobkładże wiſho ſ drjewom a ſłomu. Sſam potom žwećzku ſajwěcźi a dźěſche ſpać. Jeho bratr pak hiſchcze na ſamóžnym wjecźoru do Budyſchina k ſwojej njewjeſce jėdźeſche a hałe ko wokolo 11 hodź. wróćźi. Bliſke domſke měſješche ſo ſobu wotpaliłć, ſo by ſo we nowym domſkim ſa bratra Gustawa a jeho žonu rjane bydlenje wutwariło. Jeho bratr je też murjerjej Wuſchej 200 hr. pſchiłubił, kbyż domſke ſapalł. Wuſch pak bęſche to wotpokałał. Gustaw Kästner pak wſchu winu na žwojeho bratra Maxa wotwali. Po nim je wón tutón plan mumyſlił a wumiedł. Jeho bratr je pſchihotowanja k wołnjej cźinił. Sſam drje je wo tym wědźał, ſo žo bratr je ſapaleŕſkimi myślemi noſzy, ale wo wuwjedjenju ſamym njeje žo w niczim wobdźělił. Też njeje Wuſcha ſ ſapaleŕſtwu namołwjał. — Wuſch ſam njemóžeſche ſo na taſki pſchipad ſnźa dopomnicź a łkoji też po tym ſwoju pſchiſłahu. — W Kaſtnerez žwójbje běſche hižo dłeſchi cźaż wulka ſwada mjes wobſtorženymaj bratromaj, haj ſama, bźa. Kóždy druheho po mózności ſpyta porjeſćicź. — Sšwjd dóńdże k pſchešwedčenju, ſo ſtaj bratraj ſhromadnje woheń ſałożiłoj a ſa ſudźi kóždeho ſ njeju pſchi pſchiliſćenju pſchepytowanſkeje jatby k 2 lětomaj jaſtwa a cźeſtne prawa ſo jimaj wotrjeknychu. Mot ſpytaneho namołwjenja murjerja Wuſcha k ſapaleŕſtwu ſo wuſmołdźichtaj.

Wusudźenja

§ W pschepjelnjenej sali jednasche wulka khostanska komora krajneho žuda pschećzimo bytromaj a to 28. lět staremu Matej Kästnerej a 31 lět staremu Gustawej Kästnerej, wobaj w Torowizy rodźenaj a we Khwacźizach sajdlenaj, shromadneho spalerstwa a namołwjenja druheho k spalerstwu dla. Gustaw Kästner je nałeſł žiwnoſće žwojeho nana Pawola Kästnera. Max Kästner dźełasche pola žwojeho bratra a bydlesche pola njeho. 3. junija 1932 rano wuhlada krótko po 1 hodź. nózny straźnik, so žo kublowa bróžeń pali. Woheń běsche žrjedź tawrjenja wudyrił, a bróžeń žo do cźišta spali. Samoſćejenja wuplacźi tehdy Pawołej Kästnerej jako wobježdźerjej hospodarſtwa rjanu ſummu pjenjes. Tehdy njemóžeſche žo ſwěſcźicź, schtó bęſche, bies dwěla ſakojenu woheń, ſawinował. Halle wjele podšišcho so wo tym rěcźeſche, ſo ſtaj bratraj K. pſchi ſeńdźenju ſ murjerjom Wuſchom ſ Budyſchina tutoho namotwjakoj, ſo by domſke kubła ſapalił a ſa to běſchtaj jemu 200 hr. poſtićakoj. S tym naſta ménjenje, ſo ſtaj bratraj w junju 1932 bróžnju ſapalikoj. Pſchi pſchepytowanjach wuſna ſo najprjedy Max Kästner bołpolnje, połdźišcho so też Gustaw Kſtner žpźela žwojeho njekłutka wuſna. Wobaj ſo do jatby wjaſchtaj. Pſchi jednanju ſtóšeli Max Kästner, ſo je jeho nětko woženjeny bratr Gustaw 2 lěcźe dołho cźwilował, ſo by dobżerżanu bróžnju ſapalił. Skónczńje běſche tutym namotwjenjam podležał. S pjenjesami brtra a ſ jeho pſchihłoſowanjom kupi 2 žwećzy, jenu ſ njeju ſtajt jeho bratr w jeho pſchitomnoſći do bróžnje, ſtajt na nju tyſku, do kotrejež běſche dźěru wurěſał a wobkładże wiſho ſ drjewom a ſłomu. Sſam potom žwećzku ſajwěcźi a dźěſche ſpać. Jeho bratr pak hiſchcze na ſamóžnym wjecźoru do Budyſchina k ſwojej njewjeſce jėdźeſche a hałe ko wokolo 11 hodź. wróćźi. Bliſke domſke měſješche ſo ſobu wotpaliłć, ſo by ſo we nowym domſkim ſa bratra Gustawa a jeho žonu rjane bydlenje wutwariło. Jeho bratr je też murjerjej Wuſchej 200 hr. pſchiłubił, kbyż domſke ſapalł. Wuſch pak bęſche to wotpokałał. Gustaw Kästner pak wſchu winu na žwojeho bratra Maxa wotwali. Po nim je wón tutón plan mumyſlił a wumiedł. Jeho bratr je pſchihotowanja k wołnjej cźinił. Sſam drje je wo tym wědźał, ſo žo bratr je ſapaleŕſkimi myślemi noſzy, ale wo wuwjedjenju ſamym njeje žo w niczim wobdźělił. Też njeje Wuſcha ſ ſapaleŕſtwu namołwjał. — Wuſch ſam njemóžeſche ſo na taſki pſchipad ſnźa dopomnicź a łkoji też po tym ſwoju pſchiſłahu. — W Kaſtnerez žwójbje běſche hižo dłeſchi cźaż wulka ſwada mjes wobſtorženymaj bratromaj, haj ſama, bźa. Kóždy druheho po mózności ſpyta porjeſćicź. — Sšwjd dóńdże k pſchešwedčenju, ſo ſtaj bratraj ſhromadnje woheń ſałożiłoj a ſa ſudźi kóždeho ſ njeju pſchi pſchiliſćenju pſchepytowanſkeje jatby k 2 lětomaj jaſtwa a cźeſtne prawa ſo jimaj wotrjeknychu. Mot ſpytaneho namołwjenja murjerja Wuſcha k ſapaleŕſtwu ſo wuſmołdźichtaj.

Radio

Sorjedu 20. februara ſo łłyſchi:

Königsmusterhausen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.30 wjeſeły rańſchi konzert. 10.15 němſka ludowa hudźba. 11.40 ſa burow. 12 pſchipołdnišchi konzert. 14 wſchelakoſće. 19 a nětko je ſwjatok. 20.45 rejwanki wječzor.

Lipsk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.05 ſa burow. 6.35 rańſchi konzert. 8.20 tacźele. 11.45 ſa burow. 12 tacźele 14.40 tacźele. 16 ſa mkodźinu. 18 němſke ludowe ſpěwy. 19 wjeſeły wječzorny konzert.

Hłſchcze ważne ſ dnjoweho programma, Barlin: 22.30 Maxa Regerowy konzert. Königsberg: 21 pſchany wječzor. Frankfurt: 21.20 Chopinowy konzert. Warſchawa: 20.50 ſwjedźeńſki konzert. Praha: 20.45 Schubertowe ſpěwy.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Der Grundſtücksbeſitzer Johannes Horlitz in Rattwitz hat um Genehmigung zur Einführung von mechaniſch und biologiſch geklärten Spülabortwäſſern aus dem Wohnhaus Nr. 68a der Flur Rattwitz in den über das Flurſtück Nr. 66k derſelben Flur fließenden Bach durch eine vorhandene Siedlungsſchleuſe nachgeſucht.

Dieſer Antrag wird nach § 33 des Waſſergeſetzes mit der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwendungen gegen die begehrte Waſſerbenutzung binnen 2 Wochen vom Tage des Erſcheinens dieſer Bekanntmachung bei der Amtshauptmannſchaft, Zimmer 24, wo auch die Pläne zur Einſicht ausliegen, anzubringen.

Beteiligte, die ſich in dieſer Friſt nicht melden, verlieren das Recht zum Widerſpruche gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, am 15. Februar 1935.

Der Amtshauptmann.

Hdyž so nad radiom wjeseliće pisajće nam, hdyž so na mjón hněwaće — pisajće nam też.

Statny zwjazk němsk. wobdźěłnikow radia (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hošic hasy 21

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerć a za nawóšiki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283. W tu khwilu tarifna liſćina čo. 3 płaći.

Nawrót

S wulkimi, cžežkimi krocželemi Jurij Drjewik po schérokej dróšy stupaše. Nad honami leješe njedželska rańsca cžichota. Jeho šedrjenu napohlad šo do šwjedženšeje, mérneje pschešroše, šwétły kabat rostorhany, bjes kornarja a ſ wopramdžitym mjeswocžom dundaka pod šattócženym, wupuschcžanym klobukom. Brodate, pokhmurjene mjeswocžo, ſ wélšikom a wjedrom šbrunjene, ſ džiwimaj, njemérnymaj wócžkomaj a pohladnjenjom, kaj ma je honjene šwérjo, kotrež žaneho wupucža wjazy njewé.

Njemérne kaj wócžko, tak njemérne šu tež myšle ſa ſ hłubokimi fałdami pschikrytym cžołom.

Woni budža rjenje hladacž, hdyž šo tatle njewocžakowany domoj wrócži! Sšo domoj wrócži, kaj bésche macž wéschcžika — jako dundał!

A schtó bésche wina? — Wón šnadź?!

Tši krute léta, napjelnjene ſ hubjeńšwom a nuſu a šadwélowanjom, bęchu jeho tak daloko pschinješe, šo dompucž naštupi.

Prénje khežkt domjazeje wšy šo jemu pokašachu. Tu wón dróhu wopuschcžiwschi šo po kučnej schcžežaju šawinu, kotraž ša štatokami, bróžnjemi a hródžemi wjedžeše a na kuzu wubéža, kotraž ša štarschiſkim štatokom leješe.

Krutý wuras w jeho mjeswocžu šo ſkerje pohłubschi. Rossudženy blížeše šo domej.

Tu wocžinja šo durje, małý, cžorny trundlacž jemu schcžowkajo mjes nosy skocži, tola w pschichodnym wokomiku pschihbadnika špóſnamschi, trundlacž šaſtakuje žebi ſ radošcžu žaneje rady njewé a bézi ſ wopuschu wjechlušo žónišej napschecžiwo, kotraž pschihładuje na thežinym prosy šteji.

„Macži!“ Jurjej słowo nékak w schiji wošťanje. A hišcže jónu: „Macži!“

Šuche cžéło žónišeje šyma pschebéži. W pschichodnym wokomiku pak ma šo burowka šaſo w mozy a mérnje, jako by jenoš nékotre hodžiny doma njebył, jemu napchecžo klinczi: „Witaj, Jurjo! Sšy tu šaſo? Sašťup!“

Némy kroczi Jurij ša maczerju do domu. Nutskach w jitwi žona šyma na šawku ſ wokmu cžehnje, tak šo jemu wšcho raušeše šnéžko mjes wocži pada, a pohladnje jemu pruhało do wocžow. Potom wobé ruzu na jeho zamjo położiwschi šwoju šprózmu hłowu ithli.

„Dołho šo wuwoštał, a štajnje šebi myšlach, šo šo tola hišcže jónu domoj namakasch!“

Do myšlow šanurjena wona pschi nim šedžeše, ale žaneho słowczka wot jeho šedrjenym wonkownym, žaneho praschenja pches jeju hubje njepschidže.

„Tak, a nétko šo ša blido pożydź! Budźeſch hłódny a lačny!“

Se špěchnej ruku jemu pschinješe, schtož móže burški štatok posticzicz: šuchene mjaſo, kołbašu a chléb.

Pryedy pak hacž Jurij jéſcž łapocža, praschesche šo — a jeho wócžaz njemérnje pytaschtej—: „Hdže cžt tamni šu?“

„Ssu kemschi a do hodžiny šo njewróca!“

Nadobo jemu dych štejo wošťanje. Nahle na štronu wudžéra a na holczku pohladawschi, kotraž w pschimocžinjenych durjach šteji.

Jeie a bratrowe dżeczki —

„Wótaj jenoš šedžo. A ty, Hanka, pój šem a praj „Witajcže“. To je wuj, wo kotrymž cži mama telko powéda!“

Dowérśiwje pschišłupiwschi holczka rjekńje: „Njewérno, wujo Jurjo. Wy nétkole pola naš wošťanjecže? Potom nétrjeba šo mama . . .“

„Mjelcž, maał blabotawka! Dobéž wdžicho do šahrodki a pschinješ wujej rjany kwécžeſ!“

Stara macž hłubócho posdychuje. „Haj, haj, dołho šy wuwoštał, a ženje šo njepraschesche, schto doma cžinimy.“

„Sawécže Wam njepobrachowach!“ wón nimale špjerawje šnapschecžiwi.

„Ssy šebi toho tak wérny? Njeměnišch, šo je ša burški štatok lépje, hdyž młody bur roskašuje a niz stara, šprózna žona?“

„Schto — schto dyrbi to rékacž, macži? Jan tola njeje . . .“

„Jana šu na kórchow donješli, tehdy bésche dżeczo łódy nékotre mézaży!“

Jurij hłuboko šwoju hłowu słoži. Njeſmaži šebi, na macž pohladacž, a ſ wutrobu połneje trudoby macžerným ſkowam pschipoślučhasche:

„Wésche hoży, tužny pózńjeschi dżeń. Popołdnju šo cžežke njewjedro na njebju pschihotowasche, a bésche nimale cžma. Wécžmy zyły dżeń žito domoj wošyli. Połedni wós hišcže dyrbjesche pod łuche. Runje žako chżyschе šo Jan ſ nakopjenej fóru ſ pola na pucž wuwinuvcž, pschekhwata jeho šmjerzcž a wón wošta ſ błyſkom šaraženy na polu leżo.“

„Macži“, Jurij šastona, ſ hróſbu a želnoscžu tschaženy, „a ja Mašk tak dołho šamych wošťajich! Ow, macži, macži!“

„Njech je derje, Jurjo! — Hłowna wéc je, šo šy tola hišcže pucž wrócžo namakał! — A nétko cžiši, šo do twojeje komorki pschiduješch a šop schewobłekasch, prjedy hacž młoda a cželedź domoj pschidu. Twoje wéšy šu w porjadku. Stajnje takle myšlach: dšenša abo jutkle móże wón pšched durjemi stacž, potom njech hnydom špóſnaje, šo je doma!“

Hdyž šo Jurij nécžto posdžiłcžo do jitwy wrócži, bésche wón ſ draſtu dróhi tež wschu miersatoſcz a ierocz towarjscha, kotrež žaneje domišny nima, w komorzy wotkładł, a ſ jašnymaj, šwétłymaj wocžomaj wón pschedu šwoju staru macž stupi.

„Tak, macži, nétko chzu wschē šwoje mozy šafadžicz, šo bych šnajmjeńscha dżeń ſ toho šaſo narunak, schtož šakomdżich!“

W šamſnym wokomiku wocžinja šo šady njeho durje, a w nich šteji młoda žónška še šadžiwanymaj wocžomaj a wjeſelym mjeswocžom.

Sa ruku dżeržt ju mała holczka, kotraž ju do jitwy ſcžahnywschi jušta: „Wérisch nétko, mama, šo tu wuj Jurij je?“

Wona jemu wobé ruzy połoži, a błyſchcž w jeju wocžomaj je jemu drje najrjeńschi, nadžije najpołnischi pośtrow domišny!

in.

Towařstwowski powěstnik.

Pančicy. Prosy so, zo bychu hošćo na koncert „Lipy Serbskeje“, kiž so přichodnu srjedu w Pančanskim hosćencu wotměje, z časom přišli, zo móhli z dypkom 1/48 hodź. započeć, dokelž je programm jara bohaty.

Hospodarski rozhlad

Wuteru 19. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 dollar	2,498	100 pólsk. złotych	47,03
1 jendželski punt	12,17	100 čěskosł. krónow	10,407
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,43

Barlinska burša ſ dnja 18. februara. Njedźiwajo pschedležazych nastorkow, kaž podpiſanje nowjeho moratorija abo spokojazeho wotſamtknjenja pruſkeje štatneje banki šapocža burša w šłabym położenju. Pschi najmjeńschim pokliczenju wotdrjebowachu kurzy do 1 proz. Kuliša bésche pschi tym wocžakowaza. W akcijach Daimler běchu wjetſche wotedawanja, kotrež kurzy wo nimale 2 proz. štłóczichu. Też **rentowe wiki** běchu cžiche a też tu kurzy popuschczachu.

Barlinſke žitne wulkowiki. Barlinſke žitne wulkowiki poſticzachu na špocžatku noweho tydženja njepschemjenjenu mérny wobras. Poſticzenſke a wothutowe šaměry šo njeſchu w niczim pschemjenile. W khlébowych žitach pschedležachu dość poſtickenjow, tola młuny džiwajo na njeſpokojazu wothut muki jara kedźbliwie nakupuja. Na wowšnych wikach šo žymjeńneho wowša dość poſticza, druhich druzinow pak na wikach njeje. Też jačmjenje maja mérne wikt.

Wežera płaciſche w Barlinju zentnar

pschežiwy W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rožki R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — jačmjenja G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowša H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	18. 2.	15. 2.		18. 2.	15. 2.
Pšeńca	208,5	208,5	bunv	15,7-16,2	15,7-16,2
rožka	168,5	169,5	woka	12,5-13,0	12,5-13,0
jačmień now.	—	—	módre lupiny	11,5-11,7	11,5-11,7
jačmień, nal.	207-211	207-211	žołte lupiny	15,0-15,2	15,0-15,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica			raps. wosušk		—
pšeńč. muka	27,25	27,25	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	22 80	22 80	such. trubanč.	4,47	4,47
nš. wotruby	11,53	11,53	běrmi. kmški	9,10-9,20	—
ržane „	10,03	10,03	syno, 50 kg		
raps	12,25	12,25	ržana sloma		
hróch, Viktor.	31,5-32,5	31,5-32,5	wšeńč. „		
lane symjo	12,25	12,25	wowsna „		
pieluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaćizna za pšeńcy za wupłodźerja 8: 200.5 9: 202.5
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 160.5 11: 164.5
Płaćizna za ječmień za wupłodźerja 7: 160.5 9: 165.5
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: 160.5 13: 163.5

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

18. februara 1935 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 100

Połnomjasne, wukormjene, najł. rězneje hódnosće młode	35—37
Starše	29—34
Hewak połnomjasne, młode	25—28
Starše	18—24
Mjasne	—

Byki 200

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	35—37
Hewak połnomjasne abo wukormjene	33—35
Mjasne	30—32
Snadnje wuwite	26—29

Jałojcy a kruwy: 302

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	33—34
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	26—32
Mjasne kruwy	21—25
Snadnje wuwite kruwy	12—19
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosći	34—37
Hewak mjasne jałojcy	30—32

Wowcy: 775

Nailépše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	38—41
Srénje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	34—37
Mjasne wowcy	—
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	—

Celata: 1041

Nailépše kormjene čelata wot cyca	43—45
Srénje kormjene čelata wot cyca	35—42
Snadnje wuwite	30—34
Najšpatnišе	23—28

Swinje: 3149

Tučne swinje, přez 3 centnarje čežke	51—52
Połnomjasne swinje wot 240 hač 300 puntow čežke	48—52
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 puntow čežke	46—50
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 puntow čežke	43—48
Mjasne swinje wot 80 hač 100 puntow čežke	—
Rancy	45—47

Směški

Pschezo pschihotojnje.

Knjes Klepacž je do mužikeho lohaj šawadžił. Wulkomyślnje, kaž Klepacž někto je, dha wón mužikemu 20 hriwnow bołoſtnych pjenjes. „Měježe džat“, praješe mužiki, „jeli pschipadnje šaſo nimo jědżeče . .“

Summarizy.

„Schto dha móječe powschitkownje wo rownſtich kjezach prajicz?“ pruhuje knjes profeſor Wobuznik swojich xjadowanju. — „Kóždy bu njenje abo bóle šamordowany“, wobkruci Fryza Piſkorjak.

Corne sukno (počehnjenja) za žonjace kožuchi
180 cm šěroke mete 7,00 a 8,50 poskića
Schaaf

Dybzačnu skótnu wahu
hiegnorečenje wažacu, za howiadła 1,30 hr., za swinje 1,50 hr., poskića
Hans Böhme, Gelenau (Erzgebirge)
Porto wosebje. Zastupjerio so pytaja

Čelata,
do Gdanskeje zapisanskeje knihi howjadłow zapisane, 1934 w přerězu 4600 litrow z 3,26 % tuka wopřijacy, ma stajnje na předań
Zarjadnistwo ryčerkubła w Rakecach

Hosćenc Centralne dźiwadło
w Budyšinje
Wuteru a srjedu **wulke**
swinjorězanje
Wšě rězanske pojědże.
Wutrobnje přeporučujetaj E. Herrmann a mandželska
Dźensa wutoru: Dolha nóc!

Hotel Rachlitz w Budyšinje
Dźensa wutoru wot 6 hodźin a jutře srjedu
swinjorězanje po znatym wašnju a hajkosći!

„Serbske spěwarske“
wot jednoreho hač do najwoseh-nišeho wuwjedźenja su zaso dóšće
Serbska knihařnja w Budyšinje

Radosć a strowosć zaruči tebi twój ródny serbski statok

Słónco narodneje lubosće
pak přinjesu tebi do twojeho lubeho domu naše
SERBSKE NOWINY
Praj tohodla swojemu susodej zo by je sebi pola dowěrnika abo na pósće za **1.50** hr. skazał.

Přiłoha k čisłu 42

SERBSKE NOWINY

Wutoru 19. februara 1935

Jan Nali:

Drobnosće z bywšeje lijernje zwonow w Małym Wjelkowje

Mały Wjelkow wobšedźeješe w sandźenym lětstotku rjanej a dobrej rjemješkowej pśchedewšacji, w kotrymaj tójšchto ludźi, wošebje też wjele Serbow, swój chleb sašłužeješe. Běchtaj to garbarnja a lijernja zwonow. Wošebje wo pošledniej chězu wšchelake drobnosće zapiskaš, za kotrež mi sdwórliwje šwérny cytar „Serbskich Nowin", knjes Jan Rostok z Wulkeho Wjelkowa, material podawaše a wo kotrychž mam sdaće, so tu za zwšchitkownu sjawnosć zajimawe. Dźeńża staj jenož wón a wéšty knjes Rjela z Małeho Wjelkowa hišće jenickaj, kotraj staj tamnu sandźenu dobu nawędźikoj.

W małej chěžy (snapšchecza dźeńźnišcheje dźełarnje a wikowarnje wobuczow knjesa Weinerta), kotraž je po chězu powjetšchenja dźeławych městnoscow dla žo posłuźiła, sakoži žebi w lěcze 1803 wéšty Biedrich Gruhl mału mošazowu lijernju. Shotowješe a liješe tu pśchi skromnych wobsteinoscach małe šwónčki a druhe mošazne a koprowe wézy. Po chězu powjetšchi tworniu pśchimérjenu tehdomnišchim poméram a šwaži žo też, nimo druhich wézow, na lecze zyrkwinskich zwonow. We běhu chěza žo tworniła rjenje roswiwaše a pśchinješe wobšedźerjej dobru sašłužbu.

Rosprawjeł dźełaše w tworni w létach 1883—1886. W tutych létach tam něhdże na 45 ludźi dźěło a chleb namaka. Tak někotry šwjeceješe tam šwój 40- abo 50-létny jubilej, wo kotrychž šwjatocznoscach rosprawjeł žiwje powědaše a na tamnišche chězy z wjeseloscu spominaše. Nimo hižo naspomnjenych wézow šhotowjachu tu też wošebje wodowe honacje, ventile a pśchiprawy za w tehdomnišchim chězu wšchudże nastawaze palenjarnje na rycerskich dworach. Ljerjo mošasa šu tak někotry knježi dwór wopytali a spósnali. Zwonow ljachu tu w pścherěšku wob lěto něhdże tři hacź wózow; druhdy też wjazy.

Zwony žo rozeššylachu mjes druhim do Dittersbacha w Sakšej, do Gubina a Cźělichowa w Bramborskej atd. W naschej blišchej domišnje šu zwony w Bacźonju a wošebje też w Budyškej Michalskej zyrkwi z naschoje lijernje. Druhe zwony sašo, kaž Radwoške a te na zyrkwi Marije-Marty w Budyšchinje njepokhadźeju wot tud. Najcźežšchi tu zhotowjeny zwón je nimale 72 zentnarjow cźežki, a wukonja zwoju zwjatu słužbu w Stargardskej zyrkwi w Pomorskej.

Nješchto lět pśched wudyrjenjom wójny mjes Jendźelcźanami a Burami w Južnej Afriku žo tši wulke zwony do města Kapštadta wotpósłachu, schtož běše žobu poslednja wjetšcha skasanka sa Mały Wjelkow. Rosprawjeł pokasowaše mi hišchcze rjany wobras z zwojeho wobšedźeństwa, na kotrymž běše žyła tehdomnišchich dźełacźerjow woźrjedź naspomnjenych zwonow krótki cźaš wotpółkanjaj wobrasowanych. Chcźychu jemu hižo dawno drohotny wobras wužebricź, ale Rostok khowa a waži žebi jón jako drohu debeńku, haj žamo jako relikwiju.

*

Hišchcze nješchto wo pschihotowanju a dźełu pśched lecźom zwonow. Rostok sastawaše tu to měrno terminia. Prjedy hacź žebi na lecźe myślachu, pschihotowachu žo formy, schtož dołhi cźaš traješe. Hdyž běše wšcho na lecźe tak daloko pschiprawjene, dyrbješe tepjeć potom rano sahe ranowcź a 10 dwěmaj hodźinomaj woheń pod kotołom załožicź. Prjedy hacź žo trěbna cźoplota dozpě, to rěka, prjedy hacź mošas běžeju temperaturu dosta (a to druhdy hacź do 40 zentnarjow cźežki kruch), dyrbješe hacź do schtyrjoch metrow schmrěkoweho trjewa pschetepicź. Běše wjedro abo wětšk pschihódny, sapocźachu z leczom popołdnju něhdże w 3 hodźinach. Pschi njepschihódnym wjedrje (lajcź runje dźeńża njedźelu pschi pišanju tutych rjadkow knježi) traješe lecźe dlźe, haj žamo hacź do pózdnjeho wjecźora. Hdyž mi knjes Rostok tyžowaše nadrobnje tepjenje a lecźe do formow, saměstnjenych twjerdźe we hłubokej semi, myślach na Schillerowu pěseń wo „zwonu".

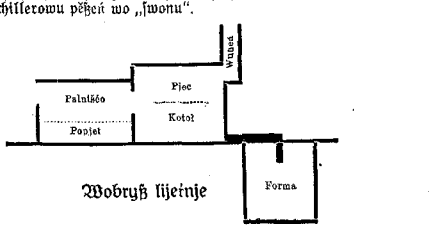

Wobryß lijernje

Doba twarjenja zyrkwjow a z tym lecźe zwonow we wjetšchim rozmérje žo pominu. Nowocźaknišche twornje nastawachu, a z nimi rozcźechu cźeje sa lijernju zwonow w Małym Wjelkowje. W lěcze 1886 pschewza lijernju wéšty Theodor Werner. Měješche dże nimale wot spocźatka žo bědźicź. Prěnje léta hišchcze žo jeho dźěło nječak wupłacźeše. Po někotrych létach pak pschiňdże do pschezu wjetšchich pjenježnych wustojnscow. W lěcze 1896 njemóješche wjazu swoje winowatoscze dopjelnicź. Konkurs žo nad jeho pschedewjacźom wotewri. Druhi pjenježnik žo njenamaka. Tak šandźe w tutym lěcze něhdy tak kcźežaze rjemjeslo w Małym Wjelkowje.

*

Dźěl dźełacźerjow namaka w tudomnišchej Bräuningerez garbarni, kotraž tehdom hišchcze z wuspěchom dźełaše, wucźeł. Druhi dźěl pytaše žebi druhdże dźěło. Sbork dźełacźerstwa poda žo na derje sašłuženy wotpocźink. Nimale wschitzy dźeńża žanych seriješkich staroscźow wjazu njesnaja a wuživaja swój wěcźny wotpocźink.

Też w „garbarni" pocźa po létach klazacź. Swoju pošledniu dobru konjunkturu wužiwše wona w cźasu šwětoweje wójny, hdyž sa wójnske potrěbnosće dźełaše.

Też tu njeńdźeješe po tutych létach wjazy dopołdnja. Cźeše žo kopjachu a pschedewjacźe žohnowaše cźažnosć.

Tak šandźe kražnosć šwěta.

Motor šady — wacźoki prědku.

Sportski automobil na wustajenzy automobilow w Barlinje. Konstrukcija tuteho wosa je sajim wopytarjow wustajenzy šokowała. Pola tuteho auta je žo motor šady pschiprawił, prědku pod hawbu pak žo wacźoki khowaja.

Bobak:

Zejhrawaj, zejhrawaj „Pjerunje"!

9]

(Pokračowanje.)

Krajina so zasy horbi. Wulka wjes so přisuwa. Zamožne burske statoki: Nowe Kramsko. Wjesnjenjo rěča słowjansku rěč, rěča pólski. Na wobkhodach widźu nimo němskich tež pólske napisy . . . Što to? Sym so zabłudźił přez mjezy? Ow ně, k pólskej mjezy je hišće daloko, hišće něhdźe 10 kilometrow. Ale sym dojeł do Babimoscanskeho wokrjesa a tu je hišće sylna pólska mjeńšina, kiž po swětowej wójnje wosta w němskich mjezach. Wjetšina wobydlerstwo Babimoscanskeho wokrjesa je dźens hišće pólska. W jenej wsy — w Chwalimje — nadeńdźeš samo hišće potomnikow Serbow. Bohužel tuta zajimawa serbska wjes srjedź Polakow je trochu jara na połdnju, zo ju tónkróć hišće wopytać njemóžach . . .

W Babimoscе kofej piju, potom dale k połnocy pućuju. Po wsach słyšiš wšudźe pólske zynki a hdźež němscy rěča, to ze słowjanskim přizwukom.

Rjane stare drjewjane cyrkwički wabja k molowanju. Najrjeńša pak je cyrkwička w Chlastawje. To je hotowa parla stareho wjesneho twarnistwa, muzej wonka a znutřka. Je wša drjewjana, ze šindźelemi kryta. Wosebje rjana je wěža. Deleka je koło wokoło wobdata z předtrěchu, horjeka je rjenje wurězany wutwark. Nutřka je cyrkwička skerje hišće rjeńša. Je pisanje wumolowana. Sćěny, wobloženje, stołpy, wjech — wšo juska z barbami, z molowanymi kwětkami, ptačkami, jandźelemi, swjatymi . . . A wšo wumjelscy skutkuje . . . Spominam na wostudłe bělene evangelske a na njelepje bjezrjanoćuća pisanjene katolske cyrkwje mojeje domizny. Budźe so mi styskać za Chlastawsku cyrkwičku na Pomjezach. Njedaloko cyrkwje je prastara rjana zwonica.

Sym na samej mjezy. Něšto kilometrow k ranju započina so Pólska. Tam za wulkim jězorom so khowa město z Zbonšim. Město, dosć wažne, jako srjedźišćo, hdźež so zetkuja mnohe železniske čary. Němcy njejsu mohli zabyć na to, zo su po wulkej wójnje zhubili tuto město. Su sej jako „narunanje" natwarili za dźesać lět při samych mjezach nowe město, kiž rěka Nowy Zbonšin. Město wobsteji z hobrskeho dwórniša, wokolo kotrehož je nastało nowe sydlišćo . . .

Po pólnych pućikach dale k połnocy postupuju. Žołdk mje najprjedy łahodnje, potom raznišo na to dopomina, zo je připołdnjo. Derje, synu so pod słowčinu a wobjeduju . . .

Ryzy pólska wjes je Wielka Dombrówka. Wulka, zamožita wjes. Stara zwonica stražuje na wsy. Tu su Pólki sej samo hišće zakhowałe pyšnu narodnu drastu. Samo wšědny dźeń khodźa w čeřwjenych štałtach nad košlu z dołhimaj bělymaj rukawomaj . . .

* * *

Potom so zaso pušću po dobrej drózy k dołhemu wjećorej. Jédu po bjezlěsnej wyšinje. K prawicy só módrja bjezkónčne lěsy, k lěwicy so lute hórki kupkuja . . . Potom zaso hola, skónčnje jězory. Za jězorami so wupřestrěwa runina, w kotrejž mjez rěkomaj Obru a Paklicu so pozběhuje městačko Mjezyrěč.

Njezbytna starogotiska čeřwjena cyrkej tu stražuje. Hród wotpočuje na zbytkach stareho pólskeho hrodu . . .

Mutne wjedro mje njepokoji. To njeje wjedro k pućowanju. Je to hižo nazyma, prawa nazyma?"

Khwatam dale, dale . . .

Pomałku poča so miholić, próšić . . . Rjane wuhlady! Wućahnu płašć z nakhribjetnika . . . Dale! Zaso do lěsa, do hole . . . Rjany lěs tu je. Tak rjany, tak bajkotny, zo z kola lězu srjedź dešćika, zo bych mohł lépje do so srěbać rjanoše lěsa. Skónčnje, njeje to ani dešćik, je to jenož drobne próšenje, kiž z nježnym šlewjerjom zawodźuje štomy. Z mokrotu bywaju wše barby hłubše, móčniše, wóhniwiše. Tohodła ta bajkojta rjanoš . . .!

Lišawka mjez štomami so błyšči ze wšěmi wotsčenami syweje, na šěr módreje, swětłomódreje a na zeleń běleje barby. Samsne barby nadeńdźeš też na zdónkach mócnych khójnow, kiž su z lišawku husče wobrosćene. Wyše, hdźež lišawka je wjacy njekryje, bywaju zdónki na šěr fijałkojte a tuta nježna barba hišće wyše přeńdźe do brunočeŕwjeneje barby wóhniweje mjedźe. Pod khójnami so kaž stadła dźiwiny črjódźaja dźiwnje rosćene jałorcy. W nježnych pawčinach su so zapopadłe dešćowe kapki, kiž nětko skutkuja kaž dróhotne parle a dejmanty. Po sywych zawkach lišawki so błyšča z čémnozeleneho lišća kaž kapki kreje čeřwjene brusnicy . . .

A potom te hriby, tele hriby . . .!

Njewěriš, zo je w našich lěsach telko najwšelakorišich družinow hribow. Tu maš barbow, kiž za móžne nimaš. Módre hriby, žołte, zelene, fijałkojte, čeřwjene, běle, čorne, brune, šěre . . . Njemóžeš so dodźiwać. A hola je polna hriboweje wónje . . .

Hdyž woči a nós hribarja su so nasyćile, zamołwi so skónčnje też jazyk a žołdk. Derje, podam so žołdkej . . .

Miholenje je mjez tym nimale zastało, jenož běła para stupa z wlóženeje zemje . . . Zastanu . . . Wućahnu z nakhribjetnika sačk, du do hribow . . . Za pjeć mjeńšin sym nazběrał telko prawakow, kozakow, płóčatow, butrowych hribow, zo je do dosća dosć na wječeŕ . . . wućahnu, připrawju warjak z špiritusom (prawy dundak bjez teho njepućuje), čišću hriby, kraju a warju . . . Za dwaceći mjeńšin je wšo hotowe k wječeŕi . . To so wě, zo to wšo so tak jara porjadnje njewotmětwa kaž w kuchini. Druhdy dyrbiš hałožki, skoru, jehlinu wupłuwać abo scyła sobu spóžerać, tajke maličkosće njewadźa a njemyla! Słodźi tola wubjernje. A w holi připrawjene hriby bywaju tola najčerstwiše . . .

(Pokračowanje sćěhuje.)

Sobotniše a njedźelske cychnowanje wichora

K wječerawschej rosprawje wo wichorjenju wětrow móža žo hišchże někotre nadrobnoscze pschidacz. Wschi **njerjedrje**, kotrejž njedźelu dorodnja psches **Budyschin** cżehnjesche, błyšk blišo Pětrowskeje wěże do jeneje antenny dyri. Apparatowa hkowna rola žo rosrasy a druha žo wobschkodźi. Stwa, w korejž aparat steji, žo ſ jasnym świetłom jasmětli. Mandźelskaj, kotrajž blisko radioweho apparata stejeschtaj, žo ſynjnje wustrowschtaj, tola strožene njeżbu jeje strowoscži seschkodźile. Na žodo błyšk njesapali.

Murjandje wulku schkodu je wichor na **Krakeczanskim** knježim dworie : cżinił. S knježeje 60 metrow dołheje brožnje je nimale wschę ponoschkowe zyhele dele storhał. S jeneje kolnje je žo tśěchna papa wotdrěła a žo ſ wětrom 250 metrow daloko donjeńła. W jadnim dźělu knježeho parka je žo nětdże 50 chěžnow a brěwow swuwalało. Tón ſamy bóſt 35 metrow wulku a 50 zc. 'im. tołstu brěźu podeńdże. Padajo wona dwaj dubaj, we pschěrěźu 40 zentimetrow měrjazej a telefonowe groty ſobu storhnu.

Na **Delnjeckinjanskim-Krakeczanskim** pucżu je žo ſ wětrom ſyłny ſchtom wuwalił. We **Wulkowjelkowskim** knježim parku žo žo někotre stare schmrěći spowalale a **w Kulschinzach** žu žo płoty snowalale.

W **Rachlowje** pola Kubschicz je wětr w nozy wot žoboty k njedźeli tohorunja wschelaku schkodu naczinił. Njedaloko schule ſyłny ſchtom wuwalił. Pola jeneho domskeho wětr wocżeńki zlomjaneje tśěchi ſwutorha a wuheń ſapuścżi. Też ſ někotrych druhich tśěchow je wětr zyhele, schifer a deski ſwotorhał. W **Ssowrjezach** žo ſ wětrom někotre ſadowe ſchtomy wobschkodźichu. Psches zymu njedźelu wětr tu ſ njeſlomjenej njembrošcżu horjesche.

Se **Sserje.** Njenje njebě, hdyž ſaidźene dny wětrej hólzy ſakośtnje zyhnowachu, jako chžnke wschitko ſpowrócżeć. Najhórje bě w nozy k njedźeli a też njedźelu. Wjele ſchłody wětr w leśach naczini. Mnoho ſchtomow leži wuwalenych na ſemi. Wośebje tóždy ras pod wětrom ſchmrěći cżerpja. Schmrěć njeſebrži tak hluboko we ſ[illegible] ale jeho korjene pytaju śěle w ſwjeſchnej ſemi žwoju žiwnoſć. Samo wo twarjenja torhasche wětr, a ſchtož njebě doſcż truje, bu wopor wětra. Jenemu tudomnemu wjeſnjanej je žo kruch tśěchi brožnje wotkrył. Nětko je ſaſo měrniſchi cżaſ ſaſtupił a wjeſelemu žo hišchże tkwiłu ſymſkeho cżaſa, doniž nałěcżo njeſaczehnje do kraja.

W **Bukojnje** pschi pucżu do wěſy wichor ſtary **torot** ſwórtnu a jón na groty telefonoweho a elektriſkeho powoda cżišny. We wěſy běchu tohodła we wschelakich twarjenjach bjes ſwětła. Dróha dyrbjeſche žo na khwilu wobhbadej ſawrjeć. Na tśěchach wo wěſy je žo wjele ſchkody naczinilo. Se ſtarſchiſkim nakłom rostaczom žněha **Kotowka** běrźo wulku wodu nału a pśches bróh ſtupiwſchi łuki powodźi. Na ſtronu k Bukojnje natwarjeſo 5 metrow ſchěroke pschedrě.

W **Kulowje** je ſyłny wětr njedźelu blachowu tśěchu ſ konjezow konjazeho wikowarja Popjele wottorhnył. Też wuheń na dwórniſchcżowym twarjenju je žo je ſyłnym wětrom powalił. Na ſobo ſo ludźo do njeſboża njepschihódźechu.

Hiſchcże ſ wjetſchej mozu je wichor w runinje **Lipſczanskeje krajiny** ſakhadźał. W nozy k njedźeli pśches tamniſche stronu ſyłnje njewjedro howrjeſche. Na twarjenjach w Lipiku a w leśach je žo wulka ſchkoda naczinika. S wichorowymi ſtorkami ſu žo w **Lipsku** wukładne wokna klamow wuttóczyłe, wuheńe ſo potorhże a na wjele městnach žo tśěchi wotkrykje. We **Wahrenſtim** pschedměścże je žo w jenej fabrizy ſ 30 metrow wyſokeho wuheńa 10 metrow wotkamało a žo na kotokólnju cżiſło. Kotoknina tśěcha je žo rosrasyła a kótkowa pschiprawa žo rosbita. S jenej tamniſcheeje druheje fabriki wětr wjetſchi dźěl tśěchi wotdźěhny a na wokolne ſahrodki cżišny. S druheho twarjenja ſo žołmjata blachowa tśěcha rostorha, ſo po kruchach pschi muri dele wiſaſche. W **Schöneſeldtkim** pschedměścże je wětr ſ nowotwara paketoweje pólły tśěchu do kruchow rostorhał a dźěl tołchtow a dźełacżeńſke baraki ſpowalał. Wjele ſtow wuheńow je žo ſpowalało a wjele tyſaz zyhelow je žo ſ tśěchow ſdrěło. W **Probſtheidaſtim** pschedměścże je žo ſwużłe někotrych twarjenjow na dróhu wrjeſkotajo ſzynychu. **Wulke ſchtomy ſo kaž ſchwahlicżli ſlemichu abo ſo je wichemi korjenjemi je ſemje wutorjeſchu.** Wulka ſoſta platana ſo kaž ſkały tśeſchk nad ſemju wotwjertny a pśeti pśches dróhu padże.

Na **Extraſte-Nowedwórſtim** knježim dworje je ſtebi wichor 40 metrow dołhu a 18 metrow ſchěroku wowcżernju jako wopor ſadał. Wona je ſo, hdyž bě ſo 1929 ſtary twar ſ wohnjom ſnicżił, 1930 ſnowa natwarika. Cżłowjek njemóže ſtebi w myſlach pschedſtajicż, ſo może wichor ſ tajtej ſapuſczajej mozu njembricż. Najprjódy je wulku tśěchu wotſtrěhnył a ju někotre ſta metrow daloko na łuku cżišnył. Potom je kólka roszychnował. Cżeńke hrjady ſu ſo hluboko do ſemje ſchtapiłe a lójſche dźěle ſu ſo pśches wyſoku tśěchu knježeje brožnje do ſady leżazeho knježeho dwora cżišče. Snutſka wowcżernje je ſo wſchitko na kopizu ſmjetałko a tſi maſzine murje ſo powalile. S wulkeje wowcżernje jenoż někotre ſbytki ſteja. S jeje powalenych murjow ani kamjeń na kamjenju njeje woſtał. Na ſbožo njejbu ſo ſ wutupjenjom twarjenja ſkoczata morite, dokelż wowcżernja próſdna ſtejeche a dyrbjeſche ſo hakle ſa někotre měſazy ſaſo wuzicż.

Podobnje je wichor we wjele druhich wſach Lipſczanskeje krajiny zyhnował. Mſchohże ſu ſo tśěchi wotkrykje, ſwiſle ſo ſattlerſtie a mure a płoty ſo ſnowrócżale. Tśěchitrjerjo, murjerjo. cżěſłoło a zyhelnicże, kotśi dyrbjachu w poſlednim cżaſu ſwjeceżicż, ſmjeja nadobo ſa dołhi cżaſ doſcż dźěła a ſaſkužby. Sa to ſu ſo wbohi wobſedźerjo do wulkich ſtaroſciow ſtorcżili. Někotrynżkuli niebudże wědzeć, ſ wotkel dyrbi pjenjezy nabrać, ſo by mohł naczinjenu ſchkodu ſwuporjedzeć.

Też w **Rudnych horach** ſu wichoriż hólzy ſ poknych ſlazow duli a wuli. Kaž w Lipſczanſkich ſtronach ſu ſo też tu w lěſach zyhe rjady ſchtomow ſlamake. Na wjacy městnach je ſo na ſelesniſnizy wobkhad na khwilnje [illegible] Hetorhnył. Na cżarje **mies Heidenauem a Altenberg** ſu ſo dźěl tśěchi Bierlingez fabriki w Heidenawu ſ wětrom na żelesniżu cżišny. Tohodła dyrbjeſche ſo na **cżarje wobkhad na dwě hodźinje ſaſtalicż.** Pucżowarjow ſ automobilom dale dowjeſechu. Na **Schandauſko-Wjaſeſkej** cżarje ſo mjes Oberottendorfom a Wjaſowjom ſchtom na żelesniżu cżišny, runje tak na kolije cżary mjes **Colmnizami a Oberbiſ[illegible]nsdorfom.** Na wobdwaj městnomaj cżahowy personal ſadźewki wotſtroni. Mjes **Oberſkmiedebernom a Niederſkmiedebernom** bě ſtaj ſo jedna ſchtom a telegrafowa ſcżežor na żelesniżu wjerhtoj. Mokobowy cżah ſadźewaj na bok ſetorka.

Wulka woda kamjeńnu móſt wotorhła. Se ſcżopleńjom wjedra ſnéhi w Rudnych horach ruche rostachu a pódła toho žo njepſchetawaju beſchczowacże. Na rěkach tohodła hórſa wulka woda naſta, kotraż ſ rěcżiſchcża ſtupiwſchi łuki powodźi. Wośebje na Kamjenicżanſkej rězu wulka woda ſ niembrei mozu ſchucżeſche. Nětke města Kamjenicz wona **kamjeńnu móſt ſbyku ſtorhnu.** Hdyž ſo na nim runje cżerſi nichtó mjo nječheńcż.

Přilopk

Wuſtupowazy plun mori tſjoch cżłowjekow.

Cżeżke njeſboże ſ plunom je žebi w Stuttgartſkim pſchedměścże Oltheimje tſi cżłowjeſke żiwjenja ſwoporu żadało. Najſkerje, dokelż je ſo plunowa rolka pukła, ſo w pſchiſeniſkim wobydlenju dweju twarjenjow w Klingenſkej bróhu plun roſchěrjeſche, ſchtož hakle póndźelu rano pytnychu. Jako policija pſchiſeniſke bydlenje jeneho doma wotewri, wona w jenej ſwójbiże nana a 12kletneho ſyna morweju namaka. Macż a 10létny ſyn běchtaj bjes wědomja. W pſchiſeniſkim wobydlenju ſuſodneho twarjenja mężicżelku wobydlenja, wdowu, tehorunja morwu namakachu. Podpodružnik bjes wědomja leżeſche. Tſjoch khorych hnydom do khorownje dowjeſechu.

Muż, kiž je ſwój pomjatk ſhubił.

W Hamburgſtim pſchedměścż Weddelu nadeńdże policija pſched nješchto cżaſom młodeho mużikeho, kiž bjeſe ſaměra po dróhach bkubjeſche a ſwoje mjeno njewědźeſche. Muż rěcżeſche danſki, dopomni ſo jenoż, ſo bě prjedy w danſkim měſcże Roeſtilde wojak był. Policija woſjewi to danſkemu generalnemu konſulej w Hamburga. Wón ſmóżni, ſo ſo ſ danſkim radiom ſakkudżeny D[illegible] nadrobnje wopiſa a kak je ſdraſcżeny. To měſeche m[illegible] ſpch, ſo móżeſche nan ſhubjeneho, kiž w Roeſkildeburg bydli, nětko po ſwojeho ſyna do Hamburga dojeć.

Khěża na zuſej leżownoſcżi.

Dźiwny kuſk je ſo w danſkej wſy Munkarupje ſtał. K penhagenſki měſchcżan bě ſej tam leżownoſcż kupił a do bě ſej jeneho dnja tam. K ſwojemu pſchekhwabjenju w hlada no ſwojej leżownoſcżi rjanu khěżu, kiž běchu ſ jeho wědżenja natwarili a na tutym dnju chžnchu run ludźo do njeje ſaczahnyć. Wobſedźeſcż khěże ſo njemóż naſtrózi, hdyž jemu knjes wojſetwi, ſo tuta khěża na je leżownoſcżi nicżo pytacż nima. Nětko ko wukopa, ſo ſ njeſenym ſaſtupjeſ leżownoſcżi ſ twarjenju pjenjez pokaſał. Nětko ſędźi twarz, kiž je ſwoje pridawſke bydl nje wotedał, na leżownoſcżi, kiž jemu njeſłuſcha. Krojn ſudnistwo ma nětko roſſudźicż, hacż dyrbi ſwoju khěż ſaſo wobſedźerjej, kotaż je nowy wobſedźeſcż khěże do najpoſ ſchich wujkoſczow pſchiſchoł. Skſany elektriki powod ni może dojtacż, dokelż je k temu dowolnoſcż wobſedźerja trěbna.

Jendźelſke wojeńſke lětadło do hórki ſawadźiło.

Jendźelſke tſimotorſke wojeńſke lětadło, kotrež ſ Reepla k ſaſtanſchczu nadmórſkich lětadłow w Calafranje na kupje Malcże leceſche, je pjatk pſchidobnu pſched wſa Meſſinu w mhżje do hórki ſawadźiło a žo japa [illegible]ſchi žo ſynjło. Wošom wojakow, kotśi ſo ſ lětadłom wjeſeſche, je ſmjerć namakało.

Podjeńſka rěka.

Njedaloko marmelowych ſkałow pola Carrara we Italſkej ſu wucżeni ſo na wušłědnu jěſbu do próſdnjeży, hacż do 450 metrow hłuboſeje, ſo puſchczili, kotraž bě ſwoje ſtrałchnoſcże dla dotal njepſchiſtupna. Wſch tym mała expedizija wušłědzi, kiž bě ſ měrdkami, po wjaſami a ſ telefonſkim powodom wuhotowana, pod ſemju rěku, kotraž nahle ſpadowaſche. Fantaſtiſke formy łapnikow (Tropfſteine), wodopady a widliſchcża rěki po ſkicżachu njewſchědnu napohlad. W tutej próſdnjeży, do kotrejež hiſdcże żana cżłowjeſka noha njebě ſtupiła, namakachu ſlědy praehiſtoriſkich (pſchedſtawiſniſkich) ſwěrjatow.

Karmeliſkeho ſuperiora w Schpaniſſej morili.

Tele dny je ſo wušłědźiło, ſo ſu pichi kommuniſtiſtim ſbėżku w Oviedu karmeliſkeho ſuperiora Eufraſija merili. Schtoż je ſo ſe ſajeczom dweju jeho mordarjow wukopało, pokaſuje, kak ſadławſke ſu kommuniſtowe w Oviedu ſathadźeli. Superior jako khorn, kotryż bě ſtebi nohu pſchi kulaju ſlamał, w hospitalu leżeſche. Jenicżny tſoḍla, dokelż duchownemu rjadej pſchiſłuſkſcheſche, jeho k kmjerći ſaſuḍżicżu. S wojom jeho ſ města wuwjeſchu a jeho, dokelż njemóżeſche ſteiecż, k muri ſtajicżu. Chżychu jeho nuſowacż, ſo by wołał: „Njech je żiwa revoluzija!“, ale pater Eufraſij tſi krócż ſawoła: „Njech je żiwy Khryſtuſ, naſch kral!“ S kulkami mordarjow ſo wón ſ temi poraſy a ſ modlitwu ſwoje żiwjenje wudcha. Jedyn ſ mordarjow, 23létny pſchiſtajeny bróhowe żeleſnizy, hižo morwemu kulku do cżoła ſtěli, ſo ſo jemu njebo znje wěſce żiwjenje wrócżiło.

Takle je wichor w Němſkej ſakhadźał.

Ssobotu a njedźelu je po zyłej Němſkej ſatraſchny wětr ſakhadźał. S mężinami wón 12. wětrowu ſyłnoſcż doſejeże. Wo ſapuſczenjach, kiž je wětr naczinił, njech ſo ſ tutymi wobraſami make pokaſit podadża. — Pršni wobras horjeka pokaſuje, kak je woda Polnożneho morja blišo Hamburga brjoh pſchepławika a żeleſniſke kolije podmlěła. — Na dru him wobrafu ſo pokaſuje, kak ſo w Barlinje parne ſabijadło ſyłnych kolikow ſ wětrom do Schprjerje wjerhnu. — Prěni delni wobras pſchedſtaja ſapuſczenu tśěchu w Barlinje; pſchi worſtroſnjenju rospadankow wětr wuheń ſ cżinił ſo jedyn wohnjowy woborník ſaraſy a tſjo druhe ſo cżeſko ſranichu. — Poſledni wobras pſchedſtaja nětdże 100 metrow dołhu a 30 metrow hłuboku dźeru, kotruż ſu dźiwje mórſke ſokmy do ſchkitaneje murje na kupje Barku nje w Polnożnym morju wudrěle. (Fodor).

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 43 | Budyšin — Sr'edu 20. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Hospodarske zrěčenje mjez Němskej a Šwajcarskej

Wot žrjedy januara je žo w Bernje wo hospodarskich praschenjach mjes Němskej a Schwajcarskej jednało. Jednanja sabrachu žo wožebje z němsko-schwajcarskim rozličenjom, wone žu žo wutoru stónčile. Kaž je schwajcarske ministerstwo za ludowe hospodarstwo wosjewiło, stej žo delegazyji w někotrych bodach dojednałej, kotrejž pschewjedzenje rozličenja nastupaju. Nimo teho je k nowym dorěčenjam wo dowozu twarožka se Schwajcarskeje do Němskeje dóschło. Wo Schwajcarskich pschecžach k němskemu zlownemu tarifej a wo němskich pschecžach dla kontigentowanja dowoza do Schwajcarskeje žo dotal hischcze njeje dojednali. Tehodla je žo tuto praschenje wotstorčiło.

Hospodarske jednanje mjez Němskej a Juhosłowjanskej

Juhosłowjanska delegazija je póndźelu z Beograda wotjěła, so by žo do Mnichowa podała a tam z němskimi zastupjerjemi we wobłuku němsko-juhosłowjanskeho wikowańskeho rěčenja wo hospodarskich praschenjach jednała. Wikowańske rěčenje mjes Němskej a Juhosłowjanskej z 1. meje 1934 žada stajny hospodarski wubjerk, kiž ma „jako organ knjezerstwow wobeju krajow nadawk, so by zhromadne dźěło we wumělnjowanju tworow dohladował, twórski skrućak a so za polne wutrjebanje rěčenja starał. Mjes tym žu žo někotre wobežežnosće pokazałe, kotrejž žo z dźěła na płaćenja, z dźěła pak też na njedospołne wuwicže połsajenych kontigentow poćahuja. Wot Mnichowskich jednanjow žo wočakuje, so žo z nimi tute wobežežnosće wotstronja.

Wulke přesuwanje emigrantskeje centrale

Pschi dokładnym zhladowanju je žo Kölnstej zkownej zhladźerni poradźiło, zhłedy za pschesuwańskej zwólbu namakać. Tuta zwólba we wjeczornej a połodnischej Němskej danjowe lisćiny hódnotnych papjerow pschedawasche, kotrejž we wukraju leža. Po dotalnym wuzhladźenju žu hódnotne papjery nehdže 15 milijonow hriwnow hódne. Emigrantska zentrala w Połsaarskej danjowe lisćiny zběrasche. Do zwólby žłuscheja zdźěla wobydlerjo Połsaarskeje, kotrejž z wopačnymi a wustojnje falschowanymi wupokazańskimi papjerami dźěłachu. Policija je někotre žobustawy tuteje zwólby sajała. Nowe zjimanja žo wočakuja. Napinazemu zhładźenju zastojnikow ma žo jenitchžu dźakowacz, so je žo pschesuwanje wotkryło.

Francowski dobytk z posaarskich jamow

Parišći finanzny cžłonpiš „Le Capital" wutoru pisasche, so je wuwuzicže połsaarskich jamow njedźiwajcy drohich methodow Franzowskej nahladny cžisty dobytk wunjesće.. Sa 15 lět, w kotrychž franzowske jamowe zarjadnistwo w Połsaarskich jamach wuhlo kopasche, je franzowski hospodarski plan nimale 500 milijonow frankow dobytka z teho měr. Dźiwajo na někto postajenu hódnosć tutych jamow je to pomérnje wyšoki dobytk.

Programm za pólski wopyt w Drježdźanach

Po tym, so je Drježdźanski wyschschi měschčanosta Zörner njedawno Warschawu a Krakow wopytał, žo někto wopyt z Warschawy a Krakowa w Drježdźanach wočakuje. Pólšcy knjeza schwórtk do Drježdźan pschijedu. Na tutym dnju Warschawšcy a Krakowšcy měschčanjo zastupjerjo wyschschego měschčanostu, němskeho bohota a zastke ministerstwo wopytaju a zhebi dopomnjeńki z cžasa zastkich pólskich krałow we hłownym statnym archiwje wobhladaju. Tutym wopytam pschisamknje žo ježda do Lingneroweho hrodu, do Běłeho Jelenja a do Loschwicy. Po wopycze němskeho hygieniskeho muzeja je žo wjeczor wopyt statneje opery wotmyślił. Pjatk dopoldnja wotměje žo jako najwažnische wopomnjeńska zwjatočnosć za Chopina a wotkrije žo tafla za tutehu pólskeho komponista na jenym domje na Nowym torhoschczu. Wyschschi měschčanosta Zörner, měschčanski president Starzynski a generalny konsul Brzezinski poreča. Pjatk wjeczor měschčanski president Starzynski też w radniu poreči. Temu pschisamknje žo koncert k wopomnjeczu Chopina a witanje w zwjazkowskich městnosćach radnizy.

Dowolenje zubnych lěkarjow a dentistow ke khorobnym kasam

Němski dźělowy minister je w nowym wukazu dotalne pschedpisma wo dowolenju zubnych lěkarjow a dentistow k dźěławosći za khorobne kašy wudospołnił. S wukasom žo kolo nazionalnych wojowarjow thěrko rozschěri, na kotrychž ma žo pschi dowolenju za khorobne kašy wožebje dźiwać. Nimo teho wukas nowe městno młodym cžakarjam wuprošnja, dokelž kašowu prazu lěkarjow a lěkarkow, kiž maju městu existenzu, pod wěstymi wumělnjenji wotpoczowacz da. Na městno zkowa „zubny technik" žo we wukasu wschudże zkowo „dentist" stajł, z cžimž žo stare pschecže statneho wowołarskeho stawa dopjelni.

Posaarscy emigrantojo so zaso wróće'a

Emigrantojo z Połsaarskeje žo w Franzowskej njejžu tak pschijeli, kaž žu žebi to myślili. Wjžo bórzy po tym, jako běchu franzowske mjezy pschekročili, žo mnohi emigrantojo njelubje pschekhwapichu. Někto žo powě, so je we wokolinje Toulousa wjeru bjewjecy emigrantow z Posaarskeje žo po swojim pschecžu na pucź do domizny nastajiło. Woni dyrbjachu žo najprjedy podpisacz, so žo sadno do Franzowskeje njewrócża. Hižo psched někotrymi dnjemi žu někotrych cžekanzow po jich pschecžu do Połsaarskeje pschiwjesli.

Jendźelscy wo'acy Posaarsku wopušče'a

Póndźelu pschipołdnju je prěnje wotdźělenje jendźelskich wojakow z Połsaarskeje wotjelo. Essexski połk, kiž běsche w Neunkirchenje, St. Wendelu a Homburgu samješcženy a je žobotu psched jendźelskim generalom Frindom rozžohnowańsku paradu wotmě, je póndźelu dopoldnja se Saarbrü ena wotjěł. Essexski połk běsche krótko do zwo-

jeho wotjěsda w Landesweikern žwoju jazzowu kapalu dobroczelskim saměram pschewostajił, pschi cžimž žo 860 frankow cžisteho dobytka za skutk zymskeje pomocy wužbytkowa.

Šwedscy wojacy dawa'a za skutk zymskeje pomocy

Krótko psched žwojim wotjězdom z Połsaarskeje je schwedska kompanija w Reckingenje tamnischemu pschedstejdźe němskeje fronty 1020 frankow pschepodała a postajiła, so ma žo tutón pjenjez we wobłuku skutka zymskeje pomocy za wojeńskich zawostajenych nałožicź. Tuto zadźerzenje schwedskich wojakow pschi rozžohnowanju z Połsaarskim wobydlerstwom je žo powschitkownje wulzy pschipósnało.

Dźěła wub'erka tšoch mužow s' skónčte

Wubjerk tšjoch mužow žo wutoru dopoldnja w Neaplu hischcze k jenemu pożedźenju šeńdże, na kotrymž dóstónčnu rospramu za radu Swjazła ludow šestaja. Po dowurazenju někotrych pódlanskich praschenjow je wubjerk połom žwoje dźěła stónčił.

Francowscy marksistojo přećiwo awstriskemu kanclerej

Kaž je znate, awstriski swjatkowny kanzler dr. Schuschnigg w bliščich dnjach do Londona puczuje, Paris wopyta. To je franzowskich marksistow pohnuło, politiske demonstrazije pschećiwo Schuschniggej organisowacz. Sozialistiski swjatk w Seineskim wokrjesu je žwoje žobustawy namołwjał, so bychu žo k demonstraziji „pschećiwo kałej awstriskich dźěłaczerjow" sešli a swjatkowemu kanzlerej „dostojne" witanje pschihotowali.

Wobydlerstwo wyskaše při wot'ědźe čornokošlakow

Italske nowiny žu wczera dołhe rosprawy wo wotjězdźe cžornokoschlakow z Neapla do italskich kolonijow w rauschej Afriży wocžišchcžałe. W rosprawach žo pišа, so žu cžornokoschlazy wotjěli, so bychu měr a bjezstrach sakhowali. Nowiny zahorjenosć italskeho wobydlerstwa nadrobnje wopisuja. Wobydlerstwo je wójnske a rewolucionarne spěwy spěwajo cžornokoschlakow k łódźi pschewodźało.

Kommunistiski bombowy nadpad w Rotterdamje

W nozy k póndźeli žu kommunistojo do twarzenja dobroczelskeho sjednoczeństwa bombu cžišnyli. Nadpad pak na zbože wjerschich sczěhnkow njemějesche, dokelž běsche žo bomba jara jednorje pschiprawiła a tehodła jenož z dźěła

Njeměry w francowskej połnocnej Africy

Do Parisa žu nowe powěsče z Algérskeje dóschle, so žu domorodni nowe njeměry nacžinili a Židow nabpadowali. Wschitcy žo hischcze na krwawne njeměry w Konstantinje dopomnimy, wot teho cžasa Algérika w trajnym njemérje sjesche. Njedawno halle w Setifje žylnischi zdźěk wudyri, pschi kotrymž žo někotri ludźo morichu a mnohi žo franichu. Nowische powěsče powědźa wo zdźěku domorodnych w Bel-Abbisu. Mjes domorodnymi a franzowskimi zastojnikami je hižo k cžežkim fraženjam dóschło.

Kaž žo pische, ma žo pschicžina njeměrow w cžežkich hospodarskich wobstejnosćach franzowskich kolonijow pytacz. Runje kaž Franzowska sama, tak też Algérika pod pschibjerazej kriju cžerpi. Po zdaczu pak w Algérskej hischcze njejžu niežo zaczuli wo polepschenjskich naprawach, kotrejž žu žo tamnischemu wobydlerstwu po prěnich njeměrach zlubile. Franzowske katastrofowo žo pschecžiwo dowosej žadu, wina a žita z Algérskeje spjecžuje, tehodła žu płacžiśnjy Algérskeho wina a žita z Algérskeje strašchnje spadle. K temu pschińdu hischcze cžežke dawki, so je zuły kraj pschedołženy.

Algérska banka kotrejž žo wo wunjadne kredity zwo-schescze, je tute wotpokasała. Domorodni žadaju, so by žo jeho wotjěsda w Landesweikern žwoju jazzowu kapalu dobroczelskim sameram pschewostajił, pschi cžimž žo 860 frankow cžisteho dobytka za skutk zymskeje pomocy wužbytkowa.

Šwedscy wojacy dawa'a za skutk zymskeje pomocy

Krótko psched žwojim wotjězdom z Połsaarskeje je schwedska kompanija w Reckingenje tamnischemu pschedstejdźe němskeje fronty 1020 frankow pschepodała a postajiła, so ma žo tutón pjenjez we wobłuku skutka zymskeje pomocy za wojeńskich zawostajenych nałožicź. Tuto zadźerzenje schwedskich wojakow pschi rozžohnowanju z Połsaarskim wobydlerstwom je žo powschitkownje wulzy pschipósnało.

Dźěła wub'erka tšoch mužow s' skónčte

Wubjerk tšjoch mužow žo wutoru dopoldnja w Neaplu hischcze k jenemu pożedźenju šeńdże, na kotrymž dóstónčnu rospramu za radu Swjazła ludow šestaja. Po dowurazenju někotrych pódlanskich praschenjow je wubjerk połom žwoje dźěła stónčił.

Francowscy marksistojo přećiwo awstriskemu kanclerej

Kaž je znate, awstriski swjatkowny kanzler dr. Schuschnigg w bliščich dnjach do Londona puczuje, Paris wopyta. To je franzowskich marksistow pohnuło, politiske demonstrazije pschećiwo Schuschniggej organisowacz. Sozialistiski swjatk w Seineskim wokrjesu je žwoje žobustawy namołwjał, so bychu žo k demonstraziji „pschećiwo kałej awstriskich dźěłaczerjow" sešli a swjatkowemu kanzlerej „dostojne" witanje pschihotowali.

Wobydlerstwo wyskaše při wot'ědźe čornokošlakow

Italske nowiny žu wczera dołhe rosprawy wo wotjězdźe cžornokoschlakow z Neapla do italskich kolonijow w rauschej Afriży wocžišchcžałe. W rosprawach žo pišа, so žu cžornokoschlazy wotjěli, so bychu měr a bjezstrach sakhowali. Nowiny zahorjenosć italskeho wobydlerstwa nadrobnje wopisuja. Wobydlerstwo je wójnske a rewolucionarne spěwy spěwajo cžornokoschlakow k łódźi pschewodźało.

Kommunistiski bombowy nadpad w Rotterdamje

W nozy k póndźeli žu kommunistojo do twarzenja dobroczelskeho sjednoczeństwa bombu cžišnyli. Nadpad pak na zbože wjerschich sczěhnkow njemějesche, dokelž běsche žo bomba jara jednorje pschiprawiła a tehodła jenož z dźěła

Wulke přesuwanje emigrantskeje centrale

Pschi dokładnym zhladowanju je žo Kölnstej zkowej zhladźerni poradźiło, zhłedy za pschesuwańskej zwólbu namakać. Tuta zwólba we wjeczornej a połodnischej Němskej danjowe lisćiny hódnotnych papjerow pschedawasche, kotrejž we wukraju leža. Po dotalnym wuzhladźenju žu hódnotne papjery nehdže 15 milijonow hriwnow hódne. Emigrantska zentrala w Połsaarskej danjowe lisćiny zběrasche. Do zwólby žłuscheja zdźěla wobydlerjo Połsaarskeje, kotrejž z wopačnymi a wustojnje falschowanymi wupokazańskimi papjerami dźěłachu. Policija je někotre žobustawy tuteje zwólby sajała. Nowe zjimanja žo wočakuja. Napinazemu zhładźenju zastojnikow ma žo jenitchžu dźakowacz, so je žo pschesuwanje wotkryło.

Francowski dobytk z posaarskich jamow

Parišći finanzny cžłonpiš „Le Capital" wutoru pisasche, so je wuwuzicže połsaarskich jamow njedźiwajcy drohich methodow Franzowskej nahladny cžisty dobytk wunjesće.. Sa 15 lět, w kotrychž franzowske jamowe zarjadnistwo w Połsaarskich jamach wuhlo kopasche, je franzowski hospodarski plan nimale 500 milijonow frankow dobytka z teho měr. Dźiwajo na někto postajenu hódnosć tutych jamow je to pomérnje wyšoki dobytk.

Programm za pólski wopyt w Drježdźanach

Po tym, so je Drježdźanski wyschschi měschčanosta Zörner njedawno Warschawu a Krakow wopytał, žo někto wopyt z Warschawy a Krakowa w Drježdźanach wočakuje. Pólšcy knjeza schwórtk do Drježdźan pschijedu. Na tutym dnju Warschawšcy a Krakowšcy měschčanjo zastupjerjo wyschschego měschčanostu, němskeho bohota a zastke ministerstwo wopytaju a zhebi dopomnjeńki z cžasa zastkich pólskich krałow we hłownym statnym archiwje wobhladaju. Tutym wopytam pschisamknje žo ježda do Lingneroweho hrodu, do Běłeho Jelenja a do Loschwicy. Po wopyce němskeho hygieniskeho muzeja je žo wjeczor wopyt statneje opery wotmyślił. Pjatk dopoldnja wotměje žo jako najwažnische wopomnjeńska zwjatočnosć za Chopina a wotkrije žo tafla za tutehu pólskeho komponista na jenym domje na Nowym torhoschczu. Wyschschi měschčanosta Zörner, měschčanski president Starzynski a generalny konsul Brzezinski poreča. Pjatk wjeczor měschčanski president Starzynski też w radniu poreči. Temu pschisamknje žo koncert k wopomnjeczu Chopina a witanje w zwjazkowskich městnosćach radnizy.

Dowolenje zubnych lěkarjow a dentistow ke khorobnym kasam

Němski dźělowy minister je w nowym wukazu dotalne pschedpisma wo dowolenju zubnych lěkarjow a dentistow k dźěławosći za khorobne kašy wudospołnił. S wukasom žo kolo nazionalnych wojowarjow thěrko rozschěri, na kotrejž ma žo pschi dowolenju za khorobne kašy wožebje dźiwać. Nimo teho wukas nowe městno młodym cžakarjam wuprošnja, dokelž kašowu prazu lěkarjow a lěkarkow, kiž maju městu existenzu, pod wěstymi wumělnjenji wotpoczowacz da. Na městno zkowa „zubny technik" žo we wukasu wschudże zkowo „dentist" stajł, z cžimž žo stare pschecže statneho wowołarskeho stawa dopjelni.

Posaarscy emigrantojo so zaso wróće'a

Emigrantojo z Połsaarskeje žo w Franzowskej njejžu tak pschijeli, kaž žu žebi to myślili. Wjžo bórzy po tym, jako běchu franzowske mjezy pschekročili, žo mnohi emigrantojo njelubje pschekhwapichu. Někto žo powě, so je we wokolinje Toulousa wczera bjewjecy emigrantow z Posaarskeje žo po swojim pschecžu na pucź do domizny nastajiło. Woni dyrbjachu žo najprjedy podpisacz, so žo sadno do Franzowskeje njewrócża. Hižo psched někotrymi dnjemi žu někotrych cžekanzow po jich pschecžu do Połsaarskeje pschiwjesli.

Jendźelscy wo'acy Posaarsku wopušče'a

Póndźelu pschipołdnju je prěnje wotdźělenje jendźelskich wojakow z Połsaarskeje wotjelo. Essexski połk, kiž běsche w Neunkirchenje, St. Wendelu a Homburgu samješcženy a je žobotu psched jendźelskim generalom Frindom rozžohnowańsku paradu wotmě, je póndźelu dopoldnja se Saarbrü ena wotjěł. Essexski połk běsche krótko do zwo-

jeho wotjězdźe w Landesweikern žwoju jazzowu kapalu dobroczelskim sameram pschewostajił, pschi cžimž žo 860 frankow cžisteho dobytka za skutk zymskeje pomocy wužbytkowa.

Šwedscy wojacy dawa'a za skutk zymskeje pomocy

Krótko psched žwojim wotjězdom z Połsaarskeje je schwedska kompanija w Reckingenje tamnischemu pschedstejdźe němskeje fronty 1020 frankow pschepodała a postajiła, so ma žo tutón pjenjez we wobłuku skutka zymskeje pomocy za wojeńskich zawostajenych nałožicź. Tuto zadźerzenje schwedskich wojakow pschi rozžohnowanju z Połsaarskim wobydlerstwom je žo powschitkownje wulzy pschipósnało.

Dźěła wub'erka tšoch mužow s' skónčte

Wubjerk tšjoch mužow žo wutoru dopoldnja w Neaplu hischcze k jenemu pożedźenju šeńdże, na kotrymž dóstónčnu rospramu za radu Swjazła ludow šestaja. Po dowurazenju někotrych pódlanskich praschenjow je wubjerk połom žwoje dźěła stónčił.

Francowscy marksistojo přećiwo awstriskemu kanclerej

Kaž je znate, awstriski swjatkowny kanzler dr. Schuschnigg w bliščich dnjach do Londona puczuje, Paris wopyta. To je franzowskich marksistow pohnuło, politiske demonstrazije pschećiwo Schuschniggej organisowacz. Sozialistiski swjatk w Seineskim wokrjesu je žwoje žobustawy namołwjał, so bychu žo k demonstraziji „pschećiwo kałej awstriskich dźěłaczerjow" sešli a swjatkowemu kanzlerej „dostojne" witanje pschihotowali.

Wobydlerstwo wyskaše při wot'ědźe čornokošlakow

Italske nowiny žu wczera dołhe rosprawy wo wotjězdźe cžornokoschlakow z Neapla do italskich kolonijow w rauschej Afriży wocžišchcžałe. W rosprawach žo pišа, so žu cžornokoschlazy wotjěli, so bychu měr a bjezstrach sakhowali. Nowiny zahorjenosć italskeho wobydlerstwa nadrobnje wopisuja. Wobydlerstwo je wójnske a rewolucionarne spěwy spěwajo cžornokoschlakow k łódźi pschewodźało.

Kommunistiski bombowy nadpad w Rotterdamje

W nozy k póndźeli žu kommunistojo do twarzenja dobroczelskeho sjednoczeństwa bombu cžišnyli. Nadpad pak na zbože wjerschich sczěhnkow njemějesche, dokelž běsche žo bomba jara jednorje pschiprawiła a tehodła jenož z dźěła

rosbuchny. Policija je na to schtyrjoch sće wowolanych kommunistow sajała. Kommunistoju běchu bombu pod pinčne wokno pižačnje dobrocželičeho sjednoczeństwa pschiprawili. Pschi rosbuchnjenju so někotre wokrowne schkleńcy rosrasychu. Kaž žo sda, jedna so tu wo kommunistiski njesfuk wjeczhowsoče.

Dowěrjen'e za belgiske kn'eżerstwo

Posedźenje belgiskeje komory běsche wutoru wjeczor jara niemérne. Sozialistojo so na knježerstwo hórschachu, so je sobu wotmyslilo, sozialistiske demonstracije 24. febr. sakasacz. Skónčnje sebi ministerski president Theunis je swojim knježerstwom dowěrjenje komory wuprajicz da. Pschi wothłosowanju 89 sapósłanzow za knježerstwo hłasowasche a 73 sapósłanzow pschecziwo knježerstwu stejesche.

Laval w francowskej ministerskej radźe rozprawjał

Franzowszy ministrojo jun so wutoru pod pschedsydstwom presidenta republiki k ministerskej radźe sejschli. Swonkowny minister Laval wo nětczischim europiskim pokoju rozprawjesche a na tukhwilne jednanja dźiwasche. Kaž so ſ Parisa shoni, je so Laval w swojej rosprawje wosobje ſ němskej wotmolwu na franzowsko-sendźelske wsjesiwjenje sadrał. Minister je pjerza na to pokazał, so franzowske knježerstwo w stajnym swisku ſ jendźelskim knježerstwom stej a so so mjes Parisom a Londonom w dowěrliwym shromadnym dźele myśle wumjenja. Tola je wón też prajił, so so nima wocakowacz, so budźa jednanja spěschnje pospjewować. Prašenja, kotrejž su ſ němskej wotmolwu nastałe, dyrbja so pjerza dokładnje pschepruhowacz, so so kóždy khwatk pschi wudźelanju sendźelskeje a franzowskeje wotmolwy na Němsku sam wot so sakasuje.

Krótke politiske powěsče

Wyschi cześi general Gajda w jastwje. Prjedawschi czeskoslowakiski schef generalneho staba a nětczischi wjednik kalschitskow Gajda je wutoru w Prašskim wokrjesnym sudnistwje dwórjendźelske jastwo nastupił, kotremuž su jeho dla sſchadźenja czeskoslowakskeho knježerstwa sasudźili.

Ze Serbow

W **Budyschinje,** 20. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Kokoška, kiž njebrjeba, zornjoška sej n'enamka.
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer +1, thermometer +9. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer +1, thermometer w nozy +4. — Woschina hischcze nad wjedrom naschich kónczinow knježi. Wona pak so ke krótkemu vanju wotkałkuje, jeje jadro so nad balkanskimi krajemi wupschestrěwa. Za tutej wyschinu so w schěrekej fronce móźe nużiny bliža. Wone wischak powschitkownje bóle w poluczu nimo poczahnu. Jich kromy a wuhlički hdyž a dyž wjedro w naschich stronach pschekaża. W polnóznej Němskej so też ſ chwilcami deschcze wocakuja. My wostanjemy jutsle hischcze na wjesach njes balkanskej wyschinu a nižinami nad Polnóznym morjom. Wjedro budże jutsle tehrunja mile, pschi wětrach ſ południa a kótkeho wjeczora pak ſu hižo pschetorhowanja rjanego wjedra możne. — Jutsle schwórčk ſłónčko 7,03 hodź. khadża a so 5,26 hodź. khowa. Mózacz ſkhadża jutsle wjecor 9,03 hodź. a khowa so rano 7,35 hodź.

— **Wuhladny na wjedro za jutiskich schtwórk:** Hisch je **pomérnje rjane, tola trochu ſ mrócznjenjom a deschczemi wohrožene wjedro.**

Ptački w małym rózku

So na mitu hodownik a wulki rózk pjecza kruty mały rózk sczhuje, wěmy ſ naschonjenja. Tola tute symne duny naczinja mjes wobohimi ptačkami, kotrejž zyliczku symu pola naš wostanu, **hušto wjazu schtody hacz normalna symna.** Runje pschi hladkim lodźe a smjerschym sněhu je strach najwjetschi, dokelž wbohim ptačkam je njemóżno, je swojim nježnym pyskom twjerdu sněhowu sforu pschecerjasacz a tak ſ swojej pizu pschitucz. Pschidźeja so hischcze wótry wětr a ladowe mjecžele, potom je nuża swojej wjerschk dozapela. Potom sedźa pjerjate swérjatka w schkitanych městnach hromadze, a hdyž jich hłód czerji, bliża so khudźinki człowjeskim hydłam a pytaja pomoz.

Bywrnjecz nam mały rózk hischcze hubjene duny ſ wotrom a ſe ſnehom pschinjesł, dha tola so hižo pschikhad nałeza do stwórbu pokasuje. Na prénim městnje je wjeselu **schórz,** kiž sajtjoli a mjeschcži sedźo na tsjoch, dale je **łoš,** kiž swoje dulawe ſonki ſ hischcze próżdnych wjerschkow schtomow słuschecz dawa a **syka,** kiž ſe schkrjebotałej melodiju swojim towaršcham so pschidźuri.

A tola niejsu schórz, łoš a **srka** se swojimi nježnymi spěwczkami hischcze prawi **pózli naléczu,** dokelž mnohe ſ nich pschebywaja w symje pola naš. Ssu to tkerje prénje czahate ptački, mjenujzo **pólne schkowronczki.** Hdyž tutych na naschich polach sajpéwacz sajczakachimy, potom njeje naléczo wjazu dałoko. Najprjódy słuschimy jich słódke trirum trilitra, ſ kotrymž powětr napjelnja.

Kónz mésaza knježi na polach cziliche zjiwjenje. Na wschěch kukach a ſmahach słuschimy jasne „trnitj trnitj“ so hušto wopśetowacz. Je to **tiwiza,** kiž je so wróczíła a sawjeseli se swojim spodźiwnym ilkom człowjeka. Se ſpewjera wothładźaju ſmu zo hoczo hotuja so pomału na nawrót do swojeje hrudźe domiſnu. Ssu to wosebje **rejate dźiwje huśn,** kiž w kuckatym ilku do dała czahnu. **W lěsach leźdu sa kwiczele se ſemjernymi ſpěwami** a wopuschczuja khwatnje swoje ſymske ſyndlischcza, so bychu ſwoje hnězda we ſpewjeru pytale.

Jenoż někotre tvdźenje hischcze a sano czehnje naléczo do kraja! Potom je ptački ſwět sano dospołnje doma a posběhuje myśl Božu w stwórbu lubowazym człowjeku.

*

— **Dźensnischemu cżišłu pschipołożichmy prospekt „Fregalin“** firmy dr. med. Schulze Fregalin-towarstwa ſ wob. rnk. w Barlinje-Charlottenburgu 2, na Barlinskej dróży 46.

— **Czaj k wosiewjenju dawkow so podlěschik.** Němski finanzny minister je czaj k wotedaczu dawkowych wosiewjenjow sa dołhodny dawk, towaršiwowski dawk a wobrotowy dawk sa protyczne lěto 1934 a k wotedaczu samoleńscheho wosiewjenja **hacz do 15. měrza 1935 podlěschik.**

— **Pósłki wothład ſ Polaarskej wot 18. februara.** Tutkajne pjenjesy sa njedźelu a pónjdźu so wot 18. februara do Polaarskeje ſtaci. Pósłke pschipokasenki, pósłke poruczenki a pósłke dobérki su so hacz do najwyschschich sadźbow ſnutskowneho němskeho wothkada nowolże a maju so na statnu hriwnu wuprajacz. Dokelž je **zkowna mjesa** psched Polaarskej hižo někto **spadła,** njetrjebaju so **pakeiam a tiſtowym pośtykam,** kotrejž dotalam podležachu, swuczene zkowne papjery atd. wosa pschipołożecz. Hewak pak **(nastupajo porta,** wutkasne formulary atd.) dotalne pschedpisma hacz do 28. februara płacza. Dla dospołneho pschimérjenja wothkada ſ Polaarskej wot 1. měrza so hischcze wobsebje spjelesi wojsewje.

— **Drjezdźanska sarjadnistwowa akademija, Budyšin wotnoška** je wczerawschu wutoru wjeczor w połnje wobsadzenej auli wyschscheje realki swój 2. (lěczni) semester sapoczała. Namésiny wjednik Drjezdźanskeho hłowneho wustawa, sarjadnistwowy hamtman Neumann ſ Drjezdźan prenje pschedběžnarje wotewri a we swojich sawodnych słowach wulki sajim sastopnikow a pschistajenzow pola wyschnoscow a sjawnych towarstwow (Körperschaften) Budyschina a wokolinu sa dźeło sarjadnistwowe akademije swječži. Na to Zupny hospod. radźeř Müller prenje pschedczitanje wotmé, w kotrymž ſ hłubokimi myślemi wjednikowu hospodarsku politiku rostołoži.

S **Mulkeho Wjelkowa.** W posedźenju gmejnskiſa sastupjerjow je so wobsamkło, so ma so tak mjenowany kowarski hat ſ pomocu nuſowneho dźeła wuczisczicz. Wyschnoscz je za to sjenjezne srédki pschiſwolika. Dotalnarjo ſpomožnistwoweje podpjery pschi tym někotre njedźele dźeła namakaju.

S **Hodźija.** Do jenoho twarjenja tudomneho knježeho dwora bě so njedawno paduch dohnł a ſdyhne kolo, kotrež stowny kamorcžk a wschelaki cżeſtliski grat kradnu. Psched někotrymi dnjemi ſu pschi pucu ſ Hodźija do Bóschcerja w róli jeneho pólneho pschisłeda lekarskowy kaschczik a cżeſtliski grat namakali. Prjedy tola ſu njedaloko tutoho městna wobwjaſki a tiſtna ſ dyrkami namakali. Schtóž někotko bliſkjeho wo paduschstwje wě, chjnk to sandarmej w Hodźiju wosjewicz.

S **Prěcżez.** Se ſobotnischimi a njedźelskimi deschczemi a ſ rostacżom ſněhu bě njenadźiju na Cżornicy wulka woda nastała, kotraž je pschimischelowace kuki, pola a někotre puteze powodźiła. S rosmjechczenjeje ſenje je ſkoły wótre toffje schtomy wuwalił a ſtaru tołstu lipu psches puez cżiſnył.

S **Warnocżiz.** Zygaanku dla wotwjedzenja dźesca ſaſeli. Xandarmerije we Warnsdorfu ſu na podłožku knjazeho Ulla Wuczańskeho policajskeho kommiſarjata zygaanku Hanu Walterez we Warnsdorfu (w Czechach) ſaſeli. Zygaanka je pjerza jeneho pjeczlětneho hólza w Predźich wotwjedła. Wona wudawa, ſa je hólz jejne dźecżo. Hólza ſu jenej Warnsdorfskej ſwójbje pschepodali, so bh jeho wukubłała.

S **Wielecżina.** We wokolnych lěſach je dźiwinu honjazy ſoh wjele wołsebje **młodeje ſwérjiny łańſkat.** Sapocżatk februara ſu pjeczi ſtornow **namakali,** kotrymž je poſ ſchiju **ſchcekuſkat** a je potom nałkał. 50 hriwnow wota je ſo za toho wuſtajiło, kotryž może ſdżełcz, komu **ſukżiny** poſ ſłuſcha.

S **Porschiz.** Wé rěcżnym wjeczorie tudomnych kurow a ratarjow ſu bur Lindner wo „ſkoiaſtwje“ a Pordźerjenju wowzow“ a Lětonianiſki burſki wjednik Mětwo „ſkahowanju běrnow“ rěcżałoj.

S **Porschiz.** Też nałche ſtrony njeſmu ſo wichornatu ſobotu a njedźelu ſ nacżinjenjom wſchelakeje ſchkody pschiſłuſowace. Wſiele ſchtomow w ſahrodach a pschi dróhach je ſo ſłamało. Słě je ſo pólnymaj hrónjomaj Porschiſkeho a Budyschinſkeho knježeho dwora ſeſchło. Wjeczorna ſtrona Porschiſkeje hróżnje je ſo ſatſczała a Budyschinſkich hróżeń wětr tak dołho tchaſeſche, hacz ſo jejne hrjadu ros-

---

Wjazsław Sierołzewski:

Zamórscy diaboljo

39] (Pokrazowanje.)

„Mamoj pak tola jeju dźeſicz. Wón ſ wotpohładom ſa mnje dźeła njewobſtara, ſo móht tu holzu wutrjebacz. Wot jutſſicheho dołtanjeſcha pjenjesy ſa opjtum wote mnje.“

„S wołkel chjesch je bracz?“

„Wo to ſo ja poſtaram.“

Zona khwilku ſo ſamuſzli a tiwny potom pschihłożuje. W nuſy ſo tola wobroczi k prjedawſchemu górku ako ſtamo ſ wobeju nadoho cżerpa.

„Wón ſo mył. Njeiſzym hłupa. Zuſbnik ſo holicza dótkuł njeje. Njeiſzym jeju ſ wocżow puſchczíła“, pschiſnowni pschekepana.

„Cżim lepje. Niech ſo ſ njej woſeni. Praja, ſo budże jónu ſ knjeſom twornje.“

XX.

Po dołhim pytanju namaka Wań w kłoſchtrſkich ſahrodach małku, wiłu khěžku, kotruž mniſcha w lěcżu bohatym mésacżanam ſ Ju-kou pchenajimowachu. Dokelž ſo k naſnmje kn.lcſche. ſtejeſche nětko próżdna a wobſedjerjo radłubje je na lito pschenajachu. Khěžka bě wobdata ſ wyſokej murju, nad kotreiž ſ huſtymi ſeleunmi pletwami ſmahowaſche woniate dźiwje wino a praſchiwe ſelo. Mjeſchcži ſkerohi, khłódźaju wutwark, psched nim drobny ſ pékkowzom p'eſtrowany dwór, w kotrehoż tóżkach ſtejachu ſtuſſkowzy ſ wécżnoſelenymi roſtlinami. Hobrſke ſtare ſchtomiſka kłoſchtrſkeje ſchtomownje ſchumſachu k poldnju nad khěžnznej ſſchu. Mjes mechojtymi kamjenjemi pluſcotaſche cżiſta rěcżka. Wot ſaitupnych wrotow wjedźeſche kahodnje wjelobowany móſt pſches wodu k ſchcežeżu, kiž wſchcinu k méſiu a tworni pſchemèri, po bokomaj wobroczena ſ łekżinu, po kotreiž ſchłleńcżane ſwónczki bimbotachu. Pſches hakohynu ſchtomow ſo błyſchczachu połłoczane wežiczki kłoſchtra a tam, hdżeż dolina ſo ſcherjeſche, běſche pſchekraſny reshlad na módru rěku, na pišane ſiſchi města a na paſmo hórkow, kiż ſo w kurjawje ſhubjachu.

Jenicżka niepschitomnoſcz dźe běſche wécżne, njeſnjeſliwe ſwonjenje ſ blikeje ſwjatnizy.

Wrześeli ſoj wuſwoli najſtwu, do kotreiež ſ wutwarka wjedźeſche wobſebity khód. Dokelž bě tkěrka natwarjena po rnſy khiniſkim waſchnju, możeſche ſo Wanjej ſwójba też ſaſy wróczicz k ſwojim ſtarym domjaznym nałożkam. Wrześeli nětko ſónikej ſkoro jenje wjazy njewuhladа. Hdyż jónu chazſche wołacz Liéń. runje p'chitomny Staiſchen rahnje p'chiſpomni: „Dyrbimy nałeſnje ſo mécz po ſtarych waſchnjach, pſchetoż ſmu tu ſimi mjes ſujnymi, kiż naſ pośudźeja po ſwonkownoſcach. Pſchepjatay prok ſo ſlemi. Holczo, na kotruż muſzjy pſchehuſto hladaju, na kónzu ani muża njedóſtanje.“

Wrześeli temu pschihłoſowa. Skónčnje też njeby mél ani możnoſcże, ſo pſchecżiwo temu ſtaiicz, pſchetoż njemješche ani pſchicżiny, podacz ſo do budźenja ſwojeho wuczerja. Snajeſche tak jenoż prédnu ſtwu ſa ſtamymi duriemi, hdżeż ſtejeſche wottaż prjedomnikow a hdżeż pſchi deſchczu jédżeſche. Muſte pocżahi ſe ſwójbu „knjeſa nawjeczornych wrotow“ nadoho popuſchczíchu. Waſta jenoż ſhromadne ſnédanje. wobjeda krótke wjeczarne ſwuczowanje. Jenoż cżſerſtwe kwětki, kiż hdyż a hdyż namaka we ſwojej komorzy, jeho dowomiſnachu na to, ſo tam deleka někto na njeho ſpominaſche. Dotho hižo njebě ſo cżuł tak wołamocżeny każ někto.

Pomérny w tworni buchu ſa njeho dale njepschitomniſche. Wón niewdźeſche, cżehodła jeho ſaſadnje ſdałowachu wot kóždehoſkuli waſniſcheho dźeła. Méſto we tworni ſamej ſamej bóſta méſtno w kenzliji, hdżeż jemu dachu někajte wotſtudże ſlicżbowanje a ſapjły wotpiſowacz.

„Ow, ow... Je wjele ſnadniſcho bycz ſotrowy bohateho wuſa dyſli wobkhodne knihi prawje wjeſeſ!“ hněwaſche jeho ſapiſowaſ ſ kołazi brodu pſchi kóždej pſchiležnoſczi, pſchetoż po ſdaczu jeho wołeſche cżuczz njemożeſche.

„Boja ſo tebje... Kóždy ſo boji, ſo jeho ſ méſtna wutłoczíſch. Tehdźa chdźeła po możnoſczi prawje dołho ſadżwacz temu, ſo pohladnjeſch nadrobniſcho do fabrikazije“, jemu rosſażni najmłódſchi koleaa, licżkaty, żwótłowłoſaty pachoł, kotremuž „Serge“ rékachu.

„Kaž dha pſchijndżeſch na tajke ménjenje?“

„Ménjenje? Ja to zale ſażnje wém. Ty maſch wuia we hłownym ſarjadnistwje, torhaſch ſo wo dźeło, mózeſch khiniſi... To wſchak cżi może też wſcho jene bycz! Buż tak żiwy każ my, ſabawjej ſo, cżiſt jako ſo wſcho tebje nicżo ſtaraſo njeboj, potom hižo ſam po nécżim ſa wiſkim pſchiſhdżeſch... Schteda, ſo ſo tak ſ tymi Khiniſanami nażadźał... Njewém cżehodła, ale tu ſo mi lubiich. S tobu hromadze niebych ſo boiſ hicż ſamo do najdźiwiſcheje cżaſowneje méſta. Ty khiſti rěcżiſch, każ bo ſmałik. Wołkaj Khinjanow a bohł pola mnje.“

„Njemózu. Tutón Khinjan je na moje namołwjenje ſem pſchiſchoł. Dyrbju jeho tukhwilu hiſchcze podpjeracz.“

„Tak? Tuż dyrbimy jemu méſtno wobſtaracz. Niech ke mni pſchiſhdże, ja ſ nim porěczu a jemu poradźu. Ale ty woſtaj ſo teho! Ani twoje mjeno naſpomnicz njeſmé, hewak je wſcha nadźija podarmo.“

„Sſu-li dha wſchitko tak na mnje?“

„To niż! Ale nochcu cżi to nadrobniſcho roſjaſnicz. Wſchak hižo ſam ſa tym pſchiſhdżeſch! Teho Khinjana potajkim ke mni pośleſch! Nadźijam ſo, ſo ſa njeho nedźdu méſtno dohladowarja w cżaſowniſchczach. Abo wéſch ſchto?... Ja ſam k tebi pſchiſhdu.“

Wrześeli to niemóżeſche wotpokałacz, jeho wſchak też jara njepſcheproſzu. Serge to po ſdaczu ani njepjtnu.

„Pſchiſhdu njedźelu rano, potom ſnadź ſe mnu pośleſch do méſta. We nékterych cżaſowniach ſu dożaka pérne ſpéwarſki... My dyż ſo jenoż ſtajnje bojimy, tam hicż. Też, hdyż hychmy ſo pſchedraſzeſli, woni naſ tola pónjaju. Ale tak meht też rěcżeż a za hych mjelczał.“

Njedźelu potom pſchiſhdże. Hromadze wobjedowaſchtaj, potom ſo wutkodżowaſchtaj po khłoſchtrſki ſehrodże. Skłleńcżane ſwónczki po kećkach ſo ſwacha kołebachu ſ wétrom a rjenje klinkotachu. Wone ſo ſwécżachu każ drohe kamuſchki, ſinkane do huſcżinu. Dołeſi mniſcha w żoltych płaſchczach jeju ſtrowjachu, hdyż jeju ſotkachu a ſo dwórliwje praſchachu:

(Pokrazowanje ſeſchuje.

Zajtšachu a rospadžechu. Też khlěbowy wós Budyšchinskeho minyna je wětrowe sloby sachł. Wětrowe storki jón powróčichu. Wós bě prózdny, teho dla njetrjebasche pohonjeć khlěbowe pokrutły sběracz.

S **Kotez.** S pschedbydłowym a wjednistwom knjeza Gjuntzela-Wichowskeho je družstwo Kotezjanskeho elektriskeho powoda swoju generalnu shromadźiznu wotmě̆ło. W lětnej rosprawje šo praji, so žu so saúdżene lěto wobschěrne pschetwarty a wutwary we wyšokej a mjetnej spuzi wuwjedźe, z čimž je so shubjowanje elektriskeje mozy smjerschiło. Wichowski transformator, kotryž bě so wospjet wobschkodźił, je so z nowym narunał. Sa wschě tele wobnowjenja je so 765 hriwnow wudało. S Subija je so we wobkhodnym lěcze 25 157 kilowattow mozy wotewsało. S dostatoho prudu zu Hornje Kotezy 9 456 kilowattow, z nich sa wobswětlenje 3 556, sa móz 2 031 kilowattow pschetrjebane. Prudu je so 1 683 kilowattow shubiło. Delnje Kotezy zu wscho hromadże 4 259 kilowattow pschetrjebane, z kotrychž je so 1 853 sa zwětło a 1 190 kilowattow sa móz nałožiło. 516 kilowattow prudu je so shubiło. Wichowy zu 11 432 kilowattow, z nich sa zwětło 3 283 a sa móz 4 449 kilowattow dostałe. Próżdneho běženja je so tu dyrbjało 2 250 kilowattow sapłahować. Khdyž so swonkowna pschiprawa pruduje, je so 12 sławanych sczežow naliczilo. Pschedbydłowstwo a dobladowarska rada stej we 8 pohedźenjach wo 32 dypkach wobsamkłej. Ssobustawow je bjes pscheměnjenja 72 wostało. Po dokładnym jednanju je Karkowskim kubłowym sarjadnistwom je nětko zyła swonkowna pschiprawa do družstwoweho wobhedźenstwa pscheschła. Wotekčerarjo šu so sapłaczenju pschiłimanskeje płaczisny a po wotewjaczu wobkhodnych dźelow do sobustawstwa pschijeli. S tym je so liczba sobustawow wo 25 powjetschiła. Dokhody wobkhodneho lěta zu 5 386,71 hriwnow, wudawki 5 378,71 hriwnow wuczinichu, tak je 13,20 hriwnow wusbytka wostało. Sličšowanja zu so pruhowale a so jako prawe spóznałe. Pschi wudospołnjacej wólbje knjeza Kólpu w Karkach do pschedsydstwa wuswolichu. Na město knjeza Grosy, kotryž z dobladowarskeje rady wustupi, knjeza Müllera w Karkach do pschedsydstwa powolachu. Po wustawkach dyrbjeschtej Gjunzel a Hocker z pschedsydstwa wustupić. Jenothkótnje so wobaj swonka wuswolichtaj. Sa namětnjeho pschedsydu knjeza Gockera pomjenowachu. Knjesaj Herzog a Döring mjeschtaj z dobladowarskeje rady wustupić. Też wonaj so znowa wuswolichtaj. Dla pschijeza Karkowskeje gmejny do družstwa su so wustawki dyrbjałe troschku pscheměnić.

S **Wósporka.** W nozu z njedźeli je tu a we wokolnosći wichor wschelaku schkodu načinił. Wosebje su tšechi wschelakich khěžow tžěšto czerpiłe. Pola wokolnoje zeleznizy je so wulki schkit powalił a w nětkotrych sahrodach zu so płoty powalałe. We Wichowach je so nekotre sczežory elektriskeho powoda tlamachu. Wichowy a žuzłodny Wujeźk běchu teho dla khěrnu khwilu bjes zrudku. W Kotezach zu so tehorunja nětkotre tšechi wobschkodźiłe a schtomy so spowalałe. Na Luwocanskim sastanischczu je so zyła tšecha kupowańskeho družstwa wótkryła.

S **Minakala.** We wokrjesu tudomneho blónka je tschejschanska žonska słužba płaczeły sa měsaz februar pschedawała. Munoschi běsche tónle: W Minakale 11,10 hr., w Pšowjach 4,05 hr., we Wjeselu 1,70 hr., w Kutpoji a Jaškobju 5,89 hr., w Drobach 2,20 hr., w Lipiczu 4,15 hr., hromadże 29,09 hriwnow.

S **Njeswačzidła.** Poslednje desches̆ze a wětrowe dny su też w naschich kónczinach swoje sledy sawostajile. Luki mjes Njeswačzidłom a Nowej Wžu a pola Makeho Holeschowa běsche Cjornica powobhła a do wopravdowdżitych jězorow pscheměnjała. Njedźelu běsche woda najwjetscha. Wětr je w hnjezim parku lipu a schmrěk slamał. Najwjetschu schkodu pak je wichor w lěsu načinił. W lěsu na stronu ke Wošlowej, Lomikej a Jaseńcy je so na wschelakich městnach dospała sta schtomow wuwalilo. Tak wulka schkoda běsche wožebje tehodła można, so běchu prjedy haty, hdyž njeko lězy steja, schtomy do tu njemóžachu tak kruże sakorjenjeć.

Se **Schejchowa.** W tudomnym Klimantez hospodarstwje je so pjaty roswuczowanski wjeczor wo ratarstwje wotmě̆ł. W nim je so wo „rosmnoženju dżerżenja wowzow w Němskej" a wo „powjetschenju wunoschka howjaseho stotu" jednało. Sa naschu wjes̆ su so nekotre wowzy skałale. W nastupanju dżerżenja a płahowanja howjaseho stotu je so na to pokazało, so dyrbi so radsche mjenje, ale za to dobry a strowy stót dżerżeć. Sańzadnje dyrbi so jemu dobra a dožahaca piza dawacz.

S **Rakez.** Poslednja wichorata žobota a njedźela też pola naš w njedobrym wopomnjenju wostanjetej. We Rakezjanskich, Njeswačzidłskich a Trupinjanskich lěsach je so wjele schkody načinilo. Sta wulkich khójnow je so pak slamało pak so wuwaliło. W žuschenej jeneho tudomneho rěsnika je so wětrom woheń nastał, kotryž je pokdra zentnarja kolbaźy snicził. W Trupinje je wichor tš sczežorn elektriskeho powoda powalił a hrózyjnowe wrota wuběhnył.

S **Komorowa** pola Rakez. (Czjiłowarja šwerinu | jastwom pothłostali.) Pónđelu 18. februara běsche sa zbłu našchu wjes̆ wažny dżeń. Statne rěcznjitwo běsche | Budyschina k nam pschitkwatało, so by so tu zjednjske jednanje pschecztwo tudomnemu zjawnoscherjej Wětuschej wotmě̆ło, kotryž běsche dla czjiłowanja šwerinu wobstorżeny. Hižo lěta dołho běchu kontrujerjo a hajnizy wobkedźbowali, so žo na Komorowskich lěsnych leżownoscach woka sa šwerinu wleku, do kotrychž dyrbi so pschi pasenju wboha šwerina spopadowacz, a tam na žadatwe waschnje kónz wlacź. W nasymniku sańdżeneho lěta bě so nětko tudomnemu pomoznemu wuczerjej Kockerjez a strażowarjej polow k. Nakonjej poradźiło, Wětuschka tajkeho njedożinitwa dla podhladneho cżinić. Tole měsache so nětko wczera wujasnjić. Ssudnistwe jednanje bě we sjawne a tahodła běsche so też wjele tudomnych wobsedlerjow do korczmy namakało, so by tomu pschipośluchało, dokelž wěsche tola lózdy sprawny cżłowjek nascheje wsy sajim nad tym, so tajke njedożinitwo ras na sjawne pschitkdże a so potłoka. Ssud a pschipoślucharjo podachu so po wjazyhodźinskim jednanju do lěsa na městno njeskutka, so hyschtaj sudnik a statny zecznik dospołdnje wo tym so wobhonichoj, kak bě so wez wotmě̆ła. Na to so jako wschitky do korczmy wróczichu a jednanje dale trajesche hacź nimale do schesczich. Statny zecznik namjetowaše potom sa tajke czjiłowarstwo wboheje šwerinu sa wobstorżeneho 2 mějazaj jastwa. Wobstorżeny pak dże powołanje sapodacź, ale najsterje njesměje wupěcha, dokelž běchu swědżenja pschecziwo njemu sa njeho porazaze, mjes tym so so na jeho swědkow žaana ważnosć njeskładżesche, dokelž běchu jich wuprajenja njesaźne.

S **Komorowa** pola Rakez. W lětuschim pschinm posedżenju gmejnskich sastupjerjow je pschedstejscheř dr. Schibak pschehlad wo gmejnskich naležnoscach sańdżeneho lěta podał a je mohł rjez, so žu so wone polěpschile. Pschedstejscheř a sapijsowař staj so znowa wuswolikej. Wo dani Schönbergskeho wotkasanja je so postajiło, kak ma so rosdźelić. Dale so wo nětkotrych žadosczach jednaschе. Dr. Schibak potom we žwotim jednanju z prjedawschi wjesnjanoštu w nastupanju wotsamknjenja gmejnskeje pokładnje rosprawjesche.

S **Hornjeho Wujesda.** W nozu z sańdżenej njedźeli je wichor dźel tšechi tudomneje zyrkwje wotkrył a na pohrjebnischczu nětkotre pomniki spowalał.

Z Khrósčic. (Zymski swjedżeń wjesneho wojeskeho towařstwa). Njedźelu wjačor wuhotowa po dwělětnej přestawcy mjenowane towařstwo swój derjewoputany zymski swjedżeń pola Wjenkec. Předsyda knjez bur Grosa witaše přitomnych, wosebje wokrjesneho wjednika a knjeza Nächstna z Kamjenca a wyššeho dost. knjeza farara Wjenku, kotryž bě mjez tym dóšoł. Knjez Grosa zasłuži sebi džak, zo je zaso towařstwo hromadże zwołał a tutón rjany swjedżeń zmóžnił.. Na tym ma najwjetšu zasłužbu. Tuto připóznače wupraji jemu też wokrjesny wjednik a so jemu wutrobnje za wšu naloženu prócu džakowaše. Nětko zahrachu nam Šunowscy hosćo, bratrowske towařstwo, dwaj měšanaj kuskaj. Njechamy pak tu jara kritiscy być, dźiwajo na lokalne wobstejnosće. Přeni kusk drje so cyle tak njeporadźi. Tutón njedostatk zaruna pak nam druhi kusk. Njepřiňdźechmy skoro ze smjeća, tak nam hosćo swoju wěcku předwjedźechu. Słužobnik „Snurbsl" bě kaž stworjeny za tutu typu. Jomu słuša sobu najwjetša zasłužba za dobre poradżenje. Też wšitcy tamni prócowachu so po swojich mocach, hru polěpšić, wosebje leutnat, hdyž staru ćetu „markěruje". W přestawkach spěwachu sobustawy towařstwa „Jednoty" dwaj štyrihlósnaj spěwaj. Też kapała postara so za dobru zabawu. Z wjesołej rejku skónči so derjeporadżeny swjedżeń.

S **Mulkich Sdżarow.** Na Wojerowskim žudnistwje ma žo 10. haprleje 1935 dopołdnja ½10 hodź. wo jitwje cźiłko 85 na nuczene waschnje na pschedawańowanje pschedawacz: w Sdżarach khěža z domskim, dworom a hospodarskim trawnjenjom. Jako jeje wobsedźeř je so powschitkownje wužitne Wulkołdżarowske twarste družstwo sapisałko.

S **Mulkich Sdżarow.** Wobžarujomne njesłožo je so w domje ratarja Sw. stako. Khdyž bě mandźelska swoju dźesaćlětnu dźowku někotre mjesiačiny pschi rěpu žnjerej maschinje žamu wostajiła, hołza ju ruku do maschiny sajeńe, kotraž jej žrjedżny a pjerschczenjowy porst rostorha.

S **Delnjeho Wujesda.** S njedźelskim wichorom je nasch Bóžt dom cźežko schkodował. Wulki dźel jeho tšechi je so wotkryl. Dele lětaze zyhele su Klahrez rowninscheho wobschkodźile. Wětr | tajkej mozu sakhadżesche, so žo na kerchowje rowowe pomniki powalichu. Sa wusporjedżenje zyrkwinseje tšechi budże nětkaže 1000 zyhelow trjeba.

S **Lucja.** W tudomnej schuli, kotraž bě so dla sthorjenja dźeći na khripu sawrjeła, je so roswuczenje sańa sapočałko.

S **Klětnoho.** Mandźelstwo staj pschipowědźiłoj: Domjaza džowka Luisa Erika Michaeliž w Klětnom, | dlidarjom Arthurom Emilom Größchowom w Zymplu. — Khripa běsche tu w poslednim czasu popuschcała, nětko pak sańo žylnischo sakhadża a wobeshe dorosczenych nadpaduje. — Schkoda, kotruž je wětr w naschich lěsach nacźinił, je wjetscha, hacź žmy žebi swonrědka množili. W lěsach znjeho wotkrieja je so wjele schkody nacźinilo. — Klětnjanske muzike turnaliste towařstwa je wobsamkło, so 14. julija t. l. swoje 25lětne wobstacze woswjeczić.

S **Brěsowki** pola Sslepeho. W nozu k njedźeli su | wichorom twarjenja wjele schkody puczepiłe. Někotre tšechi su so jara wobschkodźile. Zybele z nich su so 50 metrow daloko mjetałe. W hrabinstini lěsu pola Bekeje Wody su so tolste schtomy kaž žlabe kitjeschki skamałe. S desthczowej wodu su so luki mjes Brěsowku a Trjebinom powodźile.

Z Łužicy

S **Biskopiz.** Sańdżenu njedźelu mózesche tu knjes farař na wotpočinku Mjasko swoje 80. narodniny woswjeczić. Sswoje theologiske pruhowanja wobstaw thi so wón 1881 sa kaplana w Klukschu pomjenowa. Me blížšchim lěcze 1882 jeho sa fararja do Hornjeho Wujesda powolachu. Tam je wón z wulkim zohnowanjom skutkował. Zyła wožada jeho lubowaške a cześcźowaše, hacź so 1915 do derje sasluženeho wotpočinka pschesydli, kotryž w Biskopizach wužije.

S **Biskopiz.** Hlowny redaktor Matž Frederer pschi tudomnym dźeniku „Sächsischer Erzähler" šmě 22. februara swój 25lětny žłužbny jubilej w tutym nakładze wožwjeczić.

Wusudźenja

§ Pschiwożenje hamtskeje mozy a njewoprawnjenje noschenje tjada běschtaj f pschiczinu wobsłóržby pschecziwo wjazy trócź pohłostanemu Pawołej Stillerej | Budyschina. Dnja 9. augusta 1934 wopyta w Budyschinje słužobnu, wo kotrejž běsche słyschał, so dże słužbu mjenjeć. Po wuprajenju 16 lět stareje holzu běsche Stiller rjekł, so je w mjenje polizije wjezitowsce pschichoł. Stiller ika a holzu wjedżeř k sebi, wuprowadschowasche ju wo pschicźinanych mjenjenja słužby a zadasche ižónczinje, so by jeho holza do skałow w Stiljezach pschewodżała, hdyž so na njej njepozezitwe pschejidże. Dale běsche jemu we wójnje spožczenu żelezny tschi 1. rjadownje w septembru 1934 nozył, runjez so jemu wjazu krócź cźesne prawa wotrekłowała. Tcźimž je so jemu sakałało rjady nošnyć. Hamtski žud w Budyschinje pokhłosta Stillera dla pschiwożenja hamtskeje mozy k 9 mějazam jastwa a dla njewoprawnjeneho noschenja rjada k tydżenjej jatby. Stillerowe powołanje nastupaze 9 mějazam jastwa so sacźinu a wudawki so jemu napołostili, tak so pschi tutym khłostanju wosta. Nastupajo noschenja rjadu so wuswobodźi, dokelž njemóżesche so jemu dopołasacź, so je so wot polizije w tutym nastupanju prawje powucził.

§ Wohlórźba lohkomyślneho morienja a njekedźbliweho jězdżenja dla łapoda so pschecźiwo Kurtej Hillerej, kotryž je we Wulkej Schweidnizi rodźeny a nětko w Nošenje bydli. W nozu k 7. nov. 1934 ¾12 hodźin wopuschcźi wuczeř Richard Karraš, pschisłuschacy we Koblizach pola Hodšija, hoschenj w Sprjetezach pschi dróży Drježdżan-Budyschin, lećazy, so by so na pucź domoj podał. Bórzy na to niedaloko tutoho hoschenja wós do njeho sajěde a jeho šmjertnje srani. Puknу žebi pschi tym nop, srani so cźežko na cźeležnach, na rukomaj a nohomaj. Blisko městna snjeschoženja leżeche w hrjebi auto, kotryž Hillert wodżeše a kotryž běsche p'hed tym do žerdże elektriskeho powoda a schtoma storcził. Hillert a jeho pschewodźeř běschtaj na tutym dnju f Nošenu do Budyschina jěkoł a potom so w 12. hodźinje wróczikoł. Hillert bě piecza njesłožo pschesłuschnoho jězdżenja dla sawinowat. Wón to sapře a wudawaše, so je jeho wós na městnje njesłoża do šmnkanja pschiichoł a tak bě mózł nad wosom šhubił. Wo sranjenju je sniesłoženym nocźiznje she ani wón ani jeho pschewodnik niczo wědźeli. Přenja wulka khłostanska komora spósnja jeho sa winowatelo a sasudźi jeho f napołożenjom wudawkow f 8 mějazam jastwa. Pchi tym so wobedże šwěsći, so bě wuczeř Karaš w hoschenju jenoj mało piwa pił a so je dospołnje strózbo był. Jeho jako jara kedźbliwemu muža pschedstajichu. Njemóżesche pak so dopakasacź, so je Hillert wopjeny był.

Najnowiše z cyłeho swěta

*** Pola Pontresiny w Alpach je pondźelu lawina schwajzarski filmowe towařstwo pschekhwatało. Filmowe towařstwo wobschtejesche 10 wozbow a 3a film „Běli cźerjcji" fotografowasche. Lawina tšoch wobdźělnikow sabyła. Jenu jonu a jeneho muža posdźišcho morweju wuhrjebachu.**

Zamotwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smolet a za nawołtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283. W tu khwilu tariefna lisćina čo. 3 płaći.

K 250. narodninam Jurja Bjedricha Händela.

Psched 250 lětami, 23. februara 1685 je žo Jurij Bjedrich Händel w Halli narodźił. Händel běsche jedyn najwobdarjenischich nemšich synkomischtrow a sworjeř evangelskeje zyrkwinskeje hudźby. Posdźischo je so wón do Jendżelskeje pschejdźił a je tam w lěcze 1759 wumrjeł. Tola njedźiwajsy teho wón ženje njeje žiwoju nemšku domisinu sapuść a sapomnił. Händel je też hudźbu mnohich krańnych operow sestajał. Tola wjetschi je wón hyš w sestajenju zyrkwineje hudźby. Jeho oratorije, wosebje oratorium „Messias" žu njedosczehnjene mischtrske dźela. Najrjeńischu arija z tuteho dźela „Ja wěm, so je mój wumóžnik žiwy" napisachu na pomnik jeho rowa we Westminsterskej abtsiowi w Londonje, hdyž žu wulzy munžo Jendżelskeje pohiwowali.

(Fodor.)

Hospodarski kučik

Wobstatk skotu w našim ratarstwje

Statistiski hamt wosjewja někto klótnu bilanzu němskeho ratarstwa po liczenju s dnja 16. julija 1933. Pschedźeżaje liczby potkadźeja jenoż s ratarskich pschedewiwaczow, kotrejž su wjetsche hacź dwaj torzaj. S 3,05 milijonow ratarskich a lěsnych pschedewiwaczow s wjazy hacź dwěmaj torzomaj pola, mějachu na dnju liczenja 2,53 milijonow skotu, potajtym kóni a howjadow.

Liczba koni wuczinja pschi 1 200 000 mili. ratarskich pschedewiwaczow 3 229 178. Wot lěta 1925, hdyž so posledniej liczenje pschewjedźe, je so liczba pschedewiwaczow kotrejž s koniemi dźěłaja, wo 90 000 abo wo 8 proc. powyschiła. Po hamtskim mjenjenju ma so powyschenje wulkemu powjetschenju burskich pschedewiwaczow pschipisowaczej. Liczba koni zamo na žeby je so wot lěta 1925 wo 313 00 sztuk pomjeńschiła a so hakle w najnowschim czasu zaso powjetschuje. Pschi howjadach swěrči so we 2474 milijonach pschedewiwaczow 19,2 milijonow howjadow wschěch druzinow. W zmyku je so liczba howjado o wo 2,2 milijonow a liczba kruwow wo 1,3 milijonow pornjo 1925 powyschiła.

Wobsehje sajimawe su liczby nastupaze plahowanje zwini. Naliczi so w zmyku 20.5 milijonow zwini. Tuta liczba pokasuje pornjo lětu 1925 tak zwane powjetschenje, tak so měru krótkczasownych pohibow daloko wjetschaje a ma so jako trajaze powjetschenje wobstatkow zwini, kotrejž su we wójnje a po wójnje so khětro powjetschiłe, wobhladowacź. Zmkowy pschirostk wot lěta 1925 wuczini 6.4 milijonow zwini.

Pěstowanje wowzow, kotrejž pschi liczenju 3,9 milijonow wuczinješe, je pornjo 1925 khětro so 5,8 milijonow naliczi, khětro pomjeńschiło. Tola tež na tutym sa zmyku tak wjetschym polu, su so poniži w poslednim czasu wobstatki polepschile.

Pschisponmicź so dyrbi, so je so 4,5 milijonow pschedewiwaczow pjerjinu plahowanych swěrčiło, w zmyku naliczi so 54 milijonow kokoschow.

Rozwučowace drobnosće

Stari ludźo powědaja rady wo tym, kak je prjedy mjez hospodarjemi a wjesnymi wulka přezjenosć była, kóždy je žort rozumił a niechtó druhemu ničo — za zło brał njeje. To je hinak być počinało wot toho časa, zo so statoki předawaja a kruchoća. Z tym je wjele zawisće, njepopřeća a wobkřiwdźenja do wsow přišło. Khěžkaž chcył na zahrodnika, tutón na bura, bur na zemjanka z přikupjenjom so pozběhnyć. Jedyn zawidźi druhemu zahoń: město zo podpjera, pomha khlabłaceho susoda k padej dowjesć, zo bychu jeho leżomnosće na předań přišle. Što bychu tola stari hospodarja k tomu prajili, bychu-li z rowa stanywši widźeli, kajke kawplowanje je so z jich kubłami stało, a kak je tu a tam njeroda synow drohi zawdawk swójby na psa přinjesła?!

Někotry je khorowaty a njewě, čohodla; možno toho dla, zo wječor w korčmje w zymje zymne piwo do so pije — přeražene by jemu wužitniše było.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Öffentliche Mahnung zur Steuerzahlung.

Am 15. Februar 1935 waren die Teilzahlungen auf die Vermögensteuer und Aufbringungsumlage fällig. Die bis dahin nicht entrichteten Beträge werden nunmehr durch Postnachnahme oder Zwangsvollstreckung eingezogen. Es wird hierbei nochmals darauf hingewiesen, daß vom 1. Januar 1935 ab die Schonfrist wegefallen, und daß bei nicht rechtzeitiger Entrichtung der Beträge ein Säumniszuschlag von 2% zu erheben ist. Nicht rechtzeitige Entrichtung bringt außerdem die Gefahr der Eintragung in die Liste der säumigen Steuerzahler mit sich.

Bautzen, am 20. Februar 1935.

Das Finanzamt.

Das für den Bauer Erwin Ewald Ritter in Schönborn vom 6. Juni 1932 eröffnete Sicherungsverfahren wird aufgehoben.

Dresden, am 11. 2. 1935. **Die Landstelle.**

„Zawle to tolsteho knjeza hnaju wot młodosće!" — „Tak sće jeho žiwjenjoběh sčěhował?" — „Haj, wot punta k puntej!"

Hospodarski rozhlad

Sejdu 20. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,480	100 pólsk. złotych	47,03
1 jendźelski punt	12,115	100 českosł. krónow	10,407
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,43

Barlinska burša s dnja 19. februara 1935. Postup kursow, kotrejž pschedwčerawschim k kónzej burzy je jewjesche, tež na wčerawschej burzy dale trajesche, hdyž tež bě wobkhod dale jara měrny. Kuliša kupowalche pod sačišćenjom wołożenja na pjenježnych wikach. Tež směrowanje na wikach s Daimlerowymi akcijemi pschinoschowachu k posdźenjenju mjenjenja. Po pschnich kursach postupowachu struchenja powschitkownje. Na rentowych wikach njebě wulkich pschemjenjenjow.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobrot na žitnych wikach njeje so polepschił. Poličzenske a wotbytowe poměry pschi khlěbowych a tež pschi pizowanskich žitach su jara njewobstajne. Pschi trajazym cžakanju młynow wustupuja policzenja w rožu a pschenicy bóle doprědka. Sa dobadze w haprieji a meji je tam a sem sajim. S mukowych wikow nastorki njepschikhadźeja. Pizowanske žita ratarstwo njerady pschedawa a kaž liczby wo składach prěnjej a druheje ruki dopokazuja, su wjele bóle wuczerpane hacź w prjedawschich létach. Wowsź so jenoż w sajmenjnju za druhe pizowadka podawa. Jačzmjenje maju khaby wobkhod.

Wežera płaczenje w Barlinie zentnar

pschenicy W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rožki R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — ječmjenja G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowsa H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	19. 2.	18. 2.		19. 2	18. 2.
Pšenica	208,5	208,5	huny	15,5-16,0	15,7-16,2
rožka	168,5	169,5	wolka	12,6-13,2	12,5-13,0
ječmjeń now.	—	—	módre łuniny	11,2-11,7	11,5-11,7
ječmjeń, nal.	207-211	207-211	žołte łuniny	15,0-15,2	15,0-15,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk.	—	—
pšeńč. muka	27,25	27,25	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	22 80	22 80	such. truhanč.	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrni. kruški	9,10-9,20	9,10-9,20
ržane „	10,03	10,03	syno, 50 kg		
raps	12,25	12,25	ržana sloma		
hróch, Viktor.	31,5-32,5	31,5-32,5	pšeńč. „		
lane symjo	12,25	12,25	wowsna „		
pjeluši	20,0-22,0	20,0-22,0	rěčna „		

Płaczizna za pšenicy za wupłodźerja 8: 200.5 9: 202.5
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 160.5 11: 164.5
Płaczizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 160.5 9: 165.5
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: 160.5 13: 163.5

Płaczizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

19. februara 1935 Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druziny a woznamjenjenja:

Woły: 303.

Połnomiasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	35—38
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	30—35
Mjenje picowane wšěch starobow	23—28

Byki: 398.

Połnomiasne, wurosćene, najwětšeje rězneje hódnosće	35
Połnomiasne, młódše	31—34
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	28—30
Špatne	24—27

Jałowcy a kruwy: 967.

Połnomiasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	32—34
Połnomiasne, wukormjene jałowcy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	26—31
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy	18—25
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	13—17
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 3187.

Najlěpše wukormjene (1. druziny)	38—40
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	32—36
Špatne (3.)	24—34

Wowcy: 3173.

Młódše a starše wukormjene (5. druzina)	35
Starše wukormjene (6.)	32—33
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	22—31

Swinje: 15 530.

Połnomiasne, wos. rasow a jich křiženi., hač do 1½ lět stare	50
Wukormjene	45—48
Miasne	44—47
Špatne	42—47
Rancy a kundrosy	4[illegible]—46

Radio

Schiwórik 21. februara 30 khyżi:

Königswusterhausen. Nimo šnatneho wschědneho programma: 6.30 wjeselny rańšči konzert. 10.15 špěw. 11.40 za burow. 12 pschipołdnišči konzert. 13.10 tačzele. 14 wschelakosće. 15.15 za maczerje. 16 rejwanjka hudźba. 19 a nětko je zwjatok.

Lipsk. Nimo šnatneho wschědneho programma: 6.05 za burow. 6.35 rańšči konzert. 8.20 tačzele. 11.45 za burow. 12 pschipołdnišči konzert. 13.10 nowe tačzele. 18.30 šabawny konzert. 19.50 konzert.

Hišcze wažne z dnjoweho programma. Barlin: 20.10 Barlinski karneval. Königsberg: 21 pišany wječor. Wrótkławk: 19 z operettom atd. Köln: 20.10 Kölnski karneval. Frankfur: 21 operowy konzert. Mnichow: 20.10 wječorny konzert. Praha: 19.30 opera „Dalibor".

Dobre palene kofeje

Wienske měšenje, wos. syrjene ¼ punta 85 pj.
Łužiske měšenje ¼ punta 60 pj.
Najtuńše měšenje ¼ punta 50 pj.

W najrjeńšej barbje su apfelsiny nětko najsłódše

Nětko su apfelsiny tźěšo

Bělozłote apfelsiny punt 19 pj. | 5 puntow 0.92
Krwawne apfelsiny punt 25 pj. | 5 puntow 1,20
Dwojokr. apfelsiny punt 30 pj. | 5 puntow 1.45

Sylne desertowe wino

Taragona blesa 1.35 z blesu
Malaga blesa 1.75 z blesu

Wšitko dostaš pola firmy

OTTO SACHSE

w Budyšinje na Bohatej hasy čo. 4

Kurzus za šiće a wušiwanje na Singerowej šijacej mašinje

započnje so jutře 21. februara 1935. Zamolwjenja so hišće přijimuja

Singerowe šijace mašiny ake. tow. w Budyšinje na Bohatej hasy čo. 14

Zasydlich so w Budyšinje na Lawskich hrjebjach čo. 2 (w Serbskim Domje) jako

zubny lěkař

a wjedu praksis zemrěteho zubneho lěkarja, knjeza C. Krause, dale.

Dr. Witschel, zubny lěkař

Waš wobraz dostanje hnydom wobluk pola

Rudolfa Wilhelma

w Budyšinje na Serbskej hasy 16

Telefon čo. 2187

Marmor, porclin, šklenču, špihele, podołhojte wobluki, domjaca a kuchińska nadoba, woknowe šklenčy, šklenčerńja, šwěčniki a Bože matry, wobrazy a postawy swjatych. Dopomnjenki a dary za wšě čestne dny.

Při tutym wjedrje je samomołne dobre stare

połonowe wino

litr 80 pj. wot firmy

Otto Schmaler w Budyšinje na Mołtkowej dr. 7. Tel. 2411

A. Kasper naśt.

mějićel J. Pilopp

na Jerjowej hasy 3

(Heringstraße)

Snate dobre wupjerli

Bafmjane twory

Čelata,

do Gdanskeje zapisanskeje knihi howjadłow zapisane, 1934 w přerězku 4600 litrow z 3,28 % tuka wopřijacy, ma stajnje na předań

Zarjadnistwo ryčerkubła w Rakecach

Holanska hejduška

poskića Otto Schmaler w Budyšinje na Mołtkowej dr. 7. Tel. 2411

Rozšěrjej Serb. Nowiny

K nalětnemu wusywej

poskićam wšě druziny

hnojidłow, wusywow a symjenjow

Tehorunja doporučam při potrjebje swój wulki skład

wuhla, koksa a drjewa

Albert Paatz w Kamjencu w Halštrowje

Telefon 724

Hdźe? daće swoje

filmy, platy atd.

ruče, płaczizny hódno a derje wuwiwać?

Pola wosebiteho optikarja

Ericha Lenza

w Budyšinje na Hošic hasy 21

Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kašca při mojim wobkhodze. / Telefon 2134

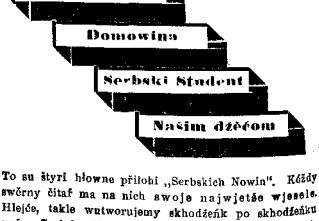

To su štyri hłowne přiłohi „Serbskich Nowin". Kóždy swěrny čitaf ma na nich swoje najwjetše wjesele. Hlejće, takle wutworujemy skhodźeńku po skhodźeńku naše „Serbske Nowiny", zo bychu stajnje zajimawše byłe. Pomhaj też ty nam twarić z tym, zo dobudźeš swojeho serbskeho susoda za čitanje našeho jeničkeho serbskeho dźenika

SERBSKE NOWINY

Přiłoha k čisłu 43

SERBSKE NOWINY

Sr'edu 20. februara 1935

Hitlerska młodžina wabi za skutk zymskeje pomocy

Hežko Hitlerskeje młodžiny rěka, žo sastajicy. Sso sastajicy ja lud, žo sastajicy ja hibanje, žo sastajicy ja stat a jeho wjednika. Nochcemy žane fantastiske młodostne žiwjenje z boka wojowanja a nusy naschego luda wjesc. Nascha hordosc je, so zmy stajnje k sastajenju hotowa wjednikowa młoda wojowaza fronta.

20. dzeń februara 1935 tuta hotowosc skutkej symsteje pomoży pracži. We wschěch krjedžischcach Sakskeje so na tutym dnju wabiaze wjeczory Hitlerskeje młodžiny pschewjedu, z kotrymiž ma so na myžl woporniwosc̄e wukasowacz a kotrychž wunoschi so k lěpschemu potrěbnych ludowych towarschow nakoži.

W schěrokej fronc̄e so tuta propaganda powjedze. S njej so wobswědczi, so je Hitlerska młodžina swólniwa, so njeběcźiwje do službu wulkeje wězy stajecz, wabiaze wjeczory pak kdobom tez dźěle z jeje dźěła pokalaju. Mone pokaża, kajke sapoczatki ke kulturnemu nowotworjenju so we wschej Hitlerskej młodžinje namakaju a kajši duch w jenotliwych zyłkach wěje. Wjeło njebudża wschitke tute wjeczory jenak dobre, ale na wiki budże so mój wola spóńnacz, kotraž so wo najlěpsche wukony prózuje.

Tehodla so tez tódemu zyłkej pschewostaja, kak zebi swój wjeczor wuhotuje. Wiedniščwje krajiny a wyschesche župy stej drje w mapje „pomhanja a wabjenja" někotre powschitkowne smery a namjety wudałej, tola tute su najmjenschе žadanja; kotriž dźedża hinak a lěpje cźinicz, móża je kóžby cźaš pschemenicz.

Sakschim ludowym towarschom pak so składnosc̄ pósticza, so žwoje woporniwe smyslenje znowa wopokazaju a so sbodom pschezwědcza, kelko kulturneho dźěła Hitlerska młodžina wukonja.

Žałosny krik jeneje zanjeseneje

Wikowanišći skandal z holzami w Parisu.

Paris, w małym rózku 1935.

Wulke spodźiwanje sbudži w Parisu sajecze admirała Serfloya, kiž je podhladny, so je organizaziju wikowarjow z holzami sałožił.

We wokolinje „Theatre Francais" wobsedźi admiral wošobne domste z wjele słužownikami a wuhotowasche w nim wulke hosćiny. So žo z pschikhilnosc̄e z „internazionalnym towarstwom sa sastaranje z dźełom" sabérache, to pschipósnawachu a wulkhwalowachu wošebje jeho snaczi. Njemózesche tola nichtó wědzecz, so je tute towarstwo słóżnika organizazija we wulkim stilu a so admiral žwoje dochody se žiweho wikowanja z holzami cźehnjesche.

A admiral Serfloy rosumjesche, žwoje małane rjemjeslo. Wschudze we wjetschich městach, w Južnej Ameriziy, Ssewjernej Afriziy a Asiji, hdzež žo wikowanje z holzami imóżni, mějesche jeho organizazija filialki.

Kak žo wěz pómeradźi?

Psched někotrymi njedźelemi dosta nahladna franzowska industrielna žwóiba, kotrejž dźowka bě domiazeje swadny dla cźekła a žo pod schkit „internazionalneje organisazije za sastaranje z dźełom" stali, jara spodźiwny list, w kotrymž mjes druhim tole stejesche:

„Njepraschcejcze žo, kak žo mi wjedze. Cźerpju cźežzy, ale njeje žaneho wuwwobodźenja i tuteje cźwile a njeje tež žaneho nawróta domoj — nóžno!"

Na kónzu lista stejesche bjes wicheho swiska žada: „Serfloys je njetkmany njedocźinł!"

Nan hnydom spóźna, schto je žo se jeho dźowku stako, pschepoda list policiji, kiž žo nairyódźay znje tajnje wobhonjesche a potom njejapay sapschimny. Admirala Serfloyża sajachu, dokelž pschi pschepytowaniu kriminalistam telko pocźežowazeho materiala do rukow padny. Hižo pschi prěnim khwatnym pschehladanju materiala mózachu rólu „internazionalneje oraanisazije za sastaranje z dźełom" swésćicź. Sso poradźi, najwjazy Parizskich pomoznikow admirala tehorunja za schwedzke gardiny žadźicź. S tym je wulka słóżnitska organizaja rozsuchła.

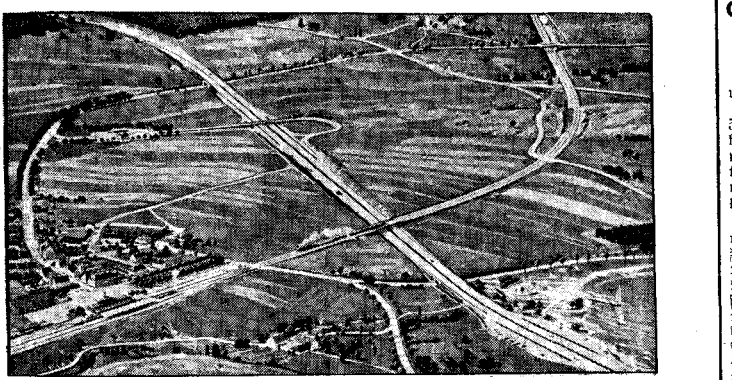

Jene łéto němskich autowych dróhow.

K popomnjecu na jenołétne dźěło na němskich autowych dróhach je žo pólska dopisnika sjotowiła, kotraž wošebitosc̄ němskich autowych dróhow jara jasnje a wulzy powuczejo pschedstaja. (Fodor).

Či „połstałętni" mjez wunamakańkami

1935 jubilejne łéto drjewjaneje wolmy, płunowych żehlawkow, pneumatiki a sapinaka.

W lěcźe 1885 — potajkim psched 50 létami — su wuhlédźerjo pilnje dźełali.

Tak žwjeczi na pósch. snata drjewjana wolma žwój 50łětny jubilej. Je schwarny material k patowanju, kotryž nětkorysłuli dar łubosc̄e psched cźišcźom, dyrjenjom a storkanjom schkita. Drjewjana wolma je tulata a sadźewa, so žo njebychu wězy pschesunyłe. Jeje wunamakar je wésty Anthon, kiž je žebi pschihódne dźěkanje drjewjaneje wolmy wumyślił.

Potom je 1885 Auer z Welsbacha płunowu żehlawku wuhlédźił (tehodła „Auerichs Gasglühlicht"). Podobne żehlawki su hižo priedy franzowscy wunamakarjo pschiprawili. Tak wustupi Drummond 1826 se žwojej kalkowej swétłu. Wopósnawa pokala so Auer na jewišćach hlédźerjow. Jedyn profesor bě młodeho muża namokwjak, so by dźěło wo „žadnych semjach" napisał a pschi saběranju z tutymi semjemi pschihódze Auerej na myzle, so by je k žwécźenju wužił. Po žwojim psched 50 létami nadobytym Winstim patenc̄e napojesche Auer žwoje żehlawki z rospuschc̄enymi żelemi tutych kowowych semjow a magnesiju. Nowocźasny cźłowjek ma ludzi za sastarstich, kiž płunowu žwézu trjebaja. Ale tuta žwéza je rjana běła. Wjeło je płun khěrko straschnu a husćišcho

Bobak:

Zejhrawaj, zejhrawaj „Pierunje"!

10]

(Pokrac̄owanje.)

Khila so k wjeczoru... Boże słónczko spyta hišće posledni nadběh na šěre šlewjerje deščikowych mróčelow. Poradźi so. Fronta tych šěd'iwych šerjenjow je přełamana, wone bjez rady rozcźekaju. Słónco zapali, přepyšny dobycźeński wóhnjostroj. Wysoke zdónki khójnow so zyboleja błyskotaju kaž žahły kow. Sapaju ze złotocźerwjenym błyšcźom. Njemóżeš wotwobroćić wocow wot tuteho dźiwadła!

Ptački cźikotaju. Sykorki piłu wótřa...

Podam so zaso na puć. Bórzy so z hole wudobywam... Słónco je židke ryzy złoto wulało do kóždeje łuže, do kóždeje hrjebicźki. Spokojene z tutym wukonom, mučne z wojowanjom a dobycźom zańdże měrnje w Boži domčk...

Na smerkach dojedźech k městu Skwěrinje. Přistup do města mi zaracźichu sobustawy dźěłoweje służby a wóhnjowege wobory. Wotmě so tam někajke zwučowanje... Derje, njetorhach so wo wopyt, dokelž běch cźitał, zo w měsce dale ničo zajimaweho njeje, wobeńdźech město po zwonkownych hasach a puščich so dale k polnocy.

To rěka, chcych poprawom k dołhemu ranju do města Drěnja nad rěku Noteću. Tola z wobeńdźenjom města Skwěriny běch někak orijentaciju zhubił a při tym hižo so cźmičkaše. Skónčnje nadeńdzech dróhu, wo kotrejž sudźach, zo je prawa...

Mjez tym běchu hwězdy so rozsadźowale po wučehnjenym njebju a hdyž tak tam horjeka pytach a strowjach swoje stare znate a wězo też najswěrnišu towaršku nócneho wandraka: sewjerničku, spóznach z hrozu, zo město k dołhemu ranju so měrju k dołhemu wjeczoru...

Rjana wobrada...! Tak ruče hač powjedźe někak khmany puć k prawicy, tam wotbocźu... Bohužel, njepřindźe žadyn a tuž běch a wostach k tomu zatamany, měrić so dale k dołhemu wjeczoru, hdźež woprawdže ničo zhubił njeběch... Tola dróha bě dobra, hładka, a dokelž dobre a hładke dróhi tola wjedu k někajkemu přistojnemu městu, změrowach so po něcźim trochu...

Běše rjana běła nóc... Ani wětřička so njehibny. Krajina bě runa. Tohodla so też derje jědžeše. Ale wěcźne to traje, hdyž njewěš wukónca puća.

Přeńdźech wjele wsow. — Skónčnje swětłosć na wobzorje wěšćeše wjetše město. Swětłosć so po něcźim rozpušći do njeličomnych swětleškow a skónčnje dojedźech do města. Běše to Landsberg nad Wartu...

Tak běch přez hłupy připad so z nócnym pućowanjom zabludźił z pomjenscheho kraja hłuboko do Noweje Mroki, do města, kiž mje ani kuska wabiło njeběše, přetož je to nowocźasne přemysłowe město, hdźež nimo stareje cyrkwje ničo wosebiteho nimaš.

Tola wosudej klubu w Landsbergu njewostanu, tu njepřenocuju. Khwatam na dwórnišco, mam zbože, za něšto mjeńšin tu wotjedźe cźah k ranju a ja z nim...

*

Cźah zo mnu pucha won do teje běleje nocy. — Zaspańje pušču nimo wušow mjena stacijow, kiž horliwy zastojnik wuwoluje. Wola też „Cantoch..."

„Cantoch?" Mjeno mje rozbudźi...! Santok, to tola běše tamny slawny hród starych pomórskich Słowjanow, kiž běchu woni natwarili srjedź bahniščow při wuliwje rěki Noteće do Warty. Wo tutón hród je so tójšto wojowało w pólsko-pomórskich wójnach. Pozdźišo na rozpadankach pomórskeho hrodu dobyćeńscy Polacy swój hród natwarichu. Skónčnje tu hišće běše hród Braniborskich markhrabjow a křižerjow. Před něšto létami su tu powostanki 11 wšelakich hrodow wuhrjebali...

Sym z myslićkami hišće w starosłowjanskim Santoku, hdyž čah dojedźe k mojemu cyłej. Sym w Friebergu w Nowej Mrocy. To rěka, sym tukhwilu jenož hakle na Friedeberskim dwórnišću. A do města sameho je daloko, nimale 10 kilometrow hišće. Mjez městom a dwórnišćom je něšto wsow. Předstaj sej, zo by Budyske dwórnišćo było w Radworju abo w Bukecach...!

Z Friedeberskeho dwórnišća wjedże wosebita drobna żeleznička do města... Ale ja so šwiknu na „Pjeruna".

Dušny měsačko, to je pěkne, zo tak rjenje swěcźiš. Jemu tam wuskodźeć njemóża huste šlewjerje kurjawy, kiž wotpočuja na mokrych lukach. Jědu kaž w płokarni, hdźež so přez paru předobywa swětło běleje lampy...

Z kurjawy so wunórjeja po přezpućach drjewjane pućniki ze spodźiwnymi napisami, rozpróšene běle statoki so jewja a so zhubjeja, keřćina so přibližuje a cofa...

Ale potom sym w Friedergu...

W městačku nimale wšo spi. — Jenož strażnik po torhošću kroći, powažny a dostojny z wědomjom, zo wočuwa nad bjezstrachom měšćanow. Ma něšto, štož dowěru budźi. Wobroću so na njeho: Hač tu njewě něhdźe tunju hospodu? Ow ju, wě tajku a hnydom zo mnu sobu dźe. Ale tam je hižo wšo ćma. Dźemoj k druhej, kiž tak jara tuni začišć njezbudźi. Tam njeje ćma, ale nimaju wjacy łoża... Ale hošćencać je nadobny człowjek. Poskići mi, pra-cuzemu dundakej, konopej w swojim bydlenju. Za něšto krošikow...

Du hnydom lehnyć... Požohnuju Friedeberskeho połcaja a hošćencarja, kiž staj mi wróćiłoj wěru a přikhilnosć k jeju kolegam...

*

Rano ze switanjom wopuščich hošćenc, hdźež hišće wšo čiše dřemaše. (Njehórše so, zaplaćił běch hižo wječor.) Wobhladach sej najprjedy městačko. Jara šwarne městačko! Mólče drje, ale čiste a rjane... Krasne stare khěžki. Stare wěze, měšćanske murje, wrota... Tu by so mi lubilo.

Wopušču město. Nimo jězora so wobroću ke krótkemu ranju... Dróha so wije a sekuje, spaduje a stupa. Słónco so młóći z błědymi šerjenjemi kurjawy. Ale dobywa.

Přede mnu so wupřestrěwa k połdnju šěroka runina, hdźež hišće wotpočuje husta běła mhła, z kotrejež tu a tam jenož so wudobywaju a wunórjeja jenotliwe štomy, keřćiny, swisle statokow. To su znate Notećowe błóta. To rěka błóta wjacy njejsu, ale je płódna łučina tu z teho časa, zo so žumpy wusušachu. Nětko tam maš njeličomne sydliša rozprošenych statokow, kotrež su załožili a natwarili němscy sydlerjo z wjeczorneje Němskeje.

Jědu po dobrej dróze k ranju, na prawicy mhłowojtu runinu, k lěwicy stroniny hórkow a kopcow z brunymi polemi... (Pokrać. sćěhuje.)

cytamy w nowinach, so žu žo ludźo ſ pknom sawdali abo so je pkun rosbuchnył.

Kołojeźdnym a automobilistam je lěto 1885 **pneumatiſke wobrucje** darikło. Jeje wunamakał je iriſti lěkaŕ J. B. Dunlop. Sako pſchikład, so moža ludźo nješchto wunamakacź, kotrež wo techniſy ſdaca nimaja. Dunlopez nan bě žwojemu žynej jězdne koło darił. Wono dosta po waſchnju wožebnych ełwipażow pokuj gummi. Nětko pak běchu dróhi pſched 50 lětami žamo w měſtach njerune a woběmaj Dunlopomaj pſchiźdże jeneho dnja na myžle, jahrodnu hadźizu wokoło koleźowych žwjenow położicź a ju ſ powětrom napjelnicź a tak njelube ſtorki woſtronicź. Dźeło bě jara ſpróſnjme, ale žo poradźi. Nětko bě dobry ventil trěbny a ſchkit wobruczow pſched wótrymi kamjenjemi. Teź to žo po dołhim a njeſpróżnym dźěle poradźi a „pneumatika“ tu bě. Kónz wožomdźeżatych lět jewješche žo pneumatika teź w Němſkej. Dźenża maja koleża a awta wſchitke pneumatiku.

Stónčnje njech žo na wužitnu namakanku pokaża. Jedna žo wop ſchijomnu a elegantnu wěz, wobeźe ſa žónſke, mjenujży wo **ſapinaki** (Druckknopf), kiž je Bauer wunamakał.

Čežke wichory nad Šlezyskej

W Schleſyſkej je žobotu a njedźelu wichor wſchudże wjele ſchkody nacźinił. W Krkonoſchach do hoſpodow wichor ſ tajſej mozu ſtorkaſche a ſa twarjenja torhaſche, ſo žo ludźo w nich bojachu, so wichor twarjenja wotnjeſe. Swonka hoſpodow bě wſchón wobkhad pſchestał.

We Wrótſlawju je njedźelu dopołnja kruch murje padajo jenu pſchedawarku ſaraſył. — W Halli ſchtom padnywſchi, hólza ſaraſy, kotrež je ſchtomow ſtorhane haſoży ſběraſche. — W Barlinje-Schwarzendorfu wuheń padajo 55lětneho wyſchſcheho wobornika tak cźežko ſrani, ſo tutón w khorowni wumrje.

Se ſatraſchnej mogu je wichor pſches Pólſku howrił. W Sanſteru wón thěžu powali. S jeje roſpadankow ſu tſjoch morwych a pjeć ſranjenych wucźahnyli. — We Lodźi žu w pſchedměſcźe, w kotrymž wobźebe bźělacźerjo bydla, pionérroju a wohnjowi woborniaŕ dyrbjeli 300 wobobow ſ wodu wutkowacź. W Galizijſkej je na wſchěch rěkach wulka woda, kotraž je pſches brjohi ſtupika. S lodowymi ſchkrutami žo mohu ſatkachu. Wjele mostow je žo ſ wulkej wodu wottorhło.

Se **Shorjelża.** S roſtacźom žněža a njepſchestawanymi deſchcźemi na Nyſy wulka woda naſta, kotraž njedźelu dopołdnja 2 metraj 37 żentimetr. nad nicźku ſtuni. Nyſa je na wjele měſtnach pſches brjohi ſtupiła. We **Pjeńſku** je wona ſaſdźene lěto natwarjene haczenja pſchedrěła a Zodelſke łuki powodźiła. Nyſa je žebi nowe rěcźniſchcźo wudrěła a je wjele jutrow płodneje pjerſchcźe wotplawiła. Duby a brěży pſchi łukach žu ſo wuwalile a wotwjedle. Jeli ſo Nyſa žwoje nowe rěcźniſchcźo wobkhowa, ſtrach naſtanje, ſo młynſka hrjeba papoweje fabriki trěbnu wodu wjazy njedoſtanje.

Sport

Kołojězdny klub 1899 w Budyšinje.

Dokelž je němſki ſportſki wjednik organizaciju němſkeho zwjazka za cźełozwučowanje prewjedł, dyrbješe poručene němſkeho ſportſkeho wjednika wjedniſtwa towaŕſtwow znowa potwjerdźić. Z tuteje pričiny dyrbješe klub ſtwórtk wječor po zwučowanju we wyſſej realcy w 10 hodź. hłownu zhromadźiznu we ſwojim lokalu „Tſoch lipach“ připrawić. W tutej zhromadźiznje ſo po wjednisk. principje dotalny towaŕſtwowy wjednik Alfr. Primka jenohłóſnje znowa wuzwoli. Jeho naměſtnik Arnoſt Albrecht jemu ze ſłowami wosebiteho dźaka za jeho dotalnu woporniwoſć wjednistwo kluba zaſo přepoda. Wuzwoleny towaŕſtwowy wjednik je winowaty, ſwojich ſobudźełacźerjow ſebi pomjenować. Wón dotalnych ſobudźełacźerjow zaſo pomjenowa. Namjety ſmědża ſo jenož hiſće piſomnje při kóždej zhromadźiznje kóždu prěnju wutoru w měſacu w kłubowni „Tſoch lipach“ zapodać. Někotre nowe ſobuſtawy ſo zaſo přijachu, kotreż chcedźa ſo wosobje ſportej na zali wěnować. Kóždy ſtwórtk wječor wot 8 do 10 hodźin ſo w turnowaŕni wyſſeje realki zwučuje. Zajimcy móža tam kóždy čas přińć. Sobotu 23. februara wječor towaŕſtwo do Sćijec kehele kuleć pójźe. Sobuſtawy zeńdu ſo we 8 hodź. při muzeju a maju naſtroje ſobuprińjeſeć. Na poſlednjej zhromadźiznje je ſo hiſće kommiſija za kupowanje trjebanych kołow za ſport na zali pomjenowała. Wosebje ſo kedźbliwe čini na kołeſarſki ſport k lěpſemu zymſkeje pomocy njedźelu 10. měrca wječor w „Tſoch lipach“.

*

Němſki kołeſarſki zwjazk.

Sobotu 16. februara popołdnju w 5 hodź. ſo zaſtupjerjo kołojězdnych towaŕſtwow Budyſkeho wokrjeſa k poſedźenju zeńdźechu. Poručene za Budyšin-Biſkopicy, towaŕſ M. Lehmann, zhromadźiznu nawjedowaše. Kaž je ſo dopokazało, tři towaŕſtwa wjacy njewobſteja. Tak w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje hiſće 105 kołojězdnych towaŕſtwow wobſteji. Rozdźělenje wokrjeſow ſo hiſće njeje dozrjadowało, kaž to hižo druhdźe bywa. W Slezyſkej hižo wot ſpočatka noweho ſportſkeho hibanja 12 wokrjeſow wobſteji a k połnemu ſpokojenju hromadźe dźěła.

Za tuto lěto ſu ſo tele zarjadowanja wotmyſlile: Pućowanſke jězby: 1. Čichi pjatk do Stołpnjanſkich kóncźin. 2. Bože ſpiće hwězdna jězba k hórſkemu mišterſtwu. 3. Swjatkowna jězba do Hornjeho Załomja. 4. W juliju abo auguſće kupańſka jězba k Němſko-Pazlićanſkemu hatej. 5. W ſeptembru krajinſka jězba. 6. Jězdźenje dwojo-mužſtwow 9. meje. 7. Při Budyſkim ſportſkim tydźenju 2. junija jězba „wokoło Čornoboha“. 8. W auguśće jězba wokoło Darinſkeje hory pola Wjelećina. Nimo toho ma ſo měſacźnje jónu jězba wšědny dźeń wotměć.

Budyske stawniske powěśće

ſ dnja 18. februara 1935.

Narodźili ſu ſo: 12. 2. Njemandźelſki žynk. — 13. 2. Robertej Oswinej Hańigeł, wothładarjej we wuſtawje, dźowczičźka. — 14. 2. Marćinej Erichej Stanzy, knjeżemu bźělacźerjej w Biſkopiſach, dźowczičźka. — 15. 2. Kurtej Marćinej Hommelej, tſěchtkrutnerjej, žynk. — 16. 2. Korli Emilej Auguſtej Kurjej Peezy, gratmiſchtrej, žynk.

Wumrěli ſu: 16. 2. Róża Hilża Khryſta Borrmannej, domjaza pichiłaſerjeża, 56 lět. — Arnoſchta Alfreda Knoblicha, ſedłarja w Suborničźanach, morwonarodźeny žynk. — 16. 2. Renata Martina Frieda Kubźeli, póſtſkeho wupomharja. dźowka, 6 měſacow. — Richarda Arthura Schrótera, ſchofera, morwonarodź. dźowczičźka. — Ewald Erich Raſcha, kanoněr němſkoſtatneje woſkory, 19 lět.

Mandźelſtwo pſchipowěźiſchtaj: 18. 2. Albert Joſef Ferdinand Langgartner, elektrik. ſ Margaretu Hilżu Eriku dźěl. Elzenheimerowej, rodź. Metznerez, wobaj w Budyſchinje.

Wuznaće k Serbstwu

Ja ničo rjeńše njeznaju,
Hač mjez Serbami być.
A přewšo horco lubuju
Tu drohu serbsku rěč!

Njech wotrodźenc mje zacpiwa,
A njech so śmeje mi,
To wšak wot moioh' Serbowstwa
Mje nihdy njedźěli!

Chcu wutrajnie so pócować,
Zo khmany doſć bych był:
Nam Serbſtwo pomhać wukhować
A hajić rěč a spěw.

Teź dobre wašnja zdźeržeć nam
A wótcow namrěwſtwo.
To ſtajnje za swój nadawk mam,
So bědźić za Serbſtwo!

Haj, serbować, wěc dobra je,
To přeswědčeny ſym!
Mi, dźěłać dawa wjeſele
Na polu narodnym.

Zo Serb ja ſym, njech kóždy wě,
Serb chcu teź zawoſtać!
A zhromadźować mocy wšě,
Zo ſerbſki lud mohł trać!

Jurij Sewčik.

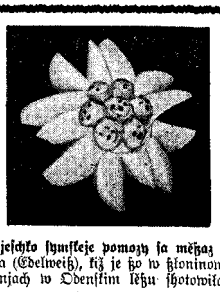

Snamjeſchko ſynſkeje pomocy ſa měžaz měrj.
je kožmjawka (Edelweiß), kiž je žo w ſkominowych (Elſenbein) rěžbańſach w Oberſtim lěsu ſhotowiła. (Fodor).

K Chopinowym 125. narodninam.

Hudźiny ſwět 22. februara 125. narodniny wulkeho połſkeho wumělca na klawěrje a ſkładownika Frederika Chopina wožiwjeſi. Chopin je w lěcźe 1810 w Żelazowje pola Warſchawy jako ſyn pſchećelſkeje Franzoſowſy a Połki narodźi. W jeho wumělſtwowſkej wožobje je połſki romantiſki ſmyſł ſ lohkej franzowſkej wobwjertliwoſću k tajkemu žwojorajnemu zyłkej ſjednoći, ſo jeho hudźba, kotruž won jenož ſa klawěr piſaſche, teź ſwonka tuteho pola wopłodźejo ſkutkowaſche. (Fodor). Nadrobniſchi naſtawk wo Chopinje hiſchcźe wocźiſchcźimy.

Dawk dźěći k wučbowej pomocy

Němſki miniſter je 28. januara toho lěta wſchelake krutoſcźe žwojeho wukaſa ſe 26. 6. 35 ſkahodźił. So dochu naſchi nanojo a macźerje wdźeli, po kajtich ſadawkach ma ſo tón dawk dźěcźi w ſchulach nětko na tuto lěto hišće ſběracź, jón tu wopiſamy a ſ pſchikładami roſjaſnimy.

Powſchitkownje ma ſo rjec, ſo žo dawk ſběra po ſamožnoſći, to rěka po mózy a po wulkoſći žwójby.

1. Jeli nan bjes dźěła, njetrjebaju dźěcźi nicźo płacźicź. Pſchetož nanowe dokhody ſu jara cźenjene a dožahaju jenož k najnuſnišim wudawkam. Schtóž nuſowe dźěło dźěła, teź wjeſelſchich dokhodow nima.

2. S tych žwójbow, kotreż móžeja płacźicź, płacźitej ſtajnje jenož prěnjej dwě dźěſcźi. Jene tſeće dźěcźo atd. dawka płacźicź njetrjeba. Potajkim žadyn nan njetrjeba na ſchtwórcź lěta nihdy wjazy hacź 40 pſches dźěcźi płacźicź.

3. Jeli ſ jeneje žwójby ſchtyri abo wjacy dźěcźi do ſchule khodźi abo pójdźe, płacźi jenož te najſtarſche ſchtwórcźlětnje 20 pj. Na pſchikład tublet X. ma najſtarſcheho žyna w Budyſchinje na wyſchſchej ſchuli, a dwě młódſchej dźěſcźi khodźitej do Wotrowa do ludoweje ſchule a jene hakle ſ lětu do ſchule pójdźe, to ma jenoż najſtarſche dźěcźo w Budyſchinje 20 pj. płacźicź, dewjat žane wjazy. Wjeleđźětne žwójby potajkim ſe ſchulſkimi a młódſchimi dźěcźimi ženje wjazy hacź 20 pj. njepłacźa, byrnjež bohate byle. Tajka žwójba ma tak hižo wjazy wudawkow hacź druhe.

4. Jeli nan podpjeru wot ſpomožniſtwa (Wohlfahrtsamt) doſtawa, njetrjebaja jeho dźěcźi dawka dawacź.

5. Schulſke wjedniſtwo może w nětorych wurjadnych padach (hacź do 10 proz.) dawk ſpuſchcźicź (pola invalidow, žyrotow, pſchi 7, 8 a wjazy dźěcźoch), ehdyž pak je hišchcźe wjazy potrěbnoſcźe k ſpuſchcźenju dawka, ma ſchulſki wjednik wožebite pröſtwy ſapodacź. W tychle padach njech nanojo ſchulſkemu wjedniker žwoju należnoſć pſchedpołoża.

Schtóž je hižo žnadź wjazy ſaplacźene, žo wrócźi.

Pſchiſpomnjenje. Hdyž wyſchnoſć pichi ſchtyrioch dźěcźoch jenož wot jeneho dawka žada, wone wěſcźe pſchi wošmich dźěcźoch žaneho dawka njepomina, dokelž nan telko ſ tajkej žnilu dźěcźi tola dwě wjeleđźětnej žwójbje žiwi, drasći a hospoduje — ſchtóž je wěſcźe ſara wulke břemjo woběmaj ſtarſchimaj.

M. N.

Přilopk

Schtwórty žmjertny wopor płunoweho ſajedźenja w Stuttgarcźe.

K naſchej wutornišchej powěſći, ſo je žebi w Stuttgarſkim pſchedměſcźe Oſtheimje w dwěmaj pſchiſeniſlimaj wohndlenjomaj wuſtupowaca płun ſ žmjerzne wopory žadał, mamy hišchcźe dodacź, ſo je wutoru też mandźelka potrjechenieje žwójby w khorowni wumrěła. Tak ſ jeje 10lětnym žynom ſě ſteji.

Semjerne thkoſtanje ſa dźěſcźowu morbaſku.

Pſchiſažny ſud w Stuttgarcźe je 22lětnu Sofiju Minu Knorrez ſ Mišnſtera w Mergentheimſkim wyſchſchim hamcźe k žmjerzi ſajudźił, dokelž je žwoje 6 njejeſte rje njemandźelſke dźěcźo ſtónzowała. Wobſtorjena běſche 17. oktobra 1934 žwojemu dźěſcźu roſpuſchcźelinu toptoweho vitriola picź dała.

Nadpady na nawjednych kommuniſtow w Ruſtej.

S Moſkwy žo powě: Na nawjednoho kommuniſta ſhromadneho hoſpodaŕſtwa, Burlakowa, žu ſ zewołrom nadpad ſtučili a jeho cźežko ſranili. Njedawno hakle žu nawjednoho kommuniſta Mjedkowa morili. Tſjoch burow, kotrychž winowachu, ſo žu Mjedkowa ſtónzowali, běchu krótki cźaſ prjedy nadpada na Burlakowa ſajeli.

Ruſki lětaŕ Golubjew w nuſy.

S Archangelſka 19. februara. Ruſki lětaŕ Golubjew, kotrež bě ſ lětadłom k połnóžnemu cźopej (połej) wuleźał a ſo wot 1. februara ſhubił, je nětko do Jdſchimy, 40 kilometrow wot Archangelſka ſdaleneje, ſćełowaju ſchkrowu powěſć pósłał: „Ja, Golubjew, a dwjeju mojich pſchewodnikow, žmy hižo 17 dnjow po puću. Smy blišlo k ſahłodnjenju. Smy nuſowani byli ſ lětadłom do tonidła pſchiſtajicź. Tam žmy jeneho pſchewodnika jako ſtražnika woſtajali. Ja a mojej pſchewodnikaj ſmjej žo ſ njepſchetłanymi wězami žiwili a žmy tohodla ſtherili. Hacź je pſchi lětadle wuſtajeny pſchewodnik hišchcź žiwy, je njewěſte. Hakle dźenża je žo naš jedyn rybaŕ dohladał, kotryž je naš je ſanjemi do wěſu Idſchimy dowjeſł. Proſžymy, ſo byſchtej žo k nam dwě lětadle ſ lětakarjom a žrotbu pózłałej.“ — Hižo hodźinu pozdźiſho hdyž bě powěſć dóſchła, ſtej dwě lětadle wotleźałej, ſo byſchtej lětarjam pomoz pichinjeſłej. Golubjew je jedyn ſ najlěpſchich lětarjow Ruſteje.

Chineſka parna łódź žo potepika.

Chineſka pſchibrjožna parna łódź „Fulung“ je žo we wulkim wětrje pola Lientonga k połnozy wot Fuczawa potepika. Jěſdni hoſcźo a wobſadźa hromadźe 100 mužbow, ſu žo ſhubili. Jenicźkeho muža je łódź, kotraž bě na pomoz pſchišłeła, wukhowała.

Druhi proježh pſchećeliwo Hauptmannej łónz meje.

Jako běſche ſudnik Trenchard namjet Hauptmannowych ſakarjow dowolił, ſo žo drohi proježowy protokoll ſa powołanike jednanje na ſtatne thołny wołanje ſapodachu. Namjet žo automatiſaj najwjeſchemu žudej w Newjerſeyſkim ſtacźe pſchepoda. Powołanike jednanje pſchećeliwo Hauptmannej žo najſtarje 21. meje ſapoczńje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za póće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 44 | Budyšin — Štwórtk 21. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Jendźelske knježerstwo wo němskej wotmołwje wuradźowało

Jendźelski ſwonkowny minister ſir John Simon a lord Eden ſtaj ſo wutoru na pożedźenju ministerſkeho wubjerka wobdźeliłoj. Reuterez telegrafowarńa powě, ſo je wubjerk w pożedźenju wo němſkej wotmołwje na jendźelsko-franzowſke namjety rěčał. Wona je tež hiſchcze ſhoniła, ſo ſo němſki namjet njepożěrdnych jednanjow mjes Němſkej a Jendźelskej pſchepruhuje.

Sdobom Reuterez powěſćerńa wjeſowja, ſo je franzowſki póſłanz w Londonje, Corbin, póndźelu a wutoru jendźelſkeho ſwonkowneho miniſtra wopytał a jemu rozłožił, ſo ſo Franzowſka njeby poſdźiſchenu Simonowemu wopytej w Barlinje pſchecziwjała, je-li by jendźelſke knježerſtwo po dokładnym rozrěčowanju ſ franzowſkim knježerſtwom tajki wopyt ſa nuſne wobhładowało.

K tomu pak Reuterez telegrafowarńa woſebje pſchiſpomni, ſo ſo w tuttym ſmyſle wěſo njeje niczo rozſudźiło. Jyle nuſne rozpominanja mjes jendźelſkim a franzowſkim knježerſtwom ſebi hiſchcze wjele czaſa żadaju. Pſchi jednanjach ſo kóńcznje tak daloko dorěcza, ſo ſo wobě knježerſtwoje po diplomatiſkim puczu ſhromadnje w Barlinje wopraſchetej, hač němſke knježerſtwo tomu pſchiſłuſuje, ſo jendźelſko-němſke rozpominanja zdyl wobſahi Londońſkich wjeſowjenjow wopſchimnu.

Slóńcznje Reuterez telegrafowarńa powě, ſo ſu ſebi franzowſzy a jendźelſzy ſtatnizy pſchesłyſene, ſo móże ſo wo powětrowym ſrěczenju jenoż njepożrědnje jednacź.

W Londonje ſo europſke położenje ſrjedu wječor takle pożudźowaſche: Priedy hač móże ſo wo powětrownym ſrěczeniu nadrobnje jednacź, je nuſne, ſo ſo pſchicziny wſchitkich Londońſkich namjetow hiſchcze bóle wujaſnja. Pſcht poſudźowanju wulkich praſchenjow dyrbjake wſchitke wobdźelene mozy wobkedźowacź, ſo ſo jendźelſko-franzowſke namjety na powſchitkowne ſměrowanje Europy měrja. So ſo tutón ſaměr doſpołe, na tym ſaleži, ſo ſo ſcźěhowaze ſchtyri praſchenja ſ wuſpěchom wobdźełaja:

1. Skrućenje politiſkeho położenja w raniſchej Europje.
2. Swěſćenje Awſtriſkeje.
3. Požſlnjenje myſle wo Swjatku ludow.
4. Nawrót Němſkeje na měſtno, na kotrež ma wona prawo.

Jeli ſo wo tutych praſchenjach ſ wuſpěchom jedna, maju Jendźelczenjo ſa nuſne, ſo ſo němſke ſtejiſchczo jaſnjiſcho wuprajt.

Powěſćerńa „Preß Aſſociation" wo pożedźenju jendźelſkeho knježerſtwa mjes druhim piſa, ſo wcźerawſche roſrěczenje mjes jendźelſkim ſwonkownym miniſtrom a franzowſkim póſłanzom hižo wojnamjenja, ſo je ſo roſpominanje mjes Jendźelſkej a Franzowſkej wo wotmołwach Němſkeje, Italſkeje a Belgiſkeje hižo ſapoczało. Němſko-jendźelſke roſrěczowanje je praſchenje, na kotrež ſo najſkerje hakle potom wotmołwi, hdyž ſ Barlina nowe roſjaſnjenja dóńdu.

Wunošk Londonskeje knježerſtwowe'e rady

Wuſpěch Londonſkeje knježerſtwoweje rady je po powěſći ſ Londona tón, ſo jendźelſki ſwonkowny minister ſir John Simon němſke knježerſtwo wopyta, ſo by ſo ſ wjednikom a němſkim kanzlerom Adolfom Hitlerom wo prózowanju k doſrjadowanju europſkich nałožnoſćow roſrěczował. Reuterez telegrafowarńa k temu powě, ſo drje ſo to hiſchcze njeje wobjamkło, ale wſchitko na to pokazuje, ſo wobhonjeni ludźo pſchezo bóle k temu pſchihłońuja, ſo by tajki wopyt najlěpſchi frědt k pokračowanju jednanjow wotnamjenjał. Hdyž ſnadź tež njeby Barliński wopyt k powſchitkownemu ſpokojenju wupadnył, pak jendźelſke knježerſtwo tola wě, ſo by drěbi ſwoje najlěpſche frědki nałožiło, ſo by wažny nadawk ſpěchowało, ſamo hdy by pſchi ſwojim prózowanju ſ khwilemi njewuſpěchi naſhonilo.

Sſrjedu dopołdnia je ſo jendźelſke knježerſtwo pod wſchedźerſtwom miniſterſkeho preſidenta Macdonalda ſkhadźowało, ſo by ſo nadrobnje ſ Němſkej wotmołwu ſaběrało. Wunoſcźk tuteho pożedźenja dotal hiſchcze njeje ſnaty, tola ſrjedu wječor ſo w Londonje woſiewi, ſo ſo jako prěnja krocźel nowe diplomatiſke jednanje mjes Franzowſkej a Jendźelſkej ſapoczńje.

Londonske nowiny „Times" namołw'e'a Simona, zo by Barlin wopytał

Wažne jendźelſke nowiny „Times" ſu ſrjedu wo mnohich wopytach a roſrěczowanjach ſtjecy mozow wječornje Europy piſałe a ſu raſnje żadałe, ſo by jendźelſki ſwonk. minister ſir John Simon tak ruče hač móżno do Barlina puczował, ſo by ſo rumowaha w poſtupowanju jednanjow ſaſo wobnowika. Cźim dłeje ſo cźaka, cźim drožſcho budźa mozy Němſkeje ſwobudźeło na europſkim natwarje dyrbjecź ſaplacźicź.

Radio na dnju nawróta Posaarskeje

Němſke radiowe towarſtwo wjeſowja, ſo na „dnju nawróta Poſaarſkeje", 1. měrza 1935, němſki radio 13 ſhromadnych programmow póſełe. Tute ſo hižo rano ½7 hodź. ſapoczinaju, ſ Hamburga ſo rańſchi ſpěw a na to „Poſaarſka kantata" ſcźele. Poſdźiſcho ſo konzerty ſcźelu, kotrež ſo ſ aktuellnymi roſprawami, żiwym wopiſanjom wobrazow, manifeſtazijemi a druhimi ważnymi politiſkimi podawkami pſchetorhuja. Wječor w 7 hodź. ſcźele ſo ſe Stuttgarta „Pucź k dnjej 1. měrza 1935" a we 8 hodź. Frankfurtſki ſcźełak wulku manifeſtaziju ſe Saarbrućkena pſchenjeſe. Temu ſo wječorna a nózna hudźba hač do 1 hodź. pſchiſamknjetej.

Italſcy wojacy z Posaarskeje wotjěli

Wutoru wječor ſu italſzy grenaděrojo jako prěnje wotdźelenje italſkich wojakow w Poſaarſkej ſe Saarbrućkena wotjěli. Woni běchu w Saarlouiſkim wokrjeſu kježeli. Na dwórniſchczo w Saarbrućenje běchu mnohi wulkaji cźiſłowjo, mjez nimi italſki general Viſconti Praſca, k roſſobnowanju pſchiſchli. Italſke wojeſke wotdźelenje je pod ſwojim kommandantom Silveſtrom wotjěło.

Rumunſki burski wjednik pola Darréa

Němſki a pruſki miniſter ſa ſeſiwjenje a ratarſtwo, němſki burſki wjednik R. Waltar Darré, je jeneho ſ nawjednych muſi rumuńſkeho ratarſtwa, profeſora Guſtija pſchijał. Němſki minister Darré a ſtatny ſekretar Backe pſchi tutej ſkładnoſći ſakonje a naprawy němſkeje agrarſkeje politiki roſſoſćichtaj. Profeſor dr. Guſti běſche prjedy rumuński kultuſowy minister.

Kommunistiske hnězda pola Prahi wuzběhnyli

Runje kaž je ſo w Hollandſkej w poſłednim cźaſu poradźiło, ſpſchiſłahanzow mjes němſkimi emigrantami wuſlědźicź, tak móżeſche tež cźeſke žandarmſtwo kommunistiſke hnězdo pola Prahi wuzběhnyć. Němſzy emigrantojo běchu ſo ſjednoćili, ſo bychu tajnu kommunistiſku organiſaziju wutworili. Wjednik ſjednoćenſtwa je wěſty Willy Podaty ſ Barlina, tola ſo wudawa, ſo tuto mjeno njeje prawe. Sajaty ſwoje prawe mjeno ſamjelcźa. Pſchi pſchepytowanju jeho bydlenja namakachu wjele kommunistiſkich ſpiſow a druhu macźſinu, kotraž Podajowe ſwiſki ſ kommunistiſkej zentralu w Prahu dopokazuje. Po tutych pſchepytowanjach ſu hižo nětkotrych němſkich emigrantow w Prahu a wokolinje ſajeli.

Sakſki nalětni pokutny dźeń so wotſtronił

Evangelſki lutherſki hamt ſakſkeje kraſneje zyrkwje je nalětni kraſny pokutny dźeń wotſtronił. To pak njeſadźiwa, ſo móża ſo Boże ſłužby na dnju, na kotryž pokutny dźeń padnje, we wjeſnych wozadach abo hdyž ſebi wuzada pſcheje, wotměwacź. K tutemu wotſtronjenju, kotrež tu a tam ſpodźiwanje a pſchehłowapjenje ſłubji, dyrbi ſo praſicź, ſo nalětni pokutny dźeń w Sakſkej wot lěta 919 ſtatneho ſchkita njeměješe. Ssamo w ſynodze je ſebi ſyzlna mjenjſchina wotſtronjenje tuteho ſwjateho dnja ſadała. Kaž ſo pſcheje, je ſo pokaſało, ſo ſo pokutny dźeń bjes ſtatneho ſchkita njeje dźerżał. Mjes tym je ſo ſ postajenjom zyrkwinſkich ſwjatych dnjow w nazionalſozialiſtiſkim ſtacźe reformaziſki zwjedźeni ſa Sakſku kruczе postajił, tola ſo njewocźakuje, ſo ſakſki pokutny dźeń, kiž je w poſłednich lětach na nahladnoſći ſhubił, ſo hdy ſaſo pod ſchkit ſwjatych dnjow ſtaji. Zyrkej dyrbi ſo pjeza po wobſtejnoſćach ſłožowacź. K temu ſo na to pokazuje, ſo wona jako ludowa zyrkej njemóże ſwjaty dźeń dźerżecź, kiž lud doſyła njemóże ſwjeczicź. S tuteje pſchiczińy je ſo dotalny kraſny pokutny dźeń w naležu wotſtronił.

Najwyſše płaćizny za cyhele

Němſki kommiſar ſa dohładowanje płaćiſnow je wyſchnoſćam, kotrež maju płaćiſny dohładowacź, ſ wokolnikom woſjewił, ſo ſmědźa najwyſchſche płaćiſny ſa wudźełki zuhelniczow poſtajicź. Nuſne je, ſo ſo płaćiſny w twarſtwje na ſtaw ſniża, ſ kotrymž je w poknym wobſahu pſchewjedźenje naprawow k wobſtaranju dźěła możno. Też maju ſo ſ tuttym poſtajenjom poſtupowanja płaćiſnow ſa wudźełki zuhelniczow, kotrež ſo we wěſtym cźaſu wobkedźbuja, wotſtronicź. Tuta połnomóc němſkeho kommiſara wupſchiſtrěwa ſo też ſa poſtajenje najwyſchſchich płaćiſnow ſa tſchěłchne zuhele, dźěrkate zuhele a běłe zuhele a na pſchiwożowanje, je-li ſebi to poměry we wokrjeżu żadaju.

Najwyſchſcha płaćiſna ma ſo po płaćiſnje ſłožowacź, kotraž je 1. julija 1933 we wokrjeżu płaćiła. Wuwſacza móża ſo jenicźay dowolicź, hdyž je dźěłowy dowěrnik dopokazał, ſo je ſo produkcija podróżiła, abo je-li běchu dotalne płaćiſny we wokrjeżu konkurrenzne płaćiſny.

Posaarska wot 1. měrca zaso pri n'mskej póśe

K nawrótej póſty a telegrafa w Poſaarſkej do němſkeje póſty, kiž ſo 1. měrza ſapoczńje, je němſki póſtſki miniſter 16. februara 1935 wukaz widał, kiž ſo hórſy w němſkim ſakońſkim łopjenu a w hamſtſkim łopjenu němſkeho póſtſkeho miniſterſtwa wocźiſchcźi. Nětcźiſcha wyſchiſcha póſtſka direkzija w Saarbrućkenje ſo do němſkeje póſtſkeje direkzije pſcheměni, nětcźiſche wobſtadne wuſtawy, mjez nimi póſtoſchekowy hamt w Saarbrućkenje, woſtanu kaž dotal. Wot 1. měrza w Poſaarſkej liſtowe ſnamki a ſwjetſcha też portowe ſhładźby němſkeje póſty placża. Póſtki a telegrafiſki wobſkład ſo njepſchetorhnje.

Třělenca w khorwatskej wsy

W Sſebinjach pola Sſokowiniſkeho Broda w Khorwatskej je wutoru, najſkerje dla wólbnege agitazije, k cźeſkemu ſkazanju mjes burami a žandarmami dóſchło. Pſchi třělenjach ſo 8 wobſobow ſatrěli a ſchěſć ſo cźežko ſrani. Hamtſzy ſo powě, ſo ſu w tutej wěſy tſjoch burow dla politiſkich nałožnoſćow ſajeli. Cźrjódła burow ſo na to k žandarmſtwu poda a ſadałche, ſo bychu ſo ſajeźi puſchcźili. Žandarm pak rěcźnika burow tohorunja hnydom ſaja. Wutoru ſo burja ſe Sſebinja a ſuſodneje wěſy Andrjejewizy ſkěžachu, ſarak ſich nawjedowałche. Žandarmſki offizěr, kiž ſo ſ patrouillu pſched ſtupi, ſadałche, ſo bychu ſo burja hnydom roſeſchli. Tuczi pak pſchikłaſej njepożłuchachu. Jedyn bur dźěſche, w jenej ruzy kij a w druhej ruzy revolwer, k offizěrej a jemu hrożeſche. Patrouilla na to tuteho muża poſeli. Na to poczachu druſy burja do žandarmow ſtrělecź a dweju žandarmow ranichu. Nětko ſtřělſche tež patrouilla. Ssedmio burjo ſo hnydom morwi ſwjeſechu, ſchěſć wobſobow ſo cźežko rani. Liczba lehkoranjenych njeje ſnata. Wo wěſy ſaſo měr knježi. S Beogrěda je ſo ſudnika komiſija do Sſebinja podała, ſo by ſtruchły podawk pſchepytowała.

Wopory khripy w francowskim wólsku

Pariſke markiſiſke nowiny „Populaire" wojſewjeja, ſo je dotal 123 wojakow we wſchelakich franzowſkich garniſonach na khripu wumrěło. W Bordeauxu ſu pjeza wumrjeſe 11 wojakow ſamjelcźeli.

Parižscy marksisto'o wustupuja přećiwo Schuschniggej

Pšched nětorymi dnjemi fu sozialistojo a kommunistojo w Parišu schćěiwarjo pšheciwo awstrijskemu swjaskowemu kanzlerej wotewrili. S mozu dźěkaju, so bychu pšchi Schuschniggowym pšchebywanju w Parišu demonstrazije pschiprawili. Marxistiski aktiwom wubjerk je wobsamknył, so bychu wschitke dźěłarske protesty na wupósłanstwo pósłake. Hdyž awstrijski swjasłowy kanzler schtwórtk wječor na Parižske rańsche dwórnischćo dojedže, maju fo Parižscy dźěłaćerjo pschi dwórnischczu k protestowasej shromadźiśnje serić.

Franzowski kommunistiski sapósłanz Doriot, kiž je fo wot druhich kommunistiskich sapósłanzow dźělił, běsche swojich pschiwołowarjow do wšeg Drancya pola Parisa pscheprošył, so by sim wo proletarskej jenotnej froncze pschednoschowak. Pschiwołowarjo kruteho kommunistiskeho smėra fo do sale dobychu, so bychu shromadźinu snjemóžnili. Pschi pukach po nětdże 20 wožobow stank.

Twar železnicy so dla n'edostatka p'enjez zasta'ił

W Ruskej fu dyrbjeli pschestacj železnizu s Pensy do Balaschowa twaricj, hacj runjej je tuta železnica hospodarsce a politiski jara wažna. S pschepytowanjom je fo swěsćiło, so dźěłaćerjo a pschistajenzy nětdże sa diwaj měsazaj žaneje mzdy njedostawachu. Dokelž tej pjenjezy, kotrej je fowjetske knjeżerstwo pschikubiko, dotal njejsu dóschle, dyrbjesche twarske wjednistwo 3000 pschistajenzow a dźěłaćerjow puschćicj. Sowjetske knjeżerstwo je nětko snowa sapschimnyło a postajiło, so ma fo hnydom poł miljona rublow mzdow wuplaćicj. Sastojnisy, kotrěj fu porjadnemu wuplaćenju mzdow sadźewali, maju fo hnydom sapaćj.

Ruska nam'etuje konferencu w Toki'u

Sowjetske Ruske wjele na polépschenju swojich pozćahow s Japanskej saleži. Wutoru je fowjetski pósłanz Furenew w Toku japanskemu swonkownemu ministrej Hirosze namjety pschedpołożił, so měła fo Rusko-japanska konferenza fwolacj. Na tutej konferenzu měše fo hišće njewujasnjene praschenja mjes woběmaj krajomaj rospomináć a rosrisaćj. Po rutkim namjecze měła fo konferenza hižo bórzy w Toku wotmećć. Kaž fo s Toka powě, jeruski namjet na japanskeho swonkowneho ministra pschihódnje skutkowa.

Nowe politiske mordarstwo w Ruskej

Namjetneho nacžolnika stateje politiskeje policije w Minsku, towaršca Sterkowa, fu w sahrodze rataskeho wustawa satśełeneho namakali. Mordarjo, kotrěj fu tam na njeho kakali, su cźekmyli.

Krótke politiske powěsće

Póliju hoicze do Drjezdżan wotjeli. S Warschawy fo powě, so fu Warschawski měschczanski president Starzynski, městoprezident Olpinski a jedyn fobustaw měschczanskeho sarjadnistwa hrjedu wječor s Warschawy do Drjezdżan wotjeli, so bychu fo na fwjatoczńoschczach sa półsteho komponista Chopina wobdźělili.

Schuschnigg fo na puć do Parisa podał. Awstrijski kanzler dr. Schuschnigg a swonkowny minister Berger-Waldeneegg staj hrjedu wječor s Wina do Parisa wotjěłoj. Schtwórtk jeju w Parišu wocźakuja.

Italšzy wojerjy inżenerojo la rańschu Afriku. Sorjedu pschipołdnju je 750 muži žylne wotbdźělenje italskich inżenérskich wojakow w Neaplu wotjěło. Wojazy fo s transportnej łódźu „Czornohórske" do rańscheje Afriki dowjesu. Wulka fyła ludu fo wyskało s wojakami rossołnowa.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 21. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Zastuženy kroš łopje tyje, haš namakany złoty.
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor we 7 hodź. barometer 741, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +13. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer +3, thermometer w nozy +4. — Wyschina je fo dale ke krótkemu ranju wotžalika. Jenoż jeje wječorne kromy hišćoze trochu pola naš na wjedro tkutkuja. S Atlantiskeho oseana fo žylna a wobšćerna nizina Europje bliži. Wona nam pschi milych krótkowječornych wětrach deschćowate wjedro pschinjese. Podhišćo budźa fo wětry sešilnicź. Po sdaczu pak fo nizina je swojej pokrej mozu pola naš njewusstutkuje. Jeje jadro wšcze pyches

Pjecź lět po žmjerći Horsta Wessela.

S dnjom 23. februara fo pjecź lět dopjelni, so je młodostny thorhojnik nazionalsozialistiskeje revolugije, Horst Wessel, po dobrim cyerpjenju wumrěł. Kulka kommunistiskeho mordarja běsche jeho na žmjerć sranika. Horst Wessel je wumrěł, jeho duch pak je žiwy w hibanju, sa kotrej je fo wón woprował. (Fodor).

Skandinawisku do Finskeje pocżehnje. — Jutše pj stónczko 7.01 hodź. stźhadza a fo 5.28 hodź. thowa. Wjacźor stźhadza jutsje wječor 10.14 hodź. a thowa fo tam 7.48 hodźin.

— **Wuklady na wjedro sa jutšnjchi pjatk: Mitrolit, deschczowate wjedro.**

*

— **Dobycze dróhowoje loterije sa symiku pomoc.** Wczera dopołdnja wokoło ½11 hodź pschi spodźiwnym wobstejnoscźach pola „schćereho muża žona rjekny: „Mój kotry dha?" Pschedawaŕ na dobre žwožo na jedyn łóš a kasa a rjekny: „Wźmisce žrebi tutón!" Wona tej tutón fa wuzjahny, ale jón hakle doma woteŵri a widźesche, so je 500 hriwnow dobyła. S wjeselkom nad njewczakanym žwožom jej žyły do wožowe stupicźu, so fo muž pralicha, cźehodła płacze. Jako jemu wo žwožownym dźěli, so muž wšo s njej žobu radowasche. „Muž je běsche tónkróc žwojemu mjenu wschu cźesć sčinił.

— **Wobhaj półtoschcekoweho wobdźěła w Němsku.** W wešcźerija němskeje póstiskeje direkzije nam dźěli: Němcźelow póstowcźela tónz januara 1935 1 048 177 wu sčinjesche. To je 1863 kusow wjacy hacź tónz pryscheho mjeżaza. Dobrowólnje a poczejenjow dožwola je s w mjeżazu januaru 66 309 000 wo 10 520 939 000 hriwnow sawjsałało. S tuteho pjenjesa je fo 8 707 230 000 bjes hotowych pjenjez sapłacźiło. Dobromecze mjeżiskeje półstoschckoweho konta w pschereschu 572 142 000 hriwnow wuczinjesche.

— **5. mérza fo žwinje licza.** 5. mérza 1935 fo pr zjelej Němskej žwinje a domaresanja prožatow, jehnjatow a kóslatow licza, kotrež wobhladowanju njepodleja. S tym liczenjom maju fo žodom cźasny cźelenja swjes W Saskej gmejnske wyschnosce za swoje gmejnske krjeżby a žamostatne kubła liczerjow wupósłeju.

— **Rěblistowy ruczny wóz fo kradnył.** 15. februara popołdnju fu tu na Butrowych wikach rěblistowy ruczny wóz kradnyli. Wós běsche schćerj barbjeny a 2 hacź 3 m narje njeběsche. Kóla nětjachu žylne wobrucze, wo žniza běchu nalemjene, tola je żelesom wobbite. — wěžowne zdźělenja prošu kriminalne wotdźělenje w B dyschinje na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802.

S **Budestcz.** Tudomnu wobydlerku, njeżenjenu Sworiz, fu hrjedu popołdnju morwu w jeje mi dlenkiju namakali. Semrěła je nětdże 50 lět Pšched dwěmaj njedźelomaj běsche jeje nan we w starobje wumrěł, macź je hižo pšched dźesatimi ja wumrěła. Saśdźenu žobotu fu Hanu Sworiz pohr trócź widźeli. Wedźo, so běsche na sahorjenje pr cźeżko khora, je daka žwojej žerstje w Smochczicach sonowacź, so by k njej pschischła a ju hladała. S mk, kotrež je s wudowu, je wotmolkwła, so njem pschińcź, dokelž je sama khora. Wot tuho cźasne Sworiz nichtó wjacy widźał. Wutoru je sanitere pola durjow jeje hdlenja dwě nowinje nadeschła. pak tam hrjedu tři nowiny namakachu a durje lam ne, po samkarja pósłachu, tři durje wocźini. We dlenju Hanu Sworiz we ložu leżo morwu namaka Možno je, so je wona hižo pšched někotrymi dn wumrěła.

S **Debrikez.** Prunzeża Eleonora z Lippe, wobdź Debričzankeho knjeżeho dwora, je ko s hrabju Sw rom z Rechteren-Limpury slubiła. Niewjesta je žen dźěcźo namětneho kommandeura gardźineho jěźnehw

Wiazsław Sieroszewski:

Zamórscy djaboljo

(Pokraczowanje.)

„Staj naschej je žedźenjom wocźakowanaj hoscźej hižo jsedźoj žwój wubjerny raj?"

Brzješki žwojemu towaršchej jich žlowa pschetołmaczi, tón so jara žwjeselei, tehorunja ždwórliwje s pjascźomaj tschaso wołasche:

„Cźiń, cźiń! Praj jim, Jano, so žmój raij sjedloj a kaftojeze hnězda, a šuschene pjelcy, a slocźki s mjedom, a tšiletne jeja, apžu, a kócźki, a wschć khlóschcźenki žwěta, a so jara wobdźarujemoj, so njeżmoj mohloj tej sjěsć cźastku pjeczeneho municha."

Brzješki wscho naspomni, a munscha kwachu khutnje s žlowami a prajachu pomjnje:

„Žrjadna jedź pózcźiwoscźe na puću njeje!"

„Wulkotni žu! A hlej, kak so pšched nami schkitaju!" wuwoła Serge pokasaj na wjeršcźk pagody*, hdyž stejesche drjewjanej cźerćźk, kiž załoscźenje luby schcźerjesche a so s prokom měrjesche na wuhnje tworni. „To je jich Fynczinj, wěra a woda. Cźinkaśtwo! Tu so mi lubi! Schkoda, Jano, so ty žam fy kaž mnich!" rjekny melancholiski.

„Ty tola njerozumjeźerjich... Bjes teho... bjes šabiny tola na stajnje žiwy bycź njemóžesch! Stajk ta donitšnu cźe sejerje! Druhdy to cźłowjeka tak smota, so cźuły najradšcho hicź do wody! Ssym žlyschał, so ma twój Khinjan rjanu dźowku. Jeli jej — Bóh jwarnuj — hłowu smotasch, hnet so na kedźbu Khinjanki bywaju wjeczitwe. Snaju tajke jédy, kiž cźe, hdyž je tu jěsch, hakle w Europje skónzuja... Cźłowjek bywa dale šuschischi a mrěje. Haj, haj." Powédaschе hischcźe zyły rjad želentych luboscźinskich dyrdomdolow a wotenšće hakle posłoje wječor. Brzješki bě wjesoły, hdyž bě jeho skónczne wotbyl. Wón drje jeho rady mějesche, tola jenoż w tworni.

Bórzy na to dosta list wot macźerje:

„...Schto je to do žónskich? Wschak prjedy jeju ani naspomnił njejsy. Kajke starosce mi cźinisch, dźěcźo! Sdaluj so tutych zuśnikow. Njeje cźejścźich rjeczasow hacź tajke fwjatki. Wone tworja hjednu mjes ludźimi, kiž bywaju sjej hewak najbliscźši. Wone rosschérjeja wokoło sebje cźerpjenje a lohkomyślnosć starscheju dyrbi so wotpokuscźicź s njesbożom dźěcźi. Sadwélowana žym, hdyž na to myślu, so... ach... njesmérju sej wo tym pisacź. Wopschikaham cźe pschi wschém, schtoż cźi je žiwjate, pschi wopomnjecźu twojeho njebožcźikeho nana — wroćej so žam!"

Brzješki cźitajesche tutón list nětcźto krótcź, scźahowasche s ramjenjom a schepny: „Macźi, njeciń sej starosćow!"

A tola, hdyž w liwkej nozy se žuzodneje fahrody cźapla wóh kwětkowy pšches wotewrjene wokno do k njemu dobywasche, hdyž hladasche na hybolaze hwězdy po dalokim njebju, jeho wutroba njemérnje cźerpjesche po hronje želnoscźiweho schumjenja rěcźki, a s njesasnymi wobrazami sjerdi so jemu postawa khinskeho hulicźa, tak kajkuž bě ju wuhladał prěni ras. Dopomni so na jeje nježnej hornjacej wócźzy, na jeje cźerstwej hubje, wuiskej kaž masnjenje do cźeżkwjenje barby pudnórjenego barbicza, na powabnej polkuli jeje knjeżnistich nadrow a na jeje schwižne a pružne bjedra. Potom so jeđźesche sa tamnym dalokim cźasom a tamnymi sdatenymi nětcźnami, hdyž budźe jemu dowolene, bjes šadźewka lubowacź, kotruż bě jeho wutroba jeł wusstawiła, tam, hdyž na stajnje so sadomi s tyšazami niczemi swjasany a srosćeny s maczeriškej prapódu, so by tam dźěłał a... dyrbi-li to bycź, — tež cźerpjeł...

„Tu — to niczo njeje! Ja tu lahnu nad pschiprawnjom tuteho wostudeho cźaja, schtoż Khinjanjo runje tak derje też žami dokonjeja."

XXI.

Po dotal stajnje jaźnym njebju pokasachu so stónczuje nurócźele. Najprjedy so siuschowachu s drobnymi, błeščernymi schlebjerdami zyle wyšoko. Potom pak so kopjachu a s hustymi, schćernymi rjadami hłuboko nad senju wotpocźowachu. Rasne storki wětra wucźerichu poślednje sjutki leźcźeje horzoty. Deschćikła so djesche bjes pschestacźa.

Poślednja łódź s cźazom po rěcy wotpluwa. Stawny wobkład sasta. Jenoż hischcźe nekotre cźerpschemokane dźunki (khinske łódźe) jej s wulkej prózu bachu cźěć pyches wyšoke žolmy. Ludźo fo f hafow w djachu. Cźišoby robocźanow so minuchu, srudne wo nje nosćerjow womjelknu.

Sady sawrjenymi cźeżkimi wrotami tworuje fo žiwjenje w twarjenjach kaž žahłosej spodu popjeł nja. Po schćerokich łubjach bě jenoż šlyschecź podu hara runje sapoczatych wuporjedżenjskich dźěcźow. Tu nja, w kotrejž kaž stajnje fo w łóżu dźěłało njedźe nětko wožiwi. W kamjeńtinym twarjenju žrjedź dwora rosplonjenjacych klamy wulkeje ptezy a cźorne sćeny kaćerjow pyched njej schuikachu. Sérdźa fo njerow kaž w kolcźu.

Po domkhowanju cźaja sawostajene wotpadki — wy drob, pscheběnadcźene liscźo — fo tu pschebrachu piknych a njesprózniowych rukow. S hobrikimi khlebam cźajowe słodki fajachu, w delnich měchach fo je halam schachu, w płachtach fo fuschachu nad parjazymi kop kłónczuje fo sesapowachu do płonych formow, kotrež hiblowe wéka jene sa druhim fo stokkowachu wot tokarnje. Tutón praktary strój, kotryż dnje bjesche naschе prénjeho cźłowjeka Pan-ku, wrjeschkasche, fo tukkalche njeběmilnje. Jeho hobrita sbéhawa, podobn wopuscź palwati pak spadny pod cźeju někotrych ludź rjow, kiž fo kaž wopizy jeje sbjerkachu, pak so fmu fajo horje schwikny. Pyches njeswědźenu wuschkitnosć njanow wotmékwasche fo dźěło po hronje pschi wo spéwanju ludźi s porjadnoscźu cźapnika. Kóždu mjes nasta brunuzyk cźajowy zyhel, so by s miliźonami ju podał na dołhi puć k stokowarjam a tam fo fo ja błéwornik, kožuchi, sloty próch abo pismo.

Brzješki cźasto wopytowasche dźěłarnju, rosmó fo s dźěłaćerjemi, wódźesche, s wotkel polkhadźachu a běchu sawostajili we fwojich wjach.

(Pokraczowanje sćěhuje.)

gimenta majora Ernsta hrabje a nadobneho knjeza Lippe, kotryž je 11. septembra pola Goldapa padnył, a tutoho wandelskeje Hanny wunjezeju z Mecklenburg-Büdingen, kotraž je jo potom jako wudowa na Lippe-Detmoldskeho wjercha Leopolda IV. wudała.

Z Radworja. Zańdźenu wutoru poskići so našim sulskim dźěćom wosbite překawjenje. Frankske klankodźiwadło, kotrež wustojnje nawjednjo J. Müller we Würzburgu, bě k nam přikhwatało a poskići našim dźěćom, z rjenje wutwarjenoho jewiska z pomocu krasnych klankow bajkowu hru po powěsći Grimmec bratrow: Wo zmužitym krawcu. Dźěći, wulke a małe, —samo najmjeńše z dźěłaceje zahrodki — z błyšćatymaj wóčkomaj hrě sćehowachu. To bě bjez dwěla za nich dźiwjenje. Předstajenje so tež druhim šulam doporučeja.

S **Delnjeje Hórki.** Symjti pomozny skutk może we Wownjowskej městnej skupinje prěni krótcy 200 puntow rohlajeho mjasa rozdźěliś. Tohodla je tudomne žónjenstwo rozmuslenje wo warjenju rybow wotmě́ło. Schuslich podrješ bě za to fiwoju schuslu kuchinju pischewostajiś. Wjednija roswuczenja, knjezna Lehmannez w Delnjej Hórzy, najprjedy wo jesiwajej hódnosći rybowego mjasa a wo jeho wuziwanju rěčeśche. Na to pokazowaśche, kak so ryby praktiski warja. Pischitommym so schitnyi druzinu woptacz bachu: rybowa polinka, rybowa golotej, warjena a pjeczena ryba. Mjeńo śe wubjerne a derje źiłodźesche. Wjednik městneje skupiny Nowak so wschitkim dźiłowaśche, kotryž běchu pomhali wjeczor wuhotowaś a wjednjkej „bożo a śdar" pschiwotawschi shromadźinu skónčili.

S **Minakała.** Wojeśke towarśtwo sa Minakał a wokolinu běśche so sańdźenu njedźelu pola towarśicha Kohlmanna k fiwoju letnej fiwonej shromadźinje ześchło. Towarśtwowy wjednik towarśch Pawoł Schmidt pschitomnych powita a na to wschelake dopiśy wosfiewi. Mjez tym wokrejžny wjednik, towarśch Petersen ſ Budyschina, dóńdźe. Towarśtwowy wjednik jeho ſ dźakownymi słowami postrowi, so je njedźiwajuc njepschijomnehu wjedra fiwoje lubjenje dźerźał. Na to towarśtwowy wjednik lětnu rozprawu poda. S njeje wulkhadźeśche, so je so towarśtwo w sańdźenym lěcźe jara husto shromadźowało. Poskadnik towarśch Marćin Kalich rozprawjeśche wo poskadni. Dothody wuczinjachu 1143 hriwnow a wudawki 1015 hriwnow, so nětkuźe 132 hriwnow fiwytka fiwosta. Pruhowar poskadnje tow. Richard Garbaŕ běśche poskadnju w dobrym porjadku namakał, wón namjetowaśche, so je wotliczenje pschijośnaje a so poskadnik wuzwobodźi. To so sta. Nowowólba towarśtwoweho wjednika běśche nusna, dokelż dotalny wjednik mnohich druhich dźełow dla tuto sastojnstwo nochześche wjazy sastawaś. Wón pak so jenotliwje sahe wuliwoli, na to so rozhódni, so sastojnstwo sahe pschewsa. Wokrejžny wjednik tow. Petersen ſ Budyschina nadrobnischo wo towarśchnosći a ludowej shromadnosći wótčezeje a kóždeho napominaśche, so by tola pschez lěpiche wschitkich nad fiwoje lěpśche stajał.

S **Wósporka.** Wohadna ſotra diakonyśa Jadwiga Peschlez, kotraž je wutoru tudomnu evang.-lutherſku wosadnu diakoniju fiwojej nasłědnjej diakonyśy Hotśe Marii Kühnez, dotal w Langenhessenje pola Merdawy, pschepodała, so by fiwoje sastojnstwo wusčehśeze ſotry evang.-lutherskeje wohadneje diakonije w Žitawje nastupiła, je w lěcźe 1934 sa tudomnu staziju tule rozprawu wo dźeławosći sestajała: Wósporska wohadna stazija je 100 chorych wotbladała, ſ temu běśche 11 nóznych ſtrajowanjow a 2308 domiznych wopytow pola tutych chorych a starych trěbnych. Nimo tutych wotbladanjow běśche hišćeze trěbnych: 380 wobalenjow, 486 maśażow, 115 elektrifiowanjow a 28 kupjelow. Sotra Jadwiga Peschlez, ſ kotrejž so wohada sańdźenu njedźelu na kemšchenju pśches wosadnehu fararja fe fiowami wutrobneho dźaka a najlěpšich pśeczerow rožahowna, ma jako prěnja wohadna ſotra tudomneje gmejnskeje stazije, kotraž so w lěcźe 1927 załoži, wobźěłu załužbu a ſmě́ ſo wutrobneho dźaka nasłepeha wobydlerſtwa města być. Bóh žohnuj ju tež w jeje nowej wobſchěrnej a nawjednej dźeławosći w Žitawje.

Z **Khrósćic.** K nastawkej w Serb. Nowinach wo lijerni zwonow w Małym Wjelkowje ma so dodać, zo so w lěśe 1844 ſtyri zwony pola firmy Gruhl za našu cyrkej lijachu. We wulkej wójnje dyrbjachu so 3 z nich wotedać, tak zo je jenoź jedyn (5.) z tamneje stareje lijerije zbył, z kotrymž so kóždy dźeń ke mši a też pri wěrowanjach kóždomu młodemu porjeź do młodeho mandźelstwa zwoni.

S **Kamjenza.** (Samomordarſtwo ſ elektrifikim prudom.) Na wíschnjowej horje pola Khowa je ſtehi wutoru w nozu jedyn mójnſki cźeſko wobchłodźeny w cźeſkich myſlach na to waschnje fiwinje wſał, so běśche jedyn kónz grota ſtehi wokoło ſchije ſwił a druhi kónz pśches powod fyzineho elektrifikeho pruda cźišnył. Fiwjenja ſpróżny bě na měſcze morwy.

S **Brunowa.** W Rychtarjez hoſcenju w Haſlowku bu dźa ſo ſobotu 23. februara popołdnju w 5 hodźinach kuchi, pjeńi a walcźina ſ knježeho Haſlowſkeho revěra na pśchesadźowanje pśchedawacz.

S **Mułkich Sdźarow.** Evangelſka ſónſka pomoz bě město ſakojeńſkeho ſwjedźenja ſ Mułkosdźarowſkimi a Kobelčanſkimi amejnſkimi ſtarſchimi na towarſchne popołdnje pścheproſyła. 42 wobſtarnych mołodow bě po pścheproſchenju pśchiſchło. Cźežnje cźiłi běchu njedźiwajuc wulkeho wětra, kotryž hiſcheze popołdnju ſałkadźeſche, pśchi pśchiſchći, ſłabi a khamorni ſo ſ automobilom dowjeźej dachu. Za ſwjedźeńſkeju wupyſchenym blidom pśchi koſeju a tykanju na wjednitzne wutrobne witaze ſkowa, na ſpěwy ſónſkeho chora, na pěznje a dźiwadłowe pśchedſtajenje, duchowneho ſerbſkeho rěcź a druhu ſabawu poſłuchachu. Nětkotra ſpſa wjeſelejeſe wuſkhyny, wutroba a myſle naſchich doſwjedſenych feſchdźiwych ſo ſaſo womłodźichu. S hnutnymi ſłowami jedyn ſ nich ſwoje dźakowne ſarjeńcza wutraji.

Koncert „Lipy" w Pančicach

27. jej założeński swjedźeń.

Kiž so swěrnje lubo maju,
bywaju rad hromadźe . . .

Tak sobi wćera wječor „Lipa" zasnėwa, hdyž wotewrji swój swjedźeński porjad. A wšitcy mějachu so swěrnje lubo, kiž běchu w zhromadnej lubosći tydźenje dołho so prócowali, zo bychu wulkotny swjedźeński porjad zwěsćili. A swěrnje lubo mějachu tež „Lipu" wšitcy ći, kiž běchu w tak bohatej ličbje na swjedźeń přikhwatali, zo njebě we wulkej zali ani jenička městačka wjacy prózdneho. Hlejće, Serbja zjednoćchu so w narodnej lubosći zaso z dnjej narodneho natwara, znowa wobkrućichu elementarnje, zo wšo serbske je jich najlubša wutrobna należnosć. Hdźež wutroba sobu klinči, tam je kuždy lubosće a wola k dalšemu traću našeho lubeho Serbstwa, našeje swojerazneje kultury.

Kak rjenje wusłowi to knjez předsyda „Lipy" Jurij Rychtař z Wotrowa, hdyž lubych hosći, wosebje kk. duchownych, knjeza skupinoweho wjednika Poraka a zastupjerja Domowiny postrowi. My Serbja dopjelnimy swoju staćansku winowatosć nanajlěpje, hdyž smy dobri skutkowacy Serbja, hdyž smy nošerjo serbskeje kultury, tu na hrodźišćach, hdźež jónu naši wótcowjo stejachu. Pójće k nam, wy lubi Serbja, wosebje ty serbska młodźina, zo by sobu rownała nanajswěrniśo. W němskim słowje wupraji knjez předsyda swoje kmje a jasne stejnišćo Serbow k dźensnišemu statej a přeješe sebi, zo njeby Serbow nichtó mylił w kulturnym dźěle. Krej a póda přikazujetej nam naše narodne dźěło, a swěrn Serbow k němskej wótčinje wobkrućichu Serbja — najlěpši — padnjeni na bitwišćach. Z wysokej česćowanoscu zhladujemy wšitcy na wjednika němskeho stata, našeho kanclera. Wón je toż Serbam dał, štož je jich. Jeho krute wola k wuspěšnemu nacionalsocialistiskemu dźěłu njech wobkrući kóždcho, stojaceho na znamjenitym městnje. Ze sławu na našeho kanclera Adolfa Hitlera skónči swoje powitanje, tak wutrolite a razne. Z němskim postrowom a wuspěwanjom němskeje hymny wobkrućichu wšitcy swoju swěrn.

Koncertny porjad „Lipy" bě woprawdźe wukotny, to wšo tak zyńcźeše a brinčeše do našich wutrobow: serbski spěw, serbska hudźba, serbske huslički. Hnydom při zaklinđenju prěnjeho spěwa „Kiž so swěrnje lubo maju", po słowach J. Sewčika, ſtyrihłosny měſany khór wot J. Słodeńka, dyrbjachmy wuznaś, khór „Lipy" je drje dźensa po ličbje mjeńši, hač hewak, ale kwalitnje wo wjele lěpši. A nětko započa so najnowša pśekwapjeńka — spěwy z pśewodom orchestra. Tutón dźakowny nadawk bě knjez wyšši wučer Słodeńk pśewzał, wšó komposicije běchu jeho wudźěłk a wuprajamy wšáce ménjenje wšěch pśitomnych, hdyž komponistej najlěpje zasłużeny dźak wuprajamy, hdyž pak też wuslowimy swoju žadosć, zo by swoje wurjadne mocy, hdyž je nětko na wotpočinku, wosebje wónował serbskej hudźbje, serbskemu spěwej. Komuž je Bóh Knjez tutón drohotny punt sobu dał, njech tutón punt rozmnoža, zo by jich było mnoho puntow. Što spěwachu naši huśi Linjenja? Temperamentnje a wyskaju „Ha cyła wjes so skhadźuje", „Soł je hólčik na piwo", narodnej pěsni, dwuhłósnaj khóraj po ludowym hłosu. Tu dopokaza so najjasniśo, kak krasny je dwuhłósny spěw w prawym přednošku, njetrjebaju to přeco ſtyrihłósne być. Wjele mócniśo rěći jednory hud. spěw k ludej a k wutrobje. Kak rjenje zaspěwašta naš nam k. Cyž z Njeswačic a knjeni Kralowa z Jawory „Přadła e Marja kudźałku", zaso z přewodom hudźby. „Pod běłej brězyću" so woprawdźe derje radźi, hdyž tak dwaj rjenje duett k lomu spěwataj. A nětko přińdźe najwjetša překwapjeńka wječora — serbske husle hraje serbski časnikaŕ Menzl z Dobrošic. Hdyž smy čitali wo jeho wumělstwie hižo w Serbskich Nowinach, tak mózachmy so wćera wo tym předswědčić, zo bě wopis jeho wumělstwa woprawnjeny. Krasny wone spěwow nam zahra: „Běži woła", „Pod Hrodźišćom", „Sydalo holčo pod dubom" (tute tři z přewodom klawěra), dalše z přewodom bandonija: „ Zdychom swjatoh Jana", „Hanka, hudź wjesela", „Lute dobre spodobanje, „Hdyž ja ranko domoj dźěch". „Wječor je blizko", „Katrźinka swěrna moja", To bě radość. Njeskónčny bě přiklesk serbskemu husličarjej, dwójcy dyrbješe zahrać „Slawnu Słowjańšćinu". Znowa wustupi khór ze ſtyrihłósnym „Wša zrudna moja wutroba". „Ha jěł je hólčik z role dom", narodnej pěsni po hudźbnym złoženju Bj. Krawca. Dobry bě tohorunja muzikhór, kiž so předstaji z narodnymi pěsnjemi po hudźbnym złoženju J. Pilka „Ha chceš ty wědźeć, štó ja sym", Znowa stupi dwuhłósny khór do prawa z přewodom orchestra: „Jědnaće ćepješe", „Ta ćma tak wulka je". Husličaŕ so zaso zjewi, zahra serbske reje, mnohe znate nam wot droheho zemrěteho huslerja Kóska z Worklec. Zahra ze zběrkow Černija a Kuby, zahrě nas ze „Wudawa so holičo", „Hdyž je naša" a „Zady našeje pjecy". Kak so kóždy wjeseleše, wutroba sebu zyńcźeše, hdyž tak truny serbskeje huslički, na 150 lět staroje. Klinčachu. Naš serbski časnikaŕ zasłuži sebi najwjetše wuznaće, přejemy jemu z wutroby dalšeho spokojeńcza skutkowanja.

Hospodarski rozhlad

Schwórtk 21. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 nólsk. złotych	47,03
1 jendźelski punt	12,145	100 českosł. krónow	10,407
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,43

Barlinska burša dnja 20. februara. Burša wotewri pschi měrnym wobchodźe saſy w pschecejlenym połoženju, wosebje dokelż je ſtrony publika někotre kupne pschikazy pschebjeżałachu a tež kuliśa ſo pschi nakupjach wobdźěli. Wosebje wobkedźbowachu ſo okazje linoleowych pschedewſacjow, dale akzije Daimler, kotrejž firma ma dobre ſkazanki a tež akzije pschedewſacjowe wunnéńſkeje židy dźiwaja na dobre wuhladny němſkich pschedewſacjow wunnéńſku židu dźěłazych. Też na rentowych wukazi kurſy ſdźěła poſtupichu.

Barlinske żitne wulkowiki. Wobchod na Barlinſkich żitnych wikach pohibowaſche ſo dale w měrnych kolijach. Młynjy dale jenoź jara kedźbliwje ſtyhłeſowe żita nakupuja, poſtkicenja pak w kóždym naſtupanju doſahaju. Sa poſdźiſche dodaće ſo dobre druźiny pytaja. Na wikach ſ pjenowanſkimi żitanſki ſo połoženje njeje połěpſchiło. Poſtkicenjow ſ prěnjeje ruki je mało. Wowſa ſo jenoź w ſamćenjenju ſa druhe pjenowadła woſtaje běrnjaze trnſkeſi podawa. Wowſa ſa wuſtawu ſo w doſahajej měrje poſtkica, tola, dokelż ſo ſa njón wulke płacźiſny žadaja, je wobchod jara wobmjeſowany. Jeczmjeń na měrne wiki.

Wjezera płaczeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rožſi R 8: 8,02 hr., R 11: 8.22 hr., — jeczmjenia G 7: 8,02 hr. G 9: 8,27 hr., wowſa H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

Dźeńſnjſche ſtótne wiki w Drježdźanach.

Na ſtótne wiki pſchihnachu ſo dźenja 2 wołaj, 4 byki, 1 kruwa, 499 cźelatow, 85 wołowzow a 342 ſwini. Pola howjaſeho ſtotu a wołowzow je wobchod bjez wuſnama. Cźelata maja pomały wobchod tola wołtanje pſchi dotalnych płaczijnach. Też pola ſwini je wobchod jara pomały, tu ſo ſa pondźelniſche płaczijny wikuje.

Nékotre płaczijny ſ Drježdźanſkich wikow.

Kaczata 3—4 hr., kury, ſtare 2,50—3,50 hr., młode 2,50—4 hr., hołbje 60—80 pj., huſy, ſarſěne 90—1,20 hr., kacźki, ſarſěne 1—1,10 hr., kury, ſtare ſarſěne 1 hr., kacźki, ſarſěne 1—1,10 hr., kury, ſtare ſarſěne 80 hacź 90 pj., młode ſarſěne 1—1,10 hr., ſchcźuki 80—90 pj., liny 80 pj., jabłuka 10—45 pj., běrny, zentnar 3,30—4 hr., po puncze 4—5 pj., jědźna koboda 20—25 pj., zybła 10—14 pj., kŕen 50—60 pj., ſołotej 10—25 pj., běły kał 8—10 pj., cźerwjeny kał 12—14 pj., ſrjedźny kał 20—45 pj., pětr'ſilka 10 pj., rapunzki 40—50 pj., rjewjeń 40 pj., butra 1.42—1.52 hr., jeja 12—14 pj.

Płaczijny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaczijny po złotej hriwnje.

	20. 2.	19. 2.		20. 2	19. 2.
Pšenca	208,5	208,5	muny	15,5-16,0	15,5-16,0
rožka	168,5	169,5	wćka	12,6-13,2	12,6-13,2
jećmjeń now.	—	—	módre łubiny	11,2-11,7	11,2-11,7
jećmjeń, nat.	207-211	207-211	ſołte łupiny	15,0-15,2	15,0-15,2
wows	—	—	żeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšećč. muka	27,25	27,25	lany wosuſk	7,65	7,65
rżana muka	22 80	22 80	ſuch. truhanč.	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrni, kniſki	9,10-9,20	9,10-9,20
rżane „	10,03	10,03	ſyno, 50 kg		
raps	—	12,25	rżana ſtoma		
hróch, Viktor.	31,5-32,5	31,5-32,5	pšećč. „		
lane ſymjo	—	12,25	wowſna „		
pjeluſki	20,0-22,0	20,0-22,0	cźona „		

Płaczijna za pſonicy za wupłodźenja 8: 200.5 9: 202.5
Płaczijna za rožku za wupłodźenja 8: 162.5 11: 164.5
Płaczijna za jećmjeń za wupłodźenja 7: 160.5 9: 165.5
Płaczijna za wows za wupłodźenja 9: 160,5 13: 163.5

Statna banka w druhim tydźenju februara

Połóženje ſtatneje banki, kotrejž w prěnim tydźenju februara 37 proc. zyłkowneho wuźadanja w januaru wuczinjeſche, je k 15. februarej ſo ponjeſchiło a wuczini jenoź hiſcheze 22,9 proc. Kapitalowe ſapołożenje w ſchekach, fmeńkach, lombardowych žadankach a hódnoſtkach powyſchi ſo wo 42,8 mil. na 4 392,3 mil. hriwnow. Też druhe pałiwa powyſchichu ſo wo 115,31 mil. hriwnow na 519,65 mil. hr.

Zuſe pjenjeſy wuczinjeja 796,65 mil. hr.

Zyłkowny woběh pjenjes wuczinjeſche 15. 2. 5 412 mil. ponjo 5 484 mil. w ſamſnym cźaſu ſaſdźeneho měſaca a 5 210 mil. hr. w ſamſnym cźaſu loniſcheho lěta.

Wobſtatk ſłota a kryeże khowanych devizow wuczini 84,65 mil. hriwnow.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dućman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawdźitki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišćeŕ dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283. W tu khwilu tarifna liſćina čo. 3 płaći.

nja na tutym polu. Znowa su serbske huslički zaklinčale, zaso Serbow wokřewjeja a budźa w rucy młodeho Serba. Kónc hudźbneho dźěła poskići khór najćežše, štož bě sebi předewzał: „Hohej, tu hladajće“ z opery „Smjertnicy“ wot Pilka a „Čehodla so njewjeselić?“ wot Smetany. K tomu hišće orchester! „Lipa“ — ty sy rjenje wšitko činiła, měj horcy dźak za wšo rjane, wosebje ty pilne spěwarstwo, ty dobry dirigence. Wutroba nam zajuska, hdyž zaso zwěsćimy, kak so pilnje w Serbach zaso dźěła.

W přestawcy mjez dźiwadłom přinjese postrowy Domowiny org. wjednik Domowiny P. Krječmař z Budyšina w mjenje zadźěwaneho wjednika. Wón dźako waše so wutrobnje Lipje za wšo rjane, štož je dźensa wobradźiła, za wšu swěru, kiž je za čas 28lětneho wobstaća Serbstwu dźeržała. Přeća předsydy, zo bychu Serbja hišće mócnišo w Lipje sobu dźěłali, wosebje młodźina. Serbscy starši žnjeja najrjeńši dźak swojeje serbskosće, hdyž jim dźěći w serbskich towarstwach zaso dary narodneje lubosće wobradźeja. Wo směrje Domowinskeho dźěła wusłowi, zo dźensa knježeŕstwo wobtwjerdźuje dźěławosć Domowiny a zo runje nacionalsoc. knježeŕstwo ma najhłubše zrozumjenje za naše kulturne dźěło w serbskim ludźe. Na nami jenož dźensa hišće leži, zo njepřestawajcy a programnje dźělamy jenož po postajenjach Domowiny. Z radosću a mócnym přikleskom so słowa řěčnika přijimachu. Nětko, moji lubi, skutki!

Serbski prócowař Česław Leska je Serbam w přełožku nowe žortne dźiwadło wobradźił. Wobsah: Młody lěsny adjunkt lubuje Milku, kublanišku staršeho hajnika. Stary hajnik ma też hišće lubosćinske myslički. To so pleče tu a tam, hač skónčnje starý tola dowidźi, zo je młodźina překlepaniša a přewostaji młódšemu prěnje prawo. Hrajerjo su so derje prócowali. Jim, knjezej Pawołej Wjency z Worklec, knježni Korjenkec z Worklec a Česławej Lescy z Kukow wutrobny dźak, nic najposledy spisaćelej za jeho nowy dar za serbske jewišćo.

Tak swjedźeń w cyłku rjenje wuklinča. Lipa je sebi nowe znamješki česće za swěrne dźěło wurjadnje zasłužiła, hdyž so tola w njej naš prosty serbski lud bjez inteligency za swoje ródne kubła wuznamuje a swěrnje dźěła. Rejka přińdźe k swojemu prawu tak dołho, haž měsačk wšěm domoj swěćeše — lubej młodźinje a nam starym.

-f

Ze Serbow

S **Piaczej** pola Mojerez. 10lětny hólc z cyklistiskim autom so pischeješ. Na drohi k jamje Eriky 10lětny hólc Mróst z druhimi dźěćimi hrajkasche. Hdyž so jedyn cyklistiski auto bliješe, chcyše wón hišće skoku pschez drohu pscheběžeć. Wotwoły wjednik teho dla pomału jědźo so jemu wutwinjeć spyta. Na dobo so hólc zawróci a so w tym samym wokomiku z wosom shrabny. S dyrjenjom do Krjeweho spanja so wón mori.

S **Běleho Khołmza.** Po poručnosći wokrjesneho schulskeho radźićela su na naschu schulu na cząh jeneho tydźenja samknyli. W jeje 1. rjadowni je połoza, w druhich rjadowinjach nimale 40 prozenzow dźěći na khoriku schorjo.

S **Mitorasa.** **Psched někotrymi** dnjemi je tudomny wjeznjan Matej Počz wumrěł. Semrěty běchę zwěrny dźěłaćeŕ hrabinskeho Arnimskeho hajnskeho jarjadnistwa. Pola njeho je 57 lět dźěłał. — Wětr pošlednich dnjow je też pola naš wulku schkodu naczinił. W zwěrinskej jahrodze je wón wjele schtomow swuwalał, zamo 50lětne schmrěki je stemik jako sapałki. Wjele schtomow běschę na dróhu padnyło, so je wobkhad hačešche. — Se žylnym taczom žneła mějesche Nyha wulku wodu. Pola Pjeństa z połnozu Shorjelza je žebi wona nowe rěčnischczo wurnła. Tam woda na 200 metrow dałokolcze 5 metrow spadowasche. — We Wusskidze je wětr pschi Barlinsko-Shorjelskej drózy schtomy na elektriski powod smjetał. Też tšechi so z wětrom wotkrychu a wotnjeseschu.

Budyske stawniske powěsće

z dnja 20. februara 1935.

Narodźili su so: 14. 2. Njemandźelski žynk. — 19. 2. Njemandźelska dźowčiczka. — Njemandźelski žynk. — Kurtej Brunej Wuschkej, twarskemu samkarjej, žynk. — 20. 2. Dźěwarej Arthurej Bertramej, cyrjódźanemu wjednikej pola dźěkowoje žłuzby, dźowčiczka.

Wumrěli stej: 20. 2. Hańža šwub. Mowczerjowa rodź. Poliž, invalidna rentnarka, 83 lět. — 19. 2. Elfrieda Barthelej, fabrikla dźěłaćeŕka w Bistopizach, 21 lět.

Mandźelstwo pschipowědźichu: 20. 2. Christian Albert Engelbert Helbig, wobhdźeš najeńskeho mosa, z Gretu Hildegartu Kuhbachez, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje. — Byron Edwin Schwarz, pschekupc, z Ernestinu Johannu Martu Schuberteu, domjacej dźowku, wobaj w Budyschinje.

Do mandźelstwa stupischtaj: 20. 2. Korla Gustav Bjedrich August Mühlpfort, schewc, z Olgu Flom Nowakez, fabriskej dźěłaćeŕku, wobaj w Budyschinje.

Najnowiše z cyłeho swěta

* **W Rosariju de Santa Fé w Argentiniskej je pondźelu popołdnju z rozbuchnjenjom w žitowej łuschčeńi woheń wudyrił. Wschitkjm wobnjowi wobornjm po powołanju a jelesnišym wohnjowi wobornjm pschećiwo wohnjej sapschimnychu. Žitowe składnischcza a pschisłuschne stejachu we wulkim strašche. Po dotalnych powěsćach su tři wohnjowy kmjerej namakale a 31 wosobow je so sranilo. Pod rozpadankami hišćeše někotři dźěłaćerjo sahrabnjeni leja.**

Towarstwowski powěstnik.

Khwacjizn. Khwacjanske serbske towarstwo smě je njedźelu 24. februara pola šobustawa Kästnera swoju 1. měšačnu shromadźiznu. Pschiňdźe sahjo wschitkjm pschiwjedźene nowe šobustawy šobu. Sapoczatk w 4 hodźinach. Pschedsydstwo.

Lutuj pola swojeje měšćanskeje nalutowarnje

Njeměj pjenjezy bjez wužitka doma ležo. Pola nalutowarnje su wone **wěsće** zapołožene, njesu dań, tworja wobsedźeństwo a powjetšeja zdobom ludowe zamoženje.

Kóždy nalutowany pjenjezk služi hospodarstwu. Nalutowańki su ze zamoženjom nalutowarnje dospołnje kryte. Nimo toho rukuje hišće město Budyšin ze swojim zamoženjom a dawkowej mocu.

Nalutowarnja města Budyšina

Syrotam wěste! **Syrotam wěste!**

Nalutowańske pokładničky za dom podawamy darmo!

SERBSKE NOWINY

słušeja do kóždeho serbskeho domu. To dyrbi kóždy Serb jako nješto, štož so samo wot so rozumi, wobkedźbować. Tón kiž sebi swoju ródnu rěč časći, tón wšak je wšače čita. Ale kak wjele Serbow dźensa, hdyž so přecy wo wuznamje ludstwa rěči, hišće njeje po wědomju puć wróćo namakał k swojomu serbskemu ludstwu. To je nětko čestny nadawk, wšěch swěrnych našich čitarjow, zo bychu pomhali jedneho po druhim wróćo dobyć za naše ludnostne zhromadźeństwo. A do kóždeho dobyteho domu dyrbi naš jenički dźenik jako **słónco** swěćić, kotrež ze swojimi swětłymi pruham nowe žiwjenje zbudźuje.

Bydlenje, lěhanje, kuchinje, pólstrow. twory atd. jenotliwe meble kupujeće tunjo pola **P. RUBELA** Mužak. dróha 4 Rěči serbsce! Mam swoju pólstrowarnju. Mandźelska poždženi přijimam

Zacynkowane twory kupanske a płokańske wanje, bowy, podołhojte surdobja, horcy, **Wšu potrjebu za ratarstwo** kaž blachowcy, čerpaki atd. dostanjeće sta nje płaćiny hódno pola **Richard Sommer** prjedy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjentnej hasy čo. 20 (znapřeča cłožuwučowarnje). Telefon 2626

Tunjo ◆

Domjace zelenina	2 pf. tyza 39 pf.
Krane buny	2 pf. tyza 35 pf.
Połne lerje	10 štuc 45 pf.
Połny raja	punt 15 pf.
Mjasowa solotej	¾ punta 20 pf.

Paul Martschke w Budyšinje na Kěžorskej drózy 22

Meble a pólstrowane twory poruča po najnižšich płaćiznach **Handrij Štrympa** w Budyšinje na Róžowskim hasy 15 Sym Serb!

MEBLE khamory, vertika, komody, łoža z matracami, plyšowe sofy atd. dostanjeće tunjo pola firmy **Marschke** w Kamjencu, Oskar-Müllerowa hasa 8 z Rěču serbsce!

ZÜNDAPP Motorske koło za sport a powołanje Zastupjeŕ: **Richard Kieschnick** w Budyšinje, na Hošic hasy 17

Čorne sukno (počehnjenja) za žonjace kožuchi 130 cm šěroke metr 7,90 a 8,50 poskića **Schaaf**

Dybzačnu skótnu wahu biezporočnje ważnu, za howiadła 1,20 hr., za swinje 1,50 hr., poskića **Hans Böhme, Celesau** (Erzgebirge) Porto wosobje. Zastupjerjo so pytaja

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihařni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“

Jenož **20 pj.**

Nawěštki w „Serbskich Nowinach“ ma'a za kóždeho přecy wuspěch!

Serbske kmótřace dźaki dostanjeće za 5 pjenježkow w Serbskej knihařni w Budyšinje (w Serbskim Domje)

Nič o Was njepłaći

hdyž SERBSKE NOWINY swojim přećelam a znatym z doporučowacym słowom dale daće. Móžemy Was wo to prosyć?

SERBSKE NOWINY wukhadźeja wob tydźeń 6 razow a płaća na pósće 1.51 hriwnow.

SERBSKE NOWINY móža so na wšěch póstowych hamtach a też pola našich dowěrnikow skazać.

Bestellschein

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)

an Verlag **Serbske Nowiny, Bautzen**

Herr

Frau

In

Postanstalt

Wohnung

bestelli hiermit die „Serbske Nowiny“ ab 1. März 1935. Preis 1.51 Rm.

Datum: Unterschrift:

Přiloha k čisłu 44

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 21. februara 1935

Powołańske wubědźowanje w Budyskim wokrjesu so wotewriło

Wabjaca zhromadźizna we waggonowej dźěłarni.

We wupyšchenej zwjedźeńskej kólni waggonoweje dźěłarnje w Budyšchinje je so wječera wutoru wječor we 8 hodź. powołańske wubědźowanje w Budyskim wokrjesu młodźiny, swjatk němskich hólzow, powołańska młodźina a wocjehnjerjo pschischli a kólnju hač na poslednje městno pjelnjachu.

Mjes hosćemi widźachmy hamtskeho hejtmana dra. Sieverta, wokrjesneho rjadowarja němskeje dźěłoweje fronty Bautzmanna, pschedsydu dźěłoweho hamta ſ Boxberga a sastupjerjow stronY, SA, wyschnosćow, powołańskich schulow atd. Kapała waggonoweje dźěłarnje hač ſ spočatkej zhromadźizny pschespoła hudźesche.

Dokelž sakšemu hospodarskemu ministrej Lenkej njeschło móžno było, do Budyšchina pschijěć, zastupi nawjednik NS-sjednoćenstwa „móz ſ radosće“ Korb ſ Drježdźan wěrčesche. Wón rozłoži, so politiski natwar někto natwar hospodarstwa sćěhuje. Němska je hižo pschez kraj kwalitiwneho dźěła a dźěłacerja była. Němscy dźěłacerjo je intelligentny, pilny a zwědomity. Nětčišchi njedostatk wotrjadnych a kwalitnych dźěłacerjow saleži na powěrach sanđźenych lět. Njedostatk wotstronicy, je nadawk powołańskich wubědźowanjow, kotrejž Hitlerska młodźina nosy. Rěčnik skónči ſ napominanjom na młodźinu, so by žiwoju powołańsku khmanosć pschez bóle polěpschiła.

Druhi rěčnik, krajinski wjednik Busch mjes druhim wuswětny, so ma Hitlerska młodźina niz jenoż wolu k mozy, ale też k bódnostnym wukonam. Wona chce człowjeka dźensniſcheho, sozialistiskeho lěsitotka wutworicy.

Župny młodźinski nawjednik Goldfuß rozłoži, so k politiskemu a cźělnemu wukubłanju a wocjehnjenju Hitlerskeje młodźiny někto powołańske wukubłanje jako třeći nadawk pschistupi. Młodźina chce wulki skutk ſ žiwojim duchom wobtrjećicy a pschetrjećacy, tola powołani wocjehnjerjo so tu njeznjeměja wusamknyć, ale dyrbja na praktiskim pschewjedźenju sobudźěłacy. Młodźinje chcedźa nashonjenja sanđźenosće podawacy, ale niz jeje waschnja. Rěčnik potom hischcze nadrobnje wo powołańskim wubědźowanju rěčesche. Jenoż milijon zwubranych młodostnych so na nim wobdźěli.

Se zhromadnym spěwom a tsikrócznej zwólu na wjednika so zhromadźizna skónči.

Dźeń k zadźěwan'u zniezbožen'ow pola němskostatneje železnicy

„Samsna kedźbliwosć — najlepschi schkit psche snjesbožencje!“

Pod tutym hesłom je Drježdźanska železniska direkcija w zyłym žiwojim wobwodźe sanđźenu wutoru wulki dźeń k sadźěwanju snjesbožencjow wotměła. Tuta naprawa pućowarjow a železniskich personal nastupasche.

Wschudźe na dwórnischćach su so plakaty wupowěsće, ſ kotrymiž so pućowarjo na wschelaki strach pokazuja, kiž ſ lohkomyslnosću, bjesstarosću a njewěsownym sadźerjenjom pschi wuziwanju železnizy abo na dwórnischćach nastanu.

Wosebje na Budyskim dwórnischću so pućowarjo ſ dobrym skutkowanjom powuczuja. Hižo wonka psched dwórnischćowym twarjenjom steji wulka tafla ſ wjele plakatami, a też zyła dwórnischćowa hala je někotre metry kokowokolo ſ plakatami wupyschena. Tuto powuczenje pak pućowarjow woprawdźe jima. Pućowarjo a druhi žebi plakaty kedźbliwje wobhladuja a jim na žebje skutkowacej dadźa.

Mjes železnizarjemi su so na dnju k sadźěwanju snjesbožencjow lětaki rozdźělile, ſ kotrymiž so kóždy jenotliwy železnizař namolwja, so by pomhał njesbožam sadźěwacy. Wutoru popołdnju wot 3 do 3/4 hodź. so nimo teho w roswuczeńi dworoweje ekspedizije w Budyschinje sa wschitkich železnizarjow, kotříž mójachu woteńcy, wo sadźěwanju snjesbožencjow roswuczenje wotmě. Sobotom spominasche so na železnizarjow, kotříž su w lěcze 1934 smjertnje snjesbožiłi.

Też radio je roswuczenju wo sadźěwanju snjesbožencjow słužił. Lipscźanski scźelak je wutoru popołdnju wot 3,10 hač 3,35 hodź. pschednoschi wo sadźěwanju snjesbožencjow pola němskostatneje železnizy pschenjesł.

Hospodarske pschiměrjenje w Posaarskej.

Wobraz dawa do jenoneje mnohich pjenježnych pschemjenjenjow pohladacy, w kotrychž so dotal třěbne franzowske franki na němske hrywny pschemjenjeja. Tajke pschemjenjenje pjenjes su so po zyłej Posaarskej pschiprawile. (Fodor.)

Přilopk

Polizajske klumpachi do starego gummija.

Nazionalsozialismus je polizajste gummijowe klumpachi wotstronił. Sa Prusku je so někto postajiło, so maju gmejny a polizajske sarjadnisowa žiwoje gummijowe klumpachi jako starogummiji powuwjacy. S tym so gummij ſ sameram wutrjeba, kotrejž su bóle po smyšle stata a ludoweho zyłka.

Barliński wobthad žadasche 377 smjertnych woporow.

W lěcze 1934 je so po někto wudatej statistiku we Barlinje wjcho hromadże 26 396 wobthadnych njesbožow stało, to je 2576 padow wjazy hač w lěcze 1933. Pschi tym pak dyrbi so na to dźiwać, so je wobthad w lěcze 1934 mózne pschiběrał a bě wo wjele wjeschi hač 1933. Ličba jěźdźadłow je 1934 w pscherěsu wo 11,6 proz. ſrostła. Ličba smjertnych woporow postupowasche ſ lěta 1933 (350) na 377 (mjes nimi 45 dźěći) w sajchnym lěcze. W 114 padach běchu wjedniuy jěźdźadłow wobdźěleni. 146 wjednikow njemějesche žaneho jěźdneho wupokasa. 640 njesbožow su pjeni wjedniuy sawinowali. We 1724 padach su so pěschi wopacźnje sadźerželi.

Bobak:

Zejhrawaj, zejhrawaj „Pierunje“!

11]

(Pokračowanje.)

Nad rěku Noteću stražuje město Drěń. Je to prastare město, hród, wo kotryž so słowjanscy bratřa, Polacy a Pomorjenjo dołho zadźerachu a morskachu doniž tučny dórtk njeślapny so smějaty třeći.

Drěń měješe w starych časach runje tajku wažnosć kaž Santok, dokelž wobaj hrodaj běštaj na městnomaj, hdyž so hodźeše najlěpje přeńć husty a dźiwi žumpojty pralěs při rěkomaj Warće a Noteći, kotryž tworješe mjezu mjez wěčnje rozkorjenymaj bratromaj: Polakom a Pomorjanom ...

*

Kolesowanje w narańšej Němskej je druhdy artraſtwo. Na přikład, hdyž jěźdeš z Drěnja kraju. Dróha je dźe bjez dwěla kruta; přetož je z hobrskeho połkulojteho kamjeńtneho plestra. Ta wěčnje traje, dokelž kóždy jej z puća dźe. Ja njenazhonity cuzbnik pak so z dowěru na nju puščich a moje wbohe črjewa a druhe nutriny mějachu wotpokućić tutu lohkomyslnosć ... Při tajkim skakotanju ći zandźe radosć nad pućowanjom.

Połmorwy a ze zasuklowanymi črjewami dojeźdźech k městu Wjelunjej. To rěka, dojeźdźech nimale tam, přetož město same steji hižo za połskej mjezu. Jenož hród su Polacy přewostajili Němskej.

Wabješe mje idyliski puć, kiž při samej mjezy wjedźeše k ranju a kiž zwopředka ani tak hubjeny njeběše. Tola po něčim rohi a zuby pokazowaše, mjenujcy kamjenje. Hdyž njeběchu kamjenje, tam běchu wudrjeńcy, hdyž njeběchu wudrjeńcy, tam běše hłuboki pěsk. Potajkim wotměnjenje tu běše a na wostudłosć so skorźić njetrjebaše. Jenož na lěwej stronje (runje na lěwej!) bě puć někak khmany, dalokož so tu słowo „khmany“ wužić abo lěpje znjewužić smě a móže ...

Tak jěźdźech po lěwej stronje ... Njemyslach na ničo złeho hač na tutón † † † puć a hdyž tak so ničo złeho njenadźijejo po hłubokim puću so wuhibnych k lěwicy, hlej dha tam steješe ... zeleny stražnik, ně, steještaj tam dwaj stražnikaj a ja běch jimaj zaležł do paslow, kaž njewinowata mucha dwěmaj surowymaj pawkomaj.

To rěka, tak jara surowy napohlad wšak wobaj zelenaj njeměještaj. Nawopak, tón jedyn so přećelnje zasmja a tón druhi smějkotajo přimny (wězo!) za knižku a wołojnikom:

„Z wotkel sće?“
„Z Budyšina!“
„?“
„Ze Sakskeje!“
„Ze Sakskeje? Z kolesom?“
„Haj, z kolesom!“
„A wy chcećе ...?“
„Do Narańšeje Pruskeje!“

Hlejće, to jimaj imponowaše! Před telko wutrajnosću a njepowalnosću sakskeho dundaka złoži pastyŕ zakonja wołojnik a mje puški. Pólcajojo su tola wjele dušniši ludźo, hač jich moluja w humoristiskich časopisach. Dyrbju swoje měnjenje wo nich skorigować.

Zo bych pokazał swoju dźakownosć, jěźdźech dale po prawej stronje puća też tehdy hišće, hdyž běch dawno z wočow tražnikow. To je poprawom zhrěšenje přećiwo kolesařskim nałožkam. A w tutym padźe też běše to nimale samomordarstwo.

Tón grawočiwy puć bě mi wohrawił cyle kolesowanje. Styskaše so mi mócnje za — železnicu. Puščich so na lěwo přez holu (w holi bywaju najrjeńše šćežki ke kolesowanju) k połnocy. Hdyž dojeźdźech k najbližšej staciji, runje wusměšacy hwizdajo so ćah wotsali ... Njesměđźeše być!

Roznjemdrjeny jěźdźech dale do bližšeho městačka, do Trćanki. Městačka tu na połskich pomjezach su jene na druhe podobne. Srjedźa wulke torhošćo, stara cyhelowa cyrkej. Měšćenjo bywaju rjemjeslnicy a zdobom też ratarjo, znajmjeńša pak zahrodkarjo. Hdyž měšćan runje kruwu nima w hródži, koza tola zrědka pobrachuje w khlěwje a bjez zahrody ani jenička khěža njeje ...

Moja dowěra k pomjeznym pućam bě zničena, zahoritosć za železnicu so njedaše wjacy podusyć. W Trćancy zalěžech ze swojim dobrym „Pierunom“ do ćaha, kiž mje dale k ranju wjedźeše, po šerokej holi přez město Pilu a dale, doniž ćah njewopuščich w Krajnje ...

*

Tutón kraj k połnocy rěki Noteće běše po lětstotkach bitwišćo, po kotrymž Pomorjenjo a Polacy po słowjanskim wašnju so mjez sobu morskachu a zabiwachu. Skónčnje křižerjo kraj zebrachu. Najskerje je tehdy hižo nastało stare pólske přisłowo: „Polak je mudry po škodźe!“

Krajna je stare a slawne městačko, kiž je w pólsko-pomórskim wojowanju wulku rólu hrało. Wjele hrodźišćow w tej wokolinje swědči wo njemérnej zańdźenosći teho kraja. Dźensa je to idyliske ćiche městačko ...

Pućuju dale po kraju, kiž je mačany z telko dobrej słowjanskej krwju, přelatej mjez bratrami. Słowjaski dóńt? Stara klatba? Skoro so tak zda! Słowjanska njepřezjenosć je zawostajiła telko zahubnych sćěhwkow a bohužel traje do dźensniśeho dnja ...

Nad wulkim módrym jězorom so pozběhuje lubozne městačko: Złotow. Tu chcu dźens wostać. Člowjek njesmě so přenapinać. W měsće maš staru baroknu cyrkej. To je nješto žadneho tu w narańšej Němskej, hdyž žane město njeje bjez njezbytneje čerwjeno-cyheloweje cyrkwje. Skónčnje so člowjekej wostudźi, zahladać so spochi do tajkeho strózbeho čerwjeneho twarjenja. Z tajkim skromnym materialom, z nahim cyhelom so wjele započeć njehodźi! W Złotowje cyrkwje so hańbićiwje skhowaju před wulkej synagogu, kiž so wupina na hłownym naměsće ...

W Złotowje mam znatych. Dźemy najprjedy kofej pić a wječor pobjesadujemy ...

(Pokračowanje sćěhuje.)

Pjaty žmjertny wopor plunowešo rosbuchnjenja w Stuttgarcu.

Wukoru dopołdnja je też 10ćtny žyn tak njesbožownje ſ plunowym ſajedojcenjom potrjechenеje žiwójby wumrěł. Mać běšche někotre hodźiny prjedy njeho wumrěła. Tak je žeby plunowe njeſbože někto dožyła pjeć žmjertnych woporow žadało.

K žmjerći saſudźenaj.

Pšichšažny žud w Mohuču (Mainzu) je 33ćtneho Franza Josefa Beckera ſ Gonſenheima pola Mohuča dla rubjeżneho mordaſtwa k žmjerći saſudźił a jemu cżesne prawa na cżaſ žiwjenja wotrjeknył. Becker je 14. meje 1934 njeżenjenu 68ćtnu Katharinu Grawez w Mohuču jadajit a jej ruċnu toſchu ſ 422,50 hriwnami rubił. — Wožebity žud w Halli je 33ćtneho Franza Algenſteina ſ Małeho Schierſtedta w Bernburgſkim wokrjeżu dla mordaſtwa k žmjerći ſaſudźił. Algenſtein je w nowoćtnej nozy 1935 62ćtneho żeleſnikſkeho pſchekhodneho ſtražnika Keitela, kiž na Aſchersleben-Güſtenſtej żeleſnizu w Małym Schierſtedtu žiwoje ſłużby hładaſche, ſ wožom puntom cżežkim hauorom ſaraſył.

Derje cżini woheń wſchak, hdyž tu nješto je.

Sċżěhowaze mokiſchewjaze podeńdźenje ſo je Schwabſeje powěda: Burowka chajſche pſched krótkim karan moſchta w pinzu natoċiċ. Ale, ow jej, hdyž žud natyknu, niczo njepſchiběża. Myślesche ſej, ſo je moſcht w ſaſchich ſymnych dnjach ſamjerznył a dźěſche tohodla po wuhlo, ſo by pod žudom woheńċk ſadżełała. Potom žydny ſo zrańċki dżeń k ſudej a ſedźiwaſche na woheń. K wječoru ſej prajeſche, ſo je woheń wěſcje drohu moſchtiſku roſtał a tykny hadżiju do žuda, ſo by na to waſchinje moſcht wuzdżika. Ale wſcho dźěło bě podarmo. Stónczenje ſo wupokaja, cżehodla bě wicha próza podarmo: moſcht bě hižo dawno wupity.

Żeleſnikſi cżah pola Konſtanzy ſo ſwróċił. — 30 waggonow ſo roſbiło.

Blizko Konſtanzy w Rumunſkej je ſo 18. februara tworowy cżah, je 60 waggonow wobſtejazy, ſwróċił. 30 waggonow ſo ſe żeleſnizy po brjoſy dele wali a ſo roſraſy. Wěżna ſchkoda je jara wulka.

Mjelki dźeċzi nadpadnyże.

Blizko měſta Kiſtendila we wjeċzornej Bołharſkej ſtadło wjelkow ſchulſkej dźeċzi nadpadny, kotrejż ſ měſta ſe ſchule dźeċzachu. Mjelki jene dźeċzo roſtorhachu a ſeżrachu. Druhe dźeċzo na ſchtom ſałeſe. Tam jo nimoduzy ludźo někotre hodźiny poſdźiſcho ſmjerċnjene namałachu.

Budyske stawniske powěſće

ſ dnja 19. februara 1935.

Narodźili ſu ſo: 16. 2. Njemandźelſka dźowcżeċka. — Pawołej Erichej Anderſej, pohonjej, dźowcżeċka. — 17. 2. Hermannej Korli Henſelej, technikej, ſynk.

Wumrěli ſtaj: 19. 2. Pawoł Richard Beyer, hoſcżenzař, 60 lět. — Johanna Zitgeburg Sſuſchtřej, pohonċowa dźowka, 5 lět.

Mandźelſtwo pſchipowědźichu: 18. 2. Jurij Herbert Rjelka, thachſelſtajeř, ſ Gertrudu Hilju Garbariez, domjazej pomocznizu, wobaj w Budyſchinje. — 19. 2. Richard Max Jurſchik, pſchekupſki pſchiſtajenz, ſe Charlottu Eriku Horſtez, bjez powołanja, wobaj w Budyſchinje. — Jan Alfred Rechenberger, wyſchnoſcżowy pſchiſtajenz, ſ Martu Idu Richterez, domjazej pſchiſtajenzu, wobaj w Budyſchinje. — Bruno Richard Weiß, pólny podmiſchtr a ſarjadnik pola dźeċzoweje ſłużby w Niježwacżidle, ſ Margaretu Liſelottu Lindnerez, ſnihańċkſej pomocznizu w Budyſchinje. — Marczin Richard Donat, rěſnſki miſchtr, ſ Margaretu Gertrudu Henkerez, domjazej dźowku, wobaj w Budyſchinje.

Radio

Piatk 22. februara ſo ſtyſchi:

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho prjogramma: 6.30 wjeżeły rańſchi konzert. 11.40 ſa burow. 12 pſchipołdniſchi konzert. 14 wſchelakoſcże. 16 popołdniſchi konzert. 18 taċżele. 19 a nětko je ſwjatok. 20.15 hodźina naroda.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.05 ſa burow. 6.35 rańſchi konzert. 8.20 taċżele. 11.45 ſa burow 12 pſchipołdniſchi konzert. 14.45 ſa żony. 17.20 taċżele. 18.20 pišana hodźina. 20.15 hodźina naroda. 21 wopomnjeńſka hodźina ſa Chopina.

Tak je wětr w Londonje zyċhnował.

W jenym Londonſkim pſchedmjeſcże je ſylny wichor ſwiſże někotre poſthody wyſokeho twarjenja wottorhnył. Dźewjeċz wobyhlerjow tuteho domu, kotrychż njeſbožo pſcheċhwata, jako ſpachu, ſtaj ſ Božim ſwarnowanjom njeſtrachnichu. (Fodor).

Hiſchcże ważne ſ dnjoweho programma. Ba 21 ſ operettow. Königsberg: 21 wjeċzorny ko Stuttgart: 21 piſany wjeċzor. Marſchawa: 19 fab hudźba. Praha: 19.10 dujeriſka hudźba.

Hamtſke woziewjenje z Budyšina.

In dem Verfahren, betreffend die Zwangsverſ rung des Grundſtücks Blatt 19 des Grundbuchs für ſchütz (eingetragener Eigentümer am 8. September 19 dem Tag der Eintragung des Verſteigerungsvermer Baumeiſter Curt Bernhard Roſch in Bautzen) wird b auf Freitag, den 1. März 1935, ½10 Uhr vorm. an O und Stelle anberaumte Verſteigerungstermin auf trag der beitreibenden Gläubigerin auf **Freitag, 5. April 1935, 14 Uhr,** an Ort und Stelle verlegt.

In den Entſchuldungsverfahren über die landwi ſchaftlichen Betriebe

1. des Landwirts **Max Richard Koban in Schwarz litz Nr. 37,**
2. des Bauern **Johann Alfred Wirth in Rachlau Nr.**
3. des Bauern **Martin Rich. Müller in Mehltheuer N.**

wird der Landſtändiſchen Bank des ehemaligen Sächſ Markgrafthums Oberlauſitz in Bautzen als Entſchuldu ſtelle die Ermächtigung zum Abſchluß eines Zwa vergleichs erteilt und die Entſchuldungsſtelle beauftra einen Vergleichsvorſchlag vorzulegen (§ 24 fg. SchVG.).

Städtiſche Freibank Bautzen.

Freitag, den 22. Februar 1935: 14—16 Uhr für d Nr. 801—1000 und 4001—4150; **Sonnabend, den 2 Februar:** 8—10 Uhr für die Nr. 4151—4500:

rohes Rindfleiſch Pfd. 30 Pfg.,
rohes Schweinefleiſch Pfd. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Směšk

„Nó, Madlenka, roſumiſch, hižo roſdźěl: Hdy prajeſ „lubowacz“ a hdyž prajiſch „dady měcz?“ — „Haj, ja roſumju. Macz a nana mam ja rady, tola ſchkoſowa lubuju.“

*

Schto ſebi holaj tak powěduja. Sſedźejchtaj hromad na ławzu pſched khěžu. Měſkacżk ſmjerċesche. A ji ſo ſtar hodźina pſchijomniſcha być. „Jano, widźiſch měſkacżk tam horjeka?“ „Haj, moja lubowana!“ „Jano, widźiſch yjerſchcżeń wokoło měſkacżka?“ „Haj, widźi jón na lubſcha!“ Hanka-jóſchmy ſwoju nježnu ruku k ſmjerżu. „O Jano, mózeſch mi roſdźěl prajiċ, mjes měſkacżkom a mojim ſchtwórtym porſtom?“

*

Rjane wuhlady.

Wotrocżk (w małej wjeſnej koreżmje): „Je-li ſ pſchekrótke, dha tyńcże Waſche nohi pſches tutu błatu ſcżěnje. Ale woſtańcże w ſchkórnjach, ſo mohł je naſajtra rano hnydom cżiſcżiċ.

*

„Nó, knjeni Wicżaſowa, kak ſo waſchej ſtorej ſlu rybiczży wjedźe?“ — „Sſo dźakuju! Je ſaſy na nohach

Bajki z dalekeho juha

Přełožuje J. S.

Dobra Milka a hrozna Zefa.

Milka bě dobra holca, ale wulke njebožatko. Měješe jara hroznu macochu, kotraž ju stajnje biješe a jej najcżeżše wotrocżkowske dźěła nakładowaše. Wyše teho dyrbješe Milka tradać. Pódla macochi ċiwowaše wbohu Milku też macošina hrozna dźowka Zefa, kotraž bě z Milku jenakeje staroby, tola pak złostna runje tak kaž macocha sama.

Jeneho zymneho zymskeho dnja poskiċi macocha Milcy kus khlěba a praji: „Chce so mi rjanych truskalcow. Wzmi košik a dóńć po nje do lěsa!“

„Ach, maċi“, rjekny zastrožena Milka, „hdże mohła tola nětkole jahodow nazběrać, hdyž je też w lěsu wšo z wysokim sněhom pokryte?“

„Sto?“ zawoła macocha hněwnje, „ty chceš mi hišće napřeċiwo rěċeć? Ale khětře so měj do lěsa po jahody a njewróć so mi prjedy, hač njejsy połny košik nazběrała!“

Wša zadwěła stłóċi Milka kruch khlěba do kapsy, wza košik a woteńdźe do lěsa. Macocha pak škodopřejna za njej hladaše a praji sama při sebi: „Nó, nětko budu tola wumóżena wot tuteho dźěsża, kotreż tak njerady widżu. Při tajkej zymje dyrbi w lěsu zmjerznyć, byrnjež by ze żeleza była!“

Hdyž Milka do ċemneho lěsa přińdże, stupi nadobo před nju wulki, rjenje zwoblekany knjez z dołhej, ċornej brodu. Milka so jeho tak wustróżi, zo ji košik z rukow padny. Brodaty knjez pak so posměwkny a rjekny: „Njeboj so mje, hołcka! Njeċinju ći ničo złeho. Ale praj mi tola, hdże wjedźe ċe puć?“

Při tajkej přeċelnosći cuzeho knjeza Milku wša bojosć wopuści. Sprawnje powědaše knjezej, zo je ju macocha wuhnała jahody šċipać, a zo so njesmě prjedy wróċić, dóniž nima połneho košika. Knjez Milcy kiwny, zo dyrbi za nim hić. Milka hnydom posłuchaše a so bórzy tak daloko skhrobli, zo swój kruch khlěba z kapsy wza a poċa jěsć. Jako knjez holcu jěsć widżeše, prošeše ju přeċelnje: „Dobra hołcka, byli mi też kus khlěba dała?“ Milka sej dołho njepřemyslowaše, ale da knjezej wšón khlěb, kiž hišće měješe. Knjez so rjenje podżakowa, a dźěštaj dale.

Bórzy pak so před nimaj wotewri wulka dolina, z ċopłym słóncom wobswěċena a połna rjanych zrałych truskalcow. „Nó, nětk pak sej jenoż popřej, kelkoż so ći spodoba“, rjekny knjez a zhubi so. Wša wjesoła napjelni Milka khětře košik a sórcuch ze słódkimi jahodami, potom pak khwataše domoj, štoż jenoż móżeše.

Hdyž ze słódkim brěmjenjom wobċežena domoj přińdże, pak so macocha a Zefa tak spodziwaješej, zo jej tak woċi wuwaleštej. Běštej sej mjenujcy wobě cyle wěšće mysliłoj, zo Milka dźensa w lěsu zmjerznje. Wžo dyrbješe jimaj Milka wšo nadrobnje rozpowědać, kak je so ji w lěsu zešło a štó je ji tak rjane a słódke jahody pokazał.

„Słyšiċe, maċi“, zawoła Zefa, „jutře pak ja po jahody póńdu, Hdyž jich ta błaznica hižom telko přinjese, kelko jich hakle ja přinjesu!“

„Ale, Zefka-moja“, rjekny macocha wša wustróżana, „ty hišće zmjerznješ w tajkej zymje!“

„Ej, póńdu, njech so štožkuli stanje! Budu pak so lěpje zwoblekać“ rjekny Zefa swojej hłowy. Woprawdźe so hnydom na druhi dżeń z ċopłym kožuchom wodżeta a z wulkim kruchom žołtcho tykańca w kapsy, nastaji do lěsa po jahody.

Hdyž do lěsa přińdże, zetka też Zefa wulkeho, rjaneho a brodateho knjeza, kiž so ju přeċelnje praše: „Hołčo, hdże wjedźe ċe puć?“

„Sto budżeš so mje prašeć“, rjekny Zefa njeprěċelniwje, „pokaj mi radšo tu dolinu, kiž je z ċopłym słóncom wobswěċena a ze zralymi truskalcami posyta!“

„Hnydom, hołčo, hnydom“, praji knjez a přistaji hišće: „Maš-li kus khlěba?“

„Wěżo mam, tebi pak ničo njedam!“ Zefa dźiwnje zareji. „Sama sym hłódna a sama jón zjěm!“

„Potom pak pytaj sej też sama tamnu dolinu, kiž je z ċopłym słóncom wobswěċena a z truskalcami posyta!“ rjekny brodaty knjez a zhubi so.

Wša hněwna khodźeše Zefa khwilu po lěsu tam a sem, pytajo słódke truskalcy. Jako pak ju poċa hódnje wozybać, poda so mórcz z próżnym košikom domoj. Doma powědaše macoše, kak hubjenje je so ji w lěsu zešło. A wot teho časa wobe dobru Milku hišće bóle jědojce hidżeštej.

Něhdy, hdyž bě zaso hrozne mjeznjenje, natłóżstna macocha dóńcku połnu ċornych mazanych klunkow a kazaše Milcy: „Wzmi dóńcku na hłowu a dźi k rěcy. Tam płokaš te lapy tak dołho, hač njebudża běłe kaž sněh!“

Bjez přeċiwjenja wza Milka ċežku dóńcku na hłowu a dźěše k rěcy płokać. Jako wša dyrkotała k rěcy přińdże a dóńcku na zemju staji, wuhladawno w lěsu telko rjanych jahodow pokaza

„Nó, luba hołċka, što pak ty tudy w tajkej zymi počinaš?“

„Och, dobry knježe“, zaplakny Milka, „macocha je mi kazała, te mazane šaty tak dołho płokać, hač njebudża běłe kaž sněh. O, knježe, rjenje was prosa radźće mi, kak mam to činić!“

„Jenoż změruj so, hołċka, změruj so!“ To rjek nywši přimny knjez dóńcku z lapami a tunkny do wody. Lědom pak so hrozne lapy wody dóń nychu, — hlej dźiw! — hižom běchu běłe kaž sně

Wša zbožowna so Milka dobremu knjezej trobnje podżakowa, wza dóńcku zaso na hłowu běžeše domoj. Macocha a Zefa sej wobe rady wědżeštej, jako te krasne šaty widżeštej. Milka bješe jimaj zaso wšo nadrobnje rozpowědać, kak so to wšo stało.

„Oj, maċi, jutře pak póńdu ja swoje zbožo spłatać“, zawřěši z hněwom wša třepjetaca Zefa. „Nět šatow mi přihotujće!“

„Zefka moja“, žałosċeše mococha, zmjerznješ. Njeńdź tola!“

„Ze zamyslom pak póńdu“, zawoła Zefa swojej hłowy. „Štož Milka zamóże, to budu ja hišće lepje móc!“

Na druhi dżeń macocha jenoż malu dóńcku z zanych klunkow přihotowa, a Zefa woteńdże k rěcy. Lědom tam dóńdże a dóńcku na zemju steješe hižo brodaty knjez před njej a prašeše so, što chce činić.

(Pokrać. sċehuje.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěščki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 45 | Budyšin — P'atk 22. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wjednik wopyta wobornu móc w rańšej Marcy

Stare hłowne město rańšeje Marki Frankobrod nad Wódru je wjeza po dźěšej pěšestawzu wjednika a němskeho kanzlera witało, kiž jako wyšiši roskosowar woborneje mozy ſ pěchewodom němskeho woborneho ministra generalneho wyšicha ſ Blomberga tamniších wojakow wobhladowaše.

Město je ſwojimi rjanymi starymi tworjenjemi stejesče w bohatej pyšche khorhojow. Jako popołdnju ¼4 hodź. wozebitu cźah ſ wjednikom pěchijedźe, ło měšczańskeje dróhi ſ ludźimi cźornjacha. Pśches špalěr SS-muži ło wjednik na dwórnišcźowe nameśto poda, hdźež běše ło cźestna kompanija ſ Lubina sćerpaka. Jako wjednik mimo jeje fronty krocźeše, kapała němišku hymnu pilkańe. Na to ſtrěbi wjednik artilleriske kasarny wobhlada. Po wobhladanju ło wjednik w offizěrskim domje ſ offizěrskim korpsom pśchi wječeri wobdźěli.

Posdźišcza wjednikowa jěsba po měsęe je wulkotny wobras posticźika. Wšchudże knjezeńe njeznměrne sahorjenje luda ſ mózným wupkanjom ſyłły strowjachu. Jako běše wjednik pěschkowśe kasarny wopytał, ło wječor wulke wječorne pilkańe sarjadowa. W 11 hodź. wjednikowy cźah ſ Frankfurta wotjědźe.

Kreditna połnomóc za němskeho financneho ministra

Němske knjezeństwo je nowy zakoń wobsamkło, kiž ło w němskim sakońskim kopjenu ſ 20. februara pśchipowěda: „Němskemu ministrej finanzow ło połnomóź ſpožći, ło po kreditnym puću ſtrědki wobstara, kotrychž mnohosć wjednik a němski kanzler po namjeze němskeho ministra finanzow postaja.

W Barlinje 19. februara 1935

wjednik a němski kanzler Adolf Hitler,
němski finanzny minister hrabja Sćwerin-Krossigk."

K tenu ło hišćeze wosłewja: S němskostatnym sakonjom wo hospodarśkim wošliežnju na liczeńe léto 1934 stej ło němskemu finanznemu ministrej dwě połnomozu za kredit ſpožźiśi. S jenej połnomozu měšeńe ło njedołtak liczeńskeho léta 1933 finanzowaśi. S druhej kreditowej połnomozu ło ſtrědki wobstarachu, kotrež ło k wotpłaceńu 6 (7) prozentowśeje pożćanki němšeho ſtata ſ léta 1929 trjebachu, dalokož ło pożćonka njeběśe do 4 prozentowśeje pożćonki němskeho ſtata ſ léta 1934 pścheměnita.

Němske knjezeństwo je w létomaj po pśchewjacu mozu k wotſtronjenju hiseb łośeńe k naprawam pśchimałk, kotrež ło ſ wopředka ſ krótkokhwilnymi a ſrjenjokhwilnymi pożćonkami finanzowachu. Něšto dyrbi ło tuźon doh konſolidowaś. Nimo teho wudawki nastanu, wołebje w ſwiku ſ wutwarjenjom němšeho ſurowinoweho hospodarśtwa. K finanzowanju tutych wudawkow, kotrež ło w ſwojim wobłahu dochaja njehodźa połnje pśchewidźeś, němški ſinanzny minister k wobstaranju ſtrědkow ſ kreditow nowu połnomóź trjeba. Wjednik a němški kanzler po namjeze němšeho ſinazneho ministra wyšokosć kredita postaja.

Wulki wuspěch autowe'e wustajeńcy w Barlin'e

Schtwórtk tydźenja je wjednik lětuſchu internazionalnu autowu wustajeńu w Barlinje wotewrił. We prěnim tydźenju ſe 350 000 wošobow wuſtajeńcu wopytało. Lońſcha wustajeńca, kotraž je ło jara dobra mjenowała, je dozyła jenoź 400 000 wopytarjow zapiſała. Wo lětuſchej wustajeńcy automobilow ło wocźakuje, ło śměje hišćeze jónu telko wopyta kaź loni.

Wopytarjo wustajeńcy ło niz jenoź kraśne wozy wobhladowali, ale ło pola autowych firmow teź wjele autow ſtałali. Nimale powšchitkowne ło ſkałanki lětuſcheje wustajeńcy hižo něšto wětſche hač na wustajeńcy ſaśdźeneho léta. Někotre firmy ſu jenotliwe ſerije wosow wupſchedałe. Dotalne ſkałanki dźěłaćeńtwu w autowej industriji na měźazy dźěło ſwěśća. Wschelake dźěłarńe budźa dyrbjeć, nowych dźěłaćerjow pśchiſtajiś.

Teź ſ wukraja je wiele ludźi na Barliniſku autowu wustajeńcu pśchiźło. Niedźiwajo wutrajneje konkurrenzy ſu ło wozy, traktory atd. do wukraja pśchedawałe. Cźekśte automobile, kotrež niz wjazy benzin, ale cźerńy plun muźiwaju, ło radścho kupowachu.

Pólski wopyt w Drježdźanach

Schtwórtk pśchipołdnju 12.20 hodźin je Warschawſki měšczańſki preſident minister Starzyński ſ druhimi knjezimi Warſchawſkeho a Krakowſkeho měšczańſkeho ſarjadniſtwa a Krakowſkeje univerſity na Drježdźańſke hłowne dwórniſchcźo pśchijěł. Pśchi powitanju ministerialny rada Gottſchalk ſakſke knjezeństwo ſaſtupowaſche. Drježdźańſki wyšſchi měšczańoſta Zörner, měšczańoſta Kluge, měšczańſki direktor Monſe, ſrwobodny knjes dr. ſe Stein a druhe ſobuſtawy měšczańſkeho ſarjadniſtwa ſwojich hoſći pśchi cźahu powitachu. Na Minſkim nameśeśe běšche ło wjele Drježdźańſkich měšczańoſnow ſeſchło.

Pólšzy knjeza najprjedy do hotela Bellevue dojěźdźechu a na to wyšiſcheho měšczańoſtu Zörnera, němſkeho bohota Marcźina Muſchmanna a ſmuſkowneho miniſtra dr. Fritſcha jako ſaſtupjerja ſakſkeho knjezeńſtwa je ſwojim wopytom počeſćiſchu. Na to ło pólšzy hoſćo do ſakſkeho ſtatneho hłownego archiwa podachu. Tuta měſtnoſć ſamóźe wobźeže wo počahach mjes Sakſku a Pólſku ſwědčiś. Pokłady, kotrež ſtatny hłowny archiw w tutym naſtupanju pokaſuje, běchu ło we wobźebitej ſali wuſtajśile a teź wobźebity ſajim pólſkich hoſći ſłudźichu.

Popołdnju měźachu hoſćo tójſchto cźaſa ſtrěbi drohotnoſće wobhladaś.

Nowy francowski pósłanc w Warśaw'e

S Pariſa ło powě, ſo Franzowſka w blížſchim cźaſu nowego pósłanca do Warſchawy pósćele. Nětſchi franzowſki pósłanc Laroche ło i Warſchawu do belgiſkeho hłow. ſtwo dójźe, ſo by rad ſaſtupjerjow jendźelſkeho knjezeńſtwa w Moſkwje witało, jeli by ło taſki wopyt bjes wobcźeńoſcźow pſchewjedł. Wo tutym praſchenju pak ło w jendźelſkim knjezeńſtwje hišćeze njeje rěcźało.

Podobnje teź diplomatiſki ſobuźěłaćeź nowin „Daily Telegraph" roſprawja. Wón hišćeze pśchipomni, ſo knjezeńſtwo wuſpěch ſwojich pŕozowanjow jenoź na najſchěrſchim europſkim podłožu wocźakuje. Dotal je ło jenoź wo powětŕownym ſrěcźenju jednako. Nowe wuſpěchi ło ſ cźeźka dozpěja, dołhoź ło němſke ſtejiſchcźo ſnaimjeńſcha w někotrych druhich waźnych praſchenjach njewuja śni. Dokeļ Jendźelſka na europſke jednanje waźnoſć kładze, by weſće dobre było, hdy by ło jendźelſki wopyt w Barlinje teź na Moſkwu a Warſchawu wupſcheſtrěł. S tym bychu ło pjeca teź jednanja wo ſrěcźenju rańſchich ſtatow wołóźile. Ruſki ſwólniwoſć k ſobuźěłu na dospołnym europſkim ſrjadowanju w Londonje jako waźnu wobhładuja.

Němski pósłanc Köster pola Lavala

Franzowſki ſwonkowny minister Laval je ſchtwórtk dopołdnja němſkeho pósłanca Rolanda Köſtera, pólſkeho pósłanca Chłapowſkeho a italiſkeho pósłanca hrabju Piagattia pſchijał. Wo cźim je ło minister ſ pósłanzami roſrěcźował, ło hamtſej njeje wojſewiſko. Tola ſtrěbi muſla, ſo je ło wo praſchenja jednako, kotrež ſ Londonſkim wojſewjenjom a ſ pſchichodnymi jednanjemi ſpiſuja.

„Němska a ſwětowe hospodarſtwo"

Kommiſija ſa hospodarſku politiku nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony na Lipźanſkich wulkowikach pónđelu 4. měrca wječor ½7 hodź. wulku manifeſtaziju pſchihotrawi. Hesło manifeſtazije budźe: Němſka w ſwětowym hospodarſtwje. Na manifeſtaziji porěźa: Preſident němſkoſtatneje banki dr. Schacht, preſident němſkoſtatneje hospodarſkeje komory kajny kommerzijſki rada Hecker, němſkoſtatny kommiſar ſa dohładowanje płaćijſnow dr. Goerdeler a wjednik kommiſije ſa hospodarſku politiku Bjarnat Köſter.

Internac'onalny filmowy kongres so w Barlin'e zeńdże

Lětſa wot 25. hapreje hać do 1. meje ło w Barlinje internazionalny filmowy kongreź ſkhadźuje. S Europy a ſe ſamóźiſkich krajow pſchińdu ſaſtupjerjo nimale wſchitkich ſjednoćenſtwow a organiſazijow, kotrež filmy dźěłaju a filmy wutrjebaju. Němſkoſtatna filmowa komora a ſwjatſki, kotrež ło jej pſchiſłuſchnjene, kongreź ſarjaduja. S wukraja ło nětźe ſo 800 wobźěłnikow wocźakuje. Sbohom ſ internazionalnym filmowym kongreſom ło ſwjatſk němſkich kinow ſ ſwojemu lětnemu ſhadźowanju ſeńdźe. Tak ło w puźledním tydźenju hapreje nětźe 1500 filmowych ludźi ſ cźełeho ſwěta w Barlinje ſetka.

Kyffhäuserski zwjazk so w Saarbrücken'e zetka

Njedźelu 10. měrca ło poſaarſki krajny ſwjatſk Kyffhäuſerſkeho ſwjatſa w Saarbrückenje ſhromadźi. Swjatſkowy wjednik, wyſchi na wuſt. Reinhardt, tchodźi do Poſaarſkeje pojěźe, ſo by tamniſchim 35 000 towaſchſom Kyffhäuſerſkeho ſwjatſa, kotrjž ło ſwěrnu ſa domiſmu a Němſowſtwo wojowali, dźak cźiſch miliionowo pŕzdawſchich wojakow, w Kyffhäuſerſkim ſwjatſu ſjednoćenych, wuprajił.

18 Schneebergskich kommunistow před ludowym sudom

Prěni ſenat ludoweho ſuda ło ſchtwórtk ſeźdże, ſo by pſcheczíwo 18 prjedawſchim kommunistam ſe Schneeberga a Zſchorlawy pola Zwikowa jednał. Wobſtorjenj ło winuja, ſo ſu wſelepſcheradu pſchihotowali, illegalnu „cźerwjenu woboru" dale wjedli, ło pſcheczíwo ſakonjej wo roſbuchadłach pſcheſchli, ſ dźěła ſapaleńſtwo ſtuźili a ſakſane brónje wobźerželi. Jadro „cźerwjeneje woboru" běšche „Osna" (organiſazijowy ſchkit a powěźcźowe wotdźělenje), jeje nadawki běchu podobne nadawkam ſowjetſko-ruſkeje cźeki. Cźerwjena wobora ło wobźeže we wobſtaranje bróńjow a roſbuchadłow ſtaraſche, ſ kotrymiž dyrbjachu ło

wschelake terrorske nażyłnosćje, wożebje krótko do wólbow 5. měrza 1933 skućišći.

Tak cyzyčny cžerwjeni ručne granaty do žobustawow nazionalnych zwjazkow mjetacz, hdy žo tute na torhoščeju sestupachu, so bychu wjednikowu rěč słyschekli. Tyto towarišchoju běchu žo bižo zwubrali, a žo je samodźiwanymi ručnymi granatami wuhotowali. Druhi měšachu jich z pistolemi schkitacz. Na zbožo pak jim w rossuđnym wokomiku chrobłosćz k njesćuwej pobrachowasche, so njeje ke krej rozlećzu dóschło. Sa to woni brožeń zapalchu a cžekychu. Jednanje psched ludowym žudom žo najskerje na diwaj abo tři dny wupschestrěje.

Ludowy sejm w Gdansku so rozpuščił

Gdauski ludowy žejm je schtwórtk popoldnju z 41 hłosami pschećiwo 22 hłosam namjet nazionalneje frakzije na rozpuschćenje žejma pschijał. Tyto zapóhłanzy běchu žo wothłosowanja wđali. Pschećiwo rozpuschćenju zentrum, sozialdemokratow a kommunistow hłosowachu, pólski zapóhłanzaj a němskonazionalny zapóhłanz dr. Ziehm žo hłosa wđachu. Nowowólby budža, kaž žmy hižo pišali, 7. haprleje.

Schuschnigg w Parizu

Awstriski zwjalkowy kanzler Schuschnigg a zwonkowny minister Berger-Waldenegg staj schtwórtk wječor 21.20 hodź. na dwórnischću Pariskeho pschedměsta Reuilly cžah wopuschćiłoj. Tam jeju ministerski president Flandin a zwonkowny minister Laval powitałschtaj. Wonaj w automobilu do Pariza dojeđeschtaj. Wosaj austriskeju knježerstwowju sahrnjerjow běchu na Berneuilskim dwórnischću wot Arlbergskeho expreżneho cžaha wotwoźwnyli a na dwórnischću Reuilly dowjeli. Awstriski wupóstanz w Pariśu Egger-Möllwald běsche ministrowaj hacz do Troyeża napschećzo dojeł.

Blišo dwórnischća běchu žo mnohi ludźo zhromadźili. Policija jich za demonstrantow wobhladowasche. Wona jich saja a na automobile sesđaża. Wona jich na kommisariat dowjese, hđeż jich wobkhowa, doniž awstriskaj hosćej njeběschtaj dojełoj. Wječor w 7 hodź. běsche policija hižom 800 podhladnych do zwojeho zhowa wsaka.

Wuzke zhromadne đźełło mjez Londonom a Parizom

Jendźelski pósłenik Cambell w Pariśu je franzowskemu zwonkownemu ministrej Lavalej źriedu wo stejišchću jendźelskeho knježerstwa k němskej wotmolwje rosprawjał a je žo z nim wo pschichodnych jednanjach rozrěčował.

W Londonje a Pariśu žo žwjetlenka nota wulkeju wobkedźenje. Nowiny mjenuja ju ważny pschinoschk k pschewjedźenju mjerowneho stutka na zakładže Londonskeho wosjewjenja. Powschitkomnje žebi myślał, so Jendźelska hakle potom z Němskej wobšerje jedna, hdyž so Němska k wschitkim praschenjam Londonskeho wojewjenja zaswje wuprajł.

Pariśke nowiny „Petit Parisien“ k pschepodaczu ruskeje noty pišaju, so Sowjetska Ruska bjeschtrachowej politiju pschisłuschi, kotraž je žo w Londonje sawočała. Francowska, Jendźelska, Italska a Sowjetska Ruska, to rěka schtwórt wulkomocy, žu někto pschešěsće, so ma žo mjerowy skutk na zakładže wosjewjenja z 3. februara pschewjesć.

Móskwa ma zrěčenje rańskich statow za najważniše

Mosowske nowiny „Iswěstija“ žo znowa ze žowjetskim stejišchćom k Londonskemu wosjewjenju zaběraju. Sowjetske knježerstwo la nasne wobkładuje, so by system regionalnych srěčenjow w bližšichim cžasu pschewjedźe. Hdyž žo jedyn dźeł Londonskeho wosjewjenja dopjelni a druhe nic, dha žo ł tym europiska mjerowa politika fyzinje poczeži. „Prawda“ pišа, so žu w poskledním cžasu spytali, srěčenje rańskich statow nasad stajić. Sowjetske knježerstwo je w žwojim wosjewjenju wuzdobnyło, so je srěčenje rańskich statow najważnische praschenje, a so žo žowjetsko-ruzy diplomatojo ł połnej mozu sastaja, so by k tutomu srěčenju dóschło.

Wopřijeće sowjetsko-ruskeje noty

Londonske nowiny „Times“ pišaju, so ruska nota k Londonskemu wosjewjenju wotmołwu wopschija na zdźelenja, kotrejž staj jendźelski a franzowski pósłanz w Mosskwje wotedałoj. Ruska běsche žo namołwiła, so by žwoje stejišchcžo k Londonskemu wosjewjenju wuprajiła. Nowiny „Daily Telegraph“ žebi w žwojim nastawku pišaczj žważa, so mołwoława ł Mosskwy rosrěčowanja wo bjeschtrasche žnowa pohonja.

Titulesku žada tenaki bjezstrach we wšěch kónčinach

Rumunske knježerstwo je hosćinu wuhotowało, jako žo němski wupóstanz ł Dehn-Schmidt ł rumunskim knježerstwom rozsobnowa. Pschi tutej hosćinje mjesche rumunski zwonkowny minister Titulesku politiku rěć. W njej wón jako jenicki žrědk za trajny měr internazionalne zhromadne dźełło mjenowasche. Rumunska žebi pjecza należnje pschese, so bychu žo rětcžišche politiske rosrěčowanja w Europje za wschitkich, kotřiž žo za nje sajimaja, k połnemu spokojenju skónčiłe. Runoprawosćz w žwojim naturźkim wobluku, to rěka jenajši bjeschtrach we wschěch kónčinach je mušny, so by žo napschećziwosćz mjes jenotliwymi kehwami w Europje na dołhi cžaš wotstroniła.

Wobćežne jednanja z Abesynskej

Italske nowiny pschezo jažnišcho pišaju, so je mózno, so žo swada mjes Italšlej a Abeżynskej shórichi. Jednanja ł Abeżynskej wo neutralnym pažmje žu thętro wobcžežne, hačrjunješ Jendźelska a Franzowska postajenju neutralneho pažma p'chiłožujetej. Abeżynske knježerstwo žada, so bychu žo splahi w neutralnym pažmje mohłe žwobodnje hibać. To pak Italska wotpokasuje, dokelž žebi myślił, so žo potom w neutralnym pažmje nadpady na jeje kraj pschihotuja. Italske nowiny pišaju, so drje žo jednanja njejžu zgle sastajiłe, so pak je wésta pschestawka spóinacz.

W Romje temu wěrja, so abesynski kězor na wujednanje dźěła, wotcžił ludźo wokoło kězora pak žu pschećiwo dorosumjenju. Někotre italske nowiny žu w poslednich dnjach pišake, so wjednicy někotrych abeżynskich splahow nadpad na italski kraj žadachu, wrjedy hacž wojerske sesnulnjenja ł Italšlese dóshu. Po takich italskich powěsčach mózemy wocžakowacz, so žo bórzy nowe transporty italskich wojakow do rańskeje Afriki pósćelu. W Romje je so źriedu popoldnju wyschischa sastatańska rada k nowemu pohođenju sešcha, so by położenje w Abeżynskej rosporninała. Na pohođenju je tež nětcžišchi gouverneur Libykeje a prsedawchi ministerstwa za lětarstwo Balbo wobdźělił.

Na pohođenju je so najstérje pschepytowało, kak mohło žo w abeżynskim konflikcže ł lětadłowej bróńi spschimnyć. Pschi tutej sšadnosći italske nowiny dopominaju, so je žo pschi manevrach lońskeho léta mohło wjele swuczowało, kak mohłe so rospróschene wotdźelenje njepschećzelskeho wójska w njepschehladnym kraju wobkedźbowacz a kak mohło so pschećziwo nim wojowacz. K temu so hišcže pišche, so je stworiczeł italskeho wojerskeho lětarstwa, marschall Balbo, poldra léta w Libyskej pschebywał a so w lětadłowym wojowanju we pušcžinje swuczował.

Krótke politiske powěsće

Wulke wusnamjenjenje za dra. Fricka. Wjednik a němski kanzelr je němskemu a vruskemu ministrej znutskownych naležnosćow drej. Wilhelmej Fricket cžestne znamjo bibanja ł 9. nowembra 1923 špodźił.

Pólski žejm je němsko-pólske hospodarske srěčenje wukrucził. Polna zhromadźiznapódźelskeho žejma je schtwórtk 22 nacžiskow internazionalnych hospodarskich srěčenjow podpischała.

Potom dowěrjenja za Flandinowe knježerstwo. Franzowska komora je tež schtwórtk wo sakouškim nacžiśku wuradowała, kiž zwuměnjenja poštaja, pot kotrymiž mohłe so w krisach wohrožene industrije zsednoczicz. Pschi wuradowanjach so napschećziwnyj nacžišć zapoda. Hdyž knježerstwo wo dowěrjenju wothłosowacz da, so napschećziwnyj nacžišć je 458 hłosami pschećziwo 109 hłosami wotpokasa.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 22. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Štož je so počenja bojał, njech k wobjedu před dworom sedźi. PHistowo.

— Wo **wjedrje.** Wczera wječor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer +1 a thermometer wodnjo +10. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer +2 a thermometer w nozy +4. Sšyhna nižina nad Wolknóznym morjom a nad połnóznej Europu so w naschich kónčinach poměrnje łahodnje wuschtuknje. Jedyn jeje wukšěł je nam wczera wječor wětr a dešcz pschinjeśł. Dokelž nižina bóle k dołhemu ranju poczehnje, so pola naš łyknišco njewuschtuknje. Sa njej je so powětr ł Lodowemu morja k połdnju dobył a w Jendźelskej hižo wczera powětr thętro-wuschtudźił. Tež pola naš budże někto sažo kłódnišcho. Pschi tym smějemy thętro wětrozte wjedro a ł tkwilemi so podeschczuje. Juršje so wjedro sažo trochu smjerje, tola njebudże wjacy tak mile kaž poslednje dny — Juršje sobotu któnčžo 6,59 hodź. sthađza a žo 5,29 hodź. khowa. Měsacźk sthađza jutšje wječor 11,27 hodź. a khowa so rano 8,04 hodź.

— **Wuhlady na wjedro za jutšiśku sobotu: Symnische,njewobstajne a wětrozte wjedro.**

*

— **Rozwuczenja stawnikow.** Po nastorku němskeho statneho zwjazka stawnikow je salške krajne knježerstwo porucžiło, so dyrbja so roswuczowanja za stawnikow po

Wjazsław Sieroszewski:

Zamórscy diabolio

41] (Pokracžowanje.)

„Cžiń, cžiń! Duschny, samórski knjeże!“ strowjachu jeho wjesele ł wješnej dowerliwosću.

„Cžin, cžin, cžornohłowackojo! Kak žo macže?“

„Djěłamy, spěwamy a liczimy dny, so žo sašy nawróczimy k žwojim.“

„Mjesny žwoiimi je najrjeńscho! Njewěrno?“

„Haj, haj! Mjesny žwoiimi žiwjenje běži kaž powětr. Domisna je kaž kwětka mjetelej! Wocžinki rostu derje jenoż na zhładnej žadźenej wot prawótzow... Ow! cžłowiek mjes zuzymi je kaž herz bjes pischczaftí...“

Wolpjetowachu jedyn za druhim tute žłowa a wupschestrěwachu ruzy po schcžinku tobaka. Běsche pak mjes nimi sapadźity, mudry burišt pachoł, Sun-zn ł mjenom ł kraja Chu-bei, tón ženje wo niczo njeprosćesche, jenie ani žłowa njenikny, jenoż kaž poralinowa postawa ł hłowu kiwasche. Jeho dźěczazej, mulkej wocži, jeho poniżnosćz a sajimawe wobliczo ludźnosćz Bržeskeho sbudźichu. Na priedo jeho wobkedźbowasche wot nasdała. Khinjan teborunja na njeho hladasche.

„Schto chzesch rjez, Sun-zy? Cžemu žo žmějesch?“ Bržeśki jemu rjekny.

Dźěczazerjowe wobliczo bu narasa khutne. „Schun-zy žo njeśměje“, pschejesche.

„Kak dha to? Ty žu tola runje žo žmjał?“

„Schun-zy žo njeśměje! Schun-zy žo boji!“ rjekny po khwilzy.

„Cžeho žo Schun-zy boji? Esym ja jemu něschto sčinił?“

„Njepostha ja na njeho, powažny samóśiki knjeże. Schun-zy je hakle njedawno žem pschischol ł hór. Schun-zy je džiwi a njewě, so zuzy khudych ludźi lubuja a jim dawaju dźeło, sašłužbu a tobaka — schtóžkuli kóždy chze...“, towaršschojo jeho schćitachu. Schun-zy bojazliwy žo wohlada a mjelczeschе.

Bržeśki zamuślenny žo wrócži do kenzlije. Tam dokhody wobliczachu a bilanzu postajichu. Kulki liczadłow klepotachu, pjera schuškachu schkrjebotajo po papjerje a hdyž a hdyž rosmołwa a žmjecže žo khyschczą da, pschetož wunoschk sdasche žo bycz bohaty. Spocht direktor žo wali do kenzlije, pschikasa něschto, pschehladny dźěło a žmu žo na drjewjane wobkoženje a mudrowasche wo politizy.

„Je na cžasu, so Khina skónčnje žama žebje namaka...“, wukožowasche. „Tutón kraj runje klapjitteho sesdarstwa je tola tež ras žiwy hył a žo wumił, doniż bonzojo a mandarinojo jemu njelkowachu sjoju wobruczł thudoby, cžmy a fanatizma. Nětko kraj wěcznje žebje žameho wobschudźuje. Je fanatiłki. Sašy je we Wan-Wan sbéżł wudyrił. Sbéżkarjo žu pschesrěwnyli telegrafiske groty a telegrafistow nabili. Wotdźelenje namórskich wojakow žu tam pósłali. Europa je tola psches pschirodne wumjeze žwojeje kultury powołana k temu, roswaczicz tutu sahubnu wobruczł njesbožowneho luda. Njemóże žo tola dopuschczicz, so tu ženje niebudże poriadnje telegrafije a żeleśnizy. Lud je dobry, pschetož nimasch lépscheho dźěkacžerja hacž Khinjana. Wuschitku, žwědomity, ikomny, dźěka kaž by žo modlił. Dyrbjich jenoż jim pokasacz żeleznu pjasc: niz popuschczicz, njedacz jim žo bibacz! Pschetož tak bytostnje narauschi lud dyrbi stajnje cžucz nad žobu pschemóz. hewak... žo demoraliłuje. Dyrbi běkeho mécz sa wupsche stworjenje...“

„Haj, stajnje žym wobtrucžowat a hischcże wobtrucžam, so žu sa wuwicže rańskich krajow naischkódnischi tamni „pschećeželo Khinjanow“, kiž w khinskej drasče wokoło běhaju a jej mjes prośtym ludom bohnwaju tunju pschithłinosć, mudruja ł bonzami a mandarinami a tak cžinja, jako bychu wěrili do jich błuposzow...“, pschiłpomni sapiśowak. „Wšo, też ja žym pschecżel protiwo luda, ważu jej jeho nałożki a jemu pschcżu wscho dobre, ale — tu njeje wolenia: pak Khina žo europiske abo... nawopak. Stónczinje tu wschędny lud ani wótczinjuzy smyślenj njeje. Wschak hłodu mrěje, a jemu je wscho jene, hacž khinski stat eksistuje abo nic, jenoż so ma něschto k jędzi. Sestajena a nutska špnika Khina — to žu poprawom jenoż cži sastojinjan, wuczeń a měschnjan, tute pijelzy... Tuczi w ludźe hidu wubudźeja a pschećziwo Europjanam schczuwaju... Ludwschak poprawom je nałkilenu k europiskej zivilisaczji, kiž jemu wotwěra „nowe możnosće sašłużby... I schto by to było do kraja, do stata, hdy...“

Bržeśki, kiž druhdy cžitasche Schanghajske nowiny, namakowasche ł lokhosćju w mudrowanju direktora myślicki ł poślednich sawodnych nastawkow.

„Schto dha tón poprawom chze? To bé tola wscho na tebje měrjene!“ rjekny Serge k Janej.

„Mojedla! Mi tu wscho mjatkne!“

Deschcżik něsko žo wjazan njeprózdnesche, ale žo ł cžurami liješche. Mokrota wschudźe žo sabobowowasche a rosčerješche błoto, plěsnjiwosćz a lěniosć. Ssamo swuklókhtrikki ſwonow klinczachu w hustym, wótżnym wětrje wutlischo, zako bychu žmorkawu měle. Bržeśki něsko po błóczannych wuczach sabrodu pod kapami hakołami ł tworni thodźeschke, njesetkowasche wšelakich mnichow w žołtych kapach, kiž bychu žo prascheli sa „wukmužom“. Sa to pak jeho pschewodźerjo wschędnje jeho wuczeł, kiž bé psches prózowanje Sergeho bóstak městno dohladowanja w cžajownischczach.

Doma Bržeśki tež dale žo šabrasche ł nowymi rucžami a je stawisnami Khiny. Po něczim ł tutych stronach ł khinskeje a žyłow, rjekowskeho wojowanja a hischkowanje žurowiscže wunuriowachu žo pschedmjetnostnje zuje žwojorasne ruży tuteho potajneho luda. Jeho mystiski swuczowachu žo na to, sletowacz na tamne wyschiny, ł wotkeł mózesche pschehladacz lětłoteki a ludej: w jeho wutrobje běsche mér. Bé pschestał runicz na žónskej lubosći, sa to žo sahorjesche sa stawiznu a ludowédu. Jedźesche žo sa tym, wotkrycz nowe poła wědomosće, pokasowacz na sozijalne jatonje, kiž ludwobknjeżuja, dowuskłedźi wopramdźite bycze narodow. Sskowa měschnika Pionskeho: „Psches narod sa cžłowjestwo“ klinczachu dale jasnischo w jeho wutrobje.

(Pokracžowanje sćehnje.)

zyłej Sakskej sawjeseć. Prěnje tajke roswucžowanja žu ẉo sandźeny tydźeń w Žitawje, Lubiju, Budyšćinje, Kamjenzu a Bilkopizach wotmeše. — Po němšćostatnym wukasu, kotryž je 1. oktobra 1934 do mozy stupił, žu žo stawnikam nowe nadawki a to sa w znjeł Němšćej jenake, pschipokasake. Jako wożebje ważne ma žo wuspěhnyć, so je stawnik nětko pschitšłuschny, wopytšmo wo mandźelskej khmanosći Němzow we wukrauju wustajeć. Dale ma wón mandźelskemu prawo dacź, so by tón žẉožbne mjeno njemandźelskemu dźěseu žẉoseje žony spožčił. Tehorunja je wón za to pschitšłuschny, so by dźěłena žona žẉoje holczaze mjeno pschijała a so by žo žona wot cžakańskeho cžasa po § 1313 měšchczańskeho sakonika wuẉwobodźiła. Tehodła žo wschitkim ludowym towarscham porucža, so bychu žo we wschěch wobzbinstwownych naležnoschczach najprjódjo na pschitšłuschneho stawnika wobrocžili, kotryž jim rajnje rad poradźi.

— **Nowy wyschschi měschczanoka města Budyschina,** dr. Opitz, žo pschichodnu wuturu w 12 hodźinach w posedźenju měschczańskich sastupjerjow w jednorej formje do žẉojeho sastojnstwa sapokaže.

— **Pruhowanje pschekupskich pomoznikow.** Žitawska industrijowa a wikowarska komora nam spóźeli, so je žo posledna termija sa pschipowědźenja k pruhowanju pschekupskich pomoznikow na 28. februara 1935 pokročka. Wschitke pschipowědźenja k tutym pruhowanjam maju so najpozdźišcho hacž do tuteho dnja komorje sapodacź. Pschipowědźenja, kotrež so podźišcho sapodadźa, njemóža so wjacy wobtedźowacź.

— **Jenotne pruhowanje pschedawarkow.** Statny staw němšćeho rjemjeźła je rjemjeźlnischim a pschemyślowym komoram wokolnik pósłał, w kotrymž so pruhowanja pschedawarkow jenak rjaduja. We wukasach wo natkiwinym rjemjeźłowym natwarje je žo rjemjeźlnischim jednotam też poruczšło, so pschedawarki pruhuja, kotrež w rjemjeźlnischich kamach dźěłaju. Statny staw je swólniwy, powschikowne sajedy za pruhowanja postajicź, jeli je žo pischeja.

— **Wukubłanje wotrjadowych wučzeřkow.** Hischcze ras je na to pokasuje, so ministerstwo za ludowe wukubłanje jutry 1935 nowe kursy k wukubłanju wotrjadowych wučzeřkow (Fachlehrerinnen) pschi Pädagogischimaj wustawomaj w Drježdźanach a Lipšku sapocžeć da. Po wukasu ſ 21. januara 1935 (wukasowe kopjeno ministerstwa za ludowe wukubłanje cžišło 2. 7. lopjeno) žo cžaš k pschipowědźenju 25. februara t. l. skónczi.

— **Radiowy programmowy cžasopiš** „Der Deutsche Rundfunk Funk-Post“ w žẉojim nowym 9. sešchimku wo 10lětnym jubileju dweju radioweju rosprawjerjow pische. Nimo druhich sajimawych nastawkow też radiowi piplerjo sašo hódne pokiwy namakaju. Sserbska kniharnja cžasopiš rad wobstara.

S **Jenkez.** Jenkezańska dobrowólna wohnjowa wobora je 17. februara w tudomnym Mičkez hoscženju ſ wjednistwom namětneho heftmana Kschižana žẉoju letšu hrowitu shromadźiznu wotmeła. Po letnej rosprawje, kotruž sapiſowař Fiedler poda, je wobora tři króć k haschenju wohnja, a to do Budyšchina, Raboz a do Delnjeje Kiny wujeła. W Rabozach je žebi myto dobyła. Smuczowanjow je dwanacže hyło, mjes nimi nózne alarmske smuczowanje hromadże ſ Bošcheczańskej a Kubšchiſkej dobrowólnej wohnjowej woboru. Też pschi tydźenju sa schkitanje pschecžiwo wohnjej je žo wobora ſ nózným alarmskim smuczowanjom wobdźełika. Jako nowe žobustawy žu žo do wohnjoweje wobory Jan Kunza, Jurij Larisch a Jan Schotta jako aktiwni a Max Garbaŕ a Korla Glaser jako pašiwnaj pschijeli. Jako cžesny žobustaw je žo wopalny mišchtr Adolf Zurik w Raschowje pomjenował. Na kónzu lěta mějesche wobora 20 aktiwnych a 8 pažiwnych žobustawow. Wo pokładni pokładnik Wünscha rosprawjesche. Pokładnju staj revisoraj w dobrom rjedźe namakałoj.

S **Bukez.** Nasche Bukezańske šerbske towarschstwo wuhotuje njedźelu 10. měrza pola Stangez rjany šerbski wjeczor ſ bohatym porjadom. Poźiczeć budźa žo nasche najrjeńsche šerbske spěwy. Žyle nowa šerbska hra wot šnateho naschego šerbskeho prózowarja, špisaczela a dirigenta Wjele žo hraje. Naschi młodźi Sserbja a Sserbowki pilnje wukmu a budźa to wěsche rjane a woschiſchewjace hodźinki šerbskeje šabawy. Wožebna rejsa žo tam pschiſlamknje. Sserbjo a Sserbowki pschiſłožcze ſ cžrjódami a mytujcze ſ waschim wopytom džěło waschich prózowarjow.

S **Wuješka** pod Cžornobohom. Jako prěnich pózłoliſkeho nalěcza žu tele dny tu mohli schkórzy a schkowroncžki powitacź.

S **Lubija.** W posedźenju podkrješneho wubjerka je žo do žadoścze Koporscheje a Kiesdorfiteje ameiny iwolilo, so šmě so pjenjesy ſ amejnſkeho šakkabneho samoženja k šaplacženju wudawkow wužicź, kotrež su ſ nusowym dźěłom nastałe. Dale je žo dodawkej dawkoweho porjada Cžornjowskeje ameiny pschihłosowało, po kotrymž ma so pjezcži dawk po nětkole płacžazych žadźach — 9 hriwnow sa pša — skóliczź. Powschitkownje ma so pschichodnje za prěnieho pša jenoj hischcze 12 hrtwnow město 24 hr., sa druheho pša 20 hr. město 36 hr. a sa sleczeho pša 30 hr. město 46 hr. bracź. Też do pschemenjenja městneho šakonja sa Karlsbrunn w naturanju winowateho ruczneho a pschahanskeho ameinſkeho dźěła je žo šwoliło. Stónczenje je žo dźałne pismo šałskeho krajneho žadarstwoweho a winizarstwoweho swjasła sa wobdźělenje podkrjesa pschi jubilejskej krajnej žadowej wustajenju cžitałcze a žo wosjewi, so je so podkrjeżej ja pschikładne wustajenje žada jako statne cžesne myto šłěborny wopomnjeńšiti pjenjes ſ liſcžinu pschipósłał.

S **Prawocžiž.** Schtwórtk rano wumrě po krótkej thorosći knies bur Jurij Wicjas njehnadźiżu. Hischcze wjeczor pryjedy bě poštanyl, dokelž žo šašy ſtrowischi cžuješche. Pschi žmjerczi, kotraž zyle njewocžakana pschińdże, běsche jenoż jeho žona pschitomna. Sowolany duchowny mósješe jenoż hischcze poslednje Boże wolijowanje wudźeliczź. Semrěty bě daloko a schéroko znata wošeba. Njech jomu Bóh wěczny měr ſpožczi! S hłubokosrudźenymi sawoštajenymi žaruje zyła wošada.

S **Hornjeho Wujeźa.** Ssobotu je žo tu Ietušcha hłowna ſhromadźizna dobrowólneje wohnjoweje wobory wotměła. Pschi njej žo 34 towarschow wobdźěli. Po rosprawje šedźewała Pětschti je wobora mohła w spocžatku lěta 1935 ẉoje 30lětne wobstacże wošwjeczicź. Pschi tym žu žo sa 30lětne žobustawstwo wuſnamjenili wopalny direktor Fichta, ſtupańći wjednik Hetze, cžahowy wjednik Kruja, wyschschi ſtupań Kozor, wobornizy Muka, Riedel, Rieschel, Ryczeř, Ristler a Urban, sa 25-lětne pschiſłuschjene hejtman Radza a sa 20lětne ſtupań Mikanja. Po nimale dwělětnej pschestawanju měšesche wobora 5. meje 1934 lětny woheń w Tuchoru haschecź, schtož bě thětro wobczežne džěło. 11. novembra je žo we Hornim Wujeźe wjednistwo ſjeđ wotmě. Cžežny žobustaw Max Sommer je woboržje 300 hriwnow jako šakład sa kupjenje motorskeje ſtykawy darik, schtož je žo ſ najwjetschim džakom pschijała. Wotměte žu žo dwě hłownej ſhromadźiznje, tři měsacżne ſhromadźiznu, 12 ſwuczowanjow. W pscherěřu je žo pschi nich 31 muži (80 prozentow žobustawstwa) wobdźěliło. Do rosswuczenja sa schkitanje pscheczíwo napadam ſ powětra tłaj žo pokładnik Petermann a sanitetnik Kailich pósłałoj, kotrajž wo tym rosprawischtaj. Na to pokładnik Petermann we lětnym šliczbowanju rosprawjesche. Swjesełaje je, so je žo pokładnimu wobstatk pschiſporił. Towařšch pišař Maticzk je žo sa 20lětnu žłužbu ſ diplomom krajneho ſwjasła wusnamjenił.

S **Njebjelczjo.** Pschi Njebjelczjanskim hacże budźa žo njedźelu 24. februara popoldnju w 3 hodźinach dolhe hromady, hałosowe hromady a dubowe kuluchi na pschešadźowanje pschedawacź.

S **Thonberka** pola Kamjenza. Nětčišchi cžłopły ſymški cžaš ſpodźiwne podeńdźenje w Božej ſwórbje wuwabja. Pscheđ wcžerawschim namakachu schulske dźěcži dweju mejsteju bruksow w trawje žedźo, kotrajž je sawěsče žo pschiblížowaze nałěcžo do cžaša je semje wuwabiko. Traja-li cžopte dny dale, njebudże ſtinaj wjazy trjeba, do ẉojeje khowanki žo wróczicź a k dalschemu ſymškemu ſparjej žo wróczicź, hdyž žu tu tola schkórzy hižo a schkowroncžki ẉoji lubośmy trilmu trilmu tri ſtuschcżej dadźa.

S **Drježdźan.** (Smjertnej njeſboži.) Wutoru popoldnju žebi dźěcži pschi brjohu Lockwitzkeje rěki hrajkachu. Njejapzy žo šlětny hólz po brjohu do napiateje rěki ſ torhajeż wodu žunu a žo šatepi. — Na Hrodowskej haży wjeczor měšchczańſki omnibus 19lětnu domjazu dźowku pschejedże, kotraž njeběše doſcź lohżliwje po haży šchła. Holza hižo wumrě, jako ju do khorownje wjesechu.

Wusudźenja

§ Do schkitajeje jatby běsche žo dnja 10. 12. 34 51 lět stary a dotal njepokhłostjany Max Pawoł Ginzel ſ Budyschina wał, dokelž běsche wjeczor dnja 19. 11. 34 pschi piwnym blidze w Budyskej restauraziji niewzmne wupraczenja cžinił, kotreż mohłe nahladnoſći němšćeho knjeżerstwa cžežko poschkodźicź. S hospodarskich a druhich pschicžinowno dźe žo Ginzel 22. 12. 34 jako ſ jatby puschcži, tola žo pschecžiwo njemu khłostańske jednanje pschewjedże. Sawdaczje próstwy tuteho pschipada dla na naměstnika wjednika njepschiłdże do praschenja, dokelž jeho rosskuzbel pokhłostanja dla žo jenoż tajke pady pschewostaja, kotrychž žu ẉo strona NSDAP ako ẉeje ſkupinje pschimake. W jednanju pscheczíwo njemu wupraji Ginzel, so žo bjesmyślnje pianjeże dla wjazy na pschipad dopomnicź njemóże a so je wón, kaž też jeho pschiwuſni ſtajnje nazionalnje ſmyſlenj być a so je dobreże mozy je ſtrony nazionalſozializma ſ radoćzu witał. Swědźokjo pał, kotři běchu tehdom w korczinje, wobſmědźichu, so je žo Ginzel tak wupraził, so w Němšćej so ẉobodne wupraſene měnjenje ſ mozu podusy, a so Ginzel njeje pjany być. — Statny rěčnik Löffler pschi wobſtórźbe wuwiedże, so je tuto wupraſenje thmane, nahladnoſći knjeżerstwa cžežko poschkodźicź a powschitkowne ſkorjenje daloko pschesahuje a namjetowasche 5 měsacow ſastwa. — Ssud sašudźi jeho k 4 měsacam ſastwa.

Towafstwowski powěstnik.

Khwacžizy. Khwacžańske šerbske towarſtwo ſmě njedźelu 24. februara pola žobustawa Kářtnera ẉoju 1. měsacznu ſhromadźiznu. Pschińdźcże sašo wschitzy, pschiwjedźcże nowe žobustawy žobu. Sapocžatk w 4 hodźinach. Pschedsydstwo.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 22. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 pólsk. złotych	47,02
1 šendźelski punt	12,130	100 čěskosł. krónow	10,402
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,43

Barlinska burſa dnja 21. februara. Dźiwajo na njedožahaze wobdźělenje publika a na jara měrny wobkhod njesamocžnu dobre powěcże ſ hospodarſtwa ſo tak wukſtukowacź, kaž by to hewak na žiwych burſach bykło. Bjes dwěla pak pschińdźicżowacżu powěcże kaž podźěleńcże wirſtnanoſći a ſa komunalne wukrajne dołhy wo jedne lěto, kaž też ſwjeſełaja bilanza němſkeje žiroweje centrale, zentralneho wuſtawa wſchěch němſkich nalutowarnjow k tracžu dobreho měnjenja na burſy. Pobiby horje a dele běchu ſnadne. Rentowe wiki mějachu dale ſłabu wobkhod.

Barlinſke žitne wukowiki. Wobrot na žitnych wukowikach běſche dale na make wobkhody ke krucžu wſchědneje potrjeby wóſmjeſowany. Wošebite naſtorki ſe ſtrony pschetrjebarjow tón cžaſ njepschedeſa. Mumicże na mukowych wikach žo dale ſ kedźbnoſcżu ſcżehuje. Mjes tym je wotbyt pomały. W thłěbowych žitach je pschiwos bohaty, kotryž žo njemóże wſchón ſameſcżicź. Sa-jim ſłudźi poſtajenje pschedźěłarſkich błělbow sa mkyny ſa mějanjaj měrz a hapleju. S wowſom ſu pschetrjebarjo lěpje ſaſtarani, hacž w prjedawſchich tydźenjach. Mukrajny wowſ móże žo lědma wotbyć. Sa domjazy wowſ w ſameńenju ſa lany wožuch a wotruby je lědma łajim. Wobthad ſ wowſom ſ mukowej je pomały. Jeczmjenje ſa piwarńe a induſtriju kupuja žo kedźbliwje.

Wežera płaczeńe w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,9 hr., W 9: 11,25 hr., rožk R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr. — jeczmjenia G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr. — wowſa H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenicza 10,02½ hr., rožka 8,02½ hr., nałetni jeczmjeń 8,25—10,25 hr., naſypnſki jeczmjeń 8,02½ hr., wowſ 7,77½—8,12½ hr., běrny 3—3,20 hr., ſmno 5,25 hacž 5,50 hr., ſłoma, ſ maſch. młócż. 2,25—2,80 hr., pschenicżna muka 17 hr., rżana muka 12,40 hr., pschenicżne wotruby 5,90—6,75 hr., rżane wotruby 5,15—5,75 hr., butra, ½ punta 75 pj., jeja 11—12 pj., twaroh 20 pj., běrny, punt 4 pj., kał, běły 10—12 pj., kał, cžerwjeny 15 pj., karoty 10—13 pj., koloda, jedźna 20—30 pj., kał, ſyndrojty, ſchtuka 10—40 pj., kał, tiſkaný 12 pj., ſybła 10—12 pj., tomaty 60 pj., ſołotej, kerczž 20—30 pj., radiški, walczž 15 pj., jabłuka, punt 7—30 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenicza 10,02½ hr., rožka 8,02½ hr., jeczmjeń, nałetni 8,02½ hr., wowſ 7,77½—8,12½ hr., pschenicżna muka 18,25—22,25 hr., rżana muka 12,25 hr., pschenicżne wotruby 5,95—7 hr., rżane wotruby 5,20—7 hr., ſmno 6—6,25 hr., ſłoma ſkótna 3 hr., ſłoma ſ ſaſſanju 2,90 hr., proſzata 12—19 hr., běhaki 30—45 hr., kał, běły, punt 10 pj., kał, cžerwjeny 15 pj., kał, ſyndrojty 35—60 pj., koloda, jedźna 25—30 pj., ſybła 12 pj., jezerji, dula 20 pj., trěn 60 pj., morchej 8—10 pj.

Wiki w Khocżebuſu.

Mjaso, howjaſe, punt 65—90 pj., mjaſo, cżelaze 65 hacž 90 pj., mjaſo, ſkopjaze 80—1 hr., mjaſo, ſwinjaze 65—90 pj., jeja, ſchtuka 10—11 pj., butra, punt 1,35 hr., twaroh 20—23 pj., łany wolił, liſt 1,40 hr., łiny, punt 1—1,20 hr., ſchczuki 1 hr., karpy 85 pj., ſołbje, młode, ſchtuka 40—80 pj., kurp, žiwe 60—80 pj., ſhapony, žiwe 40—60 pj., kolrabi 15—20 pj., morchej, punt 10 pj., łodźna 30—40 pj., kał, ſyndrojty, ſchtuka 35—50 pj., kał, cžerwjeny 15 pj., kał běły 12 pj., kał, wirſnjowy 15 pj., měrnik 15 pj., trěn 25—30 pj., ſybła 10—15 pj., kulrěpa 5—8 pj., běrny, zentnar 3.50—3,70 hr., běrny, punt 4 pj., jabłuka, punt 20—30 pj., worjechi 35—45 pj., worjechi, ſcżne 40—45 pj.

Swinjaze wiki w Khocżebuſu.

Pschiwjeſli běchu 746 proſzatow a 125 běhakow. — Proſzata: małe 7—10 hr., ſrěnje 11—15 hr., wulke 16—18 hr. — Běhaki: małe 16—22 hr., ſrěnje 22 hacž 32 hr., wulke 32—42 hr. — Wiki běchu ſrěnje.

Płaczizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

21. februara 1935 Płaczizny po centnaru a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Cželata: 499

Najlepše kormjene cželata wot cyca	42—45
Srjedne kormjene cželata wot cyca	35—40
Snadnje wuwite	31—34
Najpatniše	27 - 30

Wowcy: 775

Najlepše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	47—51
Srjedne kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	46—50
Mjasne wowcy	43 - 46
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	—

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symje po tunj abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	21. 2.	20. 2.		21. 2	20. 2.
Pšenca	208,5	208,5	hunv	15,5-16,0	15,5-16,0
rožka	168,5	169,5	wcka	12,6-13,2	12,6-13,2
jeczmień now.	—	—	módre lunim.	11,2-11,7	11,2-11,7
jeczmień, nal.	207-211	207-211	žolte lupiny	15,0-15,2	15,0-15,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšenč. muka	27,25	27,25	lany wosuſk	7,65	7,65
rżana muka	22 80	22 80	ſuch. truhanč	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrni. kruški	9,05-9,15	9,10-9,20
rżane „	10,03	10,03	syno, 50 kg		
rapa	—	—	rżana ſłoma	—	—
hróch, Viktor.	—	31,5-32,5	pšenč. „	—	—
lane ſymjo	—	—	wowſna „	—	—
pieluški	20,0-22,0	20,0-22,0	rěcna „	—	—

Płaczizna za pšacy za wupłodźerja 8: 200.5 9: 202.5
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 163.5 11: 164.5
Płaczizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 160.5 9: 165.5
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: 160,5 13: 163.5

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłohi Marko Smoleť a za nowódtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283 W tu khwilu tarifna liſcżina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fotorska wobrazowa słužba.

Palcny kofej,

ze samsnego naleńje, pśeco śerstwy ¼ punta wot 50 pj.

Bartsch w Budyšinje

na Bohatej hasy 12

Dźěłace wozy

60 wšelakich dźěłacych wozow, z najdejnorjeho hač k najnadasnišim, wurjadne rjane modelle.

Wozy za swjatok tydź.

we wulkim wubjerku

Richter

na Kěžorskej drózy čo. 7

Při tutym wjedrje je znamjenjo dobre stare

połonowe wino

litr 80 pj. wot firmy

Otto Schmaler w Budyšinje na Moltkowej dr. 7, Tel. 2411

A

naručne časniki, za muža a žonu, wuzwoli so derje a rad pola

Hebolda

časnikarja w Budyšinje n. Serb. hasy 6

Za wšě

bankowe a burzowe wobkhody

poruča so

Dresdner Handelsbank

Akcijowe towarst. wotnožka w Budyšinje

Přijimarnje: w Barcu, Zemicach-Tumicach, Huscy, Hodźiju, Budestecach (překupc Jurij Rothal), **Rakecach** (rent. mištr na wotp. Zeidler), **Wjazocy**, Delnim Kumwałdźe, Hornim Kumwałdźe, Wopalcy, **Pančicach** (mješčanosta a pótowy agent Kokla), **Wósporku** (wudowa sedlerskeho mištra Stadźina), Wjeleńcu, **Kulowje** (překupc Pawoł Lehmann).

Centrola (w Drježdźanach Ostra-Allee 9/11) wuposełe

swo'ich burzowych wikowarjow

na srjedźnonĕmsku burzu w Lipsku

Tučne jerje,

wurjadnje přihódne k maruškowanju 10 šturk 45 pj.

Bartsch w Budyšinje

na Bohatej hasy 12

Moble

w znatym solidnym wuwjedźenju najtuńšo pola **Despang** nětko na Moltkowej dr. 17

Kožana drasta

kholowy za motorskich jĕzdźerjow

T. ALBERT

w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

Nowe nowočasne kuchinje a lĕharnje kaž tež zapuščomu šijacu mašinu ma na předań

Seifert na Kamjentn. hasy 29

Šlóž

swoje twory w nowinach njeposkića, nima kupcow. Tohodla njemóže nichtó, kiž ma něšto na předań, to bjez nawĕstnje činić!

Hosćenc w Smječkecach

Sobotu 23. II., njedźelu 24. II. a póndźelu 25. měrca so

kózłopiwo toči

sobotu 23. februara je zdobom

swinjorězanje

Wo bohaty wopyt prosy **Jan Kobel a mandźelska.**

Hosćenc w Nowej Wjescy

pola Worklec

Sobotu 23., njedźelu 24. a póndźelu 25. februara

kózłopiwo točimy

z wurjadnje wulkim hrjećom khartow

Wutrobnje přeprošuje **J. Geißler a mandź.**

Herbska grychta we Wudworju

Sobotu a njedźelu so

kózłopiwo toči

Wo přećelnu podpjeru prosy

Jurij Nowak a mandźelska

K swjedźenjam našich serbskich towarstwow

poruča znamjeńska, khorhojčki, zastupne łaćiki, programy, plakaty do pletwow, wěncow atd.

Serbska knihaŕnja w Budyšinje

Waš wobraz dostanje hnydom wobluk pola

Rudolfa Wilhelma

w Budyšinje na Serbskej hasy 16

Telefon čo. 2187

Marmor, porcelin, šklešćicu, špihle, podołhojte wobluki, domjaca a kuchińska nadoba, woknowe šklešicy, šklešćeńnja, šwěčniki a Bože matry, wobrazy a postawy swjatych. Dopomnjeńki a dary za wšě čestne dny.

Woblecki za konfirmandow

hr. 22.— 26.— 29.— 35.— 39,—

Konfekcijowy dom

Hellwig & Schönbohm

Ke konfirmaciji

poskićamy

serbske

a němske

Spěwańske

jednoreho hač najlěpšeho wudźěłka za nizku płaćiznu

Serbska knihaŕnja w Budyšinje

w Serbskim Domje

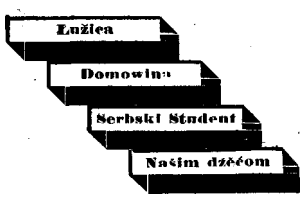

To su štyri hłowne přiłohi „Serbskich Nowin“. Kóždy swěrny čitaŕ ma na nich swoje najwětše wjesele. Hlejće, takle wutworujemy skhodźeńk po skhodźeńku naše „Serbske Nowiny“, zo bychu stajnje zajimawišo byłe. Pomhaj też ty nam twarić z tym, zo dobudźeš swojeho serbskeho susoda za čitanje našeho jenič̆keho serbskeho dźenika

SERBSKE NOWINY

Zbytki wuskowanje tkaniny

tunjo. W Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy 10

Mały nawĕštk

w našich NOWINACH je tuni a so přecy wuplaći

Puć so zadani . . . . . k tyšeŕskemu mištrej

Lĕharnje a bydlenje kuchinje, polstr. meble 40 lstwow na pokazku

na Lubjankej drózy 17 (dom w dworju). Přijimam mandź. poźčonki

Miele- a Expreß-, Sachs-motorske koła, 100 ccm

Tel. 3004

Najnowiše modelle we kolesowym domje **Fuhrmann** w Budyšinje na Hornjerskej hasy 10

Po Božej njewuslědźomnej předwidźiwosći so mój lubowany mandźelski, naš luby nan, syn a bratr

bur Jurij Wićaz

dźensa rano ½10 hodźin w starobje 54 lět nahle do wĕčnosće wotwoła.

Swjatočne pokhowanje budźe njedźelu dopołdnja ½9 hodźin w Khrošćicach.

W Prawoćicach, 21. februara 1935.

We wulkej srudobje

Marja Wićazowa rodź. Symankec

w mjenje wšĕch zawostajenych

Nětko

je najlěpši čas, zo swoje kolo do porjadka stajiš.

Za dobre dźěło a wonrawdse tunje płaćizny zaruči

Kołowy Warnecke

na Sulerskej drózy 6

Nowe žonj. cerkolo, stajne wobkedźene, za jenoż 38.— hr. na předań

Holansku hejdušku

nosćiła

Otto Schmaler w Budyšinje na Moltkowej dr. 7, Tel. 2411

Ko byšće zlej khrypje wobaraił

Zitny palenc

litrowi kwas 2,95

Bartsch w Budyšinje

na Bohatej hasy 12

Nicó Was njepłaći

hdyž SERBSKE NOWINY swojim přećelam a znatym z doporučowacym słowom dale daće. Móžemy Was wo to prosyć?

SERBSKE NOWINY wukhadźeja wob tydźeń 6 razow a płaća na pósće 1.51 hriwnow.

SERBSKE NOWINY móža so na wšĕch póstowych hamtach a też pola našich dowĕrnikow skazać.

Bestellschein

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)

an Verlag **Serbske Nowiny**, Bautzen

Herr _____

Frau _____

_____

Ort _____

Postanstalt _____

Wohnung _____

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny“ ab 1. März 1935. Preis 1.51 Rm.

Datum: _____ Unterschrift: _____

Wulke kuchinske kachle do hospodarstwa

přihódne za kubło abo hoscenc wobsebje přihódne po płaćiznje, jenož krótki čas friebane, dokelž smy je wuměnili na předań pola

J. Miessner

żelezowy dwór.

Lany wolij,

płeco šerstwy nunt 80 pj.

Bartsch w Budyšinje

na Bohatej hasy 12

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 46 | Budyšin — Sobota 23. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Chopinowa swjatočnosć w Drježdźanach

Marschawski měšćanski president Starzynski, měšćanski městopresident Olpiński, Krakowski měšćanski městopresident Sdcołas, Krakowski univerzitny profesor Zachimek a wschelazy druzy kommunalni a konsularni zastupjerjo tuteju městow wot 21. februara w sakskim hłownym měsće pschebywaju. Swonkowna pschiczina jich pschebywanja je wobzwjeźenje 125. narodninow w Němskej wobzebje waženeho klawěrskeho romantikarja Bjedricha Chopina, kotrehož ßu mnohe poćahi ſ Drježdźanami a Lipskom zwjazowake.

Tuta zwjazotnosć je pak też w politiskim nastupanju mjes Němskej a Pólskej ważna. Pschipad też njeje, so runje Sakska ßo wobzebje na wopytowanjach wobeju statow wobdźěli, dokelž běsche Sakska historiſzy a politiſzy ſ Pólskej wusko zwjazana.

Pjatk pschipołdnju zhromadźichu ßo zwjedźenjzy hosćo na Nowym torhašcu psched domom, hdźež je Chopin bydlił, ke krótkemu wopomninanju. Dwarjenje pod mjenom „Hosćenz Měto Barlin" znate, běsche ßo zwjedźeńzy wupyschiło. Tyhaz ludźi běchu ßo zhromadźile, to bychu zwěsćy tuteje Chopinoweje zwjatočnosće byle. Snate wosoby běchu pschiſchle, mjes nimi pólski pósłanz Lipski, statny sekretar Frunk, němski bohot Mutschmann, generalny leutnat Liſt, saksky ministrojo a druzy knježa. Wyschi měšćanoſta Zörner mějesche zwjedźeńku rěč. Wón najprjedy wopisowaſche, so Drježdźany njeběchu jenoż město wumělstwa, ale so ßu też na druhich polach bohate nastorki dawake. Wón dopominaſche, so pocahi ſ Warschawu płody njeſzechu, niz jenoż tehdy, jako běchu Wettinzy pólsky kralojo, ale też w tym, so je wjele pólskich wumělzow, pěsnjerjow, wucženych a politikarjow pschezo sadźo pucź do Drježdźan namakało. Wyschi měšćanoſta słónčnje wusłěhny, so je tuta hodźina wobzebje wusnamna, dokelž spranwosć Němskeje dopokazuje, so chze w smyśle Adolfa Hitlera ſ Pólskej dobre ßuzodstwo dźerżeć.

Na to wyschi měšćanoſta Zörner Warschawskeho měšćanſkeho presidenta Starzynskeho proschesche, so by wopomnjenſku tafl za Chopina wotkryk. Starzynski to ſcini a k temu w pólskim jazyku rěčeſche. Jeho hłowa Lipsčanſki pólski konsul Brzezinski do němskeje rěcze pschełoži. Starzynski běsche prajił, so ßebi w tutym wokomiku ludaj je stawisnami do wocžow hladataj. Chopin je tu w Drježdźanach žnadź ßwój najlěpschi a najpódnischi czaſ měł. Też psched 125 létami je sbližowanje mjes Warschawu a Drježdźanami hischcze jara žywe było, wjele Polakow je je Sakſkej wusko zjednoczenych. Dwórzy trubarjo ßu zwjatočnosć ſ piſtanjom porjeńschili.

Pólszy hosćo ßo na to do katolskeje dwórskeje zyrkwje k wjeczornym rowam podachu, popołdnju wopytachu Drježdźanſku nowu powołanku ſchulu a wumělſkej wustawizny w radnizy a na Brühlskej terraßy.

Wusta'eńca automobilow so wo tydźeń podleśiła

Dla wurjadnje wulkeho wuspěcha ketuscheje internazionalneje wustajeńzy automobilow a motorſkich kolow w Barlinje je ßo wjednistwo wustajeńzy rozsudźiło, so wustajeńzu wo tydźeń, potajkim hač do njedźele 3. měrza podleśchi. Liczba wopytarjow wustajeńzy běsche hižo pjatk tśeću loniſcheje wustajeńzy pschekročiła.

Francowska komora zrěčenje wo Posaarskej wobkruć.ła

Franzowſka komora je pjatk popołdnju ſakońſki nacźiſk pschijała, kiž ſrěczenje wo Posaarskej wobkrucźa. Tuto ſrěczenje běsche ßo njedawno w Neaplu podpisało. Swonkowny minister Laval dopominaſche, so maju ßo Neapolske ſrěczenja ſ cźaßom wobkrucźeć, so by ßo jakoſi moht 28. febr. do mozy stupiło. Mór też ßwoje ſpokojenje wupraji, so je ßo posaarſke praſchenje hodźało na internazionalnym ſakładze rosrisać. Pschi tutej ſkładnoſći wón Swjatej ſtudow a wubjerkej tſoch mużow ßwoje pschihótnacze wupraji. Wón też na loyalne zhromadne dźěło nemſich a franzowſkich ſastupjerjow pokała a pschecże wuhraji, so by ßo też w pschichodźe wo praſchenjach europſkeho bjesſtracha w ſamtnym duchu jednało.

Schuschnigg žada jenajke prawo za Awstrisku

W Parišſkich nowinach ſ rospravow wo wopyće awſtriſkeho ſwjatkowcho kanzlera dra. Schuſchnigga ßuſto malo kedźbliwoſcze awſtriſkeje naležnoſcze w internazionalnym wobłuku rěcźi. Nowiny „Oeuvre" wěſchcźa, ſo Schuſchnigg franzowſkim ministram wojſewi, ſo wón na žane walchnje wobnowjenje monarchije w Awſtriſkej njedowoli. Franzowſka pak dyrbi pjerca dopóſnacź, ſo ßo Awſtriſka njemóże ſ tym ſpokojić, ſo Mała ententa na ßwojich žadanjach wobſtawa. Nowiny „Oeuvre" maju praſchenje ſa ważniſche, do kajkeho pokoženja Awſtriſka ſ Romiſſim ſrěczenjom pſchińdże. Awſtriſka chze ßo pjecża ſe ßwojeje dolaneje paſidnoſcze wuzwobnoſcźić a chze je ſamßnymi prawami do konzerta druhich mozow ſastupić. Sdobom žebi Awſtriſka pjecża politiſku ßwobodu k temu abo tamnemu ßuſodnemu krajej pſcheje.

Nowiny „Écho de Paris" pišaju, ſo drje Flandin a Laval ſ awſtriſkimaj ſtatnikomaj pschidunajſke ſrěczenje, kotrež je ßo w Romje wudźěłało, pſchepruhetaj. So ßo pschidunajſke ſrěczinje poradźi, je pjerca ſa pokoj w Europje ważne. Sdobom pak tute nowiny bórzy njerozriſzajomne wobeżeżnoſcze pokaſuja, ſo mohle ßo Italſka, Němſka, Pólſka, Madźarſka a Mała ententa pod jedyn klobuk ſjednoczić. Awſtriſkaj ſtatnikaj ſtaj pjecża do Parija pschijełoj, ſo byſchtaj wojſewikoj, ſo ßo w tutym ſwiſtu nochzedźa jako paſiwne ßobuſtawy wobhladowacź dacź, dokelž ma jeju kraj tola najwjetſchi ſajim ſa wěz. Měſt pak awſtriſke knježeſtwo na ſkabymaj nohomaj ſteji, tehdła nowiny ſadaju, ſo bychu ßo jeho ſadanja jara kedźbliwje wobhladowałe. Poſtajenje, ſo nima nichtó do awſtriſkich naležnoſczow ßo tykacź, njeſmě ßo tak ſeſtajeć, ſo ſa ludowe wothłokowanje abo ſa nawrót wotkadźeneje monarchije durje woczinjene woſtanu.

Awſtriſki ſwjatkowy kanzler Schuſchnigg a ſwonkowny minister Berger-Waldenegg ſtaj ßo hižo ſchtwórtk wjeczor, jako běſchtaj do Parija pſchijełoj, ſ Flandinom a Lavalom krótko rosrěczowałoj. Swonkowny minister Laval je wjeczor poſłuſe ßo puwitanju awſtriſkich hoſcżow hiſchcze jendźelſkeho pósłanza pſchijał a ßo ſ nim ſaſo we Londonſkim ſrěczenju rosrěczował. Wodnjo běſche Laval, kaž hižo wczera pišachmy, ſaſtupjerjow Italſkeje a Pólſkeje a też němſkeho pósłanza Köſtera pſchijał. S italſkim pósłanzom je ßo wón na dnju pſchijeźda awſtriſkeju hoſcżow do Parija wobzebje wo pschidunajſkich praſchenjach rosrěczował. K Lavalowym rosrěczowanju ſ Köſterom wo diplomatiſkim jednanju Londonſkeje naležnoſcze nowiny „Petit Parisien" pſchiſpomnjeja, ſo ßo wězy po ſdaću pſchihódnje a k powſchitkownemu ſpokojenju wuwiwaju.

Swjatkowy kanzler Schuſchnigg, ſwonkowny minister Berger-Waldenegg a awſtriſki wupóſłanz w Parišu Egger-Möllwald ßo pjatk popołdnja w 10 hodź. do ministerſkeho preſidentſtwa podachu, hdźež jich miniſterſki president Flandin a ſwonkowny minister Laval pſchijeſchtaj. Politiſke rosrěczowanja, kotrež ßu ßo w miniſterſkim preſidentſtwje ſaporałe, ßo w ſwonkownym miniſterſtwje w pišarni ſwonkowneho miniſtra Lavala pokračnja.

Bórzy jednanja mjez Němskej a Jendźelskej

Renterez telegrafowańſa w Londonje powě, ſo je němſke knježeſtwo jendźelſkemu knježeſtwu we wěſtej formje ſdźělilo, ſo temu pſchihłoſuje, ſo ßo wotmyſlene němſko-jendźelſke jednanja na wſchitke dypki jendźelſko-franzowſkeho woſjewjenja ſ 3. februara wupſchestrěja. Tehdła je nětko pjecża wěſte, ſ k njepoſrědnym rosrěczowanjam mjes němſkim a jendźelſkim knježeſtwom dóńdźe.

Jendźelska so za pućowan'e do Moskwy n'ezahorja

Ruſki namjet, ſo by jendźelſki miniſter do Moſkwy pſchijěł, je ßo w Londonje khětro ſymnje pſchijak. Někotre jendźelſke nowiny khětro wótrje pſchećiwo ßowjetſkemu knježeſtwu pišaju a ſrěczenje ranſchich ſtatow ſa idealne rosriſanje njewobhładaju. Wone też dwěluja, hač by franzowſkemu knježeſtwu někotre wjele na pućowanju jendźelſkeho ſwonkowneho miniſtra do Moſkwy ſaležało.

Franzowſke knježeſtwo ßo někotre wo lěpſche pozdaji k Pólſkej proſyże. K tomu drje ßo też dotalny Prażſki wupóſłanz Noel ſa franzowſkeho pósłanza we Warſchawje w bliżſchim czaſu pomjenuje. Noel ma dobre mjeno jako jedyn ſ najlěpſchich franzowſkich diplomatow. We tutym ſwiſku ßo njeſmě ſapomnicź, ſo Franzowſko ßwoje proſzowanje wo ſrěczenje ranſchich ſtatow pola pólskeho knježeſtwa njeſbu ſpuſchczili.

Ruske brónjenje

Sowjetſki wójnſki kommiſar je ßo ſchtwórk někotre hodźiny datho ſ funkzionarami towarſtwa Oſſoaviachima rosrěczował. Wón je ſwonkowne pokoženje, wobzebje pak pomery na Dalokim ranju rosponimał. Poſledne léta ßu ßowjetſkej unji khutny wójnſki ſtrach pschinjeſle. Sowjetſka Ruſka móże po jeho ſłowach měr jenoż ſakhowacź, hdyž ßwoju woborny móz a ßwoju powětrowu móz hiſchcze lěpje wutwari. Towarſtwo Oſſoaviachim njeſmě pschestacź wobhladleſtwo militariſowacź, wono dyrbi ſtrowy ſakład ſa militariſowanje ßowjetſkeje unije wutworicź. Pſchedſyda wukonjazeho wubjerka ßowjetſkeje unije Kalinin je někotrych wědomoſnikow pſchijał, kotříž ßo ſ wojeſkim chemiſkim a létadłowym ſakitanjom ſaběraju. Do tuteje ſkupiny nětkóže 5000 wucženych žłuſcha, kotříž w ſłužbje cźeſkowjeneje woborneje mozy ſteja. Woni tworja 19 wobzebitych wubjerkow kotrež maju mechaniſowanje a nowocźaßne wobronjenje woborneje mozy ſpěchowacź. Też Kalinin je wobzebje na to pokałał, ſo je nuſne, ſo ßo woborna móz hiſchcze bóle wutwori.

Wobsteinosće na ruskich żeleznicach

S Moſkwy ßo hamtſzy powě: Zentralny wubjerk kommuniſtiſkeje ſtrony je kommiſiji ſa ſtroninu kontrollu poručźił, ſo by wobſtejnoſcze pola ruſkich żeleſnizow pſchepruhowała. Pſchi tym je ßo wupokałało, ſo mnohy ſaſtojniſzy w nawjednych ſaſtojniſtwach žaneho poſdaca wo hamſtkich a ſłužbnych pſchedpiſmach njeměješachu. Woni njejěchu dość wukubłani, cźeſkožbła ßu ßo hižo huſeſtko cźeſke żeleſniſke njeſbožo ſ mnohimi ſmjerćnymi woporami ſtałe. Kommiſija je wobzebje żeleſnizy na Dalokim ranju pſchepruhowała a pſchi tym ſwěſcźiła, ſo ma na pſchikład żeleſniza ſ Pogranicznjeje do Władiwoſtoka, kiž je wojeſkim wobzebje ważna, pſchiſłajenzow a żeleſnicarjow, kotříž ßwojim winowatoſcźam njeſbu ſroſcźeni. Wjacy hač 600 żeleſniſkich ſaſtojnikow po měnjenju kommiſije njeje khmanych, ßwoje ſaſtojniſtwo ſaſtawacź. Kommiſija nanjetuje, ſo bychu ßo tuczi ſaſtojniſzy wobzebje wukubłali.

Na Lozoſkim dwórniſchczu je ßo ſwěſcźiło, ſo je ßo w dezembrje ſańdźeneho léta 544 wukaſow ſajeża pſchećeżbo ſaſtojnikam wudało, kotříž ßu ßlužbne pſchedpiſma pſchestupili. Hač runjeż ßu politiſke wotdźělenja w jenotliwych padach ſaſtojnikow hač do 10 dnjow aresta ſaſudźile, tute wótre naprawy njeſbu ſamóhle dźiſzyplinu polepſchiſcź. Tehdła ßo nanjetuje, ſo bychu ßo wſchitcy ſaſtojniſzy, kotrychž wědomoſnoſe njedoſahaju, wotſtadźili a najprjedy wukubłali. Na to ßo hakle po dokładnym pruhowanju ſaſo do ſłužby ſtaja. Kommiſija je też na wſchelakich żeleſnizach ßowjetſkeje Ruſkeje pſchestupjenja ſaſtojnikow ſwěſcźika, kotrež někto druhe wyſchnoſcze pruhuja.

Jendźelska Italsku napomina

Abeśsynske praschenje je w poślednich dnjach jendźelskemu knježeństwu wjazy njeměra nacjinilo. Abeśsynski kěžor nochze po jendźelskej radźe Italczanam někak k woli być. Na druhej stronje pak žo pschezo jasnischo pokazuje, so chce Italska nětcžischu składnosć wužiwać, so by swoje wójeske plany w rańschej Afrizy pschewjedła. Tehodla Jendźelska Italsku nětko też diplomatizy tłóči. Jendźelske knježeństwo je hižo swojemu pósłanzej w Romje porucziło, so by ś Mussolinim rěčał. W Londonje je swonkowny minister Simon schtwórtk italskeho pósłanza Grandia k sebi skalał a jeho khutnje napominał, so by Italska swoju aktiwnosć pschi rjadowanju namjesnych pschipadow wobmjesowała.

W tutym dypku franzowske knježeństwo prózowanje jendźelskeho knježeństwa njepodpjera. W Londonje žebi myślu, so je Laval pschi swojim wopyće w Romje 6. a 7. januara Mussolinijej zwobodnu ruku w Abeśsynskej zbil. Diplomatiski dopisowaŕ Londonskich nowin „Daily Telegraph“ w Londonje powź, so je žo wot poślednich namjesnych zwjazanjow italska politika khětro pscheměniła. Italska žo wjazy na zadanje dośćeczinjenja Italskemu nadpada w dezembru njewobmjesnje, ale chce po dłucym pschiležnosć wutrjebaś, so by lépschiny sa swoje wikowaństwo w Abeśsynskej dobyła.

Hacź runjeż žo Jendźelska prózuje, so by konflikt mjes Abeśsynšku a Italsku zastajiła, Italska tola, kaž žo powź, pschezy wjazy derje wuhotowanych diwizijow do rańschede Afriki scelc. Pjatk popołdnju je žo general Graziani, kiž je we wójeskich praschenjach afrikanskich kolonijow nasłonity muž, w Neapelu na motorsku łódź „Vulcania“ stupił. Tuta łódź w Messinje pokaźanje, so by hischće 4 wójeske wothdźelenja žobu wjaka a ś nimi bo rańschede Afriki wojeliła.

Chi'neski wosebity wupósłanc do puću do Tokia

Wschitke japanske nowiny pišaju wo puczowanju chinejskeho wosebiteho wupósłanca Wangczinghia do Japanskeje. Wone na postupy w polépschenju pocžahow mjes Chinejskej a Japanskej pokazuja. Wschelake praschenja žu žo tak daloko frjadowale, kaž to pschi lěta dołhim prózowanju njeličeše možno. Japanske wupósłanstwo w Nankingu žo w bliščischim czasu na pósłanstwo powyschi. Japanska chze tež dźeł swojich woiskow wot wulkeje Chinejskeje murje preč wjacź, je-li China wschitku propagandu pschećiwo Japanskej w swojim kraju potłóci. Japanske nowiny pschipomnjeja, so je ś chinesko-japanskej jenotnej frontu jenicžzy połoženje na Dalokim ranju strukeje a so tuta fronta k wojowanju pschećiwo kommunismej žłuži.

Ze Serbow

W **Budyšcinje**, 23. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hotowe dźěło je móškowe łožo.

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 731, hygrometer 0 a thermometer wodnjo +9. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 721, hygrometer 0 a thermometer w nozy +5. Nižina je pola Franzowskeje žyrokišchu pobočnu nižinu zwitworiła. Tuta je žo dźensa hač do naschich kónčin wupschestrěła a nam pschi wětrowstym wjedrje dešćowanje pschinjeła. Sa tutej nižinu bliži žo symnischi powětr. Wjedro za pschichodne dny jostatka njewobstajne wostanje. Nižiny žo pschezo hischće ś morja k ranju hibaju. Syma žama na žebi je drje žo pschewinyła; wjedrawulstojni jenoj hischće žłabše pospyty symskeho wjedra wozkakuja. Sa zdyły notwy tydźeń so khětro njewobstajne wjedro wěšeši. — Jutrje njedźelu žtónčko 6,57 hodź. khadźa a žo 5,31 hodź. khowa. Měsačk khadźa jutrje w połnozy a khowa žo rano 8,24 hodź.

— **Muhłady na wjedro ša jutřišchu njedźelu: Trochu symnische a njewěste wjedro.**

*

— **Dźěćzowe cźełko namakali.** W hnójnizowej jamje jeneho bura w Krabowej pola Niedźichowa žu 21. februara 1935 cźełko nowenarodzeneho dźěćca namakali. Schtóž móže někoho wo njesnatej dźěćczowej maćerzi zdźělicź, žo prošu, so by žo pola blišcheho žandarmstwa abo pola kriminalneho wothdźelenja w Budyšchinje samolwił. Po pscheću žo powěsče jako dowěrlive wobhladuja.

— **Sjednoczenje gmejnow Hodźija, Debischkowa a Ssemichowa.** Wutoru běchu žo wjesnjanojstojo a wjesni sastupjerjo ś Hodźija a Debischkowa w Lehmanez korčmje w Hodźiju shromadźili. Wodźeś městneje skupiny Pšanna shromadźinu ś powitanymi słowami wotewinješe wosebje knježeństwowemu radźićelu dr. Batera ś Budyškeho hamtskeho heitmanstwa a inspektora Fischera poštrowi. Hodźijsku gmejnsku sastupjerju, runje kaž Debischkowsku sastupjerju Bartušch, Malka a knježna Lyžej bo bórzy wo sjednoczenju Hodźijskeje a Debischkowskeje gmejny dorěčachu. Měsinemu sakonjej, kotryż dr. Bater wuloži a pschečita, pschihłosowachu a jón podpisachu. Kaž bórzy městny sakon do mocy stupi, budže sa pschichodny cźas dotalny Debischkowski wjesnjanosta Gappisch jako wjesny gmejnski sastupjeŕ Hodźijskemu kollegiji pschełuschecź. Na to sastupjerju Hodźijskeje gmejny w pschitomnosći wodźerja městneje skupiny a dr. Batera ś Ssemichowskimi wjesnymi sastupjerjemi, kotrjiž běchu mjes tym dóschli, wo sjednoczenju Hodźija se Ssemichowom jednachu. Wobej běchu žo wschě dwělne praschenja na spokojoze waschnje rozrišaze, Ssemichowzy sastupjerjo městny sakoń podpisachu, po kotrymž žo Ssemichow ś Hodźijom a Debischkowom do jenoje gmejny sjednoczi. W pschekhadnym cźasu budźe dotalny Debischkowski gmejnski sastupjerjow Rost w Ssemichowje jako dźesatoh kollegiez Hodźijskich gmejnskich sastupjerjow pschiłuschecź. Sa nowu Hodźijsku gmejnu, kotraž budźe wot nětka nóžde 1000 duschow licźiš, wschě postajenja městneho sakonja a regulatiwa stareho Hodźija dale płacźa. Hodźiš też wojeźnjostu a jeho sastupjerja stajі.

— **Budyške haptyki** žu wschédne dny hač do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózny žłužu a njedźelu wotewrjene mu jenož jena haptyka ś mjezačnym wotmĕnjenjom. W februaru je to Wettinska haptyka pschi Bjedrichu Augustowym namĕsće, w měrzu pak Měsćańska haptyka na Hłownym torhošcźu.

— **Lékarśka njedźelska žłužba w Budyšchinje.** Zdobywšo wothładazy abo domjazy lékaŕ njeje dostaś, ma njedźelu 24. februara knjes sanitetny rada dr. Michałk na Hochźiš hajn 23, telefon 3024, žłužbu.

— **Lékarśku njedźelsku žłužbu ša Mały Wjelkow, Njeswačidło, Rakezu a Khrósť-Lomšk** smĕje njedźelu 24. febr. knjes dr. med. Liebe we Khrósťcze-Lomšku, telefon Khrósť-Lomšk 250.

— **Lékarśku njedźelsku žłužbu ša Bart, Wulku Dubrowu, Kubšcźizy a Małešchezy** smĕje njedźelu 24. febr. knjes dr. med. Wesemann w Bareze, telefon Guzina 114.

— **Lékarśku njedźelsku žłužbu ša Wóspork a Buk** smĕje njedźelu 24. februara knjes dr. med. Leibig we Wósporku, telefon Wóspork 296.

— **Lékarśku njedźelsku žłužbu w Kamjenzu** smĕje njedźelu 24. febr. knjes dr. med. Westermeier.

S **Hornjeje Hórki.** Sserbske towarśtwo „Łužiza“ je sańdźenu njedźelu 17. februara swoju porjadnu měsačnu shromadźiznu wotmĕło. Po pschećitanju protokolla hnydom k hłownemu dypkej dnjowoho porjada pschińdźechmy: „Chźemy žebi sajo zwjazkeŕ wuhotowaci abo nic?“ Na hłownej shromadźiznje 27. januara bě žo wobsamknuło, so mały zwjazkeŕk pod mjenom „herzbłkich póstnjo“ wuhotowjemy. Po dźěłchej rozmołwje žo rozhudźichmy, njedźelu 10. měrza naschim žobustawam a pschijuwsnym nětko paschicźjeź. Nochcemy pschewjele doprědka pschecrádźiś, ale jene je wěste, so kóždy na swoje pschińdźe. Tehodla hoścź, kotriż žu žebi wotmyślili, so k nam pschińdu, prošymy, so žebi njebychu nicžo druhešo pschedewzali, ale žebi 10. měrza sa naseh žwjazkeŕ swobodny wobkhowali. Nadźijomnje budźe też nascha inteligenza prawje bohace sastupjena. Knjes lwjschich wuczeŕ Frajschlak pschednoschowasche nam potom wo serbskim prawisniku Kosczpališm, kiž je žo psched 100 lětami narodźił a je potom w Lukju skutkowaŕ a je někotrežkuli Sserba też w Budyšchinje pšched žudom sakitowaŕ. Wobkazowachmy, so je naschu knihowna tak mało cźita, hdyž mamy telko sajimaweho wo naschich prjedownikach. Ale kaŕ je mjono, hdyž mamy nadźina wjazy serbški cźitaczy njewukuje! Hdy budże to lépje?

S **Rakojd.** (Schula hraje sa symstu pomoz.) Što tym, so bě nascha schula krótko da hód hodowny starschiśtwo wjeckor se serbskim a němškim dźiwadłom a hodownymi spěwami sa wdawadowała, wuhotowa nětko sańdźenu wutoru pola Sendźiź derje poradźenu wjeczor ś lépschemu symskeje pomozu. Jurla bě hižo dołho do postajeneho cźasa hač na poslednje městaczko wobsadźena. Krótko wo 8 hodź. witalcke knjes schulikt wjednik Nejdo wschitkich pschitomnych widsómnje swjeseleny nad bohatym wopytom. Mjeheseše žebi, so by wjeczor měł dobru wuspěch sa pokazanu samĕr, so pak by žebi kóždy wopamjet też mohł rjanu swojemjeiku žobu domoj wjacź. A nětko wotwitwalche ko dosć pišanu wrogramm. Mjes jenotlywymi wjetšimi cźišłami łaklincžachmy rjane spěwy, je serbšich łkuchachmo „Dobry wjeczor, maćerka“ a „Kuscha maćz, ta plinzy pjecźe“. Dźěći druheje rjadowneje sapikachu nětkore kusłi na pschičzelach, wuczerjo (mjes nimi też jedna ś Hrodišćicźa a jedna ś Barta) sahrachu nětcžo krótki łóžičko instrumentalnu hudźbu. Potom hrachu dźěći druheje rjadowneje nob wjednistwom knjesa wuczerja Hajdy ze Sprjewi rejowanje. Wšitke dźěći su to derje wuwjedle a su sebi wjele wjesela dale. Na to nam knjes wuczeŕ Frajschlak wo Serbach w Lukju powjedaše a nam wo nich wjele nowych a sajimawych wěcow praješe. Na to nam knjes wuczeŕ Frajschlak pschednoschowasche wo serbskim prawisniku Kosczpališm, kiž je žo psched 100 lětami narodźił a je potom w Lukju skutkowaŕ a je někotrežkuli Sserba też w Budyšchinje pšched žudom sakitowaŕ. Wobkazowachmy, so je naschu knihowna tak mało cźita, hdyž mamy telko sajimaweho wo naschich prjedownikach. Ale kaŕ je mjono, hdyž mamy nadźina wjazy serbški cźitaczy njewukuje! Hdy budże to lépje?

S **Rakojd.** (Schula hraje sa symstu pomoz.) Što tym, so bě nascha schula krótko da hód hodowny starschiśtwo wjeckor se serbskim a němškim dźiwadłom a hodownymi spěwami sa wdawadowała, wuhotowa nětko sańdźenu wutoru pola Sendźiź derje poradźenu wjeczor ś lépschemu symskeje pomozu. Jurla bě hižo dołho do postajeneho cźasa hač na poslednje městaczko wobsadźena. Krótko wo 8 hodź. witalcke knjes schulikt wjednik Nejdo wschitkich pschitomnych widsómnje swjeseleny nad bohatym wopytom. Mjeheseše žebi, so by wjeczor měł dobru wuspěch sa pokazanu samĕr, so pak by žebi kóždy wopamjet też mohł rjanu swojemjeiku žobu domoj wjacź. A nětko wotwitwalche ko dosć pišanu wrogramm. Mjes jenotlywymi wjetšimi cźišłami łaklincžachmy rjane spěwy, je serbšich łkuchachmo „Dobry wjeczor, maćerka“ a „Kuscha maćz, ta plinzy pjecźe“. Dźěći druheje rjadowneje sapikachu nětkore kusłi na pschičzelach, wuczerjo (mjes nimi też jedna ś Hrodišćicźa a jedna ś Barta) sahrachu nětcžo krótki łóžičko instrumentalnu hudźbu. Potom hrachu dźěći druheje rjadowneje nob wjednistwom knjesa wuczerja Hajdy ze Sprjewi rejowanje. Wšitke dźěći su to derje wuwjedle a su sebi wjele wjesela dale. Na to nam knjes wuczeŕ Frajschlak wo Serbach w Lukju powjedaše a nam wo nich wjele nowych a sajimawych wěcow praješe.

Serb a, přistupće k „Domowin'e“!

So, Serbja a Serbowki, zjednoćujmy
Bjez wuwzaća wšitcy do Domowiny!
Njech zdźeržimy ako wšědny muž je,
Serb kóždy ma přisłušnosć k Domowinje!
Na zasadu kedźbujmy: „Póda a krej“,
Zo liwkich a „połojčnych“ mjez nami njej'!

Haj, wuznajmy w młodostnej horliwosći
So k maćernej rěči a k narodnosći!
Swój narod do haniby nochcemy njesć.
Nĕ, k Serbstwu so dźeržeć, to naša budź česć!
Što ze swojim swědomjom zamolwi to?
Hdyž Serbstwo by z lĕnjosće zahinyło.

Tuž přisporjej dale so Domowina,
Ty škitarka Serbow a wukhowarka!
Njech pod twojim škitom tu w Łužicomaj
So zdźerži nam serbski naš lud a też kraj!
Hlej, Serbja, tuž wšitcy do Domowiny!
Zo tral nam naš narod hač na wĕki by!

Jurij Sewčik.

Wjaczław Sierosławski:

Zamórscy diaboljo

(Pokračowanje.)

Królka syna rucže žo minuty pilnym dźełom. Krótki žiwoje kełuchi wotwdrachu. Wěty, wonjaty gněh krjesche žadowe schtomy a žyzna wót pomorančoweho kčenja tyhaz wschelakich wónjow ślednocźi do jenicźkeje. Swoty buddhistiske žwjatnišy sajo wjeselee a jasnje symcźachu.

A snowa pschińdźe wjesołe a harowate khinske Nowe lěta. Pomĕrk bě polny klinkanja jwonow, bubnowanja bubonow, rjekenja kanonow, wrjeskanja rosbuchadłow, wokanja a spěwanja. Brjeŕki wuidźe je ŕwojim wuczerjom a jeho žynom, so by, kaž loni žo sawjeŕelił ś druhimi. Tola se shromadnehu wukhodźowanja tón krótcź niczo njebu: Ma-cźi ŕetka ŕwojich schulskich towaŕschow a jeju prěni wopuschći. Na „knješa nawjeczornych wrotow“ pak někaŕki jara dostojny pschekuzy ŕarčza. Brjeŕki cźujesche, so bě cźas ŕhotny, dźěche mjes lud a wróći ŕo potom domoj. Wobhladnjiwje kradny ŕo do ŕwojeje ŕtwy a wotkrěri wokno. Wottudy móžeše pschehladaci zytu ŕtónczu naléčnu knjejnu, rěku a bjes pobźiwnjena wotpoczowate łódze se schwižnymi ŕcźejorami, ŕcźerkoše město se jeho cźejkimi tŕechami. A nade wšĕchmi roje pižanych thorhojow, kiž tam a ŕem ŕmahowachu kaž ptaczki, kiž w powětrje wižaju wośtachu. Spochi wyšoke driewjańzy khinskich žónkich po kamjeńtnym plešrje dwora klepotachu knyktotachu žiđźane drasty a wyšoke hłoŕy ŕpěwajo ŕpochi wośpjetowachu:

„Hacź dołtojna a wścha ŕmorschcźena knjeni Chańwań cźakła pschijimacź pschećeŕa njeŕmĕrneho žoża wot ŕwojeje bźdneje žłužobnizy?“

Najŕkerje bě „knjes nawjeczornych wrotow“ w měŕce hižo bo ŕpschećeŕelił ś mnohimi ludźimi, pschetož prozeŕijón ŕdaŕe žo bycź bjes tónza. Se žiwoŕeho ŕchowa múžeŕke Brjeŕki jara derje wobkedźbowaczy postawy mlódschich a ŕtaŕŕich žónkich, kiž ŕe ŕwojimi faldatymi róžcźkatymi drastami, cźerwjenje pomołowanymi wobliczemi, dołhimi wložowymi jehłami, ŕe ŕwojimaj cźornymaj, błyschcźatymaj worčomaj, ś pižanymi wjechleni a kwĕtkami w rukomaj mĕŕachu napohlad hobrźich pižanych ŕichikłakow. Wone žo na ŕmĕŕchne waŕchnje hłuboko pokłonjachu kaž dwórśke knjeŕnicźki.

Sŕtyŕchešche Lśéniny hłóŕ, hdyž wona hoŕeŕi na dwór pŕchewodźeŕe. Jónu dźěŕche hacź ŕ wrotam a hdyž žo wróćeŕi, pohładny horje ŕ niemu. Teź wona bě podobna na pižanu muchu: mĕŕeŕke pižanu drastu ŕe ŕcźerkoŕim, cźerŕwjenym bantom wopaŕanu, kiž bě ŕady ŕwjaŕany do hobrŕkeje ŕekuke. Jeje wobliczo bě běło a cźeŕwjeno molowane, wobwócźi ŕcźornjene, dołhe jehły tcźachu w nakopjenych włoŕach.

Wona bě jeho pyta a pŕchińdźe do wuŕkorjow ...

„Wy ŕcźe doma? Wy ... ŕamlutki?“

„Ŕtaŕ-ŕcźen dźěŕche ŕe ŕwojimi pŕchećeŕelemi, Ma-cźi ŕe ŕchulŕkimi towaŕŕchemi wokoło bunda ...“

„Wam žo wěŕce ŕtyŕka? Cźehodła njeńdźecźe ŕ ŕwojim krajanam?“

„Nimom tu žanych.“

„Kaŕ ŕrudne ... Ŕchkoda, ŕo wjazy ŕ nam ŕhodźicź njemóżecźe kaž pŕedy.“

„Dyo haj, Lién, ŕchto bywa hinaŕ! Widźu, ŕo teź ty ŕo molujeŕch a ŕo ŕy ŕwoje wobwócźi ŕwohdźiła ŕ barbu a ty tola wĕŕch: „Ani ŕtónzo ani powětr njemóże pomjeŕichcź błyŕchcź kwĕtki, kiž ŕwoje rjanoŕce cźerpa ŕ pŕchirody. Wona njetrjeba cźeŕwjeŕka ...“, pŕchiłyounu baŕeŕ ŕ powĕŕce ŕo „Ryeŕeŕim ŕtudenze Tie Czun-ju a rjanej, ŕwĕrnej Ŕchui Yin-ŕin.“

Dołcźo ŕo ŕacźerwjeni a ŕaŕo ŕbldny. „To ŕo tak ŕlu-cźa! Ŕŕym Khinjanka ...“, riekny njeźco. „Ŕdyž chcźeŕe, pójźeŕku Wam cźaj a ŕukorki? Cźaŕ potom ŕo rucźicźho minje ...“ wona ŕo wobladnu ŕa wrotami, hdyž ŕnowa ŕidźane drasty knyktotachu.

„Hacź njewŕchźdnje ŕtara nabobna knjeni Chańwań chźyła ...“

Brjeŕki zofny ŕo dale do jśtwy.

XXII.

Pschińdźe meja a ŕ njej ŕóbranje cźajoweho liŕća. W cźajowniŕkich běŕachu borliwje tam a ŕem njeliczeni dźěŕaczerjo w mądrych kóŕchach a ŕ hobrźikmi, na pschedcźelniki podobnymi kłomjanymi kłobukami na hłowje. „Knjeŕ nawjeczornych wrotow“ jich dobładowaŕche a ŕ wulkim hłoŕom ŕ bóźku napominaŕche. W ŕraźnizy pŕchi ŕamych wrotach ŕo poŕtaŕiŕchej waha a blidło, ŕa kotrymž ŕedźeŕche ŕtaru, tolŕtu Khinjan, naŕhonity wotebĕraŕ tworow. Zyła tworniza ŕo wumjeŕowaŕche a wjelhowane pŕchezy, na kotruchž dyrbjeŕche cźaj kŕjacź, ŕo nałožowaŕchu. Wohrĕwadła a bambuŕowe kóŕche ŕ kuŕchenym cźerŕtwu liŕća ŕo wuporjedźachu, dešći ŕo hobłowowachu kaŕchcźikŕ ko ŕłekpachu.

Wŕchudże žiwjenje, hara, klepotanje, kuŕkanje, rźanje. Po hakach ŕo njerwjeŕche ŕ noŕcherjemi, kotrjiž tworu a noŕchadła ŕ ludźimi noŕchachu. S hutymi cźrjódami wachu po rězu łódźe ŕe ŕwojimi hobrźkimi ŕtachtami.

Po hodźinach ŕydachu pŕchekupzy, wikowarjo a agenzija w direktorowej ŕtwje, rozmołwjachu žo a ŕrěbachu ŕwoje cźaŕj ŕ drobnych ŕchalkow. Spochi pokaŕli w blachowych ŕtachach ko ŕ pruhowanju ŕcźelechu do wopotowarnje, hdyž iriŕki wopotowaŕ ŕej je pokhmurjeny pŕchehladowaŕche.

Brjeŕki mĕŕeŕche jenu pomhaczy. We wopotowarni ŕe cźicho, khłódno a ŕmĕrkoźe. Wulke wokno bě delka wodźete ŕ drjewjanej wukeźu, kiž jenoj mało ŕwětła pŕchepuŕchcźeŕi. Po mnohich połcach ŕo błyŕchcźachu kaŕŕe ŕ pokaŕkami. Ŕŕredźa ŕe błido, na nim knihy, pŕchiŕpjeŕki, mała wažicźka, wulki hornj ŕ wołtiwanju wokna a rjad porzlinowych zyzkatych ŕchalkow ŕ wĕkami. W ŕrjedźu ŕtoju ŕtwy ŕebjeŕke ŕo pŕchecźo wuhło we wohrĕwowaŕe a woda ŕo warjeŕche w muŕainej kanje.

(Pokračowanje ŕcźěhnje.)

wuczerja Hendricha němšku bajku „Kowa hwězdźicka“ na jara wušćipne a žiwe waršnje. Sćěhowałsche dale serbska narodna bajka „Wódny muž“ wot J. Mjele, kotruž nam žerbske dźěći pod wjednistwom knjeza wuczerja Nejda pschednjatkowu. Wjeza žu žo někotři „Wódneho muža“ nimale nabojeli. A stónčnje widźachmy hischcze wobschérnische němske dźiwadło „Dr. Wschowědźak“, dźiwadło s hórskeho žiwjenja, kotrež prénja rjadownja pod knjezom wuczerjom Hermannom pschedstajachu. Hnydom po tym sarejwa mała skupina HJ. a BdM. hischcze někotre narodne reje. Knjes wjeznjanoška Lorenz džakowałsche žo wuczerjam a dźěžom za wulku, ale tak wusposčanje nałożenu prózu. Wječor stónčži žo je zkawu na wjednista a kanzlera j němšćinaj hymnomaj.

S **Bukez.** (Stoty kwaž.) Jutsje njedźelu 24. februara móžetaj mandźelskaj Richard Dietrich a Augusta rodź. Biesoldez stoty kwaž wobswjećiću. Wobaj staj 75 lět dospěłoj. Psched 50 létomaj, 24. februara 1885, staj žo psched wotcarjom Hodźijšchom Božeho doma swěrowałoj. Knjes Dietrich j Lipicza pola Minakała, jeho mandźelska j Lutnjej pola Hodźija pokhadża. Bórzy po kwazu žo młodaj mandźelskaj do Ketlicz pschebydlischtaj, hdźež knjes Dietrich pekarnju wotewri. 14. jan. 1902 žo do Bukez pschecžahnyschtaj, hdźež běschtaj Kschižanez korczmu kupiłoj. Bórzy po tym jej mjeno „Starý Fryza“ narjekmyschtaj. Pod tutym mjenom žo korczma wschudże derje znaje. Dla zběrki wójnskich dopomnješkow kotruž je Dietrichez zwójba sałožiła, ju wjele hoścži wopytuje, a žo tam hdobom wocžerstwja. Dietrichez mandźelskaj žo wot ranja hacž do wječor prózujetaj, so byštaj žo kóždemu hoścžej pola njeju lubiło, wošebje žo na towaršejitaj, lubowarjow dobreho žłóbneho kokeja k zběrki wabiću. Dietrichez mandźelskaj staj žej po zwójim pschithadże do Bukez bórzy je zwojej sprawnosczu dowérjenje a nahladnosć w Bukezach a wokolnosći dobyłoj. Tohodla je žo jimaj 22. sept. 1904 pomozne póstke městno dowérilo. Knjes Dietrich je dlěsche léta jako pschedsyda Bukezanskje wojerske towaršstwo nawjedował a je teš zwérnu zwójbu dobrowólnje wohnjoweje woboru. Dietrichowa mandźelska pak je wažne sastojnstwo dobreje hospožy wobhladniwje a wustojnje sastawała. Cžežke horjo pak žo je teš Dietrichez mandźelstimaj njeje salutowało; pschetož jenu lubu dźowku staj hižo j tsjomi létami zhubiłoj, hdyž ju kamjenjowy wós psched jeju domom w Ketlizach pschejedže. Zjawaj staj hischcze jedyn syn a jena dźowka. Najwjetsche horjo pak, kotrež je Dietrichez zwójbu podeschło, je wokhromjenje, na kotrež je Dietrichez macj psched tsjomi létami skhorika. Njedźelu popołdnju knjes farař Mjetwa „sloteju mandźelsku“ w jeju wobydlenju pożohnuje. K tutomu jubilejnemu dnjej zjimaj jeju pschećeljo a značži wscho dobre picheja, ja cžimž jeju wutroba pożaduje.

S **Bukez.** (Pożedźenje gmejnskich sastuperjow.) Prěnje létusche sjawne pożedźenje gmejnskich sastuperjow je žo frjedu wječor w gmejnskim hamcze wotmě. Jo wotewrjwschi wjeznjanoška a pschedsyedźejcžef gmejnskich sastunerjow Fiedźger létnu rosprawu wo lécže 1934 poda, kotrež w znamjenju natwara a strukczenja po politiskim pschewróčze stejesche. Pożedźenjow gmejnskich sastuperjow je w minjenym lécže pjeć kuo. Dawki žo we nim hischcze njejsu mohłe smjeńschicj, dokelž je gmejna sa pschewjedźenje dźěłoweje bitwy wjele pjenježnych srědkow potrjebała. Podpjeru je hacž do 31. dez. 1934 pjeć pomokrjeńskich niesałužerjow dostawało, dale žu je 4 pomozy pokěrbni, 3 žozialni a 3 mali rentnarjo podperali. Podobne poměry žu teš pryedawschе léta byke. Podła toho je gmejna na pruhowanjk. dnju 6 nusowym dźěłacerjam dźěłacj dała. Mi minjenym lécže je žo wudjadnje wjele dźěła dokonjało. Wjetschi dźěł puczow je žo iwpuorjedźało. Pucz do Wujeźka je žo wschón wobnowił, runje tak pschekhodny Koporiko-Pomorski pucz. Teš pucz k sportnischczu je žo wutwarił. Pschi pschekhodže k Nětzinej žu žo nowe pschetokowe roły kładże. Wicho hromadże je žo dźěło 2350 dnjow dokonjało, za cžoż je žo 9750 hriwnow wudało. 110 jabłonow a 10 wischenjow je žo wożadźało. Po něcžim durbja žo gmejnske žadowe schtomy wobnowiczj. Gmejna je 31. dez. 1934 539 wobydlerjow měła. 3 wožoby žu wumrěłe, 8 dźěcži je žo narodiło a 7 porow je žo swěrowało. 82 schipowědźenjam 94 wotpowědźenjow napischeczłwa njeje. 9 nowych domow je žo natwarilo a pódła toho je žo wjele twarjenjow j pomozu němskostatneho pschibérka wobnowiło. Pschipósnawa žo, so je pod nowym knjezerstwom dopołdka schło. Njech nowe léto dalsche połepschenje powschitkowneho hospodarskeho położenja pschinješe, so by możno było, teš pjenježnemu njesałužerjej dźěło a chléb sarađzicj. Po wjeznjanoštowej rosprawje žo wo nusowych dźěłach rosprawjeschе. 500 metrow Bukezansko-Mjeschitskeje dróhi žo tak snowa natwari, so žo na kamjentnu podłoźk kamjenje nasypaju. Tole dźěło dyrbi žo na kóždy pad tsjeć, pschetož dróha je žo wurjadnje sle rosprajała. Nowe dróhowe pschérowy žu žo hižo na dalokosć 200 metrow wuzpyrałe a někhdże 50 jabłonjow žo pschi tejle dróhy pożadźi. Dale žo wjeznu pucj, kotryž wobej pohrjebnischczi jwjasuje, wobnowi. Teš tole dźěło njehodźi žo wotstorczicj; pschetož dla wurjadnje žiweho wobkhoda na jsatnej dróhy njesmě žo we pschichodże sa pohrjeby j zyrkwje k nowemu pohrjebnischczu mjazy statna dróha wuzicj, ale njeposkrědny prěčny pucz. Dwě zadoścži wothladanja wójnstich rowow a domińnischcze schule běschtej dóschłej. Woběmaj je žo něschto pjenjes pschipokasało. Sjawnemu pożedźenju žo tajne pschisłamkny, w kotrymž žo wo někotrych należnoščach wobsamkny.

S **Hodźija.** Wczera pjatk dopołdnja wokoło ½10 hodźin staj na městnje, hdźež statna dróha se Zicžansko-Bóscherjanskim puczom tschižuje, automobil a kołosędny do žo sraszkoj. Kołosędny, njesałužer B. j Małeje Borschcze po Zicžanskim puczu pschijěžde a dźensche j lěweje strony wobkhadneho stołpa, kiž na tschižnischczu stejeschi, na statnu dróhu sawinyc. W tutym wotomiku wot Drjezdźan wožobowy auto pschijědże. Tola w straschnym wokomiku wjednik wós hnydom sapsipina a sastaji. Tola kołosędny běsche mjes tym do autowoho praweho sadnjeho koka storczik a žo na dróhu wjerhnyk. Wón žo na hłowje tak straschnje srant, so dyrbjesche jemu tudomny lékar ranu sschicz. Kołosędny běsche žo nimo toho hischcze khěrko wobodrěł. Jeho žu potom do jeho wobydlenja dowjesli.

S **Radworja.** W nozy k wutorje je pola tudomneho pjekarskeho mischtra Bělka paduch pobył. Paduch je psches sahrodu do dwora pschischoł a s pinznym wokom do tawrjenja salěź. Zjawosći, kotruž we wobydlenju namaka, wón hnydom sjě. Jako hischcze jědźische, žo mandźelstaj domoj wrócźichtaj. Paduch žo hraba a mějesche žo s procha. Dybšaczku lampku, kotruž běsche paduch wó jstwje tradnył a kotraž je hischcze šwěczesche, a paduchowu listownju j papjerami ja nim namakaču. Połizija paguha nasatira saja.

Ze **Serbskich Pazlic.** Nuzowi dźěłaćerjo, kotříž w našej gmejnje lěsne dźěła wukonjeja, namakachu zańdźenu wutoru 75 cm dołhu zmijicu, kotraž so na słónčku wohrěwaše. Dźěłaćerjo škódnicy, kotraž běše so ze swojeho zymskeho skhowa zwažiła, hłowu wotrubnychu. — Nuzowe dźěła, kotrež so tu wukonjeja, su k lěpšemu powšitkownosće. To su dźěłodawarjo a teš dźělobjerjerjo derje zrozumili a tohodla knježi mjez woběmaj stronomaj dobry poměr. To so teš jewi w tym, zo jedyn z dźělodawarjow, kublef Čornak z Njebjelčic, při składnosći do mósnje sahny a dźělobjerjerjam nješto za suche šije kupi. Podobnje činješe teš kublef P. Haška ze Serbskich Pazlic. Njech je teš na tutym městnje daricelam dźak wuprajeny. Tajke počinanje je khwalby hódne, dokelž bjez dwěla dobry poměr mjez dźělodawarjom a dźělobjerjerjom tworić pomha.

Z **Njebjelčic.** Naš njedawno při štomy puščenju znjezboženy serbski prócowar Jan Pjech je so z Kamjenskeje khorownje zaso domoj wrócił. Wucho, kotrež bě při znjezbożenju přisadźił, je so jemu z 15 sučkami zaso přišiło. Přejemy našemu prócowarjej prawje bórzy dospołne wustrowjenje.

S **Klětnoho.** Njedźiny dźeń Wětkowodźanskeje prawneje radźenje wotmě je po pódźelu 25. februara wot 16 do 18 hodź. w měsnym sarjadowstwje němskeje dźělowe fronty w Klětnom. — Sběrka njedźele jenohowniczeje jědže je w Klětnjanskim błónku 70,51 hriwnow wunjesła. — Klětnjanska dobrowólna wohnjowa wobora je 190 porzilnowych placetow sa měsaz februar pschedała. — W evangelskej wosadże je žo w lécže 1934 29 dźěcži wutschcžiło, 18 porow je žo swěrowało, 23 wožobow je wumrěło (5 mužow, 12 žonow a 6 dźěcži). K Božemu bludu je 1526 spowědnych hosczi pobyło (někhdże 84 prog. liczby wosadnych). Zwrkwinske sbórki su 350 hriwnow wunjesłe, domjace a žiwnosćowe sbórki 401 hriwnow, dozpła 751 hriwnow. Wopyt Božich słužbow wucžinjesche w pschercžiu 160 wožobow.

S **Klětnoho.** Tudomny pschekhodny stražnik Jan Matik je žo saźdźenu frjedu k swojej 30létnej słužbje pschi němskostatnej železnicy poczescził. Jubilara a jeho žonu dźěłaczerjow běchu na dwórnischczo pschevrowili, hdźež železniški inspektor Janzen dostojnu rěč dźerżesche a jemu dar 60 hriwnow pschenoda. Železniški wotkhodny hamt we Woiterezach jubilarej pschipósnasche jeho słužbu pola němskostatneje železnicy j pizmom wobstrucżi. Po zwjatocžnosći dyrbjesche jubilar wo wschelakich podawkach je zwotich prjedawschich słužbnych lét powdaczi. Matik je nimale zoły cžas zwojich słužbnych lét w domje sa železnizarišku zwójbu mjes Klětnom a Mikowom bydlił. Dokelž pak žo khěża w saźdźenym lécže zwottorha, so wón do Klětneho pschesedli.

S **Běleje Wody.** Psched tudomnym hamtskim budom mějesche žo wobstorjenu L. samoškicj. Tutón bě 22. decembra 1934 na železniškim mosće Adolf-Hitlerskeje dróhi franjenje jeneje kołosędneje j tym sawinował, so bě žo njetajbuj bjez pschicžiny na prawu stronu sawinył. Wobstorjeneho k 50 hriwnam pjenježneho khłostanja sażudźichu. — Khłostajenu wukasej wo 6 hriwnach dla jězdženja bjez wjednikeho wopytna njebě žo wěsty F. j Módseje podczitnył. Sšud postajene khłostanje wobkruczi.

*

Se **Shorjelza.** Schtwórtk je w Leschwizach jedyn automobil do 80létneho wójnskeho veterana Zimmermanna j Leschwiz sawadźił, hdyž tutón dróhu pschekroczi. Starz žo na dróhowy plestr wjerhnyk a žo tak cžežko srani, so bórzy po tym wumrje. Snjesłożeny cžežko žłohschesche a bě žo runje automobilej, je Shorjelza pschiběhajcžeho, wuwinył a žo njeje mohł auta dohladacj, kotrež wot sadu pschijědże.

— **Studijny direktor na wukhłužbje Khorla Lehmanna-Raschik †.** W Gnenjenje (w Durinskiej) wumrě w žohnowanej starobje nimale 75 lět studijny direktor R. Raschik. Pokhadżejo j Delnjeje Łužicy nawuknu pola mósta Jmischa hornjoserbšzy a skutkowanje dołhi cžaj (1885—93) jako farař w Klětnom. Wobzběrujo sakhłuzby je žebi tam se założenjom tamnischcze wjejneje nalutowarnje dobył, kotruž je j najwjetschej zrudnu sastawał. Podobnje powoła žo jako direktor na wschelake pruske seminary. W lécže 1921 poda žo na wotpocžink, njeje pak jenje pschestał dźěłacj za powschitkownosć. Někto je jeho njebjesći wótz k žebi powołał. Jeho sakhłužby sa žerbske žerbske ludstwo podkjšcho pohódnoscžimy.

Budyske stawniske powěsće

j dnja 24. februara 1935.

Narodźił je žo: 17. 2. Njemandźelski žynk.

Wumrěł je: 21. 2. Gustaw Adolf Mucżef fabrikski dźěłacżef j Budestez, 62 lět.

Pflopk

Cžežka khripa w Schpanitzkej.

Khripa w schérokich pschestrěnjach Schpanitzkeje ludźi nabypaduje. Dotal běšche wošebje we wokolinje Zaraagosin sle sachabjała. Někto pak je žo teš na khłowne město Madrid wupschestrěła. Ludźo jara na khripu mrěja. We Madridže žu frjedu na jenym pohrjebnischczu 104 wožoby pohrjebali, kiž žu wschitke na khripu wumrěłe.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolef a za powěsćikl dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283 W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći. Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Lěhan'e
Bydlefn'e
Kuchin'e
stróany wuhotowk!
Fritz Schulze
Předźanlerskim wrotanu 2
Mam samsan dźěłarnu

MEBLE
kluamory, yertlke, komody, łoża z matracami, pleckowe sedy atd. dostanjeće tunjo pola firmy
Marschke
w Kamjencu, Oskar-Millerowa hasa 8 a Rěčn serbsky!

Meble
w znatym solidnym wuwjedźenju najtuńšo pola **Despang** nětko na Mołtkowej dr. 17

Hosćenc w Nowej Wjesy
pola Worklec
Sobotu 23., njedźelu 24. a pónđźelu 25. februara
so kózłopiwo toči
z wurjadnje wulkim hraćom khartow
Wutrobnje přeprošujetaj **J. Geißler a mandźelska**

Bestellschein
(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)
an Verlag **Serbske Nowiny**, Bautzen
Herr
Frau
in
Postanstalt
Wohnung
bestellt hiermit die „Serbske Nowiny“ ab 1. März 1935. Preis 1.51 Rm.
Datum: Unterschrift:

Nicžo Was njecpłaći
když SERBSKE NOWINY swojim přećelam a znatym z doporučowacym słowom dale dace. Móżemy Was wo to prosyć?

SERBSKE NOWINY wukhadźeja wob tydźeń 6 razow a płaca na pósce 1.51 hriwnow.

SERBSKE NOWINY rózja so na wšěch póstowych hamtach a teš pola našich dowěrnikow skazać.

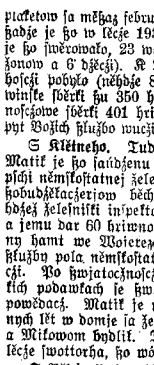

Fotowe . . . . . projekcijowe . . powjetšeńske . . domjace kinowe } **japaraty**
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje
FOTOWY DOM
Richarda Huthy
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy 18
Wuwiwanje filmow a płatow kaž tež wótčahi wčzay wuskopjenje a najspěšnišo

Silowy za zelenu picu
kulwate ze żeleznego betona, 12 cm wobsahu, ze samsnym wobbicom twari
twarski mištr **Max Wolf w Małym Wielkowie**

Sylny kóń do dźela
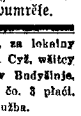
liška, kobła, přihódna do jenotliwego zapřahu abo čornak, přihódny do ratarstwa do privatneje ruki tunjo na předań
Dresden-N, Schillstraße 2, rózk Lipšćanskeje drózy

Kóždy Serb čita Serb. Nowiny

Za wšě

bankowe a burzowe wobkhody

poruča so

Dresdner Handelsbank

Akcijowe towarst. wotnožka w Budyšinje

Přiwinamnje: w Barće, Zemicach-Tumicach, Huscy, **Hodźiju** (póstowy agent Ernst Milank), **Budestecach** (překupc Jurij Botha), **Bukecach** (póstowy agent Dietrich), **Rukecach** (rent. mištr na wotp. Zelder), Wjazońcy, Delnim Kumwałdze, Hornim Kumwałdze, Wopakej, **Pančicach** (měšćanosta a póstowy agent Kokla), Wjelećinje, **Kulowje** (překupc **Pawoł Lehmann**), (wudowa sedlarskeho mištra Stawźina).

Centrala (w Drježdźanach, Ostra-Allee 9/11) sćele

swojich burzowych wikowarjow

na srjedźnonĕmsku burzu w Lipsku

Kat. dźĕłaćerske towarstwo w Kukowie

wuhotuje njedźelu wječor w **Sernjanach**

serbski swjedźeń

z dźiwadłom a rejemi.

Hrać budźe so „Zlebany naloženja“ a „Stóž njecha słuchać, dyrbi čuć.“

Wo bohaty wopyt prosy

towarstwo.

Hosćenc w Smječkecach

Sobotu, 23., njedźelu, 24., a póndźelu, 25. februara so

kózłopiwo toči

sobotu 23. februara je zdobom

swinjorězanje

Wo bohaty wopyt prosytaj Jan Robel a mandźelska.

Hosćenc w Zejicach

Wutoru 26. februara mamy

swinjorězanje

Na wobĕmaj dnjomaj

točene kózłopiwo

srjedu so **pječena kołbasa** jě.

Wutrobnje přeprošuje hosćencaŕ

Čorne sukno (poćehnjenja) za žonjace kožuchi

180 cm šěroke metr 7,90 a 8,50

poskića

Schaaf

www.alle

Mjady

domownik

18—20 lět stary so pyta

hotel Běły kóń

Sprawny pohonč

kiž wše ratarske dźĕła znaje a ma dobre wonisma pyta so k 15. měrcej 1935

w Bošecach čo. 39.

K 1. měrcej pyta so

spušćomny pohonč

do Słoneje Boršće čo. 16

Starša, spušćomna

holca,

doketž so dotalna woženi, pyta so do **Bronja čo. 13**

Holcu

nic młódšu 18 lět. za domjace a pólne dźĕło pyta hnydom

Smoła w Pozdecach

K 15. měrcej abo k 1. hapr. pyta 16 haž 18 létnu

holcu

za domjace a pólne dźĕto

Ryćeŕkubło w Křepecach

W Budyšinje **„RATAR“** na Hošć hasy

poskića

wuhlo - brikety - koks

kalk - cement - hnoje

Wy dostanjeće pola mje

zwjerśny posleśćowy wupjerk prawy a pjerjonjepřepušćacy . . . . . za **9.80**

hłowaki . . . . . za **1.45**

runje tak płaćizny hódno 100, 115, 140, 160 šěroke

Hilger nasl. E. Wilček w Budyšinje, Seminarska hasa 2

Herbska grychta we Wudworju

Sobotu a njedźelu so

kózłopiwo toči

Njedźelu wječor wot 7 hodźin **REJE**

Wo přećelnu podpjeru prosytaj **Jurij Nowak a mandźelska**

Měšćanske dźiwadło

Njedźelu, 24. febr., pop. 15,30

Zawrjene předstajenje

Holćka zboža

opereta

Wječor 19,30 hodźin

Tři khude holćki

opereta

Póndźelu, 25. febr., zawrj. předst.

Wutoru, 26. febr., kołp. A, 20,15 h.

Koncert

wjeselohra

Srjedu, 27. febr., 20,15 hodź. kołp. E

Tiefland

hudźbna činohra

Štwórtk, 28. febr., 20.15 hodź.

Koncert

wjeselohra

Pjatk, 1. měrca, wječor 20.15 hodź.

Tiefland

hudźbna činohra

Sobotu, 2. měrca, 20.15 hodź.

Hockewancel

ludowa hra

Njedźelu, 3. měrca, 15.30 hodź.

Zawrjene předstajenje

Wječor, 20.15 hodź

Muscottehen

opereta

Miele

Mod. 1935

z mohafnskim bjezporočnje smjetanuwołeběracym bubonom z phosphorowym mjedźe.

Pohibowace, tohodla so pesłušace sudobja za dobre mloko.

Lohki, njeslyšomny běh.

Plone żelezowe dźele su z mosaz.-niklom pocinjene.

Čertidło je přećiwo mazanosći a wopłusknju skitane a ma samo sbrukowaću wołjowu kupjel.

Wše mašiny maju ličak spěšnosće běha.

D.R.P. u. D.R.G.M.

Móžeće drje wjacy pjenjez za centrifugu wudać, ale ženje njemóžeće lěpšu jako „Miele“ kupić. „Miele“ njeda so w hajbnosći a płaćanje přełožić. Njekupće sebi prjedy žanu nowu centrifugu prjedy haž njejsće nowu „Miele“ sebi wobhladali.

Dostać we wšěch wotrjadnych wobkhodach

Mielewerke A.G. Gütersloh/Westfalen.

Größte Spezialfabrik Deutschlands

Jeli Was

hłowa boli,

je-li so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li fałdki,** tak zależi to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času derje sedźace nawoči wobstarać wot

Ericha Lenza, wosebit. optikarja

w Budyšinje na Hošić hasy čo. 21 / Telefon 2134

Dźećace wozy

09 wuźiłkich dźĕćacych wozow, z najjednoršeho haž k najnaćasnišim, wurjadne rjane modelle.

wozy za swiatok tydźenja

we wulkim wubjerku

Richter

na Kĕžorcu 7 dróhy čo. 7

Přikrywy

Stepowane Mošikowe Wołmjane Wjelbłud. Blidowe

wulki wubjerk, jara tunjo

PAUL KORN

na Hošić hasy 21

w dome khorobneje nohadnje

Rězanje drjewa na zapłaćenje

přijima a wukonja hnydom

Wirtec rězak w Rakecach

K naležnemu wusywej

poskića wše družiny

hnojidłow, wusywow a symjenjow

Tohorunja doporučam při potrjebje swój wulki sklad

wuhla, koksa a drjewa

Albert Paatz w Kamjencu w Nowotnicy

Telefon 724

Trjebane želez. wokna,

durje ze zhibowan. drjewa, roły, sudobja, zhibow. blach. żelez nuty, groty, wórcel za stroje, šamotowe a druhe cyhele kaž mnoho druheho předawa tunjo

Keiling w Budyšinje,

Schleifmühle, Talstrasse 338

Dybzačnu skótnu wahu

bjezporočnje ważaru, za howiadła 1,20 hr., za swinje 1,50 hr., poskića **Hans Böhme, Oelsnau** (Erzgebirge)

Porto wosebje. Zastunjerio so pytaja

Meble wot firmy

Najnižše płaćizny!

Hobrski wubjerk!

Ręču serbski!

Clemens Schmidt w Budyšinje

fabrika a klamy na Hrodowskim naměšće 2

Swoje zwěrowanje z tutym wozjewjaja

Dr. Reinhold Witschel

zubny lěkaŕ

Dr. Erika Witschelowa

rodź. Görlingec

W Budyšinje, 23. februara 1935

Syno a wotawa

je na předań

w **Minakale čo. 48**

Přepołož. wobkhoda

Wot póndźele 25. februara mam swój wobkhód a swoje sklady na

Hornčerskej hasy 21

Kurt Jursch prjedy Curt Oliva

Pawoł Handrik

pismikstajeŕ

Marhata Handrikowa

rodź. Kuncec

strowitaj jako zwěrowanaj

W Budyšinje, 23. małeho rožka 1935

Wšědem per an

Flechten,

Hautausschlag

leidet, teile ich gern kostenlos das einfache Mittel mit, durch welches schon Hunderttage von jahrelangem Leiden oft in 14 Tagen sogar völlig vollständig beseitigt wurden.

Max Müller, Görlitz (W 53)

Schulstraße (Ecke Lutherstr. u. b. Apoth.)

Ke

konfirmaciji

dobre rĕrjowe twory wšĕch družin

pola firmy

Willy Sommer

na Serbskich hrjebjach 8

Luba maćeŕka, daj sebi praić:

Pola Kretschec kup naš dźĕćacy wóz.

Přiloha k čisłu 46 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 23. februara 1935

Fryderyk Chopen (Choipen)

* 22. II. 1810 † 17. X. 1849.

Podawa Bjarnat Krawe.

Tutón krasny wumělc, pianista a kompositor, běše syn z Nancya do Pólskeje přićehnjeneho Francowzy Mikławša Choipna a jeho pólskeje mandźelskeje Justiny Kryžanowskeje. Z tuteje narodneje měšeńcy mandźelskeju wuńdźe wupłód spodźiwnje wulkotneho razu. Polacy wobhladuja tutoho wumělca jako swojeho; ale też Francowzojo žadaja jeho za sebje. Wosprawnjenosć wobeju stejniščow wostanje hač dotal problem: mělo so rozrisać z physiskeje a dušownjeje strony. To pak je w tym padze jasne, so narodnje měšane mandźelstwo njeje přeco skódne a samo husto k lěpšemu člowjestwa. Hižo jako dźěćo, wjeńčetny hólčec bě Chopen spodźiwne hudźbne dźěćo. Jeho prěni wučeř w hrje klawéra běše Čech Żiwny, po nim Józef Elsner, direktor Waršawskeho konservatorija. 1828 hižo wustupi Chopen zjawnje jako hotowy virtuoza na klawěrje ze swojimi samsnymi kompozicijemi; Barlin, Win, Mnichow widźachu jako najprěnši tutón meteor w błyšću na wumělskim njebju skhadźeć, kiž pak bohužel po krótkim wobstaću zhasny. Jeho prěnja lubosć słušeše sławnej spěwarcy při Waršawskej operje Konstanciji Gladkowskej, wo kotrejž swojemu přećelej Titusej Wojciechowskemu pišе: „Sym hižo swój ideal namakał, snano k swojemu njezbožu. Hižo pol lěta — a njejsym z nim, hač runiež kóždu nóc wo nim sonju, ani słowčka porečał."

Ale hižo 1830 skutkowaše tuta sobu w jeho rozłohnowacym koncerće Waršawskim. „Běše w běłych šatach, róže we włosach, wabjaca krasnosć. Tak rjenje kaž tutón wječor, hišće ženje spěwała njeje", pišе wumělc wo njej. Tu chcemy hnydom wuprajić, zo trjebaše Chopen swoje žiwe dny stajnje tajkeho žónskeho ideala, kotremuž swoje wohniwe postrowy spłačachu. Wón pak we swojej nadobnej zemjanosći so zwjetša z tym spokoji, zo dosta jako dźak luby pohlad z miłych wóčkow. Koło spřećelenych krajanow přewodźeše jeho, jako so z Waršawu rozžohnowa, hač před wrota města. Jako šklenčy zaklinkachu, přepodachu jemu pokal, napjelnjeny z pólskej pjeršču, ze słowami: „Ženje njezapomń, hdźež też dróhuješ a dliwaš, swojeje wótčiny!" Swěrnje je wumělc tuto napominanje dopjelnił. Wšako wupraja tola najwjetši dźěł jeho mazurkow a notturnow (nócnych spěwow) tyšniwu skórźbu wo jeho powalenu wótčinu. Pólske žiwjele a narodne žiwjenje namakamy skoro we wšěch jeho hudźbninach, wosebje pak w polonezach. Jeho prěnja publikacija, opus 2, variacije na thema z Mozartoweje opery „Don Juan", dosta sapaco připóznaće sławneho Roberta Schumanna. Wjetši čas přichodu dliwaše Chopen w Parizu. Tam spřećeli so hórzy z hudźimi, kiž běchu jemu wjacy hač jenoż próżdni wohdźiwarjo; měješe wobkhad z Liśtom, Berliozom, Heinom, Balzakom a dr. Hórzy bu tam z pytanym wučerjom. Zemjanska towaršnosć w Parizu přinošowaše k tomu, zo bu w Parizu hórzy lubušk tutoho kruha. Znaty wjerch Radźiwił předstaji jeho pjenjeżnikej Rotschildej, w kotrehož salonje porjadnje hudźbne wječory (soareje) zrjadowachu. Tehdy so wšo w Parizu za wbohi potłóčeny narod horješe; w Chopenowym geniju, we jeho wosobje jako w jeho hraću a kompositorjach widźachu wšitcy pólšćinu zwosobnjenu (personificěrowanu). Hórzy pak też čěmne sćiny pokmurjowachu jeho čućiwu dušu. Pokazy jara wobmyslomnych ćerpjenjow płucow nuzowachu jeho k dlěšemu přebywanju w juhu na kupje Majorka. W naležu 1849 zda so, jako by polěpšenje nastało a tohodla wuwjedże też hižo dawno hajene přeće w tym, zo do Londona pućowaše, tam wjacy razow koncertuje. Njedźiwaše na swoje čełne wobćežnosće a wopyta tam wšelake ważne towarstwa a bjesady, dojedże też do Sotyskeje, z wotkel so cyle wuwutleny do Pariza wróći, hdźež w nazymje swoju wumělsku dušu wudycha, nješto přez 30 lět stary. Poslednje wokomiki žiwjenja jemu porjeńši sławna spěwarka ze spěwom „Ombra adorata aspetta" ze Zingarettoweje opery.

Wo jeho wumělskim wuznamje přichodnje wjacy. Tón wopačny nahlad pak ma so tudy hnydom porjedźeć, jako by Chopen za spěw scyła ničo njenapisał. W mojej hudźbnej knihowni mam hižo zwjazk Chopenowych jenohłósnych spěwow z přewodom klawéra. Je to jeho opus 74, kotryž je za tuni pjenjez pak za sopran abo tenor, pak za alt abo bariton dostać w nakładźe Schlesingera (R. Linau) w Barlinje. W tutym zešiwku je 17 spěwow wšelakeho wobsaha na słowa Witorickeho, Galeskeho a Mickiewica. Hnydom do prěnjeje: „Zedźenje" mohł so kóždy lubować spěwow zalubować. Holičo spěwa: „Zo bych jenoż była słónčko ja na njebju, swěćiła bych jenož dla tebje; ani na lěsy, ale přez wšitke časy jenož pod twojim wokniešком, jenož dla tebje. Hdy bych do słónčka mohła přeměnić sebje!" — Tutón spěw je, kaž wjele jeho druhich, lubozny a jednory, lohki a hłuboki po swojim hłosu; k tomu ma karakteristiski zawod a dalk snadny přewod; pokhadźa z lěta 1829. Zrudna rěka, Wjesna, Hulanka maju tesame rjane kajkosće. Energiski raz ma: „Preč z mojich wočow!" Kak luby je tola spěwčk „Posol"; błyšći raňše słónčko, zymne dny so minu: ty swěrna łastojčka, sy znowa pod našej třěchu. Witaj nam z podrohi, spěwarka radostna!"

Ludowy hłós móže kóždy jenoż trošku musikalneho wobdarjenja zanjeść a so sam přewodźeć.

„Rajny pachoł" dostanje wšu khwalbu we 8. čisle. „Wojak" (čo. 9) ze zwukami trompetow wotwjedźeny do wójska spěwa: „Tebje nano, maćerku tebje, sotry žohnuju was!" W hnujacym spěwje „Dwojaki kóne" (čo. 11) réka: „Lětko so lubowaloj, dlěje so njewidźiłoj. Ranjenej wutrobje woboje na marach. Leži holčko blěde we swojej stwičcy a kozak na zelenym trawniku." Cyły khutny spěw je napřećiwny kruch k wulkotnemu žarowacemu pokhodej w b-moll z jeho sonaty za klawér. Dale njesmémy zacpić złoty „Pjerščeńk" (čo. 14), tak lubozny, naiwny spěwčk, zo so hnydom we wutrobje zakorjeni. Kak nawočnje je we čisle 15 šumjacy wětr rysowany. „Litwinska pěsnička" je rozmołwa maćerki z holičom, kotraž bě rano zahe mjelčo wotešła, zo by so ze swojim lubym zetkała: „Ranko zahe skhadźało słónčko. Maćerka při skleńčanym wokniešku sedźała. Zwotkel přikhadźeš, dźowčička moja? Hdźe sy swój wěnašk na hłowje dała zmoknyć? — Sym tak zahe měła wodu nosyć! Žadyn dźiw, zo wěnašk mi je zrosył!" — „To njeje wěrnosć! Ty sy wšěče w polu swojeho lubuška zetkała!" — „Prawje, prawje, maći! Chcu so tebi wuznać. Młodźenca swojeho w polu sym tam nadešła. Kelko khwile, telko zašło na rozmołwje. W tym času wěnaš zrosył mi na hłowje!" — Poslednje čisło 17 „Lisčo leči z drjewa" podawa kulkotny wobraz z časa strašneho wojowanja wo swobodu; je kompenowany 1831. Chopenowe spěwy su dla swojeho wopřijeća, swojeje jednoreje ludnosće po słowach a po hudźbje za nas jara ważne a přijomne. Wšě maja słowjansku powahu. Serbscy pěsnjerjo, dź dźěła a přeserbšće je hnydom a dajće našim spěwarjam dalši pokład. A wy serbscy spěwarjo, zanjesće je solistisce abo pohromadźe: budźa wam zahorjenje a nadobne zwjeselenje! Mój stary eksemplar je wam k dispoziciji!

Tutomu wulkemu swětaslawnemu pólskemu wumělcej k dopomnjeću wotkryja pjatk 22. t. m. we Drježdźanach w přitomnosći přeprošnych wysokich hosćow pomjatnu desku na domje hotela „Stadt Berlin" w Drježdźanach, na nowym torhošću starcheho města, hdźež bě Chopen 26. augusta 1829 so na dnjow hač do 2. septembra zasydlił.

(Pokračowanje.)

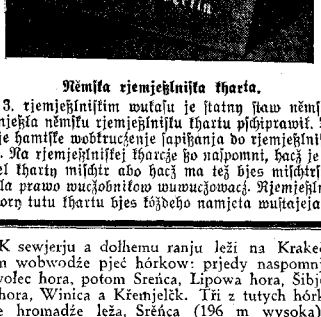

Němska rjemjeślnišća tharta.

Po 3. rjemjeślnišćim wukazu je statny staw němskeho rjemjekła němsku rjemjeślnišću thartu přichiprawił. Wona je hamiše wobtrućenje zapisanja do rjemjeślnišćeje róle. Na rjemjeślnišćej tharcje so naspomni, hač je mějićel tharty mišchtr abo hač ma też bjes mišchtrskeho titula prawo wučobnikow wuwučowacź. Rjemjeślniške komory tutu thartu bjes tóždeho namjeta wustajeja.

Stawizny serbskich wsow

Podał wyšši wučeř Kral.

Pokračowanje: Krakecy.

Tutón knjez, saksko-pólski minister, bu 1745 hrabja. Jeho jenički syn hrabja Mikławš Willibald z Gerédorfff preda Krakecy 1752 wudowje Henriece Sofiji z Nosaćic rodź. z Below, kotraž je l. 1764 swojemu synej Janej Augustej z Nosaćic a Jeńkec za 25 000 toleŕ přewostaji. Tutón přikupi něšto lěsa pola Žornosyk. Lěta 1780 kupi Krakecy z naspomnjenym lěsom za 27400 toleŕ Charlotta Ernestina z Metzradt, pozdźišo ženjena z Rothe a naposledk z Löben. Po njej namře wobsydstwo 1809 jeje wuj Gustav Bjedrich Rudolf z Lindenaw. Wón je l. 1817 předa Karlej Bohalubej z Otto, radnemu knjezej a komornikej (Kämmerer) w Budyšinje, kotryž bě sebi tohodla zemjanstwo kupił, zo by směł ryćerskubło přewzać. Wón bě syn Krakećanskeho, njedźiwajcy němskeho mjena, serbskeho bura. Za wjes a knježe kubło bě 40 200 toleŕ zapłaćił. Dwě lěće pozdźišo wotstupi wobsydstwo swojemu staršemu synej Karlej Moritz z Otto za 50 500 toleŕ. W lěće 1840 kupi je Křesćijan Bohuwěr Menzner za 66 000 toleŕ, kotryž je 1848 swojemu synej Křesćijanej Bruno Menznerej za 50 483 toleŕ 10 słěb a 2 nowych pjenjeżkow wotstupi. To bě nadrobne, dokładne zličbowanje, kotreż je wšěče na tehdomnu běrkownju skutkowało. W lěće 1876 bu z wobsedźerjom ryćerskeho kubła w Krakecach — robocańske poddanstwo bě hižo za čas Ottoweho knježetwa spadnyło — Gustav Adolf Struve. Wot lěta 1898 je z wobsedźerjom ratařski rada Ottomar Mittag.

Kaž druhdźe, tež w Krakecach prjedy ryćerskeho kubła było njeje. Knježi dwór je so na městnje tŕoch burskich kublow natwaril: Hanec, Dubec a Pawołec, wo kotrychž hišće ležownostne mjena w Krakecach swědźa (Hanec łuka, Dubec łuka a Pawołec hora, poslednja hórka při puću do Budyšinka). Knježe sydło (Rittersitz) je było na fórbarku, hišće dźensa z hrjebjemi wobdatym.

K sewjerju a dolhemu ranju leži na Krakećanskim wobwodźe pjeć hórkow: prjedy naspomnjena Pawołec hora, potom Sreńca, Lipowa hora, Sibjeńčna hora, Winica a Křemjelčk. Tři z tutych hórkow bóle hromadźe leža, Sreńca (196 m wysoka) je srjedźna z tutych hórkow. Tak so jeje mjeno wujasni. Baja powěda, zo su na njej nehdy średnicu wšeteho złóstnistwa dla sudźili a wotprawili, a zo ma hórka mjeno po tutej podawiznje. Tola bychu k tomu šibjeńčnu horu wužili.

Krakećanske hórki dyrbjachu w sydomlětnej wójnje pruskemu kralej Bjedrichej II. (Wulkemu) po poražcy pola Bukec 14. oktobra 1758 wućek skićić. Lěta 1813 tam pruski general Blücher w bitwje pola Budyšina, 19.—21. meje, z pruskej artilleriju steješe. Popołdnju 21. meje w 3 hodź. wobsadźichu Francowzojo Krakećanske hórki, kotreż dyrbješe Blücher wopuśćić, dokelž Francowzojo nic jenož wot strony Sprjewje, ale też wot Přiwcic postupowachu. Wo wjes samu bě so wězo też njemdrje wojowało, a wobydlerjo běchu čěkać dyrbjeli. Kamjeń z čornym křižom a ličbu 1813—1913 na hórcy na zle wójnske časy dopomina.

Leżownostne mjena: Dźěłošća, Mroki, Pola wólšinow, Pola Lipoweje hory, Wrónjaca buda, Čerčik (), Přidawk, W butřankach, Młynišća, Brody, Wólšinska łuka, Pola Zleje łuže, Pola nowinow, Corna łuka, Wulki klin, Mały klin, W Jězorje, Pola Konjacej łučki, Pola Tŕeleńca, Pola Sibjeńčneje hory, Lipowa hora, Sreńca, Pawlec hora, Winica, Křemjelčk, Pawlec hora, Pod Winicu, Hory, Kopač, Podołki, Liści hajk. Su hišće wšitke znate? Abo je jich hišće wjacy?

Z pjatnateho lětstotka je nam dr. Pilk někotre Krakećanske mjena ze starych lisćinow zwupisał: 1471 Jan Habiš, 1474 Měrćin (Mertin), Žičan (Seitschen), 1476 Bartuš Jurk (Jorge) abo Jurij Bartuš? a z lěta 1574 Handrij Lik (Licke). Z lěta 1606 naspomnichmy horjeka Mateja Šołtu (Mathes Scholte).

— Kónc. —

Keŕćki wuriedźić

(Wobraz je wjes.)

Nó, nó, schto dha je to do wrjeńkota a praśkota w Kśchišanej keŕćiach? Schtó dha tola tam nutśka tći? Mój jejmierjch, to dźe je Kśchišanej Arnoscht ham! Chze keŕćki troschu wuriedźić. Haj wschak, haj, nujne to je, ha thěrno jaroścjene. Hdyž běchu hišće male wschě te khójenićki, tehdom stojachu gyle prawje. Ale hdyž ha někto na dwaj a někotre hamo na tśi metry schuhnyše, śteja pschehuśte a tuž je na cźasu, to ha hlabe a khjore schtomiś wurrěźaja a halośći sowazych deleća wokoło wotrubaja, ha by powěrna a trochu kulturny do nich pschikschło. To ha tola rjenjscho na nje hlada, hdyž ha schwižne a hladke skon widźeć, hać hdyž je wschno tajka jaroścjena huśćina.

Khóts dracź, knił wjedrowehu dźěła wschak to ha Arnoschta je, takle dny dołho tu w lěsu dźěłać, wot jenoje thójnicźki ł druhej śtupać a lódu na khmanośći pohubdźić. Je drje to wośtudne dźěło, Arnoschto, takle wěcźne wurrěźowanje? To moh pschi tym śforo wowrótnicź.

Haj wschak, to dźělo nje dawno grawje. Hižo loni w lynje dyrbjesche to bycź. Stórcźnje je ho na nje śmužił hewak by hažo do pschichodneho lěta wschitko dyrbjało.

Klejcźe, dźěło njedy je jednorische a wośtudliśche, hlowa na wěź, so ho ras do njeho daśch. Potom pschihódźetej lódy a lubośćej hamo wot ho a pschidrużja ho wschelake njewjedźomne pomozniży, kotreź ho staraja, so cźłowjeśkej dźěłarjeje wośtudźe. Hej, so to hamo wjeśele cźini.

To njejżu jednore halosły a halosłki, kotrež Arnoscht wokoło sdonka wotrešuje. Gdże też to! Wschdże możne dźeczaze njepocżinki to żu, kotrež żo wurešaja. W młodschich létach drje njebéchu schtódne a jim żamo hubjenje njepschistejachu, ſ kotrymiż żak w dalschim żiwjenju niczo sapocżeczeć njemóża. Pschezo prjeczą a dele ſ nimi! Wšo, po cżażu bychu halosłi deleka wokoło żame wotemrěle, dokelż schtomiki dżeń a bóle rožu.

„Mšeże wam to njeże prawje, a żnadź waż też trochu boli, hdyż waż takle pschitišhuju? Nó haj, we waschich létach nimacże hischcże praweho srosumjenja sa- taźke néschto. Takle podšišchowo to sapschimnjeże a budżeże mi jómu dźakowne sa moje dźełoł"

Tajke jemu pschihdu wuhšle a pschirunaja pschi wschém dźele.

Jemu żo sda, każ by był „bólber", kiż żoboru muślkim scherlschcże wottruha a jich rjanych cżini sa njedżelu a żwjedżeń. A każ to béschе pola wojakow, gdżeż młodych khdbli wotschażechu a ſ nich runych a réšnych cżłowjekow cżinjachu.

Sawecżerawschim rano, hdyż ſ prěnimi khójnicżkami saprezinjasche, sdasche wschak żo, każ by to njemóżne było, na to waschnje zyty léż pschedsékacż. Ale krocżel po krocżeli je dale stupał a po prěnich khójnicżkach bé bórzy dwacżeć, potšta a pschezo wjazy a wjazy hotowych. Jenoż niż łóschi shubież, pschezo dale a dale! Dale a niż měra dacż, dóniż njeże najpóślednischi schtomik w łéżu wobrésany!

Haj, wobsé je! Precż še starymi nahladami, ſ kotrymiż niczo wjazy sapocżinacż njemóżesch. Na pschichód dyrbimy żej myślicż, tuż prjeczą ſ tym hacżazym cżaporom!

Wo zyłk bże a niż wo někajke wożebje wobłubowane hażki, ſ kotrymiż chzedża żo někotre khójnicżki schérokе cżinicż a dokoło wokoło někotrymżkuli móż sadżerżuja a podušcha. Pschezo precż ſ tym prašotom!

Mšżo cżuje żo někotrymżkuli tróschu łschiwdżeny, snajmjeńscha cżini tak, hdyż żo jemu wérnosć praji. Ale tak żo wschak to njeże. Taśka rana bórzy sażo sażije..

Sso wé, tróschu radikalneje kury je trébne, hdyż ma żo w hospodarskim a narodnym żiwjenju wscho sdnike a żuche wostronicż. Ale tu dże wo zyłk, wo zyły léż jako łajki, so by był wjetschi a strowischi a krażnischi! To żo njehodzi dźiwacż, każ na stare wowki. To by skutk bludniży był, by-li tu a tam rjane śróstne schtomy pobicż chzył, so by schamała kerżina powétra a městna méła, ſ kotrejż tak niczo khmaneho njebudże.

A tu dźeła kruta luta, kiż wschitko smażni! Je ſ worzła, tyżaz trócż twjerdscha hacż łajka spjerawa balżka! Mjeżmě żo też tupicż, ale dyrbi żo pschezo sażu wótricż w naschonjenju żiwjenja, w schromadnym dźeła, so by skerez wótry był każ britej.

A tak pschindże Kschiżanez Arnoschtej jene pschirunaje po druhim.

Ně, ně, njetrjebamy żej żanych staroscżow cżinicż, so budże jemu cżaż bolhi, hdyż zyliczki dżeń tam nutka réża a ruba. Nérczi se schtomikami, każ bychu żiwe byłe, a żo ſ nimi sabawja. Praji jim, k cżemu je tajke pschiréżowanje a wucżiscżenje nuśne. Pomha wschitkim, kotrež dyrbi pschiréżacż, tute cżężke wokomiki pschetracż a wjedże je tak daloko, so żame spólnaja a so żu żamo horde na to, so smédża se żiwotim woporom zylkej łżużicż.

S jenym żlowom wón dycha żiwjenje do żiwojeho dźeła!

Ssu wschak wschelake wostudże dźeła, pschi kotrychż dyrbisch hżeń wote dnja pschezo tołame cżinicż. Ale niczeho njeże na żwécże, kotrež njemélo néschto sajimawego na żebi a byrnjeż tyżaz a tyżaz jenajkich pschimnjenjow było a pschi tym ſ łóschtom a ſ lubosczu być njemohł! Ani jeneho! A hdyż hej, każ naschi Kschiżanez Arnoscht ſ tym wupomhasch, so żebi pschi tom myślże cżinisch, kotre ſ dźełom żanym niczo schromadneho nimaja. Tak je hżeń bórzy precż. A to je hłowna wéz pschi taśkich dźełach, kajżeż je Arnoscht ma.

Sotke z létadła skočiłej

S Londona żo 21. februara pische: Dżowzy amerikanskeho konsula w Neaplu, 23létna Hilżbjeta Dubois a jejna dwaczeżiłetna sotra Jane, stej schtwórtk dopołdnja 1/2 11 hodżin blisko Londonskeho pschedmésta Upminstera ſ létadła skočiłej, kotryż do Parisa leczeschе. Skotże ſ rosrażenymi stawami, njebżiwazy padnjenja ſ wulkeje wyżokosce hischcże wusko wobjumanej namakachu. Pschicżiny zakostneho żamomordarstwa njeżżu hischcże snate.

Wustrózani wobydlerjo w Upminsteru.

Ssołisze béschtej żo schtwórtk dopołdnja do porjadnje mjes Londonom a Parlom létazeho létadła na létanischcżu w Abridge w Essexskim hrabinstwje żydnyłej. Hdyż krótki cżaż po wotleczenju létadło khétro wyżoko nad Upminstrom leczeschе, wobydlerjo ſ hrozu wusko wobjatej holzy ſ létadła do hłukokosce padnycż widżachu. Cżéle na polo padnyschtej. Ludżo, kotrjż bédżu żimjertny pad widżeli, pschibéżawschi holzy hischcże morwej twjerdże ſ ruokmaj wobjatej namakachu. Lékarja a wulkowansti wós hnydom sawołachu. Lékarjo pak możachu jenoż wobżwédcżicż, so béschtej holzy morwej.

Jésdżenki sa wschė létadłowe méstna.

Holzy béschtej jésdżenki (jésdne khartki) sa wschė méstna w létadle kupitej. Hdyż puczowanje nastupischtej béschtej widżomnje njemérnej a rosohorjenej a méśeschtej mało wézow pschi żehi. Létadło bé w 10 hodżinach rano wotleczało, pschi cżimż bé żo létadłowy personal pschedżwédcżił, so bychu wschė durje po pschedpisżmje samknjene. Hakle hdyż létadło nad kanalom leczeschе, żo létadłowy wjednik James Kirton dohlada, so żene durje wocżinjene stejachu. Sso wustrózawschi pytny, so holzy we létadle wjazy njebéschtej. Se schtrickowazej telegrafiju do létanischcża w Abridge powésćż wo tym pósłał, na cżoż żo jemu pschikasa, so by żo hnydom sawrócił. Hdyż bé żo létadło wrócżiło, sastojniży létarstеje polizije létarstwoweho ministerstwa létadło hnydom pschepytachu.

Nosżohnowanskaj listaj.

Na żndach dwaj listaj namakachu, kotrajż béschtej nanej holzow, amerikanskemu konsulej w Neaplu, napisżanaj. We létadle niebé żaneho snamjenja někajkeho wobschkodżenja widżecż.

Na tutym méstnje dżowzy amerikanskeho generalneho konsula sarażeneju namakachu. Wobraz w hornim rožu: Létaŕ Jannes Kirton.

Jan Wjela-Radyżerb:

Fijałka na Čornobozy

Cżornobóh je wulka hora,
W Sserbach najwyschscheho stwora,
S wjerscha proste skały żu
Wobdate se schmrjócżinu.

Te żu spodżiwneho mjena,
Kózda hinak narjekneńa:
Jena réka „Praschiża",
Druha „Kaczka Meschitka".

Wo tych dżeja wschelke praje,
Jakoż bajtke mytšo tkaje; —
Jemu baju sabawnu
Wam ſ tych starych wupéżnju.

W starsku naschi prjedowniżu,
Prawej' wérny njesnajżu,
Cżeśeżachu tu pschiboha,
Podobneho na cżerta.

Stejesche tu powyschena
Jeho modła hrózonoh' mjena;
Se strachom tej wutworże
„Cżorny Bóh" żo rékasche.

A po strascheym jeho mjenje
Sso tej' hory mjeno cżehnje:
Po tym pschiboży żu ji
„Cżornobóh" też narjekli.

Wéra bé: Wón duch je helski,
Cżłowjokom' splahej njepschecżelski,
Scżele khorosć, hłód a mór
Do krajiny dele ſ hór.

Jeho słowom strachocziwi
Bżehu stajnje w stułku żiwi;
So by njesakhadżał sły,
Noschachu jom' wopory.

Mšejesche, te słohy służicż,
Wyschschi néschnik jemu służicż,
Kral tych popow pschihożskich,
K wjetschej wuswolenu ſ nich.

Tón bé wożrjedż żerbskich mjesow
Wyschе bohatow a knjesow,
Slotych darow nahramny,
S woporami bohaty.

Trónujo na wjerchu hory
Pjelnjesche żej ſ dawkom dwory;
Ssrjedża nich bé słoty hród,
Do njoh' je żłébora ikhód.

Nižschi popja Cżornoboha —
Ludakow ta zwólba mnoha —
Blisko njeho bydlachu,
Pschiboheј pschcż na służbu.

Mšejesche wón dżowku rjanu
Po wschėch krajach wuwołanu;
Wo tu skawni wjerchojo
Pinachu żo na pschemo.

Wón pak njewuda ju żanom'
Knjesej bohatom' a rjanom';
Kralej dżyłche dacż 'noż ju
Pólskom' abo cżéskemu.

Sstwédcżicż Boži pózli mnohy
Poczachu wo Bélym Boży,
Wo joh' Synu Sbóżniku
Sserbam wéru fliczachu.

Hramny słobjeńż wyschschi néschnik,
Na cżerczenje tórny spéschnik,
Bóżskow evangelija
S traja ſ mjerżom rubacż ha.

Se żiwjimi néschnikami
Kormjesche żo ſ woporami,
Dychcżesche, so pschezo błud
K dawkam pohanjał by lud.

Hrosa jésdżesche 'mu w jatrach,
A bé jeho hrosnje jatrach,
Selkhadża-li łschesczanstwo,
Jemu knjeżstwo shubi żo.

Jeho dżowka wutrobinka
Rudżesche żo teho cżinka,
Budżesche rad służchała,
Kak żo ſ nowej wéru ma.

Wón tuż na nju herjekasche,
Jeżibjelszy żakrowasche,
Spjerasche cżim bóle żo
Sbóżnej wérje napscheczo.

S dawna bé 'mu polna měra,
Rosdajena k heli bżéra;
Rosnhnéwane njebżeża
Naprawjachu łkażenja.

Wichory żo rosstłobichu;
Njewjedra żo nawalichu;
Błyk na błysk a hrom na hrom
Sakhadżachu ſ hnéwanjom.

Krakotanza, semjerżenje,
Twarow pad a spowrodżenje,
Prižu, storki, ropoty,
Rospraży a sarasy.

Murje, hdyż żo rosżypnychu,
Cżinowoh' słobza sarasychu;
Wón bu še wschėch najpriedy
Do skażenja torhnjeny.

Haj, tón hród na wjerchu hory,
S nim tón tón wokrał sa wopory
A tych popow wobydła:
Wschitko rżizy rosléta.

Wscho, schtoż bé tu wodych nuko,
Wésche żeżmjerczene cżéko;
Pohanskich tych méschnikow
Sakry kupa kamjenjow.

Hlej, a kajši dżiw żo poda:
Se spadankow hordoh' hroda
Hnydom skały nastachu,
Prosczate żo k wyżoku.

Hdżeż żu sawrène te kosce,
Swjercha schmrjókowina rosce;
Moch a drobna rosślina
Skalne rowy wodżérva.

'noż ta dżowka méschnikowa
Njemé kamjenitoh' rowa,
Dórú żo dżiwnje pschemény
Do lubosnej' fijałki.

A hdyż mejske dychi wéża,
Fijałki wschė druhe kżéża;
Ta pak 'noż sa létow sto
S jeńczkim kwétkom debi żo.

A wo tej żo w ludżoch bajeł
Wona hodżinku 'noż traje;
Na Jana sa pschipołnje
Syboli żo pschi skale.

Dale też żo wo njej' praji:
S njej żo drohe żboże haji,
A schtóż ždy ju wuschcżipnje,
Da ji cżłowiske żiwjenje.

Haj, ta kwétka fijałkowa
Budże rjana knježna snowa,
Widżo wéże zyrkwinske
Sméje wjele radosce.

Potom budże rosnuczena,
K żiwjatej schcżeżiżu dowjedżena,
Młodżenzej b'dże ſ njewjestu,
Kiż mé żboże, nam'kacż ju.

Jemu budża wschė te schaży,
Kiż tam leża w semi tcżaży —
S nimi cżinjo dobroty
Pśches krala b'dże żwożowany.

*

Wjele pytana ta kwétka
Nam'kana njej' hacż do nétka. —
Młodżenz jenoż ſ wutrobu
Żyle cżistej nańdże ju.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Sexagesima, 24. małeho róžka 1935.

S **Budyšcina.** W Pětrowskej zyrkwi rano ⅛8 hodź. farar Paul prěduje (Bachowa zyrkwinska hudźba). Dop. ¼12 hodź. směje sup. Berg wojerske kemšenje. Pop. w 3 hodź. směje farar Große tschechenja. Pop. ½6 hodź. směje farar Paul spowědź a Boże wottkasanje. — W Marijinej a Marcinej zyrkwi směje farar Große dop. w 9 hodź. wuznaćowe kemšenje; thema „Jesuš Khrystuš, naš knjez a wumóžnik" (Bachowa zyrkwinska hudźba). Wječor w 6 hodź. kand. theol Loser z Lutyje prěduje. — Krajna sbérka za Hainsteinski ſkutk za młodźinu. — Sćrjedu wječor we 8 hodź. směje sup. Berg biblisti wječor w Tuchorskej zyrkwi. — Sobotu wječor w 6 hodź. směje mišionar Lehmann z Indiskeje pschedniošk se ſwětłowobrazami za dźěći w Tuchorskej zyrkwi

S **Huski.** Rano we 8 hodź. směje farar Riedner němsku spowědź, dop. w 9 hodź. farski vikar Schädlich němske prědowanje. Pop. ½3 hodź. směje farski vikar Schädlich mišionske towarſtwo.

S **Khwaciju.** Dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšenje, wobaje z kollektu za Hainsteinski ſkutk za młodźinu. Dop. ¼12 hodź. dźěćikemšenje.

S **Wielećinu.** Dop. w 9 hodź. němske kemšenje, na němska spowědź. Sbérka za Hainsteinski ſkutk za młodźinu. Dop. ¾11 hodź. dźěćikemšenje. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblisku hodźinu w młodźinowni.

S **Wojerez.** Rano w 7 hodź. němska spowědź (duchowny Müller), dop. w 9 hodź. němske kemšenje (duchowny Müller), ½11 hodź. serbske kemšenje (vikar Krößin), na to serbska spowědź (duchowny Mowčeť). Pschi. w 12 hodź. serbske tschechenja (duchowny Mowčeť), pop. w 2 hodź. němske tschechenja (duchowny Müller).

S **Hornjeho Wujezda.** Dop. w 9 hodź. němske prědowanje. Sbérka za Hainsteinski ſkutk. Dop. ¼11 hodź. zyrkwinske rozrěčowanje z młodźinu. Pop. ½3 hodź. tschechenje. — Sćrjedu wječor we 8 hodź. biblisku hodźinu na farje. — Sćrjedu pop. w 3 hodź. tschechenska jónska słužba pola Hahnez.

Katolske cyrkwinske powěsće

Njedźela Sexagesima, dnja 24. februara 1935.

Tachantska cyrkej: Rano ¾6 hodź. Boża mša, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z prědowanjom, pop. w 2 hodź. nyšpor z požohnowanjom. Přileţnosć k spowědźi: sobotu wot 18—19 hodź., wot19.30—20.30 hodźin, njedźelu wot 5.30—6.30 hodź. a w 9 hodź., štwórtk wot 18—19 hodźin. — Pjatk Jězusoweje wutroby, dnja 1. měrca rano w 6 hodź. Bože słužby pred wustajenym najswjećišim, pobožnosć k Jězusowej wutrobje a požohnowanje. — **Serbska cyrkej:** Njedźelu ⅛8 h. Boża mša z prědowanjom, we 8 hodź. Boża mša w zastarjeńi na Židowje, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša ze serbskim prědowanjom, w 11 hodź. ſulske Bože słužby z prědowanjom, w 13 hodź. serbski nyšpor, we 18 hodź. křćeńska wučba z požohnowanjom. Bože słužby wob tydźeń w 7 hodź. — Štwórtk wječor swjata hodźina wot 9—10 hodźin, pjatk w 6 a ¾7 hodź. Boża mša k Jězusowej wutrobje z wopornym wobkhadom; pjatk 1. měrca ½9 hodźin zeńdźenje dowěrnikow.

Radio

Njedźelu 24. februara po ſłyſchi.

Königswusterhausen. Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 6.35 rańſchi konzert z Hamburſkeho pſchiſtawa. 8 ſa wjeſny lub. 9 tačzele. 10 němſka ſwjatoczńoſcź. 11 wopomnjeńſka hodźina. 13.10 hudźba z filmow. 14 tačzele. 15.30 ſa wjeſny lub. 19.50 ſport njedźele. 20 wopomnjeńſka ſwjatoczńoſcź k 15ſtnemu wobſtaćzu N.S.D.A.P. 23 rejwanſka hudźba.

Lipſk. Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 8.20 rańſcha ſwjatoczńoſcź. 8.50 hudźba na pſchicźelach. 9.20 tačzele. 10 němſka rańſcha ſwjatoczńoſcź. 13 pſchipołdniſchi konzert. 14 wjeſela ſłowjanſka hudźba. 14.40 ſa němſkich burow. 16 hudźba ſ operetow.

Hiſchcze ważne ſ njedźelſkeho programma. Win: 20 wulki potpourri. Warſchawa: 19 lohka hudźba. Praha: 20.05 orcheſtrowy konzert.

Pónjedźelu 25. februara po ſłyſchi.

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.30 wjeſelſky rańſchi konzert. 11.40 ſa burow. 12 pſchipołdniſchi konzert. 13.10 ſabawny konzert. 14 wichelakoſcźe. 16 popołdniſchi konzert. 17.45 komorna hudźba. 19 a nětko je ſwjatok.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.05 za burow. 6.35 rańſchi konzert. 8.20 tačzele. 11 tačzele. 12 pſchipołdniſchi konzert. 13.10 tačzele. 14.20 tačzele. 16 popołdniſchi konzert. 20 opera „Don Juan".

Hiſchcze ważne ſ druhjeho programma. Barlin: 20.20 čjeſćcźe waſchich němſkich miſchtrow. Königsberg: 20.15 ſabawa a rejwanſka hudźba. Hamburg: 20.10 operetta „Stotý pierot". Köln: 19 wječorny konzert. 20.10 rejwanſka hudźba. Frankfurt: 21.30 Beethovenowy konzert. Stuttgart: 20.15 pſkany rejwanſki wječor. Warſchawa: 20 pſkany konzert.

Hamtske woziewienje z Budyšina.

Über das Vermögen des **Keglerverbandes Bautzen, eingetr. Verein zu Bautzen,** Nuartſtr. 7, wird heute, am 18. Februar 1935, nachm. ¾6 Uhr das Konkursverfahren eröffnet.

Der Lokalrichter Guſtav Chriſtoph in Bautzen, Flinzſtraße 40, wird zum Konkursverwalter ernannt. Konkursforderungen ſind bis zum 15. März 1935 bei dem Gericht anzumelden.

In Sachen betreffend das Vergleichsverfahren zur Abwendung des Konkurſes über das Vermögen der offenen Handelsgeſellſchaft in Firma **R. Zimmermann** in **Bautzen** wird der auf Freitag, den 22. Februar 1935, vorm. 10 Uhr, anberaumte Termin zur Verhandlung über den Vergleichsvorſchlag auf Antrag von drei Vierteilen der am Vergleichsverfahren beteiligten Gläubiger auf Freitag, 22. März 1935, vorm. 10 Uhr, vor dem Amtsgericht Bautzen (Saal 141) gemäß § 66 der Vergleichsordnung verlegt.

Towaſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Maćicarjow prošu, zo bychu so bohaće na studentskim wječorku 28. februara wobdźělili. Za to Bjesada 6. měrca wupadnje. Dr. Symank.

Budyšin. „Zjednoćenstwo evangelskich Serbow" změje srjedu 27. mal. róžka swoju zhromadźiznu we Serbskim Domje. Přińdźće wšitcy. Hosćo su lubje witani. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Serbske towarſtwo „Łužica" wuhotuje njedźelu 10. měrca serbske póstnicy, na čož naše sobustawy a wosebje młodźinu kedźbliwu činimy, zo sej njebychu ničo druhe předewzali. Wo prawje bohaty wopyt prosy wjednistwo.

Khwaćizy. Khwaćańske ſerbſke towarſtwo změje njedźelu 24. februara pola ſobuſtawa Kuſtnera ſwoju 1. měſaćnu ſhromadźiznu. Pſchińdźće ſaſo wſchitcy. Pſchiwjedźće nowe ſobuſtawy ſobu. Sapočatk w 4 hodźinach. Pſchedſydſtwo.

Tučnik.

Běšo pak něhdy žona, a měješe małeho hólca, tón bě tołsty a tučny a chcyše přeco dobre kuski; mać mjenowaše jeho Tučnika. Měještaj też małeho psa, Złotaka.

Žona pječeše raz khlěb, a wonka poča złotak šćowkać.

„Běž a hladaj, što złotaka kusa!" Tučnik běži. Zaso přišedši praji: „Zakitaj nas Bóh. Wači so tam žonisko, z hłowu pod pažu a z měchom na khribjeće." Mać praji: „Zaléž pod ławku a skhowaj so!"

Žonisko so bórzy přićeže: „Budźće postrowjeni!" praji. „Witajće k nam!" wotmołwi mać. „Njeje tučnik doma?" wopraša so khodojta. „Ně, je w lěsu z nanom, łojitaj ptački", wotmołwi mać. „O kajka škoda, mam za njeho mały, sléborny nožik", rjekny žona.

„Pip, pip, tu sym!" zawoła tučnik a wulěze z khowanki. „Sym tak stara a njemóžu so skhileć", praji žonisko, „zaléž do měcha a wzmi nožik!"

Jako bě tučnik do měcha zakłzł, wza jón žonisko na khribjet aw otsali so. Jako běše khwilku šła, prašeše so tučnika: „Kak dołho je hač k hospodźe."

„Hišće štwórć tak daloko", wotwoła so Tučnik.

Žonisko stajl měch na zemju a lehny so a wusny. Tučnik wuži to a wuřeza z nožikom dźěru do měcha, połoži kusk drjewa do měcha a ćekny dóm. Hdyž bě so žonisko domoj dowlekło a jenož drjewo w měše namnka, rozlobi so njemało.

Druhi dźeń steješe mać zaso při pjecy a pječeše khlěb. Złotak poča zaso šćowkać a mać přikaza Tučnikej, zo by pohladał. Ćehodła złotak šćowka. Tučnik rjekny: „Wohidne, žadławe žonisko k nam dźe."

„Zaléž pod ławku a skhowaj so!" praji mać. Tučnik to ſčini.

„Dźeń dobry, hdźe pak maće Tučnika?" wopraša so žonisko.

„Z nanom je w lěsu, łojitaj ptački!" powěda mać. „Škoda, dźensa mam za njeho sléborne widlićki", žwantori khodojta.

„Pip, pip, tu sym!" zawoła Tučnik a zaso dyrhješe sebi sam po widlićki do měcha zaléźć. Žona wza jeho zaso na khribjet a woteńdźe z nim won. Za khwilku wopraša so jeho: „Kak daloko je hač k hospodźe?" „Puł mile!" wotmołwi Tučnik.

Kuzlařka puści měch na zemju, lehny so a wusny. Tučnik wukala sebi dźěru a ćekny k maćeri. Jako khodojta dom přišedši jenož kamjeń, kiž bě Tučnik nutřtknył, namaka, rozlobi so jara. Kamjeń, kiž jej z měcha do hornca padźe, rozrazy jemu dno. To bě zło!

Na třeći dźeń šćowka zaso złotak, a Tučnik běži hładać, što ma. Widźi zaso tu kuzlařnu a běži nutř: „Wohidny človjek z hłowu pod pažu a měchom na khribjeće khwata zaso k nam."

Dołho njetraješe, přiće̊ze žonidło: „Je Tučnik doma?" „Je z nanom w lěsu." wotmołwi mać.

„Škoda, mam sléborny žiłku, tu chcu jemu daryć!" liśći so stara Wjera.

„Pip, pip, tu sym", woła Tučnik a wulěze spody ławy. Tež tón raz sebi dyrhi žiłcu z měcha wzać a lězy do njeho. Žonisko pak jeho na khribjet wzawši woteńdźe. Tón króć pak so žona njelehny, ale dźěše runy puć domoj. Jako dom přińdźe, bě runje njedźela. K swojej dźowcy tohodla praji: „Wzmi Tučnika, zarězaj jeho a zwař poliwku. Ta dyrbi pak hotowa być, hdyž so wróću. Du do cyrkwje z nanom, zo bych cuzych k jědźi přeprosyła."

Hdyž běštaj muž a žona preč, chcyše holca Tučnika rězać, ale njewědźeše, kak ma započeć.

„Čakaj, ja ći pokažu, kak maš to činić, połož twoju hłowu na pjeńk, potom budźeš hnydom widźeć", rjekny hólc. To też holca ſčini; Tučnik wza sekeru a wotrubny dźowcy hłowu a położi hłowu do łoža, — čźło pak do hornca čisny a warješe poliwku. Hdyž bě wšo hotowe, wza kruch drjewa a kamjeń a z tym zalžeše do wuhenja.

Hdyž so kuzlařiča z mužom wróći a hłowu we łožu wuhladа, mysleše sebi, zo jeje dźowka spi a wostaji ju ležo. Dźěše pak a wopta poliwku. „Derje słodźi, poliwka z Tučnika!" praji žona. Tučnik praji wo wuhnju: „Derje słodźi poliwka dźowcyna."

Też muž wza sebi žiłcu a wopta poliwku: „Tučnikowa poliwka derje słodźi!" „Derje słodźi dźowcyna poliwka!" wotwoła so Tučnik.

Tu buštaj muž a žona tola trochu skedźbnaj a hładaštaj, štó we wuhnju žwantori. Tučnik wza pak ćežki kamjeń a drjewo a čisny je dele, a muž a žona buštaj morjenaj. Tučnik pak bu ze złotom, kiž muž a žona měještaj, jara bohaty. A. N.

Narodna pěseń wo wjelku a liścy.

Za našimi hunami,
Tam ze štyrimi kozami
Wjelk lada woraše.

Liška jom' pohonješe,
A z wopušu tam praskaše,
Hač wjelk so rozhněwa.

Ćisny wótku do njeje,
Zo napłóšana běžaše
Hač zabu naběža.

Kmótra žaba pisana,
Ty listy njeseš zdaloka:
„Daj mi, zo přečitam."

Liška listy čitaše,
A na pisanu zhlad'waše,
Hač wbohu popadźe.

Žaba w žołdku rjechtaše,
A liška njemdra ćěrješe,
Hač zetka baćona.

„Baćonje, ty pyskačo,
Słyš, mi je něšto zwadźiło;
Mam w žłodku rjechtanje."

„Tebi je so do žołdka
Drje zabludźiła žabička,
Tej tam so njelubi —!

Rozdaj tlamu šěroko,
Zo z pyskom bych mohł hłuboko
Tu žabku wućahnyć."

Tak so nětko stało je,
Zo baćon žabku pózrěł je,
Haj baćon pózrěł je.

Liška ćekny splóšana,
Hdyž baćon z pyskom zamlaska,
Tam k wjelkej za huna.

Za našimi hunami
Wjelk hišće wora z kozami,
Jom liška pohanja.

Ptačkaca khěžka.

Nětkle su wonka wšě pola ze sněhom přikryte. Tohodla ptački w zymje wonka ničo njenamakaja. Tuž bliža so khěžam, zo bychu něhdźe něšto k jědźi namakali. Tohodla někotři ludźo ptačkam khěžku won stajeja. Khěžka pak njesmě jara při woknje stać, hewak so ptački boja. Wona dyrbi na jedyn stołp stajena być. Hdyž tam ptačina přińdźe, přeličich je ja raz. Běchu to sykorki, čorny kosak, wroble a konopački. Hdyž sykorki w khěžcy jědźachu, přileća jedyn konopačk a chcyše sykorki wotehnać, sykorka pak sebi jene zornješko wza, a zleća na štom, sydźe so a rozkusa to zornjatko. My picujemy ptački z banjacymi póčkami a połćowej kožu. Někotre kóčki tež jara na ptački łaža, zo bychu sebi pječeń dosahnyli. Tohodla někotři ludźo khěžku z hałožkami wobtykaju; potom njemóže kóčka horje. A hdyž tam zaléze, zleći kóžały raz dele. Ptački maja swój wěsty čas, wone přikhadźeja rano a připołdnju. My pak je tež we druhim času widźimy. Stražnjće ptački pred hłodom a zymu! Hana Cyžec z Boranc.

6. lětnik, 11 lět.

Lubo dźěći! Borančan Cyžec H. je pilna; přetož hižo wjacy listow je nam přez knjeza wučerja pósłała. Měj wutrobny dźak a pisaj dale tak! A wy ćrjódły druhich dźěći, wzmiće sebi też wy raz pjero do ruki a napisajće nam k wjeselu něšto wo — wo póstnicach abo přinzach abo pjerjedrěću atd. Wy rady čitaće, štož druzy napisachu, napisajće też wy raz něšto, štož bychu druzy rad čitali. To čini wjesele wšém dobrym dźěćom a ludźom, wžo też a snadź najbóle Wašemu wujej Domašej.

Hospodarski kućik

K wothladan'u sym'eńcow

Wše, kotruž maja Serbja sebi do škody mało kedźbu, je to, zo na plahowanje trěbnych symjenjow, njech do zahrody, njech na polo, mało prócy nałožuja. „To sebi runjeż za por kroškow kupju, město zo so tam dołho bětłuju", tak rěka — ale wona jena wše njeje, za kotruž maja so nałěto kroški wudawać, je jich cyła črjódka a z kroškow nabudu so hriwny. Štóž małych wudawkow w hospodarstwje kedźbu nima, njesmě so dźiwać, zo kónc lěta ničo zbytkne njewostanje. A što dha so druhdy kupuje? Často dosć zależany prak do symjenjow, kotryž je darmo drohi dosć, dokelž ani njeskhadźa.

K symjeńcam wuběraj přeco najrjeńše eksemplary, kotrež so přez sylny zróst a rjanu twórbu před druhimi wuznamjenjeja. Tute njesadźej husto hromadu, zo so čišća, ale kóžda dyrbi ruma měć, zo mohła so po swojich samotnosćach dospołnje rozwiwać, njech do zemje. njech horje. Husto nasadźane symjeńcy šuskaja a maja słabuške symjo. Prawje kedźbu dawaj na to, zo sebi podobne družiny symjenjow blizko jenu při druhej njenasadźuješ, z toho nastanu njelubozne přeměnki. Rěpka, kalowe hluby, kułrěpa, to steji často dosć wšo na jenym blečku, a měle tola, dokelž kóžde z nich na křiž kéžeje, same za so stejeć. Też kalowe hluby zwuběraj a sadźej šěre same za so, čerwjene też, hewak krej čista njewostanje. Čim dłěje je symjo na stwjeleu zrawiło, čim skhadźiwše budże. Łuščiny a truki njedozrawja nadobo a dyrbi so při hromadźenju symjenjow wot nich jedyn dźeń po druhim to wotščipać, štož so dobre dosć zda. Je-li so polzrałe symjo khować dyrbjało, daj jemu, na słónco położenemu, dozrawić. Symjenja z korjenjow wothladaj tak: nazymu wuběraj strowe, srěnjeje sylnosće a přiřězaj zelo, tak zo trjebaj hišće tarěel, kaž toleř wot naće na hłowje wostanje. Donjes je do piney a zaryj je do pěska. V naléću wusadźej je na słónčny bleč. Štož wysoke naće čěri, přiwjazaj ke kolikej. Symjo je nu nich dozrawiło, hdyž so truki barbja, skhnyja, kwěkaja a zornješka same wupadować počinaja. Nětko so z khowanjom komdźić njesměš, hewak škodźi słónco kaž dešć a potupi skhadźiwosć. Štož jenož so hodźi, khowa so we łuščinach, trukach abo puckach, wězo na měsće, hdźež strowy powětr přistupuje. Symjenja so ženje na syrym abo tupym měsće khować njesmědźa.

Dobre symjenja khowaja swoju skhadźiwosć najbóle někotre lěta dołho. Khowaj je w rubjanych měškach, móžno-li na hlinjanu sćěnu powěsnjene. Na wšě symjenja loja so myše, a maš tomu wobarać, zo ći w zymje njezahubija, štož sy w lěće spročenje hromadźił.

Wo'owanje přećiwo škódnikam a khorosćam sadowych štomow

W sakskim zakońskim łopjenu z 22. februara so tónle wukaz sakskeho hospodarskeho ministra wozjewja, na kotryž so wšitcy wobsedźerjo, wuživarjo a najeńcy sadowych štomow abo jich zakońscy zastupjerjo wosebje pokazuja:

Zhinjene abo wotemrěwace sadowe štomy, też sadowe štomy, kiž su so z rozžišnicu (Blutlaus), rakom abo druhimi škódnikami a khorosćemi tak sylnje napadnyle, zo so wjacy z wuspěchom přećiwo tomu njehodźi wojować, dyrbja so wotstronić. Tohorunja maju so wišnjowe šćudrizna, suche, wotmrěwace abo ze skorowcom (Borkenkäfer) nadpadnjene hałozy a halozowe kuški ze sadoweje štomowiny wotstronić. Wšitko sadowe štomy maju so wot mecha, lišawki a druhich wotemrětych skorowych šupiznow wučisćić. Tute maju so hnydom spalić. Husańe hnězda a sadowe zmorśćeńki, kotrež su w zymje na sadowych štomach wisale, maju so wotrězać a spalić. Přestare sadowe štomy, pola kotrychž so to wšitko dla přewysokich krónow njeda docyla přewjesć, abo jenož ze strachom wo žiwenje štomoweho wothladarja, dyrbja so ze swojich městnow wotstronić, jeli njeje móžno je přiščěpić.

Wšitke tute dźěła maju so hač najpozdźišo do 15. měrca kóždeho lěta stać.

Njewobkedźbowanje tutoho předpisma so z pjenjezami hač do 150 hriwnow abo z jatbu khłosta.

Rozwučowace drobnosće

Štóž chce so zeleneho brjoha zapřimnyć, njech njezabudźe na radu starych hospodarjow: „Z časom z hnězda, pozdźe do njeho!" To posledńje słowo njesměš tak rozumić, jako měł wječor dołho w korćmje sydać — to wjele njenjese. Što pak ma to „zahe stawać" na sebi, móžeš sam rozsudźić, wobličiš-li, što wučini, hdyž so w hospodarstwje rano w štyrjoch stawa a počina, w druhim pak w šesćich. W 40 lětach nadrjebi so z tutych dweju hodźinow wšědnje: 29 000 hodźinow, to je tři lěta a [illegible]njow! Te dźěłane abo nic, budże wjedrowy roz[illegible] Njech pak wěrnosć do woćow bije; štóž je rodźeny zaspanc, dźerži so přisłowa Salomonoweho: „Luby, pospi hišće khwilku, drěmaj hišće malko, přeběraj ruce na lěhwje, doniž dźeło tebje překhwata, kaž — wobrónjeny muž!"

Nimaš-li přewjele za dźěło, wotškrabaj moch, kotryž je na sadowych štomach narostł; moch słuša do cycatych rostlinow, kotrež strowosć a płódnosć hańa.

Je so na wšelake wašnje spytowało, kak mohła so při sadowych štomach rjana króna dobyć. Tu su sadarjo při přesadźowanju štomik kruće wuřězowali, kajkuž chcychu krónu měć: často dosć pak zaprajichu w naléću wóčka a cyły štomik bě skaženy. Jako najsprawniši puć je so tutón namakał: Při přesadźowanju přiščipni jenoż malo kóždu hałožku, 2—3 woka přiřezajo. Njech nětko štomik 2—3 lěta čěri, kaž so jemu spodoba, a potom hakle počinaj njetrjebawše hałozy wurězować a stajnu krónu tworić. — Tarčel abo taleř wokoło nowosadźeneho štomika měła so z hnojom wobkłasć, spody kotrehož so skerje syrosć khowa.

W člowječich wutrobach plahuja so wšsto přećiwdy wot nana na dźěćo, ani zo so wć, čehodła. Tak hižo dźi skoro kóždy wšo, štož po zemi łazy, krokawy, hdyby atd. Zo krokawy a žaby jědojte njejsu, wě dawno kóžde dźěćo, a tola waži sebi kóždy to za spomožny skutk, móže-li krokawu zarazyć. K čemu dha? Je nam škódna? To nic, ale jara wužitna a druhdźe płaća zahrodniccy hač do 50 pj. za kóždu krokawu, dokelž wački a njerodu po zahrodach kóncuje. Njech so tola pola nas krokawine žiwenje hajić počina, podarmo Bóh tola krokawy też stworił njeje!

Hospodarski rozhlad

Sobotu 23. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 pólsk. złotych	47,03
1 jendźelski punt	12,080	100 čěskosł. krónow	10,402
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,43

Barlinska burša 22. februara. Dźiwajo na dalšchi měrny wobchod wotewri burša sa powschitkownje sniżene kursy. Dobre powješće z hospodarstwa njemótachu žo wuskutkować, kaž n. pšch. powyschenje kutowankow w naturowanjach, powyschenje wobrota, we wobkhodach, kaž też powyschenje dobycża surowego worzła. Po zapinu přenich kursow nasta njedwélnje słépschenje a kursy powschitkownje postupichu. Měrnische pożudźenje kreditneho smóznjowanzeho zakonja, wo kotrymż žo najprjedy zyhnische pocżejenje pjenjezinych wikow wokazowasche, pschinoschowasche tutomu wożiwenju. Na rentowych wikach mózachu hódnoty poschitkownje żwoje kursy wobkhować.

Barlinske żitne wulkowiki. Też posledni dźeń tydzenja Barlinskich wulkowikow mějesche jenoż hłaby wobrot. Posticzenja żu dale wschelakore. Khlébowe żito żo bohacże posticzeja, tola mlyny je jenoż pomału pschijimaju, dokelž wothyt muki żo pschezo hischcze njeje polépschił. Sa pizowanske żita hischcze sajim wobsteji. S wowżkom żu żo jiwetscha sastarali, w samenjenju sa druhe pizowadła je wowżk hischcze dostacz. Wowża sa wużiwowy żo dosez posticza.

Wežera płaczeiche w Barlinie zentnar

pschenży W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rożki R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — jeczmienia G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowża H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

w Shorjelu:

Pschenża 19,85 hr., rożka 15,85 hr., jeczmień, nal. 16,25 hr., nal. 15,75 hr., wowż 15,15—15,85 hr., běrny, zentnar 2,35—2,55 hr., butra 71 pj., jeja 11—14 pj.

Twora	Němski wuplod Najnižša płaćizna	Najwyšša płaćizna	Wukmanjenje wuplod.
	pj.	pj.	pj.
Boby (Buny) . punt	—	—	—
Hroch . . . . »	—	—	—
Kórki za solotej »	—	—	—
Kórki k nakładź »	—	—	40
Kórki (žonow) »	—	—	—
Sydrejty kał štuka	—	—	40
Běły kał punt	08	12	—
Čerwjeny kał »	—	15	12
Wirsingowy kał »	10	15	—
Papkaty kał »	30	35	—
Zeleny kał »	10	15	—
Kohlrabi młod.) št	—	—	—
Kohlrabi (stary) pt	—	15	—
Karoty walčk	—	—	—
Karoty punt	10	15	—
Korjeń pětržylki »	—	20	—
Porree »	—	20	—
Radšaki walčk	—	20	—
Rjetkej štuka	05	20	—
Rjetkej punt	—	15	—
Rjewjeń »	—	—	—
Čerwjena rěpa »	—	15	—
Kułrěpa »	—	10	—

Twora	Němski wuplod Najnižša płaćizna	Najwyšša płaćizna	Wukmanjenje wuplod.
	pj.	pj.	pj.
Solotej korěk	—	20	—
Šćerbak »	—	—	20
Kosćadk punt	—	35	—
Seleri štuka	10	40	—
Seleri punt	—	20	—
Łoboda »	25	30	—
Rapunelki »	50	60	—
Tomaty »	—	—	38
Cybla »	10	15	—
Hromak »	—	—	—
Krón »	—	60	—
Champignons »	—	—	—
Cerstwe hriby litr	—	—	—
Sušene hriby litr	40	60	—
Dobre jabluka punt	15	30	—
Jabluka k warj. »	10	15	—
Dobre krušwy »	—	—	—
Krušwy k warj. »	—	—	—
Wišnje »	—	—	—
Slowki »	—	—	—
Breški »	—	—	—
Wino »	—	—	—

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

23. februara 1935 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnie zrozymja.

Twora		najnižše płaćizny hr.	najwyšše płaćizny hr.
Howjace mjaso z kosćemi	1 kg	1,40	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1,40	1,80
Skopjace mjaso	1 kg	1,80	2,20
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	2,00	2,20
Pšeńna muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,31	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny nowe	1 kg	0,08	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hróch	1 kg	0,60	0,84
Solki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	1,76	1,80
Sušeny połc	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,2
Jeja	štuka	—	—
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. topj.)	1 ctr.	—	1,85
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Wične płaćizny w Budyšinje.

23. februara 1935.

Wše płaćizny so po złotej hriwnie zrozymja.
Najlepše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najnižša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,—
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 72-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,02½
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Jećmjeń, lěčny	50 kg	9,25	10,25
Jećmjeń, nazymski, žrjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 59-60 kg	kr. pł.	—	8,02½
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,77½
Wows	50 kg	—	—
Raps	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,55	2,75
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	2,55	3,75
Syno	50 kg	—	3,75
Sloma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,75
Sloma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	2,75	3,00
Sloma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,16
Jeja	1 štk.	—	—
Pšeńč. muka Type 502	50 kg*	—	17,00
Přeńna muka Type 790	50 kg	—	15,50
Rżana muka Type 997	50 kg*	—	12 40
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,92
Wikowańske přeńčny wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	6,17
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	5,85	6,10
Husy	1 štk.	—	—
Prosata 595 štuk	1 štk.	13,0	20,00

Prosace wiki běchu trochu žiwe.

Płaćizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

22. februara 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 733.

Połnomiasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	30—40
Młode miasne, njewukormjene, starše wukormjene	35—38
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	29—34
Mjenje picowane wšěch starobow	23—28

Byki: 571.

Połnomiasne, wurośćene, najwětšeje rězneje hódnosće	34
Połnomiasne, młódše	31—33
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	27—30
Špatne	23—26

Jałowicy a kruwy: 1438.

Połnomiasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	32—38
Połnomiasne, wukormjene jałowicy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	25—30
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	18—24
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	12—17
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 2277.

Najlepše wukormjene (1. družiny)	46—48
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	32—38
Špatne (3.)	24—28

Wowcy: 3683.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	35—38
Starše wukormjene (6.)	32—34
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	22—31

Swinje: 11 875.

Połnomiasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	50
Wukormjene	46—48
Miasne	45—46
Špatne	42—44
Rancy a kundrosy	45—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunu abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	22. 2.	21. 2.		22. 2	21. 2.
Pšenica	208,5	208,5	buny	15,5-16,0	15,5-16,0
rožka	168,5	169,5	weka	12,6-13,2	12,6-13,2
jećmjeń nowy	—	—	módre lupiny	11,2-11,7	11,2-11,7
jećmjeń nal.	207-211	207-211	žołte lupiny	15,0-15,2	15,0-15,2
wows			zeradella	—	—
kruška			raps, wosušk		
pšeńč. muka	27,25	27,25	lany wosušk	1,65	1,65
rżana muka	22 80	22 80	such. truhanc	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrny kruški	9,05-9,20	9,05-9,15
rżane „	10,03	10,03	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana sloma		
hróch, Viktor	29,0-32,0	1,5-32,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
mjeliški	20,0-22,5	20,0-22,0	ječna „		

Płaćizna za pšeńcy za wuplodźerja 8: 200,5 9: 202,5
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 163,5 11: 164,5
Płaćizna za jećmjeń za wuplodźera 7: 160,5 9: 165,5
Płaćizna za wows za wuplodźerja 9: 160,5 13: 163,5

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a bowčencafske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 47 | Budyšin — Póndźelu 25. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Mnichow w znamjenju założeńskich swjatočnosćow

Pśiched 15 létami, 24. februara 1920, je Adolf Hitler w prěnjej wulkej zhromadźiznje nazionalsozialistiskeje němskeje dźěłaćerskeje strony w zwjedźeńskej sali hosćenza „Hofbräuhaus" w Mnichowje 25 dypkow swojeho programma wosrjewił. Tutón ważny dźeń wopomnijejo je Němska wjeźera w dostojnych zwjatočnosćach tutón powdawk wopomnika. Město Mnichow jako narodne město nazionalsozialisma, śtejesche wóso w zrjadźeńskim tuteho dnja.

Swjatočnosće ža njedźelu dopołdnja s nazionalsozialistiskej zwjedźeńskej hodźinu sapočachu. Statny minister Adolf Wagner z zhromadźenym smužł a ważnosć dnja 24. februara 1929 pśichodźijasche. Pśichi tym wón na to pokaza, so 25 dypkow nazionalsozialistiskeje strony hišće dźensa runje tajke sieja, kajkeż su ža to tehdy zwětej wosrjewite. Wone też sa pśichod njepśemjenjene wostanu. Wulki stuk Adolfa Hitlera 24. februara 1920 je, so je wón s nazionalsozialistiskim myślenjom němskim człowjekam sašo pucł k šebi žanym pokazał a jim ważnosć swojeje krwe a swojeje rasy pśedstajił. Statny minister Wagner pokaza hišće na indowu zhromadnosć, kotruž je Adolf Hitler pśicerśiwo wojowanju kłažow pśichowdał. Wón je žadał, so ža duchowny dźěłaćeŕ s ruknym dźěłaćerjom do wulkeje ludoweje zhromadnosće sjednośił. Pucł běšche cežki, kiž mějesche ža w sandźenych 15 létach hić. W lěse 1923 ža poradźenje nazionalneho połsłužnjesa w Mnichowje s pśiceradu snjemóžni. Po tym pak, jako kśiše Adolf Hitler ža sašo s twjerdźiznu puschcžił, wón 27. februara 1925 stronu znowa sakóži. S tym ža nowe cežke bdźenja sapočachu, kotrejž kruci mužojo njejěchu. Gdyž ža někto do sandźenosće śhladuje, statny minister Wagner rjekny, je wošud derje se stronu měnił, jako je Adolfej Hitlerej a jeho hibanju tuto cežke wojowanje napołožił. Jako běšche statny minister Wagner narodne połožnjenje a póslednje podawki w Němskej wopomnił, wón rjekny, so móža pśichodne generazije w stacže pozjadu, cełesće, sylnosće, zwobodu a dostojnosće žiwe być. Nazionalsozialismus stat po němskich sašadach k dopołnjenju němskich potrjebow k žiwjenju twari.

Wyšcina zwjatočnosće běšche, jako politiski wjednik wjednikej zwěru žlubichu a pśiśišašachu. Sswjedźeła sama běšche runje tak jednorje wupyšchena, jako na dnju sakoženja strony. Jenož jeniežka khorhoj hokateho khižka sady pulta wišasche, pśiched kotrymž wjednik a jeho namóšnik rěčeschtaj. Němski minister Rudolf Heß ža s wulkim wysłom powita. Khorhoje ža pśichinjeschu. Wjednikowy namóšnik ža hnydom zwona zimasche, na to pokazujo, so ža sašo po zuzej Němcy ža mužojo a holcy sestupate, so bychu wjednikej sa službu na ludźe a hibanju zwěru žlubili. Rudolf Heß ža dopominaśe na wojowanje sandźenych cžasow, wojowarjo pak ža šamžni wostali. Dopominajo na mortwych wojowarjow woni swoju pśichsahu złoża. Pśiedy hač zhromadźeni pśichsahnu formulu sa němskim ministrom prajachu, jich wón na ważnosć pśichsahi dopomni a na winowatosće rasnje pokasa.

Jako běchu politiscy wjednicy swoju pśichsahu na wjednika złožili, wjednik do sale sastupi. Hnydom njeskónčny wuk starych towaršchow a žoubowojowarjow pśiches sału schumjesche. Wjednik ža hnydom k pulće poda a k zhromadźenym rěčesche. Wón rospominaśe zły cžas wojowanja a bdźenja nazionalsozialistiskeho hibanja. Wón dopominaśe na wšchitke pśicerśiwnosće a njepśecełstwa, kotrež ža pśicerśiwo mkodomu hibanju se wschódu stron sdźěchu. Wjele dźěła hodźinu zapołnjowaśe wón cžas, kotryž šmy wschitcy žobu najhontliši, cžas pśichěrazeho wolina a pśichěrazeje mozy strony, kotraž ža s cžeršimi woporami k mozy pschedźěła. Wožebje ważne sa dźensniši cžas běchu wjednikowe złowa wo zwonkownej politiky. Wón rasnje swoje dotalne stejiscžco zastupowaśe, so je němski lud k měrej swólniwy a jemu rad swoje spravne „haj" woteda, tola na druhej stronje žebi wón swoje prawa a zwoju cžesć na žane waschnje njeda rubicć. Schtož němske knježerstwo ras podpira, teho ža wono krucże a zwěrnje dźerži, wono pak niežo njepodpira, schtož mohło prawam a cžesći němskeho luda sescholdźeć. Pśichilesk a pśichwyst běšche wožebje pśichi tuthych złowach jara sylny.

Jako běšche wjednik rěčecź pschestał, ža němska hymna hudźesche, khorhoje, na prěnim městnje krwawna khorhoj, ža pod zynkomi pokhodoweje hudźby je sale wunjesechu. Wjednik poda ža do sale a ža se swojimi zwěrnymi wojowarjemi rosrěčowaśe.

Awstriskaj ministraj w Londonje

Awstriski swjatkowy kanzler Schuschnigg a zwonkowny minister Berger-Waldenegg staj njedźelu dopołdnja do Londona pschijěłoj. Jendźelski zwonkowny minister Simon a franzowski pósłanc běschtaj nimo druhich wožobow hoscžow powitaj pschischłoj. Schtwórcź hodźinu pozdźicha bacź běchu ministrozjo dwórnischcžo w automobilu wupuschcžili, nědźe 300 muži marxistow a kommunistow k dwórnischcžu pschicžachny, so by demonstrowali pśicerśiwo awstriskimaj ministroma wotmě̌ko. Na wschelakich městnach Londona běšche žo policija sebjwukła, dokeł žo njeměrny wocžakowachu.

Marxistojo žo pśicerśiwo awstriskimaj sastupjerjomaj wobroćeja, dokeł w nimaj podtkócžerjow awstriskich marxistow widźa. Nowiny pak žo pśicerśiwo awstriskemu wotpohladej wobroćeja, so by žo nawrót Habsburgskich a nowa pojźćonka sa Awstriku rospominała. Pśicerśiwo woběmaj praschenjomaj žo s wótrym „ně" wotmolwja.

Awstriska a Francowska

Po stónčenju prěnjeho dnja franzowsko-awstriskich rozrěčowanjow žo franzowscy a awstriscy wobdźělniwy wo jednanjach wulcy spokojeni wuprajichu. Zwonkowny minister Laval je wosjewił, so staj ministerski president Flandin a wón se spokojenjom swěcźiłoj, so staj s awstriskimaj ministroma wo wschich źriedźno-europiskich praschenjach, kotrež Awstriku wožebje nastupaju, jeneje myśle. Woni žu žo k krucźenju měra sesćhli a žu sa njón dźěłali.

Posledni dźeń pólskeho wopyta w Drježdźanach

Na śeśim dnju swojeho pschebywanja w Drježdźanach žebi pólscy hoscžo wschelake měschćańske wobkhody a pschebewacja wobhladachu. Sobotu dopołdnja wopytachu tejerjnu do dalota, měschćańske rěsarnju a militarnju w Delnjej Strózi. Wožebje wusnamny běšche wozyt pólskich hoscži na starym katolskim pohrjebnischcžu w Bjedrichowym měsće. Tucźi tam dźěschi cžaš w cžichej nutrnosći pschi rowach pólskich emigrantow a wojowarjow wo žwobodu pschebywachu. Tucźi Polazy běchu w swojim cžasu w Drježdźanach wumrěli. Pschipołdnju žo pólscy měschćanjazy sastupichu do Mischnja podachu a tam statnu porzlinowu manufakturu, Mischnjansku wulkozytku a Albrechtski hród wopytachu. Popołdnju žo woni do Drježdźan wróćichu a žo se żelesnizu na Barlin do swojeje pólskeje domiśny podachu.

Připowědźen'a za dźěłowu službu hač do 5. měrca

Pschipowědźenja k sastupej do dobrowólneje dźěłoweje službu 1. haprleje dyrbja žo hač do 5. měrca pschipowědźenjam sa dobrowólnu dźěłowu službu sapodać. Na pósdźišche pschipowědźenja njemóže žo wjazy dźiwać. Wot 5. měrca žo pschipowědźernje samknu.

Wubjerk tśoch mužow Posaarsku přepoda

Sekretariat Swjasła ludow je žobotu pschihłosowanje rady Swjasła ludow k puczowanju wubjerka tśoch mužow do Posaarskeje wosjewił. So rada Swjasła ludow tomu pschihłosuje, na tym njeběšche wot někotrych dnjow žaneho dwěla wjazy. Tešit wosjewjenja je sćěhowazy:

Wukonjazy radźiny president rady Swjasła ludow dr. T. H. Aras je pschedźydźe wubjerka sa Posaarsku bavorsku Alositijej prósthu pókłał, so bychu žo 3 žobustawy wubjerka k pschepodaću Posaarskeje na Němsku 1. měrca do Saarbrückena podale.

Jendźelski pósłanc němskeho zwonkowneho ministra wopytał

Po němskej wotmołwje ź 13. februara k Londonskemu wosjewjenju je žo pjatk prěnja krocžeł s jendźelskeje strony w Barlinje stała. Jendźelski pósłanc sir Eric Phipps je němskeho zwonkowneho ministra s Neuratha popołdnju wopytał, so by žo s nim rozrěčował.

K Reuterej powěźi, so je Němska pschihłosowała, so žo rozrěčowanja s Jendźelskej na wschě dypki Londonskeho wosjewjenja wupschestrěja a so je tohodla njepotrěbne „němsko-jendźelske rozrěčowanje wěše, Londonske nowiny „Times", kotrež žu žo stajnje jako derje powuczene wopokasałe, pišałe, so žo Jendźelski zwonkowny minister sir John Simon najskerje sapočatk měrca k wopytej němskeho knježerstwa do Barlina poda. Rozrěčowanja w Barlinje móža jenož k rozjasnjenju słužiś, tohodla žo wot Barlinskeho wopyta žaneho formalneho srěčenja hišće njewocžakuje.

Šwajcarska woborna předłoha so přijała

Pschi ludowym wothłosowanju dla woborneje pschedłohi w Schwajcarskej je žo 506 500 hłosow sa pschedłohu a 431 181 hłosow pschećiwo pschedłohy wotedało. Wólbne wobdźělenje wuźinješe w pschereźu 80 proz. Pschećiwo pschemu wocžakowanju je sozialistiski Genfski kanton pschedłohy s 19 472 hłosami pschihłosował, pschećiwo pschedłohy je žo 14 421 hłosow wotedało.

Prjedawši francowski minister před přisažnym sudom

Prjedawschi franzowski justizny minister René Renoult směje žo w bliščim cžasu dla wobtykanja psched pschisažnym sudom w Parisu samołwicź. Renoult běšche pschikas sajerja pschećiwo Stawiskemu žwojich počžahow dla wróćił a běšche wot Stawiskeho sa to 50 000 frankow dostał. Parižska wobsćoržbna komora Renoultej njeběšche wěrika, so žu pjenjesy woprawnjeny honorar byłe. Tohodla je wona tutón pad pschiházałenu žudej pschepodała.

Konflikt mezy Rooseveltom a kongresom

W tutych dnjach žu poměry mjes presidentom Rooseveltom a kongrežom kótro nawjace. Po pschećiwu dźěłaćerskich swjasłow je senat pjatk po wótrej rosmołwje je 44 hłosami pschećiwo 43 hłosam postajenje do pschedłohi dźěłoweje pomozy pschijał, so měše žo městne mjedy płaćiś. Knježerstwo běšche pak žebi wotmyśliło, so by trochu nišše mjedy płaćiło, so njeby ź privatnej industriju do konkurrency stupiło. S Washingtona žo ź tomu powě, so žo president Roosevelt nětko ź myślu nošu, so chze zaklu pschedłohu wo dźěłowej pomozy we wyšokosći 4 milijardow dollarow wróćiś. Móžno je, so žo wobykleršiwu Siednoćenych statow składnosć posći, so by žo njepotrěbnje k tutomu praschenju wuprajiło. K tomu žo hišćeze powě, so chze president Roosevelt swoje powołanje sapotožiś, je-li kongreź pschedłohu w tutej pscheměnjenej formje wobjamknje.

Zasy jedyn z Imišowych wučomcow wumrěł

Na dnju 20. maleho rožka wumrě po dlěžšej čežkej khorosći w starobje 75 lět studijny direktor na wuměnku Korla Lejnik-Rašik w Greussenje we Durinkskej. — Hačrunjež je wón na 40 lět zwonka Serbow skutkował, a je lědma hdy žaneho serbskeho słowa słyšał, njeje tola zabył swoju maćernu rěč, a je sebi wobkhował swěrnu serbsku wutrobu. — To sym nazhonił z jeho rjanych listow, kotrež sym wot njeho w poslednich lětach w bohatej ličbu dostał. — W nich je wobstarny knjez přeco znowa wuznał swoju nutrnu lubosć k swojemu serbskemu narodej. — V zańdźenym lětniku Serbskich Nowin je zajimawy nastawk wozjewił: „Jako serbski wučomc w Imišowym domje". W nim je krasnje wopisał najrjeńši čas swojeho žiwjenja, jako smědźeše dlěši čas hromadźe z pozdźišim Łužanskim fararjom Danielom Lawčekom přebywać w Hodźijskim farskim domje pola jemu předobnehu wótca Imiša a Hodźijskeje njezapomniteje farafki Mile Imišoweje. — Tu je so přihotował za serbske farske zastojnstwo, kotrež so jemu w Pruskej Łužicy a to w Klětnom dosta. — Spřećeli so z wulcy wučenym Krjebjanskim fararjom drom. Sellu. A jako tutón nabožny časopis „Pomhaj Bóh" założi, pisaše wón sam nješto lět do časopisa zawodne njedźelske nastawki. — Přenje lětniki časopisa su cyle wubjerne! — Bohužel khorowaše dr. Selle na pluca. Tohodla so přesydli jako evangelski farar do Merana w Južnej Tirolskej, hdźež je 1932 wumrěł a zawostajił wudowu we wysokej starobje a we najwjetšej hospodarskej nuzy! — Hač do smjerće wostaštaj přećelej w žiwym wobkhadže. Na moju prošwu pisaše Korla Lejnik-Rašik žiwjenjoběh swojeho přećela. — Njewěm, hač je jón dopisał. — Wón sam wopušći ze wšelakich zwonkownych přičinow swoje Klětnjanske zastojnstwo, kotrež je wot 1886—98, potajkim 12 lět dołho ze wšej swěru zastaral, a zastupi do „wučefstwa. Wot 1898—1921, na 23 lět běše ze seminarskim wučerjom a direktorom w pjeć pruskich městach, najdźe w Aurichu a w Greussenje. Spožči so jemu rjad pruskeho worjoła 4. rjadownje. W lěće 1921 poda so na wuměnk. Zasydli so w Greussenje, w blizkosći Wojměra, hdźež je jeho jenička dźowka Marka wudata. — Tam běše žiwy w měrnym pokoju staroby, zaběrajo so wosebje ze stawiznami, doniž so w poslednich lětach cyle zaso přiwobroći swojej serbskej ludnosći.

W Delnjołužiskim Casniku wozjewi wubjerny dieši nastawk wo swójbje Wićazow. — Z najwětšim zajimom čitaše „Serbske Nowiny", „Łužicu". — Njemóžeše dočakać, zo by zasy wušła! Skaza sebi sam „Předźenak" a čitaše jón z nutrnej lubosću! — Přejera rady by sebi hišće raz do Łužicy a wosebje do lubeho Hodźija dojěł; ale zadźiwaše jemu to přibywaca wutrobina słabosć. Starałe so z nami wo přichod našeho luda! A najnutrnišo so wjeseleše nad kóždym postupom! Nadrobuje dyrbjach jemu wo wšitkim, też wo Radwańskim zlěće rozprawjeć. — Zdźeleše mi za to wšitko zajimawe, štož běše při swojich stawizniskich a literarnych studijach nadešol. — Wón wobsedźeše woprawdźitu zdźělanosć, kotraž njedosahaše jenož do šěrokosće, ale też do hłubokosće. Wulcy česćowna běše jeho bjezporočna přezjenosć. — Jako wučeř a seminarski direktor měješe wulku nahladnosć. — Tak je zwonka Serbow swojemu narodej česć činił!

Pokhowachu jeho na slawnym pohrjebnišću we Wojměrje. Tam wón nětk wotpočuje wot swojeho žiwjeńskeho dźěła, njedaloko Miny Kollaroweje, dźowki Slawy, za kotruž měješe wosebity zajim.

My pak na njeho zmominamy ze wšej lubosću, kotruž je nam wonokazał! O. W.

Statny sekretar Hierl 60 lět stary.

Statny sekretar za dźěłowu słužbu w němskim dźěłowym ministerstwje, wyšeho na wuhlu. Konstantin Hierl, wobwjeźe 24. februara swoje 60. narodniny.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 25. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Kajkaž próca, tajka mzda.

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer — 2, najnišša temperatura w nozy 2 stop. cźopłoty. — Nětčišše połoženje europiskeho wjedra je jara njestajne a njewěste. Sysłna nižina je nad Skandinawiskej k ranju hiba. Wona je nam žobotu wječor a też njedźelu dešcze a wětry pśinjeśła. Sa njej je je symny powětr z Lodowego morja nahle k nam pśechodobł a nasch powětr cźuśiwje wustudźił. Nětko pak sajo milšeše wětry z morja duja a nam z tśiwilemi dešcze pśinosechuja. Njeje wuhladow, so by je wjedro też juttše hišcheše ważnišcho pśemenikło. — Juttše wutoru źtónczke 6,35 hodź. tśhadża a 5,35 hodź. je tśowa. Mjezacźk tśhadża juttše rano 1,56 hodź. a tśowa je dopołdnja 9,26 hodź. Juttše śteji mjezacźk w poźledním bjertliku.

— **Wuhladny na wjedro za jutšiši wutoru: Hišcheše tśętro njewobšćine wjedro.**

*

— **Magnetiske wětry w februarje? Blaki na źtónzu budźa so wospjetowaś. — Najwjaźy 5. měrza. Lódje na morju so warnuja.** Wot nětkótrych dnjow njejsu cźorne blaki na jaśnje źwećazym źtónzu wjazy widźeli. Wone su so śhubile, tola jenoź na nekotre dny. Po wobliczenju němskich, hollandiskich a jendźelskich astronomow (wjedarjow) so wone sa nekotre dny sajo pokaja — potom mjenujeju, hdyż su na źtónczinej sadnjej stronje nimo cźahnyte. Kónc februara budźa hobrśe blaki, kotrež su wjele krócej wjetśhe dyźli swójeźy śemje, snowa na naschu śemju sfukkowaś. Jich wulkosć pśichśeda, jich moż so pozmjaja, cźim bóle so wone k źrjedźinje źtónza bliža. Cźežke magnetiske wětry, kotrež so potom na śemju sahanjeja, jenoź z tychle źtónczinych blakow wuhkadźeja, kotrychž pozledne potajnosće hišcheše njejsu wuhódane. — Lódje, kotrež na wuhlźbjaze jśtwy abo na łojenje rybow atd. swójzbu a sa dołhi cźaś do pśichśtawow njepśichźdu, su so warnowale. Pśichetož hdyż su so ras magnetiske pola nasheje śemje samešchaśe, potom magnetowe jśtwy wulkich tśěłesnych kompaśow koło wokoło rejwaju, a hdyż so tśěłe k jenemu snatemu mésstnu magnetiskeje hibcźiwosće pśibliža, potom je kónc wscheho porjada. Sbamo motory mógu potom schodowaś. Sstónzo śmjeje lětża wjele blakow, hacźrunje najwjetšichu liczbu jednacźelětneho rhythma njedozpeje. Cźornowidźerjo praja, so ma so wjele njesłoma, i kotrymž je so poźledneje njedźele śemja podeschła, źtónczinym blakam pśichpiśacź. Hwězdarjo tele łajenja porjada na njebju do swojich wobliczenjow bjeru. Ale ntj jenoź hwězdarjo bliźše dny snowa njebjo pilnišo wobkedźbuju, ale też lékarjo duchatkhorych swójich pazłentow. Sónc je jim poradźił, do potajnosćow pokukowaś, kotrež je nam pśichiroda hacź dotal potajiła.

— **Wupłacźenje rentow.** S póśty so nam dźěłuje: Mócnśke renty za měrza so w Budyšinje a Budyšeej póśće pśichśiźelnych póśtiskich agenturach a póśtiskich měsnosćach źrjedu 27. februara wupłacźuja. W Budyšinje so na póśće cźiśło 3 (Pśched schulerśkimi wrotami) wupłacźuje. Pśiatk 1. měrza so podpjery se śnjeharjeńskeho a invalidneho sawěrśenja wupłacźuja, a to we Budyšinskim invalidne renty w turnowarni evang. towarschownje na Hornjecerśkej haśnu 23, wšitkne druhe renty na póśće cźiśło 3 (Pśched schulerśkimi wrotami). — Sbohom so na to kedźbliwe cźini, so dyrbja dostawarjo kwitowanki se swojej ruku podpiśacź. Podpiśmo, z ruchnymi znamjenjemi wosnamjenjene, maju so we kóždym padźe wobtrucźiś.

— **Samolwjenje sa dobrowólnu dźěłowu słužbu hacź do 5. měrza.** Samolwjenja sa sajtupowanje do dobrowólneje dźěłoweje służby 1. hapreje 1935, dyrbja so hacź do 5. měrza 1935 pola pśichpowědkeńjow dobrowólneje dźěłoweje służby stacź. Na poźdśiše samolwjenja njemóže so dźiwacź. Po 5. měrzu 1935 su pśichpowědkerńje sa pśichijmanje samolwjenjow samknjene.

Přisaha politiskich wědnikow w Budyšinje

Politizy wjednizy, hamtarjo strony, wjednizy Hitlerskeje młodźiny, swjasku němskich holzow, dźěłoweje służby a dźěłoweje fronty města Budyšina a wokolny složichu wczera njedźelu wjeczor we 8 hodź. też w Budyšinje w „Měšćeńskej sahrodźe" klub na wjednika a němskeho kanzlera Adolfa Hitlera. Sala bě pśechpjelnjena, mnoho stejachu wonka w sahrodźe. Jewišćejo bě rjenje wudebjene se znamjenjemi noweje Němskeje a khorhojnizy wobrubjowachu postawu wjednika. Wótserčerčak pśchenjeje rěcź wjednikowego sajtupjerja Rudolfa Heßa, w kotrejž tutón pokasa na wulke dźěło wjednika, na wulke dźěło stareje gardy a napominasche k ćwrdje hacź do źmjerće. Potom složichu wšichtzy pśchitomni hamtarjo fluk a se ślawu na wjednika a f wucźahom khorhojow so źwjatocznosć skónći, kiž bě so se źwjedźeńskim cźahom po měśće sawoźała. Po tym poźtuchachu pśchitomni na wjednikowu rěcź.

Wjaźkław Sierošewski:

Zamórscy djaboljo

43] (Pokračowanje.)

Brześći pśchijimowasche tyśi f pokaśkami, sapiźowasche je do knihi, wotwažowasche wésta mnohosć cźaja, śpyjasche jón do schatkow, polkiwasche jón f kropom, sakrywasche schalki a pěśkowy cźaśnik wobrocźesche. Mjelcźo knyśkotasche pěśk w cźaśniku, woda plapotasche w kanje, Jrcźan žedźesche porsćaju na źwojim stólcu, wot nasdala mésto wutśe cźhumjesche a źtónzo postoći hornju kromu cźorneje wokeńcźy. Po cźhwili woptawaś stanywschi poliw k ćwrdźu dźerjesche, jej hubu f nim wuplokasche a jón bo hornja wupluwasche, wobkhladowasche jej źuchi cźaj a Brześćemu dikowasche śnamjo a cźiśło. A tak to bźesche zyły dźeń, wot 4 hodź. rano do 5 hodź. wjeczor.

Hdyż Brześći potom śprózny wunźe pod hole njebjo, bě wonka hišcheše najwjetšich wobkhad. Se sawiśeju hladasche młodźenc na tuto mrowiśišcźo dźěłazych ludźi a cźujeśeše so jako runje spulschcźeny khłostań. Rěka, śemja a njebjo, běłe murje a kamjeńne dwory tworinje so na źtónzu źwećazym. A wschudże cźaj, cźaj ... jeho wótra wóń a brunožty proch.

Nady by Brześći schoł mjes lud, jej wobkhladował śuscheŕnje, śchebeŕanischeśa, cźajownischeśa, ale běšche pśchesprózny. Teź bo bojeśche, so potom jutśje pśchi śapiźowanju so samyli abo hewak pścheŕcźuźiweho woptaiwarja nékak rojhori, hdy njeby dosć wotpočnył.

„Bojeźla woptowarja njerośhněwajeśe! Jemu mohł so žołcź pścheleć, štodźenje so jemu śkały a f tejo by nastała njeśmérna śchoda", bě direktor Brześćeho napominał.

Brześći domoj dźeśche a jédźeśche źiwój sapośdźeny wobjed. Ale dołho njewutra w prózdnej śtiwje, hdźež bě runje tak cśiśho kaž we woptowarni. Dźeśche potajkim na wutwark a hdyż tam nikoho njeśetka, wukhodowasche so po fahrodźe, hdźež kwětki wonjachu a źtónzo pśched kheŕwanjm dołhe ścźeny njetasche. Tam bě wuśtrédźił lubosny blecźk, hdźež w śkaliśchcźu, śaroscźenym f praśchiwym ielom śtejeśche postawa samyśleneho Buddhy. Tu cźakto sekkawasche schdźiwego mnicha, źwjatego asketa Schan-jao, a tejo na kamjeńtnej tawzu tejo na śmérkach rośmołwjeschtaj wo źwjatych wężach. Bluke źwétko kampicźki, tiž pśched pśchibohom wiśasche, mjetasche pśches hałśy spodźiwne śćiny po żołtym pśaśkeźu buchowneho a po jeho żołtym, śmorscheźenym wobliczu. Jeho podušćeny błóź młodźenca powuceli: „Buć je kóždemu wotewrjeny. Pśchede wschém dyrbiśch jedźiś za wśitym śamérom, a hdyż jedźiśch, dyrbiśch wusmoliś średźi. Wusmolenje średźkow śpožćuje rosumej pokoj. Pokoj rosuma dowola dožpjeś pokoj ducha, kiž hižo niczo wjazy myśleź njemóže. A pśchi njemyślenym pokoju ducha mójeźch potom byćze wězow rośpomnjacź a poźudźowacź. Rośpominanje byćza wězow pak wjedźe k dokonjanoscźi."

„Daj wěźo — ale śamér? Schto je tón śamér?"

„Boha śaćujcź w źebi śamym."

„To by był mój śamér! A śamér druhich?"

„Kóždy to móźe — buć je wotewrjeny."

Młodźenc f hłowu śatśhale. „Mé, niž kóždy ..."

„Hižo w prózowanju wotpocźuje śbóžnoscź."

„Ludźo ju źłabi, njewědomi a ... jara khudźi."

„Tajśy ju Bohu blišći hacź druhy ..."

„Kunje tak blisko kaž němy, mrécźazy śchtom ... njeźmédźa so wopuśchcźiś."

„Wasch Je-śu f potnym prawom so mjenuje „wulki wucźeŕ" — ale je tola jenoź młódśchi bratr bódźeśkeho Fo .."

„Cźehodla Jésuśa pśchimasch?"

„Dokelž pśched wérnosću wocźi śaúdźela. Njeźe njemér měśto wumożenja."

„Jésuś? Jésuś je sam Bóh!"

„Bóh bywa tón samy za tebje, sa nunje a sa najdrobnišchu wacźku!"

Brześći so śóhny. „Je hižo posóje. Hwězdy so śybola na njebju."

„Ow haj, źwét je wjele wjetśhi hacź naschej wocźi jón widźitej ... Ty so hnéwasch? Wjazy njepśichźdźeśch? Cźeśchi-li, so bych cźi prajił néschto druheho hacź to, schtoj myślu?"

Młodźenc njechasche hišcheše pśchetorhnjeź śiwoje pocźahi f mnichom. „Ow né! Ja sajo pśchindu, wjésće ..."

Mnich kedźbnje na njeho pohladny. „A wśéch dha to, kak maju so f jich cźiwilow wumóżeć tamni, kiž mréja tej khnyiazy jich cźmów?"

„Njewém."

„A ja teź njewém. Wém jenoź, kak móżeźch wumóżeć bźeśe śameho ... Jo je śwoje cźśto podał błódnym tygram, ale njemésješe za prawo, je pśchemélnicź do hołbjow ..."

Rośjohnowschitaj so, po śdaću w najślépšej pśchesjenosći. Hdyż pak Brześći druheho dnja sajo dónźe k kamjeńtnej postawje, śtareho mnicha tam wjazy njesetka na ławju. Njepśchijimnje pśchetkiwapjeny cźakasche a jo samyśli na tym, f cźim dźe bź franiś śtarza. Potom dwélowasche na tym, hacź cźłowjek śjdka ma prawo tomu, namuśowacź druhim to, schtoj ma śam za dobre ado wumóżaze.

„Kóždy dyrbi pśches źebje śameho f wschemu dóńć. Potom hakle śmėje trajne pśchećźwédźenje. A niž jenoź mjes cźłowjekomaj, ale teź mjes ludomaj dyrbjało to tałe dyćź, so jedyn druhemu łpožćuje jenoź te wéśy, śarjadowanja a mytkeźi, kiž tamón cź z e pśchijimacź. Schto pak cźse jedyn lud, dyrbjało so śwésćejcź f powschitkownym wothłoźowanjom!"

A śnowa dołho wo tym rośpominasche, hacź tutón jeho nahlad tola njeby mohł feschkódźeć cźłowjestwu ...

Mnich wjazy njepśchińdźe na tamne cźiśhe mésmo. Brześći jeho dre njécźiho krócź naśdala wuhladny, tola mésješe — drje f prawom — śa to, so buddhista f wotpohładom jemu f puća khodźeśche. Tak wośta zyle ham śe swojimi myślicźkami a bolesche jeho śara, so bě starza tałe śrudźił. Wotmyhśi źebi, wot nétka ko śawrjeź ham do źebje, wuwinyź so kóždejźkuli śwady f blišćhimi, njezawostajeź po źebi ani źlédom ani śćéhowacź źlédy druhich.

(Pokrać. śeśkmje.)

S **Minakale.** Sběrka jenohorncjeje jědje f...
djelu je wunjesła: w Minakale 30,40 hr., ... 95 hr., w Pšowjach 9,20 hr., w Lipežu 6,35 hr., we Wjeselu 2,35 hr., w Kupoji a Jažijobu 13,65 hr., hromadje 63,90 hr. Sběrka dopokajuje, jo je wopornjowosć f tódym měšazom pschiběrała. Wschitkim daricjelam wutrobny dźak. Bórzy sběrarjo f měrzšej burjowej plaketu pschinidu, potom njech tej kóždy swoju winowatosć k potrébnym ludowym towarschom wopokaja. Tudomne lětwo djeloweje głužby je w měšazu januaru 13,46 hr. sa skutk fomscheje pomozy wotedało.

S **Njeswačidła.** Prěni krócź je tudomna schcescjanska zónska głužba swoje měšazne sthadźowanje sandźenu rjedu wjecźor we wobnowjenej pacźeśtej jtwje we diakonaje wotmětła. Tu so wupokasa, so je so f pschepokjenjom sthadźowanja na wjecźor wopyt sterje pospschit. Nunje tajkich žonow, kotrymž wo dnjo njeje móžno, běchu někotre nowe pschischle. Jedyn nowy žohustaw so pschija. Po powitanju a modlitwje pschedsydka, žotra Helena, sakkadne myśle jeneho pschednoschka roskoži, kiž běsche so w pschihotowanjom cźasu sa wjednizy we Wjasoizy wo themje „Schto dyrbi evangelska žona wo swojej evangelskej wérje wědźeć!" Evangelska wéra njemože jenje někajke stare zwóbne zerbstwo być, žiwa evangelska wéra ma so wobołbinsay pschiwoticź, wona skónčnje njeje niczo druheho, hacź Khrystusowe knježstwo w naschim zliwjenju. Pschedsydka potom hischcze na próstninski cźasz macźerjow we Wjasoizy, na letuschi wulét a na jedyn swětłowobrasowy pschednoschk pokasa. Wona tej k fhromadnemu wobdźelenju na wotewrjenjej swjatocznosći kursa sa mukubłanje macźerjow napominasche, kiž smeje so najstarje 11. měrza jako fhromadny wjecźor wschitkich žónskich skupinow. Skónčnje so wschitke k nowej głužbje, k natwarej na wobsadje napominachu pod hesłom „Khrystuš sa žony, žony sa Khrystuša!" Pschichodna fhromadźizna budze 20. měrza popołdnju w 3 hodź. we Gneušez hosczenzu.

S **Njeswačidła.** Teź w tutym měšazu su sběrki za jymsku pomoz we wobwodźe naschoje městnoje wotnoški rjane wunoschki měte. Pschedawanje plaketow (500 schtuk) je 100 hriwnow wunjesło. Pschi sběrzy jenohorncźnoje jědje je so dozoła 157,56 hriwnow nahromadźiło. Wunoschk so na jenotliwe wjoły takle rozdźeli: na Njeswačidło 54,45 hr., na Schescźow 9,05 hr., na Luh 16,25 hr., na Lupoj 11,25 hr., na Bóschizy 10,26 hr., na Holeschow 9,05 hr., na Nowu Wješ 5,90 hr., na Wbohow-Krózyu 5,35 hr., na Lomst 2,85 hr., na Kosłow 3,25 hr., na Dobrosczizy 6,50 hr., na Khažow 6,80 hr., na Wětrow 6,10 hr., na Jažeizu 10,20 hriwnow. Sběrka puntow je wunjesła: 59 puntow mukti, 10½ punta zokora, 42½ punta žuchoho warjenja, 3½ punta pjecźwowych twarow, 38 schtuk jeji, hač žamo 2 ticze pjerja. Nimo toho je so hischcze 34,65 hr. nahromadźiło. Wschitkim daricjelam a sběrarjam wutrobny žak!

S **Hory** pola Njeswačidła. K wěcźnemu wjecźoru we wobłuku wupłodźeńskeje bitwy běsche skupinowy burski wjednik Kurt Nowak f Hory gmejny Horu, Bóschizy. Nowe Bóschizy pschepročyk. S postrowjazymi žkowami bur Nowak pschitomnych witasche a pschednoschowasche potom we pjeźowanju naschoho skotu. Pschednoschkej so žiwa debata pschisamknu. Nječesche so teź hischcze wo wschelakich połpytach hnojenja na połach a na łukach. Posdźe wjecźor so jara sajimawe seńdźenje skónči. Dalschi wěcźny wjecźor budźe w Bóschizach.

Ze **Zejic.** Wčera wjecźor wumrě najstarša wosoba naseje wsy Hana zwudowjena Wjeńkowa, rodź. Pjechec z Khróšcie w starobje 79 lět. Wjeńkec maš je w swojim žiwjenju wjele nazhonita a přećerpita. Jeje mandźelski zemrě w Drježdźanach po operaciji 1912. Jeje jenički syn Jurij woprowa 1915 swoje žiwjenje za wótčinu. Wot toho časa hospodarješe sama haš po wójnje, hdyž skónčnje swoje kubło swojej wnuzcy njepřewostaji. Wjeńkec ćeta khodźese kóždy dźeń na Božu mšu, haš be wětřik abo deščik, to ju nječ njemyleše. Hač skónčnje posledniu njedźelu při wulkim deščiku a wětřiku w kemšach pobywši, skhorje. Wjeńkec ćeta je wjele woprowała za khudych, za cyrkej, za studowacych a druhe dobre zamóry. Swoje sudnik budże ji cyle wěšće wšo mytować. Njech je ji swjata zemja lohka.

Z **Marijneje Hwězdy.** Po dlěšej ćežkej khorości wumrě dźensa rano w štwórtej hodźinje hnadna knjeni Bernarda rodź. Stercec hakle w starobje 44 lět. Nacźobnišu rozprawu podamy jutře, też wozjewimy dźeń jeje pokhowanja.

S **Cźišowa.** Wot lěta 1923 žu pschestali w jamje Klarje f brunizu wotrynwacź. Se žyreje brunizy, kotraž so f Wermingshofa po žamžnej żelesnizy žama wosy, so briketty dźełaju. So by so wuspěšnischo dźełało, dyrbi so fabrikke twarjenje powjetichicź a brikettowe prašy so f elektriskej mozu cźerpicź. Tej brunizu ćhezda pjerja sažo wotrynwacź. Mittagez firma w Hróbku je pschedběžnym dźełom sapoczała. Towarstwo ma hischcze brunizowe leżownosće, kotrež hacź ke Kulowskim mjesam doložahaju. Kulowskej wožadźe chze prawo k wotrynwanju brunizy na 11 jutrach kraja wotkupicź.

S **Lucza.** Nascha mała wožada, do kotrejež Lucźo, Schepschezy a Bjerwałd žłuschesa, je 1. měrza sandźeneho lěta sapoczała zyrkej twaricź. Nětko je so zyrkej teź stutka nimale dotwarita. Jako póslednje dźěło so wotlać, klětka a dupa barbja. Tute tři se stareje zyrkwje potkadźeja a su drohotne starožitnosće. Wožebje wažne su wopony, kotrež su wokoło dupy wudypane. Sorcy swón, kiž prjedy starej dodźerzanej brjewjanej zyrkwicźy žłužesche, je so snowa lać a stare serbske napismo sažo dostać. Knjeni Hünlichowa w Bjerwałdze je mułki swón darita. Bjerwałdska gmejna pak mały swón dari. Wona je ſ koprom kryta. Zyrkej swonka a inutska pschećelnje skutkuje. Nowy Boži dom so 8. měrza powjeźeći. Nětke nowe swony kóždu njedźelu k Božim głužbam w schuli swonja.

S **Tjoch Zonow.** W naschej wsy je 10 dźełonjemerjow 40 dnjow w nuzowym dźele dźełało. Wjeźna hrjebja je so wuprawiła, so móže so ſ njej do wsy woda puschcźicź, dyrnjeź iwona w Małej Schprjewi nitka bya. Pichi wohnjach by potajkim dosć wody sa hascherjow było. Pódła leho su so někotre gmejnske luki frunake a wokolne lada sa hospodarjenje so pschiprawile.

S **Klětneho.** (Założeć Klětnjanskeho Raiffeisenskeho towarstwa wumrěł.) Njedźelu 24. februara so na Božej głužbje na prjedawschedo tudomneho duchownego Lehmanna-Raschka spominasche, kiž je psched někotrymi dnjemi wumrěł. K jeho wopomnjeńcu spěwasche so kěrluschowa schćicźka: „Hdyž dyrbju wotkał cźahnyć". Semrěł je w tudomnej wožadze wot lěta 1885 hač do lěta 1898 duschowpastyř byk. Sa cźaš swojeho tudomneho zastupnika wón Klětnjanske Raiffeisenske towarstwo załoži a so jara wo rozwicźe Raiffeisenskich towarstwow w Schlesyskej starasche. We lěcze 1930 so wón wobołbinsay na swjeboženju towarstwowego 40lětneho wobstacza wobdźěli. Po swojim zastupnistwje w naschej wožadze so wón do Briega jako seminarski wyschi schi wucźeř pschejmydli. Potom wón jako seminarski direktor w Braunsbergu w Rańschej Prusskej a posdźischo w Aurichu a Aschersleben skutkowasche. Wón běsche wustojny wucźeř a běsche sprawny muž żelesneje wole.

S **Klětneho.** W tudomnej wožadze lětsa 46 pacźeńskich dźěći swój schćeńsći slub wobnowi. Pruhowanje pacźeńskich dźěći budże njedźelu Okuli, 24. měrza, konfirmazija njedźelu Laetare, 31. měrza.

S **Klětneho.** Teź k nam su jako pěrni pósłoju blisseho naležca schtórcy sacźahnyle. Nunje tak kčejźate žnehowki tónj symy pschipowědaju.

S **Hamorow.** Naczišk gmejnskeho hospodarskeho plana na lěto 1935 je wot 24. februara hacź do 2. měrza pola gmejnskeho pschedsjedarja sjawnje wupołoženy.

S **Rychwałda.** Sejzeranischcjo nazionalsozialistiskeje strony w Rychwałdze je w Hohenzollernskej sali pschi žobuskutkowanju nkobo-luda fhromadnotny wjecźor wuhotowało. Dźiwadłowaj kruchaj, kotrajž so hrajeschtaj, wulke pschipósnace namakaschtaj. Wopyt wjecźora běsche wurjadnje žywły. Derje porađženy wjecźor so ſ rejemi skónči.

S **Hródka.** Mjes Hródkom a Shorjelom je wot stazije 29,3+32 hacź 29,7+03 bróha pola Kija dla pletrowanja po połožy na 6 njedźel sawrjena. Pschi twarskim městnje dyrbi so pomału jědźicź. — Wot 24. februara je bróha 115 mjes Hródkom a Shorjelom wot stazije 56,4 hacź 57,2 pola Nišeje dla pleśtrowanskeho dźěła na cźaš 6 njedźel hacź do 15. hapreje po połožy sawrjena. Pschi twarskim městnje dyrbi so pomału jědźicź.

Budyske stawniske powěśće

ſ dnja 22. februara 1935.

Narodźili su so: 20. 2. Makiej Hermannej Cźornakej, samkarjej, žynk. — 21. 2. Maksej Willijej Gehmlichej, kowarjej, dźowjeźicźka. — 21. 2. Korli Hermannej Dolschertej, dźowjeźicźa.

Wumrěli je so: 22. 2. Alban Guido Fleischer, invalidny rentnak, 70 lět.

ſ dnja 23. februara 1935.

Narodźił je so: 21. 2. Otce Rjenschej modellowemu blidarjej, žynk.

Domandźelstwa stupichu: 23. 2. Ota Pawok Jan Schjeber, běrowski pschisłušejeź w Budyschinje, se Charlottu Margaretu Christophez, khorobnej žotru we Wulkej Dubrawje. — Kurt Alfred Schnell, wucźeř w Drježdźanach-Leubenje, ſ Ernu Hilžbjetu Richtarez, domjacej dźowku w Budyschinje. — Korla Biedrich Rost, kenzlijowy pschisłušejeź, ſ Johannu Ernu Selmu Kellerez, kojetku listinow, wobaj w Budyschinje. — Jan Arnoscht Herbert Kopacź, feldwebel w Altenburgu, ſ Johannu Nowotnez, rjadowarku w Budyschinje. — Pawok Handrik, pišmikłisłejeź, ſ Margaretu Kunzez, domjacej pschistajenzu, wobaj w Budyschinje.

Přilopk

Dźěcźo so morilo.

Ssobotu rano popjelowu jamu jeneje khěže w Striesenje pola Drježdźan wuprósbnjeło, su dźěłacźerjo cźeło nowonarodźeneho dźěćka namakali. Mjes tym so policiji powěźcź pósłachu, bě so cźekko słubiło. Saschoniżny mordarstwoweje kommisije w tej zamej khěži bydlacu słužobnu holzu jako dźěćcźomu macź wuhledźichu. Wona je 9. februara tajnje porodźiła a dźěćco zadušyła.

Wjednik sašudźeneho wobhnadźił.

Nowonamanja Khocźebuskeho krajneho žuda wosjewja: Wjednik a němski kanzlaŕ je žmjertne khłostanje sa Biarnata Pischona, kotrehož je pschiłušny žud w Khocźebuzu 16. dezembra 1933 dla samordowanja SA-muža Maktarja Gornatowskeho ſ Khocźebuza sašudźił, ſ wobhnadźenjom po wosjewjenju 13. februara 1935 do 15 lět khłostarnje pscheměnił.

Schćury kołpja nadpaduja.

Njewschědne wojowanje mózachu wukhodźowarjo se Lukowa wobkedźowacź. W měschćanskej hrjebi schćury (wulke myschе) ſ jenemu kołpjej (schwonej) pschipluwachu a spytachu, žo do jeho schtije sakuženyć. S pyskom rubjo pytasche žo kótr sakitacź a samo jenu schćuru wotrałyć. Na to teź druha schćura jeho puschći a žo we wodźe žhubi.

Cźežke śnjeseboženje na żelesnizy pola Grošenhajna.

Na Lamperswaldskim dwórnischcźu je pjatk dopołdnja jedyn żelesnišći rjadowař je Stepho Komorowa ſ tym snjeseboźił, so je, hdyž je so ſ wosu wukuli, ſ hłowu do żelesneho nakkadźischcźoweho schćežora sawadźił a žebi ſ tym hłowu strašnje wobrasnył. Jeho zu do Grošenhajnskeje thorownje dowjesli.

S **Frankfurtskeje wulkeje zyrkwje stoczilа.**

S prěnjeje galerije wulkeje zyrkwje w Frankfurcźe nad M. je žona póndźelu pschipołdnju se žamomordarskim wotpołładom stoczyła. Mona je so žarasyła. Ssamomordarstwowe pschicźiny njeju znate.

Mordarja wotprawili.

Na dwórje žudnischkeho jastwa w Nordhausenje žu schtwórtk rano 24lětneho Klimanta Liera wotprawili. Pschišłažny žud w Nordhausenje běsche jeho mordarstwa dla k žmjerći sašudźił. Lier běsche žwojeho wuja, wosnarskeho mischtra Augusta Jüttermanna ſ Barlina, ſ hidy a mužle, so móże wujowa žmjerć jeho hospodarske połoženje połěpschicź, po pschemyślenym planje w meji lěta 1933 w jenym lěsu pola Weißenborna samordowak. Hrubeho stóśmistwa dla je so mordaŕ njewobhnadźi.

Hólza zakopnył.

W jenej schuli w Hombergu je so wobžarujomne njeschoże stało. Mětośi hólzy so do pukowu dachu, pschi čimž 13lětneho Matija Dića ſ Homberga do žiwota kopnyknu. Hólz sa krótki cźas w thorowni wumrye. Polizija je cźeło wotewsała. Hischcze hólza njesnaju, kotryž je jeho kopnył.

Tři dźěći so pschejěde a so morite.

We Nebringenach we Württembergskej je wožobowy automobil srjedu wjecźor tři dźěći żelesniskeho wothładarja Dürra, dwě hólzy 10 a 12 lět starej a žydomlětneho hólza, kotrež so se shromadźiny Hitlerskeje młodźiny domoj wróćichu, shrabnył a na kromu dróhi wjerchnył, hdyž morwe leżo wostachu. Sso wo dźěći njestarawschi automobilowy wjednik cźekny a dale jědźo wudawasche, so je žam snjesłoźił. Jeho wudawanje pak bě tak malo wěrohódne, so kommandant Herrenbergskeho sastanischcźa jeho saja.

Na słotym pokładje sahłódnika.

Měschćanski spomožeńcki hamt w Dortmundźe wosjewja wurjadny pad kuposcźe a žurkowanja se słotom. Lěta dołho bydlescheńcz kotrež hromadźe a žiwjeschtej so w žałożnych poměrach, tak so jeju žłuźobna, žamo hłube žwójby — podyjerachu a jimaj polowku a druhe jědźe pokscźacźu. Měžaju dołho stej kotrež jenoż symne běrny jědłej, dokelž njemóžeschtej w žwojej zlwiczy marieź. Psched krótkim cźasom jena se žotrow schori a dyrbjesche so ſ jeje zmjerću liczicź. Na to so druha jeje nalutowańkow smožowa, kotrež schkorena je jenej nohaju wokoło paża zwitej noschesche a kotraž niz mjenje hacź 72 słotych dwaseźilrinnarjow wopschijesche. Spomožeńcki hamt słote pjenjesy, kotrež wjele lět dołho bjes wuzitka doma leżachu, na dań da. Kaž so powěda, ma druha žotra runje telko słotych pjenjes, kotrež pak hischcze namakacź njemóžachu. Bratr tuteju žónskeju, tak pische spomožeński hamt, dyrbi hischcze wjetschu liczbu słotych pjenjes mécź. K wujaźnjenju je hamt hižo trébne kroczele cźinił.

Pokład w klawérje.

W jenej wsy we wokolinje bayerskeho městacźka Watterburga so njedawno sawostajeńskowo po semrěłym mjes pschiwuznymi rozdźěli. Mjese mebleni bě teź stary klawér, kiž skoro žaneho sajima njenamaka. Hdyž tola so słónczne jedyn sa njón sajimasche a stary klawér rozebra, wuhledźi w potajnym kaschczyku pokładnjowu tyku, kotraž tři słote cźažniki, złěkorne wězy a nimo teho tyły słoto w hódnosći 200 hriwnow wopschijesche. Nadobo bě stary klawér najdróżschi kruch sawostajeństwa.

Sakdźenje sa Goljuhjewowym lěkadłom.

Rurki lětaŕ Ignatěw je ſ Archangelska wotleczał, so by sa Goljuhjewowym lěkadłom złędźił. Ignatěw dyrbjesche Kłusnezewa wutkowacź, kotryž je so pschi lěkadle

Hospodarski rozhlad

Póndźelu, 25. februara 1935.

Dokelž wožebitych kupnych pschikasow njespschedbježesche a teź kulisa so w kupowanju sdźerżowasche, popuschcźichu jwjetscha kursy akcijowych hódnotow pschi jara słabym wobtkodje. Na rentowych wikach běsche dale cźicho.

Dźenjsnische słótne wiki w Drježdźanach.

Na słótne wiki pschijmu so dźenja 714 howjadow, a ke 104 wołow, 200 bykow, 322 krunow, 41 jałowzow, 47 źrjacźkow, dale hischcze 1073 cźelatow, 756 wowzow a 2945 žwinj. Pola howjaseho skotu je wobtkod žrěni, płacźiny so njepscheměnichu. Cźelata maja žiwischi wobtkod a dołalne płacźiny. Pola wowzow je wobtkod žrěni sa płacźiny minjeneho tydzenja. Swinje maja trochu pomały wobtkod, tola płacźiny so w 1 pł. pornjo schtwórtkej powyschichu.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dušman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerjo a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283. W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Podorska wobrazowa słužba.

jako strażnik wostajił. Ignatkw je drje kładło namakał, tola dla žylneho šnohoweho mjezjela nieje moht k jemi přichistajeć. Jemu bě jenoż možno, žiwnosć sa Kuznezewa wotcišnyć, tola wón njewě, hač je wona k Kuznezewej dopada. Goljubjewa a jeho dwoju towařschow žu namakali a jich do khorownje dali. Tam žu žo troschu sbrabali.

Franzowske knježerstwo pischerstwo samknjenju franzowskeje schule w Mexikanskej protestuje.

Franzowski swonkowny minister je pola mexikanskeho knježerstwa rasnje pischerstwo samknjenju franzowskeje schule w San Borja w Mexikanskej protestował. Niebsčwajazy žuda pa schulu njesnatych pischicinow dla samknuli. Žu khcherschijanzy schulsy bratrja wodžachu. Tuczi budža hyrjecy Mexikanicy wopuschczicć, dokelž jim nowy sakoń jenoż wuczbu we wikowarstwich wotrjadach dowola. Schulu 8000 wuczomzow wopytowasche.

Kak pschisažni wumožerja wot wšeteje žmjerce zjeczachu.

Smužity 13letny hólczeć z Oxforda (w Jendželskej) z mjenom Leslie Ronald Watts žo w saschlych dnjach jako žwědk pšched pschisažnym žudom pschestyschowasche, so by po jendželskim sakonju žmjertne njebože žedmlčetneho hólczeża wobkrucził. Pschi jednanjach žo wupokaja, so bě 13letny Watts, hdyž jeho 7letny pschecželć z mosta do rěki padny, bies dolheho rosmyslenja a w polnej drasce sa nim skočił, so by jeho žmjerći wuthował. Bohužel žo snjeboženy tak krutše a nieloepe wumnožnika pschimny, so wobaj do hłubiny sjedžeschtaj a so Watts pschi tom žmjerći druheho sadžewacj njemóžeše, dokelž móžeše žo Ernoj z wulkej nuzu sam wulkowacj. Watts bě so hižo tři dwěmaj podobnymaj padomaj z wutpěchom jako wumožer wot žmjerce wopokasał. Jeho smužitosć wubudži wulke spodžiwanje mjes pschižaznymi a wobsamknuchu, mlodeho rjeka poczesčicć z tym, so žo žwojich dnjownjskich dohodow wschadu a z nimi pšikčeżeża wobdarichu. Druhi wobdžiwał dari jemu czasnik z rjeczasom. Wyšche teho je žo jemu pschilubilo, so wumožerstu medailu dostanje.

Twarožkowy žłodźeř.

„Twarožkowy žłodźeř“ jeneje wulkeje jendželskeje twarožkowje fabriki je w saschlych dnjach swój 25letny powołanski jubilej wobzwjeselił a pschi tutej pschileżnosći wo žwojim spodžiwnym powołanju žo wuprajił. Schwórcźeła dołho ma jajnk tutoho muža wupruhowacj, hacj ma wudźerk fabriki też tamnu žłodnu wobsebitosć, kajtuž wotebčerarju žadaja. Jubilar powěda, so je w tutych dołhich letach wschědnje hacj do sto twarožkow woptawał. So žej njeby jajnk slasnył, je žo twarožkowy žłodźeř alkohola a tabaka wdalował. Doma na blido njepschindże ani troschu twarožka, dokelž pschi jědźi chże žo cžłowjek wot powołanskeho dźěła wuzwobodźicć.

Nałećžo na kupje Islandskej.

Mjes tym so bě we mukkim dźěle Europy jara syma, je Islandska („ledowa kupa“) wurjadnje miłu lymnu měła. Tak žo z Reykjavika (khomneho města) wosjewja, so tam body njeje žaneho šneha bylo. Rěki a rěczki, žamo w žewjernych krajinach, běchu dołhi czaš bjes loda, hdyž žu tola bewak měžazy dołho samjerznjene. W januaru bě hacj do 15 stopnjow cžopłoty po Celsiju.

Nowe žmjertne woporu pschi njemčerach khorwatskich burow.

W Brodskim wokrjesu w Khorwatskej žu žo cžežke njemčery burow schtwórtk dopołdnja wotpjetowale a žu sašo nětkotre žmjertne woporu žadale. Pschi policajskim cžišenju w tamnischej wokolinje blizko města Broda buria do žandarmow krałschu. Wjetšche burske žyły blizko pohrjebnischcža sastojnikow nadpadechu. Pschi tšelenju žandarmojo pjecz burow satšelichu a tšoch ranichu.

Po tutym žraženju je žo sastojnikam poradźiło burow wotehnacj, tola njemóžachu jich hischcže zyle rosehnacj. Woni žu žo sašo k wjomaj Ssebinju a Andrjewzy sezahnyli. Do njemčerneje krajiny žu nětkotši wyšoky sastojnizy pschišeli, so bychu wobstejnosće pschepytowali. Sastupjeć Sahrjebiteje banowiny je tehorunja pschijěł, so by burow smérowal.

Tamnischi měschnik Praškovicć, kiž jako šoudžer njemčerow płaci, je do Sahrjeba cžeknył. Tam žu jeho sajeli. Sahrjebšti arzbiskop je jeho wotšadźił. Też pschedstejerja Brodskeho wokrjeża žu wotšadźili.

Sapuscžazy pěskowy mjeczel w Sjednocženych statach połnocneje Ameriki.

Wurjadnje žylny pěskowy mjeczel je zyły dżeń we Nebrasy, Oklahomaskej, Kansaskej, Coloradskej a Texaskej sałhadżał. Stónžo bě jacžemnjene, so dyrbjachu wo dnjo w městach dróhi wobžwětlicć. Na polach je žo wošebje w Kansaskej z pěskom wulka schkoda nacžinika. Wobkhad po dróhach bě pschetorhnjeny, też telefon a telegraf žo njehodżeschtaj wužicć.

Zyrkwinske wobstejnosće w Mexikanskej.

W statistiku, kotruž je bamžowy wotpósłanc ja Mexikansku Ruiz wosjewił, je nětkole 7 milijonam schcescžijanam snjemóžnjene, žwoje nabožne winowatosće dopjelnicć. W 14 statach je jenoż jenicžki měschnik. We tšoch statach žmětaj žo jenoż dwaj měschnikaj za duchowne potrébnosće 493 000 katolikow staracj. W druhich statach žmě jenoż 333 duchownych mjes 13 milijonami schcescžijanami stukowacj. W Nowo Leonskim stacje je arzbiskop José Numeą y Zarate jenicžki katolski duchowny we tamnischim khownym měsće Oaxaży, nusowany był, žwoje biskopske žydło wopuschczicć a žo do města Mexika pschesydlicć.

Spodžiwnosće wožuda.

Nědhudschi mexikanski president Calles je žo njedawno do jeneje katolskeje khorownje podał, so by žo operaziji podcžinył. Borsy po tym žu jeho žynu Rodolfa Eliażа Calleśa do teje žameje khorownje pschišeli. Wón je gouverner Sonorskeho stata a sekretar w pośrednitskej službje mexikanskeho knježerstwa. Chże žo wot starehо cžerpjenja wulkowacj Stat, kotryż wón wodźi, k tym žłuscha, z kotrychž žu wschitkich duchownych wuhnali, wón je žo z wobsebitymi wótrymi methodami pschi pschescžahanju katolikow wušnamjenił. Khorownja, w kotrejž nětko nan a žyn thoraj leżitaj, katolskim žmilnym žatrant žłuscha. Wone mějachu tej thorownju w Sonorskim stacje, kotruż je jich pazient, młody Calles, samknyć dał.

Radio

Wutoru, 26. februara žo słyschi:

Königswusterhausen: Rimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeżerny rańschi konzert. 11,40 sa burow. 12 konzert. 14 wschelakosće. 15,15 sa žony. 17,30 sport sa młodžinu. 20,15 hodžina naroda.

Lipik: Rimo snateho wschědneho programma: 6,05 sa burow. 8,20 tačzele. 9 sa žony. 11,45 sa burow. 14,20 tačzele. 16 popołdnischi konzert. 18,40 šabawny konzert. 20,15 hodžina naroda.

Hischcze ważne z dnjoweho programma: Köln: 21 burske pothody a spěwy. Frankfurt: 18,50 šabawny konzert. Stuttgart: 19 dujeński konzert. Warschawa: 20 overetta „luboscinski spěw“.

Tworstke wozjewjenje z Budyšina.

Im Zuge Straßenbauarbeiten wird die Lagarettstraße — zwischen Am Königswall und Schäfferstraße — ab Montag, den 25. Februar 1935, auf die Dauer der Arbeiten für den Fahrverkehr gesperrt. Zuwiderhandlungen werden bestraft.

Bautzen, 23. Febr. 1935. **Der Oberbürgermeister.**

Auf Antrag

1. des Bauern **Gustav Paul Dreßler** in **Zschillichau Nr. 8.,**
2. des Bauern **Johann Erné Schulze** in **Nabitz Nr. 5,**
3. des Landwirts **Johann August Hollan** in **Oberförsterchen Nr. 3,**
4. der Landwirtin und Inhaberin einer Gastwirtschaft **Ida Lähner** geb. Sickert in **Naundorf** bei **Gaußig Nr. 26,**
5. des Bauern **August Brade** in **Wesel Nr. 11,**
6. der Bäuerin **Helene Auguste verw. Paulick** geb. Rämsch in **Eutrich Nr. 24,**
7. des Landwirts **August Michalk** in **Malschwitz Nr. 54,**
8. der **Maria Magdalena led. Janze** in **Doberschütz** bei **Neschwitz Nr. 19,**

ist über ihre Betriebe am 15. Februar 1935 16 Uhr das **Entschuldungsverfahren** nach § 4 des Gesetzes vom 1. Juni 1933 eröffnet worden. Zur Entschuldungsstelle sind zu 1—7 die Landständische Bank des ehemaligen Sächsischen Markgrafthums Oberlausitz in Bautzen und zu 8) der Landwirtschaftliche Kreditverein Sachsen in Dresden-A. 1, Prager Straße 43, ernannt worden.

Alle Gläubiger der Betriebsinhaber, die am 15. Februar 1935 gegen sie persönlich oder an ihren Grundstücken sicherestellte Ansprüche hatten, werden aufgefordert, ihre Ansprüche bei der Geschäftsstelle des Amtsgerichts (Zimmer 128) bis zum **15. April 1935** anzumelden und die in ihren Händen befindlichen Schuldurkunden einzureichen. Die Unterlassung der rechtzeitigen Anmeldung hat Nachteile hinsichtlich der Rechtsbeständigkeit der Forderungen zur Folge.

Amtsgericht Bautzen, den 21. Februar 1935.

Der Kommunikationsweg **Kleinbautzen—Kreckwitz** wird wegen Beschüttung in Flur Kleinbautzen vom 26. 2. bis mit 2. 3. 1935 gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Doberschütz—Pließkowitz gewiesen.

Bautzen, 23. 2. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Der Ortsteil **Denkwitz der Gemeinde Großpostwitz** scheidet am 1. März 1935 aus dem Standesamtsbezirk **Ebendörfel** aus und wird dem Standesamt Großpostwitz zugewiesen.

Bautzen, 21. Febr. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Maćicarjow prošu, zo bychu so bohaće na studentskim wječorku 28. februara wobdźělili. Za to Bjesada 6. měrca wupadnje. Dr. Symank.

Budyšin. „Zjednoćenstwo evangelskich Serbow“ zmje sa srjedu 27. mal. rózka swoju zhromadźiznu we Serbskim Domje. Přińdźće wšitcy. Hosćo su lubje witani. Předsydstwo.

Drježdźany. Wšěch lubych Serbow tu a we wokolnosći přeprošujemy na serbske kemše njedźelu 10. III. 35 rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais. Spowědź wot 7 hodź.

Njebjelčicy. Kat. Pr[illegible] póstnicy pónđelu dźiwadłowe a spěwne wječor. Předsydstwo.

Míele 80.— hač 125.— hr.
prochsrěbak
Dostać we wobrjadn. wobchodach

Zhubił

je so dźensa rano list w staroj žołtej wobsłer a to na Kamjenskej drózy mjez Pančicami a Budyšinom. Na wobalcy běše napisane „Serbske Nowiny“ z čeřwjenym wołojnikom.

Sprawny namakař so prosy, zo by tutón na „Serb Nowiny“ w Budyšinje, Lauengraben 4, pósłał. Wudawki so narownaja

Sprawny pohonč

kiž wše ratarske dźěła znaje a ma dobre wonjsma pyta so k 15. měrcej 1935

...ce 39.

K 15. měrcej abo k 1. hapr. pyta 16 hač 18 létnu

holcu

za domjace a pólne dźěło

Ryčefkublo w Krěpecach

Młoda, čehniwa, wysokosudelna

kruwa

z druhim čelećom je na předaj w Cornym Hodleriu čo. 101

Serbja, kupujće pola našich inserentow!

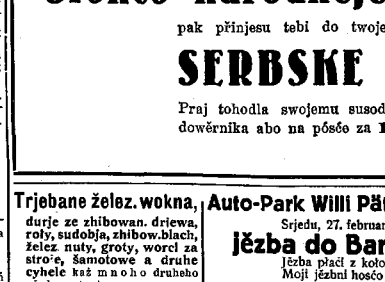

Radosć a strowosć zaruči tebi twój ródny serbski statok

Słónco narodneje lubosće

pak přinjesu tebi do twojeho lubeho domu naše

SERBSKE NOWINY

Praj tohodla swojemu susodej zo by je sebi pola dowěrnika abo na póśe za **1.50** hr. skazał.

Trjebane želez. wokna,

durje ze zhibowan. drjewa, roły, sudobja, zhibow. blach, želez. nuty, groty, worcl za stroje, šamotowe a druhe cyhele kaž mnoho druheho předawa tunjo

Kelling w Budyšinje
Schleifmühle, Talstrasse 398

Rozšěrjej Serb. Nowiny

Auto-Park Willi Pätschke

Srjedu, 27. februara, rano w 4 hodźinach wot muzeja

jězba do Barlina na autowu wustajeńcu.

Jězba płaći z kołojězbu po Barlinje 7,50 hr.
Moji jězbni hosćo dostanu 50 proc. zniżeneje płaćizny

Njedźelu 3. a wutoru 5. měrca jědźemy na

masu do Lipska Tam a semjězba 6,50 hr. Možnosć k domojwjedźenju njedźelu 3. abo wutoru 5. měrca.

Zamołwjenja na Bismarckowej drózy 12 (Telefon 3900) abo na MER-pućowańskim bjurowje na Žitnych wikach (Telefon 2140)

A. a Chr. Schöne, dipl. ing. zemjemérstwa

Telefon 2682 **w Budyšinje** Gartenstraße 5

Ze swojim nanom zhromadnje wukonjanu praksu wjedu po jeho smjerći w njepřemjenjenym wašnju a pod samsnej firmu dale.

Dipl. Ing. Chr. Schöne, zapřisahany zemjemér

W Budyšinje **„RATAR“** na Hosćinsky

poskića

wuhlo - brikety - koks
kalk - cement - hnoje

Dźensa wumrě, derje doma wobstarana ze swjatymi sakramentami, zbožnje w Knjezu

Hana zwud. Wieńcyna
rodź. Pjechec ze Zyllc

w starobje 79 lět.

W Zyllcach, 23. februara 1935.

W mjenje wšěch přiwuznych
Rjedźe swójba

Pokhowanje budźe srjedu, 27. februara, dopołdnja w 9 hodźinach na pohrjebnišću w Khrósćicach.

Přiloha k čisłu 48

SERBSKE NOWINY

Wutoru 26. februara 1935

Škórcy w zymje

S cźaśa młodosćże dopomnimy so druhdy na spěwcźk, kotrymž wrócźaze ptaćki witamy a woni nam zbožo swoja. „Wšykne ptaćki pśicźichcźe su, wšykne ptaćki tune!“ tam rěka. A mjes spěwami a mjes cźahatymi ptaćkami so wožebje „drózna, kóž, schórcz se sybu“ wusłyšuja.

W někotrych dźělach Němskeje, drje też na wjacach, tola pak wožebje w bliskosći wjetšich měrtow, wostanje kóž zgluboka symu. Hdyž nětkajke kwacźki i jahodkami roztu, tam ma potom kóž swój dom. Sejwicź pomhaja jeho tej mnohe pjowanske městna pśched wokami a na balkonach, hdyž so hłódnym ptaćkam piza žypa a njebojasu kóž pśichi tym na swoje pśichódze.

Hacź chodźa teź schórcy swoje dotalne swuczenja wopytaśicź? W oktobru mi napadny, so ptaćki žedne cźmowomódre jahody dźiwjeho wina pśichi chłódnizu złodźecź dachu. A brunocźorne khadliczki so z wulkim schkrćom łubichu, tak khćěše hacź so něchtó bliskesche. Bźch je zrodź i dalokosće dwanacci metrow widźał a měrjach je se kóry. Tola mój zuboh „bobry znajeł ptaćziny, wobtrucźi mi, so su to schórcy. Mon teź pśichi tym wosta, byrnjež jemu znapscheźiwił. so su schórcy tola wotcźahnuse. A wopraudźe w běhu tydźenja lic cźrjódka schórcow w zuboh stwje, hdyž dźiwje wino rosćesche, wšyke jahody. Hišcźe w novembru běchu mjesnjsche cźrjódki schórcow widźeć, kotrejž symu z wěstosću spóznał. Teź we druhich kónccźinach su krótko do hód hišcźe schórcy wobtebjowali. Powschitkownje je znate, so schórcy z rasom k luboju njeczahnu, kaž druhe ptaćki. ale po wětšich wotrěkach a so pschi tym po wjedrje złokaju a pschestawki cźinja, pytaju mjtiske krajiny, kaž hornjorheinske runiny, wubolinu rěki Rhony w Južnej Francowskej. Tohodla jej myślach, so mjse wjedro nětcźischeje symy je jich pohnuło, dlěje vola naš wobtacź. Wschi wjetšej jenje hižo so zhubja. Tola teź w symnych dnjach wulkeho rózka su schórcy w kraju wostałe, schtož ludźo wobtrucźa. A nětko hižo powschitkownje so wrócźeja pocźinaju a hedźa tu a tam w zahrodkach a hwisdaja jej swój powitanski spěwcźk.

„Schtoż nam sjewja nabobne,
K wutrobje wšacź mamy;
My teź chcemy kedźbliwi
Tudy być a spokojni,
Spěwacź, dźěkacź, wjeselí —
Hacź wšo dokonjamy, dokonjamy!“ -e.

Krej a sylzy na wołtarjach złota

Pucźowańšći dopiš ſ Mekśika.

Quadalajawa, we wulkim rózku 1935.

Hdyž mój pucź mje wjedźeše pśeti a pódlu pśches pśiwany, bajkojty kraj, kiž niz jenoż we wšichich pocźahach, ale teź w swojej geografiskej sćerkokosći tak spodźiwne napscheźiwnosće pokazuje — žuche, puste schtepy a luźesne doliny, płodne runiny a zněhowe horiśa, njepśehlupne dubowe a jědkowe lěsy a spodźiwne hobrske kakteje — stupich tu na kraj, so bych so na pucźowanje do bajkojteho źwěta Sćrjedźnjeje Ameriki pschihotował. Němski konsul tuteho uniwersitneho města ſ 150 000 wobydlerjami cźinjesche mje znateho ſ domorodnym wucźerjom wyšokeje schule, kiž mi spuschćamneho wjednika, direktora laboratorija swojeho botaniskeho wustawa, zobu na pucź da. Lěpschego žej njemóžach wuzwolicź, hacź tuteho stareho, cźernobarbotyteho muža se ſlěbornymi włosami, kotrehož pśedwonitši bjes dwěla do prawobydlerjow tuteho kraja słuschachu.

Sažypnjeny paradiš.

„Sym, najlubšchi knježe“, sapocza starš, „źwěrny sym cyrkwje a stata. Rěcźu, kaž pślyschcźe, schpanischcźinu jako swoju macźerinu rěcź a wěm, schto ma so mój wótzny kraj Europje dźakowacź. Druhdy pak sacźuwam jeru bolosći bohatstwow dla, kotrejž su cźrjódły Fernanda Cortesa snicźili. Niz jeniž, so wot swojeho knjesa profesora, kotremuž słužicź śměm, nawuknych, we wopśimnach krajiny cźitacź, ně — teź spěwazy hłóz mojeje krjewje podawa mi gonjace wobrazy, kak rjenje je nětdy tu w kraju było. Hladajcże jónu na tutu górku, na kotrejž bohrske kakteje rostu. Tam rosćpschećerjasche so mjsto Montesuma! Wono bě zyle hinasche hacź nasche nětcźiśiche města w kraju. 300 000 wobydlerjow mějesche, wschitcy chodźachu w słotych drastach. Je Wam znate, knježe: Stare Mekśiko bě derje rjadowany kraj ſ mnohimi sastojnikami. Kral powoła bjespopsrowjnych semjanow w kraju sa žudnikow. Wobtykanje tutych so se śmjerću khłosta. Sa to wudźerźowańske stat wschitkich sastojnikow. Zich słužba trajesche wot ranja hacź dwě hodźinje do ſtónckła thowanja. Pschi tym kčěješche wikowanje je źlěbrom, ſłotom a kopram. Słoty proch w pjerjowych trostach, zun w kijach (Barren) běchu pjenjezy, dawki njetkrćźachu kraj a tak poddani njewothudnychu.

Kral starasche so źwědomnicže wo swojich. Njedaloko jeho broda ſ 20 wrotami stejesche palašt, kotryž hospodowasche lutych bědnych. Wšykne wosoby, kotrež njeběchu k dźělu khmane, wudźerźowasche kral wot dźěcźatych lět sem. Zim so tam derje dźěsche a starschi słědnichu swoje dźěći, so bychu tuźanu hudbu wuźiwałe. Najwjetschi templ Starehu Mekśika sastarachu 5000 měschnikow a pomocznikow. Dom sa dźiwje śwérjata wudźerźowasche Montesuma a dasche ſ tym 1000 słužobnikam dźěło. Pódla stejesche ptaći dom, kotryž 300 ludźi wothladachu. Niz jenoż mjlosćiwe bě měrjo Montesuma, ale teź žylne. Na triumfowym palašcze wójnskeho boha błyschcźachu so 136 000 nopow sarażenych njepschećelow kraja. Cortez je je licźicź dał, hdyž da kražne město sapuścźeć. Ssamo njewólnizy chodźachu w kražnych drastach. Haj, knježe, běchu teź njewólnizy, kotrychž měrjachu město dźěći. Njeźmě-

Ert abo rot

(Hišće njewočišćana pěseń)

Też ert je Bóh tón Knjez mi dał,
Zo bych jón zdobnje wužiwał. —
Z nim njesměm swarić ani łžeć,
A žanom' hubjeńcej so smeć.

A njepóccíwe słowo mi
Na jazyk zajěć njedyrbi. —
Z tym ertom dyrbju modlić so
A khwalić Boha w'eršneho.

Mam do erta čiste słowa brać;
Cheu jasnu wěrnosć powědać;
A pśknje wučić maluške,
Zo erćik pobóžnje jim dže. —

Tón wbohi, hlej kiž němy je,
So z ertom modlić njemóže. —
Jón pak, joh' wzawšći do njebja,
'mu Bóh tón jazyk wotwjaza.

Tam z jasnišimi ertami
My chcemy Boha khwalići,
A haleluja jandźelske
Jom' wyskać do wšej wěčnosće. Radyserb.

Přilopk

Njedźelu 100 000 wopytarjow autowoje wustajeńzy w Barlinje.

Wustajeńza automobilow a motorsikich kolow mějesche sawdźenu njedźelu najźiwlniši wopyt wot dnja wotewrjenja. Niz mjenje hacź 100 000 wopytarjow je źełi na tutym dnju wustajeńzu wobhladało. S tym je jeje wabjaca móz wšchitke wocźakowanja pschetrjechiła. Hacź do njedźele źmědźeše wustajeńza rekordny wopyt wo 600 000 wožobow sapiśacź.

Ssmjerć pschi wodźidle.

W Podmoklach (Bodenbachu) w potnóznych Cźechach mějeźel pschenajeńšeho automobila Franz Friedrich dźachu so pschećiwo swojej woli dale pschedacź. Khudźi ludźo wudachu so do mjeseho njewólnistwa. Mile tohodla, dokelž nastajnje strach wopowanja njehrozesche.“

Cźsiche dowjedźe mje starz ſ wopornemu kamjenjej, kotryž spodźiwne znamja pschikrychu. Kaž by so jemu dusćha wujaśnitla, rěcźeše wo

„keli wopornego kulta Aśtekow“.

„Knježe, sće tu w kraju wulkich napscheźiwnosćow. Cźłowjek so w Starym Mekśiku cźesćeše a so sastarowasche. Lěkarske wumjeśtwo tu dawno do pschikhada Europjanow kčěješche. Wěši Totkelop a wojerźy Aśtekojo, naschej prorodaj nimo Majas, mějeschtaj wobwrótnych chirurgow, kotrejž nóz wubjernje trjebacź wědźachu, teź khoreho do operazije sasparnichu. Njedźiwajsy teho kurjachu so wopornischcźa na wyšokich dnjach kulta (bohaſłužby) ſ cźłowjeśkeje kreje! Niz jenoż wójnsy jeźi so sarěźachu, nź, k najwyschschemu swjedźenjej też swobodny młodźenz a póslanske wopory liczachu po dusentach. Na tutych „worjołych kamjenjach“ pschinješe so słowny wopor. Dalšo so pschihotowanje. Wuswolenemu dawachu so bójśle cźeśeze. Drasćapcy jeho ſ drastu jeho pschihoha, ke kotremuž měrjeche so wopruwacź. Kóżde zadanje so jemu dopjelni, ale wobstražowachu jeho kruce. Macźerje pschinjeżechu k njemu swoje dźěći, so by je pożehnował. Khori wlećeźechu so k „wopornemu“ cźłowjekej, so by hojazu ruku na nich położił.

Potom pak pschidźe wulki dźeń, hdyž so wosoby na wopornischcźo wjedźechu. Wobraz pschihoha bě na wokrjołowym kamjenju pschipraujeny. Swjedźeńšny pyschenj mějeschtaj dźerźachu cuzy, nosy a hłowu muźeźechu, kiž bě na kamjenju pśched nimi wupschestrjeny. Nětko pschistupi wujschschi měschnik. Hižo sahanjeschе so ſ wótrym kamjentnym nožom. Sadrěwk wotewri hrudź, nóz śleźi na stronu a prawiza wuttorhnje žiwu, dyrkotaju wutrobu ſ wopornego cźeła. Dźeźi ju słónzej napscheźiwo a potom cźiśnje ju hischcze pyrjace mjaso pśched pschihoha. Wutroba, knježe, je dusćha. Wona słuschi boha, so by so ſ njej jeźiłnił! Cźsto pak słuśeśche ſ hoścźinje a kóżdy dosta po swojej dostojnosći swój podźeł. Jědźeźiche so ſ majbowym khlebom a kakaom. Sćurowje, knježe? Druhe cźaśu, druhe nałožki! Pomyślicże žej na schpanischich wojakow, kotrejž nasch lud mordowachu stota dla, kotrež naschi ludźo mějachu.

Hdyž wlodyk wumrě, balsamowachu jeho cźelo wumětšizy a pyschachu jeho. 7 semjanskich žonow so jemu wopruwasche. Schlachotne, rjane, młode žónske. Běsche to cźesćs za nich! Wěsće ju płakale a dyrkotale w nozy psched wopornym źwjedźenjom, dokelž cźłowjek je źłuby. Kacź bychu ho cźesćeze sa swoju wožubu wdale? Wschitke wěsće niz!“

Stary Mekśikan mjelcźeśeze. Spodźiwne wjeczorne serja stejachu na njebju. Běchu kaž krej na słotej podlohy, a tola bě to jenoż źiwjenje cźerźaze błónzo, kotrež ho tam kražnje wotrażowasche. W. H.

Krej a sylzy na wołtarjach złota

Pucźowańšći dopiš ſ Mekśika.

Quadalajawa, we wulkim rózku 1935.

Hdyž mój pucź mje wjedźeše pśeti a pódlu pśches pśiwany, bajkojty kraj, kiž niz jenoż we wšichich pocźahach, ale teź w swojej geografiskej sćerkokosći tak spodźiwne napscheźiwnosće pokazuje — žuche, puste schtepy a luźesne doliny, płodne runiny a zněhowe horiśa, njepśehlupne dubowe a jědkowe lěsy a spodźiwne hobrske kakteje — stupich tu na kraj, so bych so na pucźowanje do bajkojteho źwěta Sćrjedźnjeje Ameriki pschihotował. Němski konsul tuteho uniwersitneho města ſ 150 000 wobydlerjami cźinjesche mje znateho ſ domorodnym wucźerjom wyšokeje schule, kiž mi spuschćamneho wjednika, direktora laboratorija swojeho botaniskeho wustawa, zobu na pucź da. Lěpschego žej njemóžach wuzwolicź, hacź tuteho stareho, cźernobarbotyteho muža se ſlěbornymi włosami, kotrehož pśedwonitši bjes dwěla do prawobydlerjow tuteho kraja słuschachu.

Bobak:

Zejhrawaj, zejhrawaj „Pierunje“!

13] (Pokračowanje.)

Wšędny, derje wukubłany a „přistojny“ měsćak nós sćahuje, hdyž jenoż spomni na tajku městnosć. Ja njejsym tak łoskočiwy. Wandracy su też ludźo, druhdy hišće nadobniši hač tamni dostojnicy z běłym khornarjom. Nimo toho, znaju z nazhonjenja hóršu městnosć hač wandrakownju, potajkim tu wostanu . . .

Witanje drje runje jara přijomne njeje. Pólcaj tu pyta někajkeho ćeknjeńca. Nó, to přeńdźe.

Hoscźo wandrakownje běchu zwjetša dundacy, kiž běchu pućujo k ranju dóšli hač k samym pólskim mjezam a nětko tu ćakachu na składnosć dostać so přez pólsku Pomórsku do Rańseje Pruskeje. Dźěłajo wo dnjo pola burow na polu chcychu sej zasłužić trěbne pjenjezy k żeleznickej jězbje. Sćesć hriwnow so tak ruče njenadźěła, hdyž sy při tym hišće z khlěba. Hewak to běchu cyle přijomni towaršojo, tuči dundacy rěznicy, molerjo, přistajeńcy . . . Spřećelich so hnydom z młodym přistajeńcom ze Saksкeje, kiž njemějo zasłužby, bě z kolesom na puću do Rańseje Pruskeje, zo by sej kusk swěta wobhladał, přjedy hač zastupi do rjadow dźěłaćerskich dobrowólnikow. —

Móžach so tu darmo wukupać, hornc butrańki dostach darmo, potom móžach za 50 pjenjezkow spać w městnosće za „samopłaćacych“. Nó, poćehnje běše nowe, běłe. Zo běše zawk twjerdy kaž kamjeń, mje njemyleše, přetoż na tajke nješto běch měł składnosć so zwućować . . .

Tak słódny dřemach we Wjerchowskej łěhańni najebać smorćenje dźesać samopłaćacych a darmotnych sobuspańcow. Druhi wotrězk mojeho wulkodundanja bě so skóńčił na pólskej mjezy pola Chochowa.

III.

Corna njedźela.

Wo żeleznickej jězbje přez tak mjenowany „pólski koridor“ mjez Němskej a Narańšej Pruskej so před lětami hrózbne powěsće roznošowachu . . . Dorje żeleznickich wozow a wotdźełow so pječa zezamkaju a zazygluja. Nichtó njesmě z woknom hładać. Do woza stupja pólscy strażnicy a wojacy z natyknjenym bajonetom na třelbje . . . Pobrachuje hišće powěsć, zo pućowacym woći zawjazuja.

Njedźelu rano synych so we Wjerchowje do ćaha, kiž měješe mje njesć přez kruch Pólskeje do Narańšeje Pruskeje: Wóz z němskimi pućowacymi so připowěsny pólskemu ćahej. Pólscy żeleznicarjo słužbu přewzachu.

Pólscy zastojnicy . . !

Su zdwórliwi a elegantnje zdrasćeni. Na tym spóznaješ Polaka. Smějkotaju so přećelnje a lubozne kaž Jan Kiepura. Kholowy maju bjezporočnje wuhładkowane. Elegantne črije so błyšća kaž drachowe kholowy. Zo bychu sej dodali trochu zastojniskeje krutosće a nahladnosće, su čapkowy pask puščili na brodu.

W Chojnicach, přenjej pólskej staciji, trochu dlěje čakamy. Na přistupniščU pólscy strażnicy tam a sem khodźa. Maja jara wojeński napohlad. Tomu wosebje polěkuje hobrska špódka při čapcy a čapkowy pask pod brodu. Surowje hladaju, kaž so słuša za pólcaja .

A hewak, durje so njezamkaja, žani strażnicy we wozu . . . Jenoż napis we wozu će na to kedźbneho čini, zo je zakazane, z woza wuléć, dołhoż tutón je na pólskej zemi . . .

Jědu po tej pólskej krajinje, po kraju starosłowjanskich Pomorjanow . . . Hona, pola, łuki, jězory, lěsy nimo leća . . . Mało sydliščow, mało wsow a hišće mjenje městow wuhladaš. Jenoż něšto króć ćah zastawa, w Starogradźe, w Tćewje . . .

Přez tři hodźiny ćah jědźe po pólskim kraju. Wopuščiwši Tćew přeńdźemy řeku Wislu, kralownu pólskich řekow. Po hobrskim řečnišću wala swoje žołte žolmy k połnocy k Baltiskemu morju.

Po dołhim, njesměrnje dołhim mosće ridruje ćah do kraja swobodneho Gdańska. Přeměri runinu, runinu kaž blido. Same łuki a łuki, mało polow. Wšudźe hrjebje a hrjebički, zelenu płoninu přehrodźuja. Krajina, kaž naše delnjoserbske Błóta, ale bjez tych wólšow pódla hrjebjow, bjez keřkow a lěsa, kiž našim Błótam dodawaju hake rjanosć a powab . . .

K ranju so rysuja na wobzorje wobrysy města z wěžemi, z mócnym hrodom . . .

ſkej puczuje. Półjaŋ hoſczo nimo Barlina też Drjeſdżany, Lipſk, Weimar, Nuruberg, Mnichow, Garmiſch-Partenkirchen, Frankfurt n. M. a Köln wopytaja.

Schuschniggowe rozrěčowanja w London'e

Diplomatiſki roſprawjeŕ Londonſkich nowin „Daily Telegraf" k Londonſkemu wopyſej awſtriſkeho ſwjaſkowneho kanzlera Schuſchnigga a jeho ſwonkownemu miniſtra Berger-Waldenegga naſpomnja, ſo je Schuſchnigg po ſdaću ſ wunoſchkom ſwojich rozrěčowanjo w Pariſu ſpokojom, ſchtož ſkrucżenje politiſkeho położenja w pſchidunajſkim kraju naſtupa. W formje tuteho plana chże ſo wón pjecża ſ jendżelſkim kniježeſtwom rozrěczowacż. Pariżſke rozrěczowanja a potom, kiż je jendżelſke kniježeſtwo do cżaża dało, ſu awſtriſkeju miniſtrowi pjecża pſchepiwedżiże, ſo wokomik ſa roſpomnjanje bórſoumneho nawróta Habsburgſkich njeſe pſchihódny. Tehodla Schuſchnigg ſe naſtupjerjemi jendżelſkeho kniježeſtwa wo tym njerěcżi. Wón pak chże jendżelſke kniježeſtwo proſyczż, ſo by Awſtriſkej pomhało, ſo by w bróſnjenju ſwoje wine prawo ſaſo doſtała. Wón chże tuto żadanje pjecża tak wuſprawnicż, ſo dopomni, ſo je to dla ſakhowanja ſmiſkowneho porjada nuſne.

Wo pſchichodnych francowskich manevrach

Po franzowſkim wojeſkim programmje ſo letſa ſaſo tójſchto manevrow wotmeje. Nekotre mjes nimi wożebitu kedżbliwoſcż ſkubżuja. To płacżi wo wěſtych nowych wójnſkich methodach a też wo nowym ſeſtajenju jenotliwych wotdżělenjow. W ſeptembrje ſo pola měſta Mailha wulke manevry pſchewjedu. Na nich ſo tři diwiſije wobdżěla. To budże prěni manewer, pſchi kotrymż ſo tři motoriſowane diwiſije nadobo do wojowanja póſcżelu.

Njeſměrne powětrowe brónjenje Sowjetske'e Ruske'e

Pſchi ſkładnoſcżi 17letneho wobſtaċża Cżerwjeneho wójſka a namórniſtwa je organiſazija, kotraż zivilne wobyklekſtwo wojeſcż wukubluje, wojſewika, ſo ma tuta organiſazija, kotraż ſo Oſſoaviachim mjenuje, 13 238 000 wożłonow jako ſobuſtawow; wona wobſtejdżi 113 ſchulow ſa lekarjow a 2000 ſchulow ſa lekarjow ſ płachtatymi letadłami a mnoho druhich pſchiprawow. Nimo teho organiſazija motoriſowane wotdżelenje wobſtejdżi, kotreż 20 000 błonkow (Zellen) wopſchija a pſches 1500 wunucżerjonow ſ nědżbe 450 000 wożłobami, kotreż letarſke wumělſtwo ſtuduja. Młodżina je we wożebitej organiſazjiji ſjednoczena, hdżež ſo nědżbe 250 000 10- hacż 15ětnych hólzow w ſtżelenju wunucżuje. W organiſazjiji Oſſiviachimje wobſteji też hiſchcże 9 wożebitnych letarſkich ſchulow ſa żónſke, kotreż ſo ſa żónſki letarſki doroſt ſtaraju.

Programmowaka rěč bołharſkeho miniſterskeho preſidenta

Bołharſki miniſterſki preſident general Slatew je njedżelu w kralowſkim dźiwadle w Sofiji programmatiſku rěcż měł. Rěcż ſo po zyłym kraju ſ radiom rożſchěri a wſchudże wulki ſajim namaka. Miniſterſki preſident ſkrótka położenje ryhowaſche, kotreż je ſo 19. meje 1934 ſapoczało, jako dyrbjeſche wójſko bo politiſkich wojowanjow ſapſchijimnyċ.

Wójſko budże tak dołho kontrollu nad mozu wukonjeċ, dołhoż ſtatej ſtrach hroſy a doniż ſo ſtatne żiwjenje ſaſo na ſacżuża ſednoty njeſakożnje. Wójſko je teje myſle, ło może ło to ſenicżżo ſ wuſkim ſhromadnym dżełom a ſ dowěrjenjom mjes krałom, ludom, wójſkim a inteleſtualnymi dożpěċ.

S rażuym wuſnaczjom k monarchiji general Slatew na to wo ſnutſkownym położenju rěcżeſche. Kniježeſtwo ło na kożde możne waſchnje poſtara, ło budże moraliſki ſwiſł wſchitkich Bołharjow możny. W tutym ſwiſku moża ło wſchitżo jako ſtawy jeneje nacżionalneje ſhromadnoſcże cżuċ. Nowy ſtat ło ani na ſwadu mjes kłażami ani na wojowanje mjes ſtronami njeſepjera.

Wo ſwonkownej politiży Bołharſkeje ło miniſterſki preſident Slatew k myſli měra a ſhromadneho dżeła wſchitkich ſtatow wuſna, wożebje pak ſe ſużodnymi ſtatami. Bołharſka ſwonkowna politika ło njepſchemėni.

Paraguayſka ze Zwjazka ludow wustupi

Paraguayſke kniježeſtwo je ſobotu w Genfje notu pſchepodało, w kotrejż woſjewja, ło Paraguayſka ſe Swjaſka ludow wuſtupi. W nocże ło praji, ło je ſadżerżenje Swjaſka ludow w ſwadże dla Chacokraja Paraguayſku żara njelubje pſchekhwapiło. Każ ło ſ Aſunżiona powė, paraguayſke nowiny ſ wulkim ſpokojenjom wo tutej kniježeſtwowej krocżeli piżaju.

Irakſke kniježeſtwo wróċżo ſtupiło. S Bagdada ło powė, ło je irakſke kniježeſtwo pod Aliom Jawdatom Beyom wróċżo ſtupiło.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 26. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Hdyż łėni prosy, tehdy Bóh'sby Knjez drėma.
Přiſtowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 728, hygrometer plus 1, najwyſchſcha dnjowa temperatura 8 ſtop. cżopłoty. Dżeńża rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer plus 2, najniżiċha temperatura we nozy 3 ſtop. cżopłoty. — Szyrina niżina cżehnje mjes połnożnej Němſkej a Skandinawiſkej k ranju. Sa njej je ło ſymniſchi powětr ſ połnożnych tónczin pſchibliżił. Tohodła ſmėjemy ſaſo ſymniſche a hrubiſche wjedro. Na horach ſaſo knucżiſcho njerjinyċ ſapoczinjė a ło nowy żneh pſchidże. Też w runinach wjedro njebudże jara na naſtėne wjedro motane. Tola mamy nadżiju, ło ło ſymna powětrowa żolma bórhy ſaſo pothubi a ło hrube wjedro bórhy ſaſo ſaſidże. S połnocy Iſlandſkeje ło nowa niżina pokaſuje, kotraż ſymnym wětram puċż ſalehnje. — Jutſje ſrjedu błónczżto 6,51 hodź. ſkhadża a żo 5,36 hodź. Mėżaczk ſthadża jutſje rano 3,04 hodź. a thowe ło południa 10,17 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſkiſchu ſrjedu: ſymne a njewobſtajne, połdżiſcho ſaſo trochu milſe wjedro.**

*

Rozdżelenje ryhowu ſkutka ſymſkeje pomocy 1934/35, Budyſkeho měſtneho wjednistwa.

We wobluku ſkutka ſymſkeje pomocy 1934/35 ło potrėbnym, kotiż żu żo w ſkutku ſymſkeje pomocy 1934/35 pſchipowėdżili, ryby (ryhowy filet) rozdżėla.

Lėpſchiſke liſcziti k tomu żo

ſchtwórtk 28. februara 1935 wot 9 do 2 hodź. bjes pſchetorhnjenja

w domje młodżiny na Karolinej dróży 6 wudawaju.

Kożdemu potrėbnemu a kożdemu żobuſtawej jeho żiwėjhy wotedawa żo pok punta ryhowego fileta.

Pſchi wotewſaczu lėpſchiniſkich liſczitkow ma ło ſa kóżdy punt 10 pf. ſaplaczicż. Pjenjeſy maju żo wotlicżeċ żobuſpchinjeſcż. Pſchi wotewſaczu ryhy ma ło ſawalenja papjera żobuſpchinjeſcż.

Wupokaży, każ kharika bjesdżėlocże, rentowe liſcziny a tehorunja, maju żo na kóżdy pad pſchedpokaziċ.

Poſdżiſche pſchipowėdżenja, hacż żu tu naſpomnjene, njemóża żo wjazy wobkedżbowacż.

Skutk ſymſkeje pomocy 1934/35 měſtne wjednistwo w Budyſchinje.

*

— **Pożedżenje podkrjeſneho wubjerka Budyſchiſkeho hamtſkeho heſtmanſtwa.** W pożedżenju podkrjeſneho wubjerka, kotreż ſo póndżelu 25. februara 1935 w poſedżerni Budyſkeho hamtſkeho heſtmanſtwa wotmė, hamtſki heſtman dr. Sievert najprjódżay wo roswiċu njeſaſtużeſtwa w Budyſchiſkim podkrjeſu roſprawjeſche. Prėni krócż po dléſchim cżaſu je w podkrjeſu liczba dżeſkonjemėrjow wotebėraka. Nuſowe dżėło je k tutemu ſwjeſelajemu roswiċu ſ wulkeho dżėła dowjeda. Tertilowa a kamjenjowa induſtrija matej ſaſo wjaz dżėlacż. Też w druhich induſtrijach je ło dżėlawoſej wożiwika. 15. januara liczba dżėkonjemėrjow 6006 wucżini a 15. februara bė na 5751 ſpadła. Bjesdżėlocżėj je ło wożebje wotpomhało ſ „ſelėpſchenjom a cżiſczenjom hatow a łużow, ſ kleponjom kamjenjow, twarjenjom puczżow a ſ dżėłom w ſėſach. Też druge gmejny móża hiſchcże żehi ſwoje łuże a haty ſ pomocu nuſoweho dżėła wurjeżiċ dacż, ſa to ſ pſchiſłuſchene pjenjeſne ſrėdki hiſchcże njejſu pſchetrjebane. W tutej Budyſchiſkí podkrjeſ na 9. měſtnje ſtejt, mjes tym ło je wón ras na 17. měſtnje ſtał. To je ſwjeſelaczy wuſpėch. Pſcherėſt w podkrjeſu 13,5 wucżinja, w kraju 24 a we Němſkej 10,5 na 1000 wobyhlerjow, tak ło ſmy w Budyſchiſkim podkrjeſu hiſchcże pſchezo tėhżo wyſche pſcherėſta Němſkeje. To by dyrbjało wſchitkich poſmuċ, ſo buchu domjazej induſtrijo wżaſy ſkaſanow pſchiwobroczżile. Wobcżeżnoſcże móża naſtacż, hdyż budża nowſowe dżėła ſkónczene. Tola potom ło naléne dżėła ſo poczżnu. — Wot němſkeho ſtata je Budyſchiſki podkrjeſ k wołożenju ſpomożeſtwowych cżeſow ſa januar 1935 15 769 hriwnow a ſa februar 1935 14 606 hriwnow doſtał. 9. rata krajnych ſrėdkow k wołożenju ſpomożeſtwowych cżeſow 22 000 hriwnow wucżinja. — Jeno

---

Wjaczſław Sierożewſki:

Zamórſcy djaboljo

44] (Pokraczowanje.)

„Nichtó na tym wina njeje, ło pſchipadnje żemi żo ſabłudzich, ale też ja ani żo njeczżuju ſa to ſamolitwiti. Njeſhodżu żo do żiwjenja! Budu myſlicż, budu żo prózowacż wo dokonjanoſcż a mudroſcż."

Pokaſowaſche wſchak żo, ło bėſche cżekanje wot żiwjenja wjele cżeżſche hacż bė żehi myſlik. Pſchetoż każ powėtr a żiwėło bėſche wono wſchudże, a ſtajnje ſnowa pſchenėſe jeho nėżnu duſchu. Ssamo w cżichich, liwkich nozach, hdyż ſ bjeſpjańoſcżu ſprózneniu żo ſdaſche, ło jenoż wón ſam na zyłym ſwėcże je wotucżeny, dyrbjeſche ſ wotewrjenym woknom ſpóſnacż balkon wonka na cżornej rėzy piſane ſwėtleſchka pluwazych cżajomnizow a ſynki mjeſcżo dychażeje budżiċ k njemu pſchilėtowachu. A tute ſłabuſchcże, zunje dótknjenja roſplonjenjachu njeżmėrne, ſtajnje ſnowa żo wróċżaże żedżene, kiż pożom jónu żo nahle pſchetorże ſ hróbnymi ſacżiſchczenji.

Pſchiżdże horże a żuche łėcżo. Naléthnje deſcheże bėchu wulwoſtake. Cżrjódy łuchi, wużmahnjenych burow żo walachu do měſta najpelnjejo pſchiſtaw a haży. Njeżmėrne żyły ludżi dżėło pytachu, bė wjele proſcherjow, wjele paduſchitwow a ſchkerjedżėjżow. Wſchudże rėcżachu wo hłodże a łbėżu. Brjeſki, kiż dyrbjeſche dżeń wote dnja żo tłóczicż pſches tutón harowaty, żmjerdżaty lud, po nėcżim pocża wotelnjowacż żobuſtejnoſcż. Sėſchiſchcże łkecże a ſtonanje, widżeche proſchacżej wocżi na żo łożenej, tola pſches ſacżucże ſamżneje bjeſmocży bóżdże łkónczinje k tomu, ło jemu bu wſchо jene.

„Schtoha móżu cżinicż?" myſlėſche pſchi żebi a jenoż najſhrobliſchich proſcherjow ſ drohymi ſalmożnami wotpowaſche.

Jónu pak pſchiżdże Serge zyle naſtrójany do wopytowańje a Brjeſkeho direktorej ſaiwola. Wſchitkżu pſchiſlaſejżu ſ kenżiże ſtejachu na łkhodże pſched wutwarkom a wuſtrójeni bładachu na wrota, ſesahy kotrymż bė ſtyſchicżej hara a hrożenje. S kżenj wobronjeni ſtrażnicy hrożachu ſdżerżecż ſaſunwy a bjes rady bo wohładachu ſa żwojimi „knjezimi".

„Dżiże a rėcżże ſ nimi. Wy najlėpże kżinſki mózecże, a ludżo waż rady maju. Smėrnicże lud a projże jenu, ło ło wſcho dopjelni. Njech żej wyſnoł ſapóſtanzow, kiż jich żadanje nam pſchednjeju! Skónczenje, prajże jim, ſchtoż chżeczże! Jenoż jich tak dołho hacż możno ſadżerżeże .. Njetrjebaczże ło bojecż . . . Hižo żym pópkał po polizaju . . ."

„Potajtim . . cżehodła dyrbju ja . . ?"

„Cżehodła? Tu dże wo naſche żiwjenje! ſadżerżeże jich, dołhoż móżeżże! A ſnadż ło Wani poradżi, jich pohnucż, ło wotenhu. Cżim lėpje budże ſa naż a . . . ſa nich!"

Nojhorjeny wuhlądże Brjeſki pſched wrotka, kiż ło ſa nim hnydom ſaſzu ſamkhnuchu. Pſched nim żmjerdżeſche, ſa kobłkom, potom a hnojom. Wjele ſtow dłyſkotatych wocżow w hróſhnych wobliczach ło k njemu wobroczi. Njeſbojeſche ło, pſchetoż mnohich ſnajeſche a cżi też na jeho próſtwu poſthachu a druhich ſmėrowacż ſyntachu. Tola hara a rejeża w ſadnich rjadach njepſchesła.

„Woczińcże wrota!" wujachu. „Njech nam pjenjeſy wróċża . . . Hdże je ſtaroſta? My njechamy Wanja! Precż ſ tymi łchſeſczanſkimi pżami!"

S jich wolanja a powołanja ſpóſna Brżeſki, ło pſchedewſchimi bėchu njeſpokojni ſ Wanjom, kotreżoż winowachu, ło je jich potlóczował a ſ wożebitymi dawkami wobſchudżił. Sapſchija naraſ, cżehodła bė „jenas nawjeczornych wrotow" w pożlednim cżaſu dobył wożebitu pſchichilnoſcż direktora, ſ wotkeł bėchu pſchiſchcże łkrėdki k wſchelakim wuhotowanjam w domje. Brżeſki bė żam hobu wużiwał tute łėpſchiny a tehodła nėkło we wulkoſcżach ſtejeſche pſched ſtórżbnikami.

„Wań je moje mjeno wopanzał a naż wſchitkich do njeſboża ſtorhnył. Hdże woſtanje je żwojej żiwóżbu, hdyż jeho tu wucżerja?" myſlėſche pſchi żebi.

„Njech ſaſo placża każ pſchedy . . . Njech ſaſo wſchędnje mſdu wupłacża! Njech Wanja wucżerja! Njech ſpowala wuhnje, kiż njebjo wużnuchuja! Semja ło ſpali ſ waſchimi wóhnjemi!" njembrjeſche ło lud.

„Wuſwołeże tola nėkoho", ſawoła Brżeſki, wuſwołeże nėkotrych. Njech pſchiżidu a direktorej wſcho rjekmu. Jenoż khwataicże, khwataicże . . . dołhoż je hiſchcże khwila!"

„Njech żam pſchiżidże . . . Abo njech wrota woczżinja, wſchitcy pódżemy."

„Wy tola wſchitcy naras njeporóżeżże . . ."

Sa khwilku bu cżiſchiſcho. „Je wėrno, ale . . . Bojimy ło, bicż żamí! Nichtó njebudże cżuwcż."

„Njebojeże ło! Ja tu pola waż woſtanu jako ſaſtajenz.

Jenoż khwataicże, khwataicże! Sſym pſcheſwėdżeny, ło direktor wjele pſchiſłuſchi!"

Pobłada njemėrnje pſches hłowy luda k měſta. Mnoſy ſam też pohladachu: wot naſdala wotdżelenje mandżiſkich jėdnych pſchijėcża.

„Cżėkajceże! Sabiwajeże! . . . Pſcherada!"

Kamjenje pſchiłėtowachu a na wrota wrjeſkotachu. Prjedy hiſchcże, hacż bė Brżeſki mėt khwile, wucżekachu k wrotkam, jeho potorhachu a wón ſhubi wėdomje.

*

Hakle w direktorowym hydlenju ſaſzu naby wėdomja. Jeho hłowa bė ſawohalena ſ mokrym trėnjom a njeżmėrnje bołeſche. Jeho towaſchſojo wokoło ſtejachu.

„Schto je ło ſtako?"

„Ské, ſlé! Wulka ſchkoda je naſtała . . . Ssuſchcżenje ſ roſbita, położża wunoſchka je ſniczena. Tola Bohu hłaj, ło ſcże ſaſo wėdomja nabył. Mėjeſche napohlad, jako bi Waż mupóżłał k ſarażenju. Kak wam je?" woprascha ło direktor ſtaroſcżiwy.

„Wſcho mje boli."

„To dale niczo njeje! Koſcże ſu zyle . . . Mėjoſcż to, dożcżini! Bojachmy żo, ło ſo wukwawicże . . . Sdżėkujte Rubjeżniży! Wy ſcże hiſchcże żdoże mėł. Tſo ſtrażnicy a Serge ſu ſarażeni", troſchtowaſche jeho ſapiżowaċ.

„Serge?"

„Haj, dżiſche waż ſchitkacż. Hdyż njebychmy pſchiſchli na myſlicżku, żbkacż wodu na tych njedocżinkow — njewėm, ſchto by ło hiſchcże ſtało. Bobrita ſ haży hiſchcże k temu pſchiżidże. Żałoſtne, każ ło tuczi pohanżo woły boja."

„A . . . Wań . . . je żiwy?"

„Je. Budu jeho dyrbjeċ won cżiſczinyċ. Schkoda, ło wuſchikmy . . . Njejſcże nam ſwoja pſchinjeſł, knjez Brjeſki!" direktor ſaſzu rjekmu.

„Serge . . . Serge . . .", woſpjetowaſche franjeny ſ njemėrnym wócżkomaj.

„Smėrnicże ło tola! Schkoda, ło ſmy wam to praiſſ. Khort naj naż, ſcże wy cżuczżiwy! Smużity a pſchi tym mł khaby. Wėſo, tón pachoł ma ło woſzarowacż, ale my ſ khinje żmy na taſke nėſchto ſmucżeni. Sa to ſkónczże też doſtawamy wjazy mſdy. Khinjenjo budża dyrbjeċ ſ gowej marſeri płacżiċ wyſoke żarunanże. Stara ſmė ło derje do żwojeje żmjerczże", błedżeſche ſapiżowaċ.

(Pokraczowanje ſcżehuje.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za póńće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čiśći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěśtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcańske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr. 48 — Budyšin — Wutoru 26. februara 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Hitlerowa rěč w Mnichowje

Wo Hitlerowej rěcži, wo kotrejž wčera hižo ſ krótka pisachmy, dźensa hišće wěcej wěstotnych podrobnosćow. Jako běše wón ſwojich towaršichow a ſobuwojowarjow powital, wón na pśicinu pokaja, kotrejž žu jeho pohonjale, ſo by tuto ſjednoćenśiwo saſožił. To je była wěra do Němſkeje a wěra do němſkeho ludu. Wjednik cełemu wobrasej hłubokeho poniženja pśichopłuchariam do ponjatka wrócił. W tutym cźaſu je była jenička wěra do Němſkeje, kotraž je jeho na jeho městno ſtajiła. Sdobom pak běše to wěra do druheje Němſkeje, kotrejž tehdy hišće dźeše. Jako wón tehdy pśeni króć rěcźeše, běše nazionalſozialiſtiſki programm najwětſche pśichopwědźenje wojowanja tuteho lětſtotka pśeceźiwo tutemu cźaſej, pśeceźiwo duchej tuteho cźaſa.

Woni běchu tehdy wſchitcy ludźo bjes mjena a bjes pjenjes. Tohodła wośnamjenjeſche jich rozſud njeſmérne pśehedźowace. Pśichi zylym ſwojim wojowanju je wjednik ſkazuje myſl laſtupował, ſo žo njeſmé do žaneje wopačneje ſolidarnoſce podaćź. Tuto hešło je něſto ſłónčnje k wulkemu wuſpěchej dowjedło. Nazionalſozialiſtiſka ſtrona běſche tehdy jenož tſichébła mjes politiſkimi ſtronami, pśeceźiwo kotrejž žo powſchitkowna hida wobroćeſche. Wjednik na źiwe waſchnje wojowanje mozow wopiśowaſche, kotrejž žo pśeceźiwo nazionalſozialiſtiſkemu hibanju ſtajachu. Wón rěcźeſche wo ći a hidźe a waſchnju poſtupowanja tamniſcheho cźaſa. Nazionalſozialiſtojo ſu tehdy revoluziju pśihłubili a nětko je revolucija na Němſku pśiſchła, hłuboka a mózna. Dotalny ſyſtem je žo ſmutſkownje pśehewinył. Na městO marxiſma a na městO niž mjenje internazionalnych měśćańſkich ſtronow je jeničke ſhromadnoſcź ſtupiła, kotraž je politiſkeje němſka ludowa ſhromadnoſcź, hoſpodarſźy fronta naſchich dźełaſwych człowjekow.

Wjednik napominaſche, ſo ſebi nichtó njetrjeba myſlić, ſo je ſkutkowna móc hibanja w 25. měźaźu knježeńſtwa ſnadź hižo wućerpana. Namopak, wón rjekny, ſtejimy hakle na ſpoćatku nowoho wuwicźa. Schtož w ſańdźenymaj lětomaj wutworichmy, hakle jenož pśichipowěda, ſto jónu budźe. Wſchitkim tym pak, kotſiž hišće dźenſa ſ cźiſchej nadźiju po Němſkej wokoło bludźa, wón rjekny, ſo je w ſwojim źiwjenju huſto proſeta był a ſo jemu ženje njeſžu wěriłi. Nětko je wón ſaſo proſeta a jim rjekne, ſo je ženje wjazy njewěrźa. **Schtož dźenſa je, ženje njeſandźe, a schtož běſche, ženje wjazy njebudźe.**

S hibanjom ſu ſo nowemu ſtatej dokładne podłožki położyłe, ſwonkowne twarjenje ſo njeje poſtajiło, ale hłuboke ſymjo je ſo wuſtupwało. Zyły lud dyrbi ſo we waſchnych praſchenjach do jenotneho ménjenja ſkowaćź. Tuto ménjenje pak ſo njeda pśichikaſowaćź, ale lud dyrbi taſke ménjenje w ſebi ſamym naſhonićź. Dźenźnišchi ſtat ſteji niž tohodła, dokelž jenu ſakonje dawamy, ale wón ſteji, dokelž naſche ſakonje we wutrobje luda pśichłoſowaſwy wothłóž namakaju. Wſchitke ſłabe hłowy, kotrejž wocźakuja, ſo ſo ſańdźene jónu ſaſo wrócźi, dyrbja ſo roſkudźićź, ſo ſamſmy pućź pódłu, kotryž je wjednik ſchoł. Wón rjekny, ſo je demokratiju ſ jeje bludnoſcźu pśehewinył. Naš pak žadyn demokrat njemóže pśehewinyćź. Dźyž je móžno było, pśeceźiwnikow wołſtronićź, jako mějachu woni wſchitku móc, dha woni dźenſa nětcźiſche knježeńſtwo woprawdźe wjazy njepśehewinu.

Hibanje ſwóji wulki nadawk dopjelni, hdyž ſo zyły lud k jeho ideałam wuſnaje. Wjetſcheho nadawka njeje, hač ſo ſo ſmyſł ſhromadnoſcźe w ludu hóle a hóle wutłubuje. Sa nami pśichidźe młodźina, kotraž do tuteje ſhromadnoſcźe roſcźe. Wona doſpołnje dopjelni, ſchtož my dźenſa jenož profetizy widźimy.

My dyrbimy Němſku ſaſo wutworjobodźićź. To je naſch nadawk. Na dnju woſpominanja 15ćimeho dźěła a wojowanja wjednik wołſpjetowaſche, ſchtož je na tamnym měśće pśeni króć prajił: **Chcemy jenoż jene haj a jene ně ſnaćź. Sa měr kóždy cźaſ haj, ſa wotpóſnacje němſkeje cźeſcźe ſiajnje ně!**

Tu wjednik hiſchcze roſſajeni, ſo wón abo jene knježeńſtwo po nim, kotrejž ſ ducha tuteho hibanja wuthadźa, do-kument w mjenje luda njepodpiſa, kiž by dobrowolne ſpuſchczenje cźeſcźe a jenajſeko prawa Němſkeje wośnamjenjał. Tola móže pak też pśeheſwědźeny być, ſo, hdyž neſchto podpiſamy, ſo potom też dźerźimy, ſchtoż pak myſlimy, ſo je ſaſadow cźeſcźe abo ſameńenja njemóžemy dźerźećź, jenje njepodpiſamy. Schtoż ſmy raz podpiſali, ſtejmy a źwérnje dopjelnimy.

Slabe wobſtejnoſcźe ſu nimo! Narod je jeneje myſle w pśozwanju wo měr a rozſudźeny w ſakitanju němſkeje ſwobody. My nochcemy nicźeho druheho, haj pśichtojnje mjeſ druhimi ludami źiwi być. My nochcemy na žane waſchnje ſwobodu wohroſyćź. My pak kóždemu prajimy, ſo, ſchtóž chce němſkemu ludej ſwobodu wſaćź, dyrbi to ſ namozu cźinićź. Pśeceźiwo namozy pak ſo jako jedyn muž wobaramy!

Wjednik ſtónći ſwoju rěcź ſ tym, ſo ſwojim wojowarjam wulkoſćź a nadobnoſcź jich wojowanja wopiſowaſche. Wojowanje wſchitkich pśichi młodoſći dźerźi. Njech też ſwonkownje ſeſtarja, ſnutſkownje pak ſu wſchitcy młodźi woſtali, ſwędźe wócźo wſchitkich to wobſwędźa.

Darré rěči k němſkej młodźinje

Němſki burikſi wjednik a ſeźiwjeńſki minister Darré je njedźelu dopołdnja pśeſ radio k němſkej młodźinje rěcźał. We ſwojej rěcźi je wobźeh naſpomnił, ſo je najwažniſche, ſo ſo měſćańſko a wjeſnjanſku ſebi ſaſo **bóle** ſbliža. Na tym budźe němſka młodźina wobźeh ſkutkowaćź dyrbjećź. Wón ſebi myſłi, ſo młodźina puć k tutomu ſamérej ſrońuni. Wulkaj ſtatnaj ſakonjej, ſakoń wo herbſkich dworach a ſakoń němſkeho ſeźiwjazeho ſtawa, ſtaj ważnaj wobſtatkaj nazionalſozialiſtiſkeje ſtatneje politiki. Dźenża je cźeſej burа ta, ſo ſwoju móc ſa lud a jeho ſeźiwjenje nałožuje. Nazionalſozialiſtiſki ſtat wot bura dźenża wjazy żada, wjetſchi wunoſchk jeho **pódy a wopor.**

Po dźeſaćtyńazach ſu ſo **młodźi** ludźo jako ratařſcy **pomocnicy** w ſańdźenym lěcźe do ratařſkeho a wjeſnjeho dźěła ſawjedle. S ratařſkim lětom ſu ſo wrota wotewrile, pśeſ kotrejž němſky hólzy a holzy do ſhromadnoſcźe ſe ſwojimi burſkimi ludowymi towaršemi pśichińdu.

Programm za ſwiatočnoſce pśi nawróće Posaarskeje

Hamſki programm ſa ſwjatočnoſcźe pśichi ſkładnoſcźi nawróta Posaarskeje je něſto ſnaty. Na ſwjatočnoſcźach ſo nimale zyłe wjednińſtwo němſkeho ſtata, mnohy miniſtrojo, ſtatni wjednicy a župni wjednicy wobdźěla.

1. měrza dopołdnja ½10 hodź. baron Aloiſi a wubjerk ſtjoch muzow w Swjatſki ludow w ſawjenej měſtnoſći němſkemu miniſtrej dr. Frickej we wokrjeſnej ſjemnowni w Saarbrücźe Posaarſku pśicheſpoda.

Dopołdnja 10,15 hodź. ſo pśched twarjenjom knježeńſtwoweje kommiſije khorhoje ſwjatočnje wupowěſnu, na twarjenju hórniſkeje direkcije ſo khorhoje hnydom na to na ſwjatočne waſchnje wupowěſnu.

Dopołdnja 11,15 hodź. němſki ſnutſkowny minister dr. Frick župneho wjednika Bürckela w Saarbrückenſkej radnizy ſwjatočnje ſapokaſa.

Popołdnju w 13 hodź. ſapoczina ſo naſtup a ſhromadźowanje luda.

Wječor 19,45 hodź. ſo hiſtoriſke rěcźe mjeſ wjednikom a župnym wjednikom Bürckelom pśichi woſwjeſenju wothłoſowańſkeho wunoſchka na dnju 15. januara dopołdnja wospjetuja.

Wječor w 20 hodź. ſapoczinje ſo wuſwobodźeńſka manifeſtazija na naměśće pśched knježeńſtwowej kommiſiju, kotraž ſo na wſchitke němſke radia pśenjeſe. Wjednikowy naměſtnik Rudolf Heß, němſki minister dr. Goebbels a němſki kommiſar Bürckel budźa ſo ſłowa jimaćź.

Po tutej manifeſtaziji ſo w Saarbrücźenje hobrſki wohnjoſtroj poſtiśći, pśichi tym ſo brjohaj rěki Saary ſ illuminaziju wupyſchitaj. We wſchěch městach a na wſach Posaarſkeje ſ wuſwaſom Saarbrückena ſo ſmólnizowe cźaſy ſarjaduja.

Na druhi dźeń ſo wjedniży hibanja na jěſbu po Posaarſkej podaća. Na dnju 2. měrza ſu hiſchcze wſchelake druhe ſwjatočnoſcźe. Wječor ſo w Saarbrücźenje wulki ſmólnizowy cźaſ ſarjaduje.

Němſki biſkop je ſ wukaſom na najwyſchiſchu wyſchnoſcź němſkeje evangeliſkeje ſyrkwje poſtajił, ſo evangeliſka ſyrkej po zyłej Němſkej 1. měrza ſ jenohodźinſkim ſwonjenjom tutón wulki hiſtoriſki dźeń wopomina. Cźaſ ſa ſwonjenje ſo hiſchcze w nowinach a pśeſ radijo woſjewi.

1. měrca so z'awne twar'en'a z khorhoʼemi wupyša

Pjatk 1. měrza, hdyž němſki ſtat knježeńſtwowe dźěła Posaarſkeje pśewoſmje, maju ſo na twarjenja němſkeho ſtata, krajow, gmejnow, ſjednoćeńſtwow ſjawneho prawa a ſjawnych ſchulow khorhoje wupowěſnyćź. Tutón wukaſ ſo hamtſiſch pśeſ nowiny woſjewja, wyſchnoſcźam ſo piſomna powěſćź njepoda.

Simon pśipowědźi ſwoje pućowanje do Barlina

W jendźelſkim delnim ſejmje ſo pónđelu dopołdnja wjednik oppoſizije Lansbury ſo ſwonkowneho miniſtra Simona wopraſcha, hač móže němſkej wotmołwje něſchto woſjewićź. Simon na to wotmołwi, ſo ſo nadźija, ſo ſa krótki cźaſ Barlin wopyta. Lansbury ſo na to wopraſcha, hač ma ſo też Moſkwa abo druge europſke hłowne město wopytaćź. Na to Simon wotmołwi, ſo ſo tuto praſcheńje w tu khwilu hiſchcze roſpomina.

Pónđelu je jendźelſki kral ſwonkowneho miniſtra Simona pśijimał a ſo ſ nim pśches pół hodźiny roſrěcźował.

Jendźelski kronprync w Mnichowje pobył

Jendźelſki kronprync na ſwojim pućowaniu pónđelu pśichpołdnju do Mnichowa pśichińdźe. Wón wóſłowny muſej, woſjeſki pomnik a němſki muſej wopyta. Pśched pomnikom na lěto 1923 wón ſwojemu mjeſ khmiłku poſaćź da. Wječor Waleſki prync ſ nóznym ſpśećhnikom do Parija wotjěźe.

Pólscy żeleźnicarjo w Barlinje

Njedźelu rano je pólſka żeleźnika ſtudijowa kommiſija pod wjednińſtwom pólſkeho naměſtneho wobſtkadneho miniſtra Bobkowſkeho do Barlina pśichjeła. Kommiſija, kotrejž mnohy naiwodni ſaſtopniży pólſkeho żeleźniſkeho ſaſtajeńſtwa ſłuſcheja, po pśeheſpołoſcźenju generalneho direktora němſkoſtatneje żeleźnicy dra. Dorpmüllera po Nim-

Italsko-abeſsynska napjatoſć trochu popuſćiła

Jendźelſki a franzowſki wliw na Italku a Abeſſynſku njeje zyle bjes wuſpěcha woſtał. Italſka a Abeſſynſka pjeża wjazy tak njenapſroſchnje na ſwojich żadanjach njewobſtawatej, to je k wěſtemu popuſćeńenju napjatoſće dowjedło. Jendźelſke knježeńſtwo ſo wo wutworjenje neutralneho pašma mjeſ italſkim wobſkedźeńſtwom a Abeſſynſku proſyże. Abeſſynſka tutemu namjetej ſaſadnje pśihłuſuje, wona pak żada, ſo by ziwilne wobydleſtwo źmjeła do tuteho neutralneho pašma ſkodźićź. Italſke knježeńſtwo je něſto też do teho ſwoliło. Sa kontrollowanje tuteho pašma ſo kommiſija poſtaji. Do tuteje kommiſije budźa pak jenoż ſaſtupjerjo Italſkeje a Abeſſynſkeje ſłuſchećź.

Nětcźiſchi poměr mjeſ Italſkej a Abeſſynſkej ſnémy drje jenoż jako pśechimér wobhladowaćź. Pśichiżiny ſwady mjeſ krajomaj ſo ſ neutralnym pašmom njeſžu wołſtronile. Też jednanja wo pśichpadach w Ualualu a Adſubje hiſchcze njeſžu pokrocźiłe. Italcźenjo Abeſſynjanam poſrokuja, ſo ſu jich kraj nadpadnyli, Abeſſynjenjo pak Italcźanom nadpada minuja.

S wulkim khwatkom ſo w Mſeſinje italſzy wojaży na łódźe wožа. Tucźi wojaży połkadźeja ſ łupy Sizilije a ſo do italſkeje raiſſeſkeje Afriki wotwiju. Sobotu je ſo 1500 muži w Meſſinſkim pśiſtawje na łódź „Vulcania" podało. Njedźelu je 1600 wojakow na tutu łódź ſtupiło. Hdyž „Vulcania" ſ Meſſiny wotjěźe, ſo dotal njeběſche hamtſzy woſjewiło. S Italſkeje ſo hamtſzy powě, ſo ſo italſki kronprynz ſa nětkoże tſi njedźele do Libyſkeje k offizielnemu ſtatnemu wopytej poda.

S **Wojerez.** Ssobotu je žo we Wojerezach wokrjesny burstli sjejd wotměł, na kotrymž bě žo wjele wjednikow z wokolnosćow sešchlo. We nim nowy župny wjednik Wagner wo němskim ratarstwje, jeho prawach a winowatosćach rěčeše. Tudomny wokrješ bo nusowego kraja šluša. Jeho ratarjo maja žo z wulkej nuzu bědźić, kotraž je sa njeporadźenjom žnjow nastała. Zim je žo radźiło, so bychu wolijowe rośliny plahowali a wowcy dźerželi. Po rěčzi krajneho burskeho wjednika bě wobjedowa pschestawka. Mokrišnym wjednik popokdnju posedźenje s rěčnymi khorami wotewri, kotrymž žo dźiwadłowa hra „herbstwo domisny" pschisamkny. We njej žo wiše herbitke nałožki pschi tschišćinach, twaćach atd. pschedwjedźechu. — Po pschednoschku wo burskim wokrjesnym burstli wjednik Wiczas stónčzaje zkowa porěča. Potom žo k wjeselstym domišnikim resam sestupachu, kotrež wobdźělnikow hischcze dołho khromadźe dźerżachu.

S **Wojerez.** Prjedawschi schtleščerski mischtr Meisel chanische robotu wjeczor wokoło 7 hodźin pschi synym deschcu a wětrje pisches Drjezdźanku bróhu pschećz. Pschi tym žo niedobłada, so žo cżežity automobil s pschipowschachom k Schulkez rěsakej sawinu. Kaž žo sda, je pschipowschat Meisela k semi potorhnył a jeho pschećeł. Meiselowa khowa je žo pschi tym rozmjatła. Wosowy wjednik je po źdaczu bjes winy.

S **Lutow.** Ssrjedu rano žu žo na twarie Siemensto-Schuckertskich dźěłarnjow nětkole snjeżboženja stałe. Monteur Jaklowski žedi ruku dwójzy skama. Khwilu posdźischo cżěrła Stiebitz s Wojerez, kotryž we aluminiowych dźěłarnjach dźěła, žo je schtomowym cżołom porasły. Smutka cżěła sranjeneho do Stokomowskeje hórnistseje khorownje dowjesechu. Mokoło pschipokdnju žo špěschny trowowy wós němskeje żelesniży pirowoho automobila Schultheiss-Patzenhoferskeje piwarnje schmórny. Pschiećelny Hermann žo pschi srażenju na dróhowym plestr cżišnu a dyrbjesche žo do tudomneje khorownje pschijećz.

Přilopk

Cżežke njesboże s automobilom pola Wurzena.

W nozy k pondźelu wokoło 1½1 hodź. je žo niedaloko Wurzena pola Lipika cżežke njesboże s automobilom stało. S Oschatza pschijědźazy cżežity automobil, na kotrymž žo 28 wozbowow wjesesche, do mostoweje scżeny storcżi, so žo lewy wosowy bok wottorhny. Ssydom wozbowow, kiž na tutym boku ležachu, žo ranichu; jena žona a jedyn muž s Lipika žo cżežko ranichu. Pola muża je strach wo žiwjenje. Wschitkich sranjenych do Wurzenskeje khorownje dowjesechu. Wjednik je khoži wós po njesbožu wopuschcził a žo do žiwjeneje wobhdenja w Lipiku podał, hdyž jeho kriminalna policija saja.

Žiwe wustajene klanki.

W jenym **draštowym** wobkhodże w Frankobrodze nad Mohanom sadobnychu žo nutskamarjo w nóżnych hodźinach. Domjazy, kotrjž běchu paduchow wobkhedźowali, alarmowachu hnydom kriminalnu policiju, kiž pak niczo wiazy wo nutskamarjach njewidźesche. Pózdźischo policajsteho pha na śledź, kiž do wukkadneho wokna sabeża a na jenu wustajenu klanku cżuchasche. Hdyž policajski sastojnik ju bliże pschepytowasche, woživi nadobo. Druhi nutskamař, kiž bě žo tohorunja do wustajeneje klanki pschetwork, žo też saja.

Jatcho w pschepytowarni samordowatoj.

W Unrubstadtu w Namjesnej Moraży staj njedźelu dopokdnja w tamnischim hamtskohuzdnikim jastwje madjarskaj stacżanaj Kölner a Szabo, jatcho w pschepytowanju Pawola Hovera samordowakoj. Madjarzaj wot novembra we wupokasnistej jatbje žedźechtaj. Justizny straźnischtr běsche ke mschi schol. Stóstnikaj tutu khwilu wuzischtaj a Hoverej nop rozrasnischtaj. Potom jastwowu murju pschekocżischtaj a k połstim mjesam cżekmyschtaj. Namjesna policijja je wuzledźiła, so staj mordarjej do Połstsee cżekmyłoj. Połska policija sa mordarjomaj śledźi.

Semjerjenje na kupje Krecże.

S Kandije na kupje Krecże je wo Ssrjedźoleišim mosju po powdź, so žu tam pondźelu dopokdnja žylne podlesnske storki sacżuli. Tute žu nětkhdy dwě minuce trałe. We wokolnosći Kandije je žo 10 wožobow morito a nětkhdy 50 žo ranito. Wješ Wathitja je žo žylnje sapuscżiła. Schkoda nětkotre milijony wuczinja. Kujeżeństwo porjechene krajiny s pjenjesnami podpjera. Sa ludźi, kotrjž žu žiwoje wobhdenja žhubili, je žo 150 stanow natwarikło.

Najwiše z cyłeho swěta

*** W Zeitzu žu pondźelu rano w jenym domje 60-lětneho muża a 16lětnu holzu sastrelenaju namakali. Policija je swěscżiła, so je muż najprjedy holzu a potom sam so sastrelił. Se sanotajenych listow wuthadża, so pschicżina njeskutka w luboscżinstim wobkhadże mjes nimaj leži.**

*** W Magdeburgu je automobil małej holcży pschejeł, jako chcyschcżej drohu pschekrocżiła. Dźětna holcża je hnydom mori, jeje towarschka je thžtro srani.**

*** Kaž žo s Roma powě, so Italska a Abeżynska hischcze njejstej w neutralnym pažmje mjes italskej Somalskej a Abeżynskej dojednałej.**

Směškl

Njepluschcżomna pschiroda.

Rano s cżasom jažneho dnja žedźetaj Korla a Hermann se sapschahom k kwakej do „žuždoneje wžy". Wot daloka spóznaschtaj Budyšse wěže. Na wjeczor wróćićhtaj žo wobaj domoj a to na žamžnym puću, ale nig zyle žamoj.

„Korla" prascha „o Herman, „na kotrej stronje by dźensa rano Budyšse wěže widźał?"

„Na lewej!"

„A hdże dha je někto widźischo?"

„Na prawej."

„Tak mójesch sažo ras spóznacż, kak njepluschcżomne žu sjewjenja w pschiroduže!"

*

„Bych rady wědźał, schto moja žona wo mni myšli." — „Niczo jednorische hacż to. Ssydźi žo ras na jeje nowy klobuk, potom hnydom shonisch."

*

„Dźěći, wy sće hej sažo na hnojowej hromadże hrajałe! Njepreješće, to tola cżurju!" — „Wujo, my pschezo tak wonjamy!"

Hdyž nan liczi. „Hdże dha je nan? Bjarnato?" — „Mój cże mój liczeński nadawk wuliczić a je tehodla do korczmy schoł!" — „Kak to?" — „Haj, mam nadawk: kelko schkleńcżow piwa dóstanjesch ja schtyri hrimny, hdyž schkleńcża sdźecżi pjenjeżkow placżi a ja pežkrožowanje žo 10 prozentow sbéra!"

*

Dosć prajene.

Macż sdźesche je žwojim hólzom po żeleznizy. Sa hólza mjesche tharku sa poł pfacżilny. „Kak starý sy", so kondukter woprascha. — „Ssydom lět." — „Nó, pofhacże, moja luba", rjekny kondukter, „na tymle thadlicży hischcze dźiwy nathonicże, pak wotrosche wón k njeschdenmu hobrej abo wulkemu jebakej."

Budyske stawniske powěsće

z dnja 25. februara 1935.

Narodźili su: 22. 2. Janej Arnoschtej Kaplerjej, kowarjej w Rakezach, synk a Bjowerjeżicżka. — 23. 2. Niemandźelskí synk. — 24. 2. Wilhelmej Herbertej Rennerej, zyrobowemu wikowarjej, Bjowerjeżicżka.

Wumrěli su: 23. 2. Jurij Schwarz, pschekupčił pschistajenzy w Lubiju, 47 lět. — 24. 2. Arnoscht Marćin Fryž Scholz, cżrjódźbynny wjednik dźěłoweje khižby w Schkrachowje, 25 lět. — 25. 2. Hana Jadwiga Stückertowa rodź. Goldbergez, wudowa po burniku, 70 lět.

Domandźelstwa stupichu: 25. 2. Jurij Helmut Blažij, tepjeř a maschiništ, s Pawlinu Margaretu Richterez, pschedawarku, wobaj w Budyšchinje. — Alfred Gerhard Rudolf Vogel, pschekupz, s Marju Hilžbjetu Mětrachez, stenotypistku, wobaj w Budyšchinje.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Zjednoćenstwo evangelskich Serbow" změje srjedu 27. mał. rózka swoju zhromadźiznu we Serbskim Domje. Přińdźće wšitcy. Hosćo su lubje witani. Předsydstwo.

Budyšin. Maćicarjow prošu, zo bychu so bohaće na studentskim wječorku 28. februara wobdźělili. Za to Bjesada 6. měrca wupadnje. Dr. Symank.

Drježdźany. Wšěch lubych Serbow tu a we wokolnosći přeprošujemy na serbske kemše njedźelu 10. III. 35 rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais. Spowědź wot 7 hodź.

Hornja Hórka. Serbske towarstwo „Łužica" wuhotuje njedźelu 10. měrca serbske póstnicy, na čož naše sobustawy a wosebje młodźinu kedźbliwu činimy, zo sej njebychu ničo druhe předewzali. Wo prawje bohaty wopyt prosy wjednistwo.

Jasenca. Kat. Bjesada ma póstnicy pónđźelu swój swójbny wječor. Kartki maju so najpozdźišo had do njedźele pola pokładnika k. Wjesele wotewzać. Prawo na poskićenja maja jenož přitomni.

Njebjelčicy. Kat. Bjesada wuhotuje póstnicy pónđźelu dźiwadłowy a spěwny wječor. Předsydstwo.

Sowrjecy. Tow. „Podčornobohom" změje přichodnu njedźelu 3. 3. pola sobustawa Palerja w Sowrjecach pop. w 3 hodź. měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Wšěch sobustawow přeprošuje předsydstwo.

K póstnicam

płaćizny hódne a dobre

rybjace konserwy

Pječene jerje litr. tyza 50 pj.
Jerje w żeleju litr. tyza 68 pj.
Bismarck. ierje litr. tyza 68 pj.
Zawalene jerje litr. tyza 68 pj.
Pječene ier'e
4 litraska tyza jenož 1,95
Woljowe sardinki
tyzka 18, 25, 32, 50 pj.
Selene jerje 10 stuk wot 45 pj.
Mjasowa solotej
Jerjowa solotej
Majoneza
Kokosowy tuk
najtuńšo
Swinjacy šmalc punt 88 pj.
Truskalcowu konfitura
punt wot 60 pj.
Aprikoz. marmelada pt. 50 pj.
Měšana marmelada
za potuńšenu płaćiznu
Drobny cokor punt 38 pj.
Polonowe wino litr 78 pj.
Stajnje čerstwje paleny
kofej
¼ punta wot 50 pj.
3 procenty rabata 3

Thams & Garfs

w Budyšinje na Btown. torhošću 8
w Kamjencu na Kněžskej hasy 5

Młoda, čehniwa, wysokosućelna

kruwa

z druhim čelećom je na předań
w Cornym Hodlerju čo. 101

Čorne sukno (počehnjenja) za žonjace kožuchi
150 cm šěroke metr 7,90 a 8,50
poskića

Schaaf

Dybzačnu skótnu wahu

biezporočnje wažacu, za howjada 1,20 hr., za swinje 1,50 hr., poskića **Hans Böhme, Celenau** (Erzgebirge)
Porto wosobje. Zastunjerjo so pytała

Zhubił

je so dźensa rano list w starej žołtej wobalcy a to na Kamjenskej dróży mjez Pančicami a Budyšinom. Na wobalcy běše napisane „Serbske Nowiny" z čehwjenym wołojnikom.

Sprawny namakař so prosy, zo by tuńšo na „Serb Nowiny" w Budyšinju, Lauengraben 4, posłał. Wudawki so narunaja

Kekwasam

Kwasne přednoški

Wubjerna knižka, kotraž kóždy kwas porieńši 0.50 hr.

Kwasne dary

Wšě družiny knihow, serbske a němske spěwarske, bibilje atd.

dóstanjeće
w Serbskej knihařni

Wot 28. februara wustajamy **stajnje** wjetše transporty 3-, 4- a połnoletnych

koni do wšeho dźěła

w znatej kajkosći, wšelakich splahach a w jednotnej dwójzy a barbje. Posłužimy was při kupjenju nanajlepje. Konje smy sami importowali.

Moritz Wobst G. m. b. H. w Budyšinje

Miele

die erfolgreichste Zentrifuge

D. R. P. **Cyle němski wudźělk** D. R. G. M.

Bjezporočne wotzběranje smjetany
Njezerzawjace bubony z phosphor. mjedźe
Přećiwo mazanosći a wupluskej škit. čóridło
Pohibowace sudobjo za dobre mloko
Dźerżliwa emajla * Njeničomne čóridło
Lohki běh

Pruhujće swěru, chcesće-li sebi nowu centrifugu kupić, praseńsko, njeje-li lépje, hnydom z milinu čerjacu mašinu kupić, dokelž je jej přichod wěsty.

Miele-butrobasy, butrowe tołčaki, butrowe placaki, su samsnoje wysokeje kajkosće kaž **Miele**-centrifugi a su, dźiwajo na kajkosć, jara tunje.

„Miele" kupić rěka, najwažšu napječiwnu hódnosć za swoje pjenjezy dostać.

Mielewerke A. G. Gütersloh/Westf.

Wot štwórtka, 28. februara 1935, dawamoj nowy transport cyle wuriśnych rańšopruskich

kruwow a jałojcow,

wysokosućelnych a z čelatami, a **młod. skotu** jara płaćiznyhódno na předań.

Maks a Theodor Rychtař,
skótna wikowarnja w Niebjelčicach
Telefon Kamjenc 895

Serbska knihićišćerńja a knihařnja

měj. dr. J. Cyž

zhotowi wšě serbske a němske

čišćerske wěcy

kaž listowe łopjena wšěch wulkosćow, kwitowanki, skazańsko wopisma, wokolniki, prospekty, zdźělenske formulary, poskićenske a napominace formulary, tabele, listowe wobalki, póstowe karty, plakaty atd. w najl. wuwjedźenju a jara płaćizny hódnu.

hłóšnje žo temu pschihłošowasche, so by žo sławny jězuita pucź z Debschkowa do Darina sahnał, jako hospodarćrjeźny wubjerk z dalschim sjednoczenjom gmejnow sabĕrasche. Hušla a Hunczeriza žo do jeneje gmejny z mjenom Hušla sjednoczja. Gmejnźy sajtupjerjo žu do weho z wumĕnjenjom zwolili, so žo nowa gmejna še žane tśerśej njesjednoczi. Dale śej žo Schönbrunn a Khójnicź do jeneje gmejny z mjenom Schönbrunn zwjasatej, dale Wbohow a Ssupow z mjenom Wbohow-Ssupow. Hornja Borschćź a Mała Borschćź wot nĕtka jenu gmejnu z mjenom Mała Borschćź tworitej. Skónczenje še žo poradźiło, Ssemichow a Debischkow k Hodźijej pschisamknyć. Nowa gmejna Hodźij rĕka. Se spokojenjom móžesche hamtśi hejtman dr. Sievert na to pokasać, so je so liczba gmejnow w Budyschskim hamtskim hejtmanstwje sa pohlednjej lĕśe z 254 na 224 sunźiła. — Se žadosćenjom wo korćzmarśk: konzessije je žo korćzmarśa konzessija na Jana Mawricha w Cjemjerzach pschenjesła, wupschestrjenje na porjedźenje wina je žo dla njedohajhaseje potrjeby wotpokasało. Do žadosće Mara Wesera w Pokrjaju je žo tehorunja swoliło, žadosći Ericha Hillmanna we Mjasońy a Jana Kulescha w Trjechowach wo wupschestrénje konzessije na porjedźenje patenza pak śtej žo wotpokasałej.

— **Makorentnarjam** žo podyjera sa mĕjaz mĕrz 1935 pjatk 1. mĕrza 1935 popołdnju wot 15 do 16,30 hodź. w šejmownj na Hrodowskej haśy 10, deleka we wupkazeńi, wuplaćujze.

— **Sswjatoczнosnje dla Posaarskeje w schulach.** Po postajenju nĕmskeho a pruskeho ministra za wĕdomosć, wocźehnjenje a ludowe wukuklanje žo tež we wschitkich sakkich schulach 1. mĕrza dopołdnja w 9 hodź. nawrót Posaarskeje w krótkej dostojnej swjatoczнosći wopomnj. Rozmocnowanje wupadnje. Po wukasu sakskeho ministra za ludowe wukuklanje maju žo pruhowanja, kotrejž žu žo na tutón dśeń postajśe, na druhi dśeń pschepołožeź.

— **Natwórczne jĕdne liśćiki statneho autoweho sarjadnistwa k Lipśezanskim wulkowikam.** Pschi Lipśezanskich nalĕtnich wulkowikach natwórczne jĕdne liśćiki statneho autoweho sarjadnistwa do Lipśka wot 28. februara hacź do 11. mĕrza 1935 płaśa.

— **Sswoje 80. narodniny** žmĕ schtwórtk 28. februara wobžełeź khĕže a prjedawschi murjeśiśi polĕr Bohumĕr Matthes na Połnóžnej dróhy 16 wobjwjeśeźe. Sswoju leżownosć w Budyschkinje je žełbi wón psched nĕkhdże 84 létami kupił. Najmłódscha dźowka žo wo nana z luboscu stara. Njedźiwajcy swojeje wuhkeje starosby jubilar hischcze wschitke pitśańske a teź wschelake dźĕła w domje wobstara. Najradscho pak wón wschelake spitšy cźita. Jubilar je žobustaw artilleriskeho towaršstwa w Budyschkinje a wojeńskeho towaršstwa w Nješwacidle. Wón žo tež swjetśka na towaršstwowych shromadźiznach wobdźĕlesche. Wón tej hischcze kóždu njedźelu Bożu službu wopytuje. Njech wjeczor jeho žiwjenja tej w pschichodze mĕrny a złóčnjej wostanje!

Protyka dawkowych termijow

sa mĕjaz mĕrz 1935.

Finanznemu hamtej ma žo sapłacźiś:

5. mĕrza: Dawkowy wotczah wot dźĕłaczeńskeje mšdy sa mšdy, kotrejž žu žo w cźasu wot 16. hacź do konca februara 1935 wupkazśe.
11. mĕrza: Bursowy wobrotowy dawk.
11. mĕrza: Wobrotowy dawk — pschipowĕdźenja a napłaćenja sa mĕjaz februar 1935.
11. mĕrza: Dokhodny dawk — napłaćenja wschitkich płaćerjow dokhodneho dawka.
11. mĕrza: Towaršstwowśi dawk — napłaćenja.
15. mĕrza: Pschemyślowy dawk — napłaćenja.
20. mĕrza: Dawkowy wotczah wot dźĕłaczeńskeje mšdy sa mšdy, kotrejž žu žo w cźasu wot 1. hacź do 15. mĕrza 1935 wupkazśe.

*

S **Budestejz.** (Stawniske powĕśće.) Narodźikej śtej žo: 14. 2. Robertej Waltarjej Nĕpkerej, wothladarjej khorych w Freitalu, dźowcźiczka. — 17. 2. Njemandźelskej dźowcźiczka w Budestejzach. — **Wumrĕła je:** 20. 2. Hana Helena Ssworiz, fabrikarka dźĕłaczeńka w Budestejzach.

S **Hodźija.** Sswoje 82. narodniny je njedźelu stary bur Jan Hennersdorf wobjwjeśił. S tejle pschicźinu staj jemu wjeśnjanosta Lebert a jeho nameśtnik, wjednik mĕstneje skupiny Pfanne, naiwutrobniše žožopschecża Hodźijskeje gmejny wuprajiloj a jeho z małym darom swjeśelikoj.

Se **Spytez.** Schtóž nĕtkle ras jako zusy do nascheje wsy pschijźe, žo lubje pschelkwapi z nowotarćwami, kotrejž je wobwóne gmejnske sarjadnistwo w sanźeńonym lĕśe pschepuśćiło. Wono je žo prózowało, so by njesaschłužerjam dźĕło wobstarało a sdobom wjeśnu napohlad na wuźitne wschitkoje porjeńschiło. Tak je žo hacź k Thränitz korćzmje w Nowych Spytezach dróha natwarila. Tu dyrbjeśe žo hora wo nĕkhdże 2 metraj wotkopaćj, z tym žo wona stahodni. Druhe a najwjetśe dźĕło pak je žo wosrjedź wsy dokonjało. Pucź do Kanez, kiž pisches Handrikez wjedźeśe, je žo wokoło dwora połožił. Tehodla bĕśche nusne, so žo pschej Cźornizu kamjeńtny móst je żelesnym wobložejom natwari, tež brjožnej muri z rokami sa wodu, kotrejž dróhi pschihĕži, žo natwarischtej. Stary kamjeńtny wjelbowany móst, po kotrymž žo do pschimjejowazych dworow jĕźdźi, je śejo wostał. Nĕtkle žo pucź wottuh k starej bĕrzowni hróboweho dawka pschi Budyskej dróhy wuporjedźa a žo jamki sa žabowe schtomy ryja. Njedaloko wulkeho mosta jnapschecża Handrikez lubła žu pisches fléborniu rĕčźku, kotraj žo w naschej wsy do Cźornizy wuliwa, mjeńschi mažiwny móst natwarili. Nĕtko žo tež knjeza murja pschi dróhy wuporjedźa a wjeśnu napohlad hischcze bóle porjeńscha. To budźe žo wóczko zuzych radowacź, kotrejž naschu rĕku a romantiśku dolinu pola tudomneho mlyna wopytaju.

S **Bukez.** (Požedźenje ratarskeho towaršstwa.) Pjatk popołdnju žo na knježim dworje w Pomorzach žohnstawy a hosćo Bukezjanskeho ratarskeho towaršstwa šeńdźechu. S wjednistwom pschedsydy dr. Schmidta-Pomorskeho so najprjedy posywy sa sworschtowanje hródźeneho hnoja wobhladachu. Direktor Kertscher z Drježdźanskeje ratarskeje spytowarnje rozłoži, na kak wschelake waschnje žo hródźny hnój pschekhkuje. Na to pschedźydu zhromadźenych do spytowarnineje pschednoschenje dowjedźe. Hdyž jich wutrobnje powita, mjes nimi wosebje cźešneho pschedsydu ratarskeho radźićela Weißfloga z Budyschina, kotryž njedźiwajcy swojich skoro 90 lĕt žo hischcze pschejso za wschó wažne praschenja ratarskiwa žinje sajimuje. Runje tak žo wosebje postrowichu cźešny zobustaw rycźerkubler Petermann, podkrjeżny burski wjednik Schneider z Krapowa a pschednoschaju direktor Kretscher z Drježdźanskeje spytowarnje. Na to mĕśesche direktor Ketscher wurjadnje powuczaju pschednoschi wo „šlutniwym hnojowym hospodarjenju“. Praji, so dyrbi žo wscho spytaci, so by žo wupłodźeńka bitwa dobyła. K tomu tej khłuscha, so by žo kóždy prózował, z hnojom lutowacź. Nusne je, so kóždy wĕ, kajka je póda, na kotrejž hospodari. Schtóž to njewĕ, dyrbi ras pódźinu kajkosći pschepytowacź dacź. Pschi tym dyrbi žo pomyślicź, so dyrbi žo wobstatk kalka w pódźe wuprawicź. Tohorunja dyrbi žo wobstatk kalija a fosforoweje kiśeliny w pódźe kontrollowacź. Teź na to sa tym hladacź, so w pódźe njeje žaneje rudy. Wobzwólne wažne je, so žo póda prawje pschedkłuje. Trĕbne rozsajenjenje k tomu podaschi, rĕcznik rozłoži, kak ma žo z hnojom hospodaricź. Rezepty žo sa to njemóža dawacź, tola najlĕpše snate prawidła šu sześchowaze: Najwažnischa je šlutniwe hnojenje z pjerschcźu. W njej žo prawe sejajenje złótneho a rostlinskeho hnojidła namakuje. Sy by žo dobra pjerschcź bodyła, ma žo hižo na to kedźbowacź, so je w hródźi prawje sajcźała, so by prawa poměra mjes wuhlikom a dušikom w hnoju nastała. Hdyž žo hnój z hródźe hjerje, dyrbi žo jemu prawje pschekhkacź dacź. To móže žo na dwojake waschnje stacź, a to po puću hymnowo a horzeho hnoja. Rozdźĕl je, so žo po puću z hymnowu hnojej hnój z hródźe jenak rostida a so hnydom twjerdże stepta, temperatura móže hacź do 28 stopnjow stupicź. Po puću k horzemu hnojej žo hnój z hródźe z łopka nałyva. Potom žo jemu hacź do 60—62 stopnjow saparicź da a sa 2 abo 3 dny žo wón twjerdże stepta. Tehole wukasanja dyrbi žo kruće dźerżeć; pschetoż hewak njerjad dostanje. Hdyž je hnój dosć dołho leżał, žo wón na polu hnydom rostida a žo w cźežkej roli nia pschekłukoko podwora. Hdyž žo po tymle wukasanju prawje cźiti, wuśpĕch a wunoschk njewiwobstanje; pschetoż wupłodźeńka bitwa žo na to nĕśi, so by žo wunoschk sawĕsćił. Se žiwnym pschikleskanjom na rĕcznikej za jeho bobru radu dźałowachu. K tomu žo pschitamkujo pschednoschcźej hischcze pokiwy za selene hnojenje dawasche. Pschi rosprajenju žo hischcze nĕktore praschenja stajichu, na kotreż pschednoschcźej wotmolwi. Hdyž bĕ žo pschedbyła rĕcznikej podjakował, pokładninu pruhował Gellert-Pomorskich a rewisor Radowski-Pomorskich wosewschitaj, jo staj towaršstwowu pokładnju w rjedże namakałoj. Pryjedy hacź žo pożedźenje skónczi, žo wosjemi, so budźe žo w pschichodnym pożedźenju wo žadaršstwje a pożełaršstwje pschednoschcźej.

S **Wósporta.** Sajdźemi njedźelu na Bożej službje je knjes farar Konik pjched bohatej wošadu a w pschitomnosći sajtupjerjow wyschnjcźejow nowu wošadnu šatru diakonyšu Marju Kühnez swjatoczнje do jeje tudomneho sastojnstwa zapokasał. Wona pschińdże z marjeńcźeho doma w Drježdźanach. Duchownu załoji žwoju jimaju rĕcź na biblisej słowje w Jes. 46,28 a Ese. 2, 14. Sbotna Marja je w Löwenbergu w Schlesyhsej narodźiła a žo w marjeńcźim domje za diakonyšu w Drježdźanach wukuklała. Po złożenju pruhowanjow je žo tam 1. meje 1912 do diakonyšowskeho powokanja sapokałała. Wona je w evang.-lutherskich wošadnych diakonijach w Buchholzu a Großolbersdorfje w Rudnych horach a wot 16. januara 1928 w Langenhessenje pola Werdawy i cźichej žwĕru skutkowała a je žo i dowĕrjenjom swojeje zyrkwineje wyschnosće nĕkto k nam pódźała. Njech je jej wuspĕšne a žohnowane dźĕło pola naš požcźene!

S **Kulowa.** Pschi składnosći póstnizarskeho wobcźaha póstniskeho wutoru autobus še sniženej płaćiznu z Khróšcźiz rano ¼7 hodź. do Kulowa wotjeźe. S Kulowa do Khróšcźiz wón wjeczor ¼7 hodźin pojeźe.

S **Kulowa.** Tudomnemu ľubnemu ľekarjej Waltarjej Hejduschej je Würzburgska universita doktorski titul spožcźiła.

Se **Ssulšcźez** pola Kulowa. Pola bura Schołty su paduschi pobyli a je žitneje ľubje 8 zeninarjow rožki, nĕkotre zentnarje wowsa a 1½ zentnarja kolijoweho šymjenja kradnyli. Hacź dotal nimaju za paduchami hischcze žaneho śleda.

S **Wojerez.** Dla hrošneho wjedra bu žo na šwinjasze wiki sańdźenu žobotu jenoż 165 prožatow pschiwjesło. Płaćiźny po trošku powyschichu, 5—6 njedźelske prožata płaćachu 12 hacź 14 hrimnow, 6—7njedźelske 14 hacź 18 hrivnow, starsche a wubrane hacź 20 hr. Mšché žo pschedachu.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Duěman, za lokalny dźĕl a přilopk Marko Smolef a za nawĕšiki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. J. Cyž w Budyšinje.
D.A.I. 1935: 2283 W tu khwilu tarifna lisćina do. 3 płaći.
Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Hospodarski rozhlad

Wutorn, 26. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,481	100 pólsk. złotych	47,03
1 jendźelski punt	12,055	100 českosł. krónow	10,402
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,43

K spočatkej tydženja pobrachowachu pschikazy je hrony publika nimale dospołnje, kaž bu jenoż w nĕkotrych spežalnych hódnotach žiwischo wobhrĕli. Tohodla bĕchu wobroty jara wobmjerjowane a wumjeje njebĕ jednotne, ale pak je nałkilene k wotdźerjebjowanju. Dobre hospodarske powĕsće, kaž na pšch. šwjsčeny wobrot we wulkowikowanju w l. 1934 a wospjet šwjsčene dawkowe a zlowne dochody kraja wostachu bjez saćišćeńca. Njepschijomnje skutkowasche pschetorhnjenje nĕmsko-francouskich hospodarskich jednanjow, dokelž žo njemóžachu dojednacź wo saldowym pschebytku k lĕpschemu Nĕmske. Na rentowych wikach bĕsche dale cźicho.

Barlinske žitne wulkowiki dnja 25. februara. Na Barlinskich žitnych wulkowikach pschiźidże wobchod k špocźatku notwego tydženja jenoż pomalu do khóda a pohibowasche žo w jara wuśkich mjezach. Mĕkny žu dale spožcźiwe, dokelž na mukowych wikach žo wobchod njeje wožiwił. W khlĕbowych žitach je pornjo napraschowanju dosć poskićenjow, mjes tym so je w pizowaniskich žitach dale niedostatk a móža žo jenoż w samĕnjenju sa bĕrnjace truźki dostacź.

Wežera płaćejsche w Barlinje zentnar

pschejšiny W 9: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rokki R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — jećmienja G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowsa H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	25. 2.	22. 2.		25 2	22. 2.
Pšenca	208,5	208,5	buny	15,5-16,0	15,5-16,0
rožka	168,5	168,5	wcka	12,6-13,2	12,6-13,2
jećmjeń now.	—	—	módre łuniny	11,2-11,7	11,2-11,7
jećmjeń, nal.	207-211	207-211	žołte łupiny	15,0-15,2	15,0-15,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,25	27,25	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	22 80	22 80	sněch. truhanč.	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrnš. kruški	9,10-9,20	9,05-9,20
rżane „	10,03	10,03	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana sloma		
hróch, Viktor.	29,0-32,0	29,0-32,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 200.5 9: 202.5
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 163.5 11: 164.5
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 160.5 9: 165.5
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: 160.5 13: 163.5

Płaćizny rĕzneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

25. februara 1935 Płaćizny po centnaru a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 104

Połnomjasne, wukormjene, najl. rĕzneje hódnosće młode	35—37
Starše	30—34
Hewak połnomjasne, młode	25—28
Starše	18—24
Mjasne	—

Byki 200

Młódše mjasne, najwjetšeje rĕzneje hódnosće	35—37
Hewak połnomjasne abo wukormjene	32—35
Mjasne	29—32
Snadnje wuwite	25—28

Jałojcy a kruwy: 343

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rĕzneje hódnosće	33—34
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	24—32
Mjasne kruwy	20—23
Snadnje wuwite kruwy	12—19
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rĕzn. hódnosći	—
Hewak mjasne jałojcy	30—32

Wowcy: 756

Najlĕpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	38—42
Srĕdnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	31—37
Mjasne wowcy	—
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	—

Celata: 1073

Najlĕpše kormjene ćelata wot cyca	43—45
Srĕdnje kormjene ćelata wot cyca	36—42
Snadnje wuwite	30—35
Najšpatnišše	23 - 30

Swinje: 2945

Tučne swinje, přez 300 kg. ćežke	51—52
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. ćežke	48—52
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. ćežke	46—51
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. ćežke	43—48
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. ćežke	—
Rancy	45—46

Solotej sluša do jědojtych rostlinow, kaž nimale mlóč. W mĕrje jědźena, njeje škódna, ale strowosći wužitna a wokřewja čuwy podobnje, jako kofej, přez mĕru wužita pokaza so móc jěda z tym, zo člowjekej mjehko być počina. Njeje pojědź, kotraž so druhdy tak nerodnje a njekedźbnje přihotuje, jako solotej. Njekhowaj ja ženje dołho we wodźe, a kedźbuj na tuto: Kisało do njeje kup pola skupcho klamarja (t. r. njebjeř jeho wjacy), wolij skazaj pola přećinjaka (to ho potajkim wjacy), trĕbnu wyrnu njech tebi mudry podawa (drobny cekor, kolebanu pětšilku, citronu atd. w prawej měrje), potom dźi k blaznej, zo solotej dołhi čas w škli kaž kolwrótny přemĕša.

ſ Dźěćźina knježeſtwo nad žiwojim wosom ſłubi a na ſłóbnik ſajědže. We wośi žedźaſy jěſdny hójeć wóſ ſaſtaji. Friedrichej bě žo wědomje ſłubiło, jeho k bližſchemu lěkarjej dowjeſechu, hdyž na jatrje wutrobu wumrje.

Tſjo morwi pſchi ſujeſbožnju automobila.

Blisko Dornburga nad Sołalwu je automobil, ſ tſjomi wośobami wobježdženy, w ſylnym ſněžowym mjeſeſu do cěſejſteho automobila ſalwadžił. S tſjoch jěſdnych we woſebowym autu žo dwoje hnydom morſchtaj, njeſ tym ſo ſtaſeſi na wjeſnje do Jenaſkeje kliniki wumrje. Jedyn ſ njeſbožnych je hamtſki ſudniſki radźićel Theodor Müller ſ Poſnjeca, druhi je fabrikant kožowych twarow, Lothar Kurth ſ Ranſa a jeho mandźelſka.

Wotwalenje ſtaty kehelniſchćo ſaſypło. — Pjeć morwych.

Kaž žo ſ Triera powě, je žo njedźelu ſ wotwalenjom ſkały na winizarſkim wjeſku Dhron pola Neumagena nad Moſelu jene kehelniſchćo do cźiſta ſaſypło. S wośom ludźi, w kehelniſchću pſchebywajcych, žo pjeć hnydom morichu, tſjo žo ſmjerć ſtraſchnje ſranichu. Kehelniſchćo bě žo blisko ſkały natwarikło. Najſkerje ſ poźledními deſchćemi běchu ſo kamjenje do ſuwanja dale a žo ſ wulkim wrjeſkotom do doła walile.

Wot wjelkow roſtorhani.

Po powěſći ſ Grewena w Makedonſkej žo tſjo wjeſni herźa na puczowanju ſ jeneje wźy do druheje ſ cźjeźdu wjelkow nadpadnychu. Wſchěch tſjoch roſtorhachu. Tehorunja nadpadnychu wjelki jeneho telegrafiſkeho ſaſtojnika. Tón pak žo ſ tymi wulkhowa, ſo na jedyn ſchtom ſaſěže a tam pjećź hodźinow žedźeſche, dónjž pomoc njepſchińdże a jeho ſe ſadwěſkowazeho połoženja njewumjeli.

K ſmjerći hnadne'e kn'enje Bernardy Stercec w Marijnej Hwězdźe

W Marijnej Hwězdźe, 26. małeho rózka 1935.

Kaž wěcora hižo naſpomnichmy, je nětčiſa hnadna knjeni na ſčěhwki znutſkowneje khoroſće nahle wumrěła. Rano w ſtwórtej hodźinje wudycha ſwoju njeſmjertnu dušu. Ke khorości na wobliſču (jěrcheń) přidruži ſo zahorjenje płucow, zjednoćene z wyſokej zymicu. Wjacy króć ſo połěpšowaše a myſlachmy, zo je krisu přetrała. Ale nadobo ſhórši ſo khorość a zlemi jeje cźělo, kiž tak krute njebě. Byrnjež ſo někotſi lěkarjo wo zdźerženje drołeho žiwjenja prócowali, knjez nad žiwjenjom a ſmjerću bě w ſwojej njewuſlědźomnej myſli hinak wobzamknył. Droha zemrěła bu hiſče z njelubjeſkej cyrobu doma wobſtaraua a ſkónči ſwoje žiwjenje w cźělnych bolośach.

Hornja Słezyſka bě z domiznu hnadneje knjenje, w měſće Lubnu (Leobſchütz) ſo 17. nazymnika 1890 narodźi. Jeje ſtarſeſ ſo bórzy do Ošnca w Sakſkej a pozdźiſo do Drježdźan přeſydliſtaj, hdźež lěta nježneho dźěćatſtwa přeżiwi, tam ludowu ſulu wopyta a ſo z časom z modernymi rěćemi zaběraše. Hižo we młódſich lětach bě ſo roſtudźiła, ſwoje žiwjenje Bohu Knjezej za ſwjećenymi kłóſtrſkimi murjemi woprować, ſtož bjez zadźiwkow njeběše. Tola wosta, njedźiwajo wšelakich přećiwnoſcow, ſwojemu wotpohladej ſwěrna. Zo by wučeńſkeje khmanoſce dopěła, wopyta ſeminarſki wuſtaw knježny Hólmanec we Wrótſławju, w lětach 1907—1910. W poſlednim lěće jutry wotpołoži ſwoje wučeńſke pruhowanje za ludowe a ſrjedźne ſule. Tak zaſtupi 1910 jako novicka do tudomneho kłóſtra, bu 23. wulkeho rózka 1911 zadraſćena, wotpołoži 23. jutrownika 1912 ſwjatočne ſluby a zaſtupi tak definitiwnje do rjadu ciſtercienccow. Bórzy po tym bu z wučeńku w hołćej ludowej ſuli a pozdźiſo potom we wuſtawje za khowancow, hdźež moderne rěče (francowſčinu a jendźelſčinu) wučeſe. Za nje měješe wośebity dar a lubość. Dla ſwojeje nježneje, lubościwoje a wutrobiteje powahi mějachu ju dźěći rad a ſo husto na ſwoju dušnu wučeńku dopomnichu a budźa nětko hiſče nutrniſo w poběžnym paćerju za drohu zemrětu to činić. Běše jara mjehkeje powahi a prepoda tehodła dźěći, kotrež běchu ſebi khłoſtanje zaſłužiłe, druhim wučeńkam k pokhłoſtanju.

30. hodownika 1927 wuzwoli ſebi ju konvent (zhromadźenſtwo knježnow) z wjetšinu hłoſow za predſtejerku kłóſtra, za hnadnu knjeni, kaž ſo w hudźe mjenuje. 14. małeho rózka 1928 ju Oſeſkſki prelat ſwjatočnje do ſwojeho noweho zaſtojnſtwa zapokaza. Hakle před nětkotrymi dnjemi móżeše ſydomlětne predſtejićerſtwo woſwjećić — ale ſmjertny jandźel bě ji hižo ruku zawdał, zo bu ju po krótkich dnjach powołał do rjeńšeho raja. Huſćišo ſwjate ſakramenty dóſtawſi je měrnje do tamneho ſwěta preſła. Jeje žiwjenje bě wupjelnjene ze ſwědomitym wukonjenjom powołańſkich winowatoſcow, we woporniwej ſłužbjo nuzućerpjacemu Bohu a cźłowjeſtwu, za kotrež měješe ſtajnje wotewrjenu ruku, tak daloko hač kłóſtrſke ſrědki doſahachu. Swojim ſobuſotram bě luboſćiwa a wobhladniwa wodźerka a predſtejićerka a měješe tak we wšěch woršach doměru, kiž dźaknje jeje zamołwite dźěło připóznawaše. Droha zemrěta, kiž je tu z dowěrjenym kubłom ſwěrnje wikowała, khudych a khorych do ſwojich ſtarоſcow zamknyła, ſmě před wěčneho ſudnika ſtupić, zo by zamołwjenje dała wo ſwojim časnym drohowanju. A wěſće budźo Bóh knjez jeje ſtaroſće a ćerpjenja mytować z krónu wěčneho žiwjenja.

Swjatočne requiem wotměje ſo ſtwórtk dopołdnja w 9 hodź. a po nim ſo cźełne powoſtanki na knježnaſym kěrchowje pokhowaju.

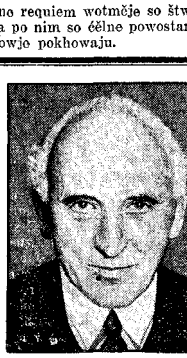

Jendźelſki ſwonkowny miniſter ſir John Simon

ſapowćatk měrja němſke knježeſtwo w Barlinje wopyta, kaž ſo ſ Londona powě, ſo by ſ nim wo nětčiſichich europſkich praſchenjach rěčał.

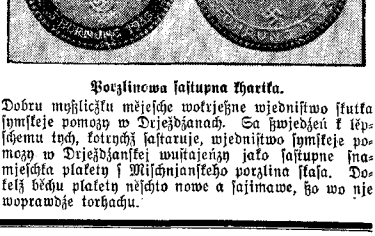

Porzlinowa ſaſtupna ſkatka.

Dobru myſlićelku měſeſche wokrjeſne wjedniſtwo ſtutka ſymſkeje pomocy w Drježdźanach. Sa žwjedźeń k lěpſchemu tuch, kotrychž ſaſtaruje, wjedniſtwo ſymſkeje pomocy w Drježdźanſkej wuſtajeńcy jako ſaſtupne ſnamješcha plakety ſ Miſchnjanſkeho porzlina ſłasa. Dokelž běchu plakety něſchto nowe a ſajimawe, žo wo nje woprawdźe torhachu.

Wusudźenja

Pſjaſeſtupjenje pichećziwo ſtatnemu ſawěſćenjſkemu kſjadej (Reichsverſicherungsordnung) běſche ſej Herr... Heinrich Auder ſ Wodowych Hendrichez (Steffenhorſa) dopuſchćił. Hamtſki ſud we Wulkim Schmo... běſche jemu 27. dezembra 1934 pjenježne khłoſtanje ... wyſokoſći 50 hrivnow abo 10 dnjow jatby napalił, ... kelž njeběſche jomu wot hamta pſchipóſłany hamtſki ... kaſ wo wozeženjenjach pſchinoſchkow wot niſby ſa ſawěſć... nje dźěłobjerjerjow a wotwjedźenje tutych pjenjes na ... róbnu potkadnju w dźěłaſtich měſtnoſćach wuporjeźi... Powołanje, kotrež ſapoda, žo ſaćźiżny a khłoſtanje jo ... pſchemjenjeni.

Radio

Sſrjedu, 27. februara žo ſtyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły ranſchi koncert. 11,40 ſa ... row. 12 pſchipołdnjſchi koncert. 13,10 tačzele. 14 w... lakoſcze. 16 dwójny koncert. 19 a nětko je ſwjatoſ. 2... ſabawna hudźba.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,05 ſa burow. 6,35 raniſchi koncert. 8,20 tačzele. 11,45 ... burow. 12 pſchipołdnjſchi koncert. 13,10 pſchipołdnjſchi ... koncert. 15,50 ſa młodźinu. 19 ſabawny koncert.

Hiſchcze ważne ſ dnjoweho programma: Barlin: 2... orchеſtrowy koncert. Hamburg: 21 ćwětti a luboſć... Stutgart: 21,15 europſki koncert ſ Kopenhagena. Wa... ſchawa: 21 Chopinowa hudźba. Praha: 19,25 ame... rikanſka hudźba.

Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

Folgende Grundſtücke ſollen an der Gerichtsſtelle ... Saal 144 — im Wege der Zwangsvollſtreckung ver... ſteigert werden:

1. **Am Freitag, den 12. April 1935, vorm. 9 Uhr** (B... K 15/35) Blatt 667 des Grundbuchs für Bautzen-Stadt, Flurſtück Nr. 813 des Flurbuchs für Bautzen, Ortslisten-Nr. 839 (eingetragener Eigentümer am 9. Februar 1935, dem Tag der Eintragung des Verſteigerungsvermerks: **Anna Sidonie verw. Mulke** geb. Lehmann in **Bautzen**), nach dem Flurbuch 3,6 Ar groß und nach dem Verkehrswert auf 5500 RM. geſchätzt. Die Brandverſicherungsſumme beträgt 7140 RM.; ſie entſpricht dem Friedensbaupreis vom Jahre 1914 (§ 1 des Geſ. v. 18. 3. 1921, GBl. S. 72): Es liegt am Wendiſchen Kirchhof und iſt mit einem Wohngebäude mit Waſchhausanbau und mit einem Nebengebäude bebaut. Die Friedensmiete beträgt 610 RM. Die Verſteigerung erfolgt zum Zweck der Aufhebung der Erbengemeinſchaft.

2. **Am Freitag, den 3. Mai 1935, vorm. 10 Uhr** (Za. 48/34) Blatt 1 des Grundbuchs für Großkuniz, Flurſtücke Nr. 174, 175, 177, 178, 192, 198a, 225, 226, 242 des Flurbuchs für Pietitz mit Großkuniz, Ortslisten-Nr. 1 (eingetragener Eigentümer am 15. Oktober 1934, dem Tag der Eintragung des Verſteigerungsvermerks: Tiſchler **Paul Hermann Herzog** in **Großkuniz Nr. 1**), nach dem Flurbuch 2 Hektar 27,1 Ar groß und nach dem Verkehrswert auf 12 200 RM. einſchl. 1700 RM. für Vieh, Vorräte und Zubehör geſchätzt. Die Brandverſicherungsſumme beträgt 14 000 RM.; ſie entſpricht dem Friedensbaupreis vom Jahre 1914 (§ 1 des Geſ. v. 18. 3. 1921, GBl. S. 72). Das Flurſtück Nr. 198a iſt mit einem Wohngebäude, einer Scheune und einem Bienengebäude bebaut. Die übrigen Flurſtücke ſind Felder und Wieſen. Das Wohngebäude iſt maſſiv erbaut, z. T. unterkellert und mit Waſſerleitung und elektriſcher Lichtanlage verſehen.

3. **Am Freitag, den 3. Mai 1935, vorm. 9 Uhr** (Za. 92/32) Blatt 1374 des Grundbuchs für Bautzen, Ortslisten-Nr. 988 D (eingetragener Eigentümer am 9. September 1932, dem Tag der Eintragung des Verſteigerungsvermerks: Baumeiſter **Curt Bernhard Rocks** in **Bautzen**), nach dem Flurbuch 3,4 Ar groß und nach dem Verkehrswert auf 33 000 RM. geſchätzt. Die Brandverſicherungsſumme beträgt 36 700 Reichsmark; ſie entſpricht dem Friedensbaupreis vom Jahre 1914 (§ 1 des Geſ. v. 18. 3. 1921, GBl. S. 72). Es liegt an Karlſtraße 24 und bildet das Eckhaus für eine neue Straße. Es iſt bebaut mit einem im Jahre 1921 errichteten Wohngebäude. Die Friedensmiete beträgt 3140 RM.

Amtsgericht Bautzen, den 23. Februar 1935.

Smješki

Sšón. Wón: „Mějach tutu nóz jara ſpodźiwny ... Běſche ſudny dźeń. Arzwjondźel Gabriel ſatrubi a wſchitſ... pytachu ſwoje koſcze hromadźe. Nadobo ſtejeſche ty pſchede mnu." — Wona: „Spodźiwnje. Sšym nětčiſo prajiła?" — Wón: „Haj. Ty žo mje praſcheſche, hač twoja hłowa prawje žedźi."

*

Cźuczjiwy.

Mots jědźeſche po żelesniźy. Wobroćźi žo na kondukterа a woprašcha žo: „Je tu teź jědźity wóſ?" — „Sowě, žo wě", prajeſche kondukter. — „Tak je derje", mnješche Mots, „tuž donjeſeje mój kołchik ſ jědźu tam, ſo njebychu druhim złěty w hubje hromadźe bźjałe!"

*

Sdźela.

„Knjes kovčnjarjo, ſtkhadźuje žo pola waš towarſtwo „Jednota". — „Haj, ale cźehodła pſchińdźeſe tak pozdźe? Towarſtwo drje tu hiſchcze je, ale jednota je fuk!"

Po dołhim mośće ćah přeńdźe wotnohu Wisły, lěnju rěku Nogat a smy zasy na němſkej pódźe, smy w Malborgu . . .

*

Přiſedši do Malborga maš moralisku winowatoſć, wobhladać ſej křižerſki hród. Wěm, što ſo ſłuša!

W Malborgu je było hłowne ſydło křižerjow. Su tu měli hobrſki a wulkotny njedobytny hród. Też tutón hród bě rozpadał kaž wšě druhe křižerſke hrody. Tola su jón před nětkim 100 lětami zasy započeli natwarjeć a su jón natwarili runje tajki, kajkiž je był.

To może być ſwarna wěc! Najwjacy ludźom ſo nowe twarjenje bóle lubi hač ſtarſe. Ja ſo zahorić njemóžu za tak mjenowane wobnowjenje. W poważnych ſtarych rozpadankach rěči a préduje kamjeń, twarjenje ma dušu. Wobnowjene twarjene — mi znajmjeńſa — ničo njepraji. Ale to ſnadź na mni zaleža . . .

Ale přecy, budu lojalny a ſej wobhladam hród. Skutkuje přemóžacy přez ſwoje hobrſke rozměry, přes ſwoju wulkoſć, kiž će runje zabiwa . . . K duši a wutrobje pak rěči jenož pisany mozajikowy wobraz Maćerje Bożeje wonka na hrodowej cyrkwi. Wunórja ſo dobyćeſcy a juskajo z barbami z pokhmurjeneje jenajkoſće na bruń čerwjenych twarjenjow . . .

Malborſke torhoščo ze ſwojimi wobłukowymi khódbami ſo njehodźi do ſuſodſtwa hordeho hrodu křižerjow . . .

Wopuſću přez Marijne wrota měſto a ſo woboću k połdnju . . .

Njedźela je, ale ja ſcyła njehaju ani njedźelſkich myſlow. Spóznaju bórzy, zo dałſe pućowanje mědlizanje njebudźe . . . Předewšim, mam wětr runje do wobliča. Hdy by znajmjeńſa był wětr, ale to je wichor. Te njezbožowne ſapaſe zerja wčera wječor!

Wojuju zuby zakuſujo z wětrom. Hdyž ſo naďźijam, zo jeho přewinu, to ſej dóńdźe po zwjazkarki. Přiwjeze hory. Tu maš. Krajina ſpochi ſtupa a ſtupa. Njeje to k zadwělowanju?

Ale to hišće neje wšo!

Pućuju bjez karty w cuzym kraju. To je złě. W Malborgu w dwórniſćowej kniharni kartow njemějachu. Tajke něšto njehodźi ſo wodać. We hłowje mam někak khartu Narańšeje Pruskeje, to rěka, wěm, hdźe ſu najhłowniše měſta, ale to ći ſmorže pomha. Tu khwilu jědu k połdnju, dokelž je tu dobra dróha, wo kotrejž pućniki přeradźeja, zo wjedźe do Stuma,

Derje, pojědu do Stuma . . .

Před měſtom rjaduja ſo bjezkónčne ſiki nowych ſydlerſkich khěžkow. Wše ſu drjewjane, kryte ze šindźelemi a jena tak podobna na druhu, zo woči boli . . . Skónčnje Stum ſam přileže. Też tu w měſće je njezbytny křižerſki hród, ale jeho zbytki ſu khětro njenahladne. Dale měſta je rjany jězor . . .

(Pokračowanje ſčěhuje.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěsćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a boseencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 49 | Budyšin — Sr'edu 27. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wjele nowych němskostatnych zakonjow

Němske knježerstwo je w swojim wjeznarwschim poskedženju najprjedy swojsewjenje wo dorěčenjach a pschipowědženach pschi nawrócze Posaarskeje dowolilo, kiž běsche swonkowny minister pschedpołožił. Tu so wobsebje wo hižo znate Romske sprěčenja jedna, kotrejž pschebe wschěm tež pschepodaśe wobsedźenstwa posaarskich jamow, železnizow atd. a rjadowanja pjenjezných, dołžnych a sawěsćenskich praschenjow wopschijeja.

Potom je němske knježerstwo **nowy wurunański porjad** pschijało, kiž běsche němski justizny minister pschedpołožił a ſ kotrymž so njedostatki nětčišcheho wurunańskeho porjada wotstronja a so zyła należnosć wurunanja dokładnje pscheměni. S nowym porjadom so njedostojni dołžnicy bóle hač dotal wot wurunańskeho jednanja wotbjerža a połpuny jenotlinych wěricelow, na škodu zobuměricelow k wobsebitym lěpschinam pschińcz, rańsje snjemóžnjeja.

Potom je so **sakoń wo wotstronjenju žudowskich próhdninow pschijał**, sakoń wo **trjebanju bronjow** tych, kotřiž maju prawo lěhu a honjtwu ſchkitaś, kaž tež rybarskich sastojnikow a rybarskich dohladowarjow. Druhi **sakoń k pschemjenjenju sakonja wo dawku na automobile** so tehorunja pschija. S nowym sakonjom so dawk na wožobowe a ezejite automobile sniži, wobsebje smeja auta lěpschinu, kotrejž so ſ njezdikimi ezěrkami ezěrja.

Tež wo sakonju **wo sawjedženju dźělowje knihi** je knježerstwo wjezera dowuradźiło. S njej so jenotny hamtski wupokas wo powolańskim wukubłanju a powolańskim wuwiću dźěłaćerjow w pschistajenjow pschiprawi.

Se sakonjom k pschemjenjenju sakonja pschećiwo **njeprawnej konkurrenzy** so wumjenjenja sa lěpsche wojowanje pschećiwo jebanstwu pschi wupschedawanjach postaja. Sakoń **k pschemjenjenju wiwowańskich sakońskich knihow** wołoża płaćenje ſ hotowymi pjenjesami ſ dowolenjom a pschewokanjom na bankowy konto.

Sakoń **k spokojenju potrjebow dźěławych mozow w ratastrowje** pschichodnje możnosć dawa, so so ratastrowe dźěławe mozy ſ druhich powołanjow bjeru a so sašo do ratastrowa wrócza.

Němski hospodarski minister je sakoń pschedpokoził, kiž **pschekhod hórnistwa na němski stat** wotewrja. Tutón sakoń, kiž jednanje wo samožeńskim prawje hischcze njepschinješe, ale dohlad nad hórnistwom a hórniske hospodarstwo němskemu statej podstaja a tež krajne hórniske wyschnosće pod dohlad němskeho hospodarskeho ministra staja, ma so jako pschedkhadnik němskeho hórnistwa sakonja wobhladowaś.

Se sakonjom **wo němskim wukrajnym dołhu** so wo dołžnych listach postaja, so tute dołžne listy w pschichodže wobnjesowanjam dewisoweho sakonja wjazy njepodleja.

Skónčnje je němske knježerstwo sakoń **k pschemjenjenju finanzneho wurunanja** dowuradźiło, ſ kotrymž so krajne podźele na dołhodnym dawku, na towarstwowskim dawku a na wobrotowym dawku pschikrócza, hdyž tute dawki wěste ſummy pschekrócza.

Bitwa wo dźěło k lěpšemu swójbnych nanow

Wulke wuspěchi bitwy wo dźěło so někotre tež na sajmawe waschnje ſ dźělenjom sawěsćenych dźěłobjerjerjow wobswětluja. Khorobne kašy su někotre wuzběrki tuteho dźělenja wosjewile. Dźělenje poskahuje so ſamo na starobu a ſplah sawěsćenych. S tutych statistikow wukhadźa, so je bitwa wo dźěło w prěnimaj lětomaj nazionalsozialistiſkeho stata najprjedy swójbnym nanam, wójnſkim franjenym a tajkim kěpschemu była, kotřiž su byli dołhi czaj bjes dźěła.

Pomérny podźěł žonjkich mjez dźěłazymi je so khětro snjižił. Pornjo dotal najwjetschej bjesdźěłoscži na końcu januara 1933 stejesche na końcu lěta 1934 někdże 3 386 000 ludowych towarschow abo 29,5 še sta wjazy w dźěle. Mjez nimi běsche někdże 2 809 000 abo 83 wot sta muzow a někdże 577 000 abo 17 wot sta žonow.

Najpomnješ hódno je, so podźěł žonjkich mjez dźěłazymi w januaru 1933 hischcze 37,2 še sta wuczinjesche pschi 11 487 211 dźěłazych w zyłej Němskej. Na końcu dezembra 1934 podźěł žonjch jenož hischcze 32,6 wot sta wuczinjesche, runjez běsche so liczba dźěłazych dozpła na 14 873 276 pomyschła.

Ódy liczby januara 1933 ſ posdźischimi liczbami pschirunamy, spóznawamy, so běsche relatiwne pschiběranje w létomaj 1933 a 1934 pola muzow nimale trójzy tak wulke kaž pola žonow.

Wustaw dyrbi mjez ludomaj mosty tworiś a w sputnistwje a wumjenjenju spólnaczow wobeju ludomaj khežiś.

Pólski pósłanz Josef Lipski presidentej Lessingskeje akademije, žo wójwodže je Saskeje-Coburga a Gothy, a prof. dr. ſ Arnimej ſa sprózniwy nadawk dźakowasche, kotryž staj je sałożenjom němsko-pólskeho wustawa pschewjakoj. Ludaj, kotraž mataj pschećelske poczahi mjez sobu a dźetaj je sthudźischcź, dyrbitaj žo rosumnicź. Srosumnicź pak możetaj žo jenož, hdyž so sesnajetaj. Tu ma so njedźiwajzy žiwdostwa wjele nakhwatacź. Psched někotrymi dnjemi je won pschi wopominanju ſ Chopinowej czejcji w Drježdźanach spóznał, kak wuske su poczahi někdy byle. W 19. lětstotku stej žo Němska a Pólska ſdalikej. Jenož duchowne poczahi wobeju ludow, na pschikkad w literaturje a hudźbje, su wostałe.

Pósłanz Lipski wusdźěwny jako nadawk němsko-pólskeho wustawa, so žo źiwdži a dokumentuje, so pólšcy duchowni wjedniży tu pschednoschuja a so žo poczahi mjez wobemaj ludomaj pěstuja. Wo wustawowym programmje žo pschichodne pschednoschki je stawisnami, pizmowstwom a filosofiju a bozyła ſ nowej Pólskej sakhwaju.

Němsko-francowske hospodarske jednanja

Hospodarske jednanje mjez Němskej a Franzowskej su dotal jenož ſ podźělnym wunoschkam dotrjedle. Němšcy sastupjerjo su na końcu sańdźeneho tydźenja ſ Parisa do Barlina wrócźili, so bychu pschiběžnischnym městnoscham wo jednanjach rosprawjeli. Jednanja so najskerje hischcze do końca měrza sašo sapoczną. Po někotrych wobstejnoscach pak wuhladny na dojednanje njejsu jara wulke.

Posledni wo'acy z Posaarske'e wotjěli

Posledni internazionalni wojaźy su wutoru ſ Posaarskeje do zwojeje domizny wotjěli. Wjezera běsche hlowny dźeń wotdhada jendźelskich a italskich wojakow. Rano italscy karabinerjo Sulzbach a Dudweiler wupschećichu, hdyž běchu dotal zwoje stajzje měli. Wutoru wjeczor je jendźelski hlowny kwartěr zhromadnje ſ jenym jendźelskim batalionom ſ Brebacha wotjeł. Jendźelscy wojazy běchu njedźelu w Saarbrücknje wulki wojerski koncert wuhotowali, a jeho wunoschk ſmilkej pomozy pschepokasali.

Hobrske překr.wjenja w ruskim maš nytwarstw'e

S Moskwy so powě, so je statna kontrollna kommišija we hlownym měrcze armenskeje republiki Eriwanje wulke pschekhowjenja pola sjednoczeństwa za twarjenje maschinow wuslědźiła. Dotal su 15 wožobow sajeli. Kaž je so zwěsćiło, pschešchowjenja psches jedyn milijon rublow wuczinjeja. Statne rěcznistwo je dwě statnej banzy, kotrejž sjednoczeńsnym pjenjesy dawaschtej, pschepytało, dokelž so tuka, so tu so tež bankownizy na pschešchowjenjach wobdźěli. Banzy běschtej sjednoczeństwu bjes dobazajeze wěstosce 3 milijony rublow kredita dałej. Należnosć so pješchne pschepytuje. Někotrym sastojnikam žmjerkne khłostanje hrozy.

18 špan'skich revolucionarow ke khłostarni na čas žiwjenja zasudźili

Psched wójnikim ſudom w Gionje je so prozeh pschećiwo 22 marxistam skónčił. Wobskorženi su so na poslednjej revoluziji w oktobru žylnje wobdźělili. 16 wobskorženych so k khłostarni na czaj žiwjenja a dozyła 112 000 pesetam pjenjeznoho khłostanja sasudźi. Tute pjenjesy so jako woschkodźenje sa ludźi trjebaju, kotřiž su ſ revoluziju schkodowali. Tśo wobskorženi dostachu 12 lět jaſtwa, tśo so wuminowachu. Psched wójnſkim ſudom w Oviedu staj so dwaj revoluzionaraj ke khłostarni na czaj žiwjenja sasudźiłoj.

Nowe n'emery w Alžérskej

S města Alžéra so wo nowych njemerach powě. Tón krócź ho tež europšcy dźěłaćerjo wobdźělichu. Tohodla njeje k rašowym manifestacijam dóschło, ale k kozialnym demonstracijam.

We pschistawnym měrcze Oranje pschi demonstracijach ſ kamjenjemi do měschczańostoweho twarjenja mjetachu.

Jendźelska ma zroznmjenje za Němsku

Parlamentarisći zhobudźełaczeź Londonskich nowin „Times" pišaja, so ma pschipowědženje swonkowneho ministra, so w bliźschim czaju Barlin wopyta, zwoju pschiczinu we wobsamknjenju jendźelskeho knježerstwa, ke kotremuž je w pondźelnischim wobsebitym poradźenju dóschło. Ministrojo běchu wschitcy sa to, so najpomnjenje němskeho knježerstwa dla wruhowanja jendźelsko-franzowskeho wojsewjenja pschi setkanju jendźelskich a němskich ministrow, jim prawo dawa, so pschewproschenje pschijimaju. **W Londonje ho wočakuje, so Simon najskerje žrjedź pschichodneho tydźenja do Němskeje pojedže.** Hač jeho lord Eden pschewodźi, hischcze njeje wěste. To drje ſ wulkeho dźěła na tym saleži, hač žo puczowanje na Moskwu a Warschawu wupschestrěje.

S Londona so powě, so je zwjetschi pósłanz w Londonje Maikhy jendźelske knježerstwo formalnje proschk, so by sastupjerjow do Moskwy pósłało. Też wo tutej należnosći je so w jendźelskej knježerstwowej radźe wuradźowało. Dźenja žrjedu dopoldnja so knježerstwowy rosšud woczakuje. Někotre zhobustawy jendźelskeho knježerstwa žebi wopyt w Ruskej pscheja, tola jón njetrjeba runje ſwonkowny minister wobstaraś. Namjetuja, so by so Simon po žwojim wopyczu w Barlinje sašo do Londona wrócźił a knježerstwu rosprawjał. Mješ tym měł žo druhi minister do Moskwy a Warschawy podaś, so by wuzběł žwjetschiho knježerstwa a pólskeho knježerstwa wo skrěčenju rańschich statow zhonił.

Nowiny „Times" pišaju, so mó'e žo Simonowy wopyt w Barlinje jako šwěsćeny wobkładowaś, wopyt w Moskwje je pjeza nimale wěsty, wopyt we Warschawje žo najskerje wočakuje a wopyt w Prahy je możny. Dołhoż je Simon ſwonkowny minister, je wón wotpisał Paris wopytał a je też ſ Musoliniom w Romje jednał. Franzowscy ministrojo su hakle njedawno w Italskej a Londonje pobyli. Wot końca sańdźeneho lěta je spólnaca, so žo europske ministerstwa prózuja, so bychu wschitke wobcežnosće zhromadnje wotstrońe. Swonkownje je Němska na tym mało podźěła měła. Sskowa na końcu Londonskeho wosjewjenja, so jendźelske a franzoske knježerstwo hnydom dale wuradźujetej, hdyž wotmołwy druhich mozow dóńdu, su ho w Barlinje pjeza jako połpyt wukožile, so maju so jednanja na franzowsko-jendźelski skład stajiś. „Times" pišaju, so je bohužel wěrno, so je napschećiwnosć mjez Franzowskej a Němskej ſ pschičinu europskeho njeméra. Skónčnje nowiny žadaju, so dyrbi žo ſ Hitlerom jenož w Barlinje jednaś, kaj może žo ſ Mussolinijom jenož w Romje rěcześ.

Němsko-pólski wustaw w Barlinje so wotewrił

Póndźelu wjeczor je žo w Marmelowej sali Barlinskeje zoologiskeje zahrody němsko-pólski wustaw pschi Lessingskej wyšokej schuli zwjatočnje wotewrił. Rektor techniskeje akademije, SA-wyschschi wjednik profesjor dr. ſ Arnim w zwojej rěcži wusdźěwowasche, so je wjednik frosumjenje němskeho ludu sa móz a czistosć ludstwa, też zusehu, zwjdźił. Němzy žej tohodla wojowanje Polakow waża a jich mózy žiwjenja wobdźiwaja. Wobaj ludaj dyrbitaj bjes žuždoweho ludu jesnaca a rańschoeuropsku, statnu, ludiswonu a kulturnu wopramdźitosć pschebłędźicz a spólnaca. K tutomu samérej je žo ſ dobrowólnym podpjeranjom wyšokich hamtskich městnoscow němsko-pólski wustaw sakoźił.

Też podprefektiju ſ kamjenjemi nadpadowachu. Podprefekta lohko ſranichu. Sa nekotre hodźiny, zako běchu wojazy ſapſchimnyli, ſo porjad ſaźo wobnowi.

Nimale w ſamſnym cźaſu, hdyž ſo njeměry w Alžěrſkej wotmětnychu, ſo w Parižu ministerſka rada ſeźźe, ſo by wo politiſkim a hoſpodarſkim połoženju w afrikanſkich kolonijach wuradźowała.

Abesynski póselnik pola Suvicha

Wutoru je ſtaſi ſtatny ſekretar Suvich abeſynſkeho póſelnika w Romje pſchijał. Abeſynſki póſelnik je Suvichej woſjewił, ſo jeho knježerſtwo poſtajenju neutralneho pałma pſchihłoſuje. W Romje ſo wočakuje, ſo nětko hórſy k formalnemu dojednanju wo neutralnym pałmje dóńdźe. Połoženje pak ſo njeje nětkaſ pſcheměniło, dokelž abeſynſke knježerſtwo wſcho ſamolwjenje ſa pohlednje ſrażenja wotpokazuje. Wono jenoź temu pſchihłoſuje, ſo ſo nałežnoſć roſrihażenu ſudej pſchedpokłaſi. Italſka pak ſebi wotſchkodźenje ſa naſtatu ſchkodu żada.

B'ezdźełoſć w Z'ednoćenych ſtatach woteběra

Sarjadnjſtwo nuſowoje pomoży je w nakhwilnej roſprawje wo dźełe nazionalneho natwarneho hamta prěni krótſej ličbu njeſaſtužerjow ſa dezember 1934 pohamtiż; ſ 10 890 miliionami woſjewiło. Dźełaczeſke ſwjaſki pak ſu 11 329 miliionow a pribatne ſozialne ſyntnile towarſtwo nazionalneho industrijoweho hamta 10 812 miliionow njeſaſtużerjow naliczile. Poſledniſche towarſtwo je ſwěźiło, ſo je ſo ličba njeſaſtużerjow pod Roſeveltowym knježerſtwom dotal wo 2,67 miliionow ſnižiła.

Krótke politiske powěſće

Prjedawſchi gouverneur Rechenberg wumrěł. Wutoru dopołdnja je w Berlinje prjedawſchi gouverneur němſkeje narańſcheje Afriki, wopr. tajny rada Albrecht ſwobodny knjes ſ Rechenberg na ſćežkich cźežkeho wobkhadneho njeſbožja wumrěł. Sſobotu wječor běſche jeho wós dróhowe żelezniſzy potorhnył.

Memelſki gouverneur ſo na dowol poda. Pothamtſke nowiny „Lietuvos Aidas" w Kownje piſaju, ſo ſo gouverneur memelſkeho kraja Navakas, 1. měrza na wocźerſtwojazy dowol poda.

Schuſchnigg ſ Londona wotjěł. Awſtriſki ſwjaſkowy kanzler Schuſchnigg a ſwonkowny minister Berger-Waldenegg ſtaj wutoru popołdnju ſaźo ſ Londona wotjěłoj. Na dwórniſchcźu a w cźahu běſche ſo ſa njeju ſylny policajſki ſchkit poſtajił.

Swjatočne zapokazanje nowowuzwolcneho wyššcho měšćanosty dr. E. Opitza w měšćanskej zali Budyskeje kupnicy

Hakle njedawno woſjewichmy ſa njeſaſtwódźenych pſchekhwapjazu powěſć, ſo ſo měſtno wyſchſcheho měſchćanoſty ſnowa wobſadźi a w ſwiſku ſ tym mjenowaſche ſo jako kandidat Pławenſki rěčnik a notar dr. Opitz. Dnja 14. februara woſtwoli Budyſki kollegium tuteho ſtareho woſjowarja a wuprihowaneho pſchiwiſzowarja naſcheho wjednika a kanzlera ſa ſwojeho wyſchſcheho měſchćanoſtu.

Wječera wutoru ſo nětko dr. Opitz na ſwjatočne walchnje do ſwojeho nowoho ſaſtojnſtwa ſapokaſa. Měſchćanſka ſala kupnizy běſche rjenje ſ khorhojemi a ſelenym wupyſchena. W 12 hodź. ſo ſwjatočnoſć ſapocza. Seſchli běchu ſo ſaſtupjerjo ſtatnych a měſchćanſkich ſaſtojnſtwow, ſaſtupjerjo ſtrony, wójſka, dźełaczeſkich organiſazijow, nowinarſtwa atd. Sa ſabźěwaneho wokrjeſnego heſtmana, ſwobodneho knjeſa ſ. Eberſteina, pſchewjedźe ſapokaſanje jeho ſaſtupjeć tajny rada Ilberg ſ Drježdźan. Tutón naſprjedy naſpomni nětkore ważne poderdźenja ſe ſiwjenja noweho wyſchſcheho měſchćanoſty, wuſběhny wobſeže, ſo hižo dołhi cźaſ ſtronje pſchiſtkucha a ſo je ſebi jako ſapóſtaŋz pſched rewoluziju ſe ſwojim wuſtojnym a njebojaſnym wuſtupowanjom wobſebitu pſchichilnoſć wjednika a kanzlera dóhy. Nětko pſchikhwaďa jako nowy wjednik do ſtaroſławneho města Budyſchina, do metropole prjedawſcheho markhrabiſtwa Luſizy, mějo na ſwojej ſtronje dowěrnu najwyſchſchich inſtanzow. So by tu hył dobry a ſwědomity ſtrażowar tuteho města a ſo by ſpokojnoſć a ſamóžnoſć měſchćanam wrócił a ſebi tak dowěrnu wyſchich dohył, to je ſ jeho woſebitym pſchećzom. Wulke ſadanja ſo djenja na ſamolwiteho wjednika města cźinja, dopjelnić móża ſo jenoź, hdyž wſchitcy ſaſtojnizy a ſaſtupjerjo města a też ſóźdy jednoſliwcy ſwoje winowatoſće połnje cźini. S pſchećzom, ſo hy ſo měſtej Budyſchinej derje ſchło, namokwi wyſchſcheho měſchćanoſtu, ſo hy ſkoźi pſchiſahu.

Potom pſchepoda jemu wjedniſtwo města Budyſchina. Pſchi tutym ſwjatočnym akźe ſpominaſche ſo też na wjednika a kanzlerja ſ ſtikročnej ſkazu.

Na to powita měſchćanoſta dr. Foerſter w mjenje wſchěch ſaſtojnikow, pſchiſtajenych a dźełaćerjow noweho wyſchſcheho měſchćanoſtu a ſlubi jemu ſwěrne ſobudźěło ſa ſkyſhe města a ſtata. Wuſběhny, ſo ſarjadniſtwo a finanzy města ſu w porjadku, hdyž też hoſpodarſke naležnoſće budźa ſebi dale wjele kedźbnoſće wuſadowacź. Sa měſchćanſkich ſaſtupjerjow witaſche wyſchſcheho měſchćanoſtu dipl. ratař ſwob. ſtrony Schinzinger. Sa ſabźěwaneho wokrjeſneho wjednika ſwob. ſtr. Martina powita jeho mjes tym wokrjeſny hamtſki wjednik Peſchel.

Na to jimaſche ſo ſłowa wyſchſchi měſchćanoſta dr. Opitz. K ſaſadnym wuwjedźenjam. Roſtrudźaze faktory pſchi pſchenoſu ſaſtojniſtwa ſa njeho ſu: měſchćenjo, partaja, ſtat. Zyłu ſwoju kedźbliwoſć chże wón pſchi wukonjenju ſwojeho ſaſtojnſtwa tutym ſaſkadam wěnowacź. S wuſhwalenjom ſa wyſchſcheho měſchćanoſtu je ſo ſtat ſ Budyſkim měſchćanom. Tohodla wſchěm Budyſchanam płaci ſo jeho prěni poſtrow. Naſche měſto cźini ſe ſwojimi mózným wěſemi a kulturnymi murjemi woborny ſačiſchcź a hdyž ſhladujemy do jeho ſtawiſnow, namakamy, ſo nimo ſobuwinowatych thwiłow je wjele cźeſtkich podeńdźenjow jo potrjechiło. So buchu Budyſchenjo hódni byli ſwojich pſchedwinikow! Naſch ſtat ſtoji pſched mózným wuwiećom a budźe roſrjuńnje ſobu do wuwieża ſwětowych ſtawiſnow rěcźeć. Politika naſcheho ſtata je ſ ranju a ſ južnemu ranju wobroćena. Budyſchin jako najmjeſne město ma tohodla ſwój wobſebity wuſnam. Nałe město ſo we wſchelakorym naſtupanju pſchirunuja ſ ſtom Norimberkom. Tam je nemſke rjemjeſlniſke wjeſćſtwo dokonjanoſće dospěło. S jeho prózowanjom bu ſo hy też w ſakſim Norimberku ſóźdy jednoſliwy ſo k wyſchſchim wukonjanam khmany ſćinił. Pſchi tom wo dyrbi ſo jeho prózowanje ſ dowěru mytowacź. Budyſ je też je ſrjedźiſchćezom pilneho, ſprózniweho burſtwa, trež w nowej Němſkej wożebitych łépſchinow wuj Dobre połoženje města Budyſchina móże potajkim napinanju wſchěch mozow jemu ſhożowny pſchiſkoh ſćiſcź. — Jako nowy wjednik města ma wón też pot wichu ſamolwitoſć njeſć. Tola nikoho njewotpa ſtaj ſkyſhe powſchitkownoſće pſched wočomaj mó chże pſchi wulkim natwarje pomhacź. Jako nazional ſozialiſt pſchiſtkuſcha zyłe ſtronje, ſ kotrejž je ſojuſarn ſ winowatoſće. Ma też ſłužiſcź jako noſcherjej a roſć rjerej kultury pak je ſa njeho pſchikas. Po nowym gme ſtim ſarjadniſtwu ſu gmejny dopołnje do ſtata ſarjado wane a jeje ſarjadniſtwo a finanzy ſu w nim dopołnje roſrišane. S próſtwu, ſo by Bóh Wſemóhny jeho pſcheſ wſacze a jeho dźěło zohnował a ſo by wſcho wukonjak ſ łą ſchemu ſtata, ſkónći ſwoje wuwjedźenja.

Dokelž wokrjeſny wjednik Martin dójeł njeńź, pſche jeſche ſa wokrjeſne ſtronine wjedniſtwo wokrjeſny hamtſki ſarjadnik Sſmarſły nowemu wyſchſchemu mě ſchćanoſće wjele ſboża a ſlubi, ſo budźe jemu ſtrona w jeho dźěle ſ radu a ſkutkom pomozna. Po podpiſanju pro tokola wo ſhromadźiſnje ſo ſwjatočnoſće ſkónći. K tomu pſchiſłamkny ſo wobhładanje města a nětkotrych ſjawnych twarjenjow, wobźebje też nuſeja a khorownje.

*

Też my Sſerbja, kiž ſmy my měſchćeńſku tuteje ſtołi ſkeje metropole, a wſchitcy, kiž mamy poćzahi ſ njej, pſche jemy nowemu wyſchſchemu měſchćanoſće do jeho cźe keho ſaſtojnſtwa wjele ſboża a Bożeho ſohno wanja. Sſerbja ſu pſchezo łojalni měſchćeńſku a ſa cźenjo byli a budźa wſchudźe ſ radoſću na natwarje na ſcheho města pomhacź. Wſchak dźěn tute město też jako ſwoju metropolu wobhładuje. Nowy wyſchſchi měſchćanoſta jako prawy nazionalſozialiſta ſměje też pokne ſrſumjenje ſa naſche kulturne prózowanja, kotrejž ſo nětko pod ſchkitom naſcheho wjednika a kanzlerja ſnowa roſwinjeja. Pſchejemy ſebi, ſo by hył ſe ſprawnym po ſhudźerjom naſchich ludnoſtnych prózowanjow, kotrejž jenoź na ſkodu naſcheho města a naſcheho ſtata njebudźa. Potom ſměja Sſerbja k njemu połnu dowěru a budźa jeho naiſwěrniſchi pſchiwiſzowarjo.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 27. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

K jenej rěcy chce wjele źórleškow być

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer minus 3, najwyſchſcha temperatura wo dnjo plus 8. — Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer minus 6, najniżſcha temperatura w nozy 1. — W; tru ſ Lodoweho morja ſu powětr khěto

Wjaſław Sieroſzewſki:

Zamóſcy diaboljo

45] (Pokračowanje.)

XXIII.

Konſul pſchijźdże ſe Schanghaja, ſo by wjedł pſchepytowanje ſbožka a ſdobom też namětny kral pólża ſwojeho aſtupjerja. Wjele Khinjanow, mjes nimi też Wań, ſo ſajachu. Brjeſki ſo ſtarſche wo ſeho wopuſchćenu ſwójbu a też jeho ſamehu w jaſmje wopyta. Lódy ſaźy hordeho „knjeſa nawjeſcornych wrotow" ſpóſna mjes cźrjódu roſtorhanych a ſcheſcheratych ſtóſtnikow: wón ſedźeſche, ſ rjeſaſami ſwjaſany, w bambuſowej ſkéźy na ſemi.

Hdyž Brjeſki ſo jemu pſchibliži, njeſběhny ani ſkhilenu hłowu, hačrunjeź bě wopytarja hižo ſeſnak wot naſdala. Na młodźenzowy roſkas pſchepoda Ma-cźi ſwojemu nanej bŕemjeſchko, kiž bě ſobu pſchinjeſł a jeho poſtrowi. Khinjan ſu ſtorže a ſ putami ſatſchaže. Se ſtareju, kipiteju wočzow ſo ſłyſły ronjachu.

„Mój ſyno . . . ty mje njeſabudźeſch . . . ty moje cźéło pſam ſ kratnje njepſchewoſtajiſch", ſchepny a ſwoje wobliczo ſtłócźi ſ łéſnyzy.

„Nano, nano, my doma wſchitcy płakamy . . . Běſche tola hižo tak derje!"

„Njeje hiſchcźe tak ſłé, Siań-ſchen! My ſo prózujemy wo to, ſo bychmy ſważ wuſwobodźili."

„Cźehodła ſu mje ſem dowjedł? Woni mje tu bija, mje cźiwiluja", ſtarz pokhmurjeny wotmolwi.

„My ſ tebi pſchińdźemy a pjenjezy pſchinjeźemy."

„Njeje pomoży. Wſchitcy mje hidźa!"

„Cźehemu ſpytacź dopjcź, ſo cźe puſchcźa ſa rukowanje."

„Wy njeſłeſe ſahuda ſynam tuteho kraja."

„Ty ſam ſy pſchicźina ſwojeho njeſboża. Ssy dźełaczerjow podtóčował, ſwojich bratrow, ſy jich wukłukał ſ bawkami."

„Oh, wo to njeńźe! Hižo pſched tym, hižo prjedy ſmy huſto tak jednak. Wſchitcy ſo cźinja. Nichtó to nima ſa nicźo ſtelo. Kóždy by rady płacił, hdyž. na ſam ſ tebo wužitka. Ale direktor je pornećił. njedu nic wjazy kóždy nje wobliczicź. Ssym rjekł, ſo je to ſłé, dokelž potom nichtó njewź, kelko ma dóſtacź. A potom hiſchcźe tuto njeſbożowne łéto. Waſche wuhnje ſu njebjo dowuſkuſchiſe, ſmij w hłubinje ſemje je wotnucił ſ haru waſchich maſchinow, réki ſu ſtupałe ſ hrjobow, ſcźeny waſchich grotow ſu morwych ſchcźerſałi. Sa waż cźerpju a hinju, ſakleczi ſamóſcy ſ djaboſo!"

Jeczi poczachu ſo hórſchicź. Dohładował proiſchelſe Brjeſkeho, ſo by ſwój wopyt ſkrótcźił, pſchetož jeczi ſo hižo hrožachu, a młodźenz woteńdźe ſ płakajym Ma-cźi.

„Mój ſyno, ſyno, pſchińdź ſaźo! Njech też Lién pſchińdźe!" wuwoła Wań.

„Ow zuſhniko, wulki zuſy knjeze, wuſwobodź też nak! My ſmy njewinowaci, my ani njebéchmy mjeł ludom. My cźe ſnajemy, zuſhniko, ſmy ſłyſcheli, ſo ſy dobrocźiwy. Sſmił ſo! Waſche wuhnje ſu tola deſchcź ſeſrébale! Naſche ſony a dźěcźi hłodu mrěja!" jeczi ſa nim wokachu.

Brjeſki ſo jara prózowaſche, njeſbożownikam pomhacź, tola konſul njedaſche ſo naproſyć.

„Knjeze, Europiana ſu ſarafnji! Wy ſnej ani pſchedſtajicź njemóżeſce, kaſka ſchmjatańża by naſtała ſ teho, hdy njebýchmy to pokhtoſtali. Po jich nahladach ma ſo ja ſrej ſ krwju pokuſicź. Wodaceje njebýchu pſchizhipiwali naſchej ſchlachotnoſći — woni njeſmaja ſchlachotnoſće —, ale jenoź naſchej ſłabloſći a bojaſliwoſći. Bychu roſchćerili, ſo jich wyſchnoſće, tajſe ſkónzowanje ſhwała, ſo poruczeja, zuſych w kraju wutupicź. A cźi faſtojnizy . . . Schto by ſ teho naſtało? Schto by ſ teho naſtało? Nć, dyrbju na tym wobſtacź, ſo thloſtanje budźe jara krute. Sſnadź Wań móhł ſo wobhnadźicź. Direktor je mi też wo nim powėdał. Je wón ſchcźeſćan?"

„Je ſchcźeſćan. Ale najwažnijſche je: wón ſo ſjyła njeje na ſbožku wobdźelił."

„Schto wo to? Khinjenjo praja, ſo je hłowny winik! Schtoż naſtupa winu, to radu wěrju, ſo najwjazy ſ nich je njewinowatych. Woprawdźiſći ſłójinizy ſu wjéſće dawno hižo ſo ſ procha méli. Odje mamy jich pytacź? Hódźe bychmy dóſchli, bychmy-li chzyli cźakacź, hacź jich lepimy! Ale wo to tu ſjyła njeńźe. Tu w Khinje ſo njeſtutk a khłoſta-

nje hinak poſtupdźatej: tu ſchcźedewſchćem dźe wo ſwjatočny ſkutk wjeczny. Bohacźi ſłóſtnizy, ſcź kupuja ſaſtupnikow a nichtó ſo na to njeńórſchi. Ow, ſnaju jich! Hižo dwa cźi lét mam ſ nimi wobkhadźacź. Duſcha Khinjana je ta jake błesdno ſelhaſnoſće, ſurowoſće, ſchćeradu a leſ woſće, ſo ſóźdy, kiž chzył tu měricź ſ europſkej méru, by ſabinył w tutym bludźiſchcźu najnéſcheſnoſćow. Nje wupucźa: pak maſch ſo jich ſdalowacź w kóždym naſtupanju abo dyrbiſch runje tak jednacź kaž woni!"

„Potajkim ſo ſdalowacź!" ſchepny Brjeſki.

Konſul ſadźiwany na njeho pohladny. „Potajkim napiſaje ſwojemu wujej, ſo ſe ſwojej ſamžnej ſwójnju ſapoczńje", wotmolwi raſnje.

S wulkej próżu ſo poradźi, wulkowacź Wanja. Dołſo ſo ſmykow ſ reklom a roſkas pſchihładacź wotprawjenju ſwojich ſobuwinikow.

Sdrjeny, pſchećwernjeny a wot wſchěch wupuſchćeny, ſłudźi telko ſobużelnoſće, ſo Brjeſki pſchewinywiſchi ſebi dóńdźe ſ nim ſ wotprawiſchću.

Na ſwitanju ſtejeſchtaj pſchi jaſtwowych wrotach ſ pſchiſamknjchtaj ſo cźahej, pſched kotrymž dźěchu katarjo ſ nahimi mjerjemi. Huſte hromady ludu mjeſkje pucźu ſtejachu. Saſtudźeni mějachu ruzy ſputanej. Spě wachu pěſeń, kiž wołławi khrobloſcź Khinjanow a tiž noſeje jich kraja a tiž hanjeſche barbarſtich zuſnikow, pa kłatych ſamótſkich djaboſow. Hdyž pak ſo dale pſchibliżachu ſahubnemu měſtnu, jich hłoſky dale bóle wotmjelknychu.

„Brajeſe tola, ſo ſmy khrobli! Khwalcze naſ!" pſchi wołachu ludej. „Sſmy błédnyli? Khabłamy-li?"

„Nć, nć," wotmołwjachu jim, „njebjeſa njech waſ pożohnuja!"

„Pożohnowajeſe naſ, kaž ſo ſłuſcha ſmužitym."

Pożhpowachu jich ſ kwétkami a hdyž běchu dóſchli na měſtno, kužo jim podawachu wokſchewjoſane napoje. Wonſ dełko pijachu S ſłedźiwaj hubownaj, dźiwij njeſćeſtkim łatoje nim kelich ſ rukow mjetachu. Dyrbjachu ſo po njeſe pokłaknyć. Nadobo ſo jedyn wotłoże a ſo wali na katow.

(Pokrać. ſeźeńje.)

wušudźiše. W nozy je ſ měſtnami ſaßo lohko pomjerſko. Nižina na Połnóžnym morju ſpěſchnje k ranju cźehnje. Sa njej ſo pola Islandſkeje wyſchina ſ nowym ſymnym powětrom bliži. Dokelž pak tež pola Jendźelſkeje niži na k ranju cźehnje, tute ſymne wětry njeſměja wlima na wjedro w Němſku. Wona też naſchim ſtronam wěſće milſiše, tola njewobſtajne wjedro pſchinjeſe. Pola Schpaniſkeje ſo wobſchěrna wyſchina pokaſuje. Dotal pak njeje ſpóſnaca, kak poczehnje. — Jutſiše ſchtwórtk žłónčko 6,49 hodź. ſkhadźa a ßo 5,38 hodź. khowa. Mězačk ſkhadźa jutſie rano 4,02 hodź. a khowa ßo popołdnja 11,23 hodź.

— Wuſkłady na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórtk: Saßo milſiše a k deſchczowaniu pokhilene wjedro.

*

Rozdźělenje rybow ſkutka ſymſkeje pomozy 1934/35, Budyſkeho měſtneho wjednitſtwa.

We wobkuku ſkutka ſymſkeje pomozy 1934/35 ßo ſpóznym, kotrěj ſu ßo w ſkutku ſymſkeje pomozy 1934/35 zapiſowdźiłi, rybu (rybowy filet) rozdźěla.

Lěpſchinſke liſczki k tomu ßo

ſchtwórtk 28. februara 1935 wot 9 do 2 hodź. bjes pſchetorhnjenja

w domje młodźiny na Karolinej dróſy 6 wudawaju.

Kóždemu potrjebnemu a kóždemu ßobuſtawej jeho zwójby wotedawa ßo pok punta ryboweho fileta.

Pſchi wotewſaczu lěpſchinſkich liſczikow ma ßo ſa kóždy punt 10 pf. ſapłaczić. Pjenjezy maju ßo wotſtrělene ßobupſchinjeſcź. Pſchi wotewſaczu rybu ma ßo ſawalenſka papjera ßobupſchinjeſcź.

Wupokaſy, kaž khartka bjeſpěčkoſcźe, rentowe liſczíny a tehorunja, maju ßo na kóždy pad pſchedpokazować.

Poſdźiſche pſchipowědźenja, hacź ßu tu naſpomnjene, njemóża ßo wjazy wobkedźbowaczi.

Skutk ſymſkeje pomozy 1934/35 měſtne wjednitſtwo w Budyſchinje.

*

— Kino für Jedermann. „Cleopatra" — ſnajeſ ſtawiſnow wě, ſo ßo tu jedna wo njeſmjertny drama potajneje kralowy a żony ſtarowěka — kuſtatki nad Nilom. Ptolemäus-mandźelſki a bratr njechaſche ßo dźeż do knježeńſtwa nad Egyptowſkej ſ njej dźělicź, tak ſo Romjenjo tutu dobu wuzichu, ſo bychmy ſebi ju podcźiſnyli. Julius Caeſar, ßobjowny romſki wójnſki wjednik a jeho naſlědnik Marc Antonius podeježdźataj kuſu a leſcźi tuteje żony. Widźimy ſtruchle wokomiki ſmjercźe Juliusa Caeſara — bójſke żiwjenje Cleopatry ſ Antoniußom, bitwu pola Actiuma — a jejnu ſmjerć. Film ßo ſa 10 miljonow hritwnow w Ameriſy ſhotowi, 5000 ludźi ßobuſkutkuje — wuſpěch je wſchudże hobrěli — też wječera w Budyſchinje. Pſchipódła ſnaty kulturny film ſwo němſkim namórniſtwje atd.

— Pośpěſchene telefonowanje. Na Budyſkej póſce je ßo pośpěſchene telefonowanje do daloka ſawjedło. Nětko je móżno, ſo ßo też pſchi telefonowanju do daloka wjele ſwjaſanjow hodź hnydom po pſchipowědźenju wuwjeſcź. So je ſwjaſanje hnydom móżne, ſłožuje ßo po tym, kelko powodow do daloka je runje próſtnych. Hacź ßo ſwiſt do daloka hnydom ſwjaſa, telefonowy wobdźělnik na tym ſpóſnaje, hdyž faſtojniža hamta ſa telefonowanje do daloka po pſchipowědźenju pak „Swjaſam" pak „My ſapołamy" wotmołwi.

S **Makeho Wjelkowa.** Sańdźenu njedźelu je Makowjelkowſke wojeńſke towaſtwo ßwoju 40. hłownu ſhromadźiznu w ſali hoſcźenza bratrowſkeje gmejny wotměło. Pſchitomnych powitawſchi towaſtwowy wjednik Dejka tſjoch ſemrětnych towaſchow Hanczku w Rakezach, Kobanju w Małym Wjelkowje a Horna w Sſokowej Borſchcźe, cźeſcźejo wopomni. K jeju poczeſcźowanju ſhromadźeni je ſtołow ſtanyli. Sapiſowaŕ Kějor wobſchěrnu lětnu rosprawu wo dokonjanym dźěle, towaſtwowych ſawjedźenjach, liczbje ßobuſtawow atd. poda. Towaſch Schütza-Khelnjanſki towaſchej Mäſerej-Khelnjanſkemu frontiſti cźeſny ſchtij pſchepoda. Towaſch Holma wo pokładni a towaſch Wojnaŕ wo tſelnej pokładni rosprawjeſche. Towaſch Marczin bě wobej pokładni pruhowak a w rjedže namałaŕ. Potkładnikaj ßo na to ſe ſamokmitoſcźe wuſmwobodźiſchtaj. Do ſaſtojniſtwow, kotrež ßo po wuſtawkach wuproſdnichu, ßo jich dotalni ſaſtawarjo ſnowa wuſwolichu.

S **Komorowa** pola Klukſcha. (Rubjeżny nadpad na hólza.) Na puczu ſe Sdźerje do Wulkeje Dubrawy nadpadnychu pſchi Brěmjenju blišo żeleſnižneho moſta tſi młodźi hólzy 11 lět ſtareho ſchulſkeho hólcźeza Kurta Kſchiżana ſ Komorowa. Myślachu ſebi, ſo ma hólcźej pjenjezy pſchi ſebi, kotrež mohł ja měd, hdyž bě do Wulkeje Dubrawy w pſchikazu ſwojeho nana donjeſł, dołacź. We Wulkej Dubrawje drje bě měd wotedał, tola pjenjezy ſa njón njebě hnydom dołał. Młodoſtni rubježniža ſtorhnychu hólcźeza ſ kola, pſchepytachu ſ namożu jeho dypſali po pjenjezach, hrožachu jemu a njedachu jemu wo pomoż wołacź. Dokelž niczo pola njeho njemałachu, ſhubichu ßo ſpěſchnje na ſtronu do Wulkeje Dubrawy. Nan nabpadnjeneho hólcźeza hnydom ſa ſłóſnikami ſlědźeſche a poradźi ßo jemu, jeneho ſ nich w Brěmjenju ſaßłapicź.

Z **Pančic.** Po puću z Krjepjec do Wotrowa jěžděſtaj dźěłaćerjej Poppaj (nan a ſyn) z Ledźborjec pola Hornjeho Wujézda póndźelu pred wječorom. Za nimaj přijězdże khwatnje dźěłaćeŕ M. z Pančic, tróſku napity, zo by ſwojeho přećela z Wotrowa doſcźahnył. Tón pak běše ſo jemu za běrnjacej hromadu ſkhował blizko Khaponicy (Hahnenberg). Při ſpěſnej jězbje ſtoreí M. do kolesa młódźeho Poppa. Wobaj padnyſtaj bjez ſkody k zemi. Tola dóńdże k wótremu rozrěšowanju a ſkóńcznje k pukam. W běhu tutych

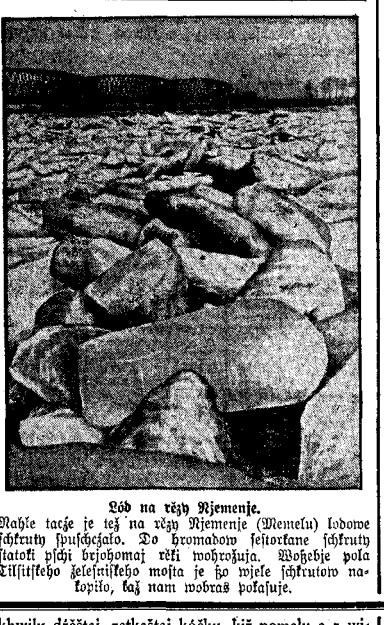

Lód na rěży Njemenje.

Nahe tacźe je też na rěży Njemenje (Memelu) ludowe ſchtrutu ſpuſchcźało. Do hromadowy ſeſtorkane ſchtrutu ſtatoſi pſchi brjohomaj rěki wohrożuja. Wožebje pola Tilſitſkeho żeleſniſkeho moſta je ßo wjele ſchtrutow nakopiło, kaž nam wobras pokaſuje.

hrabny M. pólny kamjeń a trjechi młódźeho Poppa njezbożownje do zadneje hłowy, zo kruće krwawješe. M. chcyše, swoje mjeno njewozjewjo, nětko ćekny, ale zranjeny puści ſo za nim a doſcźe je jeho w Panëicach, hdźež ſo zwada dale pleće a cyła ſrjódła ludźi ſo naběža. Lěkaŕka zranjeneho přepyta a postaji, zo ma ſo hnydom do Worklećanſkeje khorownje dowjeſć. Pad ſo policajſcy přepyta a zméje drje hiśće ſudniſke ſćěhwki a ſo tak drje dočista wujaſni.

Se **Semjz-Tumiz.** Póndźelu popołdnju je ſo w Tumiczanſkej ſtale II cźežke njeſbože ſtało. S kamjenjemi naſkładyne mjezi, kotrež dyrbjeſche kablowe ſběhadło 4 ſe ſtaly muczahnyć, ſa ſtalu wißažo woſtaczu. Skałaŕ Mandel tehodła ſnamjo da, ſo bychu ſo mjezi troſchtu wróćo puſchcźiłe. Hdyž ſo to ſta, ßo mjezi do wjerha njadachi, Mandlowu hłowu, ſchiju a lěwe hornje cźežeho założnje ſranichu. Lěwa noha ßo jemu rozraſny, lěwe ramjo a lěwe wutrobno ßo ſmjećeſchtej. Sanitelnikaj Langa a Mjaka na pomoż hnydom pſchichwataſchtaj. Přeńju lěkaŕſku pomoż lěkaŕ dr. Kubiza poda. S Biſkopſkim khorownym wołom ßu cźeſkoſtranjeneho do Budyſchſkeje měſchczańskeje khorownje dowjeſli.

S **Ramnowa.** Rjane wjedro dowoli, ſo ßo wurjedźeńſke dźěła w nijſchim hacźe, pſchi kotrychž je ßo 200 ruſowych dźěłaczerjow ſ Budyſkeho a Kamjenſkeho wokrjeſa pſchiſtajiło, hijo něſto ſapoczeć hodźi. Pſchi tym maja ßo też pſchi hacźe ležaze łuki meliorijowaczi. K wotwjeſenju błóta je ßo 1500 metrow półnych kolijow połoſiło. Nimo tcho je wobſtejeſć hata, komorny ćnjeſ ſ Helldorf, dalſich 130 ruſowych dźěłaczerjow ſa wutwarjenje puczow do Haſchtowſkich horow pſchiſtajił.

S **Kamjenza.** (Wyſoka zyhelowa murja ßo zypka.) S wichorowej mozu je ßo na dworje jeneje khěże pſchi Leſſingſkim namałeze nědźe 2 metraj wyſoka zyhelowa murja w dołhoſci nědźe 20 metrow zypła. Na ſboże njebě runje nichtó na dworje pſchitomny, hewak budźiſche ßo mohło wjetſche njeſboże ſtacź. Kerczki a kwětkowe hrjadki ſu wſchak ßo ſapuſkle. Krutoſcź murje je po ſdaczu ſe ſmjerſkom a wutrajnymi deſchczemi cźerpika.

S **Klětneho.** NS-ludowe ſpomožeŕſtwo běſche ßo 20. februara w tudomnym Lorzez hoſcźenzu k ſhromadźiznje ßobuſtawow ſeſchło. Wokrjeżny hamtſki wjednik roſkoſi praſchenje „Schto dże NS-ludowe ſpomožeŕſtwo?" Wón jeho nadawki wopiſowaſche a rosprawu wo dźěle ſańdźeneho lěta poda. Potom ßo ßobuſtawſke liſczíki wudźělichu. Wokrjeſny propagandowy wjednik a wotdźělowy wjednik ſa ſadźěwanje ſchkody wo ßwojim ſkutkowaniſchczu rěcźeſche. Měſtny poruczeń ſkutka ſymſkeje pomozy wo dźěle ſymſkeje pomozy w Klětnjanſkim błónku rosprawjeſche. Wo tym w pſchichodnym měſacu mukka wabjaca akzija hiſchcźe trěbne roſjaſnjenje poda. — Jako pohódnoſcźerjo ſchkody na dźiwinje je wokrjeżny honjeŕſki miſchtr wyſchſcheho inſpektora Niedena w Khrjebi a jako jeho naměſtnika inſpektora Friedricha w Koſchli pomjenowaŕ a potwjerdźił. Reju wokrjeſ wobſtajnje Nowu Luboſń, Dyrbach, Jamno, Woleſchnizu, Radſchowk, Klětno, Mikow, Nowu Wjeſ, Zympl-Turjo, Cźernſć a Koſchlu. Wonaj ſtaj ßo wot 1. januara 1935 na tſi lěta poſtajiłoj. Jako pohódnoſcźer ſchkody na dźiwinje ſa hajniſke leżownoſcźe je wokrjeſny honjeŕſki miſchtr wokrjeżneho hajnika Seiberta w Niſkej pomjenowaŕ.

Se **Sslepeho.** Sobotu je ßo na dróſy do Brěſowki njeſboże ſtało. Sſlepjanſki bur po dróſy wuhlo wjeſeſche. Pſchi tym tak njeſbożownje ſ woſa padże, ſo wóſ jemu nohu pſchejědże. Sanitetna kolona ſranjeneho do jeho wobydlenja dowjeſe.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje D.A.I. 1935: 2283. W tu khwilu tarifna liſcina ßo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa ſłužba.

Bajki z dalokeho juha

Přełožuje J. S.

Powědańcko wo limborskich hercach.

Bě w swojim času wosoł, kiž swojemu knjezej swěru służeše hač do swojich ſtarych lět. Jeho knjez pak bě bjezwutrobita duša, a město zo by swěrnemu wóſlej na ſtare lěta trěbneho wotpočinka a połne rjeblizny popřał, jeho mi a tebi ničo ze swojeje hródże wuhna a kupi młóděſeho wósła.

„Tajka je potajkim dźakownoſć tuteho ſwěta!" zdychny ſtary wosoł zrudnje, a z krwawjacej wutrobu naſtaji ſo do ſwěta. Dołho wbohi šěrak přemyſlowaše, hdże by šoł a što by započał. Skóńcznje přińdże jemu wuběrna myſl do hłowy. Wšón zwjeſeleny praji ſam ſebi: „Za herca póńdu do města Limborka. Mój hłóſ je rjany a ſyłny, Limborčenjo pak ſu wšitcy jara muzikalni ludźo. Rady budźa na mnje posłuchać a mi też rady něšto dadźa, zo móżu ſo zeżiwić." A naš wosoł ſo woprawdźe hnydom na puć do Limborka naſtaji.

Po puću zetka psa a praſeše ſo jeho, hdże je ſo zaměrił. „Ej, hišće ſam njewěm", ſkiwleše psyčk, „hdże mje puć powjedże. Praj mi, luby wósle, je snadź to prawje, zo je mje knjez wuhnał, hdyž ſym jemu tola dołho lěta tak ſwěru dom ſtražował, zo ſej najkhrobliši paduch nihdy njeje zwěril bliže přińć? A hdyž ſo khwilu komdźach, mi knjez ſamo z kamjenjom hrožeše. O, přećelo wóſlowſki, ty njewěš, kak zlě mi je!"

„I, kak bych njewědźił", praji wosoł, „wšako je ſo mi hač do dypčićka runje tak ześło!" Nětko powědaše też wosoł psej swoju zrudnu ſtawiznu, a khěže ſo dojednaštaj, zo póńdźetaj ſej hromadźe jako hercaj do Limborka khleb zasłužić. Hdyž takle khwilu dźěštaj, zetkaštaj kóčku, kiž pomału a z wiſatej hłowu jimaj napřećiwo ſtupaše.

„Hej, ćeta mica", zawoła pos, „hdże pak tak zrudna?"

„Čemu ſo mje praſeš", zabóri kóčka, „hdyž hišće ſama njewěm hdże? Wěm jenož telko, zo ſym swojemu knjezej mnoho lět prawje pilnje myše a šćurki dajiła. Wčera wječor pak, hdyž pod khachlemi čepjach, dźeše hospodaŕ swojej żonje: „Słyšiš, ſtara, kóčku budźemy dyrbjeć zarazyć. Je ſtara a njebudże dołho wjacy do dźěła. Wšak ſtej nětko hižom jejnej młodej dwě miccy tak wulkej, zo ju lohcy zarunatej!" — Móżetaj ſebi myſlić, z kajkim ſtrachom ſym hnydom wčera wječor wot njedźakownych ludźi ćekła. Du hižo cyłu nóc, a nětko mje widźitaj tudy."

„Jenož změruj ſo, mica, a pój z namaj!" rjekny wosoł. „Ty wěš lěpje hudźić hač mój wobaj dwaj, jenož zapiš ſo hnydom mjez hercow a budź bjez ſtarosće! Budźemy ſo hižo někak zeżiwjeć!"

Kóčka dźěše z nimaj. Ale njeběchu dołho šli, jako zetkachu kokota. „Hdże pak wy, wujko khaponko?" praſeše ſo jeho mica.

Kokot pozaſta a poča ſkoržić: „Hubjenje ſo mi wjedże, moji lubi, jara hubjenje! Sym ſwojej knjeni hač do swojeje ſtaroby tak ſwědomiće ſłužił kaž nichtó druhi. Na mi poručene kury ſym tak ſwěru kedźbował, zo ſo w dołhich létach mojeje ſłużby njeje ani jena zhubiła. Dźensa rano pak, hdyž swoje puty k ſnědanju wołach, ſłyšach, kak knjeni ſwojemu mužej rjekny: „Jano, jutře ſu twoje narodniny. Zarězam kokota a ći jeho prawje ſłódnje jako dar připrawju. Kokot je ſtary a jeho njeje wjacy ſkoda!" — Hej, tak pak ſej njejſmy wujednali, myſlach ſej a ćeknych do ſwěta. Widźiće, přećeljo, to je dźakownoſć!"

Wosoł, poſs a kóčka z wjeſelom też kokota do swojeje ſrjedźizny přijachu a kročachu woprawdźe kaž hercy k městu Limborkej. Hišće prjedy hač do města dospěchu, překhwata jich nóc, a běchu nuzowani, sej pytać nócnu hospodu w ſamotnym. napoł rozpadanym hrodźe, w kotrymž mějachu rubježniccy swój wukhow. Rubježnicy běchu tónle wječor wšitcy doma. Sedźachu za bohatym blidom a ſo wuběrnje zabawjachu.

Wosoł ćicho k woknu přiſtupi a pohladny do jstwy. A jako widźeše, zo ſu pjeni rubježnicy jara dobreje myſle, praji swojim towaſšam: „Wěſće što, přećeljo, ja ſej myſlu, zo najlěpje činimy, hdyž prjedy prjedy hač tu pjanu bobriju wo nócnu hospodu prosymy, tu pod woknom rjanu poſkičnicu zahudźimy!"

Wóſlowy namjet ſo wšěm lubješe. Hnydom ſkoči pos na wósła, kóčka na psa, kokot na kóčku, a nětko spěwachu wšitcy nadobo tak wjele hač jim jenož ze šije móżeše, wosoł swój „i-a-i-a", pos „hov how, how", kóčka „mijaw-mijaw" a kokot „kikeriki."

Pjeni rubježnicy so teje dźiwneje hudźby tak wuſtróžichu, zo hnydom zezady blida wuſkočichu a ćěkachu z hrodu kaž by za nimi třělał. Naši herc pak zastupichu dobyćeſcy do hrodu a ſo kóždy p swojim hódnje pohoſćichu.

Wosoł zary ſo do polnych ſwislow a ſo po do him času zaſo raz do ſyteje wole ſłódkeho ſyna naje Pos a kóčka khwataštaj do komory, hdźež wiſach hobrſke a njeličomne kusy ſwinjacych plecow, rjebleškow a hišće mnoho druheho mjasa, wosebje wše lakoreje dźiwiny. Kokot pak bórzy połnu žitnicu wuſlědźi a ſo derje žołteje pšeńcy najě. Hdyž běchu ſo dokładnje wokřewili, podachu ſo k měru.

(Pokračowanje ſćěhuje.)

Wusudźenja

§ S paduschstwom žita sabćrasche so maka tkłostanska komora w jednanju pschećiwo hižo pokłostanemu wozjenjenemu Gustawej Hermannej Christophej ſ Luwoćiz. Wobstorzenemu so dopokasa, so je hromadźe ſ dwěmaj dejerjomaj w tamnischim rnčzerkuble pschi wottkładjenju pschenzy někotre měchi potradnyk. Pschenza so najprjedy w thamorje jimy dejerjom thowasche. Psched hamtskim žudom w Lubiju so Christoph ſ 8 měšazam jastwa jašudźi, jeho powołanje měsesche wuspěch a thłostanje so na 5 měšazow sniži.

§ Jako marksist je snaty Robert Bidar w Kamjenzu. Běsche žobustaw SPD a wobkhodny wjednik němskostatneje khorhoje a krajesche tež w nowinarstwu lewizy wěstu rólu. Dnja 8. oktobra 1934 žedźesche w hosćenzu ſ Lawej w Kamjenzu, jako muž dźěkowne słužby do lokala ſ postrowom „Heil Hitler“ sastupi, so Bidar wo tutym postrowje kaž tež wo lokale wupowěznjenych wobrasach pólneho marschalla Hindenburga a wjednika a němskeho kanzlera Hitlera wusměchujo wupraji. Hamtski žud w Kamjenzu běsche pschi jednanju wobkedźbowak, so je Bidar wójnski invalida a so pluzoweje khorosće dla sa dźało thmany njeje. Tuteje khorosće dla njeběsche so w swojim cžasu tež do schkitanskeje jatby wsak. Tež běsche žud ſ teho wuschol, so Bidar je swoje wusměschowaze wuprajenja w hněwje dla swojeho dóhta trjehak. Maka tkłostańska komora krajneho žuda pak dóhje po nowych pschesłuschownjach k pschesmědczenju, so Bidar je wuprajenja na schćuwaze waschnje trjehak. Mot hamtskeho žuda w Kamjenzu wuprajene tkłostanje na dwaj tydźenjej jastwa so na 4 njedźele jastwa powyschi.

Najnowiše z cyłeho swěta

* W Kahli w Durinskej je njedźelu wjecžor wulki woheń zychnował. Sydom brožnjow je so dočisła wotpalilo, wožma brožeń so wupali. W brožnjach so wobsebje piza a rataršti grat khowasche. Kaž so powě, je woheń na dwěmaj městnomaj nadobo wudyrił.

* Wisło měta Santy Lucije w Karabiskim morju w žrjedźnej Ameriji je so pschepjelnjeny jawjeleželeńši parnik we wichorje swročił. Schěrž wožobow je so tepło, 22 puczowarjow je hischze shubjenych, 74 puczowarjow a mužow wobžadki su wukhowali.

Přilopk

Bayerjsy ratarjo 18 milijonow dollarow zdźěja.

Žadny podawk, so so wulke amerikanske dźědźinstwo (herbstwo) tež wopraudźe wupłaćaći, so w pokodnischej Němskej wožitkuje. W měrzu dyrbi so dźědźinstwo 18 milijonow dollarow wupłaćiś, kotrež je w lěče 1931 w Filadelfiji semrěła wudowa Garretowa sawostajiła. Garretowa bě wnuczka schwabskeho bidarskeho pomocnika Kschešćijana Schäfera ſ Bolsterna we Wirttembergskej, kotryž bě žrjedź sandźeneho lětstotka do Ameriki wupucował, tam twornju klawěrow sałožił a shobatnyk. Jona bě bjes njepospěrdnych potomnikow a testament njesawostajiwschi, wumrěła, tak so běchu amerikanske wyschnoscze sapocžałe psched tsjomi lětami sa dźědźicželemi (herbami) pytacź. S mnohich, kotrišz su chzyli swoje prawa na herbstwo dopokasacź, žu to jenož pjeczo bratrja samohli, kotrišz w Allgäulkej w Hornjej Bayerskej bydła. Po poručnoscži dźědźicželow je jedyn duchownny ſ Württemberskeje do Ameriki puczował a sapisny do zortwinskich knihow wo Kschešćijanje Schäferu pschepokłožił. Njedawno je so wrócził ſ powěsću, so žu so dźědźinske žadanja wjeselé pschećiwjapjenych pschipósnake.

Budyske stawniske powěsće

ſ dnja 26. februara 1935.

Narodźiłoj staj so: 23. 2. Maksej Richardej Hänsterej, wokrjesnemu nawjednikej dźěłarskich sjednoczenstwow we Wolkramozach, khmk. — 26. 2. Rudolfej Waltarjej Groschi, blidarjej, dźowcžiczka.

Wumrěła je: Helena Dittrichowa rodź. Eisellez, mandźelska rentudostawarja 66 lět.

Hospodarski rozhlad

Sorjedu, 27. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,481	100 pólsk. złotych	47,03
1 jendźelski punt	12,075	100 čěskosł. krónow	10,39
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,43

Barlinska burša dnja 26. februara. Wčerawšcha burša běsche kruta a po pschedwčerawschim wožkłabnenju so kurzy wo něschto mało pokepschichu. Puczowanje jendźelskeho ministra Simona so derje komentuje. Kuliža sadźerži so wočakuje, pschi čimž drje poměry na pjenježnych wikach žoburečza. Sajim ja podźele statneje banki dale wobstoji, schtož drje ma žwoju pschičinu, so so pječa 12% dividenda wupłaći. Na rentowych wikach bjes pschemenjenja.

Barlinske žitne wulkowiki. Barlinske žitne wulkowiki wuwichu so pschi měrnym wobkhadže dale derje. Wotkićenske poměry su dale wschelakore a tež wotbytowe možnosce njesu so wožebje pschemeniše. S khłebnych žitow wobtedźbuja so jenož najlepsche druźiny, ja pjazwanske žita pak je dale wulki sajim. Na pschedań dale jećmjenje sa piwarnje a industriju so jenož pomału samołsejeja. Wobrot je na wschich polach wobmjesowany, wožebje tohodla, dokelž ſ mukowych wikow nastorkow njewukhadża.

Wežera płaćejche w Barlinje zentnar

pschenzy W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rožl N 8: 8,02 hr., N 11: 8,22 hr., — jećmjenja G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowža H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	26. 2.	25. 2.		26. 2.	25. 2.
Pšenca	208,5	208,5	buny	15,5-16,0	15,5-16,0
rožka	168,5	168,5	woka	12,6-13,2	12,6-13,2
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	11,2-11,7	11,2-11,7
ječmjeń, nal.	207-211	207-211	žołte lupiny	15,0-15,2	15,0-15,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rapa. wosušk	—	—
pšeń. muka	27,25	27,25	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	22 80	22 80	such. truhanč.	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrnj. kruški	9,10-9,20	9,10-9,20
ržane „	10,03	10,03	syno, 50 kg		
rapa			ržana słoma		
hróch, Viktor.	29,0-32,0	29,0-32,0	wošeń. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaćizna za pšeńcy za wupłodźerja 8: 200,5 9: 202,5
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 160,5 11: 164,5
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 160,5 9: 165,5
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: 160,5 13: 163,5

Płaćizny rěznego skota na Barlinskich skótnych wikach.

26. februara 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

	Ich.
Woły: 426.	
Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	39—40
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	35—37
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	29—34
Mjenje picowane wšěch starobow	24—28
Byki: 383.	
Połnomjasne, wurosćene, najwětšeje rězneje hódnosće	34—35
Połnomjasne, młódše	31—33
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	27—30
Špatne	23—26
Jałowicy a kruwy: 829.	
Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	32—33
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	25—30
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	18—24
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	12—17
Mjenje a špatnje picowane	—
Celata: 3113.	
Najlepše wukormjene (1. družiny)	42—47
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	36—40
Špatne (3.)	28—34
Wowcy: 2403.	
Młódše a starše wukormjene (5. družina)	36—37
Starše wukormjene (6.)	34—35
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	25—33
Swinje: 1587.	
Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1¼ lět stare	50
Wukormjene	47—48
Mjasne	45—47
Špatne	42—44
Rancy a kundrosy	45—46

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. Maćicarjow prošu, zo bychu so hohače na studentskim wječorku 28. februara wobdźělili. Za to Bjesada 6. měrca wupadnje. Dr. Symank.

Jasenca. Kat. Bjesada ma póstnicy pónđelu swój swójbny wječor. Kartki maju so najpozdźišo hač do njeđele pola pokładnika k. Wjesele wotewzaće. Prawo na poskićenja maja jenož přitomni.

Sowrjecy. Tow. „Podčornobohom“ zmjeje přichodnu njeđelu 3. 3. pola sobustawa Palerja w Sowrjecach pop. w 3 hodź. měšaćnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Wšěch sobustawow přeprošuje

předsydstwo.

Oskar
Brückner
w Kamjencu

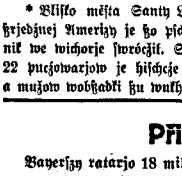

Wotrjadny wobkhód dobrych časnikow

Spušćomna
hofcu,
kotraž móže tež dajić, so do małeho ratarstwa do Budyšina pyta. Naprašowanja na wudawarju Serbsk. Nowin

Při tutym wjedrju je sasomsne dobre stare
połnowe wino
litr 80 pj. wot firmy
Otto Schmaler w Budyšinje na Moltkowej dr. 7, Tel. 2411

Jadne koła
Šijace maśiny
Centrifugi
Pisanske maśiny
Wuporjedźenja
Paul Gräfe w Kamjencu
Talstraße 7 - blizko katolsk. cyrkwje

Holansku hejduśku
posćiła
Otto Schmaler w Budyšinje na Moltkowej dr. 7, Tel. 2411

Rozšěrjej Serb. Nowiny

K póstnicam
poskićam płaćizny hódno
płodowe wino litr wot 65 Np
běłe wino blešu wot 80 Np
połnowe wino litr wot čwicy 78 Np
wšě likéry a palency
Friedr. Grimm
w Kamjencu na Budyskej drózy 34

Kofej
wot firmy
Kahnt
je přeco najlepši!
¼ punta 60 pj., 80 pj., 70 pj. a wjacy
Pruhujće jenož!
Clem. Kahnt
w Kamjencu
na Budyskej drózy 29

Kožu
Potrjebu za šewcowstwo
Srědki wšěch družin
za zdźerženje črijow
Crêm (tež wuważeny)
najtuńšo pola firmy
CARL STEYER
w Kamjencu
na Budyskej drózy 40

Ke konfirmaciji
poskićamy
serbske
a němske
Spěwarske
jednoreho hač
najlěpšeho
wudźělka za
nizku płaćiznu
Serbska knihafnja
w Budyšinje
w Serbskim Domje

Přesadźowanje palm. drjewa
Sobotu 2. měrca, připołdnju 13.30 hodźin přesadźuja so w „Bad Heil“ w Smječkecach palme sochory, dołhe hromady a walćina w klóšterskim hajniskim zarjadnistwje na Winicy.
Hajniske zarjadnistwo

Miele- a Expreß-, Sachs-motorske koła, 100 ccm Najnowiše modelle we kolesowym domje Fuhrmann w Budyšinje na Hórnčerskej hasy 10 Tel. 3004

206. sakska kraina loterija
čehnjenje 5. rjadownje
Hłowne a posledne čehnjenje pónđelu 4. měrca hač do pónđele 1. hapriele 1935
Najwjet. móžne dobyće 500 000 hr.
Losy prosymoj hnydom zamjenić.
Kupne losy dostanjeće hišćej:

1/10	1/5	1/2	1/1
15.—	30.—	75.—	150.— hr.

Budyskaj běrkaj statneje loterije
Friedrich Rother na Kěžorskej drózy 22
Ernst Lehmann na Kamjeńcej hasy 45

Meble wot firmy
Najnišše płaćizny!
Hobrski wubjerk!
Rěčn serbski!
Clemens Schmidt w Budyšinje
fabrika a klamy na Hrodowskim naměsce 2

Twój kruh wobkhodnych přećelow
njemóžeš bjez nawěška rozšěrić. Nawěšk přinjese ze swojim wuspěchom nowu žiwensku móc do twojeho předewzaća. Štóž je žiwy we Serbach, toho mjeno je znate a so njezabudźe, hdyž so husćišo na nawěšćowej stronje Serbsk. Nowin jewi!

Přiloha k čsłu 49 SERBSKE NOWINY Sr'edu 27. februara 1935

Fryderyk Chopin

Podał Bjarnat Krawc.

II.

K zwadźo wo narodnu přisłušnosć Chopina ma so hišće dodaćnje slědowace přispomnić. Spodźiwne, zo Jendźelčenjo sebi ze wšej raznosću wulkeho němskeho hudźbnika G. Fr. Haendela, kotrehož 250. narodniny w tych dnjach wšudże swjeća, jako swojeho přiswojeja a njemało sławja. Přičina? Wón bě jako wumělc skoro stajnje w Londonje žiwy, bě tam skutkował a swoje wětaznate opery a oratorije stworił a triumfalnje předstajił. Hišće dźensa orientuje cyle postupnje tamniše towarstwo pos. ce, hdyž so jeho mjena „Halleluja“ z „Messiasa“ spěwa. Podobna hordosć naroda na hudźbneho wumělca móžemy pola nas podarmo hladać! Ale Haendel bě a wostanje tola njewohmjezny čisty Němc po pokhadze, krwi, ćeła a duchu. Tomu też njezadźěwa, zo jeho Jendźelčenjo pisaju Handel. Bychu woni też Němca Haendela jako tajkeho tak lubowali?

Podobnje leži wěc w padze Chopina. Horka bu napomnjene, zo jeho Francowzojo za sebje žadaju (reklamuja), dokelž bě też najwažniši a najdlěši čas žiwjenja w Parizu skutkował jako hudźbny paedagoga, virtuos a kompositor; z Pariza bě jeho sława lećała do wšeho swěta. A tola je Chopin čisty Polak też po pokhadze a krwi. Jeho drje w Lothringskim Nancy rodźeny nan Mikławš bě potomnik pólskeje emigrantskeje swójby. Tón wróći so, žedźo po njeznatej něhdujej dominje a wutrobnje sobuzačuwajo njezbožowny dóńt swojeje wótčiny — ze 17 létami do Waršawy (1787). Bórzy wobknježeše dospołnje pólšćinu, wobźěli so skutkownje politiscy a pólski kraj a lud buštaj zaso z jeho žiwjeńskim žiwjołom. Tohodla wojowaše też sobu jako revolucionar za swobodu Pólskeje (1793—95). Jako bu pozdźišo z wukubłarjom młodeho pólskeho hrabje Skarbka w Zelazowej Woli njedaloko Waršawy, woženi so tam z khudej ale duchapołnej słónčnej zemjanku Justinu Křyžanowskej. Wot maćerje namrě wumělsku wobdarjenosć a wot nana wótry rozum. Pisomne mjeno Chopin (Sopäng) dosta naš wumělc hakle w Parizu, dokelž zlózka e n so w francowšinje tak wurjekuje. Młody wumělc pisaše so zwoprědka sam Ckopen abo też Szopen, štož je wěsće prěnjobytne mjeno. Tak je też w tutym padze potwjerdźene: Chopen (Szopen) njeje jenož po krwi, njeje po pokhadze dospołny, čisty Polak, ale też po swojich kajkosćach a po swojej powazy, njemnjey pólski aristokrat a patriot, nadobny a narodny wumělc. Swoju wěstu smjerć před wočomaj mějo, wupraji razuje swoju posledniu wolu: Na mój kaše położće mi tu pólsku zemju, kotruž sym swěrnje zakhował z časa swojeho woteńdźenja z domizny hač do nětka! Moja wutroba njesmě w cuzym kraju wostać — ta dyrbi też w smjerći pólskej wótčinje słušeć!

A jeho krasna wutroba je też po jeho woli w dominie zakhowana: we Waršawskej cyrkwi „k swjatemu křižej“. K spokojenju wšitkich: Chopen słuša jako Polak cyłemu swětej!

14. oktobra 1849 wudycha Chopen w přitomnosći kruha swěrnych přećelow swoju dušu . . . měrnje a rjekowscy. We wobliču ze smějkotom bě rozpadnjeny wbohi ćerjeř w smjerći zaso rjany a młody. Po jeho přeću wobleknychu zwěčnjeneho do dobreje towarstwoweje drasty a pokhowachu jeho w pohrjebnišću Père Lachaise mjeze wumělcomaj Bellini a Cherubini, kotrejuž bě tak lubował. Wjerchojo a zemjenjo kročachu za jeho kašćom a njesměrna syła ćesćowarjow. Ducy k rowej zaklinča jeho wot přećela Rebera instrumentowany zrudny pokhod w b-moll, — zarjuju wěco wo bolosći a wumoženju młdeho genija. Při pohrjebnej swjatočnosći zahrachu Mozartowy requiem, kaž bě sej to přał. —

Čehodla pak dosta 22. X. a. c. tutón pólski zynkomišter też w Drježdźanach posmjertnu desku? Zo je wón tudy někajke wažne dźěło wuwjedł, so njehodźi dopokazać — ani hudźbnje tu njeje nico dokonjał abo dokónčił. Chopen je Drježdźany docyła štyri króć wopytał a njeje so tu ženje dlěje hač 14 dny dlił. Dokładnje a spušćomnje je wo tutych wopytach pisał mój přeće dr. Hans Volkmann, privatny wučeńe we Drježdźanach w malej brožurcy: Chopin in Dresden, neue Daten — 1933.

Prěni króć bě sem přijěł z přećelemi a krajanami přez Prahu a Čoplicy. W zapisku cuzbnikow hotela „Stadt Berlin“ (nowe torhošćo). Z dnja 26. IX. 29 čitamy nimo druhich mjenow Herr v. Chopen. Jenož hudźbny zajim pohoni toho do Drježdźan, hdźež wopyta w tehdomnišim času wuwołaneho dwórskeho kapałneho mištra Morlachi-ho a najlěpšu pianistku Antoniju Pechwell, wo kotrejž lakoniscy sudźi: „Wona hraje derje.“ Po tym, zo bě w dźiwadle „Fausta“ widźał, docyła prěnje předstajenje tuteje „strašneje ale wulkotneje fantazije“, wohhlada sebi hišće wobrazarnju a zelenu pincu a wotsali so dla špatneho wjedra hižo 2. septembra. Tak bě tu runje 8 dnjow přebywał.

W přichodnym lěće 1830 wopuści zaso swoju domiznu — ani zo by ju hdy zaso wohladał. Přez Wrótsław přińdźe też do Drježdźan. Wot 12. hač do 19 novembra dliješe so tu, wosebje ze spomnjenej pianistku, so z hudźbnymi podeńdźenjemi zaběrajo. Wobdźiwaše w dwórskim orchestrje wosebje cellistow Docawera a Kummera. Zajimawe, štož wo jenym koncerće „Ressource“ domoj pise: „Zwoblekach so po možnosći rjenje a póslach po nošadło. zalěžech do toho kostna, zo bychu mje nošerjo do koncerta donjesli Po puću dyrbjach so samemu smjeć, jako mje žołtozdrasćeni tak do swěta njesechu. Z tutej „dróžku“ buch hač k skhodej donjeseny. Wustupich a dach so knježnje Pechwell připowědźić. Knjez doma mje z wjele poklonjemi powita, dowjedže mje do žurle, hdźež na wobćmaj stronomaj při wósom hobrskich blidach črjódy knjenjow sedźachu. Nic tak jara brillanty (drohe kamjenje), z kotrymiž běchu debjene,

Pohlědni zusty wojazy ſ Posaarſteje wotjědu.

Fendźelſte panzerowane wosy jědu přches němſku zlowmu mjeſu. Wobraz pokazuje podawk wo wuczehnjenju poſlednich internazionalnych wojakow ſ Posaarſteje. 28. februara budźe Posaarſka sašo bjes wukrajnych wojakow.

Bobak:

Zejhrawaj, zeihrawaj „Pierunie“!

14] (Pokračowanje.)

Wotpočujo nad brjohom jězora sej hlowu łamam, hdźe dale. Dróha k poldnju dale wjedźe na Kwidzyń. Ale ja tola njemóžu so spochi dale k poldnju měrić. Nic jenož mój instinkt ale też wichor a krajina stej přećiwo tomu. A skóńčnje njejsym hišće ani wotwołał swoje hesło: „Ha, k ranju chcu ja jěchać!“

Potajkim k ranju!

„Ex oriente lux!“

Na wšě připady běch sej sobu wzał kompas. Njemějo karty chcych z kompasom w rucy dale přeměrić kraje, hory a doliny.

Ščeli hdy pućowali po kompasu?

Po morju dźě dyrbi so wulkotnje pućować z tajkim předmjetom, najskerje też w pěskatej pusćinje, k nuzy też hišće w lěsu. Tola pućujo z kompasom w kulturnej krajinje mjez samymi polemi móžeš zadźiwować. Stajnje su ći na puću — puće. Te mjenujcy ženje so nimaju po kompasu, njerozumnje so wija a sekluja bjez systema a će wjedu Bóh wě hdźe, jenož nic tam, hdźež chceš. Z rosćacej hrózbu spóznach na zakładže kompasa, zo puć mje dale bóle wjedźe nic k ranju ale k dołhemu ranju, skóńčnje samo k połnocy, a to mějach najlěpše wuhlady, zaso so dostać do Malborga.

Tu rěkaše jednać raznje a rozsudźenje.

Hdźež puće zawjeduja, wuzwolam sej šćežki. Derje, prašam so kompas a měrju so potom k prawicy na prěnju šćežku k ranju.

Dušna šćežka! Wodam ći, zo hewak sy grawoćiwje horbata, dźěrata, škropawa, zmoršćena, wudrěta a kamjenjata, zo mój dušny „Pjerun“ kózłuje a z prědkom a zadkom stawa, jako by jeho hozdźik kusnył.

Kompas je tola dobra wěc, wosebje hdyž so ženi z posłušnej šćežku.

Z wulkej dowěru w hrudźi puśću so dale k ranju. Jenotliwy statok abo skerje kubło wotpočuje na hórcy. Šćežka so na njo měri. Wjedźe do dwora, wjedźe přez dwór, wjedźe z dwora won hač k wulkej hromadźe słomy a tam poniżna a hańbićiwa so skhowa, jako by dopjelniła swój swjaty nadawk.

Ty njekničomna, falšna worakawa a žadława zawjednica. Tu steju před hromadu słomy, kaž wol před nowymi wrotami. Hišće njeje dosć teho njezboža. Z dwora so na mnje wala tři hrózbne psy, zuby šćerjo a z helskej haru šćowkaju. Steju tu při hromadźe słomy kaž rozmazk, wobskakany a wobšćowkany z třomi dźiwimi rubjeżnymi zwěrjatami.

Skóńčnje so za nimi jewi kubleŕ. Měješe bóle zympatiski napohlad hač jeho psy. Měješe světłomódrej woči a swětłe włosy kaž nordiski Prasłowjan. Změrowawši psy so mje wopraša z łahodnym hłosom, hdźe chcu.

Rjeknych, zo chcu do — Olštyna.

Přispomnić dyrbju, zo město Olštyn je wot Štuma zdaleny přez 100 klm. Předstajće sej prošu, zo na połnym puću, prajmy pola Bukec cuzy dundak so was praša, hdźe je puć do Lěhnicy!

Rańšopruski kubleŕ mje pak tola po zdaću měješe za člowjeka, kotremuž w hembjerkach nješeri a cyle wěcownje poča mi wukładować wšě šćežki, puće a dróhi do Olštyna. Z tym dobu cyle moju dowěru, tak zo sej zwěrich poprosyć jeho wo šklenčcu — wody.

Přećelny kubleŕ mje nawleče do domu, předstaji mje žonje a (dosć rjanej) dźowcy jako dundaka ze Sakskeje (swoju šěršu dominu běch jemu mjez tym přeradźił) a mje potom nućeše do dobreje jstwy, hdźež dóstach nic šklenčcu wody ale karan mloka a k tomu hišće so mi poskići talef tykanca. Knježičkecy! Tykanca! Štóž wě (a štó w Serbach to njeby wědźał?), zo tykanc hidźu bóle hač knot petrolejowu lapku, budźe rozumić khutnosć mojeho położenja. Hospodliwosć kublerja pak mje tak hnuješe, zo jeho zrudźić njemóžach a z wotpokazanjom tuteho słódkeho pjećiwa, radšo so woprowach a zacpiwajo smjerć, požwjeńkach znajmjeńša skibu. Dyrbiš móc w prawym času wopory znjesć, to dobry začišć zawostaja!

Běch prjedy hižo dyrbjał skorigować swoje nahlady wo hosćencarjach a pólcajach. Nětko běch dyrbjał spóznać, zo ani rańšopruscy „junkrojo“ njejsu tajcy, kajkichž jich moluja . . . zo ja tykanca njejěm, za to woni njemóža.

*

Hdy bych dale Štuma jenož hišće khwilku dale jěł k połdnju, bych trjechił na rjanu dróhu k ranju. Ale štóha to móže wjedźeć. Po tym, zo bě kubleŕ mje přiwjedł na prawy puć, ćerjach wjesoły dale k ranju. Haj, wjesoły! Přetož wětr mějach jenož hišće z boka. Dróha nic jenož stupaše ale druhdy też spadowaše. Z tym so wěc wuruna!

Na kompas běch so rozhněwał. Chcych so wot nětka spušćeć jenož hišće na ludźi a pućniki . . .

Z pućnikami je to tajka wěc! Wone ći pokazaju jenož puć do najbližšich wsow a městačkow, wo kotrychž hišće čas žiwjenja nico słyšał abo čitał njejsy.

Z ludźimi je to lěpje. Ludźo bywaju mudriši hač pućniki — zwjetša znajmjeńša. Tola kóždy človjek bywa hinak mudry (abo hłupy) khodźi po hinašich pućach k swojemu wotmérej . . . Zawěšće! To też ja dyrbjach nazhonić. Ale wo tym pozdźišo . . .

*

Tu khwilu so měrjach k ranju. Krajina njebě wostrdła. Horje, dele, horje, dele, horje . . . Krajina bě płódna. To puće dopokazachu. Běchu grawoćiwje błóćane. Wule błóto po pućach bywa přecy znamjo płódneje pódy. Błóto móže nastawać jenož z pomocu mokřizny . . . Haj, to sym wam zabył rjec, zo bě mjez tym mjenujcy započało „so do hića dać“, kaž Serb zawod deščika tak rjenje woznamjenja. Deščik je dobra wěc, wosebje hdyž za kachlemi syđaš. Pućować so za njón tak jara njezahoria . . . Ale to je sebićiwosć! (Pokračowanje sćěhuje.)

hač wjele bóle suklowanske kołki (Strieknadeln) hibotachu mi před wočomaj. Bjez žorta, liča damow a kolkow bě tak wulka, zo by so mohł bojeć nadpada na mužskich, kotryž by so jenož z brylemi a plěchačemi wotbić mohł. Brylow bě tu mjennjcy njesměrnje wjele a plěchačow, hdźežkuli pohladnych. Ščerkot kołkow a čajowych šalkow so nadobo přetorhny z hudźbu, z napřećiwneho kónca salona so předobywacej."

To bě potajkim raz intimnych koncertow we wosebnych salonach tehdomnišeho časa při jeho Drježdźanskim wopyće. Sam zjawnje koncertował Chopin tudy njebě, hač runjeż na njeho dosć z najwyššich wumělskich stron tłóčachu, rjekny: „Nimam zbytkneje khwile a njebych też sebi tudy ani slawy ani pjenjez doby!" Swoje klavěrne koncerty pak privatnje předhraješe cyle dopoldnje dołho (13./XI) kompozitorej Klengelej, z kotrymž bě so hižo před létom we Prazy zetkał a lubowač nawuknył. Wo nim praji: „Ważu sej Klengela wysoko. Móžu wot njeho wjele nawuknyć!" Też Klengelowy rozsud wo Chopinu je ważny: Dopomniće mje we Wašej krě na Fielda, maće porědko wašnje klavěrneho přibitka. Wjele hižo sym wo Wami słyšał, ženje pak wočakował, zo sće tajki virtuoza. Ja njelubuju, nikomu so lišić abo sebje k někajkej khwalbje nuđić. Rad bych Was wo partitury Wašich koncertow prosył!"

Tak wysokeje khwalby sej młody wumělc nadźijał njebě. —

Při tak mjenowanym pólskim dineju (hosćinjo) zezna tu w pólskej koloniji wjele swojich krajanow, też pólskeho narodneho rjeka, generala Kujazewiča. Někotre wosobne kujenje, samo hrabinki jara rjenje z Chopinom činjachu; jena chcyše jeho žortnje na kóždy pad „Szesski" mjenować. Też pryncesy ze sakskeho kralowskeho domu zezna młody wumělc a je před nimi wuspěšnje so słyšeć dał. Tehdy słušeše mnoho pólskich damow ke kralowskemu dworjanstwu, tak na př. hrabincy Zofija a Ema z Dobrzyckich. Wobrazarinju wopyta też při swojim druhim wopyće wospjetnje. — Wo zelenej pincy praji: „Je dosć, hdyž sy ju jónkróć widźał."

Třeći wopyt Drježdźan padnje do léta 1835, po tym zo bě dłši čas we Widnje a Parizu přebywał. Po prawym wabješe jeho domoj do wótčiny, ale zetka so ze swojimaj staršimaj w Karlowych Warach, hdźež dyrbješe so jeho nan lěkować. Někotre njedźele tam přebywaše. Ze staršimaj bu přeprošeny na hród hrabje Thuna do Dečina, kotrehož komtesy běštej wobej dobrej pianistey. Jimaj wěnowaše Chopin swój krasny walčik As-dur (op. 34 I); podpis do jeju albuma je z 15. sept. 1835. 1838 hody wuńdźechu „Z brillates valses" a prěni z nich ma ćišćane wěnowanje „A ville de Thun-Hohenstein". Staršej wróćištaj so wottam domoj do Waršawy, syn pak z nłodym hrabju Francom so poda skónčnje zaso raz do Drježdźan. Lisćina cuzych 20./IX. 35 w hotelu Stadt Gotha (Hrodowa hasa 11) mjenuje: hrabja Thun-Hohenstein z Dešina a prof. Chopin z Pariza. Stare hudźbne počahi buchu tudy wobtwjerdźene a nowe zwiski zwjazane. Dwórny pianista Karla Kraepen wo nim pišo, zo je Chopin jenož privatnje pola barona Kaskela, pianisty Klengela a Pixisa hrał. Pryncesa Maria Luisa, mandźelska pryncu Maxa, bě jeho 6 króć ze samorućnym billetom prosyła, zo by při njej hrał; wón pak to njechaše — je pak we swojej zdwórliwosći jej wšěće k woli był. Tak jara so potajkim lubowarjo hudźby a wumělcy wo Chopina torhachu. Cyle 14 dnjow zwosta Chopin tón króć w Drježdźanach. Čehodla to? Město, jeho pokłady a hudźbne žiwjenje tola znaješe. Druha přičina jeho tak dołho zadźerža: bě to tudy w pólskej swójbje runje rozkćejace lubozne holičo, kotrež hižo z domizny znaješe a nět mysl a wutrobu pjelnješe: Marija Wodźynska.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Přilopk

Se schtrickżkowatnje we Witzlebenje do hłubiny skocził.

Pónđżelu wječor wokoło 6 hodźin je młody cłowjek se schtrickżkowanišeje wěže we Witzlebenje pola Barlina skocził. S jěsnym skokom žo wón hač na najwyschische wěžine stupanischczo dowjesć ha. Tjso druhi wopytarjo stupanischcza nadobo widźachu, so žo na napschecźnej stronje muž, kotryž bě na poldra metra wyšoke wobkrenje salešł, do hłubiny cźišny. S wuschokosće 129 metrow padnywschi, wón ſ rosrażenymi stawami na semi leżo wosta. Muž je nětđże 22 lět starý. Wón njemějesche žanych wupokasańschich papierow při sebi.

Sćěhom wožobow nabpadnyłoj a wurubiłoj.

S pistolomaj wobrónjenaj muježej na dróhy ſ Plawniowiz do Rudźanic w Hornjej Schlesiskej žydom wožobom sahobu nabpadnyschtaj a wurubischtaj. Najprjedy wonaj sapschah Ballestremskeho sarjadnistwo sadźerżeschtaj. Na weju tři wožoby hđżachu. Tutym rubježnikaj 21 hriwnow pjenjez a por schnórowanskich ſtupnjow wotenesłschtaj. Jedyn rubježnik po hnydomnje ſtupnje wobu. Po nětđże rubježnikaj sapschah nałowaschtaj, so by ſ drohi trochu do lěża sajeł. Tam jedyn ſ rubježnikow tute tři wopory strażowaschże. Druhi mjes sahu na dróhu dźěsche a diweju kołojeđnoju sadźerża a ł sapschahej do lěża pschiwjedźe. Tam jeju rubježnikaj wurubischtaj, a kołojeđnaj dyrbjeschtaj so potom na wós žydowcź. Rubježnik hischcze nas na dróhu đóndże a sahu diweju kołojeđnoju sadźerża, ſ kotrejuj pak jedyn cźeknu. Druhi so wobarasche. Nadpadnik pak jeho tak žyłuje na hłowu dyri, so žo kołojeđny swjese. Rubježnikaj na to na rubjenymaj jeđnymaj kołomaj cźeknyschtaj. Kołojeđnuj, kotrehož dźěsche rubježnik porazył, njeje na sboje pschećźeżko sranjeny.

Jendżelske wojeńske lětadło w hnehowym mjeczelu.

Eskadra wóhom jendżelskich bombowych lětadłow, kotrež maju stejischczo w Glasgowje, je njedźelu lětajo što je žylnym hnehowym mjeczelom pschełapika. Szydom lětadłow dyrbjesche ſ nuſu ł semi pschistajić, pschi cźimž žo schtyri bóle abo mjenje wobschkodźichu. Tři lětadła dyrbjachu w New Bigginje on Sea pschistajić. Jene ſ nich pschi tym do žynowege fajmy sawadźi a žo pschecźišny. Lětarjo pak žo jenoż lohko sranichu. Druhej lětadle pschistajiwschi njewobschkodźenej wostaschtej a posdyschcho do bliško leżazeho wojeńskeho lětanischcza dolećeschtej. Pjeć lětadłow pola Edinburgha pschistajichu. S dweju žo pschi tym wokschidło wotkama, sćeże lětadło žo pschecźišny. Wobschkodźene lětadła žo sebrachu a žo do blišcheho lětanischcza dowjesechu.

Cźeże paduschstwo w jenej radnizy.

W Miskolcu w Madźarskej je žo njedźelu skoro wěrje njepodobne paduschstwo stało. Jako mešćanizy sajtwojnizy póndźelu rano do žywoje službu na radnizu pschińdźechu, njeluhe pschekhwapjeni widźachu, so běchu sadobywarjo njedźelu ł žywemu stóstniskemu đźěłu wuzili. Woni běchu w radnizy 72 jstwinych durjow, 140 pisańskich blidow, 53 thamorow a njenjeznych thamorow rospacźili. Stóstnizy žu wjele pjenjes a wjele aktow kradnyli. K žywjenju stóstnistwu žu pjeć hacź schćeć hodźin trjebali. Wobrónjenaj strażnikaj, kotrajž radnu thěźu stajnje strażujetaj, njejstaj ničo wo sadobywarjach pytnyłoj. Porstowe wotcźišcźe njemóžachu na žanych wěcach namakać. Sacźrunjeż wulke policajske wotdźelenje sa stóstnikami źledźi, dotal tola hischcze žaneho źleđa sa nimi nimaju.

10 woporow semjerżenja na łupje Kreća.

Grichiska łupa Kreta je žo njedźelu ſ cźeżkim ſ rżenjom podeschła. Kaž daloko je žo dotal schonicz, je dźeńacź ludźi pschi tym žiwjenje žhubiło. Dotal je 50 sranjenych naliczikło. Najbóle je pschi semjerżenju łupine hłowne město Kandia cźerpiło. Wobydlerjo je žo do hrosy dało. W dźelach města, hdźež běchu najsilnische storki najžylnische, wobydlerjo njedźiwajo na to, weje symy jenaż ł łohka zwoblekani na drohu cźekny. Mjesle ſ nich žo ſ tschom padazymi zgheleli abo ſ padanymi murjemi srani. Wjeſ Bathia je hromada rospadankow. Knježeństwo je pomożny stutk sawjedło. Sa ludźi bjes bydła je žo 150 wojerstich stanow wotpósłało.

Radio

Schtwórtk, 28. februara žo žtyschi:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeſeły ranschi konzert. 9,40 ſa žurny. 11,30 ſa hurow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakożce. 16 konzert. 21 ſymfoniska hudźba.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 6,05 ſa burow. 6,35 ranschi konzert. 8,20 tacźele. 11,45 ſa burow. 12 pisane tacźele. 13,10 pschipołdnischi konzert. 18 walcźiki. 20,10 wojerstí konzert. 22,30 europski konzert.

Hischcze wažne ſ dnjoweho programma: Barlin: 20,10 rejwaństi wjeczor. Königsberg: 21,15 pothódna. Hamburg: 20,10 rejwaństi wjeczor. Wrótsław: 20,10 konzert. Frankfurt: 20,45 Antona Brucknerowy konzert. Stuttgart: 20,15 orchestrowy konzert. Warschawa: 20 konzert. Praha: 19,30 wojerska hudźba.

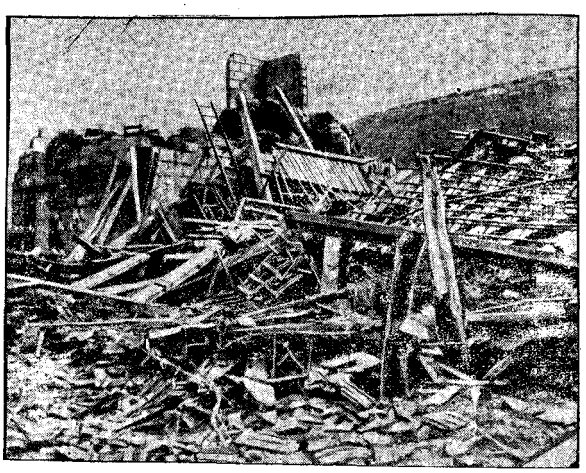

Wichorowe sćěžki w Savoyskej.

Ssylne wětry w Savoyskej w franzowskich Alpach žu tam wulku schkodu naczinike. S druhimi twarjenjemi je žo też ſwonica zgrykwje w St. Joriogu ſ wětrom sapuscźiła. Na wobrazu widźimy ſwonicznе rospadanki.

Sport

Mužoje a žony dźeła!

W tutych dnjach pod wjednistwom němskeho sportskeho hamta 50 sportskich hamtow NS-sjednoćenstwa „móz ſ radosće", kotrež žu žo w sanđenym lěrce sakožiłe, ſ wulkim wabjenjom do sjawnoscze stupja. Zyłemu ludej dyrbi žo samer tuteje nowoje sportskeje organisazije w němskej dźełowej fronce ſ zyłej rasnoscźu pschehlajecź, njenujzy, so by žo žiwjatok naschich dźełacźerjow ſ wjeſołym cźełowuchowanjom žórzo wjeſela a ſtrowje mohł žiwjenja sćinić.

Po zyłej Němskej je tuta organisazija w poślednim połlecźe pschibéraka, a jeje dźeło je žo bohace mytowało. Na prénim létnim dnju po sakożenju NS-sjednoćenstwa „móz ſ radosće" móżeſche žo ſ radoscźu swjećiś, je hižo statyžaze ludowych towarschow porjadnje pucź ł ſmuchowanjam sportskich hamtow namakaja, so bychu žo tam je sportom a hramt cźełnje ſkrucźili, ſtarosće wschědneho dnja sapomnili a žo sako młodźi, cźerstwi, ſmužicźi a ł ſtuknowanju thmani sćinili. W namołwjenju dra. Leya a ſ Tschammera a Ostena rěka, so ſmy hordźi na tutych towarschow, kotrež ſ tym nimo žywotich wožobinskich łépschinow pschinoschuja, so by žo móz ludowebo žiwjenja ſkrucźika a by žo lud thmany sćinił, so by mohł wukite politiske a kulturne nadawki dokonjeć, kotrež je jemu pschedwidźiwoscź napołožika.

Pschejo hischcze pak je pornjo mnohoscźi dźełazeho nětsko luda mało, kotrež žu spóznali, tak ważne je poriadne dźeło cźełneho wocźehnjenja sa nich samych a sa ludowu ſromadnoscź. Pschejo hischcze milijony ł koka ſteja, kotrež žebi myſlja, so žu pscheńtarí abo njelepsi, pschetołscźi abo pschełžlabi, so bychu mohli žiwoje cźeło ſmuchowacź.

Tutón ludej ſtrašcźny błud ma žo nětko rasnje wotſtronicź. Runje cźi, kotrjž myſlja, so je dóst, kij žo njehodźi pscheměnicź, so žo w jich cźełe ſ lětami tuk a kalk nałožda, žu cźełosmuchowanja wožebje potrěbni, a tu sportske hamty NS-sjednoćenstwa „móz ſ radosće" sapschimaja. W mnohich kursach žo tóždemu runja ſkładnoscź policźa, so we wjeſelej ſmuchowańſkej ſhromadnoscźi pod nanjedźiwanjom najlepje wukubłanych wuwuchowazych mozow tutemu ſtrachej wuczeknje. Runje w tym, so ludowych towarschow, kotrjž cźełosmuchowanju a cźełnemu wukubłanju hischcze ſdala steja, ſhromadża a wothlada, leži hłowny nadawk sportskeho hamta. Žadyn žo njetrjeba bojeć, so by wón njeho cźeżke ſmuchowanja abo wukony žadaju. Kóždy w kursach sportskeho hamta ſmuchowanje namaka, kotrež ho ſa jeho starobu a ł jeho cźełu pschihódźi, a ſ tym ſtrowoscź wjeſelu myſl a móz sa žiwjenje.

Tehodła žo wabjazej akziji němskeho sportskeho hamta pschejo, so bychu někto ſako nowe ſtatyžazy puć do kursow ſportskich hamtow namakałe, a so by žo jemu poradźiło, so by žo zyły němšti lud na cźełosmuchowanje ſwjećił. Potom też olympiske hry 1936 w Barlinje tón ſakład a tón wuspěchtóž w ludu namakaju, kiž w ſajimje němskeho sporta a nahladnoscźe naſcheho ſtata ſako pohoſcźerja wukrajnych ſportarjow tak nuſnje trjebamy.

Směškl

Jeho cźeſcźelakomnoscź.

„Sym hdźenża porwěſcź wot twojeho wucźerja dohonjo ſo twoje lěnjuty dła žedźo wotſtanjeſch. Ty ſo wón lěnischi rjelpuſ na zułym ſwěcźe!" — Ssyn: „Je je mi kotnje, potom budu ſmětowny mischtr!"

*

Masuch.

„Nó, Fryzo, kak je ſo cźi w budźe pola dźiwich ludźi bito?" — „Jara rjenje tam bě! Wje ſu teſ ſa młodeho dźiwocha měli!"

*

Sso pscherlapnył. Mlynkez maja wopyt. Tuton Mlynka kedźbnehо cźini: „Ale Wasch cźaſnik tola pak wopak dźe! Pokaſuje hižo na dźeſacź, tuthwilu je hałe we wośmich." — K temu doda maſy Fryza: „To mu pschejo tak cźinimy, hdyž tu wopyt je."

*

„Schło žeſ tola bycź ſdaczje na Wasche pthowe wadło. Tajke muhł kóždy dźeń wotewricź, mi jenoż buda pobrachuje!"

*

„Wjeżera trjechich waſcheho nana. Kak kražny ſtrěknjes je ſchćěžiwyni wložanni tola wón je!"

„Haj, ſa te ma ſo mi dźakowacź!"

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za póšće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć ja w Cyž. dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 50 | Budyšin — Stwórtk 28. februara 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wupowčsnjenje němskich khorojow w Posaarskej

Pjatk, 1. měrca dopołdnja 10,15 hodź. němski snutskowny minister dr. Frick je Saarbrückena psched zwjatocnym wupowěźnjenjom khorhojow psches radio z krótka k němskemu ludej porěčał. Na sćěhowaszy pschikas „wupowěschče khorhoj" so też po zyłej Němskej khorhoje wupowěźnu. W tutym wokomiku wobhad na jenu minutu sastanje. W samtnym czasu po zyłej Němskej sireny wschitkich fabrikow a łódźow zatrubja. W tutej mjeńschinje so na zyrkwjach zwonicź sapocznje, zwonjenje hodźimu kraje.

Němski a pruski snutskowny minister je sa radiowe pschenjesenje zwjatocnosćow pschi nawrócze Posaarskeje z wokrjesnje zjednomwne w Saarbrückenje 1. měrca 1935 dopołdnja 9,30 hodź. zhromadne zhlydzenje sa wschitkich pschiwłuschnikow krajnych knježerstwow a wyschnosćow, jeho ministerstwu podstajenych, postajił. Hewak pak ma so słužba po zwučenym waschnju wukonjeć. Druhi ministrojo a němscy bohotwoju su so prožyli, so bychu samtne wukazy wudali.

Wjednik němskostatneje hospodarskeje komory wschitkich dźełarskich wjednikow namołwja, so bychu, hdyž sireny trubja, we wschitkich wobkhodach, hdźež so hodźi, na minutu dźěło sastajiłej dali. (Czaš nětkle 10,15 hodź.)

30 wukazow za nawrót Posaarskeje

Nawrót Posaarskeje do němskeho sarjadnistwa so dźiwajo na posaarske wobstejnosće jenoż krocel po krocelu pschewjedże. Tohodła 1. měrca jenoż postajenja němskostatneho prawa do mozy stupja, kotrejž su pschi pschemjenjenju knježerskeje mozy nutne.

Dźěl postajenjow, kotrejž su so do 30 wukazow rozdźelike, na to dźiwa, so so Posaarska němskemu statej pschidruži a niz krajam, kotrymž je prjedy pschiłuschała. Druhi dźěl postajenja wopschija, kotrejž z pschemjenjenjom měny a z pschepołożenjom skowneje mjeny zwisuja. Hdźež so nicžo wobkedźbneho njepostaji, dotalne sakonske postajenja w Posaarskej zwostaja płaćiwosćej wobkhowaju.

Simonowy pučowański programm

K powěsći, so je zwjetske knježerstwo jendźelskeho ministra formalnje do Moskwy pschepročiło a so so podobna krocel pólskeho a czěskosłowakskeho knježerstwa wočakuje, Londonske nowiny „Daily Telegraph" piśaju, so zhubi zwjetski jendźelskeho knježerstwa powschitkownje myślu, so mohła tute njepotrjebne rozrěčowanja z knježerstwami wjele bóhdy być. Bjeź dwěla so jendźelske knježerstwo na ministerske wopyty w hłownych městach tutych krajow pschihotuje.

Pschi jeho wopyće w Barlinje Simona wěsće Eden abo snajmjeńscha jedyn sastojnik jendźelskeho zwonkownego ministerstwa pschiwodźi. Eden znadź potom hnydom do Moskwy pojźe. Simon so z Barlina na krótki czaj do Londona wróći, so by zwjetsku knježerstwu rozprawu podał a potom do tamšeje Europy dojeł.

Diplomatiski rozprawjeć dźełaczerskich nowin „Daily Herald" pak ma sa mózne, so Simon po zwojim Barlinskim wopyće do Moskwy pojźe, so pak so Eden do Marschawy a Prahi poda. W Prahy so wón wěsće nimo czěskosłowakskeho zwonkownego ministra dr. Benescha też z rumunskim zwonkownym ministrom Titulescom a z juhosłowjanskim zwonkownym ministrom Jewticzom sekka.

Wo Simonowym pueźowanju do Barlina wukrajne nowiny pschezo hišće hódaju. Nětko so jako dźeń wopyta dźeń 6. měrca mjenuje. S Londona so powě, so so dźeń hišće njeje postajił. Wěste jenoż je, so sir John Simon w najbliźschim czasu do Barlina pschijźe.

Wójnska rěč italskich nowin

Italske hamtske wosjewjenje wo sestajenju nowejeje diwizijow na město diwizijow, kotrejž stej so do Afriki pósłałej, je w internazionalnych nowinach wobsehe tohodła žalne wobhódźowanje namakało, dokelž so pschi tym sašo raz wójnske rěcze wjedu a so so na italsku wójnsku hotowosć pokazuje. Pschiczinu k tomu italske nowiny žadne rozłožuja, hdyž piśaju, so chce Italska na kóždy pad sacziščej sadźewacz, jako by wójnski pospyt zwonka Europy jeje nóz w Europe zhłubi. Italske nowiny też napomnieja, so je Mała entente sašo jara aktiwna. Madźarske nowiny su na strach pokałale, so mohła Mała entente pschi italskich operacijach w Abeźynskej wjetschi wliw na pschidunajsku politiku dostacz.

Rosshorjena rěc Romskeho wosjewjenja jasnje pokazuje, so Italska taskim měnjenjam wótrje napschećzo stupa a so je swólniwa, zwoju nóz w Europe na kóždy pad wobkhowacz. W tutym nastupanju drje tuto italske wosjewjenje w krajach Małeje ententy a też w Franzowskej njewobkedźbowane njewostaja. Sdobom móže to, so Italska na zwoju hospodarsku samostatnosć a wojerstwo mój pokazuje, też pokiw być jendźelskemu a franzowskemu knježerstwu, so so niebyschtej do italsko-abeźynskeje swady mješchałej. Italska chce też w zwojej kolonialnej politizy z knjesom zwotich rozšudźenjow być.

Wichor wojerske transporty zadźerżu'e

Małki italski parnik „Leonardo da Vinci", kiž mjesesche wutoru wjeczor z Messiny do rańschoje Afriki wotjeć, hrósneho njewjedrowego wichora dla njemóžesche z pschistawa wujeć. Wichor běsche tak žiwny, so tutón parnik Neapla pschipluwajo hałke po dołhich pospytach do pschistawa sajedze. Pschi sakónwjenju wichor powjasaj wostorhny, so „Leonardo da Vinci" do druheho parnika srału, tola njenacźini wjetschoje schkody a jeje też sam njepocźešy. Dokelž wichor njeschesta, njemóžachu wojakow na kóždy puleschcźe ani material na nju snošnje. Italske nowiny su pišale, so je parnik źrjedu do Afriki wotjeł.

Abesynska swoju wolu k měrei potwierdźa

Abeźynski pósłednik w Romje je źrjedu popołdnju psched internazionalnymi nowinarjemi zwjatocznje wosjewjenje pschećitał, so jako sastupjeć zwojeho khežora pschi zwojej cźešći a pschi cźešći zwojeho naroda pschitžaha, so abeźynske knježerstwo njeje ženje na to myślilo a ženje na to njemyśli, so by žužodnej italskej koloniji Somalisku a Erytreju z bronjemi nadpadło.

Tuto wosjewjenje je abeźynski khežor hižo w lisce italskemu kralej a schefej italskeho knježerstwa Mussolinijej pósłał. Njedźiwajo teho Italska wojakow a wójnski material do zwojeju tamnischeju kolonijow scźele, kotrejž stej žužodnaj krajej Abeźynskeje. Tute wojerske naprawy italske knježerstwo, kaž abeźynski sastupjeć praji, kóždy krócź jako k sakanju trěbne wudawa. Tohodła wón wopjetowasche, schtož je hižo někotre krócź italskemu knježerstwu wosjewił, mjenujcy so móže želi Italska tute wuwobrožowanja wojakow a wójnskeho materiala sakutowacz, dokelž Abeźynska njeje zwólniwa, ju pschimacz. Abeźynski sastupjeć doda, so su abeźynske wotpohlady napschećzo Italskej tak měrne, so Abeźynska so njeby ani jenicźkeho kamjenja tamneju italskeju kolonijow dótknyła, też hdy by Italska pósledniehu muža a pósledniu kanonu z Erytrejskeje a Somalskeje wumjesła.

Abeźynska chce w měrje a pschećelstwje z tsjomi wulkimi narodami žiwa być, kotrejž z njej mjesuja, potajkim też z Italskej. Abeźynska chce so źiworu zwojeho rěcźenja z Italskej dźerżeć.

Italske znapřećiwjen'e

K měrowej rěczi abeźynskeho zastupjerja so w italskich politiskich kruhach powěda, so so tu jenoż wo wotpjetowanje teho jedna, schtoż je so hižo dawno prajiło. Woprawdźiteje su po měnjenju Italčanow runje nawopak. To je z pschiczinu italskich pschihotow. Abeźynske měrowe wudawanja měrke so z woprawdźitym sadźerżenjom dopokazacz. K tomu so hischcze pschisspomnja, so je sadźerżenje Italskeje k Abeźynskej a połoženje w namjesnych krajinach zole jasne. Italske žadanja sa dosćcźinjenjom su pjeca žnadne pornjo temu, schtoż je so stało. Italska wschak žebi tute dosćcźinjenja jenoż na to waschnje žada, so so neutralne pazmo wutwori. Wo tutym žadanju so někto hižo skoro tři měsacy jedna. Tohodła drje by na czaju było, so by Abeźynska swoju wolu k měrej se skutkom dopokazała.

Wopominanje rjekow 17. měrca

Lětuschi dźeń wopominanja rjekow wosmnjeczi so njedźelu 17. měrca. Wón so wobsehe z tym wusnamjeni, so so po wjednikowym wukazu cźestny khižij sa frontiskich wojowarjow k wschitkim khorhojam a standartam starego wójska a stareho namórnistwa na tutym dnju pschiwjasa.

W Barlinje so 17. měrca w 12 hodź. w statnej operze zwjatocznu statnu akt wotmnje. Němski woborny minister z Blomberg k zhromadźenym porěči. Po tym so wěnzy k pomnikam położa. Khorhojowa kompanija pocźehnje tamo cźestneho pomnika. Cźestny khižij so ke khorhojam a standartam stareho wójska w Barlinje pschiwjasa. Tutón statny akt w Barlinje so z radujom pschenjese.

We wschěch garnisonach woborneje mozy so tehorunja wojerske wopominanja postaja. Na tutych žnidźa so też wobdźělenja nazionalsozialistiskeje strony a druhich zwjazkow wobdźělicź. W městach, hdźež garnisony njeje, maju wjednistwa nazionalsozialistiskeje strony z ludom zwojskom němskeho wobstaranja wójnskich rowow wopominanja zarjadowacz.

Memelski seim sedmy króć k wobsamkn'en'u n'ekhmany

Memelšti žejm dyrbjesche so źrjedu saso k pohedźenju senicź. W poskajenym czasu so wschěch 18 sapósłanzow zhromadźi. Pjeć litewskich sapósłanzow pak też tónkrócź pobrachowaschе.

Starschi president pohedźenje wotewri a da pismo pschećitacz, kotrejž je so niedawno pschećiwo postajenej wólbnej kommišiji na wyschschi žud sapodało. Tuta kommišija je někotrym memelskim sapósłanzam mandaty wotrjekła. Potom sapósłowar Riechert dołhi protest pschećiwo wschelakim sadźewkam krajneho žejma pschećita. Mjes tym so mjes pschihładowarjemi litewska narodna hymna sapěwa. Sapósłanzam druheho njeby, hač pschi spěwanju stanjeć a pschipósłuchacz. Potom policija pschihładowarsku tribunu wuprózdni. Sapósłanzy w sali wostachu. Na to Riechert zwój protest docźita.

Dokelž běsche jenoż 18 sapósłanzow pschitomnych, dyrbjesche so swěsćicź, so žejm sašo, a to z žedmy krócź, njeběsche k wobsamknjenju khmany. Pohedźenje jenoż nětkle pol hodźiny trajesche.

Zakoń přećiwo tworowym domam w Japanskej

Dwě stronje japanskeho žejma stej sakoń sapodakej, so měle so tworowe domy a jich filijalki khětro wobmjesowacz. So by so konkurrenza mjes tworowymi domami a drobnowikowarjemi wotstronila, ma so w pschichodźe knježerstwowa dowolnosć k sałoženju filijalkowo tworowych domow wuzadacz. Też pschenjese płaćišny a sranjenje wikowańskich prawow dyrbi so khłostacz. W Tokiu je samo 20 tworowych domow z filijalkami.

Krótke politiske powěsće

Němski biskop pola wjednika. Wjednik a němski kanzler je źrjedu němskeho biskopa pschijał, kotryž mjesesche jemu pschednoschowacz.

Macź němskeho póstiskeho a wobkhadneho ministra wumrěła. W Münsteru we Westfalskej je 86lětna zwobodna knjeni z Eltwyna na sajeze mosnow wumrěła. Wona běsche zwojeho dobrocźelstwa dla znata. Němski minister z Eltz-Rübenach hižo někotre dny w Münsteru pschebywa.

Franzowski senat połoarske srěčenje wobkruczi. Franzowski senat je srěčenje wo wrócźkupjenju połoarskich jamow, kiž běsche so w Neaplu podpisało, wobkrucził.

Pétain sa podlěšenje wojerskeho słužbneho cźaha. Franzowski marschall Pétain je nastawk wojewit, w kotrymž žehi rozsuje podlěšenje wojerskeho słužbneho cźaha žada. Wschitke nowiny, kotrež tuž hižo dawno sa podlěšenje słužbneho cźaha pisałe, jemu bjes wumeńenja pschihłosuja.

Wubjerk shromadźiny Swjatka ludow ko sendže. Wubjerk shromadźiny Swjatka ludow sa smjerowanje swadny mjes Boliwiskej a Paraguayskej w Chaco-kraju ko 11. měrza w Genfie sendže. Pschicźina tkhadźowanja je, so je Paraguayska swój wukup se Swjatka ludow pschipowěźiła.

Ze Serbow

W Budyšcinje, 28. februara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Po horšćach so cyła ljubja syna zwotnoša

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer — 3, najwyschscha dnjowa temperatura 4 stopj. cźopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 734 hygrometer — 3, najnišša temperatura w nozu 2 stopj. symu po Celsiju. — Wobchina se symnym powětrom je wječera popołdnju a w nozu nascha krajina pschećahnyła. Sa niej so ſ Kendźelskeje wobchérna nišina k nam bliži. Hižo dźensa dopołdnja wona ſ powrótcźenjom na nasche wjedro skutkowała. Powětr budże někto sajo milischi, a po ekserwisowschich wětrach směmy sajo dešcźe wocźakowaś.

— Kutšje piatk klónčko 6,47 hodź. khadźa a ko 5,39 hodź. khowa. Mjeńcźk khadźa jutšje rano 4,46 hodź. a khowa so pschihodnje 12,42 hodź.

— **Muhlady na wjedro sa jutšischi pjatk: Trochu wětrajte a dešcźowate wjedro.**

Namołwjenje wyššeho wěšćanosty k dr'e' 1. měrca

Jutšje 1. měrza so nałchi bratrja a nasche sotry w Połsarikej dołžońcnje sajo do němskeho stata wrócźa. Mimo mudreje a dopórdko shladowajeje politiki naschoho ludowcho kanclera a wjednika ma so tutón wulki wuspěch pschede wschim też smérje nałchich Połsarskich dźakowacź, kotrjž su so njedźiwajuc wschcho njewěscheelstwa a cźekjenja niepowalnje kwoicho Nimzowstwa dźerželi. Tohodla je winowatoležel wschitkich Němcow w Němskej a tak też Budyšckeho wobwodźenstwa, so na tutón dźeń ſ najwjetšchimi dźěłowzaćom a wjeselom spominaju a wulkotny podawk ſ hołatej pychu khorkajcow a swjedźenskim wobkwětkenjom wokom wjeczor 1. měrza wokwitnesa. Mjeńcźkanske sarjadnistwo po swuczenym wałchinu, starostitne twarjenja a znamjenja starsze wjerchowny Budyšckeho wobwodźenstwa a wot wobwodźenstwa wałchanje, so nowarnu mjeńcźkanskeho sarjadnistwa na nałwonnjenje wałchnje słužnje podwjera.

Dr. Owiš, wjesnjčki mjeńcźkanosta.

*

Nowe połkazanja jejownych płacźiznow. Po wjedru so płakaju. Su ko wuſkamikowarskim płacźiznam ſa jejo wo 11¼ pjenježka sniłke Mat schimorska 28. februara sljedowaze wulkotnikowarskie płacźizny wjacźa:

S = wobsahita klasa (wsches 65 gr.) = 9¼ pjenježka,
A = wulkosć (60—65 grammow) = 9 pj.,
B = srjedźna wulkosć (55—60 grammow) = 8½ pj.,
C = mjeńšenje (50—55 grammow) = 8 pj.,
D = małe (45—50 grammow) = 7¼ pj.

Sa wuplodźerjow so jako prawidłowa płacźizna 1 hr. 20 pj. sa kilogramowu jejowu postaji. Jenotlíwe jeja spjenjeze jiwjaki hišćeze nadrobne wuplodźerske nojmišše płacźizny wojerwja.

— **Wožebity pólski autobuš na Kulowski karneval** pojěbže wutoru 5. měrza:

6,30 hodź.	ſ Khróšćiz	do 18,10 hodź.
6,35 hodź.	ſ Pančiz	do 18,05 hodź.
6,45 hodź.	ſ Mórkez	do 18,00 hodź.
7,00 hodź.	ſ Rózanta	do 17,45 hodź.
7,08 hodź.	ſ Pěškez	do 17,36 hodź.
7,35 hodź.	do Kamjenza, dwórn.	ſ 17,10 hodź.
8,00 hodź.	ſ Kamjenza dwórn.	do 16,51 hodź.
8,55 hodź.	do Kulowa	ſ 16,15 hodź.

— **Pschichodne darmowne radupodawanje** sa šlabomóhłownych, na padawu khorosći cźerpjazych a duchakorych wobydlerjow města Budyšcina budże ſrjedu 6. měrza wot 11 do 12 hodź. w měšćanskej khorownji w nowotwarje sa šmutkowne khorosće, w cźakarni cźišło 21.

— **1. měrza polizajske hodźiny niebudže.** Němšti a pruski šmutkowny minister je dla ſwjedźenjow radosće 1. měrza 1935 postajił, so w nozy wot dnja 1. k dnjeſ 2. meje w městach a na wjach žaneje polizajske hodźiny njebudže.

S **Delnjeje Kiny.** Swoje 85. narodniny je naistarschi wobydlěć naschcje wsy, rěništi mišchtr na wotpočinku Cźornak wošwiecził. Cźešnje a duchownje je schadźiwy hišćeze dźensa sa wschě wžy žiwje sajimuje. Cźornakowi priedownizy su, kaž so dopokazaco hodźi, hižo wokoło leta 1700 w tutym statoku bydlili. Rěnišstwo, kotrež je Cźornakez dźěd nrjedu wo wšy wukonjał, je pschez nětrutmi žiwu stawu jeho syna J. Cźornak pschewšał. Pschesemu stajnje pschecźelnemu starzej, so by jemu Bóh Wisrchny na wjerchorje leto žiwjenja dale strowosć a cźiłkosć spožcźił a jeho psched wschej njehodu woharnował.

S **Płuskiskeje.** Saidźenu sobotu w pschihodnischich hodźinach kmocźi na dróh pschiwótchak cźelskeho auta, kotrež to tam a sem kmyłkaſche. Do kolesarja D., kiž so pschi tom do hrjebje wierzhny a tam pšches pol hodźiny dołho we womorje leżeſche, dóniž jeho wjeskjenzio njenamakachu. Snieshoženy bě so w prawom spanju khětro cźełko franił. Wobšćedźeć auta, kotrehož wjednik njeboże naiłerje sam ani putnyk niebě, njeje šmath. Kolesarjo, dawajce kedźbu, hdyž waš cźełste auta pscheſcźehnu! Žiwjenje nanajbóle na prawo!

S **Małeschez.** Hižo w januarie postajenu **misionſki wjeczor** rěni sa pschedźatcźu misionſki indšeń w Budyšckim mołtrjehu połsanych misionſkich kwjatacźanskom i pschedpołdnjom. Zwjelnjmi mobrazami atd. smješe po **jutšje piatk wjeczor** 1/8 hodź **w naschej zarkwi** ſ. wič Lehmann, ſ Drježdźan rožcźenc a tónle cźłok na hamolenym tam pschehonmanu we swojim skutkowanju w khežnje evangelisko-luthorskeho Pschekmańskeho misionstwa w Indiſkej. Wosebje mjes žiwym, nadcźišćanym pschecźelom ludom Marjow tam mschahołskim misionarjom pschecźelo ludža i jeho žiwjenja nowjedźenja wot tam sdźeł je 8 lět skutkował. Nasnadne, pschihotowjenje na nabožnje sa mutracje w sudnistwi ſ kwjatomu skutkej maš hubjace cźornaci Samkatocźnskej sa kromnjanjom na samoimjeńcźenje Saarskeje 1 měrza swjatowne. Jo je sakmam khora a mahadnymi sakmami, na nanjeran wocźišćowanymi, małimi. Dotal je pschibližnje 1 miljon ſ tych, kotrež su so tutej nowkonje k dołhemu ranju wot Budyšckina, bu pschecź hnjo. Jo hnjeu też mantowarnje je budowanje nadcźahom do Małeschez pschihoti też tehdyša. Jo bu khora sa misionſtwo w jeho nałerišćach nuhi cźim hobatišcha wunoška.

Se **Subornicźki.** Njedźelu 24. februara bě Suborniczanska mšina wotnoška NSſastaranja wójnſkich woporow swoje kobustawy na měšaczny shromadźiny do Neumannez hoſcźenja w Bukojnje pschepołoſyła. Wjednik měſtneje wotnoški stron. tow. Nowak berje wupytanu shromadźinu nawjedowatche. Wón nowjedźa dopišy pschecźita a je rostoł. Wosebje wón towarschom na namjet wo frontſku pschikohu tehdyšnych njeſche, dałokoż hišćeze njeběchu namjet ſtalili. Teſ je namjeju sa cźešnu khěžu wón wosebje pokaſa. Dokelž postajeny cźaſ 31. měrza t. l. słónci. Namjetnik mjeje wotnoški dże towarſchom pschi namjetach rad mnozy hnes. Wón towarſchom wobsehje napominaſche, so bychu cźešnu khěžu pschi kemſchelskeje atd. nosili. Kóždy niesahkuzeł a fódn, kiž je sabo njeſo dołkał, dyrbi so pola měſtneje wotnoški samołwiłcź, dokelž hemjeje mólno. wschitkich niesahkuzerjow dołnoſcź sanjeſeć. Towarſchsko ſ wosebitym saſimom sahkowanju budźe někto mólno, pośmiertny pjenez ſ nabrowanjom sawěſcźenjom symołiſcź. A to móža so tež swóſtbne hrono sawy do sawěſcźenja pschiſcź. Jako hižo ko wandželſkeje jenoho towarſcha do minomatoſcźe móže namjeſ shromadźinu ſ nadźiju ſtónczi, so bychu so wſchitke hišćeze sdalowanjam frontſkeje towarſchſkoje prawje bě skakaranju wótnikich monorow pschikamknuli.

S **Mamor.** Niched nekotrymi dniemi na Nomajkej nóšce rytnuchu, so je so telefonowym nowótrym kabelom mołſchkakłk. Cźehał dla so telefonowym powoh pschepnuł. Nichi tym swjeſchim, so bychu hohołoma mołczanu mołka ſ kulku pschecźekeno. ſ cźimž hě so rěcźenje ſ njej pschetorhło. Sso napraſchesch shonichu, so hě johny nahdeć se swojeho statoka do wrohłowu ſtołał. Nichi tym hě jena kulka do kapke sleczała. Nichi taile skadowańcźi ko na to kedźiwe cźini. so je samo ſ cźełenju do wschelkich wuschinoſcźina dowolnoſcź trěbna. Schtóž bjes tajkeje dowolnoſcźe ſtěla. może so pokhłostacź.

S **Mjeńcźk.** Nałeńk tudomneje hońtwje bě slišcźe pańſke w swojim wotnałatym renéże powolźk. W nozy wot 20. k 21. februarej je nětkó tele pańſke kradnyło. Schtóž někeho blížeje mo paduschtiwje wě, njech to blížschemu žandarmej sdźelł.

S **Kelltz.** (Schesćo šmuoš mačź k rowu njeſli.) Niał fu na tudomnym pohrjebnischcźu Měſchcowsu ſ Kulschiny thowali. Na žmjertnym tołu bě žebł wona pschała, so bychu tu jejni šmuoju k pokhlednjemu wotwocźinkej bo njeſli. Tak ko sta. Widźachu, kak boroſcźeni ſcźeleſo hnonio šmujeſ mačźerj tutu pokhlednju šłužbu łubosće wokapkachu.

S **Nuhworja.** Nóndźelu wjeczor je ko w tudomnym hoſcźenju burſki rěcźnik wjeczor wotmětł. Khdź bě mšinu burſki wjednik Nowak shromadźiny ſ pomitanymi klomami wotemrił, ko pohrjebnym ſkótnu ſkał hr. Hesse ſ Kamjenza ſkowa k jenohohdźinſkemu pschehołoſcźej tímatske. Jara dałkodnje bu móh ſ prošcźenjom sakhowane, kaf so ſkoſcźata ſtrowe hdźeła. Móh ſaſhadu sołmowałoſe, so bychu ratał jenoh telko kota dźerjeć ſołaſ mźke ko na jeho wohſtedźeństwie ſcźimjeć. Radźiwo nęchto mjenje, ſa to pak dobrn ſkót. Mołebje móh powuczowańſke, to hrohu ko rotarjo ke kontrollowanjam towarſtwam pschiſamknuli: pschetoł jenoh ſ nrjehowanjom ſamáhnoſcźe a ſ nłajowanjom na ſamáhnoſcź móže ko mnohołcź pomſtłchić. Mołebje móh rotarjam nanapomhaſche, so bychu mohan nłahowali. Mjeńcźk hnrbi ko pozwołcź, ſo bu ko wot wukraineho dowoła wolmy njeſ wotmihna ſcźinika.

Za **Žarić.** Wčera je knjez referendar Jurij Cyž, syn žiwnoſcźera Jakuba Cyža swoju assessorske prohowanje z khwalbu wobſtał. Po universitnych ſtudijach w Lipsku a referendarſkej słužbje na wjeſkich ſudnistwach, wosebje w Kamjencu, Kamjenzu a Drježdźanach a po pobyću w referendarſkim šłuwi

---

Wiaczław Sieroſławſki:

Zamórcy djabołka

461 (Pokračowanje.)

„Ja nochcu . . . wołtajće mje! . . . Na ſo boju!“ šawoła — Brzeſki ſłyſna w nim dźěćaceho wjeſkeho Schmaſy ſ kraja Chu-by. Wórku jeho pschewinuchu, kaž lut ſo ſnjeſe.

Pschi rózoitym ſwětle rauſchich ſerjow błyſkotałche módroſiny worzeſ: prěni hadźe. Druhi ćłakachu ſ nacźehnjenymi ſchijemi, dóniž pschiſtupowachu na rjad. Krwawne hłowy ſmietachu do korba, ſo bychu ſo w nim na muri ſjawnje wułtaiſe.

Kontuſſki ſaſkoniſ, kiž dyrbjeſche pschitomny być pschi wotprawjenju, ſtupi k Brżeſkemu. „Sceſe-li wy pěſchi? Bych wam połſkeſił konja ſwojeho ſłužownika. Sceſe tak błędny . . .“

Młodźenc jemu wobroći khribjet.

„Dźe haj! To tu njeſkuſcha k pschijemnoſcźam ſiwjenja! My drje ſcźe ſnat pschecźeſel ſamordowaneho Sergeja . . . Potajkim ſcźe nětk mót tak rjez doſcźeſinjenje.“

„Och, mołcźeſce wo twm!“

„Na mnje to ani ſaczińcźa njeſawołtaji, ja to hižo wibźu nješkatu rad.“

Brżeſki wſa ſwojeho wuczeria kruceſe pod paku a ruceſe wotešče. W měſcźe naja ſa ſebje a ſa nieho dwě noſchadłe, pschetož cźniſeſche, ſo njeſmjeſe wiazy mozy, bóńcź pěſchi domoj.

A po měſcźe ſiwjenje po ſwuczenym waſchinu ſo dale wotmětwaſche. Dźiſcźaſerjo ſtonaju noſchaciu tworu ſ pschiſkałwej. S kłamow wuhladowachu pschekletane wobliecźa pſchekſtupow. Po hałach pschehdawarjo na ludźi ſarđcźowachu. Lud po hałach harowaſche. Mrócźeſe procha ſtupachu k niebju a na ſłónzu ſo wjeſcźachu. Wołkhodne wumišku, ſłote napišu, murćane ſiwille twarjeniow, barbojte ſo ſyholate ſtschi twarjachu k bokomaj hałzy ſčerokaj, pižanaj bantaj ſ cź emnmi błakami wokkowo a durjow.

Też w twarni a w cźajownitschcach bješche wobkhad kaž pschejo. Sslódy ſapuſcźenja běchu downo hižo ſo ſhubiłe.

*

S wopytowanje běchu Brżeſkeho pschešadźili do kenzſtje, hdźeż dwrhiſche ſaſtrowowaſi Seraeja. Naćzrunjeż tu k njemu wjeſe pschecźeſelniſcho běchu, niesłubi ſo tola wuras cźicheho ſarowanja ſ jeho wobliecźa.

„Wołkhaicźe, radu Wam ſprawnje, wopuſchcźeſcź ſwojeho wuczeria a pschekhdźiſche ſo do hydlenja niebocźeſkeho. Hdyž je ſo wſcho ſaſo trochu ſmérowało, dóſtanje Waſ ſaſo nowe měſtno, potom niech ſej nětkle dale bydlenje wyta. Wy pak na wſche cźaſy cźiſłe ſ tym kónz. Naiłepje drje by było, kdy by zuła ſwójba ſo ſ procha měła!“ radźeſche jemu direktor dowěrliwje.

„Chzu ſej to pschemyſlicź. Tukhwiłu njemóžu. Stary je khory . . .“

„Kunje nětko! Nětko móżeeće ko lóże wot njeho wótcź! Dajcźe jemu nětchto pjenieſ. Wy ſcźe tola łakotim ideališta. Tu we wukraju taiſeho nětchto rzjekać njemóże.ny. Wy dyrbjeće buć bóle praktiſki. Bewak budźe ſa waſ ſłe . . .“

„Wujej napiſchu. Sſnadź móże mojeho wuczeria wſacź do Kłachźy. Tu wotrandźe bywa hidźeny!“

Ale prjedy hišćeze hacź bě mohł tutón wotpohład do ſkutka ſtajicź, bě Stań-ſchen ſo ſhubił. Zhły dołhi ſkerł na njeho doma cźakachu. Nałojtra pschewołowachu kłóſ.hrſku ſahrodu a wopraſchowachu ſo muichow a ſuſodow. Nichtó jeho widźał njebě. Też prjedy hižo bě ſo druhdy ſtało, ſo Stań-ſchen wotešče ſo ſo ani w nozy njewróźi. Tola tehdy běchu hišćeze byle łepſche cźaſy. Nětko ſamo Chań-wań, kiž tola bewak ſwojemu muſej ſtajnje nanajhórſche pschijpiwałche, ani njewěrjeſche do tehe, ſo by wón, khory a ſdrjemy ſo ſabawjał w cźajownjach.

„Ssu jeho ſarajſki!“ rjekny ſtróika a ſrudnje.

„Dw macźi, macźi, njerdźej tałke“, wumoła Lién. „Nan bješche khory a ſrudny . . . a je ſo ſnadź łabkodźił. Pytajcźe jeho tola!“ wobroći ſo na Brżeſkeho. Dołžo bě hižo prjedy wjedniſtwo hſpodarſtwa wſało do ruki a bdyž bješche trěbne, też ſ zuſbnikom ſo roſmołwieſche.

Brżeſki direktorej podałk ſdźěli a tón bě khětro twarjena: „Eh! Stara ma prawje: ſu jeho wołkroſtili! Sbohu by ſkućił ſamomordaſtwo, by to cźinił psched twarnu — takle woni jednaju. Abo wón je — wobſtudnił, potom jeho dźe wotedadźa, niebojcźe ſo! Wopraſchujcźe ſo, pytajcźe! Tola radźu wam, na dałſche tutu naležnoſcź ſatańcźe. Sſmy łetka měli runje doſcź wuſchparanjow. Praješe, ſo je ſapuſcźował! Mam tola ſa to, ſo ſo hewak nichtó wo niebo njepoſtara. Wschak tu dale pschiwuſnych nima. Wy hdyž ſo ſ teho wſcheho ſbožownje wudrapaćże, móżeće ſo wopraſchowańſke Bohu dźakowacź. Je ſnadź derje tak, pschetož cźłowjek njemohł wědźeć, kak bychcźeſe hewak jeho wotwołał. Khińenjo ſo rady wjeſcźa. Nó, ſnadź hišćeze wſcho derje wuńdźe. Ale nětko: kedźbu! Ani ſłowcźka!“

Wam bě ſo ſhubił kaž we wodźe kamjeń. Ale bě ſo doſcź pschičińnow, ſo niebu mohł ſkućić ſamomordaſtwo. S nim bě ſo też ſhubiło nęchto pjenjes, por nowych cźłowjow a jeho wuczenzowe wumołwjenje.

„Njewěrju, ſo je nan ſtebi ſiwjenje wſak. Skerje je ſchoł do ſuſbu pytać ſakſuzbu abo je puczował ſ ſtwjeſenym měſtnam prežnjeż wo wodźacź duſche psched cźaſom ſemſkich. Widźach, kak wotpiła nęchto ſe ſwójſbnych knihow“, rjekny Lién.

Dny cźakachu. Brżeſki po nęcźim wopytowaſche wſchelkich ſnatwch ſhubjeneho, wſchudże ſo nim praſchesche, ſo by nęchto wo nim ſhonił, tola pschekapani domorodni wuczuchu hnydom potajnſtwo a ſo jeho praſchachu.

„Że wón prjecź?“

„Haj, je wotpuczował!“

„Wotpuczował? Pschi tajkej horzoczo? Hdźe dha to?“

„K ſiwjatym měſtnam!“

„Ow, my jeho ſekkali njeſiwy. Putnikarjo nałeto ako nafunnu tam khodźa.“

Hewak pak ſ hłowu kiwajo ho poczinjachu jako bychu jemu wěrili. Jenoż Ma-cźi dwělowaſche.

(Pokračowanje ſcźekhuje.)

w Jutrobogu je nětko swoje studije skónčił. Kujcz assessor Cyž ma wotpohlad, so w Budyšinje jako radźićel zasydlić. Wjeselimy so, zo změjemy nowego serbskeho rěčnika w našim Budyšinje a přejemy jemu za tute powołanje prawje wjele zboža a Božeho žohnowanja.

S **Halschtrowa.** S Halschtrowskeho revěra budźa so 30. měrza popoldnju w 3 hodź. w Ruschizy w hosćencu „Wyhaćźny" schadźowy, klumpachi a hromady walenjow na pschedadźowanje pschedawacej.

S **Jitra.** Póndźelu 4. měrza dopoldnja w 9 hodź. budźa so na tudomnym revěrje schadźowy, kuluchi, dołhe a kołosowe dołhe hromady na pschedadźowanje pschedawacej. Shromadźizna na knježim dworje.

S **Rulkich Sdżar.** Dalokо w Sserbach znaty tudomny twarski mischtr August Jurk bě so póndźelu k lětowanju do Janowiz w Krkonoschach podał. Hdyž wón tam pschińdźe, jeho nadobo žmjerć pschekhwata. Wón je jenoż starobu 58 lět dožył.

S **Kulowa.** Wotešćke towarstwo je póndźelu swój 65tymy załožeński žiwdźeń wošwjeśćił. S cźežnym znamjenjom sa 50lětne žobustawstwo cźežneho pschedźydu Jurnata Zomaka a schewschkeho mischtra Hendricha Rotha zasnamjenichu. Sa 25lětne žobustawstwo pocześćichu towarschow Mikławscha Dittricha, Bjarnata Beckera, Bruna Spechta a Michała Werscha. Hindenburgowy wobras sa 40lětne žobustawstwo dóstachu towarschoja Hendrich Rohau, Pětr Schokta, Pawoł Heiden, Pawoł Matwyn.

S **Wojerez.** Wjednizy dobrowólnych wohnjowych woborow Woserowskeho wokrjesa běchu so 20. februara pod pschedsydstwom wokrjesneho wobornego wjednika Hoffmanna-Niedźichowskeho w tudomnej tśelešeni shromadźiłi. Głowny wopalny mischtr Pollenk z Rólanowa wo pospjećnim roswuczenju wokrjesnych wobornych wjednikow we wohnjowobornej wotrjadnej schuli w Nězy rosprawjesche. Jako lětny pschinoschk sa swjatk wokrjesnych wohnjowych woborow je so sa žobustawy na 1½ hriwny postajił. Provinzialny swjatkowy sjěd budze lětša 1. a 2. junija w Kadkowm w Schlesyskej.

S **Blunsa.** Tudomny wojnakski mischtr Konik je žiwej mandźelskej žobotu 2. měrza słoty kwaž wošwjeśił. Jemu je 75 lět, jej 69 lět. Wobaj mandźelskaj staj hišće cźiłaj a cźerstwaj.

S **jamy Erikl.** Někotři młodźi ludźo, kotřiž tu spomoženskemu podpjeru dostawachu, žu sašo dźěło w Njedźichowskej schtelerjezeńi namakali.

S **Klitneho.** Mutoru popoldnju so we wotdźělenju maj 1 BI a 1 B II wokrjesneho burstwa w hosćencu „Ke kastaniji" w Jamnom prěnje kubłanje dźěłarskeho sjednoćenstwa a městnych burskich wjednikow wotmě. Sobudy, kotřež so podachu, so z poknym pschipóznaćom pschijachu. Wjeczor běsche potom w Lorzez hosćencu w Klitnom we wobšuku wukhodźeršeje bitwy ręčny wječor sa wokolne městne burstwa. Dr. Fritz z Wrótšławja wo wuplodźenju běłkoweje pjay w burskim hospodarstwje a wo plahowanju howjaceho skotu a świni ręčeše. Pschedno'ołej so žiwa rosmołwa pschisamknu. Potom wokhaz burski wjednik Rohner-Kamnowšći wo tudomnym pschedawanju jeji, mloka a butry ręčeše a buram poruczeše, so bychu so w našnej holanskej kratśinje, kotraž je na pizy khuda, na sita skoziti. Inspektor Friedrich z Koschle wo swołtkich praktiskich naphonesnjach porěcza a buram wichelake pokiwy da. Stónčnje wokrjesny burski wjednik wschi wichelakich pschirunanjach k njesprózniwemu sobudźełu na naziągalozialistiske natmarie napomina'che.

S **Jamneho.** Jamnomski knjeźt dwór je žrěbjeńiu pschipramił. Sa nju je sebi hódnostneho cźornoho tanschorsiskeho žrěbca wobstarał.

S **Wulklidze.** W sańdźenych dnjach je ratar Biedrich Glowna na Barlinsko-Ghorjelskej dróży snjeżbožk. Automobil ho jeho rěźnego koła schmórkny a jeho powali. Wschi padnjenju žebi Glowna wobruczku a někotre rjebła słama. Jeho žu do Mušakowskeje khorownje dowjeli.

S **Pschibnsa.** Njedźelu psched wječorom je so blizko Pschibnsa powětrowy ballon na semju puschćił. Ballon běsche so dopoldnja w Barlinje do powětra zběhnył a běsche hač k tudomnym Bukojnjanskim stronam doleczał. Ballon pschi pschistajenju telefonowe groty rostorhny. Ballonowa wobkładka pak njestrajena wosta. Hnydom so pschi ballonje wjele luda zběra. S pomozu pschihladowarjow běsche móžno, ballon hischcze wječor wotwjeseć.

Přilopk

Lubijska hora je pod schtit pschirody stajł.

Sakske krajne towarstwo sa schtit domizny je so prózowało, so by so zyła Lubijska hora pod schtit pschirody stajła. Wołżebity schtit wužadaju žebi na 450 metrow wyschkej horje se žwojim druhim wjerschkom Mowcźeje hory nefelindoleritowe skały, kotrež se žadnych, na stołpowz podobnych kamjenjow wobsteja. Tu žłuschcza sfeta pinʼ-, kšorska jama a make a wulke kamjeńne morja. Sdobom so też cźiły a buki, kamjeńny nazyp z bronsoweho cźaka a sbytki kamjeńneje schkhjeźiny žobu pod schtit pschirody staja. Kaž je znate, trochu wyscha žuboda hora Cźežwjeny kamjeń (457 metrow wyschka) hižo pod schtitom pschirody steji. Cźežwjeny kamjeń je jatrowkow dla, kotrež tam rostu, jara znaty.

Sa łóčku běžał a je tepił.

W Küttschwizy pola Rochlicy we wječornej Saskej je dwěłetny žynk bura Hausmanna žmjertnje snjeschožił. Jako macź žwoje domjace dźěcka cźinjesche, dźěcko za łóčku běžeše a pjecź metrow hłuboko do mlynskeje hrjebje padże. Tam wono wo kamjeń dyrł a je tepił.

S motorskeho koła padnywschi je zarazył.

W Radebeulu pola Drježdźan je po cźmie 28lětny motorski kolegaŕ do nap'ěchcźo jědzaceho sanschaha sawadźił. Padnywschi je snutska a žwonka cźeła je cźežko ranił a na wjesbje do žwojeho wobydlenja wumrěł.

Khłostanja trěbna łohkomyślnosć.

S wulkej łohkomyślnoscu schuftkich hólzow, kotřiž po kraju puczowachu, je so sobotu w Dohnje pola Pirny wólna hrošeń bura Wöhmn zarazyła. Dwaj hólzaj běschtaj z wukazej pjtołu hrajłaj pschez šukowu dźěru we wrotach do hrožnje nuʼs sfeltkoj, pschi cźimž so stoma je schkrickła zarazył. Brožeń je so z krótki cźaj do cźista wotpał.

Holzu w Eschweilerju słónzowanu namakali.

Bitško Eschweilerskeho dwórnischcza su póndźelu rano na holzu z 22 tkótnymi ranami morwu namakale. Jako holanneho mordarja su wósomnacźelětnego Kaschpra Stepa sałeli. Pschi pschesnischowanju je wón riekł, so je holzu morił, dokelž je chcyła luboscźinski wobkhad z nim rospuschcźeć.

Auto do łěhanje sałeł.

W Nienburgu nad Sgolomu auto wobnjoweje woborv w nozy ho domiteho sałožba, někotre sceny pschekrasa a hałe w łěhanu steło wotta. W łěhanu wobsedźerjowa mandźelska a małe dźěcko spotrjebi. Wobsedźeł, łóhanił, na thoju njebožčne doma. Padaza sceńa jeho łako zmje rosbi.

Warnowanje psched podrožanjom kamjeńnych běrnow.

Němkostatny poruczeń za sriadowanje pschedawanja běrnow je wyschnoschcźe wostawjenje wubak, so bo njeskmědła njewowrawnjene pschewnoschke płacźiwa za smjetśne běrny žadacź. Wjele ludźo spytaju měnjenje rosčerjcź, so by smjetśne běrny žadne, so bychu mohli po możnosći wulku płacźiwu za nje bracź. Němkostatny poruczeńz pschecźiwo tajkim žebicźnikam najrasnischo sakroczi.

Tajny koffer.

Psched měźazom bě w Katharinenbergu w połnóżnych Cźechach Gólštyn žiwnoscźel Eduard König ruku na so stożiwschi wumrěł. Wón bě něhdźe 200 000 krónow samoženja žawostajił, kotrež z wulkeje žiwnoscźe a z wjetšćich nalutowankow wobstejesche. Hacź runje domjce wot delka hacź horje pschepytachu, njemóžachu w testamencze mjenowane lutowańske knjigi namakacź. Stónčnje so kriminalna połizija do pytanja da, tola njemóžesche tohorunja niczo wuslědźicź. Tehodła žebi hižo myslachu, so je König sa cźasa žiwjenja žwoje hotowe pjenjesy něhdźe druhdźe nałożił, abo so w testamencze mjenowane pjenjesy žnka njeje měł. S ludźe po łkhodach dele stupajo, pschepytanje nawjedowazy policist pschipadnje na stary psched łhodami leżazy koffer łtupt a so z jenej nohu do njeho pschekama. Sso próxujo, so by nohu sašo wucłahnył, wón koffrowu dodźerżanu seńenu roskopny, z kotrejež pschi tym nałutowańka knížła wo 70 000 krónach a 15 000 krónow hotowych pjenjes wupadże. Tute běchu w dwójnej seńenje cźłale, kotrejež so njeběchu dohladali, hdyž běchu prjedy koffer pschepytali.

12 domoródnych z rosbuchnjenjom na łódji so morilo.

Na franzowskej parnej łódźi „Generalny gouverneur Jonnart" łaśkaj z wohnjoskrojnymi wězami rosbuchny, hdyž w pschistawje w Tunišu (w Afrizy) twory z njeho wunoschachu. Pjecź domoródnych pschistawnych dźěłacźerjow je so morilo, schtyrjo cźežko sranjeni su na pocźekerjene sranjenja w thorowni wumrěli, tšo druzy su hischcze w žmjertnym strachu. Wschitzy morwi a sranjeni su domoródni.

Semjerźenje w Korutanskej.

Też w Korutanskej (w połodnischej Awstriskej) je semjerźenje sańdźenu njedźelu wjetšiu schkodu naczinjło. W Keistrizach su 8 wušenje sańpyke. We wjomaj St. Petri a St. Margaretenje běchu podʼemske storki tak žyjne, so wohndźerjo na dróhu cźekachu a w nozy pod holym niebjom pschebywachu. Murje twarjenjow so rospukachu. Cźažniki stejo wostachu.

Nowy žmjertny wušud pschiłażneho łuda we Welšu.

Pschiłażny łud we Welšu (w Hornjej Awstriskej) je 37lětneho pschekupskeho pomoznika Emmericha Burgstallera dla łakłaneho wobjedźenja rosbuchadłow k žmjerći sałudźił.

Smuczowanje reserwistow w Franzowskej so wotłkłaka.

Dźiwajo na rosčerjenje khrypy (influenzy) mjes franzowskim wójstwom je wyschichi rozkazał sjećeho armeekorpła w Rouenje smuczowanje reserwistow wotłkłał, kotrež je so dyrbiało wot 18. februara hacź do 24. měrza wotměcź.

Wulka woda na ruskich rěkach.

W njeswuczenym cźopkym wjedrie je z městnami we Ruskej łód na rěkach rostał a wulka woda je z ręcźiščkom łtupika. W połnóżnej Ruskej je rěka Onega někotre wjzy powodźiła. Artilerija łodowe łchtruty na rězy rostšeluʼe. Rowńeże wo powodźenjach też z Witebska pschi rusko-lotpschiskej mjezy pschikhadźeja. Też tam žu so pionćrojo wotpołali, so bychu łód rostšeleli.

Sněhowe mjeczele w Sjednoczenych łtatach połnóżneje Ameriki.

S města Kansas City po 26. februara powě: Dalokе dźěle amerikanskich žrjebjnych wieczornych łtatow, kotrež su po poślednje dny se łatrałchnym pěłkowym a prochowym wětrom podeschłe. Su dyrbiałe dźensa katastrofalne sněhowe mjeczele, łymże wichorn a wětry pschekraczł. Wjele ludźi je žo se žymjenjom khěžow, wuwalenjom łchtomow a inje'bożenjom łétadłow a automobilow sranilo. Sněh je žo z taitimi hromadami naschoł, so je žo w Kansaskej a Nebraskaskej wobthad po dróhach dyrbjał łałtaricź. Někotre łétadła, kotrež bo w powětru z wichorom pschekhwatachu, žu nuśowane hnke, k semi pschistajicź. Wětry łu też w druhich krajach Sjednoczenych łtatow łakhadźałe a na plantażach žadownych łchtomow wjele łchkody naczinile. W jenym małym měśele w Missouriskej je žo 10 khěžow z wětrom powaliło a 10 druhich khěžow je žo žyjnje wobłchtodźiło. W tymle měścze je so wożebje wjele ludźi we wětrie sraniło. tola je so wschičitim ludźom poradźiło, žebi žwoje žiwjenje wukhowaczi.

Se sranjenym lawom žo nadpadnył.

Gerald Tenison, jedyn z najsnaczišćich honierjow wulkeje šwériny a łportarlow w połodnischej Afrizy, je njedawno roshorjazy dyrdomdej z jenym lawom měł. Tenison, kotryž je žwojej žonu a z wěźym mischtrom Rileyom na hoitwje za lawami w Mababje Flatsu pschebywaschе, bě wurzadnje wulkeho lawa nałčeił a cźekło sranił. So šwérjecźu njeby dał nłetrjebawschi dołho cźerpicź, bo wón sa lawom na dalokosći dwanacźe kilometrow puschći, so by krała šwérjatow z hnadnym wutšełom z jeho cźiłom wumohł. Nadobo law z hustych kerkow wułkoczi'wšchi, bě tak blizko pola Tenisona, so je tón na krótku dalokosć niemóżesche z łšelbu wjazy do njeho šamericź. Law pak je so na Tenisona wali, jemu łšelbu je žwolnił pazami wutorże a łšelbne toporo še žwojimi łubiłkami rosmjeże. Potom je do njewobronjeneho Tenisona da, so bo jeho še žwojimi paforami rostorhał. W tymle kritiłkim wokomiku je Tenisonowy pschewodnik Riley a Tenisowa žona pschibliżeschtaj. Riley hnydom łtrach łpółna, w kotrymž bě jeho towarich. Hnydom so do lawa šamerì, kotrež by w blizšchim wokomiku Tenisona łakuał. S Rileyowymi wutšełemi so law domort, a Tenison bě wuthowany. Law pak běłche jeho tola hižo tak cźežko sranił, so dyrbiesche so do khorownje podacź. Tam nětko pjecza jeho rany pomału žiła.

Bajki z dalokeho juha

Přełožuje J. S.

(Pokračowanje a skóńčenje.)

Kócka, kiž horcotu lubuje, zaléry do kachlow, pos do khěže pod ławku, wosoł, kiž bě hižom wot młodosće hnoja zwučeny, wupkestrě so na hnójnišču, kokot pak so jako straźnik na wokno čapny.

Hdyž běchu sej rubjeźnicy po cźakanju z hroda hłuboko w lěsu wodychnyli a so wšitcy zaso zbožownje zešli, namjetowaše jich włodyk, zo by tola derje było, hdy by štó z nich do hrodu wróćo šoł pohladać, kajke to poprawom šerjenja su, kiž su tak zatrašnje wułe. Pódla pak mohł so też přeswědčić, hač móżeja sej rubjeźnicy docyła hdy hišće na nawrót myslić abo nic.

Dołho sej nichtó na tón strašny puć njezwěri. Skóńčnje pak so tola jedyn zmuži a dźěše z wulkim strachom wobhladniwje k hrodej. Hdyž do hrodu přińdźe, naši hercy hižom wšitcy słódcy spachu.

Rubjeźnik by rady swěcu sčiníł. Dźěše do kuchinje, wočini kachlowe durčka a wuhlada w nich dwaj žahliwaj wulikaj. Ruče k nimaj zapalku tykny, zo by ju zažehlił. Ale — jej — to njeběštaj žehlacej wuhlikaj, ale to běštej kóčcynej woči, kiž so pó cźmje swěceštej.

Kócka bě so z kalnjenjom do wočow wša rozčerčila. Skoči na rubjeźnika a jeho njesmilnje zo drapa. Rubjeźnik z bolosćemi wuješe a cźekaše do jstwy, ale tu jeho pos prawje hódnje za bjedro zrabny. Hnydom rubjeźnik hišće bóle zawu a běše won. Jako na dworje wukhoda pytaše, zaduny wětr a wotnjesy jemu kłobuk na hnójniščo. Rubjeźnik běžeše po kłobuk, ale při łojenju za kłobukom hrabny też za kosmy na wóslowej nozy. Wosoł, wšón hněwny, zo jeho nichtó ze słódkeho spanja budźi, kopny rubjeźnika ze wšej mocu, zo so tón tak dołhi a šeroki hač bě po zemi wali.

Po dołhej khwili hakle so rubjeźnik zebra a motaše so do lěsa. Hdyž bě hižom na sćeźcy, zleći jemu kokot na hłowu a jemu k haúbnemu dźělenju wótře zaspěwa. Rubjeźnik so bóle morwy hač žiwy k swojim towaršam přiłaći.

„Moji lubi", zdychny z wutłym hłosom, „hdyž mi daće tři sta hrodow, njewróću so wjacy do našeho dotalneho sydliśca, a je jenoż dźiw, zo mje hišće žiweho widźiće. Posłuchajće jenoźl Hdyž do kuchinje zastupich, mje knjeni po kóćkowskim waše nju zdrapa. Ceknych do jstwy, ale tam mje nechtó ze żeleznymi kleščemi tak do bjedra ščipny, zo je mi wěsće cyłu časć mjasa wutorhnył. Wězo potom khwatach, hačrunjeź z najwjetšej wobcźežnosću, ze jstwy, ale hlej špaka, wětr mi kłobuk na hnójniščo wotnjesy. Hdyž dźěch kłobuk zběhnyć, mje někajka dźiwna potwora z tołstym rjetłom tak morsny, zo padnych a wědomje zhubich. Jako so mi wědomje wróći, stanych a woteńdźech khromjo a wšón zlemjeny ze zakłatcho městna. Potom mi nichtó přez wokno tak cźežki kamjeń do hłowy čisny, zo tón kamjeń dła swojeje cźeże samo zaspěwa. O, moji přećeljo, nihdy wjacy, nanihdy wjacy nazad!"

Rubjeźnicy sylnje zatrašeni stejo wudźerachu, a hnydom so rozsudźichu, sebi druhi wukhow pytać.

Wosoł, kócka, pos a kokot pak w bywšim rubjeźniskim wučeńniču swoje stare dny we wšém bohatstwje zbožownje přeżiwichu.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Pučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolef a za nawóški dr. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.I. 1935: 2283 W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Budyske stawniske powěsće

z dnja 27. februara 1935.

Narodźili su so: 23. 2. Kurtej Brunej Richardej Libšchej, drjewowemu drachslerjej w Dobrushi, dźowčičžka. — 24. 2. Dr. phil. Kurtej Korli Böttcherej, stud. radže, fyzik. — 24. 2. Njemandźelska dźowčičžka. — 25. 2. Njemandźelski fyzik. — 25. 2. Maksej Richardej Bjarej, molerjej, fyzik. — 25. 2. Rudolfej Anjelmej Wagnerej, wučerjej w Konjecach, fyzik.

Wumrěli je: 27. 2. Arthur Maks Baumgart, pjekarski pomocnik w Halschtrowje, 58 lět.

Mandźelstwo pschipowědźischtaj: 27. 2. Willy Kurt Hornoff, frišer, z Fridu Njekej, domjacej dźowku, wobaj w Budyšchinje.

Radio

Pjatk, 1. měrza po hłyschi:

Königswusterhausen a wschitke sćelaki: 6.30 rańsche budźenje. 7.15 rańschi konzert. 9 konzert. 11 šabawna hudźba. 13 pschipołdnischi konzert. 15 rjana ludowa hudźba. 16 popołdnischi konzert. 17 šabawny konzert. 18 dujerska hudźba. 19 pucz k dniej 1. měrza 1935. 20 manifestazija w Saarbrückenje. 21 wječorny konzert. 22 nózna hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städtisch Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 2. März 1935: 8—10 Uhr für die Nrn. 4501—4800 rohes Rindfleisch das Pfund zu 30 Pfennigen, rohes Schweinefleisch das Pfund zu 35 Pfennigen.

Die Freibankverwaltung.

Wegen Bauarbeiten wird der von der Ausfahrtporte des Schlosses Ortenburg nach der Straße Unterm Schloß führende nördliche Fußweg von heute ab auf die Dauer der Arbeiten für den Verkehr gesperrt. Zuwiderhandlungen werden bestraft.

Bautzen, 28. Februar 1935.

Der Oberbürgermeister, Polizeiamt.

Wegen Schleusenbauarbeiten wird die Äußere Lauenstraße zwischen Hintergasse und Schilleranlagen vom 1. März 1935 ab auf die Dauer der Arbeiten für den Fahrverkehr gesperrt. Zuwiderhandlungen werden bestraft.

Bautzen, 28. Februar 1935.

Der Oberbürgermeister, Polizeiamt.

Přilopk

Dźěćo so zadushło.

W nozy k wutorje stej w Drježdźanach w jenej khěži Augsburgskeje dróhi starschej swojeho pokradźetneho hólca we ložu zaduschenoho namakałoj. Srudny podark bě so z tym stał, so běchtej starschej za dźěćesowy gummijowy zwak bórnizu swjasałoj, kotruž bě zebi dźěćo spizy wokoło schije swiło.

500 wowzow so spalilo.

W Neetzka pola Noweho Branibora stej so dwě wowcežerni wotpalilej. 500 wowzow je so zbožu spalilo. Dokelž je woheń we woběmaj wowcežernjomaj zbohom wudyrił, da so wěste bycź, so je so woheń se słóńtnišej ruku zakazył.

Cźežke rozbuchnjenje a woheń w Mostwje.

W grafitowym wotdźělenju wołojnikowoje dźělarnje „Krassina" w Mostwje kompresor rozbuchny a twarjenje ma potřebny wyšoki pscheraty. Sdobom woheń wudyri. Wschitke Moskowske wohnjowe woborty woheń haschachu. Liczba woporow hischcze njeje dospołnje znata. S wopraschenjom pola pschiwusłnych je so dotal swěsćiło, **so je 29 wožobow pschi rozbuchnjenju a wohnju žmjerćej namakało. Liczba stanjenych je jara wulka.** Sa podpjeranje jawostajenych je so wožebity wubjerk sestajał.

Swjeżeleńska parna łódź so potepiła.

Blizko kupy Santa Lucia k ranju žrjedźnjeje swjeżeleńska parna łódź we wětrje potepiła. Schćěrjej pasažerow je so tepiło, mjes tym so so 23 hišćece njeje namakało. 74 pasažerow a žobusćawow wobžadki je so rukoho wało.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. Wšěch lubych Serbow tu a we wokolnosći přeprošujemy na serbske kemše njedźelu 10. III. 35 rano we 8 hodź. w kapali w Taschenbergpalais. Spowědź wot 7 hodź.

Jasenca. Kat. Bjesada ma póstnicy pónđelu swój swójbny wječor. Kartki maju so najpozdźišo hač do njedźele pola pokładnika k. Wjesele wotewzać. Prawo na poskićenja maja jenož přitomni.

Lichań. „Zernička" spěwa dźensa štwórtk wječor we 8 hodź. pola Krawece w Lemišowje. Přiđźe wšitcy.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa" wobdźěli so z khorhoju pjatk 1. nałětnika wječor we 8 hodź. w „Sakskim domje" w Rakecach na swjatočnosći za Pozaarsku. Postarajće so wo to, zo tam wšitcy smy. Předsyda.

Sowrjecy. Tow. „Podćornobohom" zmeje přichodnu njedźelu 3. 3. pola sobustawa Paleria w Sowrjecach pop. w 3 hodź. měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Wšěch sobustawow přeprošuje

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 28. februara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,476	100 pólsk. złotych	47,03
1 šendźelski punt	12,030	100 čěskosł. krónow	10,391
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,43

Barlinska burša dnja 27. februara. Po hižo pschedwčerawšchim połepšenju měnjenja so wčera wobtwjerdźiwšcho sapoca. Na akzijowych wikach poćitupichu kursy z wulkeho dźěla wo 0,5 hač 1%. Krute měnjenje so bórzy po wotewrjenju dale sešyli, dokelž so po wukasu presidenta burzy, so ma so sapitž provinzialnych městowych, krajnych a statnych pożčonkow wumóstajićź, hudźi, so so konversija tež tutych kruće sadanjomnych hódnostkow najspěchnischcho pschewjedźe, kaž je so to hižo stało pschi sastawnych a komunalnych tištach. S tym by so njewěstosć wotstronika, kotraž po wulkej konwersiji naspomnjenych hódnostkow w januarju na burzy knjeseše. Zhoty sajim pschiwobrozći so wčera tym hódnostkam, kotrež tež w pschichodźe konwersiji njepodlěja, taž stara wójnska pożčonka, kotraž kurs 113,25% dosahe. Industrialne obligazije, kotrež so dale sapinachu, konversiji hischcze tón ras njepodlěja.

Barlinske žitne wulkowiki. Pschehłód do noweho měsaza, w kotrymž so wospjet płaćiźny za žito powyscha, njeje dotal smjeńšenje postajenjow sobu pschinjesł, tola tež napraschowanje so njeje możniło. Pschiwos w pschenicy a rožu je bohaty a tež za nakupne płaćiźny mjnynom jenož srědka bóhdźe z pschekupzami k wotsamknjenju. Sa posdźišo dodaće so pschenica w najlepschich druźnach derje wotbycź hodźi. Rožka ma jara měrny wobtwjerdźenje. Na mukowych wikach njeje so położenje połepschiło, tola wotwołanja se starych kontraktow njeisu wjazy tak pomałe, kaž dotal. S wowsom su pschetrjebarjo po sdaczu sastarani, tak so małe postajenja doźahaja; žadane wožebite wumjenjenja so jenož pomału pschiwola. Pizowanźerskeho jećmjenja na wikach njeje, tola sa na pschedań date jećmjenje za industriju a piwarnje je mało sajima.

Wčera płaćeńe w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,2 hr., W 9: 11,25 hr., rožki R 8: 8,02 hr., R 11: 8,22 hr., — jećmienja G 7: 8,02 hr., G 9: 8,27 hr., — wowsa H 9: 8,02 hr., H 13: 8,17 hr.,

Dźensnjiše štótne wiki w Drježdźanach.

Na štótne witi pschihna so dźenja 8 wołow, 29 bykow, 23 kruwow, 469 ćelatow, 89 wowzow a 339 šwinj. Pola howjaseho stotu a wowzow je wobchod bjes wusnama. Pola ćelatow sahađźi pschećeńej wobchod a płaćišny so wo 1 2 pj. powyschischo poršo sahđenej póndźeli. Tež pola šwinj je wobchod trochu živischi, tola płaćišny so njepschemenja.

Nětotre płaćišny z Drježdźanskich wikow.

Kaćata 3—4 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., kury, młode 2,50—4 hr., hołbje 60—1,10 hr., husy, sarśane 1,10 hr., kački, sarśane 1—1,10 hr., kury, stare, sarśane 80—90 pj., kury, młode, sarśane 1—1,10 hr., schćuki 80—90 pj., liny 80—90 pj., jabłuka 10—50 pj., běrny, zentnar 3,30—4 hr., běrny, po puntach 4—5 pj., łoboda, jědźna 20—25 pj., zybła 12—14 pj., hrěch 50—60 pj., žołotej, ketčak 10—25 pj., běły kał 8—10 pj., ćekwjeny kał 12—14 pj., hrjadoty kał 20—45 pj., petršchilka, walcź 10 pj., rapunzlki 40—50 pj., rjewjeń 40 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 10—12 pj.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

	Płaćizny po złotej hriwnje.				
	27. 2.	26. 2.		27. 2.	26. 2.
Pšenca	208,5	208,5	bunv	15,5-16,0	15,5-16,0
rožka	168,5	168,5	wicka	12,6-13,2	12,8-13,2
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	11,0-11,5	11,2-11,7
ječmeń, nal.	207-211	207-211	žołte lupiny	15,0-15,2	15,0-15,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšenič. muka	27,25	27,25	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	22 80	22 80	such. truhanč.	4,47	4,47
pš. wotruby	11,53	11,53	běrnj. kruški	9,10-9,20	9,10-9,20
ržane „	10,03	10,03	syno, 50 kg		
raps	—	—	ržana sloma		
hróch, Viktor.	29,0-32,0	29,0-32,0	pšenič. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ečna „		

Płaćizna za pšenicy za wupłodźerja S: 200.5 9: 202.5
Płaćizna za rožku za wupłodźerja S: 160.5 11: 164.5
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 160.5 9: 165.5
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9:160,5 13: 163.5

Miele 80.— hač 135.— hr. prochsrěbak

Dostać we wotrjadu, wobchodach

Pytam knydom samostatneho

pohonča

do ratarstwa, nic młódšeho 22 lět. Wón dyrbi nazhonjenje we woženju drjewa měć. **Jurji Mróz,** młynski wobsedźeř w Šunowje pola Kamjenca.

K póstnicam

poskićam płaćizny hódno

płodowe wino litr wot **65 ₰**

běłe wino bleša wot **80 ₰**

polonowe wino litr wot ćwiły **78 ₰**

wšě likéry a palency

Friedr. Grimm

w Kamjencu na Budyskej dróze 34

Hosćenc we Wětećcy

Njedźelu 3. a póndźelu 4. měrca 1935

wulke točenje kózłopiwa

Wo bohaty wobchad prosyta

Michał Žur a mandźelska

Kedźbu! Kedźbu!

Herbska grychta w Konjecach

Wot soboty 2. hač do srjedy 6. měrca 1935

wulke kózłopiwotočenje

Najl. pjecena a pražena kołbasa, samopječ. pampuchi

Njedźelu wot 7 hodźin **rjane reje.** Reje darmo!

Póndźelu 4. měrca **wulki koncert z dźiwadłom**

kapały dźěłoweho ličhwa. 25 hudźbnikow. Započ. w 7 hodź Po koncerće REJE. Zastup z rejemi jenož 50 pj.

K póstnicam poskićamoj:

najl. howjaze, ćelace a swinjace mjaso

po najwušich dnjowych płaćiznach.

Wo přećelnu podpjeru prosyta **H. Jakubetz a mandźelska**

To su štyri hłowne přiłohi „Serbskich Nowin". Kóždy swěrny čitaŕ ma na nich swoje najwjetše wjesele. Hlejće, takle wutworjujemy skhodźenku za skhodźenku naše „Serbske Nowiny", zo bychu stajnje zajimawišе byłe. Pomhaj tež ty nam twarić z tym, zo dobudźeš swojeho serbskeho susoda za čitanje našeho jenićkeho serbskeho dźenika

SERBSKE NOWINY

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihańi abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 pj.**

Wot soboty 2. měrca t.l. nan w hródźach hotela **„Pół měsaca"** w Budyšinje na Zwonkowej Lawskej hasy 40 (telefon čo. 3222) zaso wulki wubjerk wosebje dobrych, wysokosućelnych a čerstwje dejacych

kruwow a jałojcow

kaž přenjorjadn. **bykow a ćělčkow**

z wopisom. pokhada a wysokeho dejneho wunoška, original rańšofrisiskeho a jeverlandskeho pokhada jara płaćizny hódno a z přihódnymi wumóžnjenjemi na předań.

Kruwy a jałojcy su po sakskich postajenjach nastupace najwukowace khorošče při čełenju po dokładnym přepytanju bjes bedła, kiž je Bank wuslědźił.

Adolf Wulff,

ratarstwo a wikowarnja z płahowańskim skotom

Wesermünde-Geestemünde

K swjedźenjam našich serbskich towarstwow

poruča znamješka, khorhojki, zastupne lisćiki, programy, plakaty do pletwow, wěnčow atd.

Serbska knihańnja w Budyšinje

Po dołhim dźěłapołnym žiwjenju a ćežkim khorošću je mój lubowany mandźelski, naš luby nan a dźěd

Michał Budaf

derje ze swjatymi sakramentami doma wobstarany we 82. lěće swojeho žiwjenja ćicho wudychał.

We hłubokej zrudobje

Hana zwud. Buderjowa a dźěći.

W Třoch Khěžach pola Worklec, dnja 28. februara 1935.

Khowanje njedźelu 3. měrca rano 1/2 9 hodź. w Khrósćicach.